

BIS. 100

100
Bica
no p
100

100
Bica
no p
100

et in
ady si
no pte
palea
no fa
na rma

et in
ady si
no pte
palea
no fa
na rma

et in
ady si
no pte
palea
no fa
na rma

phioz
uud in
ad su
Iest
f. r. r.
f. r. r.

phioz
uud in
ad su
Iest
f. r. r.
f. r. r.

phioz
uud in
ad su
Iest
f. r. r.
f. r. r.

phioz
uud in
ad su
Iest
f. r. r.
f. r. r.

Handwritten text on a small fragment of parchment, likely a marginal note or a piece of a larger document.

Handwritten text in a medieval script, possibly Latin, on a strip of parchment. The text is written in a single column and appears to be a continuation of a larger work.

Handwritten text on a small fragment of parchment, likely a marginal note or a piece of a larger document.

Handwritten text in a medieval script, possibly Latin, on a strip of parchment. The text is written in a single column and appears to be a continuation of a larger work.

et dicitur in libro 2° de regum 28° capitulo
et dicitur in libro 2° de regum 28° capitulo
et dicitur in libro 2° de regum 28° capitulo
et dicitur in libro 2° de regum 28° capitulo

et dicitur in libro 2° de regum 28° capitulo
et dicitur in libro 2° de regum 28° capitulo
et dicitur in libro 2° de regum 28° capitulo
et dicitur in libro 2° de regum 28° capitulo

Tractatus 244.

Sibl. Jeq.

Tractatus Guilhelmi pari
siensis super Passiōe christi

Guilhelmus super Passione
Christi.

Ms. J. 1. 1. 8320

[Faint, illegible handwritten text in brown ink, possibly a signature or date.]

Inte
rar
sue
et
rell
mu
sun
ciu
de
oib
at
ac
p
fac
ip
oro
mi
eu
un
sca
nā
bī
rū
ve
sec
ful
po

Folium

I

Dmo nemur

in duodecimo
capitlo Exodi
Caput agni cũ

Intestinis z pedibus eius vo
rare, vbi caput z pedes igres
sus agni imactati in munduz
et egressus eius de mundo in
telliguntur: ppter qđ admone
mur diligenti? scrutari ingres
sum eius in mundū z egressū
eius de mundo. Egressus ei?
de mūdo passio eius de: est cũ
oibz ludibz suis, qđ d habe
at pnt? ac efficacie fides pia
ac fidica celeberrima fidelū
pessione declarat. Quid autē
sacramti et eruditōis habeat:
ipso xpo dño luce ac duce ex
ordie tentabim? apire. Pri
mū annotātes ipsa pba text?
euāgelici (Scit? qz post bidu
um pasca fiet zc) Ubi qm pa
sca z agni pascalis imolatio z
trāsīt? intelligit iuxta misterū
biduū duplex illūinatio duo
rū testamtoz: aut nature z grē
veri agni imolatio z esus sub
sequit et subsecuta ē et qm die
subsequit. Silr z trāsīt? d egi
pto mōi bui? ad terrā etne p

missiōis: z d egipto pctōz ad
terrā virtutū: qđ de tenebris z
merore tā mōi qđ pctōz. Ipo
em sanguie agni isti? velut p
cio sacrificio z isignio de vtra
qđ pnoiata egipto educimur
et in oppositā terram trāsduci
mur. Iuxta pō morale itelli
gētiā xps dñs in ipsa passiōe
sua figurā gerit penitēt? z etiā
pctōis. Ergo dicit (Scit?
qz post bi, pa, fiet) Quia vtiqz
ad aplos loq̄tur z ad oēs di
sciplos celesti magisterio edo
ctos idez sermo dirigi accipiē
dus est qđ sic diceret, scit? vos
oēs sic o docti zc. Biduū in
faustū hic cogitatiois z dele
ctatiois noctie intelligit. Post
biduū illud in veritate fit pa
sca, i. imolatio diabólica p cō
sensū scz, et trāsīt? diabolic? a
terra pmissionis in egiptū. qz
ab ipa luce scitāt? i merore et
tenebras pctōz trāsīt, z dia
bolo vt cruci ifernali affigat
sponte se tradit pctōz. Qđ pō
d: (filius hois) hoc ipm pctō
ri cōgruit: q vtiqz fili? hois est
illa ifausta nativitate de q in
iū. Job d: Pereat dies in q
natus suz, z de isto biduo ibi
dem leg? similiter et in. iū. Je
remie. Illa enim nativitate a

Capitulū

II

seipso nascitur ⁊ filius sui ipsi
us est, qm̄quidem in euange
lio Johannis, viij, dictū. Di
abolus mēdax est ⁊ pater ei⁹.
eius, i. mendacis. Est enī pa
ter sui ipsius in q̄ntu mēdax
est, ipse em̄ est sibi ipsi auctor
istius infauſte generationis.
Non em̄ ex alio est mēdax q̄
a se, ⁊ generaliter nemo pecca
tor est nisi a seipso. Contra
rio p̄o in p̄sona penitentis cō
grue accipit quia similiter pa
ſca eius, i. transitus de egipto
peccatorū ad terrā virtutum.
Similiter ⁊ pasca, i. imolatio
qua penitens seipm̄ deo imo
lat: post biduū fit, scz bone co
gitatiōis ⁊ delectationis ipso
cōsensu scz in ea que deo pla
cita sunt. Illo ergo consensu
tradit se sponte sacerdoti ve
lut p̄coni celestis impatoris vt
crucifigat, i. vt cruci peniten
tiali affigat, et iste pp̄rie vocat
fili⁹ hoīs, vl' xp̄i qui est verus
homo, vel filius hominis q̄a
humane nature veritatē ser
uat in moribz, qui em̄ per pec
cata degenerant: magis filij be
stiarum vl' demonū accipit
di sunt, iuxta morem scriptu
re q̄ filios vocat imitatores.

Qd̄ autem sequit̄, (Tunc

congregati sunt principes sa
dotum ⁊ seniores populi) rē,
vtriq; intelligentie congruit.
Principes enim sacerdotum
et seniores populi qui chri
stum dominū p̄sequebant̄ ty
pum gerunt viciozū salutem
nostram ⁊ saluatorem nostrū
in nobis p̄sequuntur. Sacer
dotes p̄o dicuntur, quia dia
bolo nos imolant ipsa vicia:
inter que quedam sunt velut
principes sacerdotū quibz scz
alia subiecta sunt: hec sūt p̄n
cipalia vel capitalia tria, i. lu
furā, auaricia, sup̄bia. Se
niores populi q̄ inter alia p̄n
cipatū obtinēt, vt septē capi
talia. Populus p̄o tor⁹ tur
ba minoz vicioz. Cōgregan
tur aut̄ in atriū cayphe q̄ in
terp̄tat ore vomēs vl' oris vo
mitus, ⁊ significat pctōrem q̄
reuerſit̄ ad vomitū, q̄ nō solū
bona gr̄e sed etia; nature a se
ipso velut vomēs eicit, cibuz
sp̄ialem q̄tiens accipit reuo
mit̄. Tui⁹ atriū, i. dom⁹ forin
seca caro vl' intus est. Cōgru
it aut̄ fm̄ hoc vt princeps sa
cerdotū in vnaquaq; tētatōe
intelligat illd̄ viciū qd̄ ip̄a in
tētatōe p̄ncipale ē, ⁊ atriū eius
dē accipiat qd̄ alia aduocauit

vel conuocauit, eius em curia
 vulgo dicitur qui consistorio vel
 pretorio preest ad iudicandum
 Similiter et atrium eius vi-
 cium quod huiusmodi consilio
 preest. Voces aut ipsorum viciorum
 in ipsa cogitatione de pecca-
 to ipso quod cogitatur, de morte
 peccatoris consiliantur atque tra-
 ctantur ipsemet peccator qui illa
 cum omnimodum conscius est cogitatio
 non agnoscere potest in semetipso
 Ipso quid enim dicat timor hu-
 manus, timor mundanus, quod
 alleget luxuria siue ad sui de-
 fensionem siue ad mortem pecca-
 toris ipsius, Quod pro sequitur.
 Ut Iesum dolo tenerent et
 vicij optime congruit, dolo
 enim agunt quicquid agunt in mor-
 tem peccantium, fallit enim unus
 quisque vicio suo, quod pro dicitur
 tenerent, congruit vicij: qui ve-
 lut vincula miseros detinent
 peccatores Iuxta illud, v. Pro-
 verbiorum, Funibus peccatorum su-
 orum quisque constringitur, quod pro se-
 quitur, Et occiderent, Eisdem co-
 gruit vicij qui cum actu suo pec-
 cates interficiunt. E contrario
 pro sacerdotes qui deo nos im-
 molant et tutes intelliguntur,
 principes pro sacerdotum prin-
 cipales, Princeps pro sacer-

dotum virtus illa que in con-
 uersione est principalis acci-
 pitur cui et nomen cayphe, et
 ore vomeris congruit, ipso enim
 ore peccatoris spurcias pec-
 catorum eicit, harum virtutum al-
 legationes atque consilia in mor-
 tem veteris hominis peccator qui au-
 dit solus nouit, quod pro sequitur,
 Dolo tenerent, Dolus quidem
 ad astutiam virtutum: et tentio ad
 vincula sapientie, occasio pro
 ad ipsum consensum seu pro-
 positum referatur, Consilium illud
 virtutum legitur expresse in, xvi
 Esaie, In consilio, coge conci-
 lium, Consilio enim et consilio si-
 mul capiendus est vetus homo
 ut crucifigatur, quod pro sequitur, Di-
 cebant autem: non in die festo,
 Moraliter iuxta litteram congru-
 it omnibus penitentibus, quibus di-
 es festus omnis secularis tumultus
 declinandus est, quod in, v.
 Marci expresse significatum est,
 vbi legitur de suscitatioe filie
 archiluinagogi quod omnibus electis
 introiit ipse dominus Iesus nec
 permisit quoniam intrare nisi pe-
 trum Iacobum et Iohannem et pa-
 trem et matrem puellae, Illud ideo
 ostensum est in, ii, Osee, vbi di-
 citur dominus, Lactabo eam et addu-
 cam in solitudine et loquar ad eam

Capitulū

III

elms. Idem de surdo et muto quem apprehensum seorsum a turba sanauit dominus. In tercio po Trenoꝝ expōsi de eadē re legiꝛ testimoniū. Se debet inqꝛ solus et tacebit qā leuauit se sup se, qđ verissime penitēt congruit q leuat se su per se, se nouū seꝛ sup se veterem. Iuxta psequētiā po eorum q diximus: dies festus duobus modis interpretandus est. Dies festus qđem malus gaudiū z glia peccati est. In hoc festo velut pētus diaboliꝛ ylulatus lamiaꝛ et clamor pilosoꝝ alterius ad alterum, hoc est pꝛie piliū impiorum in q abꝛt a deo ois peccator. de isto ylulatu z clamore Esa, xij. z, xxxij. Concen tus ergo vicioꝝ in festiuitate hmoi aduocatio est alteri ad alterum. Luxuria qꝛpe auaricia aduocat: cum nō habet ynde suuz paupertas pascat amorē, similiter z auaricia luxuriam: vbi aceruꝛ stercoꝝ fe toꝛē vt vulgo: quia nunqꝛ sterquiliniū sine riuo z fluxu et fe toꝛē. Et hec aduocatio meliꝛ clamor qꝛ cōcentus intelligiꝛ. Cōcentus po est mutuꝛ vici

oꝝ applausus, applaudit enī luxurie auaricia de mltitudi ne nutrimētoꝝ copiositate eiusdem pꝛbens fiducia, quē admodū in euāgelio Lu, xij. Ania mea mltā bona babes reposita in annos plurimos epulare et letare. Supplau dit vel cōcinū eidē luxuria de ipsa affluentia bonoꝝ tꝛaliū luxuriandi sumens fiduciam cōcinū ad inuiceꝛ comelatio et ebrietas. triplicat po can tū desup rez voluptas. qđru plicat po exterior lasciuia, or ganisat po desup ab alto per garrulitatē iactantia aut ina nis de hmoi gloriatio, cantāt po z decantant in eodē die fe sto spes z timor mūdani z hu mani. Potest etiā ad luctum humanuz referri discant, ad gaudiuz po cantus, dies iste festus festū stultoꝝ pꝛie intel ligendus est. In festo nanqꝛ stultoꝝ oia pꝛostere: oia in uerse: oia cōturbate z confuse fiunt, z quāto aliqꝛ deformiꝛ et puerlius z inordinatius se habet: tanto ibi festiuoꝛ z hu iusmodi solennitati diaboli ce cōuenientioꝛ. sibi enī p ve sibo sericis auro gemisqꝛ fulz

gentibus saccis et natis se induunt et vestibus inuersis: ut solennitati quam colunt congruant et concordent. Huiusmodi diabolicorum mistroꝝ ornatu et infausse festiuitatis confusione describit Esa. in tercio. dicens. In die illa auferet dominus ornamentum calciamentoꝝ et lunulas et torques et post pauca. Et erit per suauem odorem fetorem. ecce thus quod in illa festiuitate offertur. et per zona funiculus: ecce baltheus diabolici ornatus. funiculum autem intellige qui ipse miser peccator ligatus est et ad suspendium trahitur et patibulo infernali appeditur. Congruat et illud quod sequitur ibidem. per crispam et crine caluicium. per fasciam peccatorali cilicio. Dis enim peccati iocunditas atque suauitas quod quod corruptio siue infectio palati cordis dicat ac sentiat amaritudo est et asperitas. et propter hoc afflictio simul spiritus et diabolicum cilicium. Thuribularia hoc est. quod thuribulum defert in hoc festo: luxuria est de cuius incensu dicit dominus in. Esaie. Incensum abominatio est mihi. luxuria quippe cor

da igne suo liquefacit et in fumum tenebrarum et fetorem resoluit. Congruat autem ut et vitium detractiois thuribularium hic intelligatur quod fumum et fetorem alienorum peccatorum ubique circumfert. et quasi suffumigans naribus singulorum offert. Hoc est. qui in ecclesia malignantium defert thuribulum fumumque et fetorem alienorum peccatorum diffundit per singulos et diuidit. Quarcia vero ligna ministrat ad sacrificium. quia affluentiam temporalem: unde amplius feruat luxuria inflatur superbia: inflametur ira. De his solennitatibus dicit dominus in secundo Malachie. Dispergam super vultum vestrum stercus solennitatus vestrarum. Locutus iste vitiorum ululatus proprie pugne dicitur in tricesimo secundo Exodi. Et tumultus populi vociferantis et vox cantantum. Sed hoc quidem pro intentione ipsorum peccatorum quorum cantus est circa feretrum et cadaver mortuarum animarum ululatus ille est musica in luctu sicut dicit in

Capitulū

III

Ecce, xxiij. Quēadmodū autē
in festo stultoz alij caput mor-
tui pro vexillo deferunt. sic et
hi caput veteris hoīs qui to-
tus est mortuus. i. stulticiā: q̄
vtrūq; caput veteris hoīs est in
summo vertice intellectus p̄ ve-
xillo deferunt quasi sup lan-
ceā vel particā eminentē et al-
tam. Alij p̄o caudas vulpiū
capitib; suis circūligatas de-
ferunt. hi sunt qui cordib; su-
is alligatas amore hñt frau-
dulentiās. Capita em̄ nostra
corda nostra sunt. Alij p̄o ve-
stes inuertasas dferūt. hi sūt
peccatoz suoz ostentatores:
qui ea que abscondere et tege-
re deberent spectaculū omni-
bus faciūt. Similiter et cum
amor vestis sit. qui amorē in
exterioribus tm̄ habent. ves-
tem amoris inuertasauerūt qđ
exterior est in eo. interior fa-
cientes. Si videres totā illaz
diabolicā cateruam horrore
habitū et gestaculoz terribi-
lē atq; ridiculaz vbi avaricia
ynceosyl vncinos hz p̄ vexil-
lis. et luxuria velut carnifex di-
abolica hoc est scrutariū vul-
go triparia de scrutis et vilib;
mebris sibi fecit vexillum. Et
ad hunc modū est aptare cō-

gruentia spectacula singulis.
In hoc die festo velut lectio-
nes legunt. garrulitas: detra-
ctio: et vaniloquiū. Lectores
em̄ et psalmiste rane sunt ibi.
Rana autē garrulitas intelliz-
gitur. Responsoria p̄o et alia
ibi cantāt corui infernales et
porci. hec est spes mundi que
est in cornu et gaudium quod
in porco intelligitur de cornu
Sophonias in secūdo capl-
tulo dicit. Vox cantātis in se-
nestra et cornus in suplimina-
ri. In porco p̄o ppter imundi-
ciam amor p̄sentū gaudiozū
que oīa spurca sunt quozum
amator est porcus. Est igitur
cōsiliū virtutū cōsiliūq; scōz
vt in hoc die festo nō querat
peccator ad capiendū spūali-
ter. Vacuus em̄ est labor vir-
tutum per ipsas cogitationes
vel ammonitōes tūc em̄ que-
rere. tumultus em̄ cātus in po-
pulo vicioz plerūq; ipm pec-
catorē cogitatione tentū vul-
go arestatū eripit et quasi mul-
titudine vicioz velut turba
populi stipatū ab oī insultu et
pugnatione virtutū custodit
atq; defendit. Dies p̄o dicit.
non quia inde lumis aliquid
babeant. sed quia tenebre ipse

peccantium oculis lucent et lux
eisdem tenebrescit. qđ in tercio
Job manifeste dicit. Pereat
inquit dies in q̄ natus sum: q̄
natiuitate factus sum fili' dia
boli. Deinde statim vocat eā
noctē dicens Et nox in qua dī
ctū est cōceptus est homo. di
es illa verat in tenebras. qđ
vtiqz sit in cōuersione pecca
toris. Obscurēt eam tenebre
et umbra mortis. occupet euz
caligo. Festus pō dicit cū sit
lugubris cum sit dies funeris
et lamenti. Adeo em̄ trāsuert
tit incōstantia cōcupiscentie
sensum siue malicia vt legitur
in. iij. Sap. vt ipsam mortē
suam faciat ei gaudium et vo
ces viciozū: que vtiqz voces
sunt imūdoz reptiliū atqz q̄
drupedū pcentū reputet sua
uissimū. Voces aut hīc cogi
tationes et affectōnes accipi
mus: que cum ex garrulitate
sunt velut coarctio ranarū: cū
ex luxuria velut grinnit' por
coz: cū ex fraudulentia velut
gānitus vulpiū: cum ex inui
dia vlulatus lamiarū: cum ex
iracūdia rugit' leonū: euz ex
odio vox bufonū: cum ex de
tractione sibilus serpentum:
cum ex rapacitate vlulat' lu

porū: cum ex rīcositate latra
tus canū. Mirabilr igit trās
uersus est sensus q̄ bñdī taz
horrede vociferatōis tumult
um non solū non abominat
s; etiā amplectit' velut applau
sum locū dissimū et tam abo
minabilem. nō dico ornatum
sed deturpationē atqz cōfusio
nem inimiciarū et gestaculo
rū nō perhorrescit. Infernuz
em̄ qđāmodo supiores seipm
facit miser peccator vt infer
num inferiorem in seipso effi
giat: q̄ si interius videret ex
pssissima inferni inferioris re
pntatio in eo lucidissime cer
neret. et hoc in. viij. cap. Eze
chielis expresse significatū est
vbi dicit ppheta. Ingressus
vidi et ecce oīs similitudo rep
tiliū et alaliū abominatio et
vniuersa idola dom' israhel de
picta in circūitu erant in pa
riete per totum. Idola em̄ et
picture demonū representato
rie vicia sunt. Ecōtrario pō
dies sancta atqz solennis cele
berrima dies virtutū est di
es festus indeoz. i. pfitentūz
hoc recognoscentiū atqz glo
rificantiū: sicut dies pīoz dī
es est negantium et cōtumeli
am deo irrogantiū. Sic est di

Capitulum

III

es festus quē reliquie cogita
tiōis agunt dño. Huius diei
festiuitas atq; solēntas ex ap
paratu ministroz: ex multitu
dine z magnitudine lumina
rio z: ex psalmis et canticis et
organis: ex splēdore z afflue
ntia epularū cognoscit. Ha
bet vnaqueq; virtus sicut di
cit beatus Gregori⁹ sup Job
in hoc festo diem suum, illu
minationem ppriam. In hac
festiuitate velut ardenti pur
pura induta carbunculis flā
mantibus intexta tanq; sum
mus pontifex rutilat castitas
bisso mūdissima induta mar
garitis candidissimis intexta
oculis spectantiū spectaculū
blandit castitas, in albis po
tūcedit ibi Innocētia, que
et dicitur puritas: veste po ex
iacincto z purpura simul in
texta liuet simul z rubet, Pa
tētia veste p̄simili micat. Pie
tas alienis scz verberib; liui
da z alienis vulnerib; sangui
nolenta, z ppter hoc vestis ex
iacincto simul et purpura q̄a
scz partim liuida z partiz san
guinea cōtexta est. Indico ex
amico hoc est exuiolacei co
loris ornat humilitas, exami
co cādīdissimo regulis aure

is ac libris intertexto vestita
procedit Iusticia ip̄o ornata
suo p̄dicans omnia se facere
in regula pondere z mensura
bisso splendenti ac cādido in
terlucentib; ac radiantib; gē
mis, Fides rubēti ac vernāti
examico siue iacincto smara
gdīs intertexto. Spes thuri
bulum defert in albis, Deuo
tio libz ad recitandas lectio
nes, Donū intellectus aquā
benedictam, P̄dicatōis re
cta intentio seu officiū crucez
lignez defert, Disciplina seu
mortificatio carnis cruce au
ream disciplina spūs, P̄reci
nunt ibi spes venie gratie et
glorie Succinūt ibi timor pe
ne offense z reuerentie discā
tant ibi donum, luctus z hu
militas Benedicam⁹ domū
no cātant, ibi gratitudo deo
gratias cantat, ibi confessio
laudis Inuitatorium cantat
fraterna charitas vel p̄diz
catōis officiū Lectiones oēs
legūt quinq; virtutes que in
apprehensione seu cognitio
ne in operibus forinsecis spe
cialiter intendunt psalmodie:
continentia: abstinentia: mode
stia: et omnes partes discipli
ne exterioris, Laborum po re

Folium

V

git temperantia que obseruat
ne quid nimis. Organizat ibi
mentis excessus siue spes glo
rie. Quantum sō a parte inferi
ori vt vulgo dicitur tenet hu
militas. Ibi velut binati can
tat continentia et abstinencia
Ternatim sō spes et timores
vt diximus. Lucerne virtutū
et gestacula earum et cantus
psalmodie et lectiones: opera
tiones earū pprietam exte
riorē q̄ interiorē. Dies iste fe
stus agitur quasi ter in anno
gracie qui annus benignita
tis dicitur in cōtritōe: in ora
tione: in contemplatione. He
sunt tres ille solēnitates de q̄
bus p̄cepit dominus Exodi
xxiiij, dicens. Nullus insidi
abitur terre tue: ascendente te
et apparenēte in conspectu do
mini tui ter in anno, et in eius
dem, xxiiij. Ter in anno ap
parebit omne masculinū tu
um coram domino deo tuo.
In his tribus diebus consi
lium est viciozū et demonū
ne q̄rat nouus homo ad hoc
vt occidatur: ne tumultus fi
at in populo virtutū. tumult
um vocat concentū virtutū.
quia aures viciozū et demo
num eum sustinere non pos

sunt. Similiter neq̄ peccato
res qui cum vicijs et demoni
bus aures habent cōmunes
sicut legitur in quinto Zacha
rie de impietate. Hec est oculus
in vniuersa terra. Impi
etas enim oculus impiorum
est. Et auaricia auarozū, et
luxuria luxuriosozū. Simi
liter et auris contumacia est.
quia huiusmodi oculis et au
ribus neq̄ decor virtutū vi
deri: neq̄ concent⁹ audiri po
test. Tumultū ergo vocat hu
iusmodi cantum: vicia et de
mones. quia eo tanq̄ lupi et
tanq̄ latrones exterrēt. Si
mile legitur in. viij. capitulo
Amos, vbi dominus canti
ca illa forinseca iudeozū et vo
calia tumultū vocat. Aufer
inquit a me tumultum car
minum tuorum et cantica lire
tue: non exaudiam: qd̄ quidē
propter iniquitatem eozū fa
cit. Potest etiam tumult⁹ re
ferri ad varios virtutum cla
mores. quia enī cogitatio ip
sa mala et ignis est et fur et bo
stis. Alia de virtutib⁹ clamat
inuocās auxiliū. Alia clamat
latronē volēs sic euz absterre
re vt timor. Alia clamat ignē
ignē aquā aquā. Alia clamat

Capitulū

III

ad arma: vt disciplina que et
se contra hmōi tentatōes ac-
cingit z armat. Est ergo i cor
de peccatoris tumultus hmōi
quēadmodū in ciuitate cum
in eā hostes irruerint: aut ig-
nis imissus in ea apparuerit:
aut in domo cum latro p̄sen-
sus fuerit. Nec est dubiū qn
in hmōi tumultu eripiat no-
uus homo a manibz querē-
tū cum, id est vicioz et demo-
nū. Hic est tumultus quē xp̄i
p̄secutores timebant, hoc tu-
multu capē mala cogitatiōe
eripit nouus homo, ppter hoc
cōsiliū cor est vt non in die
festo velut satellitibz z appari-
toribz tentationuz querat ad
mortē ne hmōi tumultus fit
at in populo virtutū. Festiui-
tas p̄o epularum in die festo
isto de affluentia et varietate
ferculoz ad ipsas opationes
virtutū referēda est. Sūt em̄
ipse p̄ntes velut vasa. Opa
p̄o eoz velut fercula. De hoc
legit in. xij. Prover. Secura
mens q̄si iuge cōiunū. Do-
raliter p̄o iuxta litterā, qui vñ
salubriter cape vel occidere q̄
runt ppli tumultū z scandalū
timent, ne dū vnus queritur
militudo p̄dat, sicut expresse

legit in. vij. Eccl̄. Ne pecces
in multitudine ciuitatis, nec te-
mētas in populū, ppter hoc
z illud dictum est. Ubi straz-
ges multoz facit detrahēdū
est aliqd seueritati. Indiscre-
ti ergo z incircūspecti iudices
dum nō quid expediat s; qd
forte muerit ille in quē aiad-
uertere volunt incēdunt tota
multitudine eoz q̄s scandali-
sant z dei pplum muniūt z di-
abolū armāt z eius augent
exercitū, itaq; fit vt dum vnū
solum corrigere intēdūt mul-
titudinē pliant. Quid i tex-
tu sequit (Cum esset Iesus in
Betbania in domo Simo-
nis leprosi.) Ad dñi passiōē
iuxta lraz in trineca p̄inet vs
aliquibz videtur, qz sciēs eum
in p̄rio trucidēdū maria ma-
gdalene z timens ne forte ma-
nibz impioz ei auferet et corz
pus eius ei condire aromati-
bus nō pmitteret: elegit p̄ues
nre piculum, z ppter hoc sup
caput ipsius recumbentis p̄a-
ctosū illd vngentū effudit. vñ
z i ip̄o textu d̄r (Ad sepeliēdū
me fecit) Illud tñ notandū
est qz iuxta expōitiōem sc̄tōz
mulier hec ecclesia accipitur
de gentibz. vngentū p̄o deuo-

tio gentium. Argentum illud
 sup caput dñi effusum q̄ ipso
 initio p̄dicatōis qd̄ ch̄risti ca-
 put accipit deuotionem fidel
 sue obtulit. ppter qd̄ r̄ dicitur
 Populus quem nō cognoui
 seruauit mihi. in auditu auris
 obediuit mihi. Uñ r̄ merito
 p̄ciosum dicit vngentum illd̄
 qd̄ ipsa fidel r̄ cōuersionis ce-
 leritas reddidit p̄ciosus. Si-
 nagoga p̄o velut vngētus sue
 deuotionis referuat dñic̄ pe-
 dibus q̄ fidem r̄ cōuersionē
 suam in finē differt: qñ ei⁹ re-
 liquie salue fient. Iuxta Esa.
 in. x. r̄ aplm̄ ad Rom. xi. Qd̄
 et in vnaqua q̄ fidei aīa mo-
 raliter interpretandū est: q̄ cele-
 ritate sue deuotōis aut ch̄ri-
 sti dñi caput vngit: aut iudai-
 ca tarditate quasi pedes eius
 vinctura vsq̄ ad extremū vite
 sue: cōuersionis sue deuotōez
 differt. Cōgruit aut̄ r̄ qd̄ dici-
 tur (Super caput ipsi⁹ recū-
 bētis.) quia ibi recumbit: ibi
 splendide epulat vbi fideles
 corpi suo quod est ecclesia in
 corpat et adiūgit. de salute no-
 stra pascitur q̄ eaz eonf̄q̄ esu-
 riūt vt p̄ ea moreretur. Unde
 Johā. iiii. Ego cibum habeo
 manducare quē vos nescitis

Et iterū. Deus cibus est vt
 faciā voluntates eius q̄ misit
 me vt p̄ficiā opus eius. Nec
 aut̄ est voluntas dei sanctifi-
 catio vestra: sicut ait aplus in
 iiii. p̄me ad Thessal. Q̄ etiā
 in bethania dicit̄ fuisse iesus:
 quia Bethania dom⁹ obedi-
 entie interpretat̄. Iesus p̄o sa-
 lutaris. hic recte. qz in domo
 obediētie sola salus habitat.
 In domo inobediētie p̄ditio
 Unde vita in volūtate ei⁹. et
 ira in indignatōe eius. Illud
 etiā attendendū est quia be-
 thania domus dñi: q̄ vel cha-
 ritas vel spūs sanctus accipit̄
 in cuius vtriusq̄ domo dñs
 Iesus habitat. In corde em̄
 qd̄ charitas vel spūs sanctus
 plene possidet dñi Jesu do-
 mus est. Interpretat̄ etiā r̄ do-
 mus glorificans dñm: corda
 eoz apte significās q̄ donum
 dei cōfiteat̄ esse qd̄ sunt: et in
 omnibz gratias agūt. Q̄ aut̄
 dicit̄ (In domo Simonis le-
 prosi) iuxta misterīū Simōn
 qui interpretat̄ obediēs: popu-
 lus iudaic⁹ est. qui ideo lepro-
 sus nominat̄ nō solū q̄a ma-
 culis diuersoz errorz atq̄ se-
 ctarum respersus erat: sed q̄a
 ei⁹ obediētia maculata atq̄

Capitulum

IIII

leprosa erat, qz nunc ex timo-
re solo: nunc pō ex cupiditate
tpalius seruiebat: que due ma-
cule leprosam obedientiā faci-
ebant. Vel ppter hoc quia si-
mon interpretatur ponēs tristi-
ciam v' auditor meroris. Ve-
tus pō populus in veteri les-
ge merorē aut tristitiam pene
maxime audiebat. Morali-
ter pō Simon leprosus pec-
cator cōuersus et obediēs effe-
ctus: q' vel rōne status pcedē-
tis peccati leprosus dicitur, vel re-
putatione p'rie hūilitatis, vñ
et bene ponēs, i. deponēs tri-
sticiam eternā scz vel ponens
tristitiam. Hic fm positiones
eius hic respōdeat cū Salo-
mone risus et gaudio: dicens,
Risus reputauit errorē: et gau-
dio dixi, cur frustra deciperis
vt in eternū gaudeat vt eā in
p'imo deponat et cedat tem-
pus ei: et dicat sicut dicit Je-
remie, xxxj. Statue tibi spe-
culā: pone tibi amaritudines
Hic et auditor meroris vel di-
eloq'a: vel pctorū suorū tumul-
tū atqz clamorē cū merore au-
dit et gemitu q'si carmen lugu-
bre, et p'rie mortis lamentum
qui post' eligit ire ad domū
luctus q' ad domū puluq', vt

dicat Ecclī, vii. In hmoi' do-
mo recūbit dñs vt dicimus:
tot ei ferculis appositis quot
motus vel opa virtutū in ipā
cōuersione offerunt: et tot ge-
nera vinorū quot genera la-
crimarū. Vult pō q' vñ-
gentus effudit ipsa gratitudo
est q' hic sup caput dñi salua-
toris in domo scz simonis le-
prosi: et sup pedes in domo. s.
marthe et marie et lazari, vt le-
gitur Johānis, xij. vnguentū
sue deuotionis effundit, tunc
q' deus sup caput diuinitati ei?
capitaliter et pncipaliter libe-
rationis ac salutis sue gratias
reddidit. Sup pedes pō dñi
misterio hūanitatē eiusdem
vel sollicitudini predicatorū q'
pedes christi dñi sunt ipsius p-
mundū portātes: hoc ipm p-
ut decet attribuit. Potest et
moralit' accipi mulier ista grā
que caput, i. cor penitētis: pri-
mū oleo sc̄ificatōis vngit ad
sanitatē qd scabie mltarū libi-
dinis et doloris mltorū vulne-
rū ac laborū laborabat. De-
inde pedes, i. affectus q' et at-
triti et vlcerati sunt labore in-
neris deuū et malaz viarū dif-
ficultatibus: sicut ipsi mali di-
cunt in, v. Sapie, Lassati su,

mus in via peditōis ambula-
uimus vias difficiles. Que et
ipsa vinctio cōdimentū est ses-
pulture interioris hoīs: sicut
ipse text⁹ insinuat. Nec eadez
mulier capillis suis q̄s lōgos
et speciosos habet et aureos:
eosdē pedes affectuum iuxta
Jobanē extersit, quia affect⁹
penitētis sordibz malaz viāz
inq̄natos mūdauit cogitatio-
nibus et affectiōibz bonis q̄s
velut crines flauos et aureos
cordi velut capiti penitētis in-
serit. Possit et vngentū illud
oratio accipi iuxta Ecclesia-
sticū caplo. ix. vbi dicit. Du-
sce morietes pdunt suauita-
tē vngenti. Et huic vngento
congruit illud Joh. xij. Do-
mus impleta est ex odore vn-
genti. Est em̄ oratio vngen-
tum odoriferū: non solū qz sa-
nat et mitīgat corda pfusa: sed
sicut legit in. v. Apocal. Sin-
guli. xliij. senioz habebāt vi-
alas aureas plenas odorame-
toz: q̄ sunt oratōes scōz. et in
viij. elusdez. Ascēdit fum⁹ in-
censoz de oratōnibz scōz de
manu angeli corā deo. Do-
mus ergo ipleta ex odore vn-
genti. i. orōnis non solū p̄scia
orāis est: sed etiā tota celestis

curia. Ego inquit sapientia in
xliij. Ecce, sicut libanus non
incisus vaporauit habitatōez
meā: de orōnibz intellige scō-
rū Bñ aut̄ dicit in. xij. Bath.
fracto alabastro vngētū effu-
disse mulierē, qz cor in oratōe
est frāgendū: imo cōminuen-
dū et p̄terendū tribz de caus.
Propter largitatē effusionis
qua effundēdū est cor in ora-
tione, sic docemur in. iij. Tre-
noz. Effunde cor tuum sicut
aquā in conspectu dñi. Fran-
gēdū est etiā tanq̄ vas sordi-
dū ac fetidū: vt nihil in eo oī-
no diabolici liq̄r. i. p̄cti rema-
near: ipse etiā p̄tes cordis va-
ria aromata sūt: et p̄p̄t̄ p̄terē
de et cōminuēde sunt vt totūz
cor reducāt ī puluerē et fumū
aromatū, sic legit in. iij. Canē.
Que est ista q̄ ascēdit p̄ defū-
tū sic p̄glā fu. ex aro. mī. et thū. et
vniuersi pul. pigmentarij. Orō
igit̄ et fum⁹ aromatū ē toti⁹ ce-
lesti curie naribz suauissim⁹. et
vngētū ē mitīgādis doloribz
vniuersi et sanādis vulneribz
et morbis spūalibz saluberrimū
(Tūc abiit vn⁹ ex. xij. q̄ dice-
bat iudas scarionis ad p̄nci-
pes sacerdotū et ait ill. q̄d vult
mibi dare et ego eū vob tradā.

Capitulū

Tunc inquā cum cōsiliabā-
tur ut Iesum dolo teneret et oc-
ciderent. Judas ille mistice
est cer⁹ simoniacorū q̄ de chris-
to dñō tradendo in sacramē-
to altaris sub certo p̄cio paci-
scunt. Quid em̄ aliud est di-
cere: qđ vis dare mihi et mis-
sam vnā celebrabo vel ipsam
eucharistiā tibi tradam q̄ qđ
Judas dixit. Quid vultis mi-
hi dare et ego cum vobis tra-
dam. Unde et qđā ex hmoi sa-
cerdotibz cuidā parochiano
suo in extremis eucharistiā
petenti porrigens illā inquit:
vides illā: non inde comedes
nisi prius mihi q̄nq; solidos
donaueris. Similiter et cer⁹
eorū q̄ xpm̄ in mēbris suis sp̄i-
ritualiter tradūt in mortē vel
sp̄ialem vel corpale, q̄les sūt
prelati mali vel sacerdotes q̄
subditos suos vicijs aut de-
monibus p̄ceptu pecunie ex-
ponunt. Hi sunt q̄ peccata
vel palparent blādicjs v̄l cor-
rigere nō curant, et hoc certo
p̄cio accepto a pctōribz. Eo-
dem modo et falsi indices qui
christū in innocentibz sp̄ualiter
tradunt obtentu pecunie.
Bene autē p̄ iudā q̄ cōfessio
interpretatur vel confitens: hu-

iusmodi sacerdotes accipiuntur:
quorū officiū est xpm̄ do-
minū cōfiteri, propter hoc de
eis dicitur in. iij. Osce. Pec-
cata populi mei comedēt. i. p̄-
ciū vel redēptionē peccatorū
et ad iniquitatē subleuabunt
aīas eorū: nō solū exponēt vel
tradent, q̄ em̄ de estimatiōe
et valore redditū ecclesiarū
sollicite interrogat: et in cura
vel officio pastoralī solum lu-
crū tpale quocūq; dispendio
aīaz querit. Quid aliud dice-
re videt: q̄ Quid vultis mihi
dare et ego cū vobis tradā, et
hoc qđem quantū mihi con-
cedit et possibile est scz in sub-
ditis, nō em̄ hac p̄ditōe emo-
limentū tpale p̄cipit ab ecclē-
sia: ut aīas liberet. sed potius
ut ad cōmodum tpale eas
tradat. Et bñ iudas iste vn⁹
de duodecim dicē. qz de nuz-
mero vniuersitatis p̄latorū q̄
per duodenariū intelligit: ce-
tus hmoi p̄latorū, p̄ditorū est.
recte p̄o nomē p̄ditorū istorū
Judas. i. cōfessio interpretatur
Sola em̄ cōfessio exterior in
hmoi hoībus xpm̄ dñm tra-
dit in suis. Si em̄ manifeste
exterius christū dñm negaret
non haberent quo crimē p̄di-

tionis absconderent, et nō solum in gradū aplicū, i. in sublimitatē prelatois eos nō admitteret ecclia: sed etiam de se eijceret. Hmōi sacerdotū pncipes: vicia et demones sūt q̄ eis principant. Un̄ z signanter iudas abijisse dicit q̄s i cōsiliū impiorū z in regionē distimilitudis, abijisse em̄ plerūq; et sepius in scriptura in malū accipitur, sicut in, xvij, Eccl. Post p̄cupias tuas ne abeas Silr z frequenter in Hieremia Abierūt vnusquisq; post prauitatē cordis sui mali. **W**oralliter p̄o iudas, i. confessio: q̄ gratia est interioris recognitionis spūaliter vadit ad pncipes sacerdotū, i. pncipales virtutes iterrogās eas q̄d pmittant ei si tradiderit eis veterē hoīem. Spes em̄ regnū celoz, pmittit tradentib; veterē hoīem ad crucifigēduz, i. penitentib;. et hoc sub arra iā gaudiū. Fides idem pmittit sub p̄testatōe iuramēti dei z i pignore et obside xpo dño: et pignore, i. spūsancto. De quo expresse dicit in, j. scdē ad Cor. Dedit pignus spūs in cordibus nr̄is, z in eiusdē, v. de^o q̄ dedit nobis pign^o spūs. In

p̄mo ad Ephe. Qui est pign^o hereditatis nr̄e. De xpo dño dicit Aug^o, q̄ ipse est pign^o securissimū nostre redēptōis. Hoc q̄dēet charitas p̄mitit, vadit ergo spūalr ip̄a deliberatiōe penitēdi z emēdādi. Deliberatio ergo ista gressus est z ambitio p̄fessōis interioris ad istos pncipes sacerdotū: interrogat ipsos de ip̄o p̄cio traditōis dñi fructū z vtilitatē discunt p̄nie, pactū cum eis de tradēdo veterēz hoīem cōstituit dñi p̄nie p̄sentit: dūz p̄missiōib; hmōi ad penitēdū acq̄escit. Potest z intelligi ad lram: qz iudas interpretatur cōfites vno mō p iudam oīs interi^o p̄fitens, i. recognoscens pctā sua accipi. Hic vadit ad pncipes sacerdotū, i. ad pncipales sacerdotes qui clauēs hñt p̄tatis z scie iudiciarie, hos interrogat sollicita cōsultatōe z diligentī de remuneratione p̄nie: q̄s de p̄cio traditōis veterēz hoīs, (Et illi cōstituerunt ei argēta argenteos) id est oē ei nolumentum tpale, z hec est oīs estimatio z appreciatio tpalis. Pōt autē moralr intelligi in, xxx, argēteis eterne retributōis merces:

Capitulum

V

denarius em̄ p ternariū mul-
tiplicatus tricenariū perficit.
Quia igit̄ eloq̄a dñi argentū
igne examinatū sunt. decē po-
mādata diuine leḡ: q̄z obser-
uatio tripl̄ remunerat̄: q̄a tria
sunt in hoīe glorificāda. s. vel
tres vires naturales. Rōna-
lis sc̄z cōcupiscibilis z irasci-
bilis. Vel spūs z aīa et cor-
pus. De q̄b loquit̄ apl̄us ad
Thessal. in. iij. p̄me. vt inte-
ger sit spūs vester z aīa z cor-
pus sine q̄rela. Est ergo dice-
re (constituerūt ei. xxx. argēte-
os). i. triplicē obseruatiōe deca-
logi remuneratōez: q̄ argento
sacroz eloquiōz v̄l et blande
lucet: z suauiter sonat. (Et ex
inde q̄rebat oportunitatez vt
cū traderet) bene cōgruit h̄ p-
cedētibz lectōibz. Exinde em̄
sc̄z postq̄z cum vicijis et demo-
nibz cer̄ p̄ditoz dei. i. platorū
maloz z iudiciū maloz de tra-
dendo sanguīe. aut innocētiū
aut aīaz sub p̄cio mercedis
tpalis pactus est: q̄rit oportu-
nitatē vt cū tradat: quēadmo-
dum et oportunitatē lucri vel
emolumētī tpalis. **V**orati-
p̄o et q̄ veterē hoīem suū iam-
spe z intuitu eterne retributō-
nis tradere cū virtutibz v̄l sa-

cro magistratu pactus est. q̄-
renda est ei oportunitas: q̄ in
tribz vel q̄tuor p̄sistit. Primū
in ipsa idoneitate confessoris
q̄ ex tribz p̄ficiť. sacrarū l̄rarū
cognitōe. infirmitatis et fragi-
litas b̄uane miscōia seu cō-
passiōe. z affabilitate. in his
nō nūero. qz ex his tribz est et
ex vnaq̄qz eaz. Secūdū est
ipsa bona dispositio penitēť.
Et hec in tribz p̄sistit. Primū
in cōceptiōe sc̄i. p̄positi qd̄ cō-
sistit in odio pctōz atqz defer-
tione p̄fecta: desiderio patrie
ac recōciliatōis in deū. Se-
cundo in pctōz noticiā z p̄m-
pta et expedita recordatione.
Tercio in ipsa attritiōe seu
deuotōe. Post hec aut̄ loc⁹ et
tēp⁹ z vtriusqz spaciositas req̄-
rit̄. Nec est oportunitas p̄pter
quā differri pōt cōfessio que
nō aliud est q̄ veterē hoīs cū
accusatōe ipsius sacro magi-
stratu ad crucifigēdū spūalē
traditio. Salubriter q̄ppe sa-
cerdos h̄mōi exq̄rit̄: vel vt iu-
dex p̄siliarius z medic⁹ q̄ z sa-
cris legibz iudicet z celesti sa-
piētia cōsulat: et p̄cepta diuine
ac celestis medicine nouerit:
sistit z b̄uane p̄ditōis z fragili-
tatis gnarus Et si fieri potest

exptissim^o. deinde misericors
ac cōpatiēssim^o. vt exemplo
dñi saluatoris i. liij. Esa. Vir
dolor et sciēs cōpassiōez. sub
audi ifirmitatū. q̄ molliter at
q̄ suauiter fragiles excipiat:
nō q̄ duricia et austeritate sua
cōterreat: neq̄ q̄ corde contri
tos amplius cōterat: q̄ elisos
erigat: nō qui itez eos elidat.
q̄ putridos et laceratos suauiter
tractet et reiungat ac resu
mat: nō q̄ eos dētibz et austerita
te mordacitate sua laceret ac
discerpat. Vestes em̄ suas re
suendas: resartendas: reficiē
das ei tradit dñs: nō laceran
das aut dirūpēdas. Vestes
q̄ppe dñi sunt oēs sui. sed atte
runt et putrefiunt pctis et vi
cijs. de q̄ attritōne et putrefa
ctione velut reficiēde et resar
tiende sacerdotibz traduntur
Sūtr et idē vasa dñi sunt va
sa vinaria et cratheraz et musi
corū clerici sunt. vt legit Esa.
xxij. Suspēdam in eos vaso
rū diuersa genera a vase cra
therarū vsq̄ ad oē vas musi
corū velut cisi argēteo religan
di ei traduntur a dño. et velut
vasorū diuersa genera vel ob
struenda vel resartienda vel re
ficienda. Fracūdi p̄o impa

tientes falseq̄ iusticie cōfesso
res: q̄ vera iusticia cōpassio
nē habet. vt ait Breg. falsa p̄o
indignatōem: vasa hmoi mal
leis increpationū p̄terūt et la
pidibz obiurgationū obruūt.
ita recipiunt eos q̄ ad deū ve
niūt q̄si male venerint: di par
uulos nō solū ad deū venire
nō sinūt. sed inaudita crudeli
tate ad petrā austeritatis et du
ricie sue eos allidūt. nō em̄ sūt
paruuli babilonis q̄ pctā de
serunt: panē et piscē et ouī ab
eis filij petūt. Ipi p̄o p pane
cōsolatōis et refectiōis lapidē
dure obiurgatōis. Pro piscē
suauitatis serpentē mordaci
tatē porrigūt. Pro ouo attra
ctionis et affabilitatis scorpi
onē venenate pcussiois. Luz
ecōtrario dicat dñs deū pa
trē facere in. vij. Matth. et in
xj. Luce. Quis inqt est ex vo
bis homo quem si petierit fi
lius suus panem: nunquid la
pidem porriget ei? Recte p̄o
interrogat. quis est ex vobis
homo? quia ex eis nullus est
homo. Homo enim ab hu
manitate quam ipsi exuerunt
moraliter et spiritualiter di
citur. Tria vero que in pe
nitēte similiter esse necessaria

Capitulū

V

discipuli? studiose inq̄renda sūt
z a largitore omnīū bonorū
totīs obsecrationibz exposcē-
da. Nō em̄ sufficiēter p̄para-
tus accedit q̄ nōdū conceptio
sc̄tō p̄posito: nōdū h̄ns in me-
morā sua p̄mpta et expedita
pctā sua: accedit p̄pter hoc co-
gitāda z recogitāda sūt. **Uñ**
Esa. xxxviii. Recogitabo tibi
oēs annos meos zc. **Et Job**
vij. Cōfabulabor in amaritu-
dine aīe mee. **Attritio** similr
et deuotio exq̄renda est a pe-
nitente vt lugubris accedat z
mest? nō tanq̄ fabulator. Qui
em̄ pctā sua velut fabulaz ad-
iocandū narrāt: nō vt decz p̄-
parati loquunt. **His ergo d**
causis differē salubriter con-
fessio: si tñ studio z sollicitudi-
ni ista exq̄rēdi dilatio ip̄a ser-
uierit. Recte ergo dicit (Erin-
de q̄rebat oportunitatē vt eū
traderet) **Eum em̄ deest sacer-**
dos q̄lē deest. **p̄sim?** deest cui
tradať vet? hō. **Lū deest noti-**
cia z memoria peccatorū: de-
est accusatio z accusatōnis te-
stis. **Lū sanum p̄positū deest**
nōdū habes qd tradas. non
dū em̄ cepisti s; poti? ab eo ca-
ptiuus teneri. **Eum deest at-**
tritio ac deuotō: desunt quasi

vīcula z tormēta q̄bz torq̄n-
dus est: vel vt ab eo scelez cō-
fessio extorqueat: vel q̄bz fide-
litas tua z obsequiū cōmēdet
Hec est oportunitas quā hic
q̄rere docemur. Recte aut̄ ad-
dit in **Luca** (vt traderet eum
sine turbis) **Traditio** quippe
veteris hoīs z seorsum a tur-
bis z strepitu hoīm faciēda
est. **Et seorsum a turbis aliaz**
sollicitudinū z occupationū.
Utrez em̄ he turbe veterem
hoīem eripiūt: z a traditōe in
de. i. p̄fessiois impediūt. **Vel**
potest referri **h** ad turbas de
q̄bz in p̄ncipio locuti sumus.
(**Prima aut̄ die azimoz accē-**
serunt ad Iesum discipuli ei?
dīcentes. **Ubi vis parem? ti-**
bī comedere pasca) **Dies azī-**
mōzū septe z erant iuxta legis
mādatū z p̄suetudinē. vt legi-
tur **i. xvij.** **Deutero. z. xxiij.** **Le-**
uitici. z. xxiij. **Exo.** **Solenitas**
ista septe diebz agebat q̄z p̄i-
mus et vltim? sanctiores erāt
z celebriores ceteris. vt ibi legi-
tur. **His septem diebus non**
līcebat iudeis ex lege velci fer-
mētāť. Quia ḡ iuxta aposto-
lū in. v. p̄me ad **Cor.** **Fermē-**
tū malicie z neq̄cie: sp̄ualit̄ ac-
cipiendū est. **Septe p̄o dies**

mixtice totam vitā p̄sentem si gnant, iuxta certā sc̄tōz expo sitionē insinuat nobis absti nendū esse totā vitā p̄nti a fer mēto malicie et neq̄tie. Do raliter p̄o qz aplūs in eodem caplo azima noiat sinceritatē et veritatis oē fermētū nostre corruptōis aut falsitatis intel lectus nostri: siue error intelli gē: aut putredo nostri affect⁹. Sincerus em̄ d̄r q̄si sine ca rie, i. putredine, Quia ergo ex pressē dicit Lucas i. xxi. Ve nit p̄m⁹ dies azimoz in q̄ ne cesse erat occidi pasca. Sep tem aut̄ dieb⁹ tēdebat festiui tas azimoz. Septem dies hī spūales in q̄z p̄mo pasca oc cidit nobis hīc insinuat vbi se p̄tē donoz illūinatōes sum pto initio a timore q̄ vet⁹ ho mo p̄figit. vt in p̄s dicit Lō fige timore tuo carnes meas. Et q̄ expellit peccatū sicut d̄r in p̄mo Eccl̄. Fine p̄o posito in sapiā. Vel septem p̄tutes: q̄tuor cardinales, et tres euā gelice, fides spes et charitas. Vel septem que in orōne dñi ca petūtur. Qm̄ aut̄ dies azi moz dies afflictōis dicunt, si cut exp̄sse legi in. xvi. Deute ro, Septē diebus comedes

absqz fermento afflictōis pa nem, poti⁹ septē dies septē vir tutes accipiēde sunt, qz opa riones et afflictōes sint et vete ris fermēti expurgatōes. In ter has Prima est virt⁹ absti nētie a pctis siue tpantie q̄ eis resistit. Scda est virt⁹ fortitu dinis et magnificētie q̄ cōtra ria opera assumunt tanq̄ ad medicinā. Tercia odiū pctō rum. Quarta timor. Quin ta pudor. Sexta dolor. Se ptima ira: q̄ ad victoriā et libe tatē p̄tra pctā acq̄renda accē dimur. Considera singulas istaz p̄tutū et iuenies eas ve lut azimas sinceritatē et p̄itatē p̄tra peccati fermentū: euidēs ti p̄trarietate pugnātes, et opa etlā eaz panes afflictōis, p̄i meqz et vltime dies, i. opa et il luminatōes iuxta legis cōsue tudinē sanctiores atqz solēni ores, q̄ sunt: desertio pcti, et vi ctoria eiusdem. Ne erres aut idē intelligas odium, et iram. Odio em̄ p̄prie malū aliū q̄rit. Ira p̄o sibi p̄p̄si cōmodū q̄rit. Libertas, pax, victoriā, et vin dicta In p̄mo die azimorum istoz pasca occidit, i. vet⁹ hō qui per hedum veteris legis significat, vt legi exp̄sse i. vi.

Capitulum

VI

caplo Ero. vbi post manda-
tū de agno pascale statim sub
iungit iuxta quem ritū tolleret
et hedum. Hedo em̄ simul et
agno spūaliter pascēdi sum⁹
ppter duo genera virtutū: ex
quibus fm̄ interiorē et spī-
ritualem hoīem tanq̄ ex mē-
bris spūalib⁹ cōstituti sumus

Iste q̄ppe septem quas enu-
merauim⁹ veterē hominē co-
medūt ip̄oq̄ pascunt. Mala
em̄ nostra vorare atq̄ psume-
re nate sunt: et ad destructōē
et mortificationē veteris ho-
minis a deo date et nobis in-
dite. Quantū ergo ad hm̄i
stutes hedo pascale pascimur
Quantū ad ea que puritat⁹ et
innocētiē et nouitat⁹ sunt q̄ de
siderādo: amādo: et in eis gau-
dendo: et ea opando comedi-
mus: agno pascimur. Come-
stio ergo hedi atq̄ voratio ad
p̄sumptionē eius referēda est
Alloq̄n em̄ hedus male co-
medit et poti⁹ pasca iudaicū
et diabolicū in ei⁹ esu celebra-
tū Sī vlt⁹ desiderio vlt⁹ amore vlt⁹
gaudio vel delectatōe vlt⁹ ope-
ratione alicuius eorum q̄ ve-
teris hominis sunt comedit: et
spūaliter incorporat. Quia ecō-
trario nouus agnus spūalr i

nobis occidit: et a veteri pplo
vicioz quasi iudeoz comedi-
tur atq̄ psumitur. Recte ḡ di-
cit lucas (in qua necesse erat
occurri pasce) iuxta lram̄ ima-
culatū xpm̄ dñm. quia pasca
nostrū imolatus est christus.
p̄me ad Cor. v. Necesse q̄dē
erat ad mūdi esurientis refe-
ctionē cuius ipse solus saries
tas et refectio est. Ad eiusde
etiā redemptionē velut p̄ciuz
Ad sanatiōem velut antidō-
tum. Ad expiationē velut sa-
crificiū. Occidi p̄o dicitur pa-
sca in illo q̄stum ad vetustatē
pene: que et p̄ hedū q̄stum ad
illuz significat. In nobis p̄o
necesse est occidi pasca. i. hed-
um veteris hominis p̄ma die
azimoz. i. p̄ma etate. vel p̄-
ma virtute vt diximus. vel p̄-
ma die. i. p̄mi sacramēti scz. i.
baptisimi purificatōe et illumi-
natōe. P̄nt aut̄ intelligi septē
dies azimoz q̄ ad azima veritatis:
fides et donū scie. quib⁹
ipsa dei veritate et nostra. i. q̄
d nob̄ est: velut duob⁹ panib⁹
azimis pascimur. Fide em̄. i.
veritate q̄ de dō est pascimur
Illa em̄ p̄ fidē de deo cogno-
scimus q̄ vitā gratie in nobis
sustentāt et nutriūt: que vt dī-

cit Augustinus salutē pfunt. Dono ꝑo sciētie veritate q̄ de nobis ip̄s est pascimur. Ea q̄ ꝑe dono sciē de nobis ip̄s cognoscimus. q̄ nobis potū lacrimarū ministrāt: aut panes etiā lacrimaz. ꝑpter hoc legitur in ꝑmo Eccl̄s. Qui addit sciam addit et dolozē. Dono ergo sciē velut pane lacrimarū pascimur ⁊ potamur. Recte ergo fides et donū sciē azima veritatis itelligunt. ꝑpter hoc legitur in Actibz. xv. Fide purificās corda eoz. Azima ꝑo sinceritatis q̄nqz vltiē nominataz ꝑtutū: q̄bus sanctificat ⁊ ab omī putredine corruptōnis purgat affectū: q̄bus etiā ⁊ pascit ⁊ reficitur. Benè raliter aut oīa opa ꝑtutū: cibo sūt spūalis ac noui homīs. et vñū nostra est: qz fide occidit in nobis pasca q̄ ad veterem hoīem ⁊ veterē vitā. qz fides ē inītiū noue vite. Vñ ⁊ dicit i. h. Abacuc. Iust⁹ aut ex fide sua viuit. Pasca ꝑo vt dixim⁹ in se occidunt diabolice ⁊ mōre iudaico q̄ xpm dñm in se spūaliter occidūt. q̄ euz scz a corde suo mortuū faciūt sicut ip̄e dicit Factus sum tanq̄ mortuus a corde qd̄ est ꝑ obliuio

nem ac incuriā. In eis ꝑo spūaliter viuit xps dñs q̄bꝛa dios gratie q̄ vita est spūalis ab ip̄o velut fonte vite et gratie in oēs electos diffusa diffundit in quos radices gratie misit. sicut ꝑ eundem tropū in eis diabolus viuere dicitur in q̄bus venena neq̄cie diffusa. Qd̄ autē marcus et mattheus scribunt discipulos interrogasse dñm (vbi vis paremus tibi pasca comedere) ad illud respicere videt qd̄ legitur Deutero. xvi. nō poteris imolare ꝑase dñō in q̄libet vrbiū tuaz: sed in loco quez elegerit dñs deus tu⁹. Insinuat aut nobis in h. qz ip̄e xps dñs nobiscū epulat⁹ et comedit pasca. si tamē ⁊ nos cū eo eplamur qd̄ est i azimis sinceritat⁹ ⁊ veritat⁹ sicut ip̄emet dicit i. iij. Apocal. Si q̄s apuerit mihi cenabo cū ip̄o et ip̄e mecum. nostrū ḡ comedere suū est. qz oē bonum nostrz nīmīa illa charitas q̄ nos dilexit et adhuc diligit suū fecit. De salute ḡ nra velut gaudio vltē delectatōe si fas est dicere pascit hmoī bñtadini et glie bonanra nihil addere pnt. Vñ pascit inde spūaliter dñ nos corpi

Capitulū

VI

suo quod est ecclia adiūgit et
incorpat. Duobus ergo mo-
dis comedit pasca ī nob chri-
stus dñs. Nos pō tribz mo-
dis pasca comedim⁹. Primo
bedū veteris hoīs. z hoc ī cō-
sumptionem sicut dī. Lome-
derūt Jacob. Scđo agnuz
noui hoīs: dū mēbra ei⁹. i. vir-
tutes et dona gratiaz ī nrāz
refectōez assumētes nobis ī
corpamus: z mēbra nrā spūa
liter facimus. Tercio ipsum
agnū īmaculatū xpm dñm co-
medimus. vl ī sacramēto al-
taris. vel dū verbis z opibus
eius hic reficimur z sustenta-
mur. vel cuz odore suauitatis
eius hic pascimur: plenissima
refectōe eius tandē ī patria
satiādi. Und ergo interrogāt
discipuli dñm (Ubi vis pare-
m⁹ tibi comedere pasca) Nō
enī ī omī loco comedit dñs
pasca: neqz nos ī oī loco pos-
sumus īmolare pasca dño. s;
ī loco tm̄ quez elegit dñs. q̄
est vna catholica z aplīca ec-
clesia. extra quā vt ait Aug⁹.
locus verī sacrificij nō est. hic
est locus quez elegit dñs sic ip-
semet dicit ī ps. Hec req̄es
mea ī seculū seclī zc. Et i. ij.
Paral. vij. Elegi et sacrificauī

locum istū vt sit nomē meum
ibi ī sempiternū: et pmanēat
oculī mei et cor meū ibi cūctis
diebz. Vel ideo merito inter-
rogat. qz velut duo loca sunt
ī nobis intellectus et affect⁹
ī qz vtroqz xps dñs ī nob
habitat. Sed intellect⁹ velut
via patens exposit⁹ est oībus
cogitādīs: bonīs z malīs ve-
ris z falsis: z velut adiutorij
vel pistorij publicū ē. qđ di-
cīm⁹ ppter iudicia z discepta-
tiones z discussiōes verī z fal-
si. bonī z malī. iusti z iniusti. q̄
ibi fiunt. Non est ergo locus
aptus vel pueniēs epulis. p-
pter qđ z. xxiij. cap. Luce. inuē-
git discipulis vt patrifamilias
dicāt. Ubi est diuersorij: vbi
pasca cū discipulis meis mā-
ducē. In diuersorio g. i. ī se-
creto z abscondito affect⁹. vbi
nō nisi sancta z pura admittē-
da sunt. Nec enī īmolari pōt
ver⁹ hō p pñiaz vel penitendi-
nē ī frēq̄ntia hoīm z tumultu.
nec ī turba z strepitu co-
gitationū. Ampli⁹ cogitāōi-
bus solis pasce non pōt dñs.
etiā si pure z mūde sint. quasi
enim folia z fursur z cortices
sunt: nihil oīno saporis habē-
tes. nisi eis adiūcia fuerit affe-

ctionum soliditas atq; suauitas, In luca g de loco discipulos interrogare iubet dñs **Ubi** scz ē diuersorū. In marco pō, xxiij. **Ubi** est refectio. qđ z ad ipm locuz qñ refectoriū: z ad ipm cibū refectionis referri pōt. Interrogare dominus hic iubet ppter duo genera hoīm. Ipse q̄ppe vetus hō cibū est et refectio dñi saluatoris. Et ipse etiā nou⁹ hō in nobis. Sed vet⁹ hō psumptiōis q̄ z mors est. vñ Osee xliij. O mors ero mors tua. morsus tu⁹ ero inferne. Silt et illud apli. vt grā dei p oībz gustaret mortē: qñ gustatiōez nō pleno mortu mortēz istā. i. veterē hoīem absorberet ī nobis. Contra eos igit qui veterē hoīem. i. pctā suā abscondunt iubet interrogare discipulos suos xps dñs **Ubi** est refectio mea. Silt et contra eos q̄ nihil habēt noui hominis: qñ dñs **Ubi** est vel hedus vel agn⁹ ad refectōez meam. Cōtra eos pō qui se ipsos terra. i. terrenis p amorē et sollicitudinē impleuerūt. **Ubi** ē diuersorū. Silt z cōtra eos q̄ demonibus viā fecerūt corda sua. sicut dicit Job. in. xx.

Simul venerūt latrones ei⁹ z fecerūt sibi viā per me. Potest z interrogatio hmoi ad ipsum pñe locuz referri. Pñia em̄ pparatio est dñice pasce z phase imolatio. Quia g loc⁹ pñiam nōnunq; aut adiuvat aut impedit: merito de loco pparatōis ipsius pasce. i. de loco pñe interrogandū est dñi bñplacitum. Pñt tñ et accipi diuersa loca refectōis dñi: ce: diuerse ptutes. Quasi em̄ refectoriū dñice refectōis in illis castitas est in q̄bz opa castitatis ceteraz ptutū operibz multitudie z magnitudie antecellūt. In alijs pō patiētia in q̄bz opa patiētie. z ita d alijs. Merito ergo in ea virtute velut in refectorio spūali pasca dño z refectio pparat que ferculis operū refector est ac splendidior. Propter hoc specialiter de castis dicitur in. ij. Canticoz. Dilectus me⁹ mihi z ego illi qui pascit inter lilia virginū et cōtinentiū cādi da opa. quō dici potuissz inter rosas martirū vel patiētū inter violas hūillū: inter flāz meos flores ardentē amātū. Discipuli ergo qui accedunt ad dñm iesuz p interroza

Capitulum

VII

gatione ista facienda, aut xpi penitentes accipiendi sunt de exquirendo dei bñplacito solliciti, aut virtutes ille qru maxie sollicitudo ista est, i. charitas et timor: spes et fides, qz est in oibus q agim⁹ interrogare et psulere dñm, Qd aut respon dit dñs (Ite in ciuitate ad qñ dā) Distice ciuitas ista mū dus est: q ciuitas munita et ci uitas circūstātie in psalmo dz de q in Osee, xj, dīc dñs, Ego deus et nō hō: in medio terre sanct⁹ et nō ingrediar ciuitatē Nec est ciuitas quā edificat⁹ se dicit Layn i. iij, Gen, Nec est et castellum de q supra, xxj Ite in castellū qd cōtra vos est, In hanc iubent⁹ ire disci puli vt pparent pasca dño ve lut in cāpis silue et velut in sil uam vastissimā, Unde et toz ti cetui ipsoz in, xxvj, Benef dicit, Sume arma tua pha retram et arcus: cunqz venatu aliqd attuleris fac mihi inde pulmētū sicut velle me nosti, Petro etiā in typo oim disci puloz in, x, Actū dz, Sur ge petre macta et māduca De venatōibz his, i. de feris pec catorz captis: pasca dño, i. cō uulū splēdidissimū ac iocun

dissimū paraf, Qd autē dicit (Ite ad quēdā) qui iuxta glo sam ab ipso christo dño noia tus est, sed hic indeterminate si gnificat: istud nobis insinuat q ad quem siue hoies siue po pulū discipuli mittant⁹, dño q dem certū est cui⁹ gratuita ele ctione hoc fit: nobis aut ier tū, sicut expse legit in, xxxvj, Job, Rubes lustrāt cūcra p circūitū: q cunqz eas volūtas gubernant⁹ duxerit ad oē qd pcepit illis sup facie orbis ter raz siue i vna tribu siue in ter ra sua: siue in q cunqz loco mi sericordie sue eas iusserit iue niri, Q aut hoīem anphoraz aque portantē seq iubent⁹, vel cetū doctorū legi accipimus q anphoram aque, i. mēsuraz certam aque sapiētie salutarē portant, de q legit in, xv, Eccl et, ij, Malachie, Labia sacer dotis custodiunt scientiā et le gem ex ore eius redirent, Hic sequēdus est in his q dicit, si cut supra legitur, xxij, que di cūt facite, et eo duce dicēdum est dño dom⁹, scz dño dñanti um, Ubi est refectio mea, iux ta qd legit i, xij, Math, Si militer et Luce, xxj, Qd autē hic dñs mandat patri famili

lias. Apud te facio prandius
cū discipulis meis Ad literā
est omnibz electis: q̄ de salute
eorz apud q̄s x̄ps dñs p̄uti-
bus epulat: cū eo reficiunt et
gaudet, vel cū discipulis, i. cū
virtutibz q̄ familia ei spūalis
z fercula sunt: q̄s oēs sol iusti-
cie velut radios suos secū ad-
ducit. Potest intelligi paterfa-
milia vel dñs domus: vnus
quisqz ad quē discipuli mittū-
tur: ad līaz, vel ipse p̄tutes q̄-
si portatibz eas sacri eloquijs
qui z interrogat de refectione z
loco refectionis vt diximus.
Vel ciuitas hec intelligit ec-
clesia sancta. de q̄ dicit, x. Ec-
clesiastes. Labor stultoz affli-
get eos q̄ nesciūt in urbē p̄ge-
re. Vira stulticia eorū q̄ z ci-
uitatē suam ignorāt z viāz q̄
ducit ad illā. In hanc ciuita-
tem libero arbitrio intransibz
vel intrare volentibus occur-
rit homo christus dominus
anphoram aque portans, id
est gratie mensuram: quam et
singulis in mensura distribu-
it. Vñd apostolus ad Ephe-
sios. iij. Vnicuiqz nostrū da-
ta est gratia s̄m mensurā do-
nationis christi. (Sequimur
eum) Qui em̄ sequit̄ eū vt

ipse dicit in vñdecimo Johā-
nis et in nono: non ambulat
in tenebris, et in. viij. similiter
Ipse enim est qui ducit ad ip-
sam habitationē suā atqz re-
fectionē. Vel homo anpho-
ram aque baiulans, literatus
quilibet est qui de via ad do-
mini hospitium atqz refectionē
consulendus est. Non enim
ceci aut surdi de rectitudine
vie viatoribus consuli aut
interrogandi sunt quantum-
cūqz sanos aut rectos habe-
ant pedes, sed clari⁹ vidētes
interrogandi z seq̄ndi in hoc
sunt: licet claudi pedibz z con-
tracti tibiz sint. Non enī re-
ctitudine pedum aut sanita-
te viam ostendūt sed lucerna
verbi et lumine. Vel possu-
mus hic intelligere christum
dominū qui z p̄parātes ei pa-
scalem refectionē gratia sua p̄-
uenit: et aquam gratie vel la-
crimarz ad abluendū et emē-
dādū. Oēs em̄ mīltros suos
z dapiferos z cocos et gratia
sua p̄uenit z refectionē suāz
quā ei p̄parēt p̄mītrat: z eos
vt apud eos pasca faciat sub-
sequitur. Qd̄ p̄o sequitur (Et
fecerūt discipuli sicut p̄cepit
eis iesus Et paauerunt pasca)

Capitulū

VII

om̃ibus vel cōibus cōuenit, om̃es em̃ discipuli, i. discipuli ne eius subditi, v'l discipuli, i. virtutes ipse faciunt: nō solū qđ p̃cepit dñs iesus, sed etiāz sicut ipse p̃cepit (et parauerūt pasca), i. pascālē refectōem: sic exposuim⁹, vel parauerūt pasca, i. trāsitiū: mortē scz veteris hoīs, v'l trāsitiū de mūdo ad celū: qđ hic q̃si pontē bonorū opoz seu scalā edificāt: qđ z p̃sentē vitā quasi mare trāsēūt et qđ ad celū ascendūt, (Vesp̃e aut̃ facto), i. luce veteris legis tenebre scere incipiente, v'l vero sole ad occasū passiōis vergente seu appropinq̃nte, Vel vesp̃e facto, s. mūdi p̃sumatione, (discūbebat cū discipulis) zc, Vel spūalr (vesp̃e facto) in cordib⁹ iudeoz qđo verus sol iā occiderat p̃ infidelitātē (discūbebat cum, xij. discipulis) Distice cū vniuersitate electoz, doctoz, platoz, de q̃z bonis opib⁹ pascit z delectat, (Et edentib⁹ illis dixit) Bene edētes electi dicunt, eleci q̃z tota eius et refectio est, Dis em̃ recta operatio nutrit̃ est atqz refectio noui hominis, Solū em̃ rect⁹ opatō nib⁹ nutrit̃: auget: et roborat

nouns hō, Qđ p̃o dī (edenti b⁹ illis dixit) Insinuat chrl̃ stū dñm illis solis secreta sua atqz cōsilia manifestare cū q̃bus epulat v'l qđ cū eo pasca faciūt, His ergo mortē suam spūalem qđ in eis qđ cadūt q̃ti⁹ die qđāmodo morit̃, V'l edētes possunt hic accipi qđ sacre scripture studio icesanter pascunt, Hi inter p̃adētes siue edētes ab ip̃o xpo dño in eloquijs ei⁹ audiūt p̃ditōem ei⁹ spūalem, i. oēm diabolice fraudis astuciā, oēs tērationū insidias, qđ merito p̃ditōes intelligēde sunt, qz in eis aliud ex factibus pctōz qđ blādicie et delectatōes eoz sunt simulat̃ ex teri⁹: z aliud lōge exhibet̃ interi⁹, Pōt r̃ferri z p̃ditio vt plani⁹ in seq̃ntib⁹ faciem⁹ ad eas astucias atqz blandicias p̃loz eruditōz qz p̃fessorz atqz doctoz qđo veterē hoīem pia quadā p̃ditōe capiūt: et crucifigendum velut qđbusdā p̃tutū carnificib⁹ tradūt, Hec p̃ditio a xpo dño idcirco p̃dicta est vt plane intelligas ad xpi magisteriū z doctrināz p̃tinere istā piā z sapientissimā veteris hominis capiēdi astuciam: eamqz de ei⁹ magisterio

et reuelatione pcessisse. (Amē dico vobis qz vnus vestz me traditurus est) Vestz q noie disciploz cōfemini q in eadez mēsa mecū scūbitz. ad lraz Et mistice etiam pgruit horreda pditio discipuli in magistrū et cōmēsalis in dñm. Proditionē istā imitant nō solū q te poraliter dei bñficijs pascuntur sed etiā q vel in mēsa scripture vel in mēsa altar celesti pane reficiunt. Un de vno quoqz istoz pgrue accipit illud ps. Nō q edebat panes meos magnificauit super me supplantationē. Et illud. Tu sō hō vnanimis dux meus et nor meus q simul mecū dulces capiebas cibos. Signāter sō dicit ad discipulos (vnū vestrū) qz pctā mortalia i saracenīs pctā tñ sunt In chri stianis sō pditionis crimina.

Bellū em qd peccādo inferunt deo noie xpiani discipulatus opunt et puerlatōis exterioris fuco colorāt. Illi sō bello apto deū impugnant.

Dozalr sō eo mō psequēdū erit q incepim. Unū em eoz q disciplatū et impio nostro iure subdita sunt: et in bonū et i malū sp nos pdit: vno

em vel mēbro vel vī vel cogitatioe vel affectioe vl in bonū vel in malū sp pdūtur. Unū em est ppter qd maxime malo cōfemim vel a malo ipso resiliūmus. Qd sō sequit (Et cōtristati vniuersi cepunt singuli dicere Nunqd ego sū dñe) Dozalr nos iūstruit vt vel dī vnū pditōrē inter nos habere molestissime feram. In sō sō q interrogāt (nunqd ego sum dñe) vnūqueqz nroz ad pprie pscie scrutiniū recurrere docet et ad dei reuelationē sūmul ne forte hō pditōis iude pimitatioe ac cōsensum aut tolerantia rei simus. Sup q specialiter pps dñs interrogā dñs est p qnē vbi scrutiniū pprie pscie nō sufficit pditiones nostras in deum plerūqz cognoscim. Potest et dubitatio disciploz ad ea mala referri q se bona esse quadā boni similitudine mētiunt vl econuerso. In ipsis em cogitationibz nris has respōsiones ab ipsis bonis et malis plerūqz audimus. Qd sō rñdit dñs. (Qui intingit mecū manū in parapside: hic me tradet) Iuxta lram: q familiari mecum comedit. In q maxie pditio

Capitulum

VII

nis moraliter sacerdotes no-
tant q̄ in sacro calice q̄dā mō
manū cū dño intingūt: q̄ p.
ditionē furtū z cupiditatē su-
das figurauit, et p̄ditiosā etiā
in sacra mēsa cū dño famili-
ritatē. Signāter autē dicitur (q̄ in-
tingit) Tales em̄ sacerdotes
man⁹ suas q̄dā modo xpi san-
guine cruentant z pollūt q̄s
in eodē lauare debuerāt. Pos-
test et hoc referri ad illa vicia
que nobis familiarissima sūt
vel q̄ improbissime in nostris
opib⁹ se ingerūt. Illa em̄ q̄dā
modo nobiscū man⁹ q̄si in oī
vase p̄tutū mittūt: duz in omī
ope bono se imiscere p̄cedunt
q̄le se exhibet: q̄busdā inanis
glia: q̄busdā p̄o cupiditas: q̄
in oīb⁹ bonis opib⁹ nostris se
ingerūt. Qd̄ autē Iohes scri-
bit in. xij. (q̄ discipulus quē
diligebat iesus interrogabat
eū q̄snā esset qui traderet eū)
eolpso q̄ ibi dicit: discipulus
ille quē diligebat Iesus inter
virtutes charitatē signat: quā
maxime diligit domin⁹ iesus
p̄pter quā z ceteras diligit atq̄
remunerat. Hec est que auda-
cter dñm interrogat z famili-
ariter. Unde ip̄e met dicit in
xv. Iohis, Vos autē dixi ami-

cos q̄a oīa q̄cūq̄ audiui a pa-
tre meo nota feci vobis. Itez
Iohes p̄me canonice secūdo.
Unctio eius docet vos de oī-
bus. i. charitas. Ip̄a charitas
est q̄ maxime oē qd̄ deo in no-
bis inimicat p̄gnoscm⁹ et ea
oēm dei p̄ditionē velut ex del-
respōso z reuelatiōe z ī nobis
z ī alijs dephēdim⁹. Admo-
nent etiā h̄ cōfessores moralit̄
atq̄ doctores oīmōda famili-
aritate se ingerere penitētib⁹ z
p̄fitētib⁹ z in eadē papside ma-
nū cū eis intingere. qd̄ q̄dem
charitatis est p̄riū z pietatis
Pietas em̄ in eadē parapside
semp cum eo cui miscet cōme-
dit dū ei⁹ miserie p̄re sibi p̄ cō-
passiōez assumit. Unctio q̄p
pe alienū colozē assumere est:
quod maxime charitas z p̄se-
tas faciūt. Un̄ illud dictū est
ad Ro. xij. Gaudete euz gau-
dētib⁹ flete cū flentib⁹. Quia
ergo in aliena felicitate et mi-
seria velut in cōi papside ma-
nus suas charitas z pietas in-
tingūt q̄ maxie p̄fessorib⁹ fru-
ctuose sunt. Un̄ specialit̄ ad il-
lā gr̄az refert. q̄a sancti docto-
res discipul⁹ put vniuscuius
q̄ status aut infirmitas expo-
scit seip̄s cōformāt, sicut de

sc̃po dicit apl̃s in. ij. prime
ad Cor. Dico oia factus suz
vt oēs saluos facerā. Si enīz
vt ait eunuch⁹ vis me fallere
dolendū est. Et Gregori⁹ In
clinare se debet q̃ vult exire ia
centē. Nō aliter igit̃ p̃se et sa
lubris p̃ditōis statim docto
res ⁊ p̃fessores cōsequunt̃ ef
fectū: nisi in eadē p̃p̃side mī
serie sc̃z aut infirmitat̃ p̃ cha
ritatē ⁊ pietatē familiarissimā.
q̃ pie p̃formitat̃ cōiones: ma
nus suas cum ip̃s auditorib⁹
aut p̃fiterib⁹ iūgere sciāt. Vel
intingere. i. per hūilitatē intin
ctas demonstrare. Vt̃ intinge
re p̃ hūane infirmitatis ⁊ fragi
litatis exp̃iētiā siles se peccā
tib⁹ agnoscere. (Et fili⁹ hoīs
vadit sicut sc̃ptū est de eo) Li
cet iuxta litterā intelligat̃ hīs
verbis fili⁹ hoīs implere ea q̃
de eo sc̃pta sunt. Moralr̃ tñ
q̃ fili⁹ hoīs est. i. a natura ipsa
hūana nō degenerās in iumē
tinā ⁊ brutalē hebetudinez ac
turpitudinē ire d̃z. sicut sc̃ptū
est: quasi p̃ viāz mādator̃. vel
ad regl̃as scripture nō p̃ntib⁹
berere. ṽl alligari desiderioz
funicul⁹ voluptatūq̃ visco. p̃
prie brutoz est. Qd̃ aut̃ dicit̃
(Sic̃ sc̃ptū est d̃ eo) ad xpm̃
dñm se referret̃. Sicut sc̃ptuz

est de eo q̃ ambulatur⁹ eēt ad
vniūquēq̃ nrm̃. Sicut sc̃ptū
est de eo q̃liter ambulare deo
beret subaudiendū est. De il
lo enīz d̃z Exultauit vt gigas
ad currēdā viā suā. de vnoq̃z
nostrū in p̃mo p̃me canonice
Joh̃is Qui dicit se in illo ma
nere: debet sicut ille ambula
uit ⁊ ip̃e ambulare. (Vt̃ autē
hoī illi p̃ quē filius hoīs tra
det) p̃ quē. i. cui⁹ ministerio. ⁊
hoc iuxta p̃cedētē duplicē ex
positionē planū ē de xpo dño
de vnoq̃z nrm̃. p̃prio em̃ mi
nisterio vnusquisq̃ nostr̃z a se
ip̃so tradit̃ dum sp̃ote pctō se
tradit̃. ṽl dū falso sibi pcti vo
luptate ⁊ p̃ditōse blādīt Vt̃
moralr̃. Vt̃ aut̃ hoī illi p̃ quē
fi. ho. tradet̃. illō i nob̃ p̃cipue
puniēdū gladio ⁊ dolore peni
tudiis iūnuat q̃ maxie viāz in
nob̃ apuit diabolo cui⁹ mīste
rio maxie i pctm̃ traditi sum⁹
p̃bi gr̃a Si p̃ aures traditi su
m⁹ diabolo audiēdo sāguinē
vel nrm̃ ṽl alienum aures ab
hmōi auditu suspēdēdi ⁊ auz
ditū p̃bi d̃i longo ⁊ tedioso si
op⁹ fuerit puniēde et dānāde
Idē ⁊ de ocul⁹ faciēdū vt sp̃ q̃
mīsteriū. p̃ditōis i q̃cūq̃ p̃di
tōe nra sp̃uali p̃buit gladio d̃i
sc̃iplicie potissimū feriat̃ (bonū

Capitulū

VIII

erat ei) iude ad litterā. vt p cō-
trariū itelligat. i. nō tātū ma-
lū. Vel diabolo fm altā glo-
se expositōem: cui iudas mini-
sterium maiora merēdi suppli-
cia adhibuit. Vel si nat^o non
fuisse iudas natiuitate dege-
neratōis. nō dico generatōis
nis aut regeneratōis q̄ natiui-
tate senes nascimur. valde. di-
abolus ortus q̄ et veri^o occa-
sus p quē in senectutē r de in-
de in mortē excidim^o. De hac
natiuitate scribit Job. iij. Pe-
reat dies in q̄ nat^o sum et nox
in qua dictū est: cōcept^o ē hō.
et Jeremie. xx. Maledicta di-
es in q̄ nat^o sum: dies in q̄ pe-
perit me mater mea nō sit be-
nedicta. (Rōdit autē iudas q̄
tradidit euz dicēs Nunquid
ego sum rabbi) Juxta litterā
ipsa respōsionis discrepantia
ab innocentia r puritate alio-
rum se discrepare insinuat.

Moraliter pō in ipsa respō-
sione vel excusatōe peccantis
aliqd notabile sp̄ diligēt^o at-
tēdētib^o apparet q̄ ipm crimē
vel in pte cōfite^r. et id qd i no-
bis potissimū cuiuscūq^o pcc̄i
reū fuerit nunq̄ in p̄scia mū-
dū ea secreto scrutinio inter-
rogamus: liberā r expeditam

habet excusationem. Si pō
ad hoc respiciatur q̄ Judas
confessio interpretat^r cui p̄ditio
ista veteris hoīs matie p̄gru-
it: nō est mir^o si cōfessio ipsa re-
spōsione sua crimē p̄dit cum
ipa nō sit nisi criminis p̄ditio r
manifestatio. ppter qd bñ re-
spōdet ei a dño (tu dixisti) Ad-
līaz verbis tuis insinuasti vlt^o
apte o tu cōfessio crimē mani-
festasti. Qd aut sequit^r (Le-
nātib^o aut illis accepit Iesus
panem benedixit ac fregit de-
ditq^o discipulis suis) Disti-
ce insinuat resectōez illā extre-
mā post quā nō erit alia refe-
ctio. Moraliter pō ad certa-
mē passiōis p̄perantib^o panes
celestē q̄ cor homīs cōfirmat
et resectōem spūales sumēdā
esse docet dñs duab^o de caus^o
Eo scz q̄ cena vocat^r illa refe-
ctio r q̄si in p̄sumatiōe veteris
testamēti r in vespa. i. in occa-
su veri solis facta est. Qd aut
dicit^r (Accipit Iesus panes)
corpus scz p̄p̄iū p nobis (bñ
dixit) nō solū sc̄ificauit iuxta
glosaz expositōem. sed etiam
p̄tutē sc̄ificadī dedit q̄ sumē-
tes sc̄ificaret (deinde fregit)
in passione dū frāgi ipm vo-
luit (deditq^o discipulis suis) q̄

soli ius habent de illo edendi
 Qui ꝑo discipuli dñi saluato
 ris esse renuunt: potius rapi
 unt ipm ꝛ vſurpāt ſi māduca
 re ꝑſumāt q̄ ad ſacramētū al
 taris ꝑtinet. Alibi lati⁹ expo
 ſuim⁹. (Et hymno dicto erie
 runt in mōtē oliueti) Hymn⁹
 gratiarū actōes poſt cenā ac
 cipiuñt. De q̄b⁹ dicit Edēt pau
 peres ꝛ ſaturabunt ꝛ lauda
 bunt dñm. Et oratio illa quā
 Iohes in. xvj. cap. ꝑſequitur
 Tria illa diligēter notāda ſūt
 Reſectio ſcꝝ corpis et ſangui
 nis domini. ꝛ grāz actio ſiue
 hymni decātatio. tercio erit⁹
 in montē oliueti. Diſtice er
 go virt⁹ et efficacā dñici cor
 poris ꝛ ſanguis hic oſtendit:
 quo in altitudinē interne vn
 ctionis q̄ ꝑ mōtē oliuaz acci
 pit digne ſumētes exeunt vel
 aſcēdūt. Morali ꝑo poſt in
 ternā reſectionē ꝛ ſacramēto
 rū ꝑceptionē: poſt laudū diui
 narū decantationē in cāpum
 certamē exire nos debere do
 cuit. Mons em̄ oliueti loc⁹
 fuit in q̄ ipſe dñs Ieſus cōꝑre
 henſus fuit a ꝑſecutorib⁹ Ad
 radices em̄ mōt⁹ oliueti capt⁹
 fuit Cōgruit autē id qd ſequit
 buic expoſitōi. (Tūc dicit eis

Ieſus: oēs vos ſcandalū ꝑa
 tiemini i me i iſta nocte) Ecce
 q̄liter armat eos ꝛ ꝑmunit cō
 tra iminentē tētationē. Iohā
 nes autem in. xviij. ita ſcribit.
 (hoc) .i. oratōez vñ hymnū (cū
 dixiſſet Ieſus: egreſſus eſt cū
 diſcipulis ſuis trās torrentez
 cedron vbi erat ortus in quē
 ipſe introiuit et diſcipuli eius)
 Merito dicit dñs ieſus (oēs
 vos ꝛc). In omni q̄ꝑꝑe caſu
 cuiuſq̄ ex fratrib⁹ aliqd deꝑe
 rire deputat charitas: ſic apte
 docet apl⁹ in. xij. ca. ſcde ad
 Cor. Quis infirmat et ego nō
 infirmor. Vel miſtice in no
 cte iſta ꝑreſentis vite oēs ele
 cti ſcandalū tribulatōis aut
 alioꝝ q̄ de morte fratris eorū
 ſcandalizant patiunt. Vnde
 apl⁹ in. iij. ſcde ad Thimo.
 Omnes q̄ ꝑie volunt viuere
 in chriſto ꝑſecutionē patiunt
 Morali ꝑo ad virtutes q̄s
 nomie diſcipuloꝝ ſupra acce
 pim⁹s referendū eſt. In no
 cte em̄ tētationis et in nocte
 ꝑccati oēs virtutes ſcanda
 lum ſiue lapſus patiunt. ſicut
 dicit in ſcda Jacobi Qui of
 fenderit in vno factus eſt om
 niū re⁹. Eodē modo ꝑ cōtra
 rium de vicijs accipit: q̄ oia

Capitulum

X

In ipsa nocte penitentie vl' peni-
tudinis moriunt. Qd' ho se
quit (Quia scriptu est pcuta
pastore z dispgent oues gre-
gis) ex. xiiij. zacharie. vbi nos
habem' pcuta pastore z disp-
gent oues: misterio bn congru-
it z moralitati. Percussio eniz
q'cunq' pastore. i. plato morte
spuali: q' mors pcuti est: disper-
gunt oues lupis infernalibz
exponunt. ppter hoc maxie in-
fidia: diabolus pastoribz sci-
ens in eoz pcutioe spuali to-
tius gregis esse piculu. Mo-
raliter ho noie pastoris liber-
tas arbitrij designat: cui p-
tates z dona velut quedam dei
oues pascere: nutre: custo-
diere: a deo comittunt. Si
militer et vicia ac dyabolus
hoc salubriter pcuta gladio
p'bo dei oues diabolice. i. vi-
cia dispgent. Similr z eadez
mortaliter percussa velut gla-
dio suggestiois aut tentatiois
oues dnice. i. virtutes z dona
dispgent. (Postq' aut sur-
repero pcedam vos in galile-
am) Juxta misteriu in galile-
am q' transmigratione facta inter-
pretat electos pcedit dñs Je-
sus qui eis ducem z exemplū
faciende de hoc mundo ad

celum transmigrationis se eis
exhibuit. Congruit aut illis
et pastoribz siue platis vt post-
q' surrexerint a morte. i. pecca-
ti. vl' postq' surrexerint in pla-
tione et iterum surrexerint in
sublimitate vite z eminentiaz
quia nō solū surgere in prela-
tione debent: sed etiam resur-
gere in vite eminentia: prece-
dant subditos suos ducatu z
exemplo: vel peminetia in ga-
lileam. i. in transmigratione q'
intelligit mūdū desertio vl' cō-
tēptus. Congruit z hoc liber-
tati arbitrij: vt postq' a morte
pcuti resurrexerint p-
tates: pcedat coopatione sua nō tm vt
eas sequat. adeo em debet ea
vrgeret recordatō pterite mor-
tis: adeoq' reddere sollicitam
de transmigratione ista spuali
facienda vt nōnunq' eas sua
sollicitudine pueniat. Si ho
referatur ad veterem homiez
z hoc congruit. vetus em ho-
mo postq' a morte penitentie
diabolico miraclo resurrex-
erit ipsa vicia puenit et prece-
dit et in transmigratione ma-
lam anteq' tentet vl' trahat se
impingit. Un' Prouer. xxvij.
Sicut avis transigras de
nido suo sic vir qui relinquit

locum suum. (Respondēs autem Petrus ait illi. Et si omnes scandalisati fuerint in te: ego non scandalisabor.) Petrus typū gerit eorū qui se petrinos. i. robustissimos stulta temeritate per inesperienza tentationum atq; periculorū psumunt. sed ipsa tentatio q; p se nihil posuit manifeste ostēdit. Vasa em̄ figuli. pbat for: na: et viros receptibiles tentatio tribulatiōis Eccl̄i. xxvii. Ex ipsa ergo tentatiōe velut libro experientie et magistra certissima qd vel simus vel possumus addiscam. Vñ Eccl̄i. xxxiiij. Qui non tentat⁹ est qd scit. Et iterū Vir in multis expertus cogitabit multa. Et iterum. Qui non est expert⁹ pauca recognoscit. Et iterū. Qui tentat⁹ non est qualia scit. Rebus ergo de nobis ipsis credamus: non nobis ipsis. He em̄ sunt que nunq; fallūt semper nobis ostēdūt. Edocemur et hic non sublimius sentire de nobis q̄ de alijs. Petrus em̄ qui sublimi⁹ de se q̄ de alijs estimat ipso casu suo ad rectitudinem pprie estimationis q̄ humilitas est reuocatus est. Edocemur etiam hic eos ma-

xime cōgruere principatibus ecclesiasticis quos maxie humiliauerunt tentatiōes et erudiuit experientia. quē admodū duces exercitū: illi maxime p̄ficiendū sunt quos bellorū erudiuit experientia et a temeritate cōpescuere casus et pericula. Unde Gregorius de ipso petro. Deus ipm apostolorum principem p̄misit cadere vt in sua culpa disceret qualiter alijs miseri dberet. Rationaliter p̄o Petrus typum gerit spei et cōfidentie: que ante tentationem de statu et pseuerantia atq; victoria facile presumit et se iactat. In tribulatione aut nulla facillius succūbit aut deficit. Nulli em̄ virtutis infirmitas atq; fragilitas in tribulatiōe euidentior est. nullius casus facili⁹ aut crebrior: nullius status rari⁹ or q̄ spei. vñ etiam rarissimos debilissimosq; spei mor⁹ i eis etiā quos p̄fectissimos reputam⁹ nō solū in morte sed etiā i q̄cūq; tribulatiōe iuenies. Qd autē r̄ndit dñs (Anteq; gall⁹ cātat ter me negab). i. trinā negatōez incipies. Distice p̄o gall⁹ cer⁹ p̄dicatoz aut p̄dicatoz q̄cūq; seu plat⁹ est. Vñ

Capitulū

XI

et in hmoi rei figuram gallo-
rum imagines turribz ecclia-
rū supponunt. Vñ Job. xxx
vñ. Quis dedit gallo intelli-
gētiā. z Prover. xxx. Vñ eo-
rū qui recte gradiunt modu-
latā suauitatē resonat. añ bu-
iūsmodi cantū. i. doctrine vel
p̄dicatōis sonū qd est in hoīe
nisi dī negatio et illa trina. i. p-
fecta. vel trina ppter triplicem
vīm cui⁹ triplex a deo auersio
trina eiusdem est dei negatio.
Vel ppter errozē cogitatōis
et infectōem affectōis. z puer-
sitate opatōis. Tria em̄ ista
tres dei negatiōes sunt. iuxta
qd dicit in p̄ma ad Titū Lō-
fitem se nosce deū: factis autē
negāt: cū sint abominati affe-
ctōibz intellige z incredibiles
cogitatōibz. supple z ad omne
op⁹ bonū reprobi. (Ait illi pe-
trus: etiā si oportuerit me mo-
ri tecum nō te negabo) Da-
gna temeritas statim mortez
xpo dño. pmittēte statimqz de
vincēda morte p̄sumente. qā
nec leuissime cogitatōi suffici-
m⁹ qñqz resistere. (Tūc ve-
nit Iesus in villaz q̄ dī Beth-
semani) hoc est qd Jobānes
scribit Egressus ē Iesus trās
torrentē cedron. Vetus ho-

mo iuxta moralē intelligētiā
sicut sp̄ foris est: sic et sp̄ egre-
dit quēadmodū z nou⁹ hō sp̄
ingredit. Vñ Hieremie. iij.
Patrē vocabis me z post me
ingredi nō cessabis. Vñ z in
iij. Genes dicit cayn ad abel
fratrē suum. Egrediamur fo-
ras. Et eiusdē. xxxiij. Egressa
est Dīna vt videret mulieres
regionis illi⁹. Egressus ergo
abel occisus est. egressa Dīna
opp̄ssa est vi z virginitatē pdi-
dit. Sic egredi nō cessat ver⁹
hō q̄ et hō exterior dicit: foris
qz p̄ visibilia magis ac magis
spargit (trās torrentē cedron)
q̄ interpretat tristis meroris. in
quo signat torzēs pñz tribu-
lationis quā p̄trāsire sp̄ cōtē-
dit vetus hō. Ecōtrario pō-
de iusto vel nouo dī. De tor-
rente in via bibet. Nō curat
in torrentē vel morari vl⁹ de eo
bibere vetus hō Egredit q̄ p
originē. trāsilit torrentem ce-
dron p̄ fugā vel odiū tribula-
tionū. Venit in villaz q̄ dicit
Bethsemani. i. vallis pingui-
um. Hec p̄fūditas diuitiarū
vel deliciarū. Ad hāc venit p
p̄ appetitū vel desideriu⁹ que-
tamen poti⁹ cū vallis aridita-
tū atqz defectionuz sit iudicio

spūs vallem eam pinguiū vl' pinguedinū vetus homo reputat. Delitē q̄ppe z diuitie z vanitas p̄ntis glorie veterē hoīez pascūt et nutriūt impinguant atq; delectāt vl' dilatāt. Hic est locus vbi cōprehēdit a cohorte seu caterua viciozū et demonū. Iuxta iohāne p̄o ortus ibi fuisse dicūt. Paradisus q̄ppe z ortus voluptatis veteris hominis sterquiliniū luxurie z spinetuz avaricie z desertū supbie: quēadmodū paradysus asinoz carduetū est. z paradysus porcoz volutabzū est scenosissimū. In orto ergo voluptatē z in valle pinguiuz miser peccator cōphēdit. Illuc vadit vt ibi morā faciat. In solo torrente cedron. i. tribulatiōis est ei refugiū atq; securitas z illud totū studiū ac viribus declinat. et ad locum sue captiōis z mortis toto impetu p̄cipitiōz festinat. Ad penitētes p̄o aptatur. Penitens em̄ coipso q̄ penitēs de cruce: sepulcro: pfundoq; peccati egredit. Unde z dictum est Abraz in Benef. xij. Egredere de terra z de cognatione tua. Et in Jeremia. l. Recede de medio babilonis z d' terra caldeoz egredimini. Et in Apocal. xviij. Exite d' illa populus meus. Egredit ergo p̄mum per originē trāsit torrentem cedron. i. tristis meroris: torrentem affectuū qui est presentis felicitatis torrens. qui et torrens est: quoniā facillime euacuat z arefcit z tristis meroris: z hoc mōi palati saniq; iudicio. vel tristis meroris affectuū in postez. Torrentem istū transit: vel dum ipm contemnit vel dum breuitatez ei⁹ et transitum finēq; p̄siderat. z consideratiōe velut sputum z terribile abomiā simul z abhorret. Venit ad vallem pinguiū siue pinguedinū. i. hūilitatis: p̄ supbi⁹ despectū. Humilitas vallis est ad quā pinguedines gratiarū oēs cōfluunt. Verito aut vallis pinguiū aut pinguedinū humilitas ē: cui ipsa fames: ipsa arditas: ipsa penuria: ipsa paupertas: spūalis pinguedo est. De his em̄ oib; pascitur z impinguat hūilitas. In hac sola venat dñs. nihil extra vallem istam capit. montes enim excelsi supbie z arrogantie refugium sunt ceruis. i. stolidissimis peccatoribus: ne a deo

Capitulum

XI

captant. Interpretat et gethsemani torcular famose auditio-
nis. Juxta mysteriū ergo bñ
dicit christus dñs venisse in
villā gethsemani. i. in villā tor-
cularis: i. mūdū scz. in q̄ torcu-
lar. i. mortē calcavit solus: cuz
illaz supra oēs alios calcaret.
vt ipse met dicit. *Isa.* Tor-
cular calcavi solus. Quid au-
tē vnq̄s fuit adeo famose au-
ditōis vt mors ei? cui? famā
pclarissimā enarrat oīs eccle-
sia scōz. dum victoria iaudi-
tusq; nobilis ille triūphus q̄
mortē ipa morte mortificauit
et ipso mortu sui infernū et dī
abolū strangulauit. *U*l' ideo
famose auditōis: q̄a ipsa mor-
te p reconciliatione generis hu-
mani clamās: gl'ose auditus
est. Interpretat et gethsemani
opprimēs nomē hūile. Nomē
hūile nomen est christianita-
tis qd hūilitatez pfitet. qd ei?
passione opprimere intēdebāt
iudei. Unde ergo villa geth-
semani. i. opprimens nomē hu-
mile loc? passiois eius accipi-
tur. Moraliter pō penitētia
villa gethsemani est. Quēad-
modū em̄ in torculari cōpres-
sis vinacijs: vinuz exp̄mitur.
sic dep̄ssis vinacijs peccatoz

vinum cōpunctōis in penitē-
tia eliquat. *U*el melius In
torcularibz mūdānis vinū ef-
fluit et vinacia remanent. In
hoc pō torculari vinacia pec-
catoz p desertionē aut cōfessi-
onem ipsoz effluūt. Hoc etiā
torcular famose auditōis: nō
solum qz in eo audit cōfessio
et supplicatio penitētū. sed q̄a
de eo laus deo z gl'ia ipsis an-
gelicis vocibz resonat in excel-
sis. et hoc est fama laus scz et
testimoniū bñ iudiciū. *I*pa
etiā pnia est opprimēs nomē
hūile: quod est nomē pctōis
qd et ipm in eadē delet. et no-
men ei iusti vel iusticie reddit
cū in ea iustificet. Eodez mō
et peccatū torcular accipi pōt
sed diabolicum: in q̄ adeo mi-
ser pctōz cōprimis vt totuz ex
eo vinū gr̄e effluat et effunda-
tur. solaz ei vinacia pctōz re-
maneāt z sole feces. Ad villā
ergo pctū. i. ad locuz vel opor-
tunitatē ei? p tentatōez hō ad-
ducit: ibiq; a carnificibz infer-
nalibz cōprehēdit: que est co-
hors diabolica. *S*ilr z pctm̄
merito opprimens nomē hu-
mile intelligit vt humile nō p
vile sed ab humilitate virtute
accipiat. (*E*t dixit discipulis

suis Sedete hic donec vadā
 illuc ⁊ orem) Juxta hanc: secre-
 ti⁹ orare volebat. In q̄ Do-
 ralis secedere docemur a tur-
 ba tpe orōnis, quod ⁊ ipemet
 docuerat in. vi. Mathei. Q̄
 aut̄ assumpsit Petrū et duos
 filios zebedei. i. iacobum ⁊ io-
 hannē. Dorali insinuat tri-
 bus virtutib⁹ que p̄ tres illos
 aplos significant maxie cer-
 tandū: ⁊ in tentatōib⁹ vltiaz
 passionib⁹ potissimū inniten-
 dū. In petro quippe qz petra
 nomē habet fortitudo intelli-
 git. In iacobo q̄ luctator: vel
 supplātor, patientia vlt hūi-
 tas. q̄ sole habent luctandi et
 supplātādī hostis astuciā. In
 Johanne p̄o q̄ interpretat grā
 intelligit charitas: q̄ sola gra-
 tū facit ⁊ in cōspectu dñi gra-
 tiolus. Alijs ḡ virtutib⁹ q̄si di-
 cendū est Sedere hic: in ipso
 discrimine passiōis. Vel sede-
 te hic. i. fungimini vnoqz ma-
 gisterio suo ⁊ prāte iudiciaria
 simul ⁊ regia. q̄ tria in p̄bo se-
 dēdi intelligunt. Sedere em̄
 est doctor ⁊ regum ⁊ iudicū.
 q̄ tria officia vnaqueqz virt⁹ i
 ea vi in qua p̄stituta est exer-
 cere debet: sicut ⁊ reuera exer-
 cet. Dicit aut̄ tpe oratiōis

in ordinib⁹ suis ⁊ gradib⁹ se-
 dere debent virtutes. quēad-
 modū tpe orationis cōuent⁹
 om̄es describūt gradib⁹ se or-
 dīnant: p̄sallēdo scz et cātādo
 in sedib⁹ suis vel stallis seden-
 tes aut stātes put orōni con-
 gruerit. Hoc ergo nobis hic
 insinuare videt cū dicit (Se-
 dete hic donec vadam illuc ⁊
 orē) Sic ⁊ sacerdos cū pau-
 cis ministris ad altare oratu-
 rus accedit: cōuentu fratrū ⁊
 multitudine in suis sedib⁹ re-
 manente. Qd̄ p̄o sequit (Le-
 git p̄tristari ⁊ mest⁹ esse) illud
 in nobis insinuat qz sola ini-
 tia tētatōnū et tribulationū
 in xpi athletic hnt tristitiam.
 Finis p̄o eaz leticiā. sicut ip̄e
 p̄docuerat i. xvi. Johis apo-
 stolos dicēs, p̄tristabim⁹ vos
 sed tristitia vertetur in gaudi-
 um. Incipit ḡ cōtristatio i ele-
 ctis ⁊ p̄ xpo certātib⁹ et tantū
 incipit. In reprobis p̄o econ-
 trario gaudiū incipit tantū, tri-
 sticia p̄o in eis p̄summabitur
 sed sine p̄sumatiōe finis. Un̄
 in. vi. Luce. De vobis q̄ nūc
 ridetis: ipse met ait, non soluz
 aut̄ vt veritatē humanitat⁹ in
 se ostēderet p̄tristatōez et me-
 sticiā pati voluit. S; etiā vt

Capitulū

XII

viam per quā alios ad se pos-
se venire volebat: ipsemet pre-
curreret: vt in passionibz non
haberent qd causarent. Cum
et ipm dñm christum pñm de
torrente passionū in via bibis-
se agnoscerent, et vt ait Aug⁹
calicem passionis pñm bi-
beret medicus ne illū abhor-
reret egrotus. (Tunc ait illis
tristis est aīa mea vsqz ad mor-
tem) quasi dicat: vltra mortē
nō extendit tristitia mea: sed
in ipa morte morietz et finietur
Vel tristis est anima mea eo
vsqz dolore cōpassiōis q̄ mū-
do cōdoleo vt mortē p ipso p-
feram. In quo quid peniten-
tem doceat: imo qd veraciter
faciat penitēs plane ostendit.
Debet em̄ tristē esse dolore pe-
nitūdinis vsqz ad mortem ve-
teris hominis: cōtra eos q̄ vs-
qz ad mutilatiōez ei⁹ tātūmo-
do tristant. Si sunt q̄ a pctō
solūmodo abstinere: nō autē
emēdare volūt, quales sūt fe-
neratores q̄ ab vsurz nōnun-
qz abstinēt, sed eas restitue-
re prozsus nolūt. Tales sunt
qui et veterē hoīem p abstinē-
tiā a detractōne mutilant, sed
aures ei integras et oculos ce-
teraqz membra relinquūt: qñ

nec oculos ab aspectu et explo-
ratiōe alienoz peccatoz, nec
aures ab auditu detractōnis
auertūt. Tanta igitur debet
esse tristitia que veterē homi-
nē vsqz ad mortē pcuriat. Vt
iuxta lram que ipm penitētes
ad mortē pferendā si alias in
dei pacē et grām redire nō pos-
sit inducat. (Sustinete hic
et vigilate mecū) iuxta litterā
pondus vigiliarū et tristitie.
Dicitur pō h. i. i hac vita su-
stinere iubemur ipm dñm qñ
tuncqz graue et pōderosum
tētatiōibz aut tribulatiōibz aut
laboribus se exhibuerit. Ista
em̄ grauitas et pōdus eius p-
prie dicunt in scriptura. Vñ
illud. Viriliter age et cōfortet
cor tuum et sustine dñm. Et il-
lud i scdo Eccl̄. Sustinete su-
stentatiōes dei. Cōiūgere deo
et sustine Et iterū in eodē De-
tuentes dñm sustinete miser-
cordiā eius. Et alibi in eodez
xxxiii, dñs solus sustentibz
se in via pōitat et iusticie. Noz
li. pñcere et abijcere onus illd
qz non portat dñs nisi portā-
tes illum vt in ludo puerorū
fit: nec sustinet nisi sustinētes
se. Unde cantat tota ecclesia
de eo. Fasciculus mirre dile-

ctus meus mihi, et de eo scriptura in. ix. Amos. Fasciculū suum super terrā fundauit, totā eccliam. Non sit igitur tibi oneri dñs et nō pñcias euz ne dicat tibi illō Esa. xliij. cū tibi similib. Vos estis onus pñciam q̄ppe vos. Sustinete hic dñs me et onera uobis imposita, sustinete etiam onera fratruꝝ sicut in. xvi. ad Salathas Alter alterius onera portate, et sic adimplebitis legem xpi. His em̄ oibz oneribus deportandis conduxit nos dñs: et ex vicissitudine et tenemur. Unde et p̄mū portauit onera nostra in cruce: et nos ipsos ut eius onus. De q̄ legit in. xi. Math. Unus meum leue, ut ipm̄ postea portaremus. Precio etiā eterne remunerationis idipm̄ faciendū, nos p̄duxit, et hoc ad totā viam sine dīetam. qđ p̄tra illos dīcimus: qđ in ipsa via dñm p̄ijciunt, vel qđ ante expletā dīetā vite hui⁹ p̄ciū ab eo deuotionis expetūt. Maxīe autē sustinere iubent hic: qđ i ecclesia dei columnę institute sunt ut plati, et hoc ipso officio eis dicit. Quid em̄ aliud est dīcere refacio te columnā in domo mea: nisi sustine. Bene autē sequit. (Et vigilale mecū) qz ipsi hostes incessanter vigilant. Unde Petrus in. iij. canonice sue. Sobrii estote et vigilate qz aduersari⁹ vester diabolus tanq̄ leo rugies circūit q̄rens quē deuoret Et iob. xxx. Qui comedūt me nō dormiunt, vigilate sicut leproses apertis oculis p̄ timore: et sicut leones apertis oculis p̄ fortitudinem. Unde spōsa in Lāico rū. v. Ego dormio et cor meū vigilat. Bene autē dōr (mecuz) p̄tra eos qui cum diabolo vigilant. de q̄bus in. xliij. Job Cum apparuerit auroꝝ arbitran⁹ ymbra mortis. Quidam em̄ q̄si clausis oculis vigilant et quasi de cecis de eis ludit diabolus. Qui qđem oculos habent rōnis et intellectōis: aut literature, sed eos apire nolūt ad videndū. De q̄bz dōr i Esaia xliij. Surdi audite et ceci inueniunt ad videndū. Et iterū. qđ multa vides nōne custodieris. Et eiusdē. l. Leuate in celū oculos vestros. Et eiusdē. lx. Leua in circūitu oculos tuos et vide. Quidā autē ecōtra rōo vigilant et cor eoz dormit Mirabiliter autē dōr mūt cor

Capitulum

XII

quod ipso nesciente furtim sub
ripit. qđ gladijs vicioꝝ trans
fodit: et non sentit. In hoc sta
tu sunt pctōꝝ suoz amatores
qui eoz vulnera non sentiūt.
Hi sunt qđ dicit deus: vigilant
nō cum eo. **V**igilauit qđem
christus dñs in tētatōibz et tri
bulatōibz: vt eas et sustineret
et vinceret. Isti sō vigilant vt
eas effugiant: et vt phibitas si
bi delicias furentur et rapiāt
aut poti⁹ vt in eis obdormiāt.
Moralit̃ etiā virtutibz in tē
tationibz illud idem dicendū
est. Sedete hic et vigilate me
cū. vt in nobis sedeāt et vigi
lent in tētatione: ne tūc vel ne
gligētia iaceāt vel torpore dor
miāt. **V**igilare debet fides et
oculos apēre: cetera qz qđ in lu
mine apphēsiōnū p̃sistunt vt
hostes et picula p̃uideāt. Si
milit̃ et spes vt nos ad certā
dum animet. Imo vt de ipso
certamine et parato nobis ce
lesti adiutorio letificet: de ipsa
victoria p̃iter et corona nobis
cū conueniat. Sic et timor vt
nos infra munitōem nostraz
imo in ipsa arce nos statuāt.
Hec aut̃ est cogitatio n̄re in
firmitatis et diffidētia de no
bis ipsis, sicut dicit apls in. xij

scđe ad Corinth. Cū em̃ infir
mor tūc potēs sum. **V**igila
re debet paciētia ad op̃ēdos
nos et p̃tegēdos et q̃si cōstrue
re antemurale. **V**igilare de
bet charitas vt totā cohortē
virtutū circa ipsum ducē no
strū xp̃m dñm coget atqz co
ordinet: et densata acie pugna
re faciat. **A**ccingi debet disci
plina q̃si extēta manu vibran
te gladio mortē intētare hosti
bus, et ad hūc modū cetera in
custodijs et excubijs suis. vt
impleat in nobis illō Baruch
iij. Stelle dederūt lumē in cu
stodijs suis. Stelle. s. virtutū
lumē dederūt: ad fugādas te
nebras vicioꝝ: nocte tētatōis
(Et p̃gressus pusilluz) **J**uxta
Lucā in. xxiij. (Auulsus est ab
eis quantuz est iact⁹ lapidis.)
Distice sō p̃gressus e⁹ expe
ditio est et p̃fect⁹ negocij hūa
ni generis qđ in passiōe gerē
dū suscepat. **M**oralit̃ sō p̃
gredi nos debere docet: nō re
trocedere pusillanimitate. aut
sicut dixim⁹ negligētia poti⁹
cadere vel tacere. et magnificē
tia animi palā hostibz obuiā
ire in oī tētatione. **V**el meli⁹
cōtra illos dicit qui oēm tē
tationē quā patiunt̃ detrimē

tum lesionū et imminutiones bonorū suorum opinant, et eo ipso q̄ pugnāt vl' tentant se retrocedere formidant. Cū oīs pugna oīs q̄ tentatio cui non p̄sentit p̄fectū sit atq; p̄gressio. Unde Job, viij. Tentatio est vltā hoīs sup̄ terrā, q̄ intelligitur vita ḡre. Tentari igit̄ ē vi uere sup̄ terram, et ampli⁹ tentari ampli⁹ viuere, et forti⁹ tentari: forti⁹ viuere, et multiplici⁹ us tētari: multiplici⁹ viuere. Quē p̄fectū seu p̄gressū Jacobus sentiens in p̄mo dixit, Om̄ne gaudiū existimate fr̄es: cū in varias tētatiōes incideritis, Qui ergo timet tētatiōē: et vltā timet: et vite p̄fectū, Time infirmitatē tuam, Time et neq̄ssimā volūtatē tuā: ne forte cadat in p̄sensū. Cōfide de dei m̄scōia q̄ p̄ tētatiōē vult te vehi et progredi: nō cadere aut retrocedere. Dū dicit (qn̄ tū est iact⁹ vni⁹ lapidis) Ubi em̄ hostes i nos iacere p̄nt te la ignita carnaliū desideriorū aut lapides cōminationū q̄ bus nos p̄cutiūt et p̄fringūt: cōcutiūt timore: cōfringūt lesione spei: deiciūt desp̄atiōē. In ipsis ḡ desiderijs q̄si vno lacu lapidis p̄pinq̄ sunt nob

hostes, in delectatiōib; q̄ sunt citra cōsensū q̄si manib; nos tenēt. In cōsensu p̄o et dein⁹ ceps nos captiuos tā tenent ad suam ip̄sorūq; volūtatē (et p̄cidit in faciē suā) Ad līterā: genua posuit: caput inclinauit vt oraret, Morali⁹ p̄o sancti in faciē p̄cidunt, i. in ea q̄ ante se sunt cū ap̄lo se extendunt: posterorū oblitī, vt ipse dicit i. iij. ad Phil. Vel in faciē, i. in sui cogitatōē atq; p̄sentia: velut i faciē et corā oculis seip̄os habētes. Reprobi p̄o retro cadunt in posteriora sua, q̄ vl' p̄ tp̄alib; hūiliant vl' p̄ eis supplicāt d̄no. Cadūt et in posteriora sua q̄ in p̄terita p̄ctā relabunt et fracti ceruicib; moriūt, quēadmodū Hely sacerdos i. v. p̄mi Regū, d̄ sella retro cadēs fracti ceruicib; mortu⁹ ē. Sic et isti d̄ sella, i. d̄ alto bone p̄uersatōis cadētes moriūt, et bñ d̄: (p̄cidit i faciē suā orās et dicēs) docēs orōes max̄ie hūilitate fulciri et fauorabile et exaudibile corā d̄o fle ri, vñ illd̄, xxxv. ecclī. Orō hūiliāt se nubes penetrabit et d̄o nec p̄pinq̄t n̄ p̄solabit: et n̄ discedet donec p̄spiciat altissim⁹ et d̄ns n̄ elōgabit: exauditiōis, i.

Capitulū

XII

Docuit etiā in hoc pius ma-
gister marie hūilitate et oratō
ne adiuari certātes et in eis
potissimū et ex eis esse victori-
am. Nō autē dī (orās et dicēs)
Orās q̄ dez desiderio: et dicēs
voce. (P̄ mi rē.) Lucas autē
in. xxij. dicit (Posit̄ genibz)
p̄tra illos q̄ erecti p̄ supbiam
orare p̄sumūt. qualis fuit ille
phariseus euangelicus de q̄
in. xviij. Luce agit. Et p̄tra il-
los etiā q̄ n̄ nisi altero genu fle-
ro i orōe hūiliant̄. Hi sunt q̄
nō nisi rōne pctōz de se hūili-
ter sentiūt. in q̄ interi⁹ nō nisi
sinistrū genu flectunt. Debēt
em̄ et in bonis suis humiliter
de se sentire et ex eis humiliari
qđ est dextrū genu flectere. et
vident̄ qđāmodo nō solū irri-
dere dñm q̄si dimidiū deū em̄
putantes: sed etiā velle facere
piurare. Dicit em̄ i. ely. Esaie
In memetip̄o iurauī qz mihi
curabit̄ oē genu. Similiter
et id qđ in retributionē hūili-
tatis et obediētie sue x̄po dño
a deo p̄re datū est auferre co-
nant̄. Ita em̄ legitur in. ij. ad
Phil. Propter qđ et de⁹ exal-
tauit illū rē. vt in noīe iesu oē
genu flectat̄. Ipsi p̄o non fle-
ctunt nisi vnū genu tm̄. (Pa-

ter mi si possibile est trāseat a
me calix iste) Juxta istam pas-
sionis et mortis. Qui⁹ trāsituz
affectu carnis desiderare se i
sinuat. nō autē p̄cise et absolu-
te velle. Vel petit vt transeat:
nō autē vt nō veniat. Vel pe-
tit vt trāseat ab ipso. et non vt
euaget̄ vel eat in aplos. v̄l de
ip̄a morte vt ab ipso transeat:
ita vt ip̄m nō detineat. Vel vt
transeat q̄si excursū trāsito-
riū in eo faciēdo: nō moram.
In alijs em̄ post dissolutōez
anīe et corpis mors moraz fa-
cit: corpa ipsa putrefaciendo
et incinerādo. In puluerē re-
digendo. Juxta sententiā do-
mini in tercio Genes. Donec
reuertar̄ in puluerē de q̄ sum-
ptus es. Est ergo dīcere (trā-
seat a me calix iste) quasi dice-
ret. Imple quod p̄misisti mi-
hi per Dauid dicentem. Nō
dabis sanctū tuū videre cor-
ruptionē. Iuxta glosaz: carnis
putrefactionem. Quod et Pe-
trus in secundo caplō Actuz
um exponit de christo domi-
no: et in eo impletuz esse testa-
tur. Vel iuxta mysticam ex-
positionez glose id est nō sub-
stantiā mortis trāsire petit. sed
vindictā que iudeis p̄pter eaz

Infligenda erat. Ut sit iste sen-
sus (transeat a me calix iste). i.
istius vindicte, q̄si adeo car-
iudaico p̄lo: vt z nunc cecita-
te infidelitatis sp̄ualiter mori-
ant̄ iudei, z tandē sub Tiro z
vespasiāno et helyo adriano
cateruatim trucident̄. z p̄pter
hoc addit (si possibile est) affe-
ctū misc̄die sue z cōpassionis
in pplm iudaicū exp̄mebat di-
cens, (transeat a me calix iste)
id est isti⁹ vindicte. Per hoc
p̄o qd̄ dixit (si possibile est) sal-
uā voluit esse iusticiā, q̄si dice-
ret, Ego q̄dez eis sic cōparior
et misereor: optās ne eis qdā
modo calix passiōis mee ver-
tat̄ in toxicū z potionē morti-
ferā: q̄ est totius egrotātis mū-
di saluberrimū antidotū. Ne
dñi ipsaz mortē ip̄a morte ab-
sorbeo: simul et vitā iudeorū
qdāmodo deglutia. Ita enī
vsualr dicūt, illud bibi cui⁹ p̄-
ciū bibīt. Quia ergo nō so-
lum, xxx. argēteis: sed etiā pre-
cio mortis z sp̄ualis et eterne
dñice passiōis calicez emerūt
iudei: eius foro oē pctm mor-
tale em̄t, recte nō solū mortez
nostrā: sed etiā vitaz eoz vno
imo illo calice passiōis sue bi-
bet, z hoc mō erat calix ille in

manu dñi plen⁹ mixto, mors
em̄ nostra z vita illoz qdā-
modo in illo mixte erāt. trāse
at igit̄ calix iste a me si possibi-
le ē. i. istius vindicte, si possibi-
le est inquā saluo beneplacito
tuo saluaqz iusticia. Sz dicit
aliq̄s nōne sciebat qd̄ nō pote-
rat hoc fieri salua iusticia q̄ in-
utiliter z supflue et petebat et
conditionē hmōi apponebat.
Rñdem⁹ qd̄ nō petebat p̄prie
sed vtrūqz affectū hmōi ora-
tione in se exp̄ssit, affectū qdē
misc̄die z cōpassiōis in eo qd̄
dixit (transeat a me) Amore p̄o
iusticie in hoc qd̄ dixit (si possi-
bile est) insinuās nobis nō de-
bere esse euagatū affectū mise-
ricordie, sed limitatū et mode-
ratū finibz iusticie, in q̄ z q̄ for-
ma nobis oranduz esset: apte
docuit. Neqz em̄ qd̄ compas-
sio p̄cise affectat, neqz qd̄ iusti-
cia meritoz p̄cise p̄scribit, sed
qd̄ obuiatio eoz, z osculū, de
quo in ps. legit̄. Discōdia et
veritas obusauerūt sibi, iusti-
cia et pax osculate sunt: saluo
vtriusqz iure, z cū pace vtrius-
qz dcreuerit volēdū p̄cise z ab-
solute atqz a deo petēdū, pro-
pter qd̄ ipse statim subiungit
(Verūamen, nō sicut ego vo-

Capitulum

XIII

lo) id est sicut ex affectu carnis et misericordie compassione opto (Sed sicut tu vis) recta voluntate: que nec in remissionem neglecta iusticia: nec in crudelitate postposita misericordia declinat a recto. In hoc autem quod addit (Verumtamen non sicut ego volo sed sicut tu vis) quid nobis significandum sit: quatenus voluntas nostra contra dei voluntatem: aut per superbiam se erigit: aut per quamcumque concupiscentiam ab eo declinat in deorum suum: aut per ea vicia que in superbia aut diminutione consistunt que sunt parum et nimium vel in dextram vel in sinistram declinat ad normam et proportionem diuine voluntatis eam reducendum. Illud etiam attendendum est quod hec est una pax et similitudo voluntatis humane: id ipsum scilicet et eodem modo cum deo velle. Nulla enim est pena vel miseria voluntatis humane nisi quod ei resistit aut contra eam fit. Similiter nulla perturbatio eius alia. Cum autem diuine voluntati omnino conformis fuerit ut sit una. id est unus per omnia cum ipsa. tunc sicut nihil aduersat diuine voluntati vel repugnat: sic nihil ei aduersabitur vel resistet. Et hec est pax eius nihil habere scilicet rebellio nis vel inquietationis. Similiter et totum obtinet quod vult cum ad eam rectitudinem reducta fuerit. quoniam totum obtinet quod deus vult eam retinere. et hoc est quod totum et solum vult obtinere in hoc primo vno (Verumtamen non sicut ego volo sed sicut tu vis) Non solum vite et vite nostre rectitudinem nos docet ipse magister veritatis: sed etiam ipsum finem vite. id est beatitudinem euidenter ostendit. huius exemplo et magisterio in omni temptatione vel tribulatione ad ipsum nobis ex affectu dicendum: et ad mitigandas temptationes ipsa virtute verborum domini saluatoris: et ad impetrandam victoriam ipso promouente et exaudiente simul orationem quam ipse pro se ad patrem fudit nobisque dictauit et nos docuit. (Et venit ad discipulos suos et inuenit eos dormientes) iuxta litteram planum est. Aduentus eius ad discipulos aduentus qui nos visitat in tribulationibus insinuat. Et quod ter visitasse discipulos dormientes dicitur: et nunc increpasse hunc pro quietem eis in-

tur vel resistet. Et hec est pax eius nihil habere scilicet rebellio nis vel inquietationis. Similiter et totum obtinet quod vult cum ad eam rectitudinem reducta fuerit. quoniam totum obtinet quod deus vult eam retinere. et hoc est quod totum et solum vult obtinere in hoc primo vno (Verumtamen non sicut ego volo sed sicut tu vis) Non solum vite et vite nostre rectitudinem nos docet ipse magister veritatis: sed etiam ipsum finem vite. id est beatitudinem euidenter ostendit. huius exemplo et magisterio in omni temptatione vel tribulatione ad ipsum nobis ex affectu dicendum: et ad mitigandas temptationes ipsa virtute verborum domini saluatoris: et ad impetrandam victoriam ipso promouente et exaudiente simul orationem quam ipse pro se ad patrem fudit nobisque dictauit et nos docuit. (Et venit ad discipulos suos et inuenit eos dormientes) iuxta litteram planum est. Aduentus eius ad discipulos aduentus qui nos visitat in tribulationibus insinuat. Et quod ter visitasse discipulos dormientes dicitur: et nunc increpasse hunc pro quietem eis in-

dulsiſſe: tria que in viſitatiōi-
bus opat̃ demōſtrat. Primū
eſt ipſa ammonitio doctrine:
ſic vt totam vitam ſuam intel-
ligant ⁊ videant. Secundus
eſt tribulatio que eſt velut ſti-
mulatio q̃ torpentes et negli-
gētes excitat, et hāc ipſa incre-
patione diſcipulor̃ inſinuat.
Tertiū eſt cōſolatio qua ten-
tationib⁹ et tribulatōib⁹ vul-
neratos atq; fatigatos refouet
ac reficit ⁊ q̃ſi eos vires reſu-
mere et reſpirare facit, et hec ē
quies quā in medijs laborib⁹
⁊ dolorib⁹ ſuis indulget. In
hoc aut̃ q̃ ſp̃ eos dormientes
inuenit: illud nobis inſinuat
q̃ in oī tentatōne vel tribula-
tione om̃es dormimus: clau-
ſos hñtes oculos vt nibil pe-
nitus ſpūalr̃ videamus: ⁊ tor-
pore ⁊ negligentia q̃dā mō li-
gati ⁊ velut q̃dā ſomno preſſi
niſi ipſe nos excitet ſum⁹. Po-
teſt ⁊ trina iſta viſitatō ad tres
vires ipſas anīar̃ noſtrar̃ re-
ferri. Rationalem em̃ in tēta-
tatione velut in nocte q̃dā bo-
nis cogitatōib⁹ illūinat. Con-
cupiſcibile ſp̃o moleſtijs vt ex-
citet pulſat. Iraciſcibilem quo-
q; pmiſſionibus et robore ſi-

mul ne cadat aut deficiat ſub
fulcit atq; ſuſtētat. Et hoc eſt
qđ legitur Job, xxxij. Hec
omnia operatur deus tribus
vicibus per ſingulos vt reuo-
cet animas eorū a corruptio-
ne et illuminet in luce viuen-
tium. Diſtice etiam ad di-
ſcipulos nunc veniēs eos vt
diximus inuenit dormientes
cum ipſe viſitare eos prece-
perit. et in hoc mirabile quia
ipſos cuſtodes et ſpectatores
aliorum id eſt clericos maxi-
me inuenit in volutabro diui-
tiarum ⁊ deliciar̃ imerſos at-
q; ſopitos. Vira dementia
in ipſo bello ⁊ tentatōe obdor-
mire, ⁊ maxime in eis q̃ ad ex-
cubandum ⁊ viſſandum ſu-
per gregem domini conſtitu-
ti ſunt: paſtores ſcilicet ⁊ pre-
lati, vnde totiens viſitati et ex-
citati obdormire poterāt. In
quo deſidia noſtra et pertinacia
inter tot mortis ſpūitua-
lis discrimina, et circūeuntib⁹
bus nos rugientibus prepa-
ratis ad eſcam. De quo legi-
tur in li. Eccleſiaſt. Deniq; in-
ter gladios hoſtium in per-
culis maris iſte huius oba-
dormire non formidamus.

Capitulū

XII

Orator ꝑo ad virtutes hoc referendū est ad q̄s miser peccator excitandas velut trina visitatiōe debet accedere: sollicitās eas ⁊ pulsans cōminatōe supplicior: pollicitatiōe ꝑmior. Tercio ipsa cōtumelia et ignominia succūbēdi tā leuibus ad vincēdū. Qd aut̄ tercio dicit dñs (dormite iā ⁊ requiescite) ꝑronice dictū iuxta lram accipi pōt. Sic ⁊ ꝑronice virtutibz dicendo: dormite iā ⁊ requiescite dū gladijs hostiū. i. viciōz ꝑfundimini. vel qz tertio motu tentatiōis q̄ est delectatio citra ꝑsensum: ꝑtutes obdormiūt. Qd aut̄ dicit petro (Tu nō potuisti vna hora vigilare mecū) iuxta lram q̄si insultat petro potius q̄ alijs. qz temere ⁊ incōsulto ausu ꝑri^o dixerat (Et si oēs scādalizati fuerint ego nunq̄ scādalizabor.) Et bene dicit (nō potuisti vna hora) q̄a breuis est hora tētatōis. et tēp^o vni^o tētatōis vix vna hora est. Si illa hora cū xpo dño vigilēs latrones aufugiūt. ab eis em̄ q̄ vigilāt latrones diuertūt. ⁊ solis dormiētibz insidiant. illosq̄ solos bonis suis spoliāt. Et benedicit (Vigilate et orate)

Somn^o em̄ spūalis. i. torpor ⁊ incuria impotētē ⁊ impotē suūꝑsius efficit hoīem. Vigilia ꝑo spūalis. i. sollicitudo et ꝑcogitatio tentationū expeditum em̄ reddit aduersus eas. Oratio ꝑo nō solū innuocatio est ⁊ ipetratio simul celestis auxilij atq̄ ꝑsidiij. sed etiam clamor ē deterrēs ⁊ diffugās latrículos. sed ⁊ virtute sua minuens vires hostium. ⁊ velut vlulat^o turbe pugne: clangor q̄ tubaz dissoluēs vires ipsorum In q̄ manifeste nob̄ ostēdit q̄ facile triūphem^o de hostibz: q̄s solo clamore et vlulatu orōnis in fugā vertim^o atq̄ ꝑsternimus. Qui ḡ in tentatiōe nec clamare vis vt hostem deterreas: nec celeste innuocare auxiliū vt vincas: qd aliud q̄ manifeste ostendis ⁊ te velle vinci ⁊ hostē te impune occidere. Nō em̄ vt vidēs deum vis scīre vel nosce piculum tuū. nec alios q̄ tibi ferre possint ꝑsidiū. dū nec aū deum tribulationē tuam ꝑnūcias. nec ante scōꝝ aliquē: vñd possit tibi aduenire auxiliū q̄ debebas oculos tuos leuare in montes vnde eueniret tibi auxiliū. In hoc etiā te dei

pditorē agnosco q̄ vides su-
rem diaboli in domū eius. i. te
ipm intrasse. et bona ei⁹ di-
ripere z vnū ex filijs eius. i. te
ipm occidere. bec oīa per ora-
tionē ei negligis nūciare. Qd
aut dicit (vt nō intretis in ten-
tationē) Intret⁹ intellige p cō-
sensum. In illud em intram⁹
in quod amore vel cōsensu il-
labimur. Ibi sum⁹ vbi amo-
re dfigimur vl tenemur. Dic-
tū igit orandū est vt nō intrem⁹
sed potius foris p dissensu⁹ et
resistentiā fortiter dimicem⁹.
Et ad hoc (Spūs q̄dem pmp-
t⁹ est) q̄stū ē de se (caro aut in-
firma) affectiue. i. ipam spūs
fortitudinē et pmpitudinem
eneruās z torpere faciēs. Nō
em intrat i tētatōez. i. i rē q̄ ei ve-
lut laque⁹ aut fouea a tētato-
re corā ponit. Naturali enī
et sponte vīsa declinat pīcula
sed de corruptione carnis q̄st
inebriatus est et obscuratus.
vt aut oīno nō videat: aut pa-
rū. z de eadez ita infirmat⁹ vt
semp claudicat z facile corru-
at. difficile aut imo q̄stum ad
se impossibiliter resurgat. mi-
serabilis infirmitas: q̄a orare
nos semp oportet vt nō intre-
mus in laqueū vel foueā nob

a diabolo p suggestionē corā
positam. a q̄ nec p nos dīuer-
tere possum⁹: nec in eā tñ nisi
ppria voluntate intrare: q̄si se
roget aūcula aut cāpa ne in-
tret i laqueū aut pedicā. Pos-
set etīā intelligi spūs: spūs san-
ctus. q̄ quidē pmp⁹ est oīa
largiri. sed caro infirma est. i.
hō ipē ex carne z debita instā-
tia petere: z cōgrua capacita-
te recipere: et debita diligētia re-
cepta seruare. Recte aut dicit
caro infirma: q̄ nihil nisi ruez-
re p se: nisi cedere omni pellen-
ti: nisi ledi ab oī obuianti: ni-
hil nisi deficere nouit. Hui⁹
typū se gerere cayn. i. q̄. Bēn.
manifeste ostēdit: dicens. Dīs
qui inuenerit me occidet me:
Carnutas. i. carnales omnes
q̄ inuenit occidit. si em pspe-
ra ipos inueniūt velut in pu-
tredinē voluptatis aut glorie
eos dissoluūt. Si aduersa ip-
sos inueniūt velut vasa ficti-
lia cōterunt. aut velut paleas
eos adurūt. Aduersa q̄ virtu-
ti pcupiscibili aduersant ira-
cundia eos vrunt. Carnē aut
hic carnale boiem vel carna-
lem affectū accipim⁹. Q̄ aut
tercio dñs Iesus orasse legīt.
aut ad ipsaz trinitatē orōnes

dum aliud cogitare q̄ ipsum
 qđ per suggestionē a diabolo
 nobis corā ponit: nō sine mo-
 lestia et difficultate possum⁹.
 Sequit̄ (Ecce appropinqua-
 uit hora) Terra plana est. Vo-
 caliter p̄o horā tentatōis oēm
 tanq̄ priāz nos expectare de-
 bere docet: et p̄pter hoc sp̄ esse
 paratos. *Un̄ Eccl̄. ij. Fili ac-*
cedens ad seruitutē dei: p̄pa-
rā aīam tuā ad tentatōes. Ja-
cula em̄: vt ait Breg. q̄ p̄uide-
tur mīn⁹ ledūt. Qui aut̄ p̄gri-
et desides sunt ad p̄pandū se
vt q̄si in pace sint aut lōge sit
sp̄sa tentatō aut tentator, hi
sunt q̄ tunc p̄mū clipeum vo-
lūt assumere: cū iā gladio ho-
stili transfixi sunt, tūc p̄mum
gladio se accingere volunt cū
iā in eis virtus ad tenendū
gladiū z ad pcutiendū defecit
Hi sunt q̄ nolūt pugnare nisi
mortui. Vagne demētē an-
ticipiū vulgo anantagiū faci-
unt diabolo q̄ prius se pcuti
et occidi patiunt̄ ab eo q̄ ar-
mis se induāt. Tunc p̄mum
rebellare aduersus eū volen-
tes: cū iam victi z capti sunt.
imo cū iā homagin⁹ fecerunt
et duab⁹ manib⁹: vt vulgo d̄r
dū eas in manib⁹ ei⁹, i. in vo-
 luntate eius implenda posue-
 runt. q̄ modus est faciēdi ho-
 magiū. Usualr quippe d̄r in
 manib⁹ eius aliquid poni: i. cū
 ius voluntate ponit̄. Qui ḡ
 man⁹ suas iuxta diaboli vo-
 luntatē ad iniquitatē extēdunt:
 eas in manus diaboli indu-
 bitanter ponunt, negligentes
 sunt illi de q̄b⁹ vulgo dicit̄ q̄
 post mortem parāt sibi sorbi-
 ciunculas: vulgo chaudel, et
 medicinā, cū eis dicat̄ Eccl̄.
 xviij. Ante languorem adhibe
 medicinā. Hi sunt q̄ iusticiāz
 et allegatōes post factū iudi-
 cium z latā sententiam tūc pa-
 rant, cū eis in eodē caplo di-
 cit̄. Ante iudiciū para tibi iu-
 sticiā z ante languorē interro-
 ga teipm. Hi sunt q̄ post sub-
 latū equum stabulū volūt ob-
 serare. vii. Cū iāz dāna feras
 hostia sero seras. Qđ sequit̄
 (Filius hoīs tradet̄ in man⁹
 peccator⁹.) Non dicit̄, vt eum
 capient, sed sponte tradetur z
 p̄diclose eis exponetur. Pec-
 catoribus enim. id est demo-
 nib⁹ vel vicij⁹: iuxta mora-
 lem expositionem, (Surgite
 eamus) Ad literaz de somno.
 (Surgite eamus) obuiā p̄fe-
 cutorib⁹, in q̄ q̄ spōte manib⁹

Capitulū

XIII

eorū se traderet: z voluntarius
ad passionē z mortem accede
ret, q̄ nec psecutoribz vel i mo
disco declinare voluit, sed cō
sulte z ex industria eis occur
rit apte ostendit. Moraliter
pō In tentatōe nobis surgē
dum est, stando em̄: nō iacen
do pugnatur. Vira demētia
statim hoste irrēte z mortem
intentate se prosternere, hoc em̄
si diligent⁹ attendat est ante
ipm cadere seu se prosternere
ad ipm adorandū. Adorat sup
plicādo et inclinādo caput, i.
cor, cui⁹ inclinatio z incurua
tio amor est vel cōsensus, (p
cidit in terrā) z totus iacet hō
interior cū caput, i. intellectus
p cogitatōez terrenam habet
ad terrā. Ventrē pō, i. affectū
z pedes, i. opa. Similr o aīa
christiana q̄ spōsa es celoz re
gis statim vbi corruptor dia
bolus z adulter aduenit p tē
tationē ad te polluendā et cor
rumpendā: nunq̄d non te ad
adulteriū et corruptionē tuaz
statim preparas: q̄ te statiz ad
terraz sternis vt ei subiaceas.
Nō em̄ pōt te corrumpere nisi
iacentē z ei⁹ volūtari p cōsen
sum subiaccētē. Vix te p cogi
tationē allocutus est et de tur

pitudine adulteriū interpella
uit: et tu sū te ei supposuisti per
cōsensum. Attēde q̄nta sit im
pudētia libidinis tue spūalis
q̄ntaqz facilitas fornicatōis
tue, vt valde impleat in te qd
dicit dñs p Jeremiā. Facili
tate fornicatōis sue contami
nauit terrā, sū etia in. q. eius
dem Curfor lenis explicās vi
as suas. Surgere debet spō
sa ne paratā eaz ad turpitudi
nē inueniat corruptor. De hui
usmodi aīabz dī in eodē elus
dē. Dēs q̄rētes eā nō deficiēt
in mēstruis suis inueniēt eā, i.
in cōcupiscētis iacētē. Sur
gendū est in tentatōe, qz illa
hora fur venit ad pforandū
domū vt legit Matth. xxiij.
Surgendū inquā ad defen
dēdū se et sua ab homicida et
fure. Surgēdū est etiā vt ab
alto pcutiatur diabolus: z ne
nos nō tñ occisioni sed etia
cōculcatōi paratos inueniat.
(Eamus) Eundū est nob ob
uīam ipsius pctis: ad ea repu
tiēda vel ad ea declināda. Et
ppter hoc indistincte dī (eam⁹)
Quibusdā em̄ occurrendū e
directo z directa acie cum eis
pugnandū, q̄lia sunt pctā cu
piditatis z auaricie, ire, inuidie

et generaliter oīa illa que mo-
lestiā habent. Alia sō fugien-
da sunt qz sola declinatōe oc-
cidunt: qualis est fornicatio.
de q aplūs in prima Cor. vj.
Fugite fornicatōes. Trāseun-
dū em̄ est statiz vbi fornicatio
tentauerit ad alias occupatō-
nes. Vel eamus p̄tra molesti-
as in abissum celestis gaudiij
et hoc p̄ spem Corā delicias
sō in abissum doloris. i. infer-
num. et hoc p̄ timorē. Ne sunt
artes et refugia in q̄s nob̄ eū-
dū est in tentationibz nostris.
in eis hostes carcerant oēs. i.
captiuant et occidunt. Inde
soluz aduersus hostes secure
pugnamus. Vel eam⁹ cōtra
illos dicit q̄ q̄libet tentatione
velut repulsi retrocedūt. q̄cū-
qz musca eos per cogitatōem
aut p̄ motuz pupugerit: a ce-
pro itinere rectitudis statim de-
sistūt: et q̄si grauiter aut letali-
ter vulnerati: sanādis musca-
rū pūctionibz tāto studio insi-
stunt vt in vīa lōgo tpe quasi
lāguīdi remaneāt. gressus bo-
noz opez et magnorū ad q̄ ex-
officio vel p̄fessioe tenent pe-
nitūs obmūtāt: nesciētes qz p̄
medias turbas noxiarū cogi-
tationū: per medios gladios

et laqueos pambulāda est via
dei. Vnde Eccl. ix. In medio
laqueorū ingredieris et sup̄ ar-
ma dolentiū trāsibis. Isti sō
muscarū impetu repulsi et acu-
leis seu pūctiōibz deterriti: tē-
pora magnis virtutū p̄fecti-
bus debita: in h̄mōi pūctio-
nū sanatiōe exp̄dere nō eru-
bescāt. Tūc autē maxie pam-
bulanda est via dei. tunc gres-
sus maxie accelerāndus cū ho-
stes p̄ tētatiōes se opposuerint.
Regnū em̄ dei vim patit̄ et vi-
olenti rapiūt illud. vt legitur
Matth. xj. Illi em̄ passus
seu gressus apud deū soli gr̄a
et remuneratiōe sunt digni q̄s
vi. p̄pulsis aut p̄culcatis hosti-
bus p̄gentes ad ipsuz facim⁹.
Vemento etiā et illud qz tūc
p̄mum de egipto iuerunt filiij
israel cū eos coegerūt egiptij
exire nullam eos morā facere
sinētes. vt legit. xij. Exo. Sic
ergo ipsa tentatio tibi stimu-
lus imo stimulatō. Stimulus
em̄ mortis. i. diaboli pec-
catum est. p̄me Cor. xij. Ip̄a
igitur tentatio stimulatō est.
Accelera igit̄ gressum p̄fect⁹
ex stimlo quēadmoduz vides
ipsos asinos faciētes. vel po-
tius p̄cussus ab hoste et puo-

Capitulum

XIII

catus insurge in eum et vade
contra eum ut enim euicino p-
cutias. Et fin h legim? Sur-
gamus, i. insurgam?, et eam?
aduersus hostes. et hec est ca-
(Ecce appropinquit qui me tra-
det) Nec magna gloria est si p-
uocat? hostem repcutis. si pas-
sus iniuriam vindictam expetis.
Sed si suscitatus leuiathan, i.
si aduersus te illum puocas: p-
or illum puocans, sicut legitur in
iij. Job. Maledicunt ei qui ma-
dicunt dici: qui parati sunt susci-
tare leuiathan. (Adhuc eo
loquente ecce iudas) Ista pla-
na est. Moraliter Adhuc de-
liberate: consiliante: et consilio te
preparare: et aduersus hostem ar-
mante (ecce iudas), i. ecce ho-
stis et turba hostium, utpote qui
nec plene deliberare nec ple-
ne nos armare permittit sed re-
pentina irruptione puenire in-
puidos: et improvisis iaculis
inermes transfigere molit. ideo
dicitur (adhuc eo loquente etc.)
ut nunquam nimis celerem repu-
tes preparationem tuam: ideo etiam
ut scias quanto studio laborat
diabolus exturbare et dissipa-
re consilium salutis. sciens illud
xxiij. Proverbiorum. Vir sapi-
ens, fortis est et vir doctus ro-

bustus et validus. quia cum di-
spositione inicitur bellum: et erit sa-
lus ubi multa pericula. Similiter
et illud, vij. Sapientie. Melior est
sapientia quam vires et vir prudens
magis quam fortis. Sciens etiam
quia palladem deam esse belli po-
te non immerito fabulati sunt.
Eccorario pro (adhuc eo lo-
quente), i. peccatore de pecca-
to ipso deliberante qualiter ipsum
faciat. (Ecce iudas etc.) quasi ex
tunc debet esse turba virtutum
cum ipso duce suo ut ipsum com-
prehendat. Tunc enim debilissi-
mus est et omnino inermis. in omni-
bus enim que peccati sunt infir-
mior est cogitatio. Et hec est
oportunitas quam prius iudas
quesiuisse significat? est. Hac
ergo oportunitate iudam aduo-
ca ceteramque virtutum cohortem
qui te ipsum vis capere vel alium
salubriter. ut ante languorem
adhibeas medicinas. sic dicitur
tur. xviij. Ecclesiastici. Nisi cum mala
per longas inualuerit moras Ju-
das in hoc loco ratione sceleris
id est perditionis: diabolum et vi-
cium quo tentat significat. Attende
autem quia dux cohortis pro-
ditor est. Cohors enim viciorum
nisi per perditorem nihil potest
in nos. Unde in primo Actuum

dicit Petr^o. Quia iudas dux
eor^{um} fuit q^{ui} cōprehēderūt iesuz
Proditio illa duob^{us} facta est
modis Salutatōe scz z oscu
lo. Osculat^{ur} peccatorē diabo
lus dum os suū ori eius blā
diendo pūngit. Os diaboli
ē ipm qd^o pcupiscit, illo etem
nos absorbet z deuorat. Os
nostrū intellectus est. Os er
go suum ori pctōris pūngit:
dū pcupituz ipm itellectui ei^{us}
p cogitatōem iūgit. Saluta
tio eius ipsa cogitatio est qua
blādīt dū voluptatē aut aliū
qd^o cōcupiscit suggerit. Quia
ergo hmoi osculo z salutatōe
mors tua pdiciose qrit o pec
cator: exhorre osculū diaboli.
Declina aut elide pditōez istā:
z salutatōi pditiose ne credi
deris. Audes ne o ania xpia
na: sponsa regis celoz oscula
ri adulterū in oculis spōsi tui
Audes ne salutationez ab eo
audire quē nō dubitas esse ex
cōicatum. Scias osculū z sa
lutationē pditiose tm porrigi
et offerri. hoc em signum dat
cohorti vicioz z dmonū dux
cohort^{is} (Quēcūq^{ue} osculat^{ur} fu
ero ipse est tenete eū) Et si nō
times ipm. pditorem: time co
hortem quā secū ad te capien

dum adducit. Attēde aut z q^{ui}
sit cohors ista q^{ui} venit cū gla
dijs z fustib^{us}. Juxta Johānē
pō in. xviij. (Cū laternis z fa
cibus z armis) Hec est dia
bolice pcessionis ornat^{us} z ap
paratus. Laterne sunt consi
lia illa carnis aut mundi qui
bus de perpetrādo pctō: aut
oportunitas: aut auxiliū: aut
aliū pcti amminiculū querit.
Laterna em lucerna est i pelle
inclusa. que et ab ipsa pelle
cōseruat. ne illā ventus extin
guat. Lucerna ista sapia mū
di est vel prudentia carnis in
pelle carnis vel mūdi inclusa
vel custodita. Mundus enī
et carnalitas due pelles sunt
tm. ideo inquā pelles qā ni
hil habēt nisi exteri^{us}. int^{us} enī
vacua est ipsa carnalitas simi
liter z mūdus. Und^e z omēs
mūdani pelles tm sunt nihil
habentes intus. ppter quod
z p herodē z herodianos mū
dus z mūdani sign^{ati}. Herodes
em pellice^{us} v^{el} pell^{is} glia et hero
diani pellicei vel pelle gliosi.
Nisi pellis ista lucernā hmoi
custodiret vēr^{us} eā. i. spūscūs
extigueret Sz adō hodie pel
lib^{us} hmoi iclusa ē lucerna ista
vt nullus diuie apitōis flat^{us}

Capitulū

XV

ad eam possit attingere v'l pe
netrare. Manifestus em̄ est q̄
diligentia lucerna ista accēda
tur et custodiat. Faces v'sūt
flāmātia desideria siue carnis
siue spūs: dūmodo mala sint.
Gladij pō sunt spēs concupi
scibiles. Iuxta verbū Hiero
nimi dicens, Gladij flāmens
species mlier. Similit̄ et spe
cies q̄ dolorē ingerūt et dolo
rē trāsfodiūt, sed quēadmodū
tela melle linunt v'l gladij vt
vulneri toxicū addāt. Sic te
la mellica sunt species p̄cupi
scibiles. Tela pō fellica q̄ so
lo odore et vulnere occidunt.
oīa illa sunt q̄ dolorē nobis
noxii ingerūt. Unde p̄ba de
tractionū et adulationū duo
genera teloz sunt. Iuxta hūc
modū dicuntur oīa illa. Filij
hoīm dētes eoz arma et sagit
te Et illō, ix. Hier. Extēderūt
linguā suam sicut arcū mēda
cij, sagitta vulnerans lingua
eoz. Et illō, xxv. Prouer. Ja
culū et gladius et sagitta acuta
homo q̄ loquit̄ p̄tra p̄imum
falsum testimoniū. et hec q̄dē
sunt arma impugnatiōis. Ar
ma pō p̄tectionis ea hic acci
pienda sunt q̄bus peccata v'l
excusando vel defendēdo p̄te

gimus. Fustes pō quēcūq̄ ti
more incutiūt. Cohors ē dia
bolica cū laternis carnalium
mūdanozūq̄ cōsilioz: cū faci
bus flāmātiū maloz desideri
ozū que faces de pira inferna
li extrahunt: aut in illa forma
ce ignis infernalis accendun
tur cū armis speciez p̄cupisci
biūm aut p̄trariāz cū fustib
bus terribiliū ad capiendum
miser p̄ctōres venit. et hoc du
ce p̄ditore, vt dixim⁹. qd̄ pos
sumus accipe in fomite p̄pter
id qd̄ iudas d̄ scarioth: qd̄ i
terptat̄ memoria mortis. Fo
mes em̄ mortē nostrā nob in
cessanter repetit et rememora
tiōē nobis illius facit. Ipse
em̄ etiā nobis post baptisimū
in q̄ vetus hō morit̄ vt qd̄dā
memoriale mortis remanet.
Ip̄m etiam p̄ctm̄ p̄cupiscēdt
nobis q̄si ad rememorandū
incessanter repetit. qd̄ qdē
p̄ctm̄ vera mors n̄ra est: si ip
sū p̄ p̄sensū admiserim⁹. Fo
mes iste p̄ditor est q̄ sp̄ nobis
ad delectatiōē carnalē offe
rens blandit̄: et sicut exposui
mus salutat et osculat̄. Et hic
reuera est dux totius cohortis
vicioz, qz et p̄mus est ad ten
tandū: et tota cohors viciozū

ex ipso est: aut causaliter aut occasionaliter. Quoties g̃ tēta-
ris o peccator p̃mū ab ipso in-
da tibi caueto. deinde horren-
dam illā z vere infernalez co-
hortem circūspice. Ex armis
em̃ z facibus ad quid veniat
ipsa cohors. qz non nisi ad ca-
ptionē et mortē tuā euidenter
agnosces. *V*ira dementia z
extrema cecitas: arma z gladi-
os z fustes p̃ ornatu p̃cessio-
nali recipe: faces q̃ ad vrendū
accēse sunt p̃ cereis amplecti.
festū infernale apud te agi nō
dubites: vbi apparatus iste p̃-
cessiois et ornatus ministroz
cōspicit. *P*otest z intelligi in-
das *D*ozalr confessor vl̃ p̃-
dicator. qz z iudas p̃fessor in-
terp̃rat aut cōfites. *P*redica-
tio p̃o cōfessio q̃dā est verita-
tis simul z laudis. hic p̃m̃ vl̃
hec p̃ima et in salubri cōpre-
hensioe peccatoris. *H*uius sa-
lutatio ipsa verbi dei p̃positio
*V*erba em̃ p̃dicatiois vel ex-
hortatiois salutes sunt. de q̃b̃
dicit Qui mādāt salutes *J*a-
cob. *O*sculū p̃o applausus et
p̃gratulatio q̃ ac gaudere de-
bent penitēti vel audienti. *I*n
q̃ memores esse debēt p̃fello-
res et p̃dicatores. qz osculo et

salutatioe p̃cedentibz a cohore
te capt⁹ fuit dñs iesus q̃ in fa-
cto illo figurā expressit penitē-
tis. *P*otest tamē totus ille ap-
plausus festū z dulcedo af-
fabilitatis q̃bus suscipiendus
est penitēs in osculo iude z sa-
lutatioe intelligi. *E*cce sunt et
mortis ipsoz penitentū rei z
dñice captōis quā iugiter in
memoria ad ip̃az sui officij in-
structionē h̃re deberēt. obliti
penitus z ignari qui p̃ saluta-
tione probra z maledicta: pro
osculo morsum penitētibz of-
ferunt vel poti⁹ inferūt. *A*lia
q̃dem via z alio mō capi po-
tuit dñs iesus q̃ salutatioe et
osculo. sed in seip̃o docere vo-
luit z instruere doctores et cō-
fessores de salubri penitentū
captioe. *D*ordes o cece cō-
fessor quez osculari debebas
dñi i initio ei acriter imprope-
ras q̃ fecit. p̃ salutatioe latratū
canū imo ululatū lupinū in-
sonas: nō attēdens illud vul-
gare. puerbiū. quia nō capi-
unt aues tractacijs. *L*apien-
dis auibz similitudo sonitus
sui aut garritus p̃tendit. sic et
tu verba infirmitatis z com-
passionis penitenti exhibe. ef-
figia cōforma: z figura ei vo-

Capitulum

XV

cem tuam si vis ut ad paratā
tendicula; veniat, illa q̄andis
anib; z capiēdis piscib; escu-
la coram ponit que eas attra-
hat. nō corā quod eas terreat
nec ibi vīr tenēs baculū statu-
tur ut eas abigat. Latratu ca-
nū z in clamatōe nō capiunt
latrones: sed potius ammonē-
tur ut fugiāt. Nec vlulatu lu-
pino oues aut agni Liberare
velle latronē vidēt qui ei p-
clamauerint. Similiter z vo-
lucres q̄ eis tractarijs perstre-
puerit. Qui em̄ istud faciunt
quid aliud q̄ ut fugiāt eas in-
struūt, et etiā terrorib; nō solū
ad fugiendū adiuuant sed sti-
mulāt et abigunt. Scalones
dñi debēt esse p̄fessores fami-
liaritate et affabilitate p̄siles
p̄ctorib; ut sua similitudine eos
ad se z circa se attrahāt. Pul-
li gallinaz deo capiendi sunt.
et hoc p te velut scalones dñi.
tu aut miluū voce et rostro et
plumis scz exteriori p̄uersatō-
ne te exhibes. Recordare qd
fudas fecerit, qd facto suo ti-
bi faciendū scriptura relique-
rit. Osculari debes filiū redi-
uiuum q̄ mortuus fuerat z re-
uixit qd in Luce. xv. exp̄sse p̄

ille celestis cadens sup collū
filij p̄ gaudio te docuit de re-
gione longinq̄ pcti q̄ p̄gre p-
fectus erat reuertit. q̄nta inur-
banitas imo ih̄nitas quā-
q̄ lōga p̄suetudine de tā lon-
ginq̄ et diutina pegrinatio-
ne reuertē filio affabilitatis
et aggratulatōis osculū dene-
gare. Antēde etiā q̄ inter peni-
tentē et deū ab eo tpe q̄ dixit
Consisteboz: pax reformata ē
et remissa ei impietas peccati
sui. Pax ista h̄mōi osculo fir-
manda est. z m̄rimoniū qd q̄
si deuotio in ipsa cōtrītōe per
cōsensum in dei volūtate faci-
endā p̄traxit: eodē osculo con-
firmandū. Portā te debes ex-
hibere: nō murū: ut p te peni-
tens introeat. Apta est ei au-
la celestis et tu clausum ei ad-
huc tenes atriu. In ipm̄ tha-
lamū celestis sponsi admittit:
et tu ipsum excludis ab atrio
p̄sentis ecclie. Absoluit eum
pontifex x̄ps dñs z tu eū ad-
huc ligatum tenes. Saluta-
tionē z osculū debet sequi tur-
ba multa cum gladijs et fusti-
bus: nō p̄cedere. Turba mul-
ta ista cetus est virtutū, et oīa
per cōtrariū p̄cedenti exp̄osi-

tionem accipimus. Potest intelligi turba multa cum gladiis et fustibus tota multitudo eorum quae per suam modis quibuslibet impugnant, siue obiurgando siue detrahendo, siue etiam improperando, aut eis etiam quominus complerent quolibet modo resistendo, propter hoc et quanto maiorem turbam huiusmodi persecutorum veteris hominis circumdare te, veterem hominem tuum videris et impugnare: tanto de ipsa morte veteris hominis tui amplius spera de ipsa vita et salute tua et gaude: ipsamque turbam velut dei succursum contra hostem tuum veterem hominem tibi commissum cum gaudio et cum gratiarum actione accipe. Recte autem dicitur induas dux eorum qui comprehenderunt iesum, quia et ipse confessor et ipsa confessio quae per iudam intelligitur: introducere debet turbam virtutum ad cor penitentis, et hoc salutatio et osculo quasi induitorio vestem strictam aut calciamentum. Turba enim virtutum una vestis est nuptialis: sed stricta gibboso et deformi et veteri homini adeo ut eam in

duere donec gibbositatem et strumositatem vicioz deposuerit et nec sine induitorio quod vulgo dicitur anthoni vel trabinellum. Sili et calciamenta quae filio prodigo pater in pedes dari iubet in. xv. Luce stricta sunt non sine homini induitorio: pedes illos difformes id est affectus capere non possunt. Propter quod autem larga ei calciamenta penitentiarum aptanda sunt a confessoribus, aut in induitorio quo distractiones illam penitentiarum suscipiant inducenda sunt. Intelligit etiam mundus aut mundi gloria seu felicitas per iudam, et hoc est quia per iudam potest intelligi confessio laudis vel confessio illa simoniacae de qua dicitur. Confitebitur tibi cum benefeceris ei. Similiter et ex ipso facto proditoris, dixit enim (Quemcumque osculatus fuero ipse est tenete eum) et verum est de mundo quod proditor est et quod osculo confessionis et laudis omnes eos quos sic osculatur prodit et vicis ac demonibus tradit. Continuum enim successus temporalium ut ait Augustinus signum est reprobationis

Capitulū

XV

eternae et laus mundi vituperatio est si diligentius attendit. Timendū em̄ est vt ait Seneca si lauderis a turpibz q̄ si lauderis ob turpia. Laue ḡ tibi a cōfessione laudis velut a p̄ditore. Laue tibi ab osculo et amplexu mōi velut a signo dato p̄ditoribus: et velut a signo tibi im̄inētis crucifixionis et mortis infernalis. et velut a duce cohortis vel turbe infernalis: q̄ est turba viciōz ac demonū. Vana em̄ laus siue inanis gl̄ia dux est et p̄nceps totius turbe viciōz. p̄pter qd̄ et dictū est in. x. Eccl̄i. In initium oīs p̄cc̄i sup̄bia. Ad litteram christū dñm velut iudas osculo tradit sacerdotibus qui eum in missa osculant et simon iace celebrātes ipm̄ vēdunt. vel cohorti viciōz et demonū q̄ in eis lateret q̄ntus in eis est illum occidendū tradit. Quēcunqz igitur oscularis fuero ipse est vobis tradit et expositus: o demones et vicia subintellige. Qm̄ igit osculū illud tanto studio tantisqz laboribz et tantis sumptibz atqz stipendijs venenatis gladios et fustes et mortē osculū ipm̄ sequentes attende. Magna et p̄nici-

ciosissima cecitas in tāta turba solum iudam posse videre tanta est turba armatorū et cecitas mēibz: solus iudas obtegit ne eā agnoscere aut etiā videre valeāt. Vide miser q̄a mūdus nihil aliud est q̄ iudas cū cohorte vel turba carnificū: gladios et fustes ad te tradendū gestātū. Statim vt iudā vides turbā illā infernalem adesse aduertito. Hecū q̄ sunt p̄ te q̄ nō nisi iudas in tota illa turba. i. in mūdo videt. Hi sunt q̄ solas p̄fessionē laudis vanissime vel solū p̄ditorem. i. familiaris vicij osculū et salutatōez. i. blādias ac delectationē in mūdo p̄spiciunt. Turbā p̄o viciōz vel demonū a q̄ detruncant et sustigantur videre nō sufficiūt. Recte aut facies et lateras turba illa habuisse dicit. Habet enī turba illa viciōz et demonū quibus se prodat et manifestat videntibus. et non in solo iuda vel osculo eius oculos cordis figētibz. ipsa q̄ p̄ se feditas: laboriositas: sumptuositas: extremāqz penaltas viciōz velut facies et lateres sunt quibus spectātes ad se p̄gnosceda illuminat. Si

quis aut tota vniuersitatem ista blandientium et aduersantium diligenter attendit: turbam esse gladios et fustes gestantem: nobiscum velut iuda duce, id est, diabolo captiorem et mortem intentam manifeste cognoscat. Attende o christiane in quanto discrimine et inter quod pericula tibi uiuendum est, quia quicumque oculos duferis: nihil aliud quam iudam cum gladiis et fustibus tibi captiorem et mortem intentantibus vides. Et hoc est quod legitur in i. regum. In medio laqueorum ingredieris et super arma dolentium ambula bis. Quod autem addit a Marco in. xliij. (Ducite eum caute) bene refert ad vicia: quia tanta cautela peccantes ad crucem infernalem ducunt: ut etiam hic ipsi qui ducuntur ignoret. Vel propter hoc dictum est istud, quia iuxta litteram ideo dicitur (ducite eum caute) ne turba ipsum eripet: ne factum illud si forte in palam veniret impediretur. Hac cautela ducuntur ad crucem et mortem infernalem: qui latebras peccatorum suorum querunt, et ne innotescant totis studiis et viribus elaborant. Et hoc totum faciunt ne impediantur ab exemplis libidinibus suis. Hi similes sunt volentibus suspendere se: qui

fores claudunt et omnia diligenter obstruunt et obserant ne forte adueniat eis succursus aut pre sidium et ne quomodo impediatur ei? suspensum. Similes etiam sunt viatoribus quos latrones de ipsa via publica abducunt et ad speluncas ac latebras suas ut ibi eos occidant adducunt. Latebre demonum absconditoria sunt et occultationes peccatorum. Illuc deducunt te infernales latrones ut ibi te occidant et deuorant. Sagittantem in obscuro rectos corde, et ipsi sunt qui deuorant pauperem in abscondito, sicut legitur in. iij. Abacuc. Exultatio eorum sicut eius qui deuorat pauperem in abscondito. Verum etiam est ad litteram: quoniam turba ipsa hominum per pudorem aut erubescenciam multos eripit de manibus demonum. Cautissime autem ducuntur ad infernale patibulum qui in stulticijs suis sapienter se agere credunt, quod in eis accidit quibus auaricia peruidetiam se mentis. Timiditas cautela. Remissio ac dissolutio animi mansuetudinem. Crudelitas iusticia, sic docet Gregorius super Ezechielem. Hi sub spe ducendi ad regnum: ducuntur ad patibulum. Similes etiam

Capitulum

XV

in virtutum zelatores, ppter
qd dicit Salomō in. vii. Ecce
Noli esse nimis iustus? Est em̃
iustus qui perit in iusticia sua
Magna cautela ducunt he-
retici ad crucē infernale, simi-
liter hipocrite. Per viā em̃ q̃
ducit ad regnū: viā dico con-
uersationis exterioris ducunt
oēs peccatores ad penā infer-
nale, quēadmodū canis ostē-
so sibi pane vl' osse, sic em̃ dia-
bolus ostēdit eis esculā ocu-
piscentie sue: quā iugiter in se
quētes p mortē in carnificinā
infernale velut oues occel-
sionis incidunt. Moraliter p-
pctōres salutat dñs dñz pba
salutis, i. salutarē exhortatōez
eis p pdicatores vl' p internā
visitationez loquit. Osculat
dum signa dilectionis illis in
largitione benefictōez exhibet
De his dicit cōfessoribz (quē-
cūq; sic oscular' fuero ipse est)
vobis qdem ad capiendū z te-
nendū traditus (tenete eum)
quēadmodūz aut q̃ incidit in
laq̃os, aut ferā q̃ incidit ī rbe-
ria. Ipsi p et rberia istaz di-
uinar pmissionū atq; blandi-
ciaz q̃ ad capiendos pctōres
velut feras corā expādit dñs
austeritate sua z iracundia; et

mordacitate dirūpūt atq; dis-
lacerāt: p dāq; pctōz deo desi-
deratissimā eidē auferūt z ad
diabolū refugāt et toti celesti
curie tantū gaudiūz auferunt
organaz scōz angeloz ab il-
lis tātis tamq; iocūdis laudi-
bus dei suspēdūt: simulq; pec-
catorū vitā atq; salutem ange-
lis gaudiū, deo p laudem et
glīam auferūt. In ipsos ergo
pctōres homicide sunt, in de-
um impū, in angelos hostes.
His eisde cōfessoribz z platis
dī (z ducite caute) Nulla em̃
fera aut piscis aut auicula de
manibz tenentis facilius effu-
git aut illabit q̃ misera corda
peccatū aut penitentiū de ma-
nibz dei z de cōsilio magistro-
rū. Nihil em̃ hūano corde fu-
gati, nihil oneris z iugi ipa-
tienti, nihil ad custodiendūz
ac recludendū difficulti. De
rito ergo caute est ducendū, q̃a
omne qcqd ei occurrerit deo
eripe z auferre pōt. Non em̃
populus vel turba necessaria
ad eū in suā mortē z pnicie li-
berandū a seruitute z captōe
dñi, qcqd ei vel sensu vl' cogi-
tatōe occurrerit illō ad se tra-
hīt z alijs abripit, nō est ape-
rienda ianua carceris atq; cu-

stodie, nō est ei necessari⁹ ma-
gnus ac patēs exitus: p oē fo-
ramen: p oēm rimulā elabit⁹ z
effugit. Laute igī ducēdam
est cor humanū, qz nō soluz a
suis, i. a genere vel semie suo:
qd intelligim⁹ bona opa z vir-
tutes, sed etiā ab inimic⁹ z ho-
stib⁹ eripit⁹ z liberat⁹. Ipsa em
bona sua p supbiaz deo illud
eripiūt, simlir z mala sua qñ-
qz p desperatōez. Vide g qñ-
ta cautela sit ducendus miser
pctor, cui ab ipis custodibus
ac ductorib⁹ suis adeo cauē-
dū est. Custodes em eius at-
qz ductores: opa penitētia
sunt atqz virrutes: q qñqz ip-
sum deo auferūt: dū inde p-
mit atqz supbit. Qd aut sequi-
tur (Dixitqz illi Iesus: amice
ad quid venisti) Insinuat no-
bis diligēter ac sollicitē pside-
randū esse ac discutendū ad
quid iudas, iudas, i. pditor, i.
blandimētū ipm tētatōis ve-
niat. hoc em pside rato atqz p
cognito nō solū a turba seqn-
te declinabimus, sed etiā ipm
osculū velut morsum mortife-
rū: velut captōis z mort⁹ nob
iminentis signū pnunciūz su-
giemus. Qui declinat osculū
nō timet turbā, et supato pdi-

toze atqz repulso: totus seqns
exercitus dispgit atqz cōterit.
Bene ergo dicit (Amice ad
qd venisti) simulās te oscula-
ri: dī potius mordes z deuo-
ras, simulās ingressum paci-
ficiū: ex osculo blādimenti ab-
scōdens et opiens illo fustes:
faces: z gladios. Quis hoc at-
tendat in osculo z nō ab ipso
velut mortifero morsu resili-
at: Quis osculari serpentē af-
fectet z nō potius ab ipso mor-
deri timēs: refugiat osculum:
blādimētū scz tētatōis: oscu-
lū serpētis est, aut veri⁹ morsu
sensualitatis scz: aut concupi-
scētie carnalis: quā bñs Au-
gustin⁹ sup oēm serpentē appel-
lat. Vel serpens antiqu⁹ ipsa
cogitatōe noxia alloqns no-
bisqz blādies iuxta supiorem
expositōez cōgrue accipi pōt.
Cōsiderare ad qd veniat, pdi-
tor: qd aliō est qz pside rare si-
nē aduent⁹ eius, i. pctor: q vtiqz
mors est, sicut legit⁹, vj. ad Ro-
ma. Nūc g finis illoz mors ē
In quo vno scz in pside ratio-
ne finis liberatio nra est. Vñ
Eccl̃, xxviii. Vemēto nouis-
simoz, z eiusdē, xviii. Vemē-
to ire in die psumatōis, z eius-
dē, vii. In omib⁹ operibus

Capitulū

XVI

tuis memorare nouissima tua et in eternū nō peccabis. Habet q̄dem pctm̄ in capite .i. in initio sui vnde ledat et vulneret, sed in fine suo habet et gestat antidotū q̄ sanet. Habet venenū in solo capite, sed tyriacā cōtra illud habet in fine. Habet em̄ pctm̄ blādimētuz et illecebrā qua occidit in capite, .i. in initio, sed penaz qua sanet habet in fine. Pena em̄ que delectatiōez pcti sequit̄: si p̄ timorē velut in potionem et antidotū assumit̄: totum delectatiōis expellit venenū: totā q̄ vitā et amorem pcti extinguit. *Vñ illud Eccl̄. Timor dñi expellit pctm̄. Sile et illis* Cōfite timore tuo carnes meas, .i. carnales delectatiōes atq̄ concupiscētias. Occidi igit̄ tm̄ volūt et nō sanari q̄ de capite pcti, .i. blādimēto voluptat̄ solo sumūt vel comedūt, sinez p̄o attendere negligūt. Hi em̄ solū venenū avidissime bauriunt, tyriacā aut̄ exhorēt atq̄ fastidiūt. Q̄ amicu sudam vocat dñs, vel q̄ tale se simulat, vel q̄ iure se tale exhibere deberet: hoc dicit. *Do* raliter p̄o amic⁹ est pditor vltentator omnis facti: et si non

intentionis. Ipsa em̄ tentatō cibus est et nutrimentum noui boīs. Tentatiōibz em̄ pascuntur: nutriunt̄: augent̄ p̄tutes, que sunt mēbra noui hominis. Has ergo q̄ p̄parat et infert: quid aliud q̄ dapes varias et fercula velut cocus preparat et velut dapifer corā ponit virtutibz atq̄ ministrat: munera et alia bñficia nobis tentādo largit̄, p̄pter qd̄ reuera amic⁹ ē facti: dñ ea facit que amicitie sunt: bñficia scz et cōmoda largiens. Probatō em̄ dilectionis exhibitio est operis, vt ait Gregori⁹. Est igit̄ amic⁹ quia bñfactor facti saltem: et si non intentōis. Recte euz amicum vocat dñs ad bñficia respiciens: nō ad intentionē. Qd̄ aut̄ scribit Iohānes in, xviij. (Quia Iesus sciēs oīa que futura erant sup euz: pcessit et dixit ad eos) scz ad turbā q̄ conuenerat ad cōprehēdendū eū (Quē queritis) Quēcūq̄ enī sit intentio tērationū boīm: tamen qd̄ vicia et demones q̄rant in tentatione diligēter attendendū est. Respondet em̄ ipsa vicia et demones ipsa veritate nō voce, quia nos p̄os querunt: nō nostra, et hoc est

quod illi dicūt (Jesum nazarēnum) hoc ē qđ legīt in libro Machabeorū. Bellū contra nos est. Sile legīt i. rūtū. Genes. ubi rex sodomorū dixit ad Abrahā. Da mihi aīas: cetera tolle tibi. Q. autē dño Jesu dicente (Ego sum, Abierūt retrorsus et ceciderūt in terrā.) Iuxta lram potestates in hoc et maiestātē diuinitatis ostendit. In hoc etiā qđ ad notatiōnem suā psecutores ceciderūt ipsa maiestātē nomīs deterri- ti: oīq; virtute puati: qđ nob in nostris tēratōib; facienduz sit edocuit. Primū qđ nos ipsos scz qđ vel qđ sumus manifestare debemus hostib;. Nō ostēdit se hoīem qđ pulsantib; vicij; beluinis: et ab excellētia et nobilitate p dītōis hūane tā alienis tamq; discrepantibus non solū nō ea repellit. neq; tanq; belua velut impetu naturali et auditate ea excipit. s; tanq; vile miserabileq; eorū mācipium quasi iurate p fessionis et obedientie subditō officiosissimū famlatu atq; festino illa suscipit. Si te igitur hoīem ostēderis: ea scz dignitate tua idignissima reputās et qđ decet indignatiōe concul-

cans atq; pūciens: statim retrorsum abeūt: et in terras. i. in infimū infirmitatis et impotētie cadūt. Noli igit fieri sicut equus et mulus qđ nō est intellectus. Exhibe igit te eis qđ es et qđ es naturalr ac p gratiā nō qđ te facere molūnt Sci- ant et expiant te esse hoīem. in dignatiōe et cōculcatione sua non gloriēnt te deformasse in beluā brutalem ex impetuosa pcupiscētia tua. Silt et cū vicia diabolica tētant nō te demone ppiū scz eorū seruum et habitaculū inueniant. sed hominē. i. hostes atrocissimū expiant et sentiāt. ne illud d te dicat. Nō cū in honore esset nō intellexit: compatus est lux- mentis insipientib; et simil' factus est illis: qđ ad vicia diabolica et infernalīa: que sunt inuidia. supbia. ira. et odium. Edocemur etiā et illud qđ in noīe dñi Jesu psciētiaq; ei et virtute mors est et casus hostium nostrorū. ppter qđ in ostentatiōe nostra atq; discrimi- ne aduocare amonemur nominare virtutē eius atq; psci- tiā: quā hostes ferre non pnt. Q. si nomē alicui strenui fortisq; bellatoris nōnunq; ad-

Capitulum

XVI

uersarios eius deterret, quid nobis sperandū est de nomie dñi saluatoris. Attēde z illud quia nullus est exercitus: nullus potens z nobilis q̄ nō habeat nois alicul? insigniū: cuius acclamatōe z suos ad strenue agēdū animeret aduersarios se deterrere cōfidat. Sic et his quoz milicia est vita super terraz atq; tentatio vt dicitur Job. viij. insignium est in uocatiōe acclamandū eisdem. Tu ḡ sine acclamatione bul? insigniū nunq̄ psumas cū hoste cōgredi, quēadmodū et in pgressibz visibilibz hoc diligēter obseruat. Qd̄ autē scdo dicit (Quē queritis) diligētie nostre sollicitudinis ammonitō est. Hoc autē qd̄ secūda respōsione cōprehēdi se patit: figurat eos q̄ in initio tentationis strenuiter agūt: celeriter autē deficient: similes bellatoribz q̄ nō habent nisi p̄mū impetuz similes etiā militibz quibz dē deesse anhelit?, z vt vulgo dē caudaz ei faciūt. vulgo alitine, et hac sola de cā deficient atq; succūbunt: cum alias strenuissimi sint: vicz q̄a non possunt diu tenere anhelitum, hi offerebham vulgo dicit dño

faciūt: z vt vulgo dicit caudā ei faciūt. Hi etiā ab anteriori homies sunt. i. a facie z capite. A tergo p̄o z cauda pecudes ac demones: monstra in oculis dñi horredissima. Qd̄ addit Jobānes in eodem caplo z ceteri p̄termittūt (Si me q̄ritis sinite hos abire) iuxta literā planū est, qz discipulorū liberatōez volebat. Iuxta misteriū p̄o oīm electorū solus capi volebat: vt captōem eternā oēs sui euaderent. Solus mori vt in eternum uiuerent. Solus affligi vt illi eterna felicitate gauderēt. Moraliter p̄o in tētatione tribulationis nos ipsos exponere ammonemur q̄ plati aliorū cōstituti sumus vt subditi euadāt, sic ipse mer dicit Johis. p. Bon? pastor aīaz suā ponit p ouibz suis. Moralr etiā qz discipulorum noīe virtutes z dona super? accipimus: tribulationibus nos exponere debem? vt discipulos hmōi saluem? atq; seruemus. Vira cecatissimi macz demētia p mēbris ipsius asini vel equi saluadis p̄pria mēbra exponere. maior autē incompatibilr ne vel leuē stimulatōem asin? ipse patiat

hoc ipm facere. Debra ppa
 noui homis virtutes z dona
 sunt. Equus vel asinus caro
 nostra. Quid vilis membra
 illa spūalia noui hoīs p saluā
 dis asini sui. i. corpis: tribz aut
 quatuor pillis. i. crinibz expo-
 nere. Hi sunt diabolici mar-
 tires q̄ p volūtate eius faciē-
 da tā dira patiunt. Quis etiā
 vt a leuissimo vtro sibiloz te-
 nui portat asino: nou? homo
 rot? gladio z igni durissimisqz
 tormentis exponit. qđ in illis
 manifestum est qui timore de-
 tractionū et rumusculoz ma-
 ledicōz ne de ipsa scz honesta-
 te a maledicis insultet: ne qđ
 nomē malū z crimē pappillar-
 die eis ipingat. aut bona age-
 re dimittit: aut mala faciunt
 apte. pon? volētes diabolici
 esse aperta inhonestate exteri
 us pfectores. et dira morte no-
 ui hoīs interius martires in-
 fernales: q̄ p dei honore et sa-
 lute p̄pria sibilum aure ptenu-
 is tolerare. Demto igit ver-
 boz ducis ac principis tui in
 omni tribulatiois discrimine.
 (Si me querit) o tribulatio-
 nes (sinite hos abire) He sūt
 oues unicuiqz electoz pascē-

de tradite fideiqz eius custos
 diende atqz cōmisse. Pro his
 ouibz tenet vnusquisqz aīam
 ponere. Vira dementia aua-
 roz qui vt denariū vel numū
 seruāt anias ponunt. Hi sūt
 martires moniales vl obola-
 res vulgo maaillaus: et reues-
 ra meretrices publice ac vilis-
 sime turpitudinis que hoc foro
 leprosis et ribaldis infernali-
 bus se exponere nō abhorret
 Qđ s̄o Lucas scribit in. xxiij
 (Quia videntes hi qui circa
 eum erant qđ futurū erat: di-
 xerūt ei: domine si pcutimus
 in gladio) Moraliter insinu-
 at nec gladio potestatis iudi-
 ciarie: nec gladio verbi dei p-
 cutiendum. nisi cum ex celesti
 arbitrio processerit. Tū mi-
 serabiles sunt atqz miserrimi
 qui cupiditate suam aut iram
 aut odium solum interrogāt.
 eiusqz nutu aut arbitrio solo
 in gladio potestatis iudicia-
 rie pcutiunt: solo imperio cua-
 piditatis aut ire aut odij ex-
 cōmunicantes: aut aliter pu-
 nientes. Addiscant hic dñm
 Iesum a quo omīs potestas
 est: vt legit ad Roma. xiiij. so-
 lū esse iterrogādū solūqz i pte

Capitulū

XVI

ista consulendū, elusq; solius
nutu z arbitrio feriendū. Idē
est z de gladio verbi dei faciē
dum. *Un* et ipse coram pila-
to z herodei, *scilicet*. Johānis, et
xxij. Luce: tacuit. z aplos qñ
q; tacere iussit in. *vij*. *Matth*.
dicēs. Nolite sanctū dare ca-
nib; zc. De hoc in. *v*. Amos.
In tpe illo vir prudens tace-
bit qz tēpus malū est. De hoc
Eccl̃s. *ij*. Temp⁹ tacendi z tē-
pus loquendi, ppter hoc dicit
Salomō in Prouer. Respō
de stulto fm stulticiā suam, et
nō respōde. Noli interroga-
re loquacitatē tuā aut vanita-
tem qñ debeas in gladio pbi
dei pcutere. Ip̃m dñm iesum
exemplo aploz interroga Lū
dispositōne em̃ inī bellum, et
erit salus vbi multa p̃silla. vt
legit Prouer. *xxij*. Vel ideo
interrogant apli qz qñq; pcutiēdū in gladio, qñq; p̃o solū
modo patiēdū. In tentatio-
nibus em̃ carnis et i oib; hīs
q̃s delicie vel voluptates in-
ferunt: pcutiēdū est in gladio
discipline, cōcupiscētie em̃ et
voluptates nō sunt patiende
vivere. vita em̃ eaz mors no-
stra est: vt legit ad Roma. *vij*
Iuxta expositiōnē glose pru-

dētia carnis mors est. Ne em̃
sūt diabolici bellatores vt le-
git in scda p̃me canonice Pe-
tri. Obsecro vos abstinere a
carnalib; desiderijs q̃ militāt
aduersus aīa; Cōtra hec no-
bis est militandū. q̃a hec mili-
tant aduersuz nos. Voleste
p̃o z ignominie p nobis mili-
tant aduersus hostes nostros
atrocissimos: p̃p̃iū scz sensū z
p̃p̃iam volūtātē. *Un* nō so-
lum tolerāde siue patiēde sūt,
sed etiā tanq̃ dī auxiliū et suc-
cursus tota gratiā actōe to-
toq; gaudio excipiēde. *Qu* au-
tē duos gladios in cetū aplo
rū fuisse: scribit Lucas in. *xxij*
his verbis (Dñe ecce gladij
duo hic) Et ipse dñs respon-
dit (Sāt est) Gladios duos
dei verbuz, ex. *vj*. ad Ephe, et
gladium discipline vel pt̃atis
iudicarie congruenti⁹ accipi-
mus q̃s q̃dem duo testamēta.
Non em̃ satis est ecclesie du-
os gladios duoz testamētoz
habere ad trucidatōem hosti-
um. Necessari⁹ em̃ est ei gla-
dius discipline vel pt̃atis iu-
dicarie quē exerit et puatiz se
ip̃m macerādo: z publice sub-
ditos corrigēdo. Ex respōsio-
ne igit dñi saluatoris q̃ dixit,

(Satis est) apparet duos istos gladios accipiendos esse. et ex hoc etiam quod duo testamēta nō duo gladij sed vnus sunt. vtdicit aplius expōsse in. iij. ad Hebreos Vnus est sermo dei et efficit et penetrabilior oī gladio ancipiti. Sermo dixit nō sermones. intus enī vnus sermo sunt vetus et nouum testamētū Est autē vetus testamētum velut gladius in vagina scz spūalis intelligētia in vobis loet vagina figuraz. In nouo autē testamēto est velut gladius euaginatus. De hoc gladio potest itelligi qd legit. xij. Ezechiel. Gladius eracutus est et limatus. vt cedat victimas eracutus est. vt splēdeat limatus est. et post pauca. de di cōturbatōz gladij acuti et limati ad fulgendū. amicti ad cedē. Eracuerē vade ad dexterā et. Qd pō sequit (Per- cussit vnus ex illis seruū pncipis sacerdotū et amputauit auriculā eius dextrā) fm Lucam. Mathe^o pō addit (Simon g petr^o hñs gladiū eduxit eū et percussit pōtificis seruū abscidit ei^o auriculā dextram) Vtteriū planū est. vnus eorū q̄ erant cū Jesu vnus cet^o

est platorū atqz doctorū. Seruus pontificis siue pncipis sacerdotum qz in tota illa turba siue cohorte multitudo itelligit xpm dñm tam in se qm in mēbris psequentiū. In seruo pōtificis plus iudaic^o merito intelligit qui solus pōtifici seruebat. vel pōtifici xpo seruitute timoris: licet et hoc ipse ignoraret qd xpm dñm suū pōtificem esse nesciebat. Vel pōtifici ad lram seruitute obedientie. De tota igit turba psequentiū xpoqz inimicitū solū seruū pontificis. i. iudaicū populū petri gladi^o attingit. qz diuinus sermo ad illū solū puenit. Vnde Plō fecit taliter oī natōni: et iudicia sua nō manifestauit eis. Similr zin Deutero. iij. Que est alia gēs sic inclita vt habeat vniuersā legē. quā ego pponā hodie aī oculos tuos. Huic auriculas dextrā gladius diuini sermonis abscidit qm putredini et surdini sanauit. que spūalia et eterna audire nō nouerat. Et hoc q̄tum ad illos in qbo surditas illa spūal^{is} sanata est Vt reuera abscidit. qz vt dexterā auriculā. i. spūalem intelligen- tiā amitteret occasiones dedit

Capitulum

XVII

Eo em ipso q pcones hitat
 audire noluit et recipe plius
 ille: et hoc faciete inuidia: spu
 ali intelligetia velut aure dex
 tera mutilatus est: et hoc iusto
 dei iudicio: vt q bonu qd itel
 ligebat et cognoscebat facere
 noluit postmoduz intelligere
 no valeat. vult em dñs vt ta
 lentu intellect ad lucru ei de
 seruiat. Alioqn a seruo pigro
 et malo illd aufert. vt legit. xij.
 Luce. 2. rrv. Math. Seru
 iste iuxta cosuetudinē iudeoz
 furantiu aure mutilat: qñ cuz
 q in furto pmo vel delicto mi
 ti? agat. in scdo po vtraq au
 ris ei abscondit. Quasi q pri
 mu furtu hmoi pli fuit legis
 abusio: eiusde carnalis et terre
 na interpretatio. Scdm deli
 ctu euagelice veritatis et puri
 tatꝝ recusatio. p q et sinistra au
 ris ei abscondit que intelligit ti
 mor dñi supplicioꝝ vicz. Ter
 ctu delictu ptumacia siue pri
 nactia: in q qñqz deprehēdit
 sine vlla miseratōe vl expecta
 tione panibulo infigit. Spes
 ergo aur est q pmissiōes eter
 noꝝ bonoꝝ audiunt. Timor
 q eternoꝝ maloꝝ cōminatio
 nes. aurium vtraq abscisa vl
 amissa. in tercio delicto scz cō

tumacie cōprehēso solum re
 stat ifernale panibulu. Time
 at ergo sibi iudaic? plius: vi
 dens sibi pcisam dextrā aure
 q adeo lege diuina aburit vt i
 dei pmissiōibz nihil celeste ni
 hil eternu aut speret aut intel
 ligat. Timeat amplius si sini
 stra etiā aure se mutilatū vide
 rit. ita vt nec mala minata et
 noꝝ supplicioꝝ iā timeat. ni
 hilqz sibi restare nisi tandē pa
 nibulu si terciu delictu ptuma
 cie vicz supaddit. Vel pōt in
 telligi pcussione hac amisisse
 auriculā. i. amissionē auricule
 agnouisse. Qd ergo dicit (ab
 cidit ei auriculam) abscisam ei
 esse innotuit. Hoc em plane
 diuino sermone claruit iudai
 cum scz plium spūale legis in
 telligentia amisisse. Und. xj.
 ad Roma. Cecitas ex pte cō
 tigit in israel. Et in Esaia. vj.
 Ecceca cor pli hui? et aures
 eius aggraua. i. eccecandū ag
 grauandū ei pnūcia: ita ibi ex
 ponit. quō et nos exponimus
 Abscidit ei auriculaz. i. absci
 sam declarauit. In simōe pe
 tro magistrat? eccliaſtic? itel
 ligit. Unde et bñ dicit Johā
 nes (Simō petr? habēs gla
 dium) Non em est magistrat?

mus ecclesiasticus si nō habet
gladium, sed poti⁹ larua eius
id est sinea vel pictura. q̄si q̄
busdā colorib⁹ mīrarū: bacu-
lor⁹ pōtīficaliū: sandalior⁹: ve-
stīūq; sacror⁹ forinsec⁹ adum-
brata. Unde ⁊ oīb⁹ ecclīe ma-
gistris sub typo aploz p̄cipit
in. xxi. Luce (Qui non habet
gladiū vendat tunicā suam ⁊
emat gladiū) In q̄ de gladio
verbi dei habēdo q̄nta debe-
at esse sollicitudo p̄lator⁹ cui-
dēter oīdī, q̄a alijs nudari p̄-
cipiunt vī illū habeant, vnde
sic sunt in nūero p̄lator⁹ habē-
di p̄lati sine gladio quēadmo-
dū lignipedes, vulgo escha-
ces in numero pedū, ⁊ larue ī
nūero capitū. Cum em̄ mem-
bra ecclīe non sint sed mēbra
diaboli: solo pctō p̄sumptōis
et ambitionis, et si aliud non
haberent: nec capita nec pe-
des sunt, sed senescens ⁊ senio
confecta ecclesia lignis et ba-
culis pro pedibus vtitur. Hi
non sunt de sexaginta fortib⁹
in. iij. Lanticozum, qui lectu-
lum Salomonis .i. ecclesiā
tenentes gladios p̄bi dei sup
ple manibus ambiūt. et vni⁹
cutusq; ensis super femur su-
um. i. gladi⁹ dīscīplīne sup car-

nē ppter timores nocturnos.
Ad bellandū mittit. i. ad bel-
lādū mūdū: carnem: ⁊ demo-
nia q̄ prelat⁹ ecclīe institu-
tur. (Qui gladiū non habet)
qua temeritate ad p̄liandū ac-
cedit: homīes tempore pacis
vtuntur vel videntur: et non
in tēpore vel in loco bellī esse
qui sine gladio incedūt. Om-
nino enim se nolle nocere vel
hostibus vel alijs ostendunt.
Demores deberent esse Da-
uid qui veniens ad Achime-
lech sacerdotem petijt ab eo
hastam aut gladium ne a per-
secutore suo saule iermis ina-
ueniretur. sicut legitur in vice
simoprīmo p̄mī Regum.
Demores etiam esse debe-
rent quia bellatores condu-
cticij sunt, nunq; autem bella-
tores cōducticij regibus aut
principibus se ostendunt ad
agenda bella eorum et cōue-
niendum de stipendijs perci-
piendis nisi armatos. Offert
autem se vnusquisq; in eis ar-
mis quorum habet vsum at-
q; periciam. Qualiter igitur
ecclesijs se offerunt, q̄lr de sti-
pendijs p̄cipiendis. tam au-
dacter tamq; p̄sumptuose cō-
ueniunt, qui nec habēt arma

Capitulū

XVII

nec gladiū: ne dicam eoz per
riclā aut vsum Hoc mō iml
scēt se ribaldi bellatoribz z ex
ercitibz vt furent z rapiāt: nō
vt egregiū qd z laude dignū
aut qd ad honorez pncipis z
gliaz pūneat faciāt Inermes
etiā ribaldi iaculis et gladijs
se obijciunt, sic z bmoī boīes
vt tpalia furent z rapiāt iner
mes exercitui xpiano se immi
scunt. In hoc tñ ribalds de
teriores z viliores. qz ibi nun
q̄ bellatores se simulant. nun
q̄ sibi bellatoz vsurpāt stipē
dia Isti pō vt ea etiā rapiāt z
bellatoz loca effrenata impu
dentia z exercit⁹ ipsius duca
tus vsurpare nō verent. z ma
gistri xpiane milicie hñ volūt
qz nō solū nōdū dicāt discipu
li eius fuerūt, sed etiā nec no
mina nouerūt eqz. Recte au
tem dicit (exemit vel eduxit gla
diū) Distice pñū ptra inde
os q̄ gladium spūs. i. spūalis
intelligētie in vagina sp̄ reco
ditū ferunt, et eo nunq̄ euagi
nato sed sp̄ inuaginato pcuti
re volūt. Nī vel ludice pcuti
tere velle vident, vel pditiose
pcere hostibz. Moralt pō cō
tra illos dicit q̄ gladiū verbi dei
velut in vagina qdam venu

statis eloquiū recōdunt: id so
lum q̄rētes vt vagina eius re
splēdeat, vt decor vagine pla
ceat. Nī vaginaz ostētatores
fabricatores et mercatores: nī
bellatores. De b dicit Eccl̄i. iij.
Nō abscondas sapiām in de
core sp̄suis. Decor iste sermo
nis est splēdor atqz festiuitas.
Dicit et hoc ptra illos q̄ pbo
dei corda sua vaginas tñ fe
cerūt, vt veraciter de his pos
sit dici: q̄a vagina gladiū illi⁹
solūmodo sunt: nullū vsqz ei⁹
habentes. hi sunt q̄ verbi dei
sciētiā hñt: sed in eo vel eo nū
q̄ pcutiūt, hūc vagine vetu
sta rubigie nōnunq̄ adberet
gladi⁹: ita vt cū voluerint eū
educere nō valeant. Alij pō
hoc solū sibi studiū assumpse
runt vt die ac nocte gladium
istū in vaginā mittūt, hi sunt
semp discētes z nunq̄ ad sci
entiā veritatis puenientes, vt
dicit apls in. iij. scōe. ad Thi
mo. Sp̄ acuentes nunq̄ autē
scindētes. acuēdo ferrū liberl
arbitrj z calibē grē cōsumen
tes. vel ferrū lre z calibē spūa
lis intelligentie. Moralt au
tem attēden dū est q̄ Per⁹ nō
aliā ptez corpis p̄cidit aut p
cussit q̄ aure, z hoc nō solum

quia p̄bū p̄mo ⁊ maxime p̄cu-
tit aurē, sed q̄a p̄mus hosti di-
⁊ maxime in aure p̄cutit. Au-
ris em̄ porta est fidei. sicut do-
cet ap̄lus in decio ad Roma-
nos Ergo fides ex auditu, au-
dit⁹ autē p̄ verbis dei. In hac
porta velut ianitor diabolic⁹
surditas incubabat seu prudē-
tia carnis aut sapiētia mundi
q̄ ⁊ deum stantē ad ostiū in-
gredi non sinebat, et hoc erat
tota nostra aduersus deū re-
bellio: totaq; p̄ditio dei, scz q̄
tota ⁊ sola salus nostra ē a no-
bis exclusio. Prīmū ḡ et ma-
xime p̄cutied⁹ fuit hosti h̄mōi
Quo p̄cusso oēs p̄cussi sunt
et iam pierūt, q̄ p̄durante nec
vnus eorū perit, quēadmodū
dicit Aug⁹ de pctō infidelita-
tis, quia eo dimisso om̄ia di-
mittunt. ⁊ eo retento oīa reti-
nent. Sic ⁊ pctō intellect⁹ qd̄
v̄l cecitas vel surditas v̄l pru-
dentia carnis et sapia mundi
dicit Generali autē noīe tene-
bre v̄l error v̄l ignorātia. pur-
gato atq; dimisso: tot⁹ hō inte-
rior sanus ⁊ saluus effect⁹ est.
Verito ergo p̄cutienda fuit
et abscindēda auris illa vete-
ris hoīs: q̄ vel surditas est v̄l
aliquid eorū que nominauim⁹,

in cuius abscissione tota vetu-
stas p̄cidit ⁊ circūcidit. Ve-
rito p̄mū sanāda est infirmis-
tas cui⁹ abscissione sanitas sa-
lutis sp̄ual est integritas, vul-
nus in aure ex gladio p̄bi dei
fides eadem scz vulnus vete-
ris hoīs et salus noui, eadem
porta noui hominis ⁊ introi-
tus: et obclusio seu obseratio
veteris. Bene autē sibi p̄iun-
gunt qz petrus p̄cussit et Je-
sus sanat. Hoc em̄ potest pe-
trus p̄cutere scz veterē homi-
nem, sed occidere illum vel sa-
nare nouū nō potest. Vel q̄a
hoc p̄priū est dñi Jesu: sal-
uare scz ⁊ sanare: qd̄ ipm̄ no-
men eius indicat, p̄cutere p̄o-
misterij est p̄dicatoz. Qd̄ au-
tē d̄r (Quia vnus eorū q̄ erāt
cū Jesu habēs gladiū) bñ di-
cit. qz nō oēs q̄ cum iesu sunt
gladiū habent: habēt in quaz
ex officio. Et si cultellos habe-
ant q̄si ad scindendū ⁊ trūcā-
dū panē suū multi, i. aliqd̄ in-
telligentie scripture q̄ sibi de
pane p̄bi dei decerpāt et diui-
dāt qd̄ eis ad victū sp̄ualem
sufficiat, nō tñ gladi⁹ belli oī-
bus cōmissus est, sed eis solū
q̄b⁹ xp̄iane milicie ducat⁹ col-
latus est, i. cura regim̄is. aīaz

Capitulum

XVII

cōmissa. Vel figura est istud
z parabola nři tps in q pau-
cissimi gladij istj hnt. Canet
em philistini ne faber ferrari
inueniat: vt in israel, i. in eccle-
sia nisi prarus q enses z lace-
as spūales fabricet, sicut qn-
dam fecisse dicunt in, iij, pmi
Regū. Faber ferrarius sacer-
doctoz est: q de ferro scriptu
re enses z laceas z sagittas fa-
bricat. Quot em pba qbz cor-
da auditoruz vulnerent inde
elicit: tot gladios z sagittas ex
ea fabricat. Vni qz pauci fa-
bri hmoi sunt i ecclesia dei bo-
die. Qes em simul vix vni ba-
listario vel archidinesī sagit-
tas fabricare sufficeret. Quā-
to minus g toti bello dñi exer-
citus sufficiet ad copā sagit-
tarū. Q aut Joses serū no-
minat: bene congruit et miste-
rio nūciās. Balchus em in-
terprat rex cōsiliū vel pnceps
festinator, vel annūciās decli-
natōem. Et reuera iudaicus
pplus rex cōsiliū cōpatōe cete-
rarū nationū erat p legis eru-
ditionē, vel rex cōsiliū iure et si-
nō facto, quia regi diuio cōsi-
lio debuit et alios regere. Ut
referendū est ad eos qz auri-
s id est intellīgētia sanata est: q
prius serui erant picipitatis

et ignorantie: percussī gladio pe-
tri: facti sunt reges pñlij. Hoc
est consilio se et alios regētes.
Potest z iuxta hāc interpreta-
tionē q cūqz gladio pñbi dei p-
cussus aures illam venustatis
amittit: z extēdēte manū misse
ricordie saluatore auriculāqz
eius rāgentē: sanitatē spūales
recipit. Balch⁹ iste, i. rex cō-
siliū accipit. Cōgruit etiā secū-
da interpretatio pnceps festina-
tor de seruo scz princeps effe-
ctus: z de tardo z immobili fe-
stinatoz. Oneratus em pplus
iudaicus z visco tpaliū z one-
re traditionū velociter ambu-
lare non poterat, tpe grē sicut
ceruus saluiuit, sicut dicit dñs
p Esaiā. xxxv. Tūc saliet sicut
ceru⁹ claudus. Pri⁹ em clau-
dicans pplus iudaic⁹ quēdā
modū significatū est in clau-
dicatiōe Jacob Ben, xxxij, et
hoc percussus a Petro: q spā-
liter deputat⁹ fuit iudaico po-
pulo. Vñ aplūs in, iij, ad Ga-
lathas, Qui opatus est petro
in apłatum circūcisiōis: opa-
tus est z mihi inter gētes. Si-
gnificat et ista percussio petri
stultā percussione qrundam ne-
scientiū vti pbo dei q aurē in-
telligentie quā verbo dei ap-
re debuerāt: indiscrēte cōtur-

bateq; loquētes poti⁹ pcutiūt
 ⁊ pēdūt. ⁊ dū lucem vere co-
 gnitiōis in fundere deberēt: te-
 nebras erroris poti⁹ ingerūt
 Auditoribusq; q̄s sanare de-
 buerant tenebras erroris po-
 ti⁹ ingerūt. Auditoresq; q̄s
 sanare ⁊ reformare debuerāt:
 aure intelligēte dānatos aut
 vulneratos vel mutilatos re-
 mittūt. His tñ q̄s illi vulne-
 rauerūt dñs iesus p extēsiōez
 man⁹. i. mīe largitatē sanitatē
 nōnūq; restituit. Dicit etiam
 malch⁹ annūciās dēclatōez. q̄
 em̄ pus leg⁹ obfūatiā annūci-
 abat: mō annūciat dēclinādū
 ab ea. vī q̄ iudaic⁹ p̄lus ex le-
 ge m̄rie timorē annūciabat
 in q̄ declinat⁹ a malo. vt legi⁹
 Proverb. xvj. In timore dñi
 declinat⁹ a malo. ⁊ in. xiiij. eius
 dē. Timor dñi fōs vīte vt de-
 clinet a ruina mort⁹. Vel an-
 nunciāns dēclinatōem ipsaz
 legis līam q̄ dēclinatio erat a
 recto nō rectitudo: eū tñ ille p
 rectitudine annūciabat Hoc
 ipm ad prudētiā carnis et ad
 alia q̄ dixim⁹ referēduz ē. Illa
 em̄ annūciat q̄ eis cecati atq;
 repleti sunt. De abūdatia em̄
 cordis os loq̄t. vt legi⁹. vj. lu-
 ce. Intelligi⁹ et ista p̄cussio pe-
 in ipatiētū vindicta quā i p̄

secutores suos exercēt. Gladi-
 us aut̄ intelligi⁹ fm̄ b̄ ptās no-
 cēdi. Gladiū istum nunq̄ p̄ce-
 pit dñs educere in nouo testa-
 mēto Legi⁹ q̄dē q̄ petro dixit
 (Cōuerte gladiū tuū in vagi-
 nā) Plurē aut̄ dixit educ vel
 erere. Ad educēdū tñ vī exē-
 redū nō expectat⁹ dei mādātū
 sed neq; mādato dei i vagiā
 educt⁹ remittit⁹. Perpauci em̄
 sūt q̄ in gladio ligue: si aliuz n̄
 hñt saltē p̄secutores suos n̄ p-
 cutiāt. Et postq̄ h̄mōi gladi-
 um eduxerāt p̄ ipatiāz ad p-
 cutiēdū. vī p̄ patiētiā et mīaz
 i vaginā mittūt. Quid q̄so fa-
 cerem⁹ si autoritatē pcutiēdi i
 gladio ex euāgelio haberem⁹
 Abolita ēēt penit⁹ et elimiāta
 a nob patiētia. qñ etiā n̄ p̄cipi-
 ente dño vt gladiū in p̄secuto-
 res n̄ros extēdam⁹. ⁊ p̄cipiēte
 vt eductū et extractū i vagiāz
 remittam⁹ gladiū cōtinere qz
 nō volum⁹ n̄ valem⁹ Dēs vt
 idē ait dñs (q̄ accepint gladiū
 gladio pibūt) Ip̄o q̄ppe gla-
 dio. i. quē ipatiēs i p̄secutores
 exerit: ⁊ solus ipatie vulnere
 p̄m⁹ p̄it. Qui vt veste alteri⁹. i.
 corpus laceret: aīam suāz eo-
 dē gladio transfigit simul at-
 q; trāsuerberat Quēadmodū
 em̄ lingua detractoris vt dic

Capitulū

XVII

br̃is Bern. gladi⁹ triceps est
tres vno icu occidens. scz de
trahentē. z audientē. z illū cui
detrahīt. Sic z gladius im-
patientis gladi⁹ anceps est si
ue biceps. ipm in quē extēdit
occidens cor palr. illū p̃o a q̃
extēdit spūalr. Conuerte in
quit dñs ad oēm impatientes
(gladiū tuū in vaginā) Sola
em̃ est patientia p̃ quā gladi-
us oīs vincit. Et sola est im-
patientia p̃ quā gladius oīs
vincit. Et vt ad vnūz dicam⁹
Sola est impatiētia p̃ quam
aliqd pōt gladi⁹. Virtus em̃
alieni gladij sola impatiētia
nostra est. Eadē etiā est et acu-
mē alieni gladij. qz p̃ illā solaz
in aīas nostras penetrat. Im-
patientia igit in psecutōe h̃re
nihil aliud est q̃ virtutē z acu-
mē gladio psecutoris adhibe-
re. Auferre igit virtutē et acu-
men gladio psecutōis: hoc est
eidē patiētiā adhibere. Addi-
sce o hūana infirmitas p̃ pa-
tientia z hostē inermē efficere
aut saltem impotentē pcutere
z gladiū eius obtūdere. ita vt
nō nisi vestē tuā. i. corp⁹ possit
trāfigere. Noli gladiū hosti
acuere. noli eum fortiorē p̃ im-
patiētiā tuam efficere. q̃ nihil

habet fortitudinis: nihil acu-
minis nisi p̃ impatiētiā tuā.
Et vt vno verbo totū dixerim⁹:
totum posse psecutoris
aduersū te ipatiētia tua est. to-
tū posse tētoris cessio tua ē.
(An putas qz nō possem ro-
gare patrē meum et exhiberet
mibi plusq̃ duodecim legio-
nes angelorū) q̃si di. stulte. vt
z gladio passionē z mortē me-
am conaris auertere p̃ q̃ de-
clināda nec p̃ces ad patrē vo-
lo fundere. In q̃ Morāl̃ ar-
guunt q̃ ad vindictā p̃ni sūt.
ad patendū p̃o tardissimi. et
illi q̃ etiā ad iniurias dei vin-
dicandas q̃dam zelo rectitu-
dinis accēsos se credūt: nō at-
tēdentes qz deus ad patiēduz
p̃mptissim⁹ ē. ad vindicādū p̃o
tardissim⁹. Ita vt eius iniurie
z cōtumelie extreme iudicent̃
z vindicent̃. h̃mōi hoibz si ple-
nitudo p̃tāt̃ p̃cessa esset: locū
diuīa iudicia nō h̃rent. om̃ia
em̃ aū diē p̃fictū a dño ipi z lu-
dicarēt z vindicarēt. Attēdēdū
igit est z iudicibz et potestatēz
vindicanđi habētibus. quia
vilius et salubri⁹ nonnunq̃
vt aliq̃ tolerent̃ q̃ vindicent̃.
In ecclesie p̃o negocijs tunc
demū pcutiendū est i gladio

ptatis iudicari se vel materia-
li: cū non habet aliud ecclesia
quod ad dei gl'iam et animar' sa-
lutē faciat. Extrema em̄ est in
medicis mēbroz' eoz' precisio
Unde ve eis q̄ illā p'mā faci-
unt mederi volentes: et ab ea
icipiūt q̄ finis debuit esse me-
dicandi. (Quō implebuntur
scripture) Ad l'ram (scripture)
q̄bus generi hūano pax et re-
cōciliatio ad deū et salus eter-
na p̄ mortē dñi saluatoris p̄-
missa est. Facto igit' et si nō in-
tentione cōtra dei p'missionē
agebat petr' dñi passionē im-
pedire volebat, redēptionē ge-
neris hūani, dñz p̄ci solutōez
Salutē dñi calicis et medicie
bibitōem, Recōciliationē: dñi
tanā sacrificij oblatōem. Pa-
cem: dñi oīm iniuriar' emēdaz
et satisfactōem impediebat, et
q̄ntum in se erat auertebat.

Moralit' p̄o subtiliter argu-
itur Petr' et in eo oēs ipatien-
tes. Cum em̄ plenitudo legis
sit dilectō. vt legit', xij. ad Ro-
ma. et in. vj. ad Gal. Alter al-
ter alteri' onera portate et sic
adimplebit' legē xp̄i. In. xij.
p̄o prime ad Cor. Charitas
patiēns est: benigna est, mani-
festum est q̄a patiētia magna

pars est et plenitudo legē. S;
et exp'sse mādātū patientie le-
git' Levitici. xix. Nō q̄ras vl
tionē: nec memor eris iniurie
cuius tuorū. Charitas vt ait
Greg. patiēns est vt malos tole-
ret. benigna est vt etiā q̄s por-
tat amet. Ab impatiētibz igit'
scripturas impleri p̄ obediē-
tie iusticiā impossibile est. Po-
test et illud dici qz patiētia p̄-
fectio est et plenitudo iusticie.
Maius em̄ eē videt' mala ir-
rogata equaliter aut gratat'er
ferre q̄ bona facere, eo q̄ dif-
ficili' atqz molestius. Recte
q̄ argues Petrū dñs (Quō q̄
implebunt' scripture) q̄si dice-
ret: nō sine patiētia implebū-
tur. (Quia sic oportet fieri) in-
sta: l'ram patiētiā exhibe, (cō-
uerte gladiū tuum in vaginā
quia sic oportet fieri) vt scz vl-
des fieri Oportebat em̄ xp̄m
pati et resurgere a mortuis vt
ipse met dicit in ultimo Luce.
Oportebat vt calicem portio-
nis biberet celestis medic' p̄
mundo egrotāte, sic inquam
oportebat fieri, qz fieri exige-
bat nostre miserie cōueniēsis
suma saluberrimāqz sanatio.
Fuit q̄dē et alius modus deo
possibilis vt ait Aug' sed iste

Capitulum

XVII

nostre miserie sanāde cōueni
entior. Erat q̄ppe miseria ge/
neris hūani z egritudo maxi
me in duobz q̄ ad culpaz. In
hoc scz q̄ ab amore dei frigu/
erat: et in eo cōfidere eiqz inni/
ti fiducia nō valebat. Ad q̄
duo sananda n̄hil potuit co/
gitari cōuenienti⁹: n̄hil potu/
it adhiberi efficaci⁹. Hoc em̄
vno beneficio dñice passiōis
spe immobili z imutabili infir/
mitatis hūane firmat̄ hesita/
tio: velut pignore securissimo
et argumēto certissimo. Illo
etā eodē accendit̄ hūana fri/
giditas z tepiditas. Neqz em̄
diuine dilectōis camin⁹ ma/
iorē flāmā quā in cor hūanuz
mitteret habuit. Sic ip̄a ve/
ritas i. xv. Johis testat̄. Ba/
sorē hac dilectionē nemo ha/
bet vt animā suam zc. Vnde
igit̄ hūana incredulitas z dis/
fidētia: nec in dei thesaur⁹ pi/
gnus fuisse securi⁹ cui imuta/
biliter incūberes. nec i dei loi/
ca argumentū cert⁹: cui idu/
bitabilr crederes. z q̄ntum te
deus diligeret: et in omni ne/
cessitate q̄ntuz tibi subuenire
pat⁹ esset: q̄ pprio filio suo nō
pepercit sed p te tradidit illuz
in. viij. ad Roma. Hoc igit̄ ti

bi factū est vt tante miscōte t̄s
p̄ciosum pignus tā validū ar/
gumētū omnīū alioz bñficio
rum spem tibi pareret et fides
et tāta diuine dilectōis flāma
cor tuum ad deum reamādū
accēderet: in q̄bus duobz po/
tissimū p̄sistit nostre salut⁹ in/
tegritas. Morat̄ p̄o (Sic
oportet fieri) id est pati. est em̄
nunc tēpus patēdi dño z su/
is. sed erit tandē tēpus vindic/
tā faciendi dño z iudicādi si/
militer z suis. Sicut ip̄e dicit
in ps. Cū accēpo tēp⁹ ego lu/
sticias iudicabo. Vñ in eodē
Ad faciendā vindictā in na/
tionibz. Hoc idem est qd̄ ip̄e
xxij. luce. Sinite vsqz adhuc
nō tā seuire pctōres q̄ seruire
patiētibz. Necesse ē hic tbau/
ros z altilia occidi et pparari
ad nuptias. De quo in. xxij.
Mathei. Necesse est hic gra/
na mortificari vt fructū mul/
tū afferant. sicut dñr in. xij. Jo/
hānis. Necesse est hic metal/
la pbari: vasa fabricari: rubis/
ginata elimari: vestes ablui:
terram fodi z atteri vt fructifi/
cet. Necesse est hic messes tri/
turari z vnas pmi. Necesse ē
in estu tētationū p̄sentiū dum
noqz seruescūt bñores: potio

nes amaritudinis quasi ab absinthio bibere, Unde Trenoꝝ. iij. Repleuit me amaritudinibus et inebriauit me absinthio. Et Jeremie. ix. Ecce ego cibabo populum meum absinthio in potum dabo eis aquam fellis. Diligenter autem notandum est id quod addit Iohannes in. xviij. (Calicem quem dedit mihi pater non vis ut bibam illum) quasi dicat non est timentum de calice quem pater porrigit: gratanter atque gaudenter accipiendus est. Non est mortifera portio quam pater porrigit. Nec enim eam porrigeret amantissimus pater si illam mortiferam nosceret. In qua responsione instruimur quod eis qui molestias et iniurias nobis illatas vel repellere volunt et auertere a nobis: respondere debeamus. Quis enim hoc sustineat rege etiam terreno porrigente sibi calicem: ut eam bibere prohibeat: et ab illo vel calicem auertat: aut forte etiam turpiter effundat. In hoc seruimus nobis amici quos multum amicos vocat: rege scilicet celorum offerente nobis calicem: quasi topicatus esset totum non sine dei contumelia a nobis auertunt: ipsosque nuncios per

quos huiusmodi calix a deo nobis transmittitur toto odio persequuntur. Calix nobis a deo porrigitur quotienscumque nobis tentatio imittitur. sed per se ipsum nobis illum porrigit dominus. per se cum tribulatione imittit id est nullo persequente: quales sunt egritudines et naturales defectus. Per nuncios pro quotiens nos per persecutores exercet. Unde David. xvi. primi Regum. Cum Abimey vellet percutere Semei maledicentem illi dixit. Dimitte illum ut maledicat. Dominus enim precepit ei ut malediceret David. quasi dicat. nuncius domini est: licet non intentione obediendi domino hoc faciat. Quis est inquit qui audeat dicere. Cur hoc facis. Hoc et intellexisse videtur beatus Leonardus qui videns leonem dentibus frendentem ad se venientem ait illi. Si potestate accepisti aliquid veliscendi in me: veliscere in nomine domini: paratus sum. Hoc idem Petrus in secundo prime canonice sue ostendit dicens. Subditi et subiecti estote omni humane creature propter deum: siue ducibus tanquam a deo missis.

Capitulū

XVIII

Uides ergo ipatientes q̄s ma-
le recipiāt, q̄s crudeliter z tur-
piter tractēt h̄mōi dei nūcios
imo dei pincernas: z calicem
dñi nobis tā sedulo tamq̄ of-
ficiose ex pte eius offerentes.
Dñi igit̄ volēti vindicare in-
iuriam tibi illatā aut p̄umeli-
am R̄sponde (nō vis vt bibā il-
lū) q̄si dices. Times ne for-
te torcat̄ sit calix (q̄a sic opor-
tet fieri) i. hunc oportet bibi.
Hic oportet bibi ad modicū
ne in eternū bibat, Hic opor-
tet bibi calicē momētanee tri-
bularōis: nō solum ad sanita-
tem. sed etiā ne mare eternarū
amaritudinū tandē absorbez-
re cōpellamur. (In illa ho-
ra dixit Iesus turbis Tanq̄
ad latronē exiit cum gladijs
z fustibz comprehendere me)
Nesciuerūt ad literā respon-
dere turbe, Verito ḡ tanq̄
ad latronē exēdū fuit q̄ p la-
trone Adā scz z tota posteris-
tate ei⁹ fideiussozē se dederat.
quod z ipse Adam z posteri-
tas eius in. xxxviij. Esaie pe-
tierunt. De hoc fideiussoze di-
cit̄ Prover. xx. Tolle vestimē-
tum ei⁹ q̄ fideiussoz extitit alie-
ni z pro extraneis aufer ei pi-
gnus. qd̄ z ipsi fecerūt ad cru-

cem enim suis vestibz exuētes.
Pignusq̄ nostre redēptōis. i.
vitam p nobis assumptā ab-
stulerūt ab eo. De hoc fideius-
soze legis exp̄ssius Eccli. xxx.
Gratiā fideiussozis ne obliui-
scaris. dedit em̄ aīam suam p
te. Verito etiā tanq̄ ad la-
trone ad eū exierūt: q̄ oīa ha-
bebat latronis insignia. Pri-
mū. qz vestē. i. carnes. viij.
ad Roma. Vixit deus filius
suum in similitudinē carnis pcti.
Sacco etiā indut⁹ est ad mo-
dū ribaldi. Sicut ipsemet di-
cit in ps. Lōcidisti sacco me-
um. z p Job. xvj. Saccū cō-
sui sup cutē meam. i. mortali-
tatē z infirmitatē sup carnem.
Lauterū etiā latronis. id ē si-
gnaculū circūcisionis habes-
bant signaculo se latrones z
latronū filios oēs circūcisi p̄-
dicabant Habebat z alia in-
signia latrocinij. Penalties
scz hūano generi toti p latro-
cinij Ade z Eve infictas: ve-
lut cauteria q̄dam latrocinio-
rum. Verito igit̄ qui pelle la-
tronis vt ita dicam⁹ se induit:
inter latrones pendit: et cū
sceleratis deputatus est. vt le-
git̄ Esa. liij. Al̄ ppter hoc etiā
qz ipsemet fure se dic̄ Daibz.

xxij. Si sciret paterfamilias
 q̄ hora fur veniret rē. Et apo-
 stolus de eo i. iij. p̄me ad Thes-
 sal. Dies dñi sicut fur in no-
 cte ita veniet. Quia igit̄ et pro
 furibz spopoderat et tanq̄ su-
 rem se gerebat veste seu sacco
 insignis atq̄ cauterio: et furē
 se ip̄met dicebat: merito rāq̄
 ad furem et latronē ad eū cō-
 prehendenduz exeūt. et hoc in
 mēbris suis. Unde et ali⁹ eum
 aure mutilat q̄ vnū scz ex mē-
 bris eius. i. fidelibz et⁹ ab au-
 ditu verbi dei q̄cūq̄ mō auer-
 tit. Alius eum baculo pcutit
 aut gladio q̄ quelibet ex suis
 psequit̄. Et vt vno p̄bo om̄ia
 dicamus Nullus latro inhu-
 mani⁹: crudeli⁹: ignominio-
 si⁹: tractat⁹ est vnq̄ q̄ ip̄se
 hodie tractat̄. et spūalr in p̄so-
 na sua. et corpāl in mēbris
 Ab alijs mēbratim discerpit̄
 atq̄ mordetur. et hoc spūalr: a
 blasphemis scz et iurātibz. Ali-
 us p̄ linguam eū mordet: duz
 p̄ linguā blasphemādo iurat.
 alius per aurem. et ita de alijs
 Unde et q̄si vile cadauer. aut
 canis extrane⁹ multitudini ca-
 nū improbiſsimoz absq̄ om̄i
 succursu et auxilio videt̄ expo-
 situs. imo vilis et abiectus.

Quis em̄ canis misatores et
 succursores nō haberet. quis
 em̄ lapidis et baculi nō ferret
 auxiliū vel p̄sidū: si cum mlti-
 tudo canū hoc mō discerneret.
 Videmus et audim⁹ regē ces-
 lorū sic discerpi mōsibz blas-
 phemē iurantū. mōsibz etiā
 iudeoz. paganoz. et heretico-
 rū blasphemātū. et tū rar⁹ est
 q̄ ab ei⁹ mōsibz canes b̄mōi
 abigat. Si q̄s aut̄ p̄secutōes
 iniurias: contumelias: detra-
 ctiones: liuores: et vulnera q̄
 oīa in suis mēbris patit̄ bñ at-
 tenderet: ip̄m in mēbris suis
 vulnerari: fustigari: flagella-
 ri: depredari apertissime iu-
 dicaret. Hoc autē ideo dixi-
 mus. qz charitas q̄ nos dill-
 git: oīa incōmoda suoz sua
 facit. nō p̄sonali passiōe neq̄
 cōpassione q̄z neutra admit-
 tit eterna illa in q̄ mō est etiā
 fm̄ formā sui felicitas: sed su-
 sta vere fidelisq̄ amicitie res-
 putatōe. Lex em̄ amicitie p̄fe-
 cte sese amantiz oīa decreuit
 esse cōmunia. et q̄s diligit nō
 aliter sui essent que eorū sunt.
 Moraliter p̄o turba viciozū
 et demonū p̄ tērationē ad vnū
 quēcūq̄ q̄ tentat exeūt cū gla-
 dijs et fustibus quos dixim⁹.

Capitulum

XVIII

ideo tanq̃ ad latronē: vt cum
cōprehendant z ad infernale
ducant suspēdiū. Vel ideo tā
q̃ ad latronē: si se latronem p
sensum gesserit. Tu g̃ q̃ tēta
ris dīc cum dño Jesu spūali
ter. id est recogita. quia tanq̃
latro ab hmōi turba ad infer
nale suspēdiū ducendus q̃
reris. Exhorre fustes z gladi
os et turbā vite tue insidian
tū. Noli arridere vel applau
dere gladijs z fustibz: captio
nem z mortem tibi intentanti
bus. Noli festinū occurſū ex
hibere hmōi turbe: sed q̃ tan
q̃ latro ab ea quereris: tanq̃
latro ab ea declina z effuge. z
vt vulgo dīcīr: mitte te in alti
tudine vt liber effugias. Noli
osculari fustes z gladios de
lectatione et desiderio. Noli
osculari funes quo ligāduz q̃
reris z trahēduz ad inferna
le suspēdiū. Funis est alliga
tionis tue om̃e illud q̃ ad pec
canduz traheris. Gladius est
oē illud qd̃ tibi pcti vuln⁹ in
fligit. Fustis est oē illud quod
cor tuū. constringit z conterit.
Noli ergo his applaudere vl
ridere delectatiōe vel gaudio.
Noli ea amplecti amore vel
dsiderio. Quotidie apd̃ vos

erā docens in tēplo z non me
tenuistis. Pulcre eis insultat
qui fustibus z gladijs vim ei
facere p̃sumebant: q̃si euz oc
cidere possent: nisi veller: qui
habet mortis z vite impium.
Insinuās eis qz in solo tēplo
inueniri: cōprehendi: atqz te
neri potest. Solo em̃ amore
inueniſt: cōphēdit: ligat: at
qz tenet. Sicut expresse dicit
ad eū Esaias. lxiiij. Nō ē do
mine q̃ consurgat z teneat te.
Sola est charitas q̃ eū vince
re z tenere potuit. z cū omnia
possit illa sunt vīcla scz cha
ritatis. q̃ nullaten⁹ dirūpe po
test aut potuit. Illa est contra
quā oīno nō pōt: z q̃ totuz in
eū potest. Nō em̃ vīculis q̃
bus corpalliter ligat⁹ est tene
bat aut teneri potuit. neqz cla
uis quibus affixus est. phibi
tus ē aut ire aut moueri quo
veller. sed sola eū charitas alli
gauit: enim sic tenuit et affixit.
Neqz em̃ clauī vel vīcla ei⁹
voluntati resistere potuerunt
cui subest cum voluerit posse
Lui⁹ velle fecisse est. In solo
ergo tēplo suo querendus est
quia in eo solo inueniri et cō
prehendi potest vt diximus:
maxime cum docet. p̃ doctri

nam cū marie inuenit et ma-
xime cōprehēdit et tenet. Tē-
plum aut maxime ecclesia vel
fidelis anīa intelligit: in qui-
bus deus adoratur et colitur in
spiritu et veritate, sicut legitur
in, iij. Johis. In quo et insi-
nuat non extra ecclesiā se esse
querendū, quē admodū et ipse
dicit in, xij. Matthei. Tūc si
q̄s dixerit vobis, Ecce hic est
christus: ne credideritis, vñ ec-
ce illic. De hoc p̄o qd̄ dicit q̄-
tidie se esse in templo: illud at-
tendendū est. quia nō in solis
diebus pacis et p̄speritat̄, cū
electis suis est dñs. Vñ. cum
ipso sum in tribulatōe. Et vl-
timo Marci. Ecce ego vobis
cum sum oīb̄ dieb̄. (Hoc au-
tē totū factū est vt impleretur
scripture p̄phetarū) Implerē-
tur in quā p̄missiones in ipsi⁹
exhibitiōe veritatis. Vacua
q̄ppe vident̄ verba p̄missiōis
anteq̄ res ip̄a q̄ p̄missa est ex-
hibeat. Scripture p̄phetarū
iuxta s̄raz de salute generis hu-
mani p̄ mediatorē dī filiū ma-
xime sonuerāt. Et q̄cqd̄ loq̄-
bant̄ p̄pter istud solū modo est
dictū. Totū ḡ qd̄ circa iesum
dñm factū est id certe factū ē
vt salus generi hūano in scri-

pturis p̄phetarū p̄missa: eidez
daret. Moraliter p̄o q̄a ple-
nitudo legis christi est mutua
hominū portatio. sicut legit̄
vj. ad Gal. Alter alteri⁹ ones
ra portate et sic adimplebitis
legem christi. Et in eiusdez. x.
Dis lex in vno sermone im-
pletur. Diliges p̄mū tuum
sicut teip̄m. Et ad Roma. xij
Plenitudo legis est dilectio.
At hec plenitudo legis et scri-
pturarū fieret id est charitas
dei in cordib̄ hūanis accēde-
ret: totū h̄ factū est. qz p̄pter h̄
venit. sic ip̄emet dīc i. xij. Lu.
Ignē veni mittere in terrā: et
qd̄ volo nisi vt accēdat Ama-
ri em̄ q̄rens de⁹ q̄ vnica erat
via n̄re salutis: p̄us amorē ex-
hibuit et b̄nficio argumētoqz
morte. s. quā p̄ nobis ptulit q̄
oēm dubitatiōez a nob̄ exclu-
deret oñdit. totū igit̄ factū est
vt deū amaremus. Distice
p̄o plenitudo scripturarū in-
telligētiarū est redūdātia quaz
ei⁹ passio nob̄ fecit. sic in fine
passiōis dicem⁹. Sc̄pture igit̄
tur p̄phaz eoīpo vel semiple-
ne vñ vacue appebāt q̄ d̄ eis
passū haurire n̄ potām⁹. sed
eas x̄ps dñs vsqz ad sūmū im-
pleuit. qd̄ et in ipletōe ydriaz

Capitulū

XIX

In. ij. Johis figuratū fuit. vbi dicit q qz impleuerūt ydrias vsqz ad summū. Propter hāc plenitudinē pmittebat nobis p Elaiā in. xij. Haurietis aqz in gaudio de fontibz saluatoris. Est ergo snia vt pmissio nes pphetarū implerent re. et ichoatio sapie seu iusticie impleret pfectōne. z obscura lumine intelligente cōplerent. vt eloqz pphetarū q velut va sa semiplena erāt implerent d flumine cui impetus letificat ciuitatē dei: aqua sapie salutaris. de qua legit Eccl. xv. Aq sapiētie salutaris potauit illū.

(Tunc discipuli omnes relicto eo fugerūt) Recte et pul cre vt solus mūdi pciūm appendere appareret: vt solus p pugnator generis hūani z ad uocat cām ei defendere. aut potius eā iuxta istd. fecisti iudiciū z cām meā q iudicas iusticiā: ostēderet facere. vt d to grege agnus elect in sacrificiū recōciliatōis generis humani solus assumeretur. Nō em tam malicia psequentium qz dei patris electōe solus q sit est z comprehēsus. Vnde Esa. vi. Ecce seruus me suscipiā eū. electus meus cōplacu

it sibi in illo anie mee. Si aliq cū illo cōprehēsi essent z passi: nō esset clarū mortē eius solā nostre redēptiōis pciūz sufficiens: nostregz recōciliatōis sacrificiū extinxisse. sed poti alios in supplementū assumptos: heretica fortasse suspicaret p fidia. Morali aut fuga apostolorū: et dñi saluatoris relictio nobis insinuat q paucos habebat ad cōpatiendū socios dñs. et si mltos habeat ad cōregnandū. fere oēs delicatissimi sicut dicit btūs Hieronimus Delicat es frater. et si hic vis gaudere cū seculo et i futuro regnare cū xpo: nō attendentes qā nō est nobis regressus ad lignū vite nisi per cherubin z flāmēū gladiū atqz versatilem. sicut legit in Genesi. Et qz nō est vini intrare in cellariū nisi p torcularis psuraz. nec grana recipiunt in horrea nisi p ventilatione et triturā. Sciendū aut est q passio z tribulatio velut colatorum sunt: q feces exteri retinēt excludūt: id pō solum qd purū atqz pbatū est int mūtūt. Feces igit manifeste se cē ostendūt q foris in tribulatiōibus detinent. Qd autē dicit

(qz relicto eo fugierūt) signifi-
 canter addit, qdam em tribu-
 latōes fugiūt: nec tñ illū dese-
 runt, sicut de Paulo legīt q p
 sportaz dīmissus est cū qreret
 ad mortem, z hoc pcepit dñs
 dicens Si vos psecuti fuerint
 in vna ciuitate fugite in aliaz
 Qui em maiori vilitati eccle-
 sie seruare se volūt: nō xpm fu-
 gientes deserūt: imo poti⁹ fu-
 giētes acq̄rūt aut secum dese-
 rūt. Mirabilis aut demētia
 vt equū corpis ad horā vl̄ di-
 em vel dies paucos seruet: de-
 um pdet z seipm z equū eter-
 ne p̄ditōi addicit, tātū thesau-
 rū in modica custodiā deserit
 vbi nec calceos suos dsereret
 Venit mortis hoc hz stulti-
 cie vt sp fugiat z nunq̄s effugi-
 at, p mortē em meli⁹ mors fu-
 git z effugit. Ampli⁹ fugienti-
 bus mortē q fugiēdū erat nisi
 ad vitā, Nō fugit mortē q de-
 serit vitā Quid igit est (relicto
 eo fugierunt) nisi relicta vitā
 fugierūt mortē. Ipse em dicit
 de se in, xiiij. Johis, Ego sum
 via veritas z vita. Obliti sūt
 oēs sic fugiētes eius qd dicit
 Elaias, xxvj. Urbs fortitudi-
 nis nostre syon, i. saluator, vt
 bem igit fortitudis sue reliq̄

runt. Obliti sunt etiā eius qd
 dicit David, Dñs fortitudo
 mea z refugiu zc. Deniqz qd
 scriptū est in ps, vita in volū-
 tate eius. Ergo nō meli⁹ aut
 qrit aut saluat vitā, qz qredo
 volūtatem aut psistēdo in ea.
 Amplius certū est qz tribula-
 tiōes nō nisi tribulatōibz vin-
 cunt. Ille em sunt q patiētiaz
 opant, vt legīt, v. ad Roma, z
 in pmo Jacobi. Quid aut est
 patiētia nisi scutū et p̄sidū cō-
 tra iacula tentationū z tribu-
 lationū: z velut aq̄ in qua oīs
 ignis tribulatōis extinguitur
 Morte igit mors ipsa meli⁹
 vincit qñ ipsa seipsam consu-
 mit. Qui in tribulatōe a xpo
 dño recedit: in ipso ingressu re-
 gni celoz: z in ipsa ianua ab
 ipso recedit, pcul ergo dubio
 se nolle intrare ostēdit. Hoc ē
 qd ipse dicit in vltimo Lucae.
 Nōne oportebat xpm pati et
 ita intrare in gl̄iam suā. Silr
 z illud in, xiiij. Act. Per mul-
 tas tribulatōes oportet nos
 intrare in regnū celoz. qñ igit
 tur intrabūt q tāto tpe decli-
 nant atqz fugiūt ipm regni in-
 troitū atqz vestibulū et tribu-
 latōnes, in quo manifestū est
 qz ipsi tribulatores atqz psecu-

Capitulum

XIX

tores velut improbi vel ipor-
tuni sunt inultatores q̄ hospi-
tes vi ⁊ violētia trabūt ad ho-
spitiū. Inuitos em̄ nos in ip-
sas tribulatōnes aut mittunt
aut ptrabūt. et ppter hoc in ce-
lestis pallaciū atriū seu porti-
cū. Nos igit̄ inuitos trabunt
ad celeste hospitium ⁊ itex ī ipa
porticu vel vestibulo nos sta-
tuūt. ne extra domū ⁊ atriū lu-
por. ceterarūq; bestiaz infer-
nalium morisib; exponamur.
In tribulatiōe em̄ sola tuti su-
mus. Sola em̄ est tribulatio
q̄ velut ignis oēs bestias vl-
ciorū et in nobis mortificat si
eas inuenerit: ⁊ a nobis arce-
at atq; deterreat: si nō inuene-
rit. Si capi timebāt aposto-
li: redēptōnis sue p̄ciū ne dicā
auctore relinq̄re nō debebāt.
hec est infidelitas nra vt ī cā-
po certaminis regē nostruz ⁊
dñm solū deseram⁹ et q̄si ho-
stib; ipm tradam⁹. crimē nre
pditionis ipsa fuga cōfite-
retur et sentētiā iusto del iudicio in
nos latā: gratā ⁊ ratā vt vide-
tur hñres. ad patibulum fugi-
entes currim⁹: quasi patibu-
lum. p ipsa p̄diōe meremur:
vltro q̄retes ⁊ toto studio to-
toq; cursu ad suspēdiū accele-

rantes. quo em̄ fugit a deo nō
si ad infernale patibulum. hoc
est effugiū ⁊ hoc ē euasio quā
a deo fugientes inuenimus.
hic est finis fuge quā malo ti-
more abijcimus. Faciunt ad
hec ea que de fide amicitie le-
gunt̄ Ec̄c̄i. xxi. Fide posside
cum amico in paupertate illi⁹.
et vt in bonis illius leteris: in
tpe tribulatiōis illi⁹ pmane il-
li fidelis: vt ⁊ in hereditate illi-
us coheres sis. Similit̄ ⁊ il-
lud in. ii. secunde ad Thimo.
Fidelis sermo. nā si cōmortui
fuerimus ⁊ cōuiuemus. si su-
stinebimus ⁊ pregnabimus.
Et in pmo secunde ad Thoz.
Sicut socij estis passionū sic
eritis et consolationū. Isti in
parte volūt habere deū. excō-
municatuz: in bonis scz tm̄ ei
cōmunicantes: nihil impen-
dentes deo quod non parati
sint impendere diabolo. Qui
em̄ tm̄ gaudere volunt cum
ipso: non aut̄ pati. quis dubi-
tat qn̄ idipm parati sint impē-
dere diabolo. Hi sunt in fide
⁊ amicitia dimidiati: dimidiū
scz amici et dimidiū fideles.
Juxta p̄cedētes p̄o. expositio-
nes morales vbi per discipu-
los intelligimus virtutes au-

vicia planū est q̄ vicia vnoq̄
q̄ relicto fugiūt: qui ad tenta-
tiones vltro vadūt et eisdē spō-
te et gaudenter se tradunt ho-
nestatis ac sanctitatis magistris
atq̄ ministris doctoribz scz et
p̄fessoribz siue p̄tutibz id est q̄
sponte et gaudenter vadūt ad
crucem penitentie et ad mortem
veteris hominis: in quo q̄ fa-
cilis sit viciorum deserto at-
q̄ victoria euidenter ostendi-
tur. Vt enim turba cū gla-
dijs et fustibus: deterriti apo-
stoli aufugiunt. Ostende igitur
turbam p̄tutum vicijs tu-
is sed cum gladijs et fustibz.
Quidā em̄ turbā virtutū in-
ermem ostendunt vicijs suis
Alij p̄o languidam et egrotā-
tem. Alij p̄o nec etiam osten-
dunt. Apud eos enim qui in-
tentationibus ad repellendū
pigri: tardi: remissi: aut omni-
no mortui sūt, aut nullus ap-
paret omnino virtutū gladi-
us aut adeo remissus et iualidus
q̄ potius pludere et impoten-
tes virtutibus vel viribus vi-
deātur q̄ rebellare. Inde est
q̄ turba viciorum aduersus
eos fiducialiter agit. Inde est
q̄ turba m̄lta cum gladijs et

fustibus minuit hostis auda-
ciam. Appareat igitur apud
te non solum gladius vn⁹ re-
bellationis o christiane. sed
etiam totus exercitus virtu-
tum vel arma surripiant: vel
ad propugnacula profiliant.
De dormitōe: desidia et igna-
uia tua ne confidas q̄ hostes
absterreas. Ex his enim su-
munt robur et audaciam ad-
uersus te. videant te non so-
lum ad defensionē sed etia; vi-
ctorie audissimū et ardentissi-
mum amatorem. Significa-
tur fuga apostolorū in denu-
datione altaris. Per altare em̄
christus figuratur. Per alta-
ris ornāmēta apostoli: q̄ chri-
sti quodammodo vestimen-
ta prima fuerunt. Signatur
et in extinctione lucernarum
in matutinis horis de quo et
dictum est Dereliquit me vir-
tus mea et lumen oculorū me-
orum et ipsum non est mecum
Lumen oculorum fides est
apostolorum que tunc in oc-
casu scilicet veri solis exin-
cta est. Oculi eius apostoli
sūt. De q̄b in penultimo Ge-
nes. Pulciores sūt oculi eius
vino. (At illi tenētes Jesum)

Capitulū

XIX

Juxta Jobānē in, xviij, ap^{ti} rlt felicitas z gloria amplior z
et plenⁱ his verbis (Cohors diffusior, p^{ri}cipue p illud qd dī
ergo z tribun⁹ z ministri iude cū Aug⁹ in, ij, libro de libero
oī cōprehēderūt Jesum, z li arbitrio, Quia nimij amato
gauerūt eū) Lucas pō in, xxi res tpaliū ea fecerūt mēbra
hoc solū dicit (Cōprehēdētes sua. Quot g et qnta habebāt
aūt eū) Marcus addit soluz nō solum qbz trabant z tene
in, xvij, de fuga et euasione io ant, sed etiā qbz vulnerentur
hānis aplī scz his p^{ri}bis (Ado trāsfigan⁹ z mēbra qbz toticā
lescens aūt qdam seqbat euz mutilant qticā aliqd tpaliū
amic⁹ syndone sup nudo zte q indebite amauerūt eis qcu
nuerūt eū, Ac ille syndone re q ablatōe p^{ri}cidit. Et bñ dicit
licta nudus profugit ab eis.) (Adolescēs qdā seqbat eum)
Doralt idēz nobis insinu Quicūqz em sequit ipm: ado
ans qd et Ioseph qndam in lescit z crescit, hoc em est cre
xxix, Gen, q relicto pallio in scere nostrz spūalr ipm scz seq
manu regine Egipti aufugit qd est p^{ri}utibz pficere seu cres
z egressus est foras, Ille qpe scere: q mēbra sunt interioris
pallio tenebat et trabebat ad homis z spūalis, Et reuera q
mortē spūalē: adulterij scz z in adolescēs ē z Iohes veri no
fidelitatē, Ille pō syndone ad minis, i. in q est grā, z xpm do
mortē corpalem, Per palliūz minū sequit, et tērationū tur
z syndonē oē illud intelligim⁹ ba tenet, Sed oē illud qd eū
p quod a mūdo teneri z trahi scādalisat z p qd ab aduersa
possum⁹, Ex oīs felicitas tēz rijs aut tenet aut trahit relin
poralis z oīs ei⁹ ps intelligit qd amore z dōsidio, i. retro se
hoc artificij euasione z effu linqt: dorluz ei p^{ri}tes p p^{ri}ptū:
gij ioseph z Jobānes didicis et nudus pfugit ab eis, Dībz
se vident a luctatoribz q ideo illis cor se iduit q sibi p amo
oībz se nudāt vt q eos trabāt rē inherere facit, Dībz illis se
vel teneāt colluctātes nō ha nudat q vl amare desinit vl p
beāt, ex q appet eos maiori et p^{ri}ptū de se abijcit, Nec em
faciliori direptōi distractōi p erubescēda nuditas ista q ve
deqz patere hostiū quoz fue raciter opimētū est q oīs vere

cundia nostra: oīs turpitudine
nra nō solū tegit sed etiā tolli
tur. Erubescēda poti⁹ vestī lu
tea vel poti⁹ stercorea quā de
stercorib⁹ p cupiditatē spaliū
nobis p̄ximus atq; circūda
mus. Hec nō solū turpitudi
nes nras nō opit sed etiā de
corē natium obtegīt z detur
pat. Hec est vestis pegrina p
pter quaz minat dñs in p̄mo
Sophonie In die illa visita
bo sup oēs qui induti sunt ve
ste pegrina. Hūc autē ad or
dinē passionis redeam⁹. Cō
p̄hēderūt inq̄t Iohes Iesus.
Intelligit manib⁹ iuxta lram

Distice hō turba p̄sequentiū
siue facto siue aīo p̄sequat⁹ Je
sum in mēbris cōprehendit: z
hoc manib⁹ ipior⁹. i. opib⁹. ip̄e
met em̄ dicit in, p̄v. infra. In
carcere erā z nō visitastis me
Eo genere loquēdi vsus quo
amic⁹ in miseria amici se dicit
esse. vel cōpassiōe non p̄sona:
vel passiōe v̄l iusta reputatōe
vt supra dixim⁹: q̄ de cōmuni
one amoris z vnitatis p̄cedit.
Amicitia em̄ ē mutua se amā
tiū possessio mutuaq; seruit⁹
sed sp̄oranea z iocūda. In eis
igit q̄ iniuste capiunt etiā cor
porat⁹ p hūc tropū z lectiōis

modū cōp̄hēdit et capit xps.
Vides igit q̄t et q̄ntos h⁹ cō
p̄hēsores z q̄s paucos v̄l nul
los libatores. Vides etiā q̄a
oēs satellites neq̄tie ministri
sūt scelez z carnifices diabo
li. q̄ vel crudelitati vel cupidi
tati in officio isto seruiūt: tur
ba illa figurati sunt. Qui autē
zelo rectitudinis talia exercent:
vel auctoritate v̄l mīsterio dia
bolū in mēbris suis cōp̄hen
dūt et capiūt: i h mīstri pietat⁹
atq; iusticie. nullo mō mīstri
scelez vel seuitie. Nihil em̄ p
eos d̄ deū aut hoīes agit. sed
totū p deo z hoīb⁹. Totū q̄p
peglie dei z saluti hoīm eorū
ptās defuit atq; mīstrat. Cle
mentissimos autē miseros
inuenit h̄mōi mīstros diabo
lus: redēptōemq; lenissimam
cū ab eis i mēbris suis fuerit
cōprehēsus. Redēptio lenissi
ma est pecunia aut fauor iter
cedentiū q̄ pplm se liberari dīz
cūt hoīes: cū poti⁹ in eis dia
bolum aut vicia liberet: corre
ctionē hoīm penit⁹ negligē
tes. Ip̄osq; q̄s libare se dicūt
icōpabilr p̄niciosiorib⁹ viciū
p̄ctōz alligantes et tartareis
carcerib⁹ imitētes. In parte
ista tot h⁹ redēptores z inter

Capitulum

XIX

uētores diaboli: q̄t q̄ p libe
ratioe ei⁹ q̄ ad mēbra sua siue
p̄cib⁹ siue pecunie largitōe sa
tagūt. Tot h̄z etiā q̄ ablatim
z numatim redēptōez ei⁹ p̄cu
rant. quēadmodū q̄ capti sūt
apud saracenos q̄t h̄nt q̄ p li
beratioe mēbroz eoz a singul
obolos vel nūos petūt. Nec
autē dicim⁹ nō vt n̄ p̄cat hoīb⁹
sed ab hoc solum vt i eis dia
bolo nō parcat. Hoc em̄ solū
vt ait autoritas in h̄mōi offi
cijs siue p̄cēdo siue puniendo
bū agit vt vita hoīm corriga
tur. hoc em̄ irēdim⁹ vt dñs ie
sus itēz in mēbris nō patiat:
vt diabol⁹ captōi sp̄ tradať. p
ut vniuscuiusq̄z req̄rit officiū
Eodē mō de traditōe et liga
tiōe p̄seq̄ndū est. Cōgruit autē
ista cōprehēssio quā p̄secuti su
mus heretic⁹: dū p̄secutionē
inferūt fidei xp̄iane. Hi iudā
cū osculo p̄mittūt: p̄fessionez
xp̄iani nois q̄ p iudā intelli
tur p̄cedētes. et os suū ori xp̄i
qđ est scriptura. p̄ditiose p̄m
gētes: qñ ea q̄ de xp̄o dño scri
ptura loq̄tur: voceten⁹ et ipsi
loquunt⁹: q̄ simlacio z falsitas
i osculo iude figurata est. Se
cūdo loco cōgruit iudeis oī
busq̄ sub p̄textu religiōis p̄se

secutōez xp̄iano nomī inferētī
bus. Ipsi em̄ xp̄m dñm i ore
forinsec⁹ osculant⁹: z nihilomi
nus ei p̄secutōez suscitāt. Ter
cio loco oīb⁹ i subditos suos:
violēta tyrannide grassantib⁹
aut alios iniuste p̄seq̄ntibus.
Si q̄s videret dñm Iesūz in
mēbris i tot loc⁹ atrociter cō
p̄hēdi. teneri. ligari: carcerari
nō īmerito miseret ei⁹. Non
mirū autē si ipse in mēbris ho
die nō videt a mult⁹: qñ et in
ip̄is hoīb⁹ neq̄ q̄ etiāz hoīes
sunt videt ab illis. Non enim
naturaz in eis aspiciūt. qz nec
ip̄is oculis nature eos intuen
tes. sed ocul⁹ pot⁹ cupiditatis
et auaricie sue q̄b⁹ vtiq̄z in eis
nō videt nisi pecuniā cui⁹ p̄de
insidiant. Sed nec oculis gr̄e
q̄ sublimiores sunt et purio
res eos aspiciūt vt agnoscant
eos aut filios dei esse z mēbra
aut eēdebere. Hoc em̄ oculi
gr̄e indubitatē ostēdūt: p̄pter
qđ z caritate complectendos
eos docēt. Auaricia em̄ q̄ ro
ta sibi viuit: et q̄si p̄tra cōitatē
bonoz piurata: eos et ea q̄ eo
rū sunt vt aliena a se penit⁹ in
ueni. z p̄pter hoc eos ad p̄dam
vel saltē lucrū habere satagit.
Nihil em̄ credit se b̄re auarū.

cia in alijs: nec errat, qz rene-
ra ipsa excōicāta est imo ipsa
spūali excōicātōe. vnde et nul-
li cōicat vel cōmunicare pōt.

Moralit̃ pō pctor a turba
cōprehēdit in cogitatōe tēta-
tionis. tenet in ipsa mora co-
gitatōis. ligat in desiderio et
amore z delectatione pcti qd
cogitat. Ducit ad spūale pati-
bulū in ipsa mora delectatōis
et desiderij. Ad infernale pō
patibulū velut qbusdā passi-
b maloz opez. Aduerte igitur
pctor in ipsa turpi cogita-
tione te esse cōprehēsus. z eru-
ere qsi dāmula de manu: z qsi
anis de iudijz aucupis. sic ti-
bi dicit̃ Prouerb. vi. Erueris
aut cum in bonā cogitationē
quācūqz aut insilis: aut an-
belas. Delude igitur diabolū
q te manibz qdāmodo iam te-
net: vt plus doleat de ereptōe
tua et effugio qz gauisus sit d
cōprehēssione. Exhorre mant-
bus teneri aut cōrectari dia-
bolicis. Quodāmo em̃ velut
pila de te ludit diabolus. Si
aut z ad hoc veneris ne patia-
ris te ligari funicul desiderio-
rū vl' delectatōis. Declia stul-
ticiam Samsonis: nō pmit-
tas te ligari a dalida tua. id ē

a carnali concupiscentia tua.
vel carne quantumcūqz tibi
blandiat per cogitationē: of-
ferens blanda. sicut legit̃. xvi.
Judiciū Prescinde omnia de-
siderioz vincula. et hoc velut
qdā cultro seu gladio disci-
pline. et hoc in hora desiderij
vel delectatōis: affligens te ip-
sum. Omnis em̃ afflictio ī ip-
sa hora p̃cisio est z obrūcatō
hmōi vincloz. Valicia enīz
vni⁹ hore obliuionē facit ma-
time luxurie. sic legit̃ Eccl. i.
Obliuio autem luxurie et vo-
luptatis laceratio est vinculo-
rum. id est desiderioz illius
Obliuio em̃ voluptatis om-
nino solut⁹ est a viculis eius.
Statim vt huiusmodi funez
ad ligandum te applicuerit:
gladium exere discipline z il-
lum percutit. Qz si ligatum te
videris: statim virtute spiri-
tus exemplo Sāsonis in eo-
dem. xvi. Judicium dirumpe
Est autē virtus spūs magni-
ficētia cordis: qua ipsa q nob
p cogitatōem offerunt: velut
feda et dignitate nostra indi-
gnissima aspnatur: motu in-
dignatōis aduersus ea cōmo-
ti. z p indignatōe z abomina-
tione nōnunqz spuētes: z iter

Capitulū

XIX

iectionē idignatōis ⁊ abomi-
nationis q̄ est p̄bi p̄bi. crebro
ingeminātes, qd̄ facere nō pa-
rū medele est virtutis maxime:
si in cōsuetudinē deductū fue-
rit. Est et virtus spūs chari-
tas q̄ amplexibz sponſi celeſtis
et spūales delicias carnalibz
abſqz vlla cōpatione p̄ferim⁹
Quelibet em̄ virtus: p̄r⁹ spiri-
tus ē: generaliter accepto vo-
cabulo, et verum est qz q̄libet
virtute pōt dirūpi q̄uis tenta-
tio. Proprie tñ in virtute spi-
ritus tentatio irrūpīt cū ma-
gnificentiā animi et indigna-
tiōe q̄cqd̄ diabolus offert cō-
culcat atqz p̄iicit. Quid autē
dicemus de illis q̄ ſeipſos di-
abolo alligāt Hi sunt q̄ praua
desideria ſibi p̄ſis accēdūt
etiā hoc vel ſpectādo v̄l cogi-
tando vel ea exp̄rendo atqz p̄-
parādo q̄bz ⁊ augeant delicias
et deliciarū desideria acuātur.
id ē facili⁹ iſtāment. Silr ⁊ q̄
cunqz alios prauis desiderijs
accēdūt v̄l p̄uocant: eoſdē ve-
lut diaboli captiuos diabolo
ligant. Contra p̄o quocūqz
mō desideria praua vel i te v̄l
in alio extinḡeris: vincula dia-
bolice captōis dirūpis, erisqz
velut alē Leonardus vinctos
mirabilr ⁊ miraculoſe liberās.
Niſi em̄ tot h̄ret captiuoz ſu-
oz ligatores diabol⁹: v̄l vnū
p̄ momētū captū teneret. S;
vt dixim⁹ abominabili⁹ i hoc
et officioſiſſime ſeruit. Ut au-
tē nō timeas fortitudinē vin-
culoz iſtoz: audi Eſaiā i. xxi.
Telas aranee texuerūt. Fila
q̄ppe araneaz ſunt oīa vincu-
la pctōz q̄ nō dicā pulſu aliq̄
aut diſtractu ſola volūtate rū-
puntur Quis em̄ dubitat eis
poſſe teneri oīno iuitū. Quis
etiā dubitet modico tractu ca-
pilloz aut alioz pilozū b̄mōi
vincula dirūpi. Quia ḡ in vno
⁊ eodē tractu capilli capis i te
gri manēt p̄ oīa ⁊ illeſi, b̄mōi
p̄o vincula penitus dirūpun-
tur: dubitari nō debet capillis
hūani capitis ⁊ ceteris pilis ei⁹
dē corpis ea eſſe debilioza, et
p̄pter hoc filis araneaz meri-
to cōpanda ſunt, eos p̄o q̄ eiſ
dē captos teneri ſe patiunt: n̄
eſſe muſculis fortiores. Eru-
beſcēdū valdē eſt boī filis ara-
neaz irretitū vinctūqz teneri:
et apte cōſiteri de his ſe expli-
care aut ea dirūge nō poſſe. ſ;
ita ē vt quēadmodū muſca ē
quātūcūqz fortis cēt d̄ fil arane-
arū innecta ſe eripe nō poſſet

Sic et miser peccator non fortiter
digne vincitor tenet in illis sed
infirmitate et puerilitate, prope vo-
luntatis, nihil enim omnino sunt for-
titudinis nisi quantum eis dona-
uerit nisi consensus et inclinatio
voluntatis. Contrario hoc per
omnia de salubri comprehensio-
ne bonae cogitationes et salubri
tentio per moram in illa et saluta-
ribus vinculis bonorum deside-
riorum; et salubriter ligantibus fa-
cile est omnia persequi in quibus remini-
scendum est quantum deum offendunt
quod predicta peccatorum de manibus ei-
eripiunt quod vincula ei-
disruptunt quod vinctos eius in tantam sui per-
niciem liberant dum in eis quilibet
modo sancta desideria extinguunt
propter hoc paucos de his quos
capit ad celestem civitatem perducit
dominus, quia paucos habet
ligatores aut detentores eorum,
et innumerabiles habet ereptores
ac liberatores eorum velut infer-
nales leonardos qui vincula eo-
rum disruptant. Aliter autem ad
doctores et professores hoc ipsum
refertur; quibus hec tria iniungun-
tur, Primum scilicet peccatores compre-
hendere. Deinde tenere. Ter-
cio ligare, quod ordines multum per-
vertit; prius ligare volentes quam
comprehendant aut teneant, Co-

prehendit peccator duobus modis
vel cum ei per doctrinam et exhorta-
tionem quam a diabolo comprehen-
sus est innotescit. Et eodem modo
de tentatione et ligatione intelligi
dum est, iuxta modum scripture.
Vel comprehendit propositum emen-
dationis, tenet firmitate seu con-
firmatione propositi. Ligat vin-
culis mandatorum siue divine le-
gis siue penitentialium. Quia hoc eum
comprehendisse manibus intelli-
git. Nam accipimus hic tria
genera operum quibus comprehenduntur,
in bonum propositum indu-
cunt. Primum genus est vis et
violencia et concussio; de qua pla-
tis et doctoribus precipitur in
christi. Luce, compelle intrare. Se-
cundum genus beneficia, in quod
intelligitur et suavitas et affabi-
litas alloquutorum. Beneficiis enim
provocandi et attrahendi sunt ad
bonum peccatores. Tercium gen-
us est exemplorum quibus non parum
attrahunt et provocant pecca-
tores. Ista ergo tria genera ope-
rum abundare debent in patribus
et doctoribus, ut zelo rectitudi-
nis per virtutem discipline coer-
ceant et compescant subditos a
malis; et ad bona compellant, et
per beneficia eos ad bona pro-
cent et attrahant, per vite eminē-

Capitulum

XIX

tiā q̄tum de se nō solum deo
sed etiā hoībo spectaculū faci
entes quasi decorē in palā po
nentes: vt eā cunctis amabi
lem ⁊ gratiosam efficiāt. Ho
nestū em̄ est vt ait Tullius qđ
suo decorē nos attrahit: ⁊ sua
bonitate nos allicit. De his
tribus ad prelatos dicit in. v.
Bath. Vos estis sal terre. qđ
simul referēdū est ad discipli
ne ⁊ bñficientie cōdimentum.
Disciplina em̄ si bñficiū defue
rit: insulsa est: ⁊ solā habet ama
ritudinē. Bñficiū pō si sine il
la fuerit vermes et putredies
vicioꝝ poti⁹ nutriet in subdi
tis q̄ p̄sumet. Qđ pō sequit.
Sic luceat lux vestra coram
hoībus. Ad lucē p̄tinet exem
ploꝝ q̄bus dec⁹ et decor vir
tutum ostendit: agnoscit: ⁊ ad
imitandū cōcupiscit. Qui er
go sine his trib⁹ generib⁹ ope
rum cōp̄bendere q̄runt sa
lubriter peccatores: nō vt eos
manib⁹ hoīes cōp̄bēdere q̄
runt: sed fortasse vt canes et
beluedentib⁹ ⁊ faucib⁹. licz in
hoc casu officiū eis congruat
In hoc aut q̄ cōp̄bēdus di
cit dñs Iesus: totos simul et
frustatim ⁊ particulatiz cōp̄
bendere peccatores animo

nenī prelati ⁊ doctores. Alio
quin potius de macello rapu
isse vel coq̄na q̄ prelio vt ve
natu cepisse aliquid videntur
Qui em̄ ad audiendū verbū
dei aliquē peccatorē inducit.
quasi aurē eius dentib⁹ et fau
cibus cepit: ⁊ ad hunc modū
de membris alijs. Nunqđ er
go nō poti⁹ de macello vel co
quina aliqđ asportare q̄ de p
lio vel victoria reuerti vident
et tamē istud vbi totum face
re nō possunt amonēt in. cl.
Job. Concident eū inq̄t do
minus amici. diuident eum
negociatores. quod est in cor
pore et membris eius. Cor
pus enim eius id est cer⁹ ma
lorum diuiditur: cum de illo
aliquis ad dominum conuer
tit. Et vnusquisq̄ etiam ma
loꝝ diuidit atq̄ cōcidit cū sic
particulatim cōuertit. Simi
liter ⁊ in. iij. Amos. Quomō
si eruat pastor de ore leonīs
duo crura aut extremū auri
cule: sic eruent filij israel. La
piunt autem ali⁹ velut pisces
hamo scilicet qui bñficijs aut
pmissionib⁹ attrahunt. Vbi
bñficia velut escula: ipsa pō
gratia vel virtus velut acule
us yncatus: qui primū p̄ dcy

lam beneficiorum capitur. de
inde capit. De hoc Job .xl.
Nūquid capiet leuiathā ha-
mo. Capitur autē leuiathan
in membris suis. i. peccatori-
bus. Stulti cecique piscatores
q̄ nudo hamo. i. sine esca ap-
posita: piscari presumunt. Hi
sunt qui nudas virtutes im-
perant: nullum earū premiū
nullum fructum: nullū placo-
rem: nullūq; decorem penitus
ostendentes. Rhenibus capiū-
tur vbi longis exhortationi-
bus et conuictis inuicem ser-
monibus: ad deserēda sua vi-
cia inducunt. De hoc in q̄n-
to Luce. Cōcluserunt pisci
multitudinē copiosam. Et in
xx. Johannis. Traxerūt rhe-
te plenū centū quāquingentatribus
magnis piscibus. Armis ꝑo
capiuntur heretici et philoso-
phi. Unde apostolus in deci-
mo scōde ad Corinthios. Ar-
ma militie nostre nō sunt car-
nalia: sed potētia a deo: ad de-
structionē munitionū: cōsilia
destruentis et omnē altitudi-
nem extollētis se aduersus sci-
entiam dei: et in captiuitatē re-
digētis omnem intellectum
In obsequiū christi: vt dispu-

tatores velut sagittarij sunt.
Demonstratōes ꝑo velut ma-
chine sunt munitiones diru-
entes. Lenia vero argumēta
velut baliste et arcus. Vir-
tibus ꝑo id est fustibus et gla-
dijs qui timore eternorū sup-
pliciorum vel presentis disci-
pline flagellis atq; coercionib-
us emendantur. Qui igitur
tur flagellari se sentiunt cum
fustibus et gladijs a domino
se queri agnoscant et rebella-
re desistant: cōprehendi a do-
mino se patiantur et gaudeāt.
tanto amplius gratias ei agē-
tes: quanto studiosius et labo-
riosius maiorib; apparatu se
queri ab eo viderint. Erube-
scant et reuereant dei hostes:
diabolicis pugnatōes se ge-
rere rebellando. potiusq; fla-
gellis sibi succurri ad libera-
tionem et salutem q̄ se impu-
gnari ad captōnem atq; per-
ditionem intelligant: turbāq;
persequentium cum gladijs et
fustibus de cetero succursum
sibi a deo missum atq; presidi-
um nominare discāt et assue-
scant. Comprehēditur igitur
hūanus intellectus rōcinatio-
nib; vitas expugnat: euerla-

Capitulū

XIX

arte et munitionibus erroris, id est consilij et defensionibus falsitatis: confractione arcubus, i. impugnationibus veritatis. De quo in psalmo, ibi Confregit potentias arcum scutum gladium et bellum. Reliquis autem tribus modis capit affectus humanus. Quod autem sequitur (Tenuerunt eum) bene congruit, non enim potest cepisse predam que sine retentione statim effugit. Sed turpius est perdidisse quam non adquisuisse. Effugit autem preda de manibus captivum: quoniam eis ipsi liberantibus, i. tenere desinentibus. Unde suas a preda quam tenebat subtrahit quod a tribus generibus opere que diximus desistit. Intolerabilis et ridenda stulticia bellatorum: que vix apprehensa preda multo sudore multoque discrimine quaesita: statim ab ea manus quibus teneri debuerat retrahunt: cum preda nisi manibus vel vinculis teneri non possit. Unde plati et doctores bellatores et custodes similes noiantur ut non tam cape quam captos custodire artius se debere agnoscant. Esaia, lxij. Super muros tuos hierusalem constitui custodes. Effugit autem cor peccatoris de manu, i. de voluntate et consilio ma-

gistro: quem ad modum eger de voluntate et consilio medicorum. Unde Ecclius, vii. Quod asper est nimium sapientia indoctis hominibus: et non permanebit in illa exors, et eiusdem, xxj. Conpedes in pedibus stulto doctrina: et quasi vincula manuum super manum dextram. Et eiusdem, j. Execratio peccatoribus sapientia: et execratio peccatori cultura dei. Eripit autem quoniam vii. cum scilicet tribulationibus vel metu ad peccandum inducitur. Surripit fraudulenter cum blasphemis promissionum aut specierum cupiditabilium a recto abducit. Quatuor igitur ista doctoribus et platis: et professoribus summe servanda sunt: ne vel ipsi quos deo ceperunt liberent manus ab eorum retentione ut diximus retrahentes: vel ipsi effugiant iugum domini graue et molestum habentes. Tui molestie et gravitati levitate et consolationibus ac misericordie dispensationibus et alleviationibus tota circumspectione occurrendum est. Ne pro eripiantur vi tribulationum aut persecutionum, defensionibus obviandum atque presidij si fieri potest. Sin autem consolationibus strenuitatis et patientie exhortationibus: passionem atque solatium. Contra surreptiones

atq; seductionē: doctrina et eru-
ditiōibz. Et quia manibz diu-
tineri nō pnt qz capti sūt do-
mino: necessario sunt vincula
apponēda. Hec sunt vincula
sapie de qbus Eccl. vj. Inhi-
ce pedem tuū in cōpedes ei?
et ne accideris in vinculū illi?
Et iterz. In vinculis illi? alli-
gatura salutaris. Intellectus
igit alligādus est veritate sa-
pientie diuine et doctrine. So-
la em veritate tenet ne i erro-
res isiliat aut abducat aut im-
pingat. Sili? alligādus est af-
fectus bonitate seu honestate
Sola em illa tenet et custodi-
tur ne vel effugiat vl? vi abdu-
cat aut eripiat. Intellect? igit
q veritatē ingredit: captionez
salutare ingredit. In illa sola
tutus est a pditione et erroribz
ppter hoc et vincula dicit ve-
ritas et turris arcus atq; mu-
nitio. Vnde ppter intellect? er-
ror est et ignorātia. ppter h nō
possūt esse boni custodes aut
ligatores captiuoz q nec ipm
carcerē nec vincula norūt. Te-
stimonia igit diuine legis ve-
lut vincula sunt qsi de ipso fer-
ro veritatis fabricata. Argu-
menta ppter atq; suasioes qbz
in ipsam dei veritatē induci-

mur: velut mallei fabriles et
clauī sunt qbz in ipsa configi-
mur et cōpedimur. ppter h di-
ctum est in vltio Eccl. Ver-
ba sapientis tanq; stimuli et tā-
q; clauī in altū desipi. vbi ver-
ba: rōcinatiōes atq; suasioes
eoz fm hanc vsam accipiēda
sunt. De hacedē veritate ve-
lut fila in funes intorquentur
duz eloq; eloquijs colligant
et coaptant vt inde vincula sa-
pientie efficiant ad ligādū in-
tellectū erroneū: vagabundū
et a deo fugitiuū. Pnt et intel-
ligi vincula sapie virtutes ipse
que qsi et de veritate et bonita-
te simul velut nendo et intor-
quēdo ab ipsa dei sapia confi-
ciunt. ppter qd in vltimo Pro-
uer. dictuz est de ea. Quesiuit
lanā et linū et opata est cōsilio
manuū suaz: manu suā misit
ad fornā et digiti eius apphēs-
derunt fustum. Fornā necesse
est esse vincula ista vbi fornā al-
ligandus est intellectus scilicet
humanus. Fornā autē est intel-
lectus humanus: vel attritus
assuetudine sensuū: vel nutri-
tus naturalibz. philosophice
nanq; discipline et pbationuz
assuefactio roborant qdāmō
et indurāt intellectū humanū

Capitulum

XIX

vt ea que sunt supra naturā z
cōsuetudinē nō facile admit-
tāt. Nō em̄ frustra approbat
illā sententiā matris sue Au-
gustin⁹ in libro ꝓtra achade-
micos, Libū z nutrimentū aia-
rū esse sciam, hmoi intellect⁹
teheri nō pōt in veritate fidei
nisi eos vehemēti ammiratiōe
nouitas signoz ꝓcusserit z q̄-
dāmodo ifirmos z tremulos
nutatesq; reddiderit, aut nisi
vehementia tribulatiōis eos
ꝓtriuerit: z aurib; q̄s d hmoi
nutrimēto sumpserāt ꝓuaue-
rit, Indignant em̄ leuibo rō-
cinatiōib; z cōtradictiōib; acq̄
escere vel assentire, quēadmo-
dū gigantes filis araneaz vel
stupatis, hūilitate igitur cō-
triti vel tribulatiōe infirmati
vel nouitate miraculoꝝ ꝓcul-
si: facile etiā debilib; vinculis
alligant atq; tenent. Idē cir-
ca affectū ligandū erit seruā-
dum, Apparet aut infirmitas
intellectus maxie in hereticis
illiteratis q̄ velut musce qua-
si filis araneaz adeo vincula-
ti tenent vt ea nullo mō abru-
pere valeāt: nullo mō se d eis
euoluere aut explicare, s; quē
admodū musce in filis arane-
arū occidi z exuri sepaniūtur.

Quippe q̄ de hmoi vinculis
se explicare nō possūt, nec mi-
rū est si infirmus est intellect⁹
eoz z oīno inualidus qui nec
nutrimentū habuere scientie:
nec predicti sunt virtute gratie
Sicut ergo nō est de fortitu-
dine filoz araneaz q̄ musce
adeo colligate tenent et in eis
exuri occidi et deuorari se ab
araneis patiunt, sed de ifirmi-
tate est ac debilitate muscaz.
Sic etiā in eis q̄ in infidelita-
tis sue vinculis vsq; ad mor-
tem tenent: nō infidelitat; for-
titudini: sed eoz potius infir-
mitati deputadū est. De hoc
etiā in scdo scde ad Thimo.
Ne respiscant a diaboli laq̄
eis a q̄ captiui tenent ad ipsi⁹
volūtate, De heresiarchis ꝓ-
prie dictū est in, lir, Esa, Qua
aspīdum ruperūt z telas ara-
nee texuerūt, Quis em̄ dubi-
tat hereticoꝝ venias nihil oī-
no solide veritatis: nihil fulci-
menti: nihil ꝓbatiōis aut dez-
fensiōis h̄re rōnabilis Vani
em̄ sunt omnes hoies in q̄b;
nō subest scia dī vt legit Sa-
pientie, xiiij, Phi alligari non
possunt, ergo aut informandi
sunt ꝓmū vt discimus et hūili-
andi: aut nisi fortib; vinculis

sapientie alligari nō possunt.

(Tunc adduxerunt eum ad Annam p̄mū) s̄m Johānē, qđ alij p̄termittunt (Erat em̄ socer Caiphe qđ erat pontifex anni illius) qđ bene tropologie cōgruit. Anna em̄ interpretat̄ gr̄a vno modo. v̄l donans vel donatio. Capt⁹ aut̄ a doctorib⁹ v̄l cōfessorib⁹ peccator ad gr̄am. et donantē deum vel donatōem adducendus est spūalr̄. Adducit̄ autē ad annā, id est gr̄am siue donatōem: dum in cognitōem et recognitionē gratie et donatōnis id ē recognitionis remissio- nis pctōz q̄bus visitat⁹ est inducitur. Edocent̄ igit̄ doctores et cōfessores p̄ Johānē qđ cōsci⁹ erat misteriorū p̄mū ad annā captū pctōrez adducere. id est quanta gratia sustē status et expectat⁹ et visitatus sit ac de hoste adoptat⁹ ad filiū p̄mit⁹ edocere anteq̄ ad caypham, id est vomitū oris qui cōfessio est intelligendus adducat̄. Ne quorū sunt qui ordinem istū euangelicū p̄termittunt et ad caypham p̄mū peccatorē adducit̄ captū. Quia aut̄ cayphe socer dicitur et cōgruit, habet em̄ cayphas

spūalis, i. vomitus oris quē p̄fessionem interpretati sumus: velut vxorē filiam anne. i. gr̄e filia gratie mundicia seu puritas cordis est, cui quasi matrimonialr̄ coniuncta est gratia cōfessionis, ad eam em̄ est cōuersio eius. Vomitus em̄ cōfessionis ad mūdiciā et puritatem cōuertit̄ et indiuidua liter ei p̄iūgit̄, de q̄ cōiūctōne atq̄ cōmixtione multa soboles hūilitatis et patientie succrescit. Cōgruit et illa interpretatio hec eidē intelligētie q̄ anna interpretatur respōdēs. Respōdens aut̄ p̄mū merito accipiendus vel deus ipse iuxta vulgarem acceptionē ei⁹ qđ est r̄ndere: s̄m q̄ responsor dicit̄ se debitorē alicui constituit̄. Adducendus est igit̄ p̄mū ad respondētē, i. ad remūeratōem eternā: q̄ meritis oib⁹ laboribus et doloribus p̄nialibus ad mensuram superfluentem et cumulatiſsimam respondebit. Ad respondētē p̄o deum tunc adducitur: cum pro omnibus quē vel hic dimittit vel sustinet deus habere reſponſorem fidelissimū edocetur. Captum p̄o miser⁹ peccatorem demones et vicia v̄l

Capitulū

XX

malī suggestores ad respondē-
tem adducūt: cūz ad penā in-
fernalem ipm ducunt. Pena
em̄ respondēs dicitur in. iij. Esale
Agnitio vult⁹ eoz respōdebit
eis. Posset et intelligi q̄ addu-
cunt eū ad donantē deū: non
vlt⁹ ad remunerandū. sed tā-
to grauius puniendū q̄nto ab
eo maiora dona accepit: q̄b⁹ i
dei cōtumeliā et iūriā et sup-
sius mortem abusus est. Nō
pō cōsequenter scribit Jobā-
nes (q̄ sequebat⁹ Iesum Si-
mō petrus et ali⁹ discipulus)
Duo in hoc signant q̄ sequū-
tur pctōrem vsq̄ in atriū an-
ne pōnifici. i. vsq̄ in atriū grē.
In petro intelligit⁹ ppter p̄nci-
patū seu primatū quem inter
ap̄los habuit agnitio siue re-
cognitio veritat⁹. Discipulus
aut̄ notus pōnifici. i. grē: quia
hic nec notat⁹ p̄ma gratia fm̄
q̄sdam accipi potest q̄ adhuc
mult⁹ ignota est. de qua et ipsi
doctores diuersa sentiūt. Est
aut̄ p̄ma gratia nota secunde
sibi em̄ cōiuncte sunt grē et q̄si
inuicē se cōplectunt. Hec grā
petrū introducit in atriū scde
Non est em̄ grata deo cogni-
tio nisi quā gratia secunda ex-
cepit atq̄ cōducit. Potest in-

telligi in petro affect⁹ pctōris
In dño iesu capto intellect⁹.
Accidit em̄ plerūq̄ vt pri⁹ ca-
piat⁹ et liget salubriter intelle-
ctus: et remaneat liber atq̄ so-
lutus affectus. Est ḡ intelle-
ctus q̄nq̄ q̄si intra atriū grē
affectus tñ adhuc foris est. vt
apparet in eis q̄ veritatem dei
in iniusticia detinent. vt legist⁹
ad Roma. p̄mo. qui q̄dez q̄b⁹
rectū est et verum vident et cō-
trariū amāt. Diuina grā p̄ an-
cillā hostiariā. i. p̄ timorem q̄
et ancilla est. q̄a nō nouit nisi
seruire et hoc seruiliter tñ. vñ
in. viij. ad Roma. spūs serui-
tut⁹ vocat⁹. Nō em̄ inq̄t acce-
pistis spūm seruitutis itez i ti-
more. et hostiari⁹ est gratie. in
ps. Initium sapie timor dñi.
Inde Aug⁹. Sicut seta itro-
ducit filum: ita timor seruili-
s itroduct⁹ charitatez. Per hūc
ergo id est per timorē velut p̄
ancillā hostiariā Jobānes. i.
dei gratia post itrogressū hu-
manū intellectus in atriū grē
introducitur humanū affectus.
In ancilla etiā hostiaria pōt
intelligi caro p̄p̄ta q̄ et ancilla
est iure nature ipsi⁹ spūs: et an-
cillam q̄tū in ea est se facit vi-
cīs et demonib⁹. et hostiaria ē

quia et hostia sensuum continet, et quia per ipsam et deus et diaboli et cetera omnia ad spiritum ingrediuntur, per hanc per captum et ligatum prava cogitatione intellectui: in atrium anne, id est in culpam que atrium est pene: humanus affectus ingreditur. Possumus hic et illud dicere quia ancilla, id est, carnem habet hostiarum: ad cuius cor nihil ingreditur nisi quod caro voluerit. Pessimam habet hostiarum et perditur atque iugulatricem suam coniuratamque cum hostibus que carnem habet hostiarum. In hoc etiam notantur episcopi qui in domibus suis, id est, ecclesiis carnem hostiarum prefecerunt. Hi sunt qui nullos in ecclesias suas introducunt nisi per carnes scilicet vel solos nepotes vel alios propinquos. Sub eis spiritualiter crucifigitur Christus dominus, et corpus eius misti cum quod est ecclesia: patibulo peccatorum affigitur. Eo igitur ipso quod ancilla habent hostiarum: anne et cayphe successores et imitatores se testantur. Similiter et qui timore timidi vel istas sacrilegas donationes timore scilicet principum aut humano vel mundano omnia faciunt, ancilla enim hostiarum ad eos sola introducit. Similiter et qui timore servi

li bona faciunt: ancillam hostiarum timore domus sue prefecerunt, ad quos nec etiam deus nisi per ancillas ingreditur: et hoc quod deus vi et violentia. Timor enim facit et violentiam timor timet. Unde et quasi ab ancilla sua hostiarum opprimuntur: et quicquid faciunt facere compelluntur. Quod autem dicit Petro ancilla hostiarum (Nunc quid et tu ex discipulis es hominis istius. Petrus pro respondit Non sum) Vel caro intellectenda est hic ancilla hostiarum: que timore suo nos deterret a confessione veritatis, non enim quod vel mors corporis que ancilla hostiarum est et dei et nostra. Deo enim et nobis servit dum nos introducit ad regnum. Exitus enim vite huius hostium est regnum celorum electis: quod reprobis sibi faciunt ianuam infernalem. Huius ergo ancille voce spirituali, id est, cogitatione petrus deterritus se esse discipulum domini salvatoris negavit. Quod et ad litteram multi fecerunt. Sepissime pro et si non verbis facti timidi: voce mortis, id est, cogitatione deterriti: Christum dominum multi negant. Et recte mors ancilla hostiarum anne: que timidi non introducitur nisi in atrium eius non ad annam ipsamque

Capitulum

XX

mors multos in atriuꝝ gratie
 introducitur in p̄paratiōem vel
 habilitatiōem vel gr̄am, intro-
 ducit aut̄ in cōtemptū p̄sentiū.
 Sicut dicit Hieronim⁹. Fa-
 cile p̄tēnt oīa q̄ se semp cogi-
 tat moritur⁹. Introducit et in
 deficiētiā p̄ctōꝝ, vt legit̄ Eccl̄i
 viij. In oībz op̄ibus tuis me-
 morare nouissima tua ⁊ i eter-
 num non peccabis. Vtrūq̄
 p̄o istoz scilicet cōtemptus p̄-
 sentium ⁊ desertio peccatorū
 atriuꝝ est gratie, et domui san-
 cte cōuerſatiōis iunctū. Qd̄
 p̄o sequit̄ in Iohanne (Sta-
 bāt aut̄ ⁊ ministri ad prunas
 q̄ frigus erat ⁊ calefaciebant
 se) Serui ⁊ ministri iuxta p̄-
 mam lectionē accipiēdi sunt
 fructus ⁊ dona q̄ in atrio gra-
 tie, i. in ipsa deliberatiōe et de-
 siderio emēdatōis sese calefa-
 ciunt ad prunas: dei b̄nficio-
 rū illoꝝ recogitatōe. B̄nficia
 enim prunae sunt et carbones
 ignis. Vñ apl⁹ ad Ro. xij.
 Si esurierit inimic⁹ tu⁹ ciba-
 illū, si sitit potum da illi. Hoc
 em̄ faciēs carbones ignis cō-
 geres sup̄ caput eius. Vñ ad
 prunas sacroz eloquioꝝ: eoz
 recordatiōe. Illa em̄ sunt sa-
 gitte potentis acute ⁊ carbo-
 nes desolatoriū. Ad prunas ḡ

se calefacit q̄ atriuꝝ dei b̄nficio-
 rū q̄ recipit velut aggerē pru-
 narū atq̄ carbonū ante faciē
 mentis per recogitatōem cō-
 stituit. Similiter ⁊ q̄ sacroz
 eloquioꝝ multitudinē in me-
 moria sua coacervat ⁊ recollit
 Bñ autē dicit̄ (serui ⁊ ministri)
 quia virtutū ⁊ donoz qdā ve-
 lut serui sūt: vt timores et pu-
 dores, quedaz velut ministri: vt
 oēs ille que in app̄hensiōe cō-
 sistunt. Sunt em̄ velut lucer-
 nas ⁊ luminaria p̄ferentes ac
 circūferētes in aula regia, i. in
 ania sc̄tā q̄ regis celoꝝ meru-
 it esse habitaculū. Possunt ⁊
 intelligi ministri ceterae virtutes
 oēs p̄ter illas quas seruos no-
 minamus: q̄ velut dñanti et
 impani charitati subseruiūt
 et ministrant. Vñ serui ⁊ ministri
 doctores et cōfessores q̄ obēt
 se calefacere i atrio gr̄e ad pru-
 nas q̄s diximus. Nō em̄ fri-
 gidi debēt aggredi officia sua
 Frigiditate q̄ppe sua nōnunq̄
 q̄ aliq̄s infrigidāt. Sed ne-
 q̄ obstetrices debent habere
 frigidās manus duꝝ teneros
 part⁹ cōtrectāt, nō em̄ medio-
 criter eos frigiditate manūꝝ
 suarū lederent. Bene autē
 dicit̄: q̄a frigus erat. Frigus
 em̄ semper est a calore chari-

tatis: nō solum foras atrium re: sufflare: et hmoi i carbonea
 gratie, sed etiam in ipso atrio, cōgerere et euoluere donec p
 ppter quod et prune semp ibi p̄sensū pfecta sit calefactio vl
 necessarie sunt. Qui ergo bu- poti? successio aut decoctio. de
 lusmodi ignem nō accendūt B legis Osee. vii. Dēs calefa-
 in hmoi atrio qui prunas si- cti sūt q̄si ciban? Et itez To
 bi non coaceruant, qd aliud ta nocte dormiuit coqns eos
 q̄s perire frigore querunt, aut mane ipe successus ē q̄si ignis
 forte tantū algoze passi sūt vt flāme, ppter hmoi prunas sub
 iam frigus nō sentiant, et itō q̄bz opta et q̄si sepulta misera
 calefieri nō querūt. Ridiculo corda peccantiū et peccare de
 se agunt q̄ et ad vnū carbonē liberatiū: panē de se sub cineri
 vel dimidiū calefieri volunt cēi diabolo coquūt: q̄ vulgo
 Hi sunt q̄ solū vnū dei bñfi- d̄z gastell? rastici? vl focodia.
 cium inter tot et tāta recolunt vñ Osee. vii. Fact? est effraim
 aut vni? bñficiū p̄tē tñ. Econ sub cinerice? panis q̄ n̄ reuer-
 trario p̄o serui et ministri cale- sat? Un aut d̄z q̄ petr? erat cū
 faciūt se ad prunas: dū vl mē eis calefaciēs se fm vtrāq̄ le-
 bra vel motus in se ad peccā- ctione, cū vtrīsq̄ em calefacit
 dū sese calefaciūt varijs ipsi? sese ostēdiū? Qd aut sequit
 pcti oblectamentis quasi va- (Pōtifer interrogauit iesū de
 rijs carbonibz prunaz per co- discipul? suis et de doctrīa ei?)
 gitatōem corā positīs. Qui ḡ vsq̄ ibi (Et misit eū annas li-
 hmoi aceruū oblectamentoz gatū ad cayphā) Cōgrue nō
 id est in pctō q̄libet cōplacen- nisi hūtorice accipi p̄t Qd p̄o
 tiū sibi p cogitatōem corā po- d̄z (Annas misit eū ligatū ad
 situm tenet. qd aliud q̄s frig? cayphā) Iuxta primā lectōez
 se passū et velle se calefieri: aut ḡfa ipsa q̄ interpretat annas: li-
 qd deteri? ē velle se assari dia- gatū remittit pctōrem vincul
 bolo oñdit. Recte aut d̄z (q̄a sapie ad cayphāz. i. vomitum
 frig? erat) In atrio em culpe, oris. i. p̄fessionē: ligatū q̄si la-
 id est in deliberatiōe pcti: fri- tronē i latrocīnio dephēsū vt
 gus est a p̄fecto calore. i. a vo- a caypha. i. a p̄fessioe ip̄a in-
 lūtate p̄fecta peccādi, ppter h̄- dicet. Posset et intelligi ligat?
 necdū cessat diabolus icēde, q̄si alligatus vulnera, vt legic

Capitulū

XX

In. r. Luce de samaritano qui
alligauit vulnera eius q̄ inci-
dit in latrones Et in ps. Qui
sanat cōtritos corde et alligat
cōtritiones eorū. Virtutē igit̄
gratia ligatū p̄ctōrem. i. alliga-
tū vulnera (ad cayphā). i. con-
fessorē. ut ibi sanet. Similit̄
et ad vomitū oris q̄ est recidi-
uum p̄cti: nō mīttit̄ vel remit-
tit̄ p̄ctōr de ipso atrio anne. i.
de tentatione: nisi ligatus eis
vinculis q̄ supra dixim⁹: vin-
culis scz prauorū desideriorū.
Quāte Petr⁹ interrogat̄ aut
accusatus de discipulatu dñi
saluatoris et ter negat et h̄ me-
tu: ad tres timores referendū
est. Primus em̄ timor mūda-
nus q̄ et bona obmittuntur: et
mala fiunt plerūqz ne bona
mōi amittant̄. Scd̄s est timor
offese hoīm q̄ timent̄ offendi
q̄ sit ut ait Gregorius ne offe-
dat̄. prim⁹. plerūqz inde offen-
dit deus. Tertius est huma-
nus q̄ quis timet aut mortē. p-
prij corpis: aut tormentū. Ac-
cipimus ergo illud totū trinū
scz petri negationem ea larga
acceptōne q̄ oē mortale p̄ctm̄
dei negatio d̄r. Ancilla ḡ hor-
stia p̄mo petrum accusat et
metū mortis excutit. hoc est ca-

ro. et referimus hoc ad timo-
rem hūanum. Qd̄ aut̄ sequit̄
(Dicit̄ ei) nec expm̄it̄ q̄ accu-
santes scz etiā: ad timorē offen-
se hoīm generalit̄ illud referi-
m⁹. Tertia p̄o accusatio quā
pposuit cognatus eius cui pe-
trus auriculaz abscliderat: ad
timorē mōi refert̄. Timor em̄
seruilis quē supra in malcho
interpretati sum⁹: cognat⁹ est ti-
moris mūdani. Timor enim
seruilis ut ait Aug⁹. bonū est
q̄ nemo bene vitit̄. et semp̄ est i
malo. i. cum mortali p̄ctō. Ti-
mor p̄o mūdani sp̄ malus.
In vsu ḡ q̄si attinent. qz neu-
tro bene potest aliq̄s vitit̄. Qd̄
p̄o sequit̄ (Adducit̄ iesus ad
cayphā in p̄torio) manifeste
ōndit iuxta l̄ram cayphā esse
in p̄torio. i. in atrio p̄toris si-
ue p̄sidis p̄lati. Cōgruit autē
et cayphe scdm̄ qd̄ dixim⁹ eē
in p̄torio. P̄torio em̄ sp̄iale
pn̄a est siue p̄fessionis audi-
torij: vbi dei latrones et aliij
malefactores iudicant̄ et pu-
niunt̄. In h̄ p̄torio velut p̄tor
p̄sides ipse p̄fessor. Cōgruit ḡ
ut p̄fessor in auditorio sit con-
fessiois q̄ debet eē cayphas. i.
sagar vel inuestigator. Juxta
duas hui⁹ nois cayphas in-

terptatores Sagax debet esse
quoadmodum canis venaticus
ut statim ferat. i. peccatorem ex aspe-
ctu et persistencia forinseca dep-
bendat: et cōplexione et cōuictu
quibus generibus peccatorum impli-
catus sit persagiat. Debet esse in-
uestigator sed prudens et circū-
spectus ut viam peccatori ostenden-
do quod longius et periculosius a deo
effugiat dum illius interrogat et
inuestigat, quod faciunt qui inco-
gnita peccata eis suis interroga-
tionibus innotescunt. Quod si nec
sagax: nec inuestigator es o sa-
cerdos: non es cayphas spiritu-
alis et veri nominis. ergo neque an-
nas. i. gratia debet ad te mī-
tere peccatores. Nec supplaudat
sibi seueri professoris de eo quod au-
ditorum confessionis peccatorum vo-
cauimus: quasi ex hoc liceat se eis ex-
bibere peccatoribus perfectos pro-
phetas atque carnifices. cum tota pe-
na penialis medicina esse debeat
vulnerati: non vulnera, et ipsa
pena depositio sit oneris. i. ini-
quitate: quod ut onus graue super peccato-
re grauant. non autem operatio.
Utina attenderet nouum hominem
in penitente statum natum: cui tam
paruulo et adhuc tam inualido
tanta onera imponere non for-
midant. vix adhuc nato et sup-

pedes incedere non valenti pro te-
neritudine et infirmitate: one-
ra camelo et elephatorum im-
ponere non verentur nec erubescunt
Ad caypham id est ad vomitu-
m oris quod est confessio adducit
in peccatorum: cum ad propositum con-
fessionis adducit peccator. Et uti-
que peccatorum est auditorium confessio-
nis et penitentia quod ad veterem homi-
nem: quod totum ibi occidit gratia quod so-
la potest illum penitus conterere.
Stabulum autem est mie et medici-
nalium cures quantum ad nouum hominem
et ipsum etiam professorem quod sta-
bularium vocat dominus in. r. Luc.
Attendant ergo confessores quia sama-
ritanus. i. christus dominus peccato-
re vulneratum qui in latrones
infernales inciderat: super in-
mentum suum. i. carnem propriam
ad ipsum attulit. et curam eius me-
dicinalem ipsum habere iussit vi-
num et oleum infundendo. quod est
ut altero vulnera mitiget et sa-
net. alio pro ipsum lenificet. Me-
dicinalis enim debet esse pena
penialis et leta debet esse eius su-
sceptio eiusque portatio: ne crux
portetur in angaria. Quod si quid
mordacitatis aut asperitatis de-
bet habere penia. ipse tamen confes-
sor solam debet habere dulce
domine affabilitatis et compassio-

Capitulum

XX

nis. Qd aut dicit post nega-
tionē Petri (Satim gall' cā-
tauit) Quia in gallo p'dicator
vel sermo p'dicatoris intelligit
vt legit, xxx. Prouer. Tria sūt
q̄ bene gradiunt' z quartū qd
incedit feliciter: leo fortissim'
bestiar' ad nulli' pauebit oc-
cursū Gallus succinct' lūbos
Nulla igit' est mora inter pec-
catū z peccātis exhortatiōem
vel rep'hensionē, q̄a vel ab int'
ab ipsa cōsciētia sua exhortat'
atq; reprehēdit, vel afforis a
docentib; et monētib;. Q gal-
lus p'dicator sit: hoc idē Job
xxxviii. Quis posuit in visce-
ribus hoīs sapiām vel q̄s de-
dit gallo intelligētiā. Ter s'o
gallus cantasse dicit'. qz de tri-
bus est oīs p'dicatio et doctri-
na, scz. De malis culpis vitā-
dis. De malis pene effugien-
dis De bonis eterne gl'ie acq̄-
rendis. Et hoc est qd legitur
xxiiij. Job. Ecce hec oīa opa-
tur deus trib; vicib; p singlos
vt reuocet anīas eoz a corru-
ptione z illuminet luce viuen-
tiū. Similr Prouer. xxij. Ec-
ce descripsi eaz tibi tripliciter.
Al' ideo ter quia vere religio-
nis integritas in tribus illis
virtutibus maxime consistit.

Fide spe scz z charitate. vt ait
Aug' in libro de vera religio-
ne. Vel ppter tres vires anie
humane. de quaz purgatiōe
illustratiōe z glorificatiōe agit
omnis doctrina catholica. vl'
ppter ipsam summā trinitatez
cui cognoscēde atq; colēde vt
ait Augustinus: inuigilat oīs
sollertia christiana. Qd aut se-
quitur. (Erat autē mane) Be-
ne cōgruit vtriq; lectiōi. Ma-
ne quidez pnie in ortu veri so-
lis z lucis gratie. Mane autē
infaustū diei egiptiaci de quo
in principio supra dixim' pec-
catori. quia ad ipam mortem
peccati ligat' ducit. Sequit'.
(Et ipsi nō introierunt in p'to-
riū vt nō p'taminarent. sed mā-
ducarēt pasca) Virāda cecit-
tas z ridēda ludeoz supersti-
cijs q̄ de ingressu p'torij pilati
p'taminari timebāt: z nō effu-
sione sanguis innocētis. Hu-
iusmodi supstitutiōis observa-
tores sunt: q̄ domos z alloq̄a
pctōz arti' euitāt: z his cōta-
minari se credūt: odiā z inui-
diās q̄ homicidia spūalia sūt
non uidentes Et q̄ maior cō-
taminatio sit ipse cōtēpt' pec-
catorz z ianis gloria de bonis
suis: nō attendentes. Hi sunt

colantes culices et glutientes camelos, ut eis impropat dominus in. xxiij. **Matth.** Hi sunt etiam confessores austeri qui malunt esse cum iudeis carnifices aiaze et trucidatores quam eis suo concitare alloquio. Recte autem dicit **Matth.** (Quia tenentes iesus duxerunt illum ad caypham principem sacerdotum ubi scribe et pharisaei conuenerunt et seniores) Quia propter totum cetum virtutum et in ipsa confessione debet adesse: et in ipso confessore. In concilio enim iudicandus est ipse qui confiteatur. Optime quippe iudicat castitas luxuriam: et sola fere nouit quam rea quamque digna damnatione sit: ad hunc modum se habet de alijs virtutibus. Luxuria quippe luxuriam iudicare non potest. et quae par est. et quae ignorat eam. Quod prosequitur (Petrus autem sequebatur eum a longe) Iuxta literam ne videretur esse de suis. In quo tempore tenet eorum qui metu quocumque vel desidia: cum tamen christiani sint: christum dominum sequi et primo: eius adherere postponunt. Quales sunt multi christiani nostri temporis qui quanto a longeori possunt vel audent christum dominum imitari. Vide clericos quam longe secesserunt a patrum vestigijs

conuersatione et habitu. Sicut et monachos qui vix extrema tangunt suae perfessionis. Fere enim equae longe sunt a decore clericali conuersationis ut milites. Hi non vident christum dominum seque qui ut comprehendant: non ut sint ubi ipse est: aut perueniant quo ipse peruenit. sed potius ad explorandum ut sine videant, quemadmodum de Petro dicitur. Hi proculdubio videntur aut paruipedare si eis auferatur christus dominus: aut ipsi christo domino. Hi sunt quasi de marchia ut vulgo dicitur **Ubi** et sedus cum christo simul et diabolo inisse videntur: dum veste suae conuersationis habent bipartitam, et ab utroque quodammodo insignitam. Hi sunt autem discolor de qua dominus conuenit Hieremie. xij. Aliquid autem discolor facta est hereditas mea. Hi sunt qui percussit Esdras qui ex media parte loquebantur azonice, et loquebantur iuxta linguam populi et populi Obiurgauit inquit **Aleemias** in. xliij. eos et maledixit et cecidi ex eis viros: etiam decalcaui eos. Hi sunt diaboli participium et mediatoria volentes societate in seipsos facere et coniunctiones lucis ac

tenebrarū: et iusticie cū iniquitate: et xpi ad belial: et tēpli dei cum idolis, cū hoc impossibile sit vt ait apls in. vj. scōe ad Loz. Aliter ꝑo Petrus. i. ecclesia vlt̃ q̃libet fidelis christū dñm sequit̃ a longe. i. imitat̃. Quis em̃ erit filius dō in filiis dei. vñ Job. xxviii. Nō adequabit̃ ei aurū vel vitruz: non adeq̃bit̃ ei thopazius zē. q̃b oibz viri sancti intelligunt: q̃ xpo dño nullatenus cōferendi sunt. Hi q̃ xpm dñm a longe sequunt̃ sibi timere vident̃ ab illo. Qd̃ autē dicit̃ (vsqz in atriu) nec addit̃ vsqz i domū: ad eos refert̃ q̃ exterioris conuersationis decore xpm dñm imitant̃, sed gl̃iam ꝑscie inter nūqz decorez nō hñt. Atrium q̃ppe foris seca cōuersatio est. Domus ꝑo interna puritas. Ibi tñ id est in atrio calefacere se debent ad ignem vel prunas vt dixim⁹. mirabili gelicio obdurauerūt qui tpe hie mis ad ignē vel prunas calefieri nolunt. Hiems em̃ est toto tpe vite ꝑsentis q̃diu q̃dez fiat aquilo. i. diabolus. q̃diu nec folia bonoz opez verbo rūqz hñe videm⁹ arbores hominū. q̃diu flores non appa-

rent nec rose scz patientiū. nec lilia continētū. nec viole humiliū. nec flores flāmei zelantium atqz feruentiū. Potest et intelligi atrium ꝑncipis sacerdotū tota ꝑsens ecclesia. dom⁹ ꝑo celestis hierusalē. sicut ibi. Qui statis in domo domini: in atrijs dom⁹ dei nostri. In atrio em̃ sumus hic: nōduz in domo. In hoc atrio succēsus est ignis spūs sancti vt ipse dom⁹ minus dicit̃ Luce. xij. Ignē veni mittere in terram et quid volo nisi vt ardeat. Et prunę sacroz eloquioz in hoc atrio sunt et bñficioz diuinorū de q̃bus supra dixim⁹. Scdm̃ h̃ aut̃ ꝑncipē sacerdotū intelligim⁹ xpm dñm. mīstri ꝑo ꝑncipis sacerdotū sunt ꝑsides: h̃ est lictores executores. s. iusticie viri discipline sunt i ecclesia dei in ꝑmpto habētes vlcisci oēm inobediētiāz. sic dicit̃ apls in. x. scōe ad Loz. Hi sūt multatores et trucidatores veteris hoīs. Qd̃ postea sequitur (ꝑncipes et omne conciliū querebant falsum testimoniū ꝑtra iesum vt eū morti traderent). i. aduersus veterem hominē planum: siue de toto concilio ꝑntis ecclesie siue d̃ ꝑcilio

virtutū intelligat, vtriusq; em̄
intentio est mortū tradere ve-
terem hominem. Falsus p̄o testi-
monium qđ sequitur: aut pctm̄
est qđ querēdū est a cōfessore
sicut ferrz in vulnere, aut ipm̄
vulnus qđ z testimonium diaboli
est. Si em̄ fides testimo-
nium dei est vt dicit Iohes i, v
p̄me canonice sue, qđ credit in
filium dei habet dei testimo-
nium in se, ergo et vicium qđcūq;
testimonium diaboli est qđ vnū
quēq; pctōrem in dei iudicio
dānabit diabolus. Quot autē
falsitatis habeat vnū qđq; vi-
cium: ex errore patet peccantius
et vicis qđāmō credentium.
Vt falsum testimonium cōfes-
sio est seu certificatio hūilitatē
qđ fere semp de nobis falsa lo-
qmur. Hūiles em̄ se pctōres
paupes z vacuos: oīmq; bo-
norū inopes cōquerunt: que
omnia p̄stat falsa esse, z tanto
falsiora q̄nto ea vehemētē de
se credunt aut sentiunt. Hoc
est falsum testimonium scz vox
humilitatis qđ vetus hō dam-
nat atq; occiditur, nec tñ inu-
ste, qz et ei p̄tra se iniuste credi
pōt in iudicio. Et qz ipsa dā-
natio cōfitentis est liberatio:
vident habere p̄fessores ex h

qđ dicit auctoritatem interro-
gatiōes faciēdi in cōfessione,
sed ea cautela quam dicim?

Qđ autē sequit vsq; ibi (At
illi respōderūt: reus est mort)
Planā et solam p̄tinet histori-
am. Quā tota multitudo re-
spondet (reus est mortis) am-
monet penitētes vt ipsi totali-
ter in p̄fessōe de seipsis ad ip-
sum respōdeāt, noīe em̄ mul-
titudinis cogitatōes: affectio-
nes: z ipsa loquela significat
sunt, qđ ergo se excusant in con-
fessione: pctā sua diminūtes
et attenuantes: nō attēdūt q̄li-
ter se iudicare debeāt: imo po-
tius cōdēnare, vt legit in, xiiij
Marci. Cōdēnauerūt eū re-
um esse mortis. Nō attēdunt
qđ eis dicit in, iij, Ecce, Iud-
cū patris audite filij dilecti:
et sic facite vt salui sitis, sic id
est in imitatōe iudicij: qđ p̄r ve-
ster iudicat? est xps dñs. Hu-
iusmodi multitudinis tipū te-
nent oēs heretici qđ vnūquēq;
fidelē iudicāt reū mortis, Si-
militer z maledici: qui bonos
eo solo qđ boni sunt malos p̄-
dicant. Scdm consequētiāz
em̄ qui aliquē dicit esse ma-
lum: eundē dicit esse reū mor-
tis. (Tunc expuerūt in faci-

Capitulum

XXII

em eius et colaphis eum ceci-
derunt. Iuxta Matheū i. xxij.
Barcus ꝑo ita dicit in. cūq.
(et ceperūt qdam ꝑspuere eū
z velare faciē eius z colaphis
eū cedere z dicere ei: ꝑphetiza)
Lucas ꝑo in. xxij. Et viri q te-
nebant eū illudebāt ei: ceden-
tes eum z velauerunt eum et
percutiebant facies eius, et in-
terrogauerunt eum: dicentes
(ꝑphetiza) Distice Spu-
ta immunda blasphemie sūt
et omnium dominū blasphe-
mantium. Unde in facies dei
spuit spiritualiter qui vel ma-
nifeste eū blasphemat, hoc est
qđ dicebat Job in psona ei?
in. xxx. Faciem meā cōspuere
nō verent. i. ꝑsentiam maledi-
ctis blasphemiarū polluere.
Potest et intelligi facies hūa-
nitas ꝑ quam mūdo innotu-
it: quā illi cōspuūt qui misteri-
um incarnatōis aut blasphe-
mant aut ꝑtēnūt. Intelligun-
tur z facies ei? illi in qbo ma-
gis relucet. Hi sunt q eū exp̄s-
sius et euidētꝝ imitant. De h
Eccl̄s. viij. Sapia hoīs chri-
sti: intellige lucet in vultu ei?
id est in eis q eū in ꝑrio imitā-
tur. In hāc faciē spūit q hu-
iūsmodi viros maledictis cō-

uicijs z aspernatōnibus ꝑse-
quunt. Hi sunt q nec faciem
patris nec etiā matrꝝ spiritua-
lis que est eccl̄ia verent. ꝑpter
hoc incurrūt maledictiū illud
Deuteronomij. xxvij. Male-
dictus qui nō honorat patrē
suum z matrē. Non putant se
forte toti eccl̄ie dei cōtumeli-
am irrogare. cū faciem ei? con-
spuunt: cū nobilissima mēbra
ei? feda turpisqꝝ ꝑdicant, nec
ꝑpo dño: cum mēbra eius vi-
tupant z cōuicijs dhonestāt.
Que eū mulier nō singulorū
mēbroꝝ suoz vitupium: ꝑꝑri-
um reputat. z quāto nobilioꝝ
speciosiorqꝝ fuerit: tāto maio-
rē ꝑtumeliā sibi irrogatā non
doleat. Quod z manifeste te-
statur est ip̄e dñs supra Ma-
thei. xxv. Quicqđ vni ex mi-
nimis istis fecistis: mibi fecistis.
qnto magis maximis. Atten-
de aut quia quāto cariorē ha-
bet hāc faciem: tanto in eius
conspuitione magis offendit
Quia igitꝝ ꝑ ista recupanda
vel reparanda: z illā ꝑꝑriꝝ cor-
poris assūpsit: et ludibrio spu-
torum vt istaz liberaret expo-
suit: z in eam palmas z cōfusi-
onem vt istam incōfusibilem
redderet excepit: q istam am-

plus q̄ illam diligeret aper-
te mōstrauit. Grauius igit in-
dignusq; sustinet sputa cōul-
cioz: aspernationū et vituperl-
orum in ista: q̄ sputa iudeoz
sustinuit in illa. Ludibria igit
dñice passionis q̄rum ad cō-
spuitionem renouant q̄ emi-
nētiōes in ecclesia detractio-
nibus et cōuicijs hoc est irre-
uerentia filioz alienoz vt dei
faciem cōspuere nō verentur

Moraliter p̄o in faciem ve-
teris hominis sputat q̄ eidē in
doctrina vel exhortatione vl'
sibi ipsi in p̄pria cōfessione cō-
uiciat. Hoc autē faciunt mi-
nistri. i. totus chorus virtutū
dum vnaqueq; virtus: vt alīs
dicēdum est: contrario suo vi-
cio cum indignatione et abo-
minatione vel verbo vel reco-
gitatiōe cōuiciatur. Hoc sen-
tit veraciter penitens in se dū
ex amore castitat' p̄bi que est
interiectio abominantis con-
tra se p̄pter luxuriam ingemi-
nat. vel prout ipsa est interie-
ctio indignantis vel vilipen-
dentis contra remissionem et
desidiā qua tam turpiter le-
ui tentatiōi succubuit. Et ad
hunc modum de ceteris vir-

tutibus. Quelibet enim vir-
tus indignatur suo contrario et
abominatur ipsum. De ergo
sunt illusiones quas ministri
id est virtutes veteri homini
irrogant. et he sunt conspu-
siones quas ipse membris ei'
id est vicijs irrogant: non ali-
quid sordis a qua penit' sunt
imunes in ea emittēdo. sed
feculentiaz eorum detegendo
et diligentius intuendo mor-
dacijsq; exprobrando vel im-
properando. Econtrario p̄o
miser peccator seu vetus ho-
mo a demonibus illuditur:
irridetur. et ab ip̄a peccati fe-
culentia quod cogitat et appe-
tit cogitationibus et affectio-
nibus quibus tentatur: de il-
lo velut quadam conspuio-
ne polluitur facies cordis ei'
Huc ludibrio sputoz et con-
uicijs etiā exprobrationibus
demonum miser peccator fa-
cie cordis exponit anteq̄ ad
infernale perueniat p̄ambulū
Confessores p̄o qui ex indi-
gnatiōe vel abominatiōe pec-
catorum que audiunt in faci-
em ad literā vl' in p̄sentia spu-
unt penitentium et confitēti-
um exēplo domini saluatoris

Capitulū

XXII

et gratia ad crucem pñie spō
te venientius, quēadmodū et
īpe xps dñs spōte p nob veni
ebat ad crucē: velut mīstri pi
lari z iudeoz sūt facie dñi sal
uatoris cōspuentiū. In mem
bris em spūta illa xpo dño in
nouant z facie eius itez con
spuunt. Quis em faciem dñi
ad crucē p nostra redemptōe
sponte cunctis ita euīdēter pre
fert: vt penitēs: q̄ et^o imitatōe
ad crucem penitēte spōte ve
nit. Nunqd nō velut agnus
māsuētus ad araz, velut ouis
ad victimā: corā rōdente imo
trucidāte nō aperiens os suū
tibi duci videt penitens q̄ to
ta būilitate: tota mansuetudi
ne coram carnifice sacerdote
obmutescit: et se excoiari tru
cidari fm veterē boiem pmit
tit, quēadmodū scriptū est de
xpo dño Esa. liij. Sicut ouis
ad occisione: duct^o est et sicut
agnus corā rōdente se obmu
tuit z nō apuit os suū. Vira
dei patientia q̄ hmōi lictoribz
bus filios suos tradi pmitit
p̄spuēdos z illudēdos, et intro
lerabilis eoz p̄sūptio atqz te
meritas: ī locū medicōz atro
cissimos lictores atqz carnifi
ces animaz se exhibent, Cō

spuit etiam faciem penitētis
cōfessor q̄ eūdē apte ptemnit,
vt eīdē conuiciat. Q̄s vene
nata sūt spūta ista quēadmo
dū spūta serpentis atqz bufo
nū. eo ergo serpētes atqz bufo
nes se esse ostendūt: q̄ hoies
spūto suo spūaliter occidunt.
(Et velauerunt faciem eius)
Distice eam sibi p̄sūptis absco
derunt, z velū p̄cōz suoz si
bi et deo imposuerunt, xxxij.
Deuteronomij. Abscōdā fa
ciem meā ab eis. i. abscođi p
mittā: vel ipso facto velatiōis
q̄ dei facies ab eis velata vel
absconsa esset quasi q̄dā velo
humilitatē. Moralr Ipsos
oculos cordis sibi velat ne vel
faciem suam eiusqz turpitudi
nem videat q̄ turpia cogitat z
affectat, ipsum em qd cogitat
ita oculos mēt^{is} opit vt aliud
videre p cogitationē nō sinat
Velant igit faciem eoz q̄ ten
tant demones eisipsis q̄ cogi
tationi eoz aut affectioni in
gerūt. Et hoc tribz de causis.
Primo vt de eo ludāt ex lu
do q̄ dicit capifolium. Secū
do ne vel ipsos demones vio
deat: q̄bus pculdubio se vel
subduceret vel erigeret si vide
ret. Tercio quia ducit ad in

fernale suspendiū. ne in via q̄
illuc ducit̄ quēq̄ ex obuijs ro
get: vt eum vel liberet: vl̄ p̄ eo
vt liberet̄ intercedat. Ita luse
rūt de x̄po dño lictores ludo
capisoli: vndiq̄ euz palmis
cedentes. Sic et miser pctōr
velata facie a tor demonibus
cedit̄ q̄t cogitatōibus vl̄ affe
ctōibz malis vndiq̄ leditur.
vnde in hoc apparet ip̄m ha
bere velatā faciē cordis: qz q̄
si ludus est: tā crebra pcussio.
tā multiplex lesio. nō irascitur
pcutientibz et eū tam grauit̄
cedentibz demonibz. Velatā
etiā habet faciem q̄ nec videt
vndiq̄ pcutientes. a tergo q̄ dē
mali timoris. a facie male spei
vulnera inferētes a dextris et
sinistris: gaudio et dolore: adu
latione et detractōne. Erube
sce igit̄ o christiane tantū esse
demonibz ludibriū vt de te tā
turpiter tāq̄ ignominiose luz
dant. Q̄ si hoc ip̄m nō vides:
sit ip̄a cecitas tua tibi lucerna
et ostendat tibi velamē faciei
tue. vt eo ip̄so q̄ illutores: con
sputores: pcussioresq̄ tuos nō
vides: velatā faciez tuā agno
scas. Eo ip̄o etiā q̄ velatā faci
em tuam vides: adiudicatur
te iam aduerte infernali suspē

dio. exhorre illuc duci vel tra
bi. Possumus et illud intelli
gere qz pctōres faciem x̄pi ve
lant in se: dū eius imagines in
se apparere nō sinunt. i. in cor
dibus suis larvā ei diabolice
turpidinis et silitudis supin
ponentes. Manifesti p̄o pec
catores q̄ oīno signa christia
nitatis forinseca. piecerūt a se
et in alijs eadē abomiānt̄ et p̄
sequuntur: adeo ignominiose
x̄pi faciem velauerūt: vt eam
aspectu būano et visione indi
gnam penit̄ iudicet: q̄si q̄ nec
debeat appere in p̄spectu ho
minū. q̄les sunt clerici nostri
tp̄is in quibz oīno nihil chri
stiani decoris aut faciei appa
ret. sed neq̄ in alijs etiā aliqd
christianūz qd̄ deceat videre
possūt. Aliter p̄fessores et p̄
dicatores ignominiose facies
penitentū velāt: cū vel adula
tiōibz oculos eoz op̄iūt et ob
uolunt vt feditatē pctōz su
ozū eos videre nō sinant. vel
obiectu cōuicioz tanta cōfu
sione vultū eoz op̄iunt vt pec
cata sua attēdere nō valeant.
Hoc em̄ verecundis penitē
tibus plerūq̄ accidit vt nimi
eras ruboris et cōfusiōis ocu
los cordiū eoz opp̄imat et ali
b

Capitulum

XXII

nd cogitare non sinat. Salu
briter aut et laudabiliter facie
eorz velant qui eorum vereci
die parcunt qntum ipsa pfessio
exigit. Qui em tota fediratem
totaqz horribilitatem pctozuz
detegit: anteqz cofessionē a pe
nitente extorsit: facie illi⁹ re
uelat Velat etiā illam q vela
tam illā fuisse ostendit. Velat
etiā sacerdos qntum ad se duz
faciem in eo pctōis seu pctō
rū de cetero nō attēdit: vt euz
de cetero nec abhorreat nec
abominet tanqz pctōrez. Vel
aliter velare debēt cofessores
facies pctōz: fediratē eorū ce
lare: nō reuelare alijs. vel ve
lare ab oculis dei ne ea vide
at dñs ad vīdinctā. Vel po
test intelligi velamē illud hūi
litas et vereciūdia: qbz se opire
debent coram dño penitētes.
qsi q indigni sint ei⁹ aspectu.
Ignominiose etiā xpi faciem
iuxta misterii velat q electos
qbus maxime dinoscit cofu
sione opiunt et abscondūt vl la
tere cōpellunt. Sicut legit in
xxviii. Prover. Cum surrexe
runt impij abscondent hoies
cum illi perierūt mltiplicabū
tur iusti. Hanc facie velant si
militer detractores qui bona

alioz mendacijs suis opiunt
et abscondunt. Heretici ho fa
ciem di velant dū eum hoibz
mendacijs suis abscondunt et
videre nō sinūt. Velationem
istā et absconsiōne significasse
videt Moises Exodi. xl. qñ
velabat faciem suā. (Et colap
his cedebāt eū) Glosa dicit.
quia colaphis eum cedunt q
suos honores ei pferūt. ppter
quod manifestum est oēs ina
nis glie amatores: christi esse
colaphizatores. Ergo q que
rūt in ecclia dei q sua sunt: nō
que eius sunt: maxime hono
res: indubitāter ipm colaphi
zant. Sile legit Malach. iij.
Si affigit hō deū: qā vos cō
figitis me et dixistis in q cōfi
gimus te in decimis et in pmi
tijs et i penuria maledicti estis
et vos cōfigitis me gens tota
Si ab illis dicit se configi q
auferūt decias et pminias qñ
to mag⁹ eū colaphizare intelli
gunt q suos honores ei prefe
rūt. et ipsis honoribz qz tñ nō
nisi ab ipso obtinent illuz im
pugnant. Cōgruēt⁹ tñ qz co
laphis et in collo et in facie ce
debat melius intelligunt co
laphizatores eius: psecutores
pdicantium et manifeste recte

fluentiū. Collam em̄ per qđ corpus ecclesie xpo capiti iū-
gitur et p qđ vocem ipam p̄di-
catōis et doctrine omittit cer-
est p̄dicantiū atq; docentiū
Qui ē eos q̄cunq; genere pse-
cutionis impugnāt aut p̄cu-
tūt xpm colaphizat. i. in ei⁹ spi-
rituali et mistico colaphos dat
In faciē ergo eum p̄cutiūt q̄
manifestos electos et manife-
ste p̄sequunt. In p̄cussionib⁹
em̄ p̄secutores intelligēde sūt.

Moralr p̄o miser p̄ctor co-
laphizat insultib⁹ q̄s añ mor-
tem consensus acriores patit
Euidēter aut̄ in dolorib⁹ an-
gustijs et ire inuidieq; stimul-
Hec em̄ oīa colaphi et lesiōes
sensibiles sūt. Nescienter aut̄
et sensibilib⁹ colaphizat dele-
ctatōib⁹ q̄ sunt citra p̄sensum
Ut rōq; tñ veracissime cola-
phizat velata facie q̄a nescien-
ter. vnde et colaphos huius-
modi non passiones vocat.
sed affectiones simpliciter vl-
desideria sua. Exterius tamē
colaphizatur quēadmodū et
cōspuit a despicientibus et p̄-
sequenibus. A despicientib⁹
et irridētib⁹ cōspuit. A p̄seqn-
tibus p̄o et impugnātib⁹ cola-

phizat. Bñs aut̄ si colaphis
hmoi causam dedit p̄ctm ei⁹
Quot enim habet colaphiza-
tores miser p̄ctor tot h⁹ magi-
stros et correctores. Ex q̄ itel-
ligere pōt quanta cura et solli-
citudine correctioni et erudi-
tioni eius deus magister iul-
gilet. Hoc mō colaphos acci-
pit Petrus in canonica sua.
Que em̄ est vobis gr̄a si pec-
cantes et colaphizati estis. id ē.
p̄secutiōem patimini. Quāto
igit̄ plures sūt etiam maiores
q̄ nos. p̄ p̄ctis nostris p̄sequū-
tur: tanto gaudētiores debe-
mus esse in ipsis persecutiō-
nibus: agnoscentes dei curas
et sollicitudinem ex multitu-
dine corrigentiū et increpā-
tium et ad nostram emenda-
tionem et eruditionem a deo p̄-
missorū. Velata autem fa-
cie miserabilis ē peccator hoc
mō: q̄ colaphos istos sibi sa-
lubres et ex diuina sollicitudi-
ne circa se eē nō intelligit Aut
per gratiarum actiōes sibi sa-
lubres non efficit. Possunt et
intelligi colaphi ecōtrario ob-
iurgatōes p̄fessor atq; docto-
rū. Juxta illd qđ dicit Prover-
b. Stultus cecidit labijs id est

Capitulū

XXII

verbis obiurgatōis: que q̄dē faciēda sunt in cōfessione. sed nō nisi velata facie penitētis vel cōfiteutis. ppter hoc em̄ et scriptum et factū est. quia velata facie christ⁹ dñs colaphizatus est dum veniret ad crucem: vt p̄fiteutes velata facie colaphizent. hoc ē vt sine cōfusione eoz ver⁹ in eis homo colaphis obiurgationū ceditur. Tunc ergo tibi o cōfessor ne faciē eius quez colaphizas reueles. i. ne manifeste eū coram te cōfundas. Qui autē penitētes irridēt aut psequūtur velut ministri pilati sunt: crucifigendos p̄ctōres. i. cruci penitēte affigēdos instar xp̄i p̄secutōibz colaphizantes. Qd autē interrogant (p̄phetiza nob christe quis est qui te p̄cussit) quēadmodū in ludo capifoliū interrogare cōsuevit. Optime dicūt nesciētes quia nō nisi p̄phetico spū reuelante scire pnt p̄secutiōes iste a quo sunt siue p̄cussiones demonū: siue tribulationū a deo. Qd autē et in mēbris p̄cutit dñs xp̄s: nō nisi reuelate spūs sancto cognoscit. Sic et ab vnoqz nostruz requirit tonēs q̄tiens alterutro modoz istoz p̄cutimur vt p̄

phetizemus. Quis est q̄ te p̄cussit. vt intelligētes deū p̄cutientē nos tribulatōibz timeamus: humiliemur: gr̄as agentes: et crudiamur. Aduertentes autē demones nos p̄cutientes: vt declinemus p̄cussiōes eoz: in alias occupatōes nostrāferentes. aut p̄ oratōes ad dñm fugiētes. Vel rep̄cutiamus eos gladio disciplie: nos ipsos ipsa hora ferientes. In q̄ diligēter attendendū est exemplum Dauid regis in. xvj. scōi Regū. q̄ intellexit maledictio nē inimici imissam sibi a deo. Unde cū Abyssay veller abcidere caput Semey: phibuit eū dicēs. Dimitte eū vt maledicat: dñs em̄ p̄cepit ei vt malediceret mibi. Dimitte eū vt maledicat iuxta p̄ceptum dñi si forte respiciat dñs afflictionem meā: et reddat mibi bonum. p̄ maledictōe hac hodierna. Tu ergo o p̄ctōr semp̄ p̄phetiza. i. ex diuina reuelatiōe vide q̄s ē qui te p̄cutit. incessanter em̄ p̄cuteris. incessanter em̄ vel tentatiōe blāda vel tribulatōe p̄cuteris. Quia tentatio est vita hoīs sup̄ terram vt legit Job. vij. vbi nos habemus. milita est vita hoīs

super terrā. Quā autē sequit illa adiuratio dicentū (Si tu es christus dic nobis palā) Insignuat diligentia adhibere debere p̄fessoribz vt veritatē cōfessionis extorqueant a cōfite te. Qd ergo sequit (Dane autē facto consiliū interūt oēs p̄ncipes populi z seniores aduersus iesum vt eū mortī traderent z vincum eum adduxerūt et tradiderunt eum p̄ōtio pilato p̄sidi) Diligent^r notandum est: quia iuxta mīstetrium vtrāqz potestate seculari scz z ecclesiastica vtrūqz diaboli z ministri eius ad opprimendum christū dñm z occidendū in mēbris. Morali ter p̄o sciendū est quia nec a caypha x̄ps occidit sed tñ accusat z vincit ad pilatū ducit eiqz iudicat^r z occidēdus tradit. Pilatus em̄ interpretatur ore cōtundens vel os malleatoris. Ore p̄o contundentes vterē hōiem: p̄dicatores et doctores sunt. et os malleatoris p̄p̄le est os doctoris vel etia p̄dicatoris. Si em̄ verbū dei malleus est cōterens petram vt legitur Hieremie. xxiij. ergo malleatores dñi doctores et p̄dicatores sunt. Intelligāt

igit quia nec vite sanctitas q̄ intelligit in anna: nec ecclesiastica dignitas vel potestas que intelligitur in caypha iudicat peccatōrē. nec ei in iudicio penitentiali est credēdū. Sola sacra literatura ē que iudicat et cui in iudicio p̄niali credendū est. z hoc est. qm̄ in iudicio illo diuinis tñ legibus iudicandum est. quod contra eos dīcimus qui sanctitatē in cōfessoribus sacre literature p̄ferunt. z potius sc̄ōs et simplices cōfessores habere volunt q̄ malos literatos. nesciētes q̄ sacris literis z legibz diuinis z regi z iudicari z emēdari debeant vita humana. Unde et p̄les expresse nominat pilat^r: vt lex diuina in penitentiali iudicio p̄sidere debere z cōfessores meritis p̄ferri doceat. vñ Deutero. xviij. Si difficile et ambiguum apud te iudiciū esse p̄p̄eris inter sanguines et sanguinē: causam z causam venies ad sacerdotes leuitici generis: q̄resqz ab eis et facias quēcūqz docuerint te iuxta legem eius: sequerisqz sententiā eorum zc. Quēadmodū ergo in iudicijs secularibz legibus regum z imperatorum credit

Capitulum

XXIII

et fm eas solūmodo iudicat: nō fm merita iudicātū. Sic et in iudicio penitēciali qđ me re diuinū est: diuinis legibus solūmodo est iudicanduz: nō meritis iudicantū. Quia pō malleator intelligi potest de pater sicut ⁊ fabricator vt legitur Eccl̃s. xj. Nescis opa dī qđ fabricator est omniū. Os ergo dei patris vel filius accipiendus est. vt ibi in pmo Canticoz. Osculet me osculo oris sui. Vel sacra scriptura qđ uelut ore uolūtatez suam nobis aperuit. Ad sacram ergo scripturam vel dei legem peccator adducit: cum vel ad eius obedientiā uelut pcam iudicare uelit inducit. vel post susceptam gratiam id est annā seu recognitionez eius. Post caypham id est vomitū oris qui est p̃fessio: ad sacram doctrinam vt ad eius regulaz uiuat ⁊ se obfuet d cetero adducendus est. vel ad sacram doctrinam vt eam semp audiat. Post euomitam em̃ feculentiam peccatorū quid restat nisi vt quotidie aromatibz uirtutum et donozū impleatur. Quod maxime fieri cōsueuit sacre doctrine et exhortatōis

crebro auditu. Posset et intelligi in oris contusione oratio. Oratiōe em̃ maxime cōtunditur diabolus. Unde ad oris cōtusionē vel ore contunden-tem tunc adducit penitēs: cū ad orationis assiduitatē et deuotionez ipsius cōfessoris exhortatōibz puocat. hoc em̃ restat post euomitū diabolū uelut serpentem p̃sbitūz vt ore cōtundat et cōminuat: quod fit vel orando vel particulas peccatorū et circūstantias cōfitendo. Vel pilat⁹ iudex erat. Per pilatum intelligimus p̃prie cōdemnatōis iudiciū. Sub caypha igitur id est cōfessione peccatorū euomit cōfitens diabolū. Sub pilato pō id est iudicio prope cōdemnatōis ore cōtundit ipsum. dum em̃ dignū se morte iudicat interius: et ore cōfitef ex terius in seipso ore p̃tundit. veterē hominē siue diabolū. Nō em̃ cayphas christū dominū occidit. Sic neq; cōfessio sola peccatorū veterem hominē cōtundit. sed pilatus. Unde tunc p̃mum in eo uetus homo cōtundit: cum huiusmodi iudicij sententiaz ore proprio coram sacerdote p̃nū-

ciat. Econtrario ꝑo ore cō-
tundens diabolus est quēad-
modū leo. vt legitur in. v. pꝛi-
me canonice Petri. Quēad-
modū leo rugies circūit que-
rens quem deuoret. Vnde ⁊
demonēs in vltimo Eccl̃i. ru-
gientes ꝑparati ad escam di-
cunt. A rugientibꝫ inquit ꝑpa-
ratis ad escam. Ad hunc igitꝫ
id est diabolū ꝑ vomitū ad
quem redit miser peccator ad-
ducitꝫ vt hic ore eius cōtunda-
tur ⁊ deuoret in culpa: nouis-
sime ꝑo in pena. Aliter etiaꝫ
et Moraliter velut christi ꝑ-
secutores scribe et pharisei et
ministri horum id est lictores
velut pilato damnandū chri-
stum dominū iterum tradūt.
et hoc in mēbris: qui sub in-
quis iudicibꝫ fideles quoscū-
qꝫ iniuste verāt Quotidie em̃
iudicat christus dominus in
membris: ⁊ ore iudiciū impio-
rum in eis ꝑtundit. quia con-
tusio afflictioꝫ suozū: ⁊ si nec
passione nec cōpassiōe sua sit
sua tamen est lege charitatis.
que sese amantū omnia facit
esse cōmunia. Iniqui ꝑo iu-
dices dum ore impio iniqꝫ se-
runt sentētiās: velut pilatꝫ sūt
qui et si non manibus: ore ta-

men cōtundunt quos dam-
nant. Miserabiliter autē ad
illum cōfessorem ministris de
monibꝫ peccator iudicandus
adducitur. cuius ore contun-
dit ⁊ spiritualiter occidit. Hu-
iusmodi igitꝫ cōfessor pilatus
est ore cōtundens durꝫ obiur-
gationibus ⁊ cōuicijs conte-
rens penitentem ⁊ cōfittentē.
vt pilatus igitꝫ christū domi-
nū ore suo ꝑtundit dum ipm
ore ipꝫssimo cōdemnat. Sic
isti pilatini cōfessores imo pi-
lati spirituales cōtundūt ore
suo spiritualiter confittentes.
Attende igitꝫ cōfessor quia
velut pilatus ꝑo tribunali se-
des in auditorio confessiōis:
qui ore tuo durissimo para-
tus es contundere peniten-
tes: conuicijs et obiurgatio-
nibus. et miscōle purgatorizū
atqꝫ ꝑpiciatorizū fecisti pila-
ti ꝑetozizū ⁊ locuz caluarie:
iudicans iterum in mēbris et
ꝑdemnans iniquissimē chri-
stum dominum: dum ipsos
penitentes absolutione indi-
gnos iudicas: vel forsitan ab-
ominaris et despicias qui non
nisi sancti atqꝫ mūdissimi de-
cori deoꝫ gratissimi de laua-
cro gratie id est iterioris ꝑnie

Capitulū

XXIII

et cōtritionis pcedere possūt. Qd autē psequunt euangeli ste quia accusat coram pilato (Pilatus autē audiens qā galileus esset remisit eū ad herodem) Evidenter suggillat pilatus iudices inq̄s qui iurisdictionē sibi vsurpant vbi eā nō habent, quia ⁊ ipse cū esset iniq̄ssimus: dominū Jesū qā galileus erat ad herodez qui galilee perat remisit iudicandum. Quod etiā fortasse fecit vt seipsum exoneraret: videns quia nō poterat compe scere multitudinem iudeorū inflāmatā cōtra dominū Jesum, Vnde ⁊ sic laborabat vt declinaret iniquū iudiciū. Moraliter ꝑo instruimur ea que mundi sunt mūdānis cō mittere, quia galilea rota in q̄ mund⁹ accipit: ⁊ herodes pelliceus in q̄ mūdāni intelligū tur interpretatur, Vnde ap̄lus in. vj. p̄me ad Cor. Indigni estis qui de mīmis iudicetis, Et iterum, secularia iudicia si habueritis: cōtemptibiles q̄ sunt in ecclesia constituite ad iudicandum, Ad idē facit et illud, Reddite ergo que sūt ce saris cesari. Confessor autem qui vicem pilati obtinet: peni

tentem secularē siue mūdānū aliter iudicare debet, aliter clericū, aliter religiosum. Et tūc ad herode sp̄m remittit id est p̄prium iudicem: cum p̄ statu suo penitēciali ei coaptat iudiciū. Sunt em̄ adeo indiscreti confessores quidam vt seculares velint viuere monastice aut more clericorū: cum vni cuiq̄ p̄ mō suo sit p̄sulēdum. Qui autē cās ecclesiasticas et sp̄uales secularib⁹ hoib⁹ ⁊ pellicis examinandas cōmittit xpm dñm iterum ad pilatum quasi sp̄etum remittit. Tu q̄ o sacerdos cum audis qā penitēs galileus est, i. de mūdo ⁊ in mūdo, noli eū iudicare tanq̄ in celo sit et de celo, Quia em̄ de mūdo est: memēto illud Job, xiiij. Quis potest facere mūdum de imundo conceptū semine, Et qā in mūdo est recordare illō Eccl̄, xij. Qui tetigerit picē inq̄nabit ab ea. Et illud Job, vij. Tentatio est vita hominis sup̄ terrā. In rota tāte volubilitatis noli mirari casum, In cāpo assidui certamis noli mirari vulnus, In abisso picis quam nō solum necesse est tāgere sed etiā in ea versari: nō

li mirari iniquitatem. In vase
luteo ne obstupescas fetorem
In vulnerato noli exhorrere
fluxus sanguinis. nec in naue tā
fragili tamq̃ fracta illudēz
sentire. vbi de tra z terrenū in
dica penitentē: nō vt de celo z
celestem. Noli exigere z ne q̃
sieris in terreo z terreno hoīe
celestē z angelicaz puritatem.
Erubescāt neq̃ores et inīq̃o
res se esse pillato q̃ parati sunt
iudicare et cōdemnare christū
dñm spūaliter in mēbris: z vl'
detractione vel publico iudi
cio: cum pilatus tātope decli
nauerit eius cōdēnationem at
q̃ iudicūz: z publice p̃fessus
fuerit q̃ nihil cause iueniebat
in eo: cum ipsi econtra sp̃ cau
sas iudicādi z cōdēnandi in
uentāt. sicut eis exprobrat do
min' in. xj. caplo supra. *Ue*
nīt inq̃t Iohānes nō mādu
cās neq̃ bibēs: z dicūt: demo
niū habet. Venit filius hoīs
māducans z bibens: z dicūt:
Ecce hō vorax et potator vi
ui: publicanor̃ et peccatōz ami
cus. In quo manifeste appa
ret immēitas iniquitatis de
tractorūz qui vtrāq̃ partē cō
tradictōnis psequunt. Vere
sepulchz patens est guttur eoꝝ

rum. q̃ affirmationē et nega
tionē simul absorbent Siue
em̃ faciam' qd vitupant siue
nō faciamus: in fauces corūz
incidimus. Arguit etiā pila
tus impios p̃fessores qui p li
beratione dñi saluatoris tāto
studio satagebat: cū ipsi econ
trario niti videant ad subuer
sionē penitentū. Pilatus ex
cusabat dñm dicens (nihil in
uenio cause in hoc homīe) Il
li p̃o accusant ad cōfusionem
et desperationē. Qd aut̃ dicit
in. xxiij. Luce (Quia herodes
erat hierosolūmis illis diebꝫ)
Bene cōgruit z misterio tro
pologie. Vbi em̃ damnatur
christus vel in se vel in mem
bris: vbi p̃secutionez patitur:
adest herodes. id est pellice' z
pellis gloria. In quo gloria in
anis z eius amatores intelli
gunt. Intelligitur autē pellis
glia et ypocrit̃ et glia carnis
et pōpa mūdi. Hipocrit̃is au
tem atrocissime christuz dñm
psequitur z in se z in suis. In
se quidem dum eius gloriā
sibi vendicat z furatur dñ de
ipsis hipocrit̃is deum ejicit z
diaboli latibula eos facit qui
templa debuerant esse christi.
Pugnat z astutissime contra

Capitulum

XXIII

ipsum dum christo dño contra ipm se ptegit. Illo em op-
ta videt z illum penitus indu-
isse. In suis ho eum psequit
ypocrisis: dum veritatē religi-
onis subuere nitit et sola si-
gna astruere, sicut apparebat
in phariseis qui baptismata
calicū z yrceoz interiori mū-
dicie preferebant, et christum
dominū z apostolos ei? p ip-
sa religionis veritate psequē-
bant. Herodes iste etiam no-
stris temporibz hierosolimis
est dum adeo pellicei facti su-
mus p maiori parte: vt solam
pellem religionis habeamus
Alij ho solam pelles religiōis
amare videntur: quales etiaz
multos monachos albos no-
uimus qui non nisi sue pellis
habitus hoīes religiosos opi-
nari possūt. Similr et qā de
pelle hmōi gloriānt herodia-
ni oīno sunt: hoc est: pellicei z
pelle gliosi vel gloriātes. Vi-
de igit si herodes est hieroso-
limis hīs diebz cum exercitu
suo, id est, si in ecclia dei est di-
abolus vel mūdus cum mul-
titudine pelliceoz z pelle glo-
riātū. Verissime aut pellicei
sunt q tot ex pellibus sūt hoc
est q nihil habent nisi pelles,

id est forinsecas apparitiones
religionis z ostentatōes. Ad-
istuz herodem christum iudt
candū mittunt Tropologicē
qui eos indices vel penitētia-
les vel forenses faciūt, qd z se-
pe videmus: dum iniqui pla-
ti tanqz alteri pilati bulustmo-
di homines pelliceos cōfesso-
res instituūt: qui nibl nisi de
pellibus vt dicimus nozunt.
Hi em vt vulgo dicit mercā-
tores sunt pellium angustiaz
duz nibl nisi pelles aut emūt
aut vendunt. z hoc est qā nec
sibi aliud querunt: nec se con-
sulētibz aliud iniungūt. Pom-
pa ho mūdi cum quāto exer-
citu hierosolimis id est in ec-
clesia sit: canes z aues et eqta-
tus velut pharaonij et turbe
clientelarū maxime in platis
et psonis ecclesiasticis osten-
dunt. Et hmōi herodi vel he-
rodianis iudicādu in mem-
bris hoc est in religiosīs et ve-
re christianis tradit? z exposi-
tus est christus dñs. Unde z
ipm in mēbris cōculcant duz
religionem aspnant z abomi-
nant: et religiosos posuerunt
abominatōē sibi: ita vt gra-
ues sint eis ad videndū. Nō
nunqz etiam eos persequunt

herode in hoc deteriores: qui christum dñm tm spreuit euz exercitu suo: nihil psecutōnis eidem inferens. Isti pō spiritaliter eum psequunt in suis dum religionē in eis impugnant et destituūt. (Sed et herodes ex multo tpe erat cupiens videre Jesum (vt dicitur. xxij. Luce. Isti autē grauis est ad videndū qui in membris preodio ipm videre non possunt Herodiani igit nequitiaz ista gens pharaonia q̄ in curribus et in equis est trascēdit. His minas dñs per Sophonias in pmo. Visitabo in q̄t super oēs qui induti sunt veste peregrina qui intelligunt inanis glorie amatores Propria em̄ vestis nostra humilitas est: et sup omne qui arroganter ingreditur limen qui cōplet domū dñi in eq̄tate et dolo. Carnis similiter glia in turba nepotulorū et p̄p̄nquorū que veraciter exercit pharaonis est: herodem hierosolim̄s. id est in ecclesia dei esse oñdit apte. De huiusmodi herode. i. p̄lato pelliceo qd̄ est carnali manifeste verū est qd̄ legit in eodem capitulo Luce. Tal̄ em̄ cum exercitu suo. id est cū tur

ba nepotulorū et cognatorū et aliorū domesticorū christū domini spernit. Hmōi em̄ p̄mi destructores et cōculatores sunt religiōis. et recte exercitus vocant. quia cum diabolo cōtra religionē et dei honorem militant. Hi sūt gens pessimorū quas antiochus in arce hierusalem cōstituit. i. in clero vel in altitudine p̄lationis ecclesiastice: et abominatōnes aliē q̄ in. iij. et. vj. Da chabeorū: templum et ciuitatem fedasse et polluisse legunt

Qd̄ pō dicit (quia exiit eū c. v. Jesum nec dicitur habere vel honorare. ad curiositatem vel vanitatem hmōi hominū referendū est. qui si q̄nq; docq; aliquid de sacris literis aut religione: aut inq̄rūt: aut audiunt: non diuino honori aut proprie salutē. sed proprie curiositati vel vanitati inserviunt Ad hoc ipm referēdum est qd̄ sequit in eodem caplo (Herodes autē viso iesu gauisus est valde) Vani em̄ et curiosi de l̄raz sacraz cognitōe valde gaudēt. sed vane et auares. Potest enim referri ad vanitatem eorū q̄ de frequentia sanctorū et familiaritate vane

Capitulū

XXIII

gaudent qui gloriāntur qui ad hoc solum eos vocant vel eos frequentat ut de eorum frequentia boni videant et predicent. Ad eandem curiositatem referendum est illud quod sequitur (Quia sperabat signum aliquid ab eo fieri) De curiositate enim aut fidei infirmitate desiderium miraculorum in multis oritur, in quo herodis filius sunt qui multa quidem audierat de Iesu ut ibidem legitur, nec tamen adhuc credebatur, sed potius signum aliquid videre querebat, quod molesti autem sunt ei homines quod verbis et exhortationibus eius credere noluerunt in, ix. **M**arci expressit testatur, dicens. O generatio incredula quod diu apud vos ero: quod diu vos patiar. Quod autem sequitur (Interrogabat autem eum herodes multis sermonibus: ac ille nihil respondit ei) significavit herodianos id est vanos atque carnales ex curiosa intentione in sacra doctrina non posse proficere: nec dei posse responsionem id est interrogationum revelationem obtinere. **U**n legimus Proverbia, xiiij. Querit derisor sapiam et non inueniet: doctrina prudentium facilis, vel quia scriptum est. (Interrogavit eum multis sermoni-

bus) Non autem operibus aut rectis affectionibus. Responsionem a domino non meruit. Operibus enim interrogabat eum Anna prophetissa: quibus gratiam prophetandi meruit. De qua legitur in, ij. Luce. Non enim reges solebant aut sacerdotes consulere aut interrogare dominum vacuum muneribus et sacrificiis Contra carnales quibus claudit dominus mysteria sua dicitur, vij. supra. Nolite spargere margaritas vestras ante porcos, hoc est margaritas sacrorum eloquiorum: aut eos qui in scenus carnalium voluptatum versantur. Contra vanos et inflatos et de sua scientia presumentes in, xlvj. dicitur supra. Nisi conversi fueritis et efficiamini sicut parvulus iste: non intrabitis in regnum celorum. id est in sacram scripturam. Et in, xj. supra. Abscondisti haec a sapientibus et prudentibus et revelasti ea parvulis. Inundantibus sermonibus et vacuis ab operibus dixit in, xxj. supra. Auferetur a vobis regnum dei et dabitur genti facienti fructus eius id est sacram scriptura dabitur operantibus. Et in ps. Intellectus

bonus omnibz facientibz euz
quasi dicat dabit: z illd: a mā-
datis tuis ea videlicz opando
vel implēdo intellexi. Qd aut
sequit in eodē capitulo Luce
(Stabāt pncipes sacerdotū
et scribe: cōstanter accusantes
eum) Ad maledicos z detra-
ctores referēdū est q corā p-
cipibz vl sicut expoluim⁹ secu-
lariibz christo dño in religios
detrahūt: eos vel ad verādūz
accusant: vl vt eos apud secu-
lares cōreptibiles reddāt: de-
tractionibz vitam eoz vitupe-
rant. vñ sequit (Sprenit aut
herodes illuz cū exercitu suo)
U' scribe z pharisei clericos
z religiosos significāt q turpi-
tudine vite sue z infamia chri-
stianā religionē accusabiles z
ptemptibile efficiūt, ppter qd
et dñs dicit Ezechiel. xxxvi.
Sāctificabo nomē meū ma-
gnū qd pollutū est inter gētes
qd pollustis in medio earūz.
Similr z illud Exo. v. Fete-
re fecistis odorē nostz. coram
pharaone z seruis eius, hoc ē
qd impropat eis dñs in. xj. lu-
ce. Ue vobis legispitis q tuli-
stis clauem sciētie z ipsi nō in-
trouistis: z intrātes. phibulistis
exemplo vestro, vt dicit inter-

linia. Expōsius aut. xxiij. sup
Ue vob scribe z pharisei hi
pocrite q clauditis regnū ces-
loz ante hoīes: vos aut nō in-
tratis nec introeuntes finitis
intrare. Sequit. (Et illussit il-
lum indutū veste alba z remi-
sit ad pilatū) Vest⁹ alba intra-
misteriū: in qua illusus est im-
maculata caro est virginēi cā-
doris. Sed quia intelligitur
hic q herodes et illussit et idu-
it eum veste alba ad illusionē
qsi nō esset dign⁹ nisi veste al-
ba, nō purpurea vel coccinea
q regalis erat Cōgruēt⁹ mi-
stice z moraliter accipit. Ue-
stis ergo exterior puritas vel
mundicia est. Uel ad līaz ipa
vestis alba veste istam in mul-
tis vel i eis oībz herodes chri-
stum induit ad illusionem q
pellis. i. gloria inanis ad eius
assumptionē vl induxit vt su-
pra aliquos monachos albos
ad assumptionē albe vestis in-
duxit, aliqz hipocritas ad as-
sumptionē mundicie exterioris
vel innocentie mētis. Ue-
ste alba iduisse xpm dñm he-
rodes. i. pellis glia videtur. qz
z illi mēbra eius esse vident z
veritas xptane religionis in
eis esse z xps dñs p grām iba

Capitulum

XXIII

bitare videt. In hmoi q ho-
minibz herodes. i. pellis glia
ppo dno in veste alba illudit:
dum ipsa huiusmodi vest: in
duito ppo dno ad ignomini-
am z i opprobriu cedit. Quis
em amirari sufficiat blasphe-
mias gentium z hereticor de
hipocritaz et falsoz religioso-
rum turpi vita: xpiane religio-
ni obiectas. Ipsi ena q sic de
albat exteri sunt: christo do-
mino in veste alba in seipf il-
ludunt. quia totum est illusio
totiqz dei pumelia quod de
hmoi veste faciut. queadmo-
du totu est gloria dei qd chri-
stiane religiois veri cultores
et veri religiosi de veste sua al-
ba exteriori sua mndicta faci-
unt. nec mireris si herodes et
exercit' eius ppo dno illudut
si qdin gens dealbatoz hero-
dem. i. pellis gliaz habebit re-
ge z ipsa erit exercit' ei' couer-
sationem sua exteriorē z habi-
tu suu ppo dno facit ludibriu

Possunt z hi intelligi illude-
re ei veste alba q eu in mona-
chis albis aut aliter hitu dal-
banis obprobrio hnt. Hi sut
q religionē in eis aut ptenunt
aut irridet. et fm hoc intellige-
mus: illusi induitū veste alba

id est illusi ei cum ipse induit'
esset veste alba. Ppatici igit
z de forinseca glia. i. mndana
tumidi q hūilitatē religionis
hnt opprobrio: z ea irridet in
claustralibz Herodes z exer-
citus ei' sunt xpm dnm sper-
nantes z eidē in veste alba ad
lram vel puritatē couersatio-
nis illudetes. Adulatores etiā
q puritatē alioz adulādo pdi-
cant: in veste alba eis illudut.
Eo em vnumquēqz qd iduit
aut opit qd de eo pdicat. Si-
cut em vt ait btus Ambrosi'
vestis pulcerrima preciosissi-
ma q fama est. sic vestis igno-
miniosa atqz turpissima insa-
mia est. Silr z detractores et
irrisores q aliene puritati vel
ipso albo habitui ad lram de-
trahūt in veste alba: illi cui de-
trahūt illudut. Acrissime aut
ei diabolus in veste alba illu-
dit: cui puritatē suā in ludibri-
um pnt. hoc aut toties fit qti-
ens de cādore puritatē aut ca-
stitatē apud se qd inaniter glo-
riat. Habet em van' albā ve-
stē castitatis ad ludibriu: non
ad decorē: dū ea sibi attribuit
et in hoc sibipf illudit q eaz
sibi mēdaciter attribuit. sicut
et indei in hoc exēplo dno ilz

ludēbāt. Sic ⁊ ianiter gl'ian-
tes seipſos faciūt sibi ludibri-
um: dñi sibi qđ a se nō hñt mē-
dacter attribuūt. Similr et
dñi vestis alba, i. suppelliciu:
vl etiā vestis monachal' alba
alicui induit ⁊ circūdat: qđ nō
ad dei gl'iam sed etiā intētiōe
qrendi qđ sua sunt: vel p'endā
recepit vel religiōis habitum
in veste alba sibi sciat illudi.
Ludibriū em̄ est albo hitus ⁊
oīs exterior albatio vbi fuerit
terra et horrenda cōuersatio.
Quēadmodū em̄ vbi reuera
canonic' qđ nō efficit mona-
chus aut derisorie et ad ludi-
briu: hmōi veste induit. sic et
ibi. Intert' enī: nec canonic'
nec monach' hmōi efficit hō
sed hoc ei p' veste forinsecas si
ignominiā suā agnosceret ei-
dē ad ludibriū simulat. Deu
qđ ⁊ qntis sic illudit: ⁊ illusio
nē istā nō reputāt, sed potius
honorari ac ditari se putant:
more insanor' qđ cum reges se
vocari audiūt: reges se eē opī-
nant. ⁊ qcuq; ad illusionem ⁊
obprobriu eis fiunt: verita-
tem honoris putant. Unō et
baculū qđ eis dat' sceptru: pu-
tant regale, ⁊ ad hunc modū
de alijs. Intelligant igit' ⁊ for-

midēt qbus sic in veste alba
illuditur se apud herodem et
esse et hoc pati: et de potestate
herodis esse: que etiā galilea
spūalis hoc est rota mundi et
rota yxonistinus laboriosus
circūit: ⁊ ad quā nō nisi exo-
culati alligant, quēadmodū
factū est de Sālone quē exo-
culatū philistei clausu: in car-
cere molere fecerunt. vt legi-
t' xvi. Judiciū. Hec est mola asī-
naria qđ oēs qbus p' amorē et
desideriū alligat: in pfundū
maris hoc est in fundū infer-
ni deicit. sic legi' supra. xviij.
Hmōi hoīb' nō restant post-
qđ has illusiones passi sunt sub
Herode: nisi vt eos remittat
ad pilatū, i. ad diabolum iudi-
cādos. qđ et in eodem capitu-
lo Luce de domino Jesu sub
iungitur. (Et remisit eum ad
pilatū) In quo addiscere de-
bent sacerdotes ad prudēti-
as se mittere debere prochia-
nos suos vt ab eis in foro pe-
nitēiali iudicentur. Subdi-
tus quispe erat dominus Je-
sus herodiratione patrie ⁊ ta-
men eum iudicare noluit. sed
ad pilatum quasi qui melius
eum nouisset iudicandum re-
misit. Addiscāt etiam pellicei

Capitulū

XXIII

de his q̄ ad veritatem religio-
nis p̄tinet p̄ sua temeritate n̄
iudicare. S̄c̄l̄r et de sp̄ualibz
tacere: cum sola forinseca q̄ sci
licet ad pellē p̄tinet nouerint
et remiscant. qz herodes non
p̄sumpsit xp̄m dñm iudicare:
p̄ eo fortasse qz de his q̄ ad re-
ligionē z ad dei cultum p̄tine-
bant accusabat. qd̄ postea se-
quit̄ in eodē cap̄lo Luce (Et
facti sunt amici herodes et pi-
latus in ipsa die. nam ante ini-
mici erant adinuicē) Distice
significabat xp̄iane religiōis
inimicos z oēs honestas im-
pugnatores: d̄ ipsa morte san-
ctorū vel corpali vel sp̄uali pa-
cem z amicitia ad inuicē esse
facturos. Eo em̄ ipso q̄ chri-
stiana religio eiusqz cultores
vicijs oibz z viciōz oīm ama-
toribus aduersat. quia illam
quā maxie aduersariāz habet
de eius morte vel d̄minutiōe
vel etiā turbatione cōiter gau-
dent. Et cuz in alijs nōnunq̄
cōtrarij sint: in hoc vno colli-
gati sunt vt religionis oē de-
trimentū: gaudiū sibi faciant.
cui sile est illud qd̄ legit̄ Ju-
di. xv. de vulpibz Samsonis
que caudas habuere colliga-
tas q̄q̄ facies haberēt diuer-

sas. Potest z illud ad efficiē-
caciā dñice passiōis referri. sic
dicit apl̄us in. ij. ad Ephe. q̄a
ipse est p̄p̄ nostra q̄ fecit vtra-
qz vnū. z mediū pietem mace-
rie solūēs inimicitias in car-
ne sua. legē mandatorū euacu-
ans vt duos condat in semet
ipso in vno nouo homine fa-
ciens pacē. z recōciliauit am-
bos in vno corpore deo p̄ cru-
cem: interficiēs inimicitias in
semetipso. Et in p̄mo ad Co-
los. Quia i ipso cōplacuit oēs
plenitudine diuitatū inhabitare
et p̄ eum recōciliare oia. et in
ip̄m pacificās p̄ sanguine cru-
cis eius: siue que in terris: siue
que i celis sunt. p̄pter hoc eru-
bescant et expālescāt nequie-
res se esse herode z pilato. ma-
xime q̄ illo die sancto parasce-
ues. die scz dñice passionis et
mortis q̄ herodes scz z pilat⁹
facti sunt amici: odia z inimi-
citas in cordibz suis retinēt.
Significat etiam ista cōcor-
dia vnionē regni z sacerdotij
in xp̄o dño factāz. Pilat⁹ em̄
psēs erat iudee in q̄ confessio
laudis cui maxie clerus in-
uigilat accipitur. In galilea
p̄o p̄ interpretationē quā dixi-
mus mundi regnum seu p̄nō

cipatus accipit. Quidam amicti
facti sunt herodes et pilatus: ex
die dñice passionis et mortis
vel regni et sacerdotij cōcordi
am vel duoz p̄loz pacē et ca
ritatis amorē in xpo dño et p
ipsam factam significat. (Pi
latus autē cōuocatis principi
bus sacerdotū et magistratus
populi dixit ad illos, Obruli
stis mihi hunc hominē quasi
auertētē p̄lm. et ecce corā no
bis interrogans nullaz in eo
causam inuenio ex his in q̄bz
accusatur eū. sed neqz herodes
nā remisit vos ad illū. et ecce
nihil dīgnūz morte actum est
ei) In quo pilatus arguit cō
fessores et iudices q̄ sua teme
ritate p̄sumūt iudicare vel re
os vel penitētes: cū ipse inter
rogabat principes sacerdotū
causam q̄ eum dēnare debe
ret. Recte autē astruit innocē
tiam eius p̄ herodem dū illuz
ab herode ad se remissum di
cit: tanqz innocētē. qz ap̄d de
um et hoies oportet innocen
tiā seruare. (Emendatū ergo
illum dimittrā) Nec debet esse
intento iudiciū et maxie p̄fel
soz. vt emēdatos dimittant: et
remittant q̄scunqz iudicādos
assumpserint. In q̄ neqzores

sunt pilato cōfessores qui de
teriores eos dimittūt. Nolu
it pilat⁹ eū dimittere nisi emē
datū: tu autē dimittis eū detes
rioratū: cū vel in iram vl' odi
um eū p̄tra te accēdisti. vel in
desperatōem deiecasti. vel in
minio onere penitētie eū confre
gisti: vel p̄fusione et erubescē
tia: ita vt iam loquelā cōfessio
nis amiserit suffocasti. Bñ
dicebat pilatus p̄ncipibus sa
cerdotū in. xvij. Johis (Acci
pite eūz vos et s̄m legē vestrā
iudicate) Aut quia tradēdus
est virtutibz vetus hō et s̄m le
gem earz iudicandus. Aut qz
cōcilio sacroz eloq̄ozū et do
ctorū cōmittendus. et s̄m legē
diuinā q̄ p̄ p̄gnitionē eorum
est iudicāndus. Tu autē dicis o
confessor nequā Accipia ego
eum et s̄m legem meā que to
ta austeritas est iudicabo. De
hoc autē q̄ tacuit dñs Iesus
coram pilato: ita vt s̄m Bar
cū in. xv. (miraret pilat⁹) qua
mansuetudine et hūilitate p̄se
cutio et damnatō ista exterior
accipiēda sit. et q̄ p̄fessio sine
disceptatōe esse debeat eundē
ter suos edocuit. Qd autē se
dūtur (Vides iudas q̄ tradi
dit eū q̄ dānat⁹ esset: penitētia

Capitulum

XXIII

ductus retulit triginta argen-
teos pncipibus sacerdotum et
senioribus populi dicēs. Peccaui
tradēs sanguinē iustū) Ut se-
pe diximus iudas ex interpreta-
tione ipsius nominis confessio est
seu gratia confessiois vel con-
fiteus. Et hoc proprie confitentis
est ut precium mortis sue. id est
vel voluptatē vel quodcumque ali-
ud peccatum pro quo se in mortē
tradidit diabolo: offert pnci-
pibus sacerdotum id est eis qui
claves habent: qui sunt sacerdo-
tij principatus. Maxime au-
tē congruit illud intelligi de ma-
le accepta vel acquisita pecunia
que sic male acquisita est ut eas
remittere non liceat: qui tradenda
est confessoribus. id est arbitrio
eorum restituenda. Peccata pro
que precium sunt mortis omnium pec-
catorum: eis sunt tradenda et vi-
liter precipienda ad pedes eorum.
Tradenda inquam ut ea come-
dant. ut legitur. iij. Nunc. Pec-
cata populi mei comedent. i.
labijs et dentibus consumēt orā-
tes ad deum atque clamantes et
spiritum corpus et sanguinem domini
sumētes. Tradenda etiā sunt
eis iudicanda et punienda seu
vindicanda: et quemadmodum egrī
tundines et vulnera sananda. et

hoc totum secundum legem dei que
et lex est ad puniēda et vindī-
canda delicta: et ars spiritualis me-
dicandi ad morbos animarum
et vulnera sananda. In quo pec-
tiunt qui proprio arbitrio peccata
sua puniri et emendari volunt.
cum iudas triginta illos ar-
genteos pncipibus sacerdo-
tibus reddiderit: et eis iniunctis ac
recusantibus dispensationi eorum
et voluntati tradiderit. Vi-
ra stulticia atque presumptio co-
ram iudice tanquam reum compa-
rere: et eius nolle parere iudi-
cio neque fori illius legibus iudi-
cari. sed magis proprias in alie-
nū consistorium et curiam afferre
et in ipso consistorio dei legem
respuere. quod penitētes illi faci-
unt qui nec docentibus confessori-
bus precepta diuine legis crede-
re volunt: nec precipientibus obedi-
re. sed propter seculum in di iudicijs vo-
lunt abulare et proprie voluntatis ar-
bitrio quod in deum deliquerit emē-
dare. Est autem vox confessionis
propria que dicitur. (Peccaui tradēs
sanguinē iustū) quia omne pec-
catum reuera traditio sanguinis
iusti est. Traditio est. quia contra
fidelitatem que domino legis debe-
tur est. Cui enim tanta fidelitas
tantaque legietas debet: quan-

ta deo, contra quem nulli aliq
aliqd oberi potest. Maxime
aut peccata xpianoz traditio
nes sunt, et dei. et sui. et primo-
rii. In seipsos eniz infideliter
agunt q se demonibz tradunt
In deuz infideliter: no solum
quia dominus, sed qz hospes
per gratiam inhabitat cu eis
et in eis. Sicut dr in ps. In
eternum exultabunt et habita-
bis in eis. Et in. iij. ad Ephe,
christu habitare p fidem i cor-
dibz vestris. Qui igit dei ho-
spitiu id est teipm deo inhabi-
tante atqz presente: dei hosti-
bus id est demonibus tradis
Nunquid non quantum in
te est cum ipso hospitio deum
hospitem demonibus tradis
Qm etia fm apostolu per te
in teipo occidit spualr. Que-
admodu em in te vivebat p-
us p gratiaz, sicut dicit aplos
in. ij. ad Gala, vivit po in me
xps, sic in te occidit p culpaz,
et ita re^o es mortis dni tui, no
solu p traditione sed etia p ef-
fectione. Efficis em peccatu
quod utiqz est mors xpi in te.
queadmodu gratia vita erat:
qua vivebat in te, que mors i
comparabilr christo domino
longe intolerabilior qz mors

quam in proprio corpore su-
stinuit, vitam em illam qua i
corpe pprio vivebat p ista ex-
posuit, in quo vtru plus dili-
geret aut cariore haberet eui-
denter ostendit. Sanguines
ergo iustu tradit qui seipsum
tradit diabolo cum prius esset
iustus. Vel etia sanguine ipst
us xpi, id est vita ipsius q pri-
us vivebat in eo. Vel sangui-
nem ei^o iustu, quia pcium san-
guinis, vel qstum in se est euz
iteru crucifigi copellit, vt dic
apls ad Hebreos in. vi. Rur-
sus crucifigetes sibi metipss
filium dei, plus eum offendē-
tes dum pccu mortis sue eide
auferut. In tota etia ecclesia
infideliter agunt quia in ma-
trem quia ipsa mater est. Et
queadmodum membru non
suum est sed corporis: sic chri-
stianus non sui iuris est sed to-
ti^o corporis ecclie. Infidelr igit
rumpit agit q mrem sua eccle-
sia vno mebro mutilat, i. scip-
so pferit cum in ea velut ami-
cus uno velut membrum se
esse simulet et panes ei^o spiri-
tuales et rpaes assidue come-
dat. Docemur etia in pbris in-
de, quia prima vox confessio-
nis debet ee Peccavi. (At illi

Capitulū

XXIII

dixerunt: quid ad nos: tu videris) Quos illi doctores et prelati ceterique sacerdotes imitatur: quod penam aliorum vel culpam indifferenter tanquam ad eos non pertineat pertrahunt. Illud quoque notandum est quod dicit (qua videns quod damnatus esset: penitentia ductus) et cetera. quod peccator antequam damnationem suam videat: non antequam diabolo se vincitum traditum esse agnoscat penitentia ductus: non precium mortis sue reddit. id est. peccata (Et piectis argenteis in templo: abiit et laqueo se suspendit) Unde dicit piectis. Projicienda enim sunt velut stercorea et spurcie intolerabiles peccata. non velut thesauri et relique abscondenda et servanda. Sic illi faciunt qui peccata sua non solum relinquere sed nec etiam videri volunt fidelissimi custodes thesaurarum diaboli. Projicienda etiam sunt sicut onera gravissima et portantem quibus fortissimum suffocatio et coteretia. ut dicit in psalmo. Sicut onera grave quate sunt super me Et vultu lviij. Solue fasciculos depri-metes. Projicienda sunt sicut furtive res que periclitantur a latronibus ne cum eis deprehendantur Et sicut preda a predonibus: ne

fugam eorum impediatur aut retardetur cum hostes eos insequuntur. Sic et tu cum te lictores infernales insequuntur velut furem: ut te una cum rebus furtivis capiant. Sicut et velut predonem te habent hostes insequuntur ut occidant. Scito ergo quia cum huiusmodi preda non potes manere eorum evadere. onerosissima enim est: nec permittit portantes etiam pedem movere. Projicienda sunt velut merces que navez nimis onerant et periclitari mergi que compellunt. sicut dicit Job xxxj. de se. Quasi tumetes super me fluctus semper timui dominum. Quod Gregorius exponit de oneratione navis: cui naufragium imminet: et per timorem periculi merces ei in mare periclitantur. Projicienda etiam et excutienda sunt vicia sicut vipe adherentes. quemadmodum Paulus in ultio Actu. viperam adherentem brachio suo excussit et nihil mali passus est. Projicienda sunt et excutienda sicut ignis qui per modicam horam lesionem magnam ingerit. In his que dicimus periclitandis et a se excutiendis nullus morosus est aut piger. nemo petit inducias aut dilatores: nemo consiliis aut deliberationibus retarda-

tur. sed toto nisu et acceleratōe unusquisq; seipm liberat et a se ista excutit. quāto magis igit idē conatus et acceleratio habenda est in pctis. Sed vt se pe diximus et sepi^{us} dicēdū est. ceca corda nec videre horroz rē vicioz et pctōz suoz; nec mortua lesione sentire pualēt. Recte autē dicit (piectis in tēplo argenteis) In templo em id est in ecclia dei: faciēde sūt p̄fessiōes. nō solū q̄a extra eccliaz facte. Iapud hereticos et scismaticos: sp̄era dī ecclia. sed q̄ in ipsa sola dei ecclia fit remissio pctōz. et ipsa sola ē q̄ clauēs habet. In tēplo igit p̄ijcit b̄mōi argēteos. i. pctā cōfitef q̄ in fide sacramēti cōfessiōis. i. in spe suffragioz ecclie sic. in cōfidentia pr̄atis clauum que in petro a dño ecclie tradite sunt. In obedientia et subiectōe pr̄atis eiusdem peccata cōfitef. Alioquin id est si cōtrariū penitēs in se habuerit. cōtrariū inquā alicui^{us} isto r̄um q̄tuor: fructū penitētie et p̄fessionis amittit. Qd autē sequit (quia abiēs laqueo se suspendit). Suspendiū ad l̄raz pena est. pp̄ie latronū et p̄dito rum. et pp̄ter hoc q̄a tanq̄s la-

trones et proditores sacerdoti velut p̄torib; ipsa dei gratia tradunt suspēdēdi. merito iudas qd esset faciēdū in suo facto ostēdit. qz abeundū est eis a lacu miserie et luto fecis vbi versabant p̄ viā veritatis et laqueo diuini amoris se suspendere debent: vt toti ex alto pēdeant. i. ex celesti arbitrio vel funiculo amoris deo alligati: terre p̄ spem nō solūmodo nō innitant. sed neq; pedib; i. a sectōib; eā tangant. Tāgit autē q̄ amat. sicut vulgo dī illud tangit cor meū qd amo. Hoc em. pp̄ie est esse suspensum de alto scz pendere et nulli inferori inniti: vel etiā tangere. De hoc suspendio legit Job. vii. Elegit suspēdiū anima mea et mortē ossa mea. Sed q̄le debeat esse suspēdiū penitentiū: in suspendio iude apte p̄gno scim^{us}: eoq; legit in p̄mo Actuum. Quia suspensus crepuit medius et diffusa sunt oīa viscera eius. Patibulū suspēditiū: aut arbor ē: aut ex tribuliḡnis cōpositū: qd vulgo furcas vocamus: aut gybetū. qd gybetū dī eoq; in vno gybuz habeat pōderosum: et hoc vt pondere suo suspēdos. Arbor

Capitulum

XXIII

cui appendendi sunt peniten-
tes: Penitētia est et p collū fu-
niculo amoris eidē alligandi
vt funiculus amoris collū oī
no possideat vt inde vox con-
fessionis ad nutum amoris li-
bera erūpat: z nisi p collū liga-
tus aut alio modo tent⁹ sit pe-
nitēs, id est nisi viam vocis
amor dī oīno possideat vt in-
de vocem cōfessionis emittat
insuspectus remanet latro hu-
iusmodi, Panibulū sō ex tri-
bus lignis, i. ex spe venie: z spe
gratie: ipsam gratiam velut li-
gnum trāsuerso suppositū
bus compingit, ab ipso ligno
transuerso, i. gratia pēdere de-
bet penitens velut funiculus tri-
plici atq; fortissimo, Hui⁹ pri-
ma pars est desiderii recupe-
randi ipsam grāz, Secunda
desideriū custodiēdi eā, Ter-
cia desiderii bene vtendi ea.
De h^o funiculo Eccl̃s. iiii, Fu-
niculus triplex difficile rūpit
Harum partiū si vel vna de-
fuerit: suspensus penitēs a pa-
nibulo penitētie cadit, et a gra-
tia, id est ligno trāsuerso in p-
fundum recedit, Sybetur sō
quod pondere alterius parti-
sue sibi appētos latrones sub-
leuat z celo approximat: eadē

penitētia est que pōdere hu-
militatis penitentes subleuat
Quanto em̃ a pte sua humill-
tatis sue pondere ampli⁹ dep-
munt z infinius trabunt: tā-
to a parte altera q̃ dei est am-
plius exaltant z celo imo ipsi
deo viciniores efficiunt, Qd
sō sequitur (quia crepuit) ad
causas crepantis spūalis re-
ferendū est, Crepare q̃ppe pe-
nitens debet: aut vehemētia
spūsancti: ventrē, i. conscien-
tiā eius implente, cum ipm et
seculētiā viciōrū simul cape-
nō possit, et ppter hoc intrāte
spūsancto: z diabolo cum oī-
bus que ad ipm p̃tinent: p̃sen-
tiā eius fugiente z exire pro-
viribz festināte, ideoq; vas ip-
sum suū dirūpēte aut fugien-
te: vel deo per humilitatē pre-
mente vl gladio doloris pun-
gēte, quō g̃ nō crepabit peni-
tens spūsancto intrante z im-
plēte: deo p̃mēte: z gladio do-
loris ipm ventrē feriēte: viam
p quā intrat spūsanctus ipso spi-
ritu sancto totalr occupāte: di-
abolo sō z vicijs nullum ali-
ud effugū habētibz nisi so-
lam diruptionē et occupatu-
ram, Bene aut̃ dicit (Diffusa
sunt omnia viscera eius) Lo-

gitationes em̄ et affectiōes male et vicia omnia veteris hoīs viscera sunt et feces in visceribus eius cōtente, q̄ oīa diffundenda sunt, i. per cōfessionem de ventre cōscientie emittēda. Si vel ex his vnū retentiū fuerit: nō mori iudas. Nō em̄ crepat iudas vt diffundatur oīa viscera eius. Viscera ḡiude reseruare videt qui peccata p̄ occultationē retinet et reseruāt. Similis autē ē et mors noui hominis. Suspēdit q̄ pe se cum p̄ supbiā se eleuat. Crepat medius et diffundunt oīa viscera eius, i. virtutes et gratie: velut p̄ciosi liquores d̄ vase contrito atq; cōfracto effluunt. *Un̄ Eccl̄. xx. Gratie fatuorū effundent. Et eiusdē. xxj. Cor fatui quasi vas cōfractū et oēm sapientiam nō tenebit. Sili et cum ad exteriora cogitatum suum et affectionē effundit: p̄ sollicitudinē et amorē viscera ei⁹ diffundent: et crepat medius et fūne vlt̄ morte iude interit.* *Un̄ Eccl̄. x. Proiecit in tūna sua in vita sua. Verito autē hic testatio laqueus accipitur que incautos illaqueat et quāto amplius p̄ morā trahit: tanto viam vite et sp̄s racu*

li ampli⁹ obstringit: donec ad suffocationē et strangulationē sp̄uales deducat. (Principes autē sacerdotū accepti, xxx. argenteis dixerunt) et. Accipere gratāter et acceptos habere, xxx. argenteos id est tinnulam et suauem: dei auribus et suoz sonoram et lucidā: triplicis trāsgressiōis decalogi cōfessionem, q̄ oīa in. xxx. argenteis intelligunt debent principes sacerdotū, i. plati et confessores. qd̄ cōtra eos dīcim⁹ q̄ p̄fessionē peccantiū abominant. In q̄ vident̄ deteriores principibus sacerdotū q̄ dñi mortē pcurauerūt. Illi em̄ salte p̄fectos, xxx. argēteos acceperūt, isti p̄o p̄fectos p̄ indignatōem et abominatōez longius reijciūt. Qd̄ autē dicunt, (Nō licet eos mittere i corbanan, qz p̄ciū sanguis est) eos figurāt q̄ p̄ctā a deo abominantur vt auditi cōfessionis eoz nephas et pollutionē aurium suarū reputēt. Corbanan em̄ qd̄ receptaculū erat oblationū et donoz q̄ deo offerebantur corda eoz significat qui nihil nisi bona opa q̄ vtiq; oblationes dei sunt audire ab hominib; possunt, qz non licet eos

Capitulū

XXIII

mittere in corbanā id est i re
ceptaculū dei donoz id est in
cor sanctuz, in quod non nisi
q̄ deo offerunt mittenda sunt
Potest et cetus electoz q̄ prez
ciū sanguis xpi sunt. sic docet
Petr^o i. j. p̄me canonice sue
dicens. Nō em̄ corruptibili
b^{us} auro vel argēto redēpti estis
s^{ed} p̄cioso sanguie q̄si agni in
cōtaminati et imaculati christi
q̄ oēs triginta sūt ppter tripli
cem obseruatiā decalogi. et ar
gentei. puritate scz cādidi. sci
entia sp̄ lucidi. dei laudibus et
sacris eloquijs tinnuli et sono
ri. Hos ḡ cōfessio. i. recogni
tio christi in tēplū. i. in ecclesiā
p̄iicit. hoc est violēter imittit
et vi quā regnū dei patit. sicut
legit. rj. Nath. A dieb^{us} iohā
nis baptiste vsqz nūc regnuz
celoz vim patit. Hos ḡ fidei
cōfessio velut importune deo
offerēs. in eccliam p̄iicit. S^{ed}
p̄ncipes sacerdotū. i. p̄ncipa
le et primitiuū sacerdotū: qd̄
est indeoz: eos primū respuit
dū a deo alienos existimat et
in puentū suū nō recipit vt
indignos. q̄ mittunt in corba
nā. i. in dei thesaur: vbi oēs
electi velut aur^{um} et argētū et la
pides p̄ciosi et vasa electōis

recipiunt Reijciūt in quā eos
eo q̄ p̄cium sanguis xpi sunt.
id est eo q̄ xpiani sunt. Idem
em̄ p̄sēs est esse xpianuz qd̄
esse christi sanguine redēptuz
(Sed emerūt inde p̄silio inito
to agrū figuli in sepulturā pe
grinoz) Figulus ille de^{us} est: fi
ctor et formator oīm. sicut dic
ad eum Esa. in. lxiij. Et nunc
dñe pater n̄ es tu: nos autē
lutū et fictor n̄ tu. opa manu
um tuaz oēs nos. Et ipse per
Hieremiā in. xviij. Ecce sicut
lutū in manu figuli sic vos in
manu mea dom^{us} israel. Ager
iste ipse xps dñs fm̄ q̄ hō. sic
dic̄ iacob. xxvij. Benef. Ecce
odor filij mei sicut odor agri
pleni: cui b̄ndixit dñs. De fru
gib^{us} et fructib^{us} hui^{us} agri pascū
tur hīc innūcrabilia milia ele
ctor^{um} p̄ grām: et pascēt in eter
num p̄ glām. Iste ager terra
est. de q̄ d̄r Esaie. liij. Erit fru
ctus terre sublimis. Istū agz
p̄silio inito p̄ncipes sacerdo
tū. i. prelati et doctores q̄tidie
emūt p̄cio eoz q̄s ad christuz
cōuertūt. Emūt in quā et sibi
et illis qd̄ et tādē p̄ncipes sa
cerdotū iudaici ppli dū subdi
tos suos ad euz puerrent. et p̄
cōsilio inito faciēt q̄ modo sūt

gens absq; cōsilio z sine pri-
 detia, vt legī, xxxij. Deutero.
 Precio em̄ vniūscuiusq; sibi
 em̄t ager iste. Dat em̄ tibi se-
 dñs si ei te dederis Possides
 em̄ si te possideat. Iste ager fa-
 ctus sepultura pegrinoꝝ, id ē
 oīm electoꝝ, q̄ dū sunt in cor-
 pore pegrinānt a dño, vt dici-
 tur. v. scōe ad Cor. Qm̄ dūz
 sum⁹ in corpe pegrinamur a
 dño. Et Job, xxvij. Lapides
 caliginis z vmbra mortis, i. re-
 probos diuidit torres gratie
 vel spūscī a p̄lo pegrinante
 q̄ est p̄lus cruce ch̄isti signa-
 toꝝ z p mare mūdi ad h̄eru-
 salē celestē tendentiū: et ad illā
 velut patriā suspirantiū. Et in
 ps. Ego aut̄ paup sum et pe-
 grinus sicut om̄es p̄res mei.
 In hoc agro id est in ch̄isto
 dño req̄escūt et absconduntur
 corda mūdo z vicijs mortua.
 Unde z illū velut locū sepul-
 ture z terrā benedictā sibi eli-
 gunt q̄ a deo excōicati nō sūt.
 Alioqn̄ se faciūt escā volucri-
 bus celi et bestijs terre, sic in
 ps. dici. Noli ē extra manes-
 re ne bestie infernales te lace-
 rent z sumāt. Ingredere po-
 ti⁹ in petrā q̄ xps est: z absco-
 dere i fossa humo, i. in ipso eo-

de q̄ vt in seipso q̄etē z absco-
 nē oībo exhiberet, et locū se-
 pulture oībo se faceret: in pas-
 siōe instar cimiterij defodi vo-
 luit. Loc⁹ igit sepulture iō est
 xps dñs, qz resurrectō ad glo-
 riā de ipso z in ipso solūmō si-
 deliter ac securiter expectatur
 sicut de sepulcro. Quoscunq;
 em̄ velut sepultura hic p gr̄az
 ad q̄etē et abscoṣionē ab inq̄e-
 tudinib; vicioꝝ et turbīne et
 pluuiā tentationū p gratiā in
 seipsoz hic recipit: redimutos
 ad gl̄iaz in fine restituet. U-
 ager eiusdē figuli tota ecclesia
 vbi p̄lus pegrinantiū, i. elcōz
 velut i terra benedicta a xpo
 dño sacerdote sepeliūt, in dere
 surrecturus ad gl̄iam, sepeliūt
 inquā vt dixim⁹, i. ad q̄etē et
 abscoṣionē imitit. Extra h̄ ci-
 miteriū nō est sepultura. Ex-
 tra hāc q̄cūq; moriunt: bestijs
 infernalib; p̄sumēdi exponū-
 tur, z sepultura asini sepeliūn-
 tur. sic legī, xxxij. Hierē. Tota
 terra q̄ extra illā ē maledicta ē
 a dño, in. iij. Ben. et. p̄pe loc⁹
 ē excōicatoꝝ atq; maledictōꝝ.
 Ager iste empt⁹ est precio san-
 guis xpi. Agrū istū p̄cio san-
 guinis xpi p̄ncipes sacerdo-
 tū emūt: dū emptū ostēdūt, vt

Capitulum

XXIII

emunt in sepulturā pegrinoꝝ
xxx. argēteis. i. triplici obſua-
tia decalogi vñ cōfeſſiōe quas
dixim⁹. ⁊ h̄ in ſepulturā pegri-
noꝝ. q̄ nōdū domesticū dī sūt
ſz hoſpites et aduene. vt legiſ
iij. ad Ephe. Emūt g. i. hoc p̄-
cio eis acq̄rūt. vñ docēdo. p̄di-
cādo. et orādo vt h̄ p̄cio agrū
iſtū obſineāt efficiūt. hoc em̄
p̄cio in ſepulturā iſtā. recipiūt
tur. Et recte dī i ſepulturā pe-
grinoꝝ. i. in ſepulturā q̄ fac pe-
grinos. ⁊ pegriari hīc ⁊ ad pa-
triā ſuſpirare. Ad ſepulturā ⁊
ad mortē q̄ ad veterē hoīez. q̄
in xp̄o dño ⁊ in ecclia ⁊ mori
⁊ ſepeli. quem qdē mortifica-
re n̄ ſufficit p̄ uerſionē ⁊ ab-
renūciationē. ſed neceſſe eſt vt
abſcondat ⁊ ſup ip̄m cumul⁹
bonoꝝ op̄ez aggreget. qd̄ q̄
dē totū nō niſi in xp̄o et ecclia
fieri pōt. Qd̄ aut̄ dicit (Vo-
cat⁹ ē ager ille Acheldemach
hoc eſt ager ſanguinis vſqz i
hūc diē) Recte. qz ager ille ſā-
guine xp̄i eſt empt⁹. ⁊ eodē ri-
gat⁹ atqz fecūdat⁹. et q̄tqz vel
flores vel fructus profert aut
p̄mil̄it eodem purpuratū. Vel
ager ſanguis p̄p̄t h̄ qz ſpūalr
tot⁹ fuit ſāguie veter⁹ hoīs q̄
ibi iugiter trucidat. vñ p̄p̄t xp̄i

ſanguinez q̄ in ora fidelīū ibi
ſp̄ fundit ⁊ a fidelīb⁹ b̄bitur.
(Tūc adimplet⁹ eſt qd̄ dictū
eſt p̄ p̄ham Hieremiā) (Et ac-
ceperūt. xxx. argēteos p̄ciū ap-
pre. quē app̄. a ſi. iſrl. ⁊ dederūt
eos in agz ſiguli ſic p̄ſti. mibi
dñs) Reuera iſtud nō legiſ in
Hieremia. Qm̄ i hieremia
xxxij. caplo p̄ba iſta p̄tiet In-
tellexi q̄ verbū dñi eēt. et emi
agrū ⁊ appendi ei argentū. vij.
ſtateres ⁊ .x. argenteos. q̄ p̄ba
ex p̄ſona xp̄i accipiēda ſunt. q̄
emiſt agz iſtū iuxta qd̄ interp̄-
tati ſum⁹. vel ex p̄ſona ppli iu-
daici q̄ eū. i. ip̄m dñm emerūt
vt occiderent. Vel ex p̄ſona
oīm electoꝝ q̄ ſeptē ſtaterib⁹
xp̄m dñm vel eccliaz poſſidēt
⁊ .x. argēteis hoc ē ſeptiformis
ſpūs ⁊ decalogi ipletōe. Sed
ſm̄ int̄tōez Dauid. p̄ Hiere-
mia occurr̄t ei Zach. Vel ſc̄a
p̄ior ē q̄ n̄ h̄z p̄ Hieremiā imo
p̄ p̄baz. qz i Zach. xj. totū iſtū
videt p̄tineri. Vel iō p̄ hiere-
miā. qz p̄ma ps p̄phetie. ſ. emi
agz ⁊ appendi argentū. ibi exp̄ſe
legiſ. Letera p̄o idē miſterīū
⁊ ſi nō res eaſdē p̄tinent. Lra
ḡ Dauid ſic legēda ē (Acce-
perunt p̄ncipes ſacerdotū de
gazophylatio) ſupple. xxx. argē

teos, vel de ipso templo ubi iudas piecerat. Acceperunt etiam illos precium appreciati hoc est christum: quem velut vile mancipium appreciauerunt, id est precio emerunt vel estimauerunt. et hoc a filiis israel propter ipsum iudam et eos qui complices eius fuerunt in estimatione et venditione et emptione ista (et de derunt eos in agrum figuli sicut constituit mihi dominus), id est sicut constitutum reuelauit. In .xj. psalmo zacharia ita legitur (Appenderunt mercedem meam, xxx. argenteis: et dixit dominus ad me prope eos ad statuarii: decorum precium quod appreciatus sum ab eis) In quibus psalmis ipse dominus, xxx. argenteos et mercedem vocat et precium suum ipsius. Mercedem quidem puri signat totum cetum electorum quod merces est laboris quo laborauit in agro mundi excolendo personam, et merces est obedientie quam deo prebuit usque ad mortem. Pro ut psalmista signat per eos triplex decalogi obseruancia, vel triplicis transgressiois pura et clara confessio: quod utriusque precium est quod ab electis ipse emit et possidet. Quod autem precepit dominus: prope eos ad statuarii, non ad signata sed ad signantes refertur, vel ad ipsum si-

gnatum quod precium precii supra vocauimus, quod precii iubet per confessionem dominus, et utriusque intelligentie congruit quod sequitur (decorum precium quod appreciatus sum ab eis) sed hoc yronice. Ad signata vero duo precedentia hoc est ad cetum electorum et confessionem vel opera bene refertur. Quod autem sequitur (Et tulit xxx. argenteos) Vix est: quia iuxta misterium et totum ipsum cetum electorum: ipse tulit, id est portauit et tulit, id est abstulit diabolo, scilicet vicij. Unde in primo ad Thimotheum Portansque omnia ybominis virtutis sue. Tulit, id est abstulit, vnde, captiuam duxit captiuitatem. Et piecit illos in domum domini iuxta misterium vi tulit in domum domini: sed est ut ipsi essent domus domini, vel ut essent ciues et inhabitantes in domo domini. In quod edocentur prelati scilicet facere debe re, eis ei prelati dicitur in eodem capitulo. Si bonum est in oculis vestris afferre mercedem meam, Merces quod prope eius quare quotidie recipit electi sunt quod quotidie sicut conuertuntur in mercedem recipit, sic legitur in .liij. Esaia, Pro eo quod tradidit in mortem animam suam: id est dicitur spiritui eius plures. His ergo dicitur ut electos vnde non solum aduocent, sed etiam afferant, hoc est

Capitulū

XXIII

vel cōpassione vl' auxilio por-
tent donec inferāt eos in do-
mū dñi. Alioquin qui velut
portatores ⁊ solutores merce-
dis cōstituti sunt: labore ⁊ su-
dorem eius sua mercede frau-
dant. ⁊ nō solū remanet mer-
ces tanti mercenarij in domi-
bus eoz. i. in ecclesijs vel ple-
bibus eis subditis vsq; mane:
sed etiā vsq; in eternū. Cū do-
minus p̄cipiat i. xix. Leuitici.
Nō morabit̄ opus mercēna-
rij tui apd te vsq; mane. Et in
xxiii. Deutero. Eadē die red-
des ei mercedē suā. Similr ⁊
singulis dicit̄ generalr. Affe-
re mihi mercedē meā. i. vos ip-
sos q̄s laborādo vsq; ad mor-
tē acq̄siui. Alioqn mercedem
laboris ⁊ sudoris mei mihi au-
feritis. nō cuiusq; laboris ⁊ su-
doris mercedē sed ipsi⁹ mortis
mee p̄cium violēter detinet ⁊
auferis mihi. Ab oib; igitur
pōt de iure petere dñs p̄cium
mortis sue. vel salū mortē ip-
sam. vnusq; igit̄ tenet̄ ei vel
seipm reddere velut mercedē
labori suo debitā: vl' vitam ei
restituere: quā p̄ hmōi merce-
de hūda deo p̄r seruicō ex-
pēdit. Qm̄ aut̄ ampli⁹ dilexit
ipm vite sue p̄ciū q̄ ipsaz vitā

alioqn nō illam p̄ illo dediss;
Manifestū est q̄ graui⁹ ipm
offendūt q̄ p̄ciū vite eius au-
ferunt q̄s q̄ vitā ipam eidē ab-
stulerunt. ⁊ ppter hoc deterio-
res videntur esse crucifixori-
bus eius: dñm maius et ei ca-
rius eidem auferre nō verent̄
Mercedē aut̄ erigit dñs a p̄-
latis ⁊ subditis Mercedē au-
tē aduocati. pugnatoris agri-
cole q̄ interpellatione sua ⁊ sa-
crificio pacē ⁊ remissionē pec-
catorz nobis apud deū patrē
impetravit: ⁊ hereditatē cele-
stē restituit ⁊ restitui nob̄ obti-
nuit. Verito aut̄ cōpetēs sa-
lariuz erigit. ⁊ hoc est grātū-
do seu deuotio ⁊ pacē ipsi⁹ cō-
seruatio ⁊ hereditas acq̄site ⁊
demonēs ⁊ vicia defensio. qd̄
totū est dicere: ne tāta patro-
cinia eius ⁊ q̄ ad ipsuz ⁊ q̄ ad
nos euacuem⁹ ne ⁊ ipsi n̄ sint
ad gl̄iaz ⁊ gr̄az nobis autē nō
solū ad vtilitatē sed etiā ad p-
niciē. Propugnatoris p̄o merce-
dē a nobis erigit. sed hāc eidē
p̄dignā reddere n̄ valem⁹. Il-
lud tñ a nobis exp̄rit̄ vt cum
op⁹ ē vicē ei repēdam⁹: tradē-
tes nosmetipsos ī mortē p̄ ho-
nore ⁊ gloria ei⁹ quēadmodū
et ipse p̄ nobis. nec dubitari

potest qñ ei p hec: hoc est rō-
ne vicissitudinis vitā nostraz
debeamus: qbus ipse impen-
dit suam. **M**ercedem agrico-
le a nobis erigit quemadmo-
dū de agro de quo vt spinas
euelleret vicioz: spinas ipe p-
tulit: et ipsis spinis quas euel-
lebat exuberat est. **E**stima la-
borē semē et pluuiā, qz ipse est
qui solus nos excolit discipli-
na: semiat doctrina: compluit
gratia: serit pnia: vt ei soli fru-
ctificare debeamus. **E**rube-
scēdū est nobis q agri visibi-
les mercedē laboris et sūptuū
suis cultoribz p iuribus red-
dunt, si deo agricole infructu-
osos nos exhibuerim: si mer-
cedē tanti laboris eius et sum-
ptuū detinuerim. **T**imēdū
est tanti aduocati detinere sa-
lariū: ne exaduerso statuat li-
tem nobis. **E**t tanti ppugna-
toris fraudare mercedē ne eū
hostem nostrū et impugnato-
rem faciamus. **E**t tā laborio-
sum et diligentē agricolā frau-
dare fructu: ne det nos in ma-
ledictōem et cōbustionē. **S**ic
legit in. vi. ad Hebre. de terra
reproba. **M**erito etiā a no-
bis erigit qñ mercedē aduo-
catis sue vt simus aduocati

sue p obtinēdo iure suo et de-
fendendo apud illos. **S**imil-
liter et ppugnatois sue: vt nos
ppugnatores p eo exhibeam
impugnātes falsitatē et prauī-
tatē: et defendentes veritatē et
honestatem. **S**ilr et agricola
tionis mercedē a nobis eri-
git: vt nos scz agricolas no-
bismetips et alijs exhibeam.
Intolerabilis iniquitas: merce-
dem ppo dño tā debitā dare
diabolo: cū et nos ipsi nri nō si-
mus sicut dicit aplūs in. vi. p
me ad Cor. **A**n nescitis qm
mēbra vestra tēplū sunt spūs
sancti q in nobis est quez ha-
betis a deo et nō estis vestri.
Qd aut dicit pici eos ad sta-
tuarium in domo dñi: triplici-
ter intelligit. a statere vel a sta-
phamo qd est pondus qñ ad
pōderatorē eos pici: hoc est
dē patrē, vl' statuariū, i. fuso-
rem vel fictorē statuarū: hoc ē
ad deū patrē. **M**ercedē em
suā deo patri xps dñs obtu-
lit quasi vt eā appenderet et de
ea iudicaret, et de l'ali contra
iudeos et iudaz: et de spūali et
mistica p se et ipsa mercede. q.
d. vide pater si nō dignus suz
et si nō dignus est labor me-
tanta mercede hoc est tāto ce

Capitulum

XXV

tu i me credere volentiū. vidē etiā
q̄s idigne me cruciāuit iudas vē
dītor z iudei emptores. q. d. Ju
dica tu meritoz oīm pōderator
z metalloz oīm spūaliū fusor:
purgator atq; pbator. **U**l' fm
literā. lxx. q. hz ad p̄latoriū. vbi
nos hēm' ad statuariū. oēs em
argenteos q̄s de' p̄ dat merce
dē xpo dño. i. electos in p̄lato
riū p̄icit z ponderatori tradit.
De bona q̄ppe atq; pbata mo
neta pactari z reddi vult merce
dē suā. vñ statū vt eā accipit pō
derari eā vult pōdere tērationū
z tribulationū ne forte eā d dēx
tra lāce eq̄libris deſiciāt. sic ma
loza pōdera solēt facere minori
in q̄ oīdunt iustū z debitū pon
dus non h̄re. **Q**uāit tribulatio
pōdus sit z etiā ipsa p̄r' legīt ex
p̄sē i. iiii. scōe ad Lxx. hīs p̄bis
Id em qd in p̄nti est momēta
neū z leue tribulatiōis: sup̄ mo
dū in sublimitatē etnū gl̄ie pō
dus opat in nob. **L**eue dixit. q.
leue pōdus. et pōdus tacuit ne
terreret. z vt de dextra lāce deſi
ci ab eo qd leue vocauerat am
pli' erubesceres. **A**d fusorē sta
tuaz deū p̄em eosdez. p̄icit: vt
eos igne spūscī vl' tribulatiōis
liq̄factos i nouas diuīe sūtudi
nis imagies reformet. **A**d con
flatoriū vt eos pbatos recipiat
et purgatos q̄ in mercede sua a
falsitate et fraude sibi vult mo

dis oībz p̄cauere. **T**u ḡ q̄ te da
tū xpo i mercedē merito gaudes
z gliar. noli exhorrere. noli mi
rari eq̄librā tribulatiōis z p̄la
toriū: sciēs qz xps dñs n̄ nisi pō
deratos z pbatos recipiet argē
teos. **G**aude poti' te sā ad eq̄li
brā ei' deuenisse z p̄latoriū. et
p̄t' appropiasse thesaur' eius
vt i eis recipiar. **I**dē tibi etiā d
tuis. lxx. argēteis faciendū sūnu
at: q̄bz. s. xpm tibi emēdū docu
im' vt ad pōderatorē z pbatorē
deū illos p̄ hūilitatē p̄icias q̄si
nihil iur' hūs i ill' s; totū dō tri
buēs. **U**el ad p̄latoriū q̄ndiā
examis. alioqn p mercede sua z
precio xps eos mime recipiet.
Probatissima em moneta ē bo
noz opez quā dei timor z hūi
litas iugi retractōe z examiatōe
purificāt z pbāt. **P**roſpiciebat
argēteos suos ad statuariū cuz
dicebat **E**sa. lxxvj. **D**ia opa n̄ra
opat' es nob dñe. **E**t i p̄latoriū.
i. lxxij. q̄si pān' mēstruate oēs iu
sticie n̄re. **D**e h̄mōi argenteis q̄
p eq̄librā z p̄latoriū trāseſt tā
dē emſt ager figuli quē dicim'.
Reuertit ad narratōz suā ma
the' subiūgēs (**J**esus aut stetit
aū p̄sīdē) **I**n q̄ stare suos docu
it aū iudices iniq̄s: n̄ timere vi
iminēt' tribulatiōis. s; d ea po
ti' p̄fidētiā sumere z ad sp̄ci ma
gnificētiā erigi d̄bere. sic ipemet
dicī. lxxj. **T**u. **H**is aut fieri iāci

entibus leuate captra. triblatio ei
 z mors n̄ ē elcōs s̄ p eis a deo
 aduēit velut succurs⁹ ab eo mis
 sus cōtra amorē vite p̄ntis quē
 hoste atrocissimū patiunt: et ve
 lut nūci⁹ gāssi⁹ d̄ p̄nti misia eos
 euocās ad felicitatē etnā z velut
 maloz oīz finis z egress⁹ d̄ oībz
 erūnū z p̄surs⁹: initū aut z igres
 sus oīm bonoz. q̄ em̄ deū p̄fē
 diligit: z ei adherere z cū eo esse
 d̄siderat: initio a q̄ de misia ista
 educat⁹ z ad illū adducit aggau
 det. Stāt p̄stant z p̄sidēt viri
 scī corā iudicibz iniq̄s scientes
 duo p̄ria iudicia secū agi. sil̄ em̄
 indicat⁹ i cel⁹ z a iudicibz iniq̄s.
 z vbi audiūt corā iudicibz iniq̄s
 accusatōes suas: audiūt nihilo
 mi⁹ corā iudice x̄po d̄no i celis
 audiūt i q̄ p̄ fīd̄ excusatōes suas
 sil̄ z vbi ab ip̄s p̄denatiōis sue
 snias audiūt: audiūt itē a x̄po
 d̄no iudice p̄ fīdē snias sue ab
 solutiōis z approbatōis. nō curāt
 de iniq̄ iudicio z falso cecoz z q̄
 rcā sūt n̄ vidētiū: sciētes p̄itati z
 iusticie n̄ obēē erronea iudicia
 z iniq̄ s̄. p̄desse sciētes. qz supn⁹
 iudex z p̄ntifex hmōi iudicia ir
 rita bz z iania. marie aut attēde
 tes illō p̄me ad Cor. iiii. q̄ at in
 dicat me d̄ns ē. Reputāt igit il
 las snias nullas: vtpote a n̄ iu
 dicibz suis latas. nemo ei iudex
 d̄ iusticiā ē s̄ p iusticia. Sciunt

scī n̄ ē curādū alicui si eū cec⁹
 albū vl̄ nigrū iudic⁹. z celestē iu
 dicē sciūt n̄ d̄ cecoz p̄silio vl̄ te
 stimonio: d̄ luce vl̄ coloribz iudic⁹
 care. Stāt igit itē? z si d̄nci vide
 ant exteri⁹ stāt p̄sidētes de iure
 suo securi q̄ i supno illo p̄silio
 rio iudiciū qd̄ p̄tra eos h̄ agi vi
 det retractabit. z p̄ eis ibid̄ iudi
 cabit. Ip̄i p̄o q̄ eos h̄ iniq̄ iudi
 cat ludicabunt. Morat⁹ p̄o q̄
 penitēs an̄ dī p̄sidē z p̄conē sta
 re d̄beat edocemur. stat at̄ q̄ hu
 militate erigit. qz hūillatio n̄ra
 exaltatio n̄ra z eleuatō ē sic hūi
 litas altitudo. Deh̄c at̄ z cadit
 an̄ p̄sidē hmōi q̄ an̄ eū se p̄tūa
 cē exhibet vl̄ supbū: n̄ pat⁹ audi
 re hūillat⁹ atz suscipe sniaz quā ce
 lesti p̄silio ex lege diuina i eū tūle
 rit. Ne mirer⁹ aut q̄a ip̄az hūilli
 ationē statū dixim⁹ vel statōem
 qz hūillatio et si deiectio veteris
 hoīs em̄ eleuatio ē noui (Et in
 trogavit eū p̄ses dicēs: tu es rex
 iudoz?) q̄ tā crebro eū itrogat
 vt aīm ei⁹ diligēt⁹ examiet. z ne
 forte iniq̄ i eū sniaz ferat p̄fesso
 res oēs z iudices instruit vt cās
 q̄s nesciūt diligētē examinent
 sicut Job de seipso dicat in xxxix
 Lāz quā nesciebā diligētē ine
 stigabā. Q̄ aut r̄ndet pilato (tu
 dic⁹) p̄tate p̄fess⁹ quā p̄fessioz
 illa r̄nsioe exp̄ssit insinuat p̄fite
 tes interrogati sacerdoti p̄tates

Capitulū

XXV

proferri debere. De hoc pro quo sequitur. (Et cum accusaretur a principibus sacerdotum et senioribus populi: nihil respondit) signat soli iudici sacerdotum in hominibus interrogantibus esse respondendum et insidiatorum calumniam declinandum: maxime cum de bonis nostris interrogamur. Illa enim fatenda sunt humiliter sacerdotum et cum timore, quia ex illis pro parte nostra pendet iudicium. Quanto enim maiora bona nobis aut data aut commissa sunt: tanto grauius delinquimus ea deferentes et proicientes, tanto etiam in deum magis ingrati existimus. Quia igitur horum maiestas vel minoritas culpam nostram aut aggrauat: aut minuit, merito nostrum ex ea diximus pendere iudicium, et ideo sacerdotum innotescenda sunt omnia. profertur cum de eis interrogatur ut plene sciamus instruatur quod iudicaturus sedet. Bona pro nostra vel mala alijs annuciare non sine periculo nostro et eorum possumus quod audiunt, utrumque enim piculosum nobis est: et laudari ab eis: et vituperari. De his manifestum est qui ad malignandum tantum de malis nostris interrogant quod nullatenus est eis re-

spondendum Et hi signantur hic pro principes sacerdotum et seniores populi. Nolebat dominus respondere quod ad causam non pertinebat, vel quod passionem eius auerteret, sed pro sola confessione veritatis: humilitatem mortis querebat. in qua sciebat salutem mundi consistere: exemplum simul et doctrinam probens penitentibus, ut pro humile confessionem veritatis mortem querant veteris hominis: in qua consistit salus et reparatio noui. Alii detractores et conuiciantes pro istos intellexerimus bene prouit. Dicit enim pilatus (Non audis quanta aduersus te dicunt testimonia) Nulle enim sunt sententie eorum nulla testimonia: et hoc est quod nota propter ius et non in iudicio fiunt. Ideo ergo non sunt curanda ei quod ab alio et pro alia et alibi iudicandus est. Ipsi enim et non iudices sunt, et propter hoc nulla eorum est sententia. nec remedio appellatiōis indiget et non testes sunt, quoniam ut ad unum dicamus: nulla potestate vel auctoritate: nullo iuris ordine procedunt Et mirabiliter queritur mors veteris hominis et remissio peccatorum largissima obtinet et gratissimum deo sacrificium offertur

dum hmoi hoies patienter et
hūlliter audiunt: et benigno
aio interi⁹ portant. Vel iō no
luit falsis incriminatōibz re
spōdere, qz de eis iam iudica
uerat pilat⁹ z plane dixerat se
in eo nullā inuenisse causam.
nec etiā herodē. Maria autē
dñi Jesu patietia est q̄ oēs su
as accusatōes hoc est cōiucia
et detractiōes silenter z patie
ter audit. Ammirabile autē pa
tientia suā efficit dñi. respōsio
nem autē defensionē exact⁹ nō
erhibet, et hoc est dicere (Nō
respondit eis ad vllū verbuz,
ita vt mirarentur vehemēter)
Maxime em̄ in hoc amiran
da ē patia z hūllitas q̄ nec in
nocentia suā etiā pboten⁹
defendere curāt: sciētes victo
riam suā non in pugna p de
fensionē p̄sistere, sed in cessiōe
toleratōis z benignitatis. Q̄
autē Jobānes addidit i. xviij.
(qz pilatus dixit Nunqd ego
iudeus sum: gens tua z ponti
fices tui tradiderunt te mihi)
In q̄ iuxta literam intēdebat
ostendere q̄ merito ignoraret
eū esse regē iudeoz (Nunqd
ego iude⁹ sum) q̄si em̄ hoc sci
am te esse regē iudeoz (gēs in
quit tua et pontifices tui tra

diderunt te mihi) et hoc recte
tota em̄ accusatio z testificatō
sacre doctrine et exhortatiōis
ad hoc esse debet p̄tra pecca
ta z veterē hominēz vt tradat
p̄sidi p̄niali. Et hi qui ad hoc
intendunt gens nostra sunt p
miam quā nobiscū faciūt p
ximitatē suā ad nos cōpobā
tes, sicut legit in. p. Luce de s̄a
maritano, Quis inq̄t hoz dī
xit dñs Jesus videt eius pri
mū. Ille autē respōdit: qui se
cit miscōiam cū ipso. Isti sunt
et pontifices nostri q̄ pontem
nobis faciūt q̄ ad deū redea
mus, et hūc pōtem ex marga
ritis sacroz eloquoz z ramis
ligni vite qd̄ sapia est: nobis
extruunt. Pons iste p̄nia est
culis extructiōe maxie nūq̄
impedire diabolus, et cū con
struct⁹ fuerit: totis studiis z vi
ribus illū euertere z destruere
conat⁹. Q̄ autē huic z pontifici
bus nihil respondit dñs Je
sus: pculdubio quia doctori
bus nos sup p̄ctis nostris ac
cusantibz nihil ex aduerso no
bis respondendū sit: q̄n poti⁹
tor⁹ gaudiis amplectēda ē hu
iusmodi accusatio. Allegatio
em̄ p nobis et quasi corrosio
et limatio vinculorū nostrorū

Capitulum

XXV

De hoc Eccl. iij. Nō contra
dicas p̄bo veritatis yllō mō.
Verba q̄ppe falsitatis erant
verba p̄ncipū sacerdotum et
seniorū populi aduersus Iesū
q̄ veritas est. sed signata p̄ba
veritatis erant sicut exposui-
mus q̄b nullaten⁹ tradicen-
dū esse insinuare voluit ipsa ve-
ritas taciturnitate sua. Qd̄ at
subiūxit dñs Pilato fm̄ Jo-
hannē (Regnū meū nō est de
hoc mūdo) verū est. Regnum
em̄ qd̄ est ecclia de celo est. qz
totū qd̄ habet de sursum est.
sicut legit̄ in. xxi. Apoc. Ego
ioh̄es vidi ciuitatē sanctā hie
rusalem nouā descendētē de
celo a deo paratā. Et ipsemet
in. xv. Joh. De mūdo nō est
sed ego elegi vos de mundo.
Sic̄ neqz regnum. i. gr̄a qua
in electis regnat z q̄ ipsi regnāt
sub eo sup̄ carnē z vicia: nō d̄
mūdo est: sed de sursum descē-
dens a p̄re luminū. S; neqz
regnum. i. pt̄as q̄ regit oīa de
mūdo est: imo sup̄ mūdū z a
patre habet eam. Vel regnū
meū nō est de hoc mūdo. i. nō
est mūdānū: vt in eo regnem
p̄ vim atqz potentia: p̄ bellū z
oppressionē. sed magis p̄ patie-
tiam z celsionē. Regna quip̄

pe mūdi bella z violētē qdā
modo creauerūt. Sed regnū
dei magis patiētia: par: z cel-
sio. z hūc intelligētē cōgruit
qd̄ sequit̄ (Si ex hoc mundo
esset regnū meū: ministri mei
vtiqz decertarēt vt n̄ traderer)
Regna q̄ppe decertatōibz sele-
tuent̄. cedendo aut̄ et patlēdo
destruunt̄. Ecōtrario regnū
dei pace z parā fulcit et am-
pliat. Vnde ad Ro. xiiij. Re-
gnum dei nō est esca z potus
sed iusticia z par et gaudiū in
spūs sancto. Distri regū mun-
danorū nō norūt nisi decerta-
re p̄ regibus suis. Ecōtrario
p̄o ministri regis celestis p̄ re-
ge suo cedere z pati poti⁹ edo-
cti sunt. (Regnum meū non
est hinc Dixit itaqz ei pilat⁹ er-
go rex es tu. Rñdit ei Iesus:
tu dicis q̄a rex sum ego) Ista
oīa sunt plana. Qd̄ p̄o sequit̄
(Ego in hoc natus sum et ad
hoc veni in mūdū vt testimo-
niū p̄beam p̄itati) Ad hoc
q̄ppe nat⁹ a patre vt p̄bz spī-
rituale de loquēte spūaliter. et
vt imago de inspectore iter ip-
sum inspectore z loquentē ce-
tera oīa ostenderet. Illo enī
verbo p̄itatem suā loquit̄ de⁹
pater angelis et sanctis aīabz

et ipse testimoniū paterne veritatis, hoc est verbū certissimū atq; firmissimū cui solī de paterna veritate credēdū est, p quod solū ipsa cognoscitur. Unde in pmo Joh. Unigenitus q̄ est in sinu patris ipse enarrauit. Vel in hoc natus sum in mūdo. natiuitate tpali de virgine (vt testimoniū p̄hibeā veritati) quā falsitas op̄nsonū z vanitas ipsa tpaliū obnubilat z videri non sinit. Ad hoc quippe lux emittit et oris vt veritatem rez q̄ ad salutem ptinent ostēderet: z contrarior̄ errorz nubila diffugaret. Propter qd̄ z ipse in euāgelio Joh. viij. d̄t. Ego sū lux mūdi: qui sequitur me nō ambulat in tenebris. Et i. iij. eius d̄s, q̄dū sum in mūdo lux sūz mūdi. Natiuitas z ortus idē. Unde z ort⁹ solis iusticie natiuitas eius in carne accipit. Malachie. iij. Dicit vobis timentib⁹ nomē meūz sol iusticie Veritas igit̄ vl' ipse pater vl' ipsa diuinitas q̄ opposita est oī falsitati z vanitati hic accipienda est sicut exposuimus. Sicut autem ipse natū se dicit z venisse in mundum vt testimonijz perhibeat veritati:

sic et ad hoc per ipsum, renascimur: vt testimoniū perhibeamus veritati, z que ipse est et quam hic docuit z ostēdit. Non solum aut̄ debemus p̄hibere testimoniū veritati cōfessione oris, sed et op̄ez. Testis enim veritatis non debet esse nisi verus. Nō potest aut̄ esse verus qui partem habet falsitatis. Quocunq; ergo vltio laboret quis: nō est testis idoneus veritat̄, sed neq; veritatem nouit qui mendaciūz dilligit. Qui em̄ dicit se nosse deum z mandata eius nō custodit: mendax est, vt legit̄ in sc̄do p̄me Johis. Nō est igit̄ testis idoneus veritatis. Sequit̄. (Quis qui est ex veritate audit verba mea.) Totus vetus homo ex falsitate ē atq; mēdacio, sicut expresse legit̄ in. iij. ad Colos. Dornificate membra vestra q̄ sunt super terram: fornicatiōez zc. Quis em̄ dubitet omnia mēbra illa que ibi enumerant̄: et omnia mendacia esse et infanias. Sed hoc totū alibi disserendū est. Interiz aut̄ ne dubitet̄ veterē hoīem ex mendacijs z infantijs cē p̄positū: z ppter hoc p̄itat̄ repulsozem et

aduersariū: et circa veritatem
erroneū. Et ideo merito ꝑba
veritatis nō recipit, qđ est au
dire, vel esse ex veritate: idē est
quod esse verū. Cuius autē cor
veritas occupauit verba veri
tatis respuere non potest, sed
ea velut sibi cōgruentia et amī
ca amplectit. Dens ꝑo quā
falsitas occupauit et possidet:
verba veritatis falsitate se op
ponente nō recipit. Sicut le
git. xxvij. Prover. Non reci
pit stult⁹ verba prudentie nisi
ea dixeris que versant in cor
de eius. Quod et ꝑ contrariū ac
cipiendū est de sapiente, qđ ver
ba stulticie nō recipit. Qui ex
veritate est habet aures veri
tatis et veraces, et ꝑpter hoc ver
ba veritatis audit interi⁹. (Dī
cit ei pilat⁹ Quid est veritas)
Prudenter interrogauit pila
tus, sed infructuose dñi respō
sionē nō meruit, nec etiā expe
ctauit. Breui interrogatōe to
tam dñi saluatoris doctrinā
cōprehēdit. Tot⁹ em̄ liber do
ctrine catholice et tota sapien
tia celestis: nihil aliud est nisi
agnitio veritatis. cui⁹ agnitio
nē ꝑmittit discipulis in. viij.
Joh. Si inquit vos māseri
tis in sermone meo: veri disci

puli mei eritis et agnosceis ve
ritatez. Hec est at veritas qđ se
intuentes illuminat: pascit: re
ficit: solidat: et delectat. qđ etiā
amplexates nō illudit: et inni
tentes sibi nō deicit vt vani
tas. Hec est veritas qđ ab erro
ribus et inflatiōe quos replet
liberat: et ab illusionib⁹ ample
xantes et a ꝑcipitijs innitētes.
qđ omnia ꝑpter falsitatē errorū
et vanitatē creaturaz dicim⁹.
Ex quib⁹ tota illa maledicta
materia veteris hoīs: viciōrū
vniuersitas orit⁹. Falsitas em̄
et vanitas nec oculos implet
aut illuminat intuentiū: nec im
plet brachia cōplectentiū nec
pōdus sustinet innitētiū. et ꝑ
pter hoc aut errore dēcipit, aut
vanitate sua illudit et deicit.
vñ nihil aliud est ꝑctōr qđ er
rore decept⁹ in credendo. (Et
cum hoc dixisset exiit ad iu
deos et dixit eis, Ego ī eo nul
lam cām inuenio) Frequens
iste exitus ad principes sacer
dotū et seniores populi: nō so
lum eius diligentia in inuesti
gatiōe cause: et sollicitudinem
eius sup liberatōe dñi salua
toris ostendit: sed qđ frequens
debet esse recursus iudicis et
cōfessorz ad iurisperitos et legis

diuine doctores moralit inſi-
nuat. In foro nanq; forenſi d
cōſilio iuris pitor; z in reſcri-
pto. In foro penitentiali de cō-
ſilio ſacror; doctorū et ex lege
diuina iudicandū eſt. Hi enī;
ſunt accuſatores peccator; at
q; peccatū. Poſt hec reuer-
tendū eſt nobis ad narratōez
Barthei. (Per diē aut ſolen-
nē cōſueuerat pſes p̄lo dimit-
tere vincū vnū quē voluiſſ;)
Johes aut in. xviij. ita habet.
(Eſt aut cōſuetudo vobis vt
vnū vobis dimittā in paſca.)
Vnde manifeſtū eſt diē ſolen-
nem vocari paſca. Preſes pe-
nitentiaſ tot apud ſeb; vin-
ctos q̄t veteres hoīes in vno
cōſitente inuenit. Hi aut ſunt
iuxta numer; vicioz; vl; pctōz;
vt in eodē hoīe fornicatoz; ſu-
perbū; auarū; q̄ſi diuerſos in-
telligas. ſed hī q̄dē ligati ſunt
vinculis pctōz;. Alibi loquitur
tū z nouus hō ligatus eſt vin-
culis ſctōz; deſiderioz; z boni
poſiti z obediētie: quā debet
impēdere cōfeſſori. De oībus
his manifeſtū eſt eū nō poſſe
dimittere niſi vnū: hoc eſt no-
uum q̄ vnū eſt. Et hāc debet
habere cōſuetudinē vt illū ab-
ſolutum dimittat in diē ſolēnē

id eſt in paſca: q̄ dies peniten-
tie eſt z p̄feſſōis: quē celeſtis
eccleſia feſtiuū ducit atq; ſolen-
nē ſicut ſepe oſtēdimus. Sed
attende q̄s ſit p̄lus q̄ clamat
p barraba: z contra xpm cla-
mat. plerūq; iſirmitas peccā-
tis: erubescētia eiūsdē; inuēt;
nobilitas: ſocietas mūdi: ob;
probrū; z innūerabilia hmoi
q̄ clamore ſuo q̄dāmō ſuade-
re nitunt vt liber a pena peni-
tentiali pctōz; dimittat. Sed
impitū z iniquus cōfeſſor et
alter pilat; ad clamorez hmoi
p̄li iſaniſſimo furore dimit-
tit peccantē vt nulla pena pe-
nitentiali eū feriat. Vel p̄lus
clamas p barraba p̄lus vici-
oz; eſt ipſius cōfeſſoris. Idē
vl; ſile apud iniquos iudices
frequenter ſit: vt pro barraba
id eſt pro quouis iniquo cla-
mat multitudo rogantiū: cla-
mat nequitia ipſius iudic; ac
remiſſio vel cupiditas ei;. cla-
mant etiā munera. Et vt ad
vnum dicamus: clamant oīa
quē a veritate z iuſticia iudic;
cem deuiare ſuadent. Clamo-
rem autem hmoi ſolus pilat;
exaudit: z ex fauore ſolus ab-
ſoluit vel condemnat: agēs iū-
dicta tanq; ſua. non attendens

Capitulum

XXV

quod scriptum est in primo Deute.
Nulla erit distantia personarum
ita primum audietis ut magnam
nec cuiusque accipietis personam
quia dei est iudicium. Hic quidem
populus apud iniquos iudices cla-
mat contra innocentes ne dimittantur.
Qui autem non habent in consuetudine vel unum dimittere:
re: deteriores sunt pilato: qui saltem
unum dimittebat. Qui autem
neminem dimittunt: quem vel pe-
na non feriat: vel a quo pecuniaz
extorqueant: iniquiores se esse
pilato manifeste ostendunt. Quod
autem sequitur (Habebat autem unum
vincitum insignem). id est famulum
vel nobilem (qui dicebatur Barra-
bas) qui interpretatur filius patris
id est diaboli qui a tonitruo
dicitur pater propter inveteratam mul-
titudinem filiorum. vel propter male-
dictum illud privilegium genera-
tionis quod de bono malum gene-
rat vel de seipso genuit ut di-
abolus esset. Vel yronice pa-
ter dicitur diabolus et per antiphrasim.
quia reuera non generat.
sed degenerat. quia genus nati-
vum et generositatem aufert:
et generationem nature et gra-
tie destituit et degenerare facit.
Barrabas igitur est diabolus accipi potest qui filius est patris ut di-

rimus. id est suus ipsius in quantum di-
abolus. quem quidem vincitum apud
se habet iudex: quatenus vincitum
habet reum quemcumque. Sicut et
confessor. unde et tonitruus ipsum bar-
rabam spiritualiter condemnat et occi-
dit quatenus reus in eo quod reus est
hoc est in ipso reatu quantum scilicet
ad reatum occidit et condemnat.
Vita quippe diaboli in peccatoribus
ipsum peccatum est vel reatus.
Unde et dum ligatur peccator quasi
bet modo ut non peccet vel pec-
care non possit: amplius ligatur
diabolus in eo. Hunc etiam
barrabam ligatum apud se habet
unusquisque. quia in peccato ha-
bet liberi arbitrii ut enim vel di-
mittat vel occidat spiritualiter. ti-
meat autem unusquisque sibi ne
barrabam istum. id est diabolum
vel veterem hominem dimittat et
liberetur ex illa sententia qua in
iij. Reg. xxiij. ad regem israel
Lustodi virum istum qui si la-
psus fuerit: erit anima tua pro ani-
ma illius Hoc est rex israel iu-
dicium tuum quod locutus es.
In lapsu igitur et evasione bar-
rabe istius: mors est unuscu-
iusque nostrorum. sed execrabili im-
pietate animam suam sepe pro ani-
ma illius miser peccator po-
nit: dum ut ille vivat sicut ex-

posuimus: eam eterne morti subijcit. Noli igitur o peccator barrabā quem apud te ligatū habes: hoc est pēti tue traditū et subiectū: noli in quā eū dimittere libez: et noli velut alter pilatus clamāte p eo exaudire multitudinē viciōrū. Isti orū aut aliorū q̄rūcūq; querelationē ei tibi suggerunt et suadent. Quid ergo de his q̄ nō solum barrabam nō occidū: nec solum apud se recipiunt vt latro sit: sed etiam dñm oīm que possidere debuerant cōstituunt. Hi sunt torpidi et negligentes pctōres q̄ diabolu vel veterē hoīem sibi nō solum dñari pmittunt sed et violētissima durissimaq; tīrānide ab eo se pmi et affligi gaudent. Rescō miser pctōr qz barrabas q̄ latro est et homicida sicut docet Marc⁹ i. xv. et Lu. in. xxiij. et Job. in. xviij. ad spoliādum te intrat ad te et ad ingulādū te. Verito ergo q̄ latronem et homicidā receptare nō times: ab eo pmi et bonoz tuoz spūalium spoliatōem et ingulatōem pateris. Sed neq; ecclīasticam censurā formidas. nec vereris fidelitātē qua deo teneris viola-

redū excoīcanissimū barrabā receptas. et hostē dei atrocissimū nō solum apud te hospitio recipis sed et ptra deū defendis. Si q̄ iudex es forēsis erhorre pilati nequiciā: q̄ cuz detrimēto iusticie voluit placere pplo adeo vt latronem et homicidā et seditiosum dimitteret et innocentē crucifigeret. Si p̄fessor es: nō min⁹ hāc infidelitatē detestare et memēto qz p̄co et carnisfer institut⁹ es viciōrū: nō nutrit: nō lactator nō applausor atq; defensor. s; hoc totū sine dubio dōbes virtutib; et nouo boī. Attende q̄ quāta sit iniq̄tas si contrario mō te gesseris videlicet si carnisfer et lictor sis virtutū et noui hominis. viciōrū p̄o nutrit atq; patron⁹. Si autē iudex tuūp⁹ sis es q̄ es quiescunq; teipm examinas: et de corrigēda vita tua apud temetipm delibe-ras. Caue ne te ibidē pilatus exhibeas vt diabolū vl' veterem hominem absoluas. et teipsum non solum morti p̄me que culpe est: sed et tercie que dānationis est eterne subijcias. Aniaduerte barrabaz id est diabolū et christū apud te et coram te causam agere et

Aduerte qz si diabolū dimiseris: xpm spūalr in teipso occidis. Similiter z econuerso si xpm dñm in te spūaliter liberaueris: diabolū occidis. **S**atage g exēplo pilati vt ipm liberet. Nos aut ecōtrario vt diabolū liberem? z xpm occidam? satagimus. plerūqz pilato in hoc ipso neq̄ores. Quotiens em̄ de pctō perpetrādo apud nos deliberam? qd aliud q̄ xpm in nobis occidere satagimus: z diabolū liberare q̄ apud nos tā diu vinctus tenet q̄ diu nos ipsi vincti sapientie salutaris vincti et cōpedibz eiusdē cōpediri tenemur. hoc est q̄tienscunqz dei timore z amore a malis coercemur. **L**igatus igit apud nos est diabolus et similr vetus hō: vt nihil p nos vel in nob possit q̄tiens nos ipsi sic xpo dño alligati sumus. de qua alligatura Eccl̄i. vj. **V**incula illius alligatura salutaris. **S**ilr ecōtrario vinct? est xps apd nos spūalr: qñ ad bona faciendaligati sumus vinctis prauorū desiderior. sicut sepe ostēdim? ex. v. **P**rouer. **F**unibz peccatorū suoz q̄sqz cōstringitur. **L**igatio ergo nra xpi dñi est: non passione et veritate sicut sepe diximus neqz cōpassiōe. quia nec pati nec cōpati pōt de cetero. sed quia ipse cessat opari bona in nobis z p nos qñ nos ipsi bona opari desistimus. illū phiberi qñ nos phibemur ab hoc. et ligari qñ ligamur nos. **S**ilr q̄tum ad hūc in nobis dicat Rex em̄ alq̄s et supare et supari in suis cum p se n̄bīl agat aut patiatur v̄sitate dicitur. **D**imitte ergo vinctum xpm dñm: z occide in te diabolū. **L**ibera vitā tuā. i. gratiā z occide mortē tuā. i. culpā. **N**oli fauere iniqui multitudini et noli dicere cuz pilato multitudinis. **Q**uē vultis dimitta vobis barrabam an Iesum q̄ dicit xps. **S**ciebat em̄ q p iudiciā tradidisset euz) **R**ugitū et eiulatū audiuit ferre pessime que iudicia est: et petitorū fauorabilissimā noluit audire iusticie. **S**edēte autē illo p tribunali: misit ad eū vxor eius: dicens. nihil tibi et iusto illi) rē. **V**xor p̄sidis spūaliter nulla recti? intelligit q̄ iusticia. huic em̄ debet toto amore p̄iungi et adherere. hāc debet totis visceribz amplexari. **E**x hmoi cōmixture gene

rare debet filios iusticie, gene
ratione. s. rectorū que bñdicet
Soboles ista rcā iudicia sūt
et semite iudiciorū. Vxor ista
mittit ad p̄sidem velut q̄ndaz
nunciū rectitudinis cogitatio
nem, q̄ quidē nunciū aduer
sus oēm iniquā accusationez
nihil rectius aut pueniēti⁹ di
cere potest p̄sidi q̄s (nihil tibi
z iusto illi) q̄ inīq̄ accusat. Co
gitatio p̄o rectitudinis nūci⁹
est ipsi⁹ iusticie, ab ip̄a em̄ mī
tīt. q̄ qd̄ diximus ip̄i p̄sidi in
terius loquit, nec debet esse p̄
ses q̄ vxorem istā nō habuerit
A p̄sidi em̄ soboles quā dixi
m⁹ quaz nec ex adulterio nec
ex alia vxore gignere p̄t. Sic
ergo vxorati .i. h̄mōi vxorem
habentes: soli tribunalib⁹ p̄fi
ciendi sunt, repellendi p̄o for
nicatores q̄ cum inīqtate q̄li
bet fornicant, neq̄ em̄ est fas
neq̄ possibile vt aliunde ori
tur iudiciū q̄s ex iusticia. Per
uersissimi igit̄ sunt q̄ de inī
sticia volunt gignere iudiciū.
Spadones aut̄ z vīm gene
rationā nō habētes ad generā
dā sobole rectitudinis: repu
tat scriptura eos q̄ h̄mōi vxo
re caruerūt. Vñ Ec̄i. xx. Cō
cupiscētia spadonis deuirgi

nauit iuuenulam, sic q̄ facit
p̄ vīm inīquū iudiciū. Vñ in
dex q̄si ius dicens vel iur⁹ di
ctator intelligit̄. Qualr̄ autēz
ab eo ius dicendū sperat̄ q̄ so
lam inīqtatē in corde habuit
cū ipsa p̄tate testante: de abū
dantia cordis os loq̄ necesse
sit. Nō potest n̄ esse iudex inī
quus q̄ aures claudit ad vo
cem iusticie. (Vultu inq̄t vx
or pilati passa sum p̄ vīsz ho
die, p̄pter eum) Ad l̄rām q̄ppe
demonēs multipl̄r instabant
apud vxorē pilati: z p̄ eā ap̄d
pilatū vt sic x̄ps dñs libaret̄.
sz h̄ q̄dē nō amore liberatōis
sed vt fructus impediret̄ pas
sionis. A q̄ apparet neq̄cia iu
deoz q̄ nec deo nec demoni
bus acquiescere voluerūt vt ip̄
se liberaret̄. Nō q̄dem de⁹ p̄
vellet eū liberari, sed q̄ ip̄i ex
inuidia et inīq̄ssima volūtate
ip̄am mortē p̄pi s̄niebant, z p̄
pter hoc totis eam viscerib⁹ p̄
curabant. Demonēs autē q̄si
minori neq̄cia eam impedire
moliebant̄, z totū hoc p̄ iusti
ciam z sub obrēu iusticie cui
sile sepissime diabolus opa
tur, quotiens nanq̄ tribula
tionē fructuosam patiētib⁹ co
gnoscat esse: eam auertere mo

Capitulum XXVI

liſ: z pſpitate p viribz pcurat
qbuscunqz ſcit eaz eſſe ad pni
ciem. Ex q accidit vt etiā mi
niſtri iuſticie nōnunqz ſuade
at ſub obtentu mie vel etiā iu
ſticie ab eis q diſciplinē ſūt de
ſiſtere: videns diſciplinaz eſſe
fructuoſam paſſētibz, vñ z fa
cile errāt miſtri iuſticie in hiſ
niſi eos vinctio docuerit, p iu
ſticiā nāqz z miāz eoz niſitur
obtinere z impugnare ſubdi
tos. Verbi grā, cū deliqt ali
quis infirm⁹ vel leuiter: ſi no
uit eum diabolus impatientē
et infirmū ad portāda ea que
diſcipline ſunt: inflāmat pla
tum eius qſi ſub ptextu iuſti
cie z rectitudinis vt illuz gra
uiter aut obiurget aut puniat
cui ob nimā teneritudine ip
ſa obiurgatio vel pena diſci
plinaz vertit in mortē, et hoc
q p ipſam incidit in iram vel
odiu mortale aduerſus plātū
Vides ergo qualiter p ipſaz
prelaci iuſticiam deducere co
nāt ſubditū ad ire vel odiū in
iuſticiam. Similiter z cū per
miſcōdiam plato ſuggerit im
pudēti pcerere z pſtinaſi ſubdi
to nihil aliud intendit niſi im
punitate vicia nutrire. Timē
da eſt igiſ preſidentibz aſtutia

iſta diabolica q p virtutes eo
rū aut iſlāmare aut nutrire co
nāt vicia ſubditoz, z vnde oc
cidi debuerant vicia inde ea
dem ſuſcitare, qd plerūqz dia
bolicū aſſerit: eoq plati atten
dere aut nolunt aut negligūt.
aut neſciūt quid ſubdinis ex
pediat, ſed ſolūmodo merita
pōderant qſi ad retribuendū
tū pſideant: et nō ad pſulen
dū potius z medendū. Vxor
igiſ iudicis forēſis iuſticia ſit:
eo q ptās eius legibz qdāmō
limitata eſt z testimonijs atqz
pbatōnibz, vt eū excedere nul
lo mō liceat. Et em tribuna
publicis viſitatibz neceſſe eſt
ſeruiat q maxime p iuſticiam
pſeruant: qz p eā z coerceſ au
dacia: z tuta ē inter improboſ
inocētia, ſicut dicit Iſidorus
Vxor ſo pñialis iudicis ſit
pietas: vt eius ſtudium mari
me ſit penitentis obuiare pe
riculo z ſaluti cōſulere, q duo
compaſſio ipſa et affabilitat
dulcedo maxime obtinebunt
Vxor ſo vniuſcuſqz exa
nimātis ſeipm atqz diiudicā
tis ſit charitas, i. ordinatus et
rectus amor dei. Per hāc em
ſolā z barrabas occidiſ. i. dia
bolus z vetus homo: z xp̄us

absoluitur et nouus hō: mo-
dis quos diximus. Audiat g
iudex forensis iusticiam alle-
gantē p innocētibz. Pnialis
pō miscōiam interpellantē p
peuntibz. Unusquisqz autem
apud seipm charitatē suaden-
tem p dei filiis hoc est pro no-
uo homie qui filius est gratie
et p christo dño q filius ē na-
ture. Alioqn vnusqz in suo
cōsistorio vl' auditorio aduer-
sus xpm dñm se exhibebit pi-
latum. (Vulsa inqt passa sū
p visū hodie ppter euz) Vul-
ta patit iusticia in iudicio vbi
abundat iniusticia. oēs qpe
inique allegationes: oēs iniq
suasiones velut iacula sunt q
bus ipsa cōfodit. Vulsa ibi
patitur vbi vsqz ad mortē suā
talīa patit. sed oīa per visū pa-
titur. i. in visū. omēs em istas
passiones suas videt. vnde et
per synderisim vl' cōscientiaz
clamat a vulneribus z passi-
onibus: sed clamorē istuz sur-
da aure pterit iudex iniquus
Vicia z viciosi qcqd patiunt
totum p cecitatem et in cecita-
te patiunt. illa em tenebre sūt
z isti in tenebris. Idē de cha-
ritate z pietate dicēdū: que q-
dem multa patiunt in vtrūqz su-

is adulterantibz. sed clamātes
illi nō audiūt: quia lōge ab ip-
sis sunt z nuncios eaz nō re-
cipiunt vt qd p eos petūt faci-
ant. Sequit. (Principes aut
sacerdotū z seniores popli p-
suaserunt pplis vt peterēt bar-
rabā Jesum pō pderent) Vt
de puerilitatem eoz iuxta lraz
Ad hoc pfecti erant pplis vt
eos ab iniquitatibus auerte-
rent z eis salutaria suaderent
Ipsi aut vt salutem abijciant
et pdant z vt diabolū z pdi-
tionē expetant psuadent: qru
neqciā plati nostri tps sequū-
tur: dū subiectis sibi pplis vel
suggestionibz vel exēplis: ma-
xime vt a christo dño auertā-
tur suadet. Nihil aut phibet
p principes z seniores intelli-
gi magistratū vicioz quez su-
pra dixim. hic pō magistra-
tus pplis z minoribus z sub-
ditis tanqz ineruditis et infir-
mis facile suadet omnem ini-
quitatem. (Respondens au-
tem p̄ses ait illis. Quem vul-
tis vob de duobz dimitti) In
optōne erronee mltitudinis
totuz ponēs (At illi dixerunt
Barrabā. Dicit illis pilatus.
Quid igit faciā de Jesu q dī-
cūt xps) q. d. qualr ipm in me

Capitulū

XXVII

ipso occidā, Utinā et hoc ini-
qui iudices intra semetipsos di-
cāt (qd faciā de iesu q̄ dicit xps)
nō im̄ qd faciā de hoīe inno-
cente, In suis em̄ se iudicari
crucifigi testat xps dñs, Qd
si iniq̄ iudices attēderēt pcul
dubio a cōdemnatōe innoce-
tum se auerterēt, sed vt sepe di-
ximus ignorāt q̄cqd ptra su-
os agūt: cōtra ipm̄ agi, (Dicūt
omnes crucifigat) Tota im-
pia mltitudo suggestiōnū: vlti-
cloz, z demonū que p sugges-
tiones z tentatōes clamat in
corde peccare dōliberātis: hoc
solū clamat vt ipse crucifigat,
Et hoc duobz modis, qz ppe-
tratio peccatū crucifixio est et
mors spūalis: quā postmodū
sequit gehennalis, Aperi au-
res miser z audi quid contra
te inclamet multitudo sugge-
stionū z tentationū tuarū, hoc
solū inclamat tibi corā deo lu-
dice vel teipso vt crucifigaris
vel vt crucifigat in te non? hō
Attende te oīno absurduisse
q̄ hanc vocē hmōi impie mul-
titudinis nō audis, Quis em̄
eā audiat et nō exhorreat, sed
miser pctor blādiri sibi putat
impia multitudinē que nihil
ei nisi mortē inclamat et adeo

obcecatus est vt crucē z mor-
tem vtrāqz p tentatōes sibi ob-
latā velut gratissimū acceptet
exeniū, Quis em̄ nō videat q̄
gaudio mors ipsa culpe p ten-
tationem excipit, Potest et in-
telligi multitudo vicioz z pec-
catorū clamare in auribus dī
(crucifigat) vel ipsa mltitudo
demonū, ppter qd z diabolus
accusator dicit in. xij. Apoca.
Proiect⁹ est accusator fratru
nostrozū: q̄ accusabat eos añ
cōspectū dei nostri die ac no-
cte, Al qz supra dixim⁹ xpm̄
dñm tpm̄ gerere pctōis oēs
sacri doctores z pdicatores et
oīs mltitudo eoz q̄ recte sapi-
unt clamāt dicit⁹ z factis d̄ ve-
tere homīe z pctōre: vt crucifi-
gat, i. cruci pñiali affigat, hoc
em̄ clamāt oīa sacra eloq̄a et
oīa scōz exempla vt vet⁹ hō
crucifigat, Al pōt intelligi d̄
xpo dño: de q̄ oēs hoīes ipsa
miseria sua z indigētia z si nō
p̄bis clamāt vt crucifigat, oēs
em̄ oīno p̄cio mort⁹ ei⁹ z sacri-
ficio idigēt, sic dicit apls i. iij.
ad Rom. Oēs peccauerunt z
egent glia dei. Clamat igit in
eis misia z dfect⁹: z si n̄ ligua,
Al moralr istruimur vt oīm
nroz boc est cogitationum et

affectionum sit iste clamor vt crucifigat, hoc est vt totus qđ in cōfessione aut loqmur: aut cogitamus: accusatio nostra sit et mortis pñialis expetitiō, neq; enī ibi qđq; legūt dixisse absoluat vel dimittat: pter iudicem, sic et ex pte nostra nulla debet audiri vox excusationis aut dimissionis: sed solus iudex debet stare p nobis, quē admodū pilatus videbat stare p dño, qđ qđem et faciet si oēs cogitationes et affectōnes nostre et locutiones in cōfessione dixerint (crucifigat) Nostruz enī hoc solus est dicere qđ crucifigat, iudicis aut pñalis tñm absolueret et p liberatione nra satagere, qđ iudicium illō mīe solius est et absolutōis, Quāto aut hūilius et integri⁹ vnus quisq; nostrz hoc de se coram deo clamat scz vt crucifigatur tāto amplius a pilato querit et⁹ dimissio et absolutio, Tutus aut est qđ pilatū coraz deo habet aduocatū, sicut enī sup diximus pilatus os malleatoris interpretat, hic qđ fabricator est oīm, vt ait Salomō, qđ fabricatus est aurorā et solē, Os ergo dei patris habet aduocatū cuius os humiliter et si-

deliter hoc ptra spm clamaue rit, vñ pilatus fm Matheuz dicit (Quid enī mali fecit) fm Jo Johem (Ego aut nullam in eo inuenio causam) qđ ver bis manifeste dñm Iesuz ab soluit, Sed tamē ipsi iudei n̄ desistunt: volentes clamore et improbitate atq; tumultu ex torquere sanguinē innocētis a iudice, (At illi inquit magis clamabāt dicētes: crucifigat) Crescit enī ciulatus inuidie et dolor et clamor simul de pace et de pspitate primi, eo qđ videt clōgari a se sanguinē quē sitit, et ad cuius hauritū arentibus et flāmeis faucibz inbiat, Moralr Jo quanto amplius p vnoquoq; pectore apud patrē interpellat xps dñs: tāto ipse in orōne vel cōfessione amplius ptra seipsum clamat et hoc signū sue liberatōis est et absolutōis, Totum enī qđ sic clamat de miseratione et iter pellatiōe dñi saluatoris accipit, (Videns aut pilat⁹ qđ nihil pficeret sed magis tumultus fieret: accepta aqua lauit manus suas corā oī p̄lo dicens, Innocēs sum a sanguine iusti huius: vos videritis) Quia vt ait Lu, i, xxiij, (Et il-

Capitulum

XXVII

li instabāt vocibz magnis po-
stulantes vt crucifigeret z in-
ualeſcebāt voces eorū) Quē
admodū em̄ canes rabidi nō
sustinentes sibi auferri cada-
uer ad qđ lacerandū z deno-
randū dētibz z torz faucibz in-
biant, solo latratu cū nō pos-
sint ampli⁹ insequunt. Qđ au-
tē dī hic (quia nihil pficeret)
subintelligit ad placandū po-
pulū z satisfaciendū eisdem.
Inuidia q̄ppe et odium nun-
q̄ iusticia z veritate placatur
sunt em̄ belue q̄z rugitus cō-
pesci non potest: et quarū fau-
ces nisi sanguine z morte im-
pleri non possunt. *Do*zali-
ter p̄o nihil debet apud nos
absolutio iudicis p̄ntalis: ni-
hil pene ipsi⁹ exolutio pficere:
q̄n inualeant voces orationū
z p̄fessionū nostraz: p̄ra nos
q̄n semp clamemus nos esse
peccatores z crucifigi dignos
Un̄ Eccl̄. v. Depiciatū pec-
catoz noli esse sine metu. Si
militer z *Lu. xvij.* Cum om̄ia
feceritis q̄ precepta sunt vob
dicite serui inuiles sum⁹. *Q*
aut pilat⁹ lauit man⁹ suas vt i-
nocentiā suā p̄testaret z eis
incuteret horrores sanguis h̄
fecit, nec tñ innocēs fuit, neq̄

em̄ ad eiulatū inuidie z rugi-
tum leonū z latratū canū ra-
bidoz debuit innocētē eis la-
cerandū tradere, sed discussis
testimonijs atq̄ p̄batōibz po-
tius suis dicere. Nec p̄fuit ei
ablutio illa exterior manuum
que man⁹ eius plenas sangui-
ne innocētis reliqt, sicut z fau-
ces indeoz eiusdē sanguine ple-
ne fuerunt. Potestate q̄dē oc-
cidebat dñm Iesum: quez tñ
et ore iuste cōfitebat: z verbis
absolvebat, p̄pter hoc dicim⁹
q̄a manibz, i. p̄tate occidebat,
vñ z manus ei⁹ cruetate remā-
serunt. Sanguine em̄ inocēs
tis de manibz ei⁹ aq̄ illa nō ab-
stulit: q̄ p̄tatem ei⁹ innocentēz
nō reddidit. Sunt aut z ho-
die multi potentū q̄ pilatū in
hoc imitant: existimātes se re-
os nō esse scelez q̄ p̄tate eorū
patrant: z si manibz alijs, sed
q̄ gladiū tradit furenti: re⁹ est
sanguinis indubitāter quem
fundit. Nec aliud est p̄tatem
dare ministris nequā q̄ gla-
diū dare in manus diaboli, z
hoc est armare diaboliū. *D*ēs
q̄ppe neq̄cie opatores: man⁹
diaboli sunt. Forassis etiam
insinuat iudicibz pilat⁹ in hoc
facto vt manus suas aq̄ peni-

itudinis et confessionis lauent
 vt innocētes sanguie xpi se ef-
 ficiāt cui⁹ qdem rei sunt dum
 iusticiā et veritatē nō defēdūt
 p quib⁹ sanguis christi ille p-
 ciosus effusus est. dū ecclesiā
 aut ipsi oppmunt: aut oppmī
 sustinent: q̄ precū est sanguis
 eiusdē. dū em̄ iniquitatē aut pec-
 cūm q̄dcūq; dñari aut regna-
 re in subdit⁹ sustinēt: q̄tum in
 eis est rursum crucifigunt dei
 filiū. marie cū p̄tate eorū pec-
 catū defendit. Nō em̄ stat p
 hmōi homines qn ipse iterum
 crucifigat et qn eodē precio il-
 los q̄s p̄ire sustinent ipse re-
 petat q̄s semel emit. Hec autē
 ablutio aptat sacerdotib⁹ sy-
 moniacis et alijs indigne cele-
 brantib⁹. Rei em̄ sunt corpis
 et sanguis dñi. sicut legi i. xj.
 p̄me ad Cor. Ipsi em̄ in fine
 misse suas lauant man⁹ q̄s q̄
 dēreas hñt corpis et sangui-
 nis dñi qd̄ indigne tractaue-
 rant. sed q̄si cū pilato manus
 abluūt tanq̄s innocētes a san-
 guine illo p̄cioso. sed aqua il-
 lum reatum non tollit de ma-
 nib⁹ sicut nec de manib⁹ pl-
 lati quondā abstulit. Confes-
 sores autē moraliter instruunt
 vt manus suas lauent a san-

guine p̄sistentiū. qd̄ qdem fa-
 ciunt si se oīno seruauerūt in-
 nocios. vt p̄sistentib⁹. s. nō noce-
 ant. et fideles vt eos scz fideles
 iuxta officiū sui exigentiā adiu-
 uent. Vel docent manus su-
 as aq̄. confessionis et penitu-
 dinis lauare. qz officiū illud
 vix sine p̄iculo agit. Vix enī
 mūdīs manib⁹ cōtrectant im-
 mūdicie. et vix tūiores saniosi
 et vulnera sanguinolēta p̄mūt
 absq; inq̄natōe p̄mētūz. Vel
 iō man⁹ suas lauare docetur
 Quia vt ait Grego. Quidā
 debet esse man⁹ q̄ alienas sor-
 des diluere curat. De hoc p̄o
 qd̄ dicit (Vos videritis) qd̄ iux-
 ta literā vōsīpi caute vobis
 in parte ista Ego em̄ minister
 legis sum: qualem mihi tradi-
 tis attendite: totūz vobis im-
 putetur. Sic et confitentibus
 moraliter debent dicere con-
 fessores: vos videritis. id est.
 vōsīpi caute vobis. quia ex
 confessiōibus et testificatiōib⁹
 vris oportet vobis p̄suli. Sic
 et iudices dicere debēt litigā-
 tīb⁹: vos videritis. scz qualia
 i iudiciū deduxeritis. p̄pter qd̄
 et iuramentū de calūnia insti-
 tutū est. Nos em̄ iudicare op-
 tet ex testimonijs et p̄batiōib⁹.

Capitulū

XXVII

non ex nostris p̄ficiētijs z no-
stris diuinatōibz. Hoc idē de
bent dicere p̄fessores sacri do-
ctoribus eos scz p̄sules. q.
d. (vos videritis) quid nobis
in isto officio sit agendū: qua-
liter cōfitebimur p̄sulendū. Nō
enī de nostro eis p̄sulendū est
sed de vestro. Ars enī medici-
nē sp̄ialis q̄ occurrēdū ē mor-
bis z vulneribz: penes vos ē.
Idez debet facere q̄ seipm di-
iudicat. (Et respondit vniuer-
sus pl̄us dicens. Sanguis
eius sup nos et sup filios no-
stros) Verbū q̄ dē optatiuuz.
sed intētiōe pessima: eo mō q̄
supra dixerat eis i. xxiij. vt ve-
niat sup vos oīs sanguis iu-
st⁹. Intelligūt ergo (sanguis
eius). i. p̄ctm effusōis sangui-
nis eius vel pena (veniat sup
nos) Optandū q̄ppe erat im-
mūdis vt sanguis ille mūdifi-
cāret sup ip̄os veniret ad emū-
dationē. sicut legit in. ix. ad he-
breos. Quāto magis sanguis
christi q̄ p̄ sp̄m sc̄m obtulit
se imaculatū deo: emundabit
p̄sciam n̄rā ab opibz mortuis
ad seruiendū deo viuenti. De
quo Esaie. liij. Iste asperget gē-
tes mltas sāguie suo ad emū-
dationē. Hoc est qd̄ dixerat

Jacob in penul. Beñ. de iur-
da in typo eius. Lauabit i vi-
no stolā suā z in sanguie vne
palliū suū. Stola ista z palli-
um ecclia ē. Vinus z sanguis
vne. sanguis et sunt. de q̄ Jo-
han. in p̄mo Apoc. Qui dille-
xit nos z lauit a peccatis no-
stris in sanguine suo. De hoc
ipse sup. xxvj. Hic est sanguis
meus noui et eterni testamēti
q̄ p̄ multis effundet in remis-
sionē p̄ctōz. Hoc idem ap̄ls
in. ix. ad Heb. signasse dicē mo-
ysen. Lecto inq̄t omni māda-
to legis a moyse vniuerso po-
pulo: accipiēs sanguinē vitu-
loz z hircōz cū aq̄ z lana coc-
cinea et ysopo: ip̄m quoqz li-
brū et oēm pl̄m aspsit dicēs.
Hic est sanguis testamēti qd̄
mādauit nobis deus. Taber-
nacula z oīa vasa ministerij si-
militer sanguie aspersit. Hoc
est quod legitur in Apoc. xij.
Et vidi celū aptū z ecce equ⁹
albus: z q̄ sedebat sup eū vo-
cabatur fidelis et verax zc. z
vestit⁹ erat veste aspsa sangui-
nis z vocabat̄ nomē eius ver-
bum dei. Aspsus est igit̄ san-
guis xpi sup oēs suos in emū-
dationē z sc̄ficatiōem. Asps-
us est sup totam eccliam vt

sup vestes sua qñ sanguis nu-
triciis: vt eam purpurea et rez
galem veste efficeret, aspñs ē
in ablutionē vt diximus. S;
ceci iudei nec in ablutionē eū
sup se venire petebāt: cñz eēnt
imundissimi. imo toti? mūdi
lauacrū sibi fecerūt in qñamē-
tum. Nec ipm petebāt sup se
venire in sanctificatōem: cum
essent pctōres z scelerati. imo
diabolico miraclo de ipso to-
tius mūdi sacramēto et scifi-
catione execrationē z abomi-
nationē hauserūt: z de mundi
reconciliatōe cumulū offensaz.
Non petebant illū venire su-
per eos ad tinctōem vt essent
purpure z vestī regia, sed po-
tius illo cruentati sunt: quod
et petisse vident. Propter h
belue pñcipū rapaciū z cu-
pidoz eos cruentatos Insequū-
tur z deuorant atq; dīripiunt.
Similr et volucres inferna-
les. Dia em hīc ppter xpī san-
guinē quem velut belue sitie-
bāt z expetebāt. Vox em bel-
uina est petisio sanguinis. vñ
et ipse in. xij. ps. z leones z ca-
nes vocat. Libera me inq; de
ore leonis: ad patrē: z de ma-
nu canis vnica meā. Unde z
ipse p Hleremiā in. xij. Facta

est mibi hereditas mea sic leo
in silua dedit cōtra me vōcem.
Ideo odiui eam. Quid em ali-
ud est petisio sanguis z mors
nisi rugitus leonis. Vora z
liter pō oēs accusantes inlu-
ste hoc ipm facto dicūt z si nō
verbis. Eo em ipso q querūt
mortē aliū p inuidiā z odiū vt
iudi xpo dño sanguinē z mor-
tem quam expetunt: meli? im-
pñant venire super seipos fa-
cto q si verbis id expse pete-
rent. Unde nō debet aliq; re-
pente pñlire ad accusandum.
sed pñm apd se discutere vtz
hec audeat impñari sibi. Sa-
guis em eius quē accuso sup
me. Alioqn veniet sup eū san-
guis cui? effusionē iniuste p-
curauit. Idē cauēdū est in iu-
risconsultis tā diuini q; huma-
ni: ne sanguis illoz q consilio
eoz regunt super eos veniat
qd qdem fiet si quantū in eis
est nō recte consulerint. In iu-
deis tñ impletū est ad literam
sup q; pena sanguinis xpī tā-
ta venit p Titum z Vespasi-
anū: vt oēs vel trucidati sint:
vel facti vagi et pfugi p mun-
dū. His dūtaxat exceptis qui
cruentatōem istā sanguis xpī
z inqñatōem p fidem z cōuer-

Capitulum

XXVIII

tionem in sanctificationē mu-
tauerūt z purpureā tinctionē
sicut apparet de his q̄ applicu-
erunt in staudriam. Est aut̄ z
hec vox (sanguis ei⁹ sup nos
et sup filios nostros) veraci-
ter penitentū et penā p̄nialez
sponte z hilariter suscipientū.
quasi dicāt, pena mortis
nouī hoīs z pena mortis chri-
sti quē spūaliter in nobis occi-
dimus: sup nos sit, hoc est il-
lam sponte z hilariter subūm?
Vel pena ei⁹ merito sup nos
veniet: eterna scz z gehennal.
q̄si di. illaz meruim⁹. z est fm
hoc vox cōfessionis. Vel po-
test esse vox fidei sup hoc sen-
su (sanguis eius sup nos et su-
per filios nostros). i. opa no-
stra. i. plus potest ad nostram
pacē z reconciliatōem q̄ nos
z opa nostra. Vel aliter, plus
potest nobis remitti p̄ eum et
dari per christi sanguinem q̄
nos demerūm⁹ z opa nostra
Hoc est: maius est sacrificiū
sanguis xp̄i quod ipse p̄ nob
obtulit i ara crucis: q̄ nos et
pctā nrā q̄ filij nostri pprie sūt
q̄m ex nobis ipsis solū oriunt̄
Nūc aut̄ p̄seq̄ nos oportet
verba Johis ex. xix. q̄ lat⁹ cō-
tinent disceptationē cum Je-

su z aduersus eum habitam.
(Tunc ergo inquit appre-
hendit pilat⁹ Jesum z flagel-
lauit) manib⁹ ministroz vl̄ mī-
litū subintelligit. sua tñ aucto-
ritate. Et hoc iuxta lram fecit
vt flagellis vtrūq̄ mitigaret
rabies eoz: z pietate super fla-
gellatū mouerent: et ab impe-
titione mortis eius desisteret.
Moralt̄ hō tunc. i. cui⁹ vox
p̄nitentiū est (sanguis eius su-
p nos z sup filios nostros) vt dixim⁹.
tunc p̄mū p̄fessor app̄hendere
pōt penitētes: vt flagellet vel
duris obiurgatōib⁹ vl̄ penis
penitētalib⁹: cū ipsi eas expe-
runt z hilariter subeūt. Neq̄
em̄ inuito p̄nā iniūgēda est.
ne pctis veterib⁹ addat trans-
gressio. Impij hō cōfessores i
hoc pilatū imitant̄ q̄ p̄nitētes
qdāmodo vi z ptate app̄hen-
dunt: nō vt se offerāt inducūt
App̄hendūt aut̄ vt flagellent
vl̄ virga supbie que est in ore
stulti. sicut legit̄ Prouer. xiiij.
et hoc dū iracūde z indignan-
ter iusto durius eos increpāt
Hoc em̄ est flagellū lingue d̄
q̄ Job. v. A flagello lingue ab-
scōder̄. Et. xxvj. Eccl̄. in mu-
liere zelotipa flagelluz lingue
oib⁹ cōicās. hoc flagello pi-

latus, hoc cōfessor impius flagellat confitentes, et hoc dō potestate tñ et austeritate, qz vbi eger se tradit oīno curandum medico: nō est opus virga, s; spū lenitatis. Flagellare vtiq; licet veterem hoīem cōfessori sed nouo remanēte illeso. nec pdest aspitās que inferē veteri si desit suauitas qua refouēdus est et reficiendus nouus homo. **D**istice pō oīs iniquus iudex et oīs tirānus in mēbris apphēdit Iesum et flagellat: dum subditos iniuste capit et affligit. Quasi pō dentibus eum apphēdūt et flagello linguarū suarū flagellant qui blasphemūs eum pcuriunt. **Q**uāt ligatus ad columnā et in ecclesijs pingit: intelligi potest misticē columna ista ecclesia. De qua aplūs in iij. pīne ad 2bīm. **U**t scias iquit quō te oporteat cōuersari in domo dei q̄ est ecclia dei vīul: colūna et firmamentū veritatis, huic colūne alligatus est vīculis charitat̄. Alligat̄ fuit etiā eidem quasi q̄busdā vīculis vniōis nature et fraternitatis, et aliarū necessitudinū quasi et frater eius et fili⁹ et mēbrum nobilissimū, s; q̄ hō

his vīculis alligatus est ad hanc columnā vt flagellaret. **I**n martirib; pō q̄ ad exēplū ei⁹ flagellati sunt columna ad quam ligati sunt vt omīa immobiliter pferrēt: ipse christus dñs ē. De q̄ Eccl̄. xliij. Ego sapia in altissimis inhabitavi et thronus meus in colūna nubis. De q̄ Exod. xliij. Erat nubes tenebrosa et illūinans noctē. Et iterū. colūna nubis priora dimittēs post tergū stetit. **V**ide q̄ alligat⁹ erat paulus huic columne in. viij. ad Ro. Quis inq̄ sepabit nos a charitate xpī. **I**n patiētib; pō et disciplinatis colūna patiētia ē: cui⁹ bas spes. **S**pes nā qz patiētiā supportat. alioq̄n decedit. **I**n penitētib; pō et pñialia flagella sustinētib; colūna cui alligandi sunt: spes ē recuperande grē et venie. **I**n sūstīnētib; pō flagella tērationū colūna est firmitas ppositi, i. firmū ppositū nō relabēdi de cetero **I**n colūna penitētiū bas est mīa dei q̄ spem eoz toram supportat. **I**n colūna tēratioz velut bas argentea est: auditis sacroz eloquioz. illo em̄ necesse est vt supportent et roborent. **A**lioquin necesse est

eos deficere sub flagris tentationū. In corde meo inq̃t abscondi eloquia tua vt nō peccem tibi. q̃ aspere ergo flagellet hodie x̃ps in suis a p̃sidiis impijs et p̃latis et cōfessorib; nequā: a q̃bus oībus liberari debet vt dixim⁹: a paucis videt et paucissimis luge tur. (Et milites plectentes coronam de spinis imposuerūt capiti eius) Milites q̃ ei militant: q̃ negocijs secularib; se nō implicant, sicut legitur in. ii. secunde ad Thimo. predicatorēs et doctores sūt qui p̃ctōres velut spinas a rigore suo p̃ hūilitatem plectentes: et vīculū charitatis et mutuoꝝ obsequioꝝ inuicem colligantes eos in decorē et gl̃iaz x̃po dño velut coronam coaptant, a q̃b; licet prius pūctiones hoc est ppter merita eoz in passione p̃tulerit, eos tñ velut coronā gl̃ie p̃uersos obtinet et gl̃ificatos obtinebit. hoc ei illa spinea corona significauit: cetum sc̃z p̃ctōꝝ x̃po dño in gl̃iam et honorem tandē coaptandū. Peruersi p̃o p̃relati qui diabolo militāt: coronā de spinis ad tormentū siml et ludibrium x̃po dño plectunt,

dum circa eius spūale caput: hoc est honorem clericalē vel ecclesiastice dignitatis malos coaceruāt. Tot igit̃ spinas in coronam eius quaz diximus implectūt q̃t malos in ei⁹ ecclesia instruunt, et lōge pūgentiorib; spinis eum hodie coronant: et maiori ludibrio q̃ milites pilati q̃ndam coronauerūt. Quā t̃ p̃ctōres spine sint ex. xxij. sc̃d̃ Regū. palam est in nouissimis verbis David. p̃uaricatores inq̃s quasi spine euellent vniuersi q̃ nō tollunt manib; et Esa. xxxij. Spine congregatę igni cōburentur, vbi similr loquit̃ de peccatoribus. Coronam etiā spineaz x̃po dño ad ludibrium et tormentū imponit: q̃ ei gl̃iam p̃ p̃ctm̃ q̃dlibet querit, q̃d plerūq̃ fit. Unde et in captōe cōstantinopolitana ipse dñs Jesus apparuisse cuidam dicit̃ et dixisse, q̃ plus ille cruce signator sc̃z exercitus me sum corona spinea coronauit quod ideo dictū videt̃ q̃ per rapacitatē et cupiditatē suam forte vnitatis ei gl̃iam ecclesiastice acquisiuit et scisma submouit, q̃ et si iuste hoc impauit suminus pōtēx: tñ multū

in exercitu illo sub p̄textu obediente poterūt p̄sulere avaricie sue et cupiditati. q̄si igit̄ exterius gl̄ia eccl̄iastice vnitate et obediētie sue coronabāt dñm, inter? aut̄ aculeatis intentionibz et spineis ip̄m pungebant. Eodē mō z vnusq̄sqz p̄ modulo suo de spinis pctō rū suoz x̄po dño coronā glorie plectit dū remissionē eozū ei attribuit z p̄ ea illū glorificat. Sic̄ z q̄ eadē ei dimittēda: q̄a debita sunt. ille x̄o misericors. Et qz morbi z vulnera sunt: ille x̄o salus z medicina. et qz sordes sunt: ille x̄o in ablutionē sanguinē suū sudit offert dimittēda: sanāda: lauāda: ip̄m em̄ in h̄mōi glorificat. Eodē mō q̄ victoriam pctōz suoz ei soli attribuit: coronaz q̄dāmō victorie de spinis peccatoz suoz ei deez plectit. Qui x̄o de peccatis suis gloriat̄ur aut p̄ pctā victoriam quācunqz aut gl̄iam acq̄rere molitur q̄dāmōdo corone spinee ludibriū z tormentū capiti ei? circūponit. Quid em̄ aliud intelligēda est spinea corona q̄z gl̄ia q̄libet vel victoria p̄ pctā acq̄lita. aut gl̄ia ipsa de pctis z iō de spinis. Quas spinas dum

nobis gloriā facimus et gaudium: christo dño p̄uertimus in ludibriū z tormentū. Non solū in nobis sp̄ualr vt supra exposuimus. sed etiā q̄ntuz in nobis est p̄sone sue hoc facimus. Quis em̄ dubitet quin gloria nostra de offensis eius et gaudiū de iniurijs q̄s ei intulimus essent ei ad humilitatē z tormentū: nisi impassibilitas ei? et gloria p̄biberet. q̄a et si p̄sona sua hoc est inq̄stuz hō est non moueret: et hoc patientia sua z hūilitate facientibus. hoc zelo tñ rectitudis p̄ dei honore et gl̄ia necesse haberet indignari z zelo domus dei comedi. Hoc idēz et in penitentibus iuxta moralem intelligentiā necesse est fieri. Capiti em̄ z cordi penitentis circūdanda est spinea corona: h̄ est cōpunctio que velut corona caput id est cor penitentis exornat. z tanq̄z de spinis cōpleta exulcerat z cōpungit ita vt sanguis inde defluat lacrimarū. Hec debet totuz caput circūcingere. i. totū cor vt vis rōnabilis p̄ cecitate sua et tenebris z erroribus et turpiuz vanariūqz cogitationū inq̄nationibz et occupationibz dole

Capitulum XXIX

at et lugeat, Et vis cupiscibilis p oibus gaudijs z tristitijs z desiderijs turpibz et no rijs, Et vis irascibilis p oibz leuitantibz z vanitatibz: pturbationibz: audacijs: pusillanimitatibus: z ceteris que ad ipaz ptinent noxijs stimulez doloribus: z sanguie defleat lacrimarum, Alloqn non est corona nisi totu cōpūcerit z exulcerauerit, Et h est quod de in ij. Joelis. Nūc ergo cōuertimini ad me in toto corde vřo dicit dñs: in ieiunio z fletu et planctu, hoc est vt totum cor ieiunet: totum fleat: totu plan gat. Et merito flagellationem sequit spinea corona, qz sacra obliurgationē et etiā corpalez afflictionē sequi debet cōpunctio, Alioqn fere desperanda salus flagellati medico corona ista ludibrii et supplicij videt. sed eā pte hūiliterqz portantibz: coronā honoris z glorie pmeretur, Qui exempluz et meriti z retributōis in christo domino claruit, In eadez etiā corona que sit terreni regni gloria nobis insinuat, Intus em spectatibus terreni regni gloria: non est nisi ludibrium et tormentu, Si videas

murē dñari ceteris muribz: nunqd risum teneas: quasi ludibriū est dñatio muris i mures. sic et hominis in homines puta q terreni regni coronaz gestat, si stultus est ad ludibriū aliorū z tormentū ppiū eam gestat Alijs em spectaculum obprobrij z irrisiōis canticū: qsi si asinus coronat? apparet: aut paruulus vel insanus, Dec em duo genera hominū coronis ludificari solēt sicut et adhuc stulti reges coronis suis ludificant: z omnibus recta sapientibz sunt obprobrio, Est aut corona i paruulo z in asino ludibrium, qā dedecet eos, quēadmodū dicit Prover. xx. Non decet seruū dñari pncipibz. Et itez. xxvj. Quēadmodū nix in estate et pluuia in messe: sic indecens ē stulto gloria, Quis aut dubitet stultuz z paruulū esse et insanū interius qntūcūqz canescat eius asinus exterius Quia igit indecens est i eo huiusmodi gloria: indubitanter est in eo ludibriū, Q aut z ad supplicii ipsi testimonio sunt qui hoc de se omnes testificantur, Si autē sapiens est: non est dubiū, qn sit ei ad ludibria

am, Ludibriū dico ipsi? ipse
em̄ seipsum in statu illo ludi-
brio habet et irrisioni: dum se
indignū hm̄i corona et eam
sibi indecentem reputat. Quin
aut̄ sit ei et ad tormētū dubita-
ri nō potest. Sapiens debi-
te sollicitudinis redditor ē sp̄
in subditos, oīmque labores et
dolores: oīmque picla subdito-
rū velut ingentem fasces spina-
rū sup se congestā portat. Vi-
bus em̄ malis subditoꝝ pun-
gitur: exulcerat: oīm honori-
bus honorat. Sicut de seipo
docet ap̄ls i r̄ij. sc̄de ad Cor.
Quis infirmat et ego nō infir-
mor. Manifestū igit̄ est qz co-
rona terreni regni: noīe q̄dez
corona est et insigne regni, in-
terius aut̄ ludibriū et tormen-
tum. Eodez modo dicim⁹ et
de multitudie maloz xp̄iano
rū, quia noīe tm̄ corona chri-
sti sunt. interius aut̄ q̄rum in
eis est sunt ei ludibriū et tor-
mentū. Ludibriū, vñ ipsemet
dicit p̄ Ezech. in. xxxvj. Ho-
men sanctum meum polluisti
in gentibus. Tormentū, sicut
sup̄ exposuim⁹. Non em̄ stat
per eos qm̄ peccatis eozū do-
lore cōpassionis et etiā passio-
nis iterum cōpungat vñ pun-

gatur. Et sicut, lxij. Esaie. ipse
met dicit ad ecclesiam electoz
Et eris tu corona glorie i ma-
nu dñi et diadema regni i ma-
nu dei tui. Sic et ecclia repro-
borū q̄ solo noīe deum hono-
rare vident: corona sunt ei sp̄
nea, hoc est ludibriū et supplicij
Ad hunc modū manifestum
est totū cetū virginitū fraterna
charitate seinuicē cōplectētiū
sertum esse ex lilijis virginita-
te candentibz et eiusdem odo-
re fragrantibz. Similiter cetuz
martirū sertum esse roseum q̄
christi caput redimitur. Et ce-
tum cōfessorum ppter lumio-
sitate doctrinaruz: coronā esse
stellarum. Et cetum humilitū
sertum esse consertū ex visolis
Et cetum zelantium, i. zelo re-
ctitudinis ardentū: eiusdē sal-
uatoris capiti in gloriā et de-
corem circumdatum dubitari
non pōt. Caput em̄ xpi deus
sicut dicitur in. xj. p̄me ad Co-
rinth. Diuinitati igitur chri-
sti q̄si circūdat⁹ in modū serti
ex lilijis vernantissimis p̄serti
adheret totus cetus ille virgi-
ne⁹. Manifestū ē qz qz milites
isti xpm̄ dñm coronauerūt spi-
ritus ad ludibriū et supplicij sz
q̄si falsa fuit hm̄i coronatio.

imo reuera pabola est corona
cōis quā dicimus. Unde tāto
maiori ludibrio atq; supplicio
tātoq; pūgētorib; spinis co-
ronat euz hodie q̄stum in ea ē
multitudo maloz noīe solo ei
circūdator; q̄nto maior ē ve-
ritas ip̄a sua pabola et figura
Qm̄ autē credit h̄mōi coronā
ex iuncis rigidis et aculeatis
fuisse: manifestuz est ex eo qd̄
dicit in, xxxv. Esa. quia coro-
na ista typus est p̄mū et figu-
ra hereticoz. In cubilib; in-
q̄t vbi habitabant dracones
vīroz calami et iūci oriet. vbi
vīroz calami studiū pdicandi
atq; docendi: vīroz iūci studi-
um audiendi atq; discēdi: iuxta
intelligentiā sacroz doctoruz
accipit. Tunc autē q̄ ex aquis
nascit et in aculeo q̄ntūcunq;
creuerit cōsumat: qd̄ aliud q̄
hereticū designat. quē aq̄ scri-
pture genuit: et in aculeū blas-
phemie q̄ christi caput. i. diuī-
nitatē tandē pungeret nutriē-
do pduxit. Om̄es em̄ hereti-
cos a qua scripture genuit. sic
legit in, viij. Exodi. quia flu-
uius ebullit ranas. i. garru-
los hereticos. Fluui⁹ scriptu-
re. et rane nanq; et pisces lau-
dabiles ex eadē aqua gignun-

tur. et oīs heresis ex aq̄s scri-
pturarū et originē habuit et fo-
mentū. Quia igit̄ isti in clero
maxime et prius abūdauerūt
qui cler⁹ caput qd̄amō christi
spūale et mysticū accipit. Vel
quia in xpi diuitates q̄ caput
eius intelligit: lacerandā atq;
pungendā blasphemis se to-
tos exaceruit heretici merito
corona ex iuncis aculeatis ce-
tus eoz intelligit. Ipsi nanq;
xpo dño se esse i decorē et glo-
riā: imo se solos xpi esse eccle-
siā mētunt. Vel corona hu-
iusmodi cer⁹ noīetenus cleri-
coz cōgrue accipit. Hos em̄
sola affluētia tpaliū que in ec-
clesia est sola vt eēt clerici ge-
nuit Ex aqua em̄ h̄mōi abū-
dātie tm̄ clerici facti sunt: hoc
est vt ditarent et deliciarentur
in ecclia. Quēadmodū autē
iūcus de toto hūore quē hau-
rit solū nutrit in aculeū. sic et
isti ex aqua abūdātie tpaliū
se nutriūt et inalcant et acuiunt
in peccatū. H̄mōi ergo cetus
aut malis necessitudinib; aut
cognatōe: aut malis fauorib;
cōiuratōib; et innūeris inho-
nestis colligatōib; in coro-
nā spineā xpo domino fact⁹ ē
hoc est in contumeliā et ludē.

brum. Propter eos em̄ chri-
stianū nomen marie blasphemā
et eoz turpitudinē ecclesie
des exprobrant hodie oēs ei⁹
hostes, hoc est iudei heretici
et gentiles. Quia p̄o de iuncis
etiā pgamenū fit: vt in eo scia
descripta seruet: merito p̄ iū-
cos clerici accipiēdi ex q̄bo li-
bri vite cōpingendi sunt et ca-
lamo spūs sancti. i. lingua do-
ctoꝝ inscribendi, vt sint alijs
libri vite p̄ sciam quā cōtinēt
Sed palā est qz p̄ maiori pte
ad hoc inepti sunt vt in pga-
menū spūale excedant et vt in
scriptionē istā recipiant. Q̄i-
no em̄ animales et ad ea que
dei sunt indociles se ostendūt
Lū ergo clerus armariū de-
beret esse in ecclesia et librariū
in claustro dñi: cōtinēs om̄ia
sacra volumina: et bibliotheca
spūalis: factus est eidez in
coronam spineam vt exposul-
mus. Sed neqz structura ad
ornatum et decorem in domo
dñi ex hmoi iuncis fieri pōt:
dum se per tribulationē et cō-
temptum ab hūoribus et ra-
dicibus suis ab cidi nō patiū-
tur: et p̄ humilitatem et patiaz
facere et pedibus gradientiū
atqz pculcantiū subterni neqz

sciunt: qn̄ potius ad deturpa-
tionem erecti et rigidi et ad ri-
pas aculeati stāt in domo do-
mini. Sed neqz ex hmoi iun-
cis accēdi possunt lucerne vl̄
lāpades in domo dñi. Accē-
dunt q̄dez ex eis lucerne et lā-
pades in ecclesia sathane duz
om̄i ardore vicioꝝ flāmesūt
et oīmode euidentia turpitu-
dinis elucescunt, sed oleo dul-
cedinis et miscōie ibui et igne
charitatis vel spūs sancto arde-
re et lumē alijs ministrare nō
possunt oīno Sufflat in eos
assidue et admonetur ignis sa-
croꝝ eloquioꝝ: infundit ole-
um dulcedinis et miscōie, et sic
etiā accendi nequeūt, qd̄ in-
de pfecto est, quia radicis sue
aquositate que eos genuit vt
clerici essent et nutriuit vt dixi-
mus: deferere prozsus nolunt
quin potius assidue in ea per
amorē et sollicitudinē demer-
gant. Infundit aut̄ eis oleuꝝ
diuine miscōie et dulcedinis:
dum beneficia sua de⁹ eis lar-
gitur siue tpalia vel spūtua-
lia, vel dum fit eis rememora-
tio illoꝝ. Dis his luncis nec
instrumta fieri possunt ad p̄-
scanduz in fluminibus egip̄i
mundi hui⁹. Q̄m̄ino em̄ per

Capitulum

XXIX

eos de fluminibus vicioꝝ nullus peccator vel magnus vel modicus: hoc est nullus pisciculus ꝑ eos capi ꝑōt domio. De his etiā sunt stragula q̄ vulgo dicunt v̄l tapeta v̄l tapetes. i. ornamenta sediliū v̄l sediliū: que sc̄z sternunt sup̄ sedes et sedilia. Sedes em̄ cathedralis ecclesias q̄s tetigerint vel q̄bus inhererint inq̄nant et deturpant. similr et sedilia. id ē minores dignitates quas christo dño ꝑsidentē ornare et decorare debuerāt intolerabiliter fedāt et debonestant. Merito igit̄ quia nulli vsui viles sunt dño: cōpan̄ lumbari Hieremie qđ ita cōputruit in flumine magno eufrate vt nulli vsui aptū esset. si cut legi in. xlii. eiusdē. Eufrares q̄ppe frugifer interpretat̄. et signat tꝑallum affluentiaz: in qua clerici nostri tēporis pro parte maxima putruerunt ita vt nulli vsui apti sint. Diuini enim vsibus om̄ino inuiles sunt. quia putridi moribus et imperiti scientia. Vndanis autē vsibus om̄ino similr inep̄t: neq̄ em̄ militie congruit eorū mollicies et voluptuositas: neq̄ agriculture laboribꝫ

Similiter oclositatē et negligentia et impitiam eorundem non admittit negotiatiois sollicitudo et sollertia. Viles isti qui coronā istam negligentiam et decorē de spinis peccatorū christo dño plectunt: q̄tuor fuisse legunt̄. Hi sunt scriptores diuinorū testamentorū et expositores eorū: doctores et ꝑdicatores vel boni ꝑelati et ꝑncipes boni: doctores et bone discipline ministri. Discipline ministros vocamus officiales et ꝑetores id est vtriusq̄ gladij executores. Quatuor ꝑo milites penitenti plectentes coronam spineam cōpunctionis: q̄tuor partes sūt sciētie. Prima est cognitio bonorum que a deo accepimus hoc est diuine munificētie in nos. Secda est cognitio malorum que eidem reddimus. hoc est nostre ingratitudinis in eū. Tertia est cognitio bonorum que demeruiꝫ. Quarta est cognitio malorū que meruimus. Nō potest quis habere quatuor milites q̄n eius capiti hoc est cordi coronam cōpunctionis circudent. Necesse em̄ habet dolere qui tot et tanta beneficia de dei mu-

nificencia tam indignus inu-
tiliter accipit et quod ei tam ingra-
tum se exhibuit. et qui tot et tan-
ta sibi promissa bona demeruit
et quod tot et tanta minata sibi sup-
plicia et meruit et in nouissimo
thesaurizauit sibi. (Et veste
purpurea circumdederunt eum)
Pro quo Mattheus habet (cla-
midem coccineam circumdederunt
illi) et addit etiam (exuentes eum)
prius vestimentis subintelli-
gitur. Christum exuunt: qui ve-
stem suam. id est ecclesiam ab
eo separent. Similiter et quod de-
corem christiane conuersationis
ab eo auferunt. Diabolus hoc
induunt qui multitudinem a
christo auertentes: eidem ve-
lut vestem coaptant. Similiter
et qui turpem conuersationem
exteriore multiplicant vel sug-
gestionem vel exempla. Istas enim
duas vestes christi accepimus scilicet
ceterum electorum et christiane co-
nversationis forinsece decorez
quas heretici et scismatici la-
cerant: et unusquisque reprobo
panniculus inde rapit et separat
id est seipsum. Tot igitur existi-
tibus laceratoribus: tot vestis
sue scissoribus: non est mirum si
lacerata est vestis christi. ecclesia
In qua laceratione appetit christus

dominus et esse et fuisse in ripa. Igno-
miniose vestitus est veste adeo
lacerata atque detrita. Unum ve-
re usque ad pedes denudatus
est hodie. quasi enim nudatum
est collum eius a torque aurea
doctorum et predicatorum: et hume-
ri eius a suprahumerali martiris. et
pectus eius a rationali confessorum. et
dorsus eius et vetera a ceterum disci-
plinatum: hoc est a ceterum patientium
et abstinentium. et ad renes et partes
genitales a ceterum virginum et conti-
nentium. Et si vestem aaron
que figura est totius ecclesie con-
sideres: christum dominum fere nudum
inuenies. Diabolus autem pur-
puratus et gematus. clarus et ful-
gidus ubique fere palam ince-
dit: nec erubescit videri de ce-
tero. eoque ignominia eius om-
ni fere gloria potentium et diuitum
et latronum iam non optata: sed expo-
nata est. Si gloria vestitus eius attende-
das impleat: aut estimas aut
merito timeas quod ipse sibi promi-
serat in. xiiij. Esai. Sillis ero
altissimo. Similitudinem quippe
glorie altissimi sibi vendicauit:
domini similitudinem gloriose vestis eius
de sibi aptauit. non ei diabolus
finitatem christianitatis induit sed similitu-
dinem et simulationem. Similitudo
namque et simulatio christianitatis

reprobi christiani sunt: q̄z ce-
 num induit q̄si vestem diabo-
 lus. Unde in veste sillis vide-
 tur altissimo. Nec m̄z si ado-
 magnifice: adeoq̄ fulgide ve-
 stit̄ z ornat̄ diabolus: cū tan-
 ta multitudo x̄po dño tot̄ stu-
 dijs rapiat z furē vnde vesti-
 at diabolū. Mirabilr viden-
 tur miserari nuditatē diaboli
 q̄ tā sollicitē eū vestire et orna-
 re studēt. seipsos em̄ z sua oīa
 x̄po dño furant̄ z rapiūt vt il-
 la vestem diabolo vl̄ partem
 vestis faciant. Nullius pau-
 peris nuditas adeo vnq̄ mi-
 serata est vt ei tāto studio emē
 dicaret vestit̄. Christi x̄o dñi
 nuditatē et ignominia misera-
 ri vt eam tegant ne dicā exor-
 nent. **V**estē illam heretici: de-
 tractores: z malorū q̄rilibet
 suggestores p̄p̄ijs dētibz desu-
 per scap̄los x̄po dño auferūt
 z auellūt. sed detractores z he-
 retici nec modicū filum de ea
 q̄tuz in eis est relinquūt. nec
 modico em̄ bono detractores
 parcunt q̄n ip̄m lacerent. Illi
 x̄o radicem oīm bonorū. i. fi-
 dem funditus extirpāt z auel-
 lunt. ypocrite x̄o sup̄ oēs ve-
 stiunt et exornant diabolum.
Vestiunt em̄ euz duplicibz: z
 decore forinsece puerfationis
 et oī mirificētia ornatus exte-
 rioris ip̄m decorāt. sed falsis
 oībus auro. s. z gemmis vir-
 tutū z operū que in eis solam
 habent tincturā z spēm sed p̄-
 cio z veritate carent. **V**ir ho-
 die sacco indutus est x̄ps do-
 minus. vir em̄ vilis z paup̄
 bus sibi adherentibz tegit̄: ne
 dicam ornat̄. **P**urpura em̄ se-
 re tota cessit in partē diaboli.
 hoc est potentia z gl̄ia mūdi i
 vestem eius. **S**ed z lace^{bu}
 iusmodi p̄scissus est: neq̄ enīz
 oēs paupes z viles x̄po cohe-
 rent. nec saccus ergo hodie ei
 relinquit̄ ad induitū. nec sac-
 co vñ p̄mittit̄ p̄cidentibz euz
 et discerpētibz vndiq̄ pilati
 limitibz. s. ē his q̄ diabolo mi-
 litant z x̄pm dominum in se
 ipsis et in alijs impugnant.
Exuitio igit̄ illa quā iuxta lite-
 rā milites pilati fecerunt: figu-
 ra fuit z p̄bola exuitōis q̄ ab
 initio mūdi cepit z vsq̄ ad fi-
 nē mūdi duratura ē. **M**ilites
 em̄ pilati nunq̄ cessant. nūq̄
 d̄sinit pilat̄. i. diabol̄ h̄re mi-
 lites q̄n. s. illi militēt et christū
 dñm vestibz suis exuat̄. **S**z d̄
 vestibz eius z nūero vestitū la-
 ti⁹ erit nobis differēdū iferi⁹.

Sequit. (Clamida coccinea circūdederūt eū) Clamis coccinea ecclesia est malignantiū sanguinolentorū, hoc est sanguine pcti rubricatorū, hoc est vestimentū mixtum sanguine quod erit in cōbustionē et cōbustio ignis, vt legit̃ Esa. ix. Hāc mali prelati velut pilati milites xpo dño circūdant ad illusionem: dum multitudines malorū in ecclesijs suis instituunt. Pallio ergo sanguinolento xpm dñm induunt, et h ad illusiones, quia nihil aliud xpo q̃s cōtumeliā faciunt. Ipi em̃ sunt q̃ maxime eum in honorāt. Vel clamis coccinea multitudo carnaliū, hec em̃ est color carnis. Vel clamis coccinea carnis sc̃s et sāguinea multitudo p̃pinq̃orū que ad christi dñi illusionem et cōtumeliā in ecclesijs inducūt et ei p veste regia circūdat. De his omnib. Dicheas in, iij. Audite hec inquit principes domus iacob. Iudices domus israel q̃ edificatis sion in sanguinibus et hierusalē in iniquitate, in sanguinib. i. in sanguine peccati et sanguine p̃pinq̃tatis. Clamis coccinea multitudo est patientius; velut p̃-

prio sanguine tinctorū disciplinatorū christi sanguine p̃ imitationē passionis eius rubricatorū. Et quelibet istarū vestium purpura sāguinea ē. Multitudo p̃o charitate ardentīū quia color ignis purpure⁹ est siue coccine⁹: purpura ardēs iuxta vulgarem notatiōem accipit: que et xpi sanguine rubet et ardet, hanc em̃ ignis charitatis quā in passiōe maxie nobis exhibuit et inflāmauit vt arderet et rubricauit vt cōpateret et imitaret. Hec multitudo licet ita distinxerim⁹ vna ē vestis. s. regia et tanto rege digna, hanc milites pilati ei circūdederunt, qz mortē q̃ illam sibi et emit et redemit et acq̃siuit intulerūt. De veste p̃o malorū cōgrue dicit̃ quia eam illi circūdederūt. Sed exp̃sius habet litera Iobis que continet (veste purpurea circūderunt eum) velut obsidione ad impugnandū. Unde ipse met dicit in ps. sue passionis. Circūdederūt me vituli multi et multitudo malignantiū obsedit me. Et alibi, circūderunt me sicut apes. Et iterum, circūdederūt me quotidie, sicut aq̃ circūdederūt me simul

Capitulum

XXIX

Quia prius exuerunt eum: vel
 quod exuendus esset synagoga quae
 erat quasi vestis eius propria, et
 postmodum indueretur gentium ec-
 clesia: quae et peccatis fuit primum
 sanguinea: et postmodum christi
 si sanguine decorata, vel quod pri-
 mum exueretur apostolis quasi veste pro-
 pria: et postmodum indueretur mar-
 tiribus quasi veste purpurea. Vel
 quod primum exueretur mortalitate
 ista et miseria: et deinde regio ho-
 noris vestiretur et gloria: significa-
 uit. Moraliter autem primum
 nos exuere debere vestem vetu-
 statis sordidam quae induamur
 clamidem coccineam hoc est re-
 galis purpuram, nec aliter spera-
 re pallium laudis ab eo nisi pre-
 cesserit spiritus meritis, sicut le-
 gitur in Esaia lxj. Hoc idem signifi-
 catum est. iij. Zacharia ubi dicitur, et
 Iesus erat indutus vestibus sor-
 didis. Et ait angelus ad illos
 qui stabant coram se dicens, Au-
 ferite vestimenta sordida ab eo,
 et dixit ad eum, Ecce abstuli ini-
 quitatem matris: et indui te mutato-
 rijs. Et hoc quidem congruit ut
 vestis sordida et despecta exu-
 at antequam vestis noua et regia
 induatur. Clamidis ista coccinea
 decor est christiane puerisatio-
 nis, vel habuit est puerisatio pe-

nitentie: quae et vestis regia est re-
 gens et ostendens et facies. Sed
 vestis quidem prius sanguinea, i.
 morte veteris hominis tincta est:
 habens manifesta iudicia mor-
 tis eius, sanguis enim iudicium
 mortis est. Vel sanguine, i. mor-
 te noui hominis, debet enim habere iu-
 dicia et quasi mortem quando confessi-
 onem praecedens peccati. Non enim ha-
 bet vestem istam purpuream quem
 conuersationis humilitas fuisse non
 indicat peccatores. An non neces-
 se habes ad illusionem portare
 et ad obprobrium cum christo domino si
 velis eam hoc est significatum eius
 portare tandem in gloriam et deco-
 rem, quod contra illos dicimus quod pe-
 nitentiam nolunt cum illusionem et
 obprobrium refugientes peniten-
 tiarum quod illos obprobrium et il-
 lusionem homini faciat inter homines,
 excusant enim plerumque se ab onere
 prius per obprobrium et irrita-
 onem hominum, non dico propter scan-
 dalum, et dicunt se nolle facere
 quod iubent: ne ab hominibus irride-
 antur, non recolentes quod christo do-
 mino in veste purpurea illu-
 suz est, et quod illam solummodo ad
 illusionem et obprobrium porta-
 uerit: et quod in hoc exemplum por-
 tandum obprobriose prius reli-
 quit. Accepissimum quippe deco-

et eodē dignissima satisfactio est humiliter portare obprobria: que p penitētia irrogantur. maxime ab his q pctōrū suoz laudibus vanissime delectati sunt et gloriati. et p contumelia que deo irrogata est nihil deo cōgruentius satisfactū q obprobrioz hūilis et iocunda susceptio. Significat et ista clavis coccinea charitatē ipsa figura ppter latitudinē scz et colorem igneū. Pallium em̄ oibz vestimētis latius est et posteriora tegit. posteriorū em̄ obliuisci facit. anteriora autē sunt. Hoc pallio indutus erat aplūs. sicut appet in iij. ad Phil. vbi ait. Que qdē retro sunt obliuiscēs: ad ea q sunt pora extendens meipsuz ad destinatū psequor prauū superne vocationis. Significat et illō palliū memoriā dominice passionis. Qu autē charitates significat exp̄sse legitur Esa. xxviii. Coagustatū est inquit stratum: ita vt decidat alter: et pallium breue vtrūqz operire non potest. Pallium em̄ charitatē christum dominum sponsum: et adulterū. i. diabolū operire non potest

Non enī admittit charitas adulterū cum spōso. Hoc est pallium quod expandi super se petebat Ruth ab ipso booz in. iij. Ruth. Ruth nāqz ex interpretatione nomis significat ecclesiam de gētibz. Interpretat enim Ruth videns vltimās vel deficiēs. Quia ergo iudea excecata: illa videt effecta ē ex ortu veri luminis. et quia illa pigra et tarda semper ad crescendū: ista pō festinans. et quia illa presumēs de viribus et meritis suis: ista pō semper deficiēs a seipsa: et insufficientiā suā in deo solo cōstituens. Booz pō interpretat in quo robur: vel in quo virtus: siue in ipso fortitudo aut ipse in fortitudine. significat ergo christum dominū qui est virtus dei patris. sicut legitur in primo p̄me ad Cor. Christum dico dei virtutē qui et in fortitudine veniet. Sicut legitur Esaie. xl. Ecce dominus in fortitudine veniet. Pallium ergo charitatis extendit sup nos christus dominus cuius dilectionē suā vsqz ad nos nō soluz despōsandos. sed etiam morte sua repandos extendit

Capitulū

XXIX

Significat etiam palliū p-
positum martiriū z pmpitu-
dinē. Un̄ ep̄s vniuersalis sū
ueroman⁹ pōn̄ter pallio vtiť
semp coccineo. vt memoriam
sq̄ habeat dñice passiōis z p-
positum z pmpitudinē patiē-
di p ecclesia xp̄i. cuius vicē eā
regendam se habere ostendit.
Gloriā aut̄ terreni regnī cru-
entatam esse sanguine pctōz
et violentiaz eiusdē pallij co-
lore insinuat. Vel z roman⁹
pontifex z secularis p̄nceps
ipsa veste purpurea qua vtiť
clamare videt̄. Aspsus ē san-
guis subditoz sup vestimēta
mea. vl̄ qz pctā subditoz illis
imputabunt̄ in penā. nisi cor
rectioni z emēdatōi eoz debi
ta sollertia inuigilauerint. vel
qz oīa mala subditoz p cōpas-
sionem vestes eoz qdāmodo
aspgant. sic dicit xp̄s dñs de
se Esaiē. lxiij. Aspsus est san-
guis eoz sup vestimenta mea
passione simul et cōpassione:
sup carnem meā. Vel in ipso
pallio coccineo z veste purpu
rea vtriqz p̄ncipi sanguis sub
ditozū figuratiter ostendit̄. vt
de manibz eoz req̄rendus eis
denunciet̄. vl̄ vt vterqz p mo
do suo ablutioni z deterfionē
hmōi sanguis inuigilet. vtri-
usqz em̄ vestis multitudo sub-
ditoz est. (Et posuerunt inqt
Bath. arūdinē i dextra ei⁹)
Arūdinēz quasi p sceptro ad
obprobrium et irrisionē. eoqz
regem se esse pilato pfessus fu-
erat In arūdinē p̄mū scriptu
ra q̄ arundine scribit̄ designa-
tur quā debet habere in dex-
tra q̄ regimini aliorum pficist̄.
In dextra. i. in opatiōe vel in
pmpitudie: nō in sinistra vt
piger sit z tardus ad intelligē-
dū in ea z opandū fm̄ eā. Al̄
in dextra vt nō nisi p eā z fm̄
eam opet̄. Nec est virga dire
ctionis z sceptruz regni xp̄ia-
ni. Unde p̄cepit dñs Josue
vt rex israel faceret sibi descri
bi deuteronomiū legis vt lea
geret in eo die ac nocte. Si-
gnificat aut̄ z arūdo vanitatē
et fragilitatē regni terreni. In
sceptro nanqz p̄tās regia z in-
dicaria signat̄: que fragilis ē
adeo qz volūtate hoīm z obe-
dientia sola inuit̄. nō em̄ pōt
rex p se. sed p volūtate z obe-
dientiaz subditoz. Vacuaqz
et vana est int⁹ p̄tās. nihil em̄
habet intus sed totū foris sic
arūdo. Arundo quippe totūz
qđ habet foris habet et nihil

Intus: intus enim vacua est. sic
 ptas terrenorum regum totum ha-
 bet in voluntate et in obedientia
 subditorum. Vel totum habet fo-
 ris in opinione hominum et nomina-
 tione. Vocant enim eos homines
 dominos et potestates et opinantur esse
 sed reuera intus ministri et ser-
 ui sunt. Præterea illa instar arun-
 dinis vento agitate spiritus ventis
 multipliciter turbationum et sol-
 licitudinum quantum agitatur. se-
 pe etiam precipitatur, sicut dicit Ec-
 clesiasticus. Breue languorem
 percipit medicus. sic et rex hodie
 est et cras morietur. Et his ergo
 quod diximus quod aliud datur intelligi
 regem esse sine literis quam regem esse
 sine sceptro. Quod quidem principis
 osissimum et maxime intolerabile
 in regibus. id est rectoribus animarum.
 Arido ista aurea est quam metes-
 dum est totum edificium celestis
 hierusalem. id est ecclesie, sicut legitur
 Apocalypsis. Et mensus est in-
 quit angelus civitatem de arun-
 dine aurea. Arundinem istam non
 intus vacuam facit vanitas et ple-
 nitudinis defectus. sed humili-
 tas quam animarum est soliditas. Sic
 miserum peccatorem spinis peccatorum
 et vicio coronat pilatus. id est dia-
 bolus. omnes enim peccatores capite
 id est corde et spinatur et exulce-

rat diabolus. Deinde cruen-
 tum eis pallium circumdat. Illud
 est cruenta perversio et sanguis
 nea peccatorum. sicut Apocalypsis. Et
 hic circumdata purpura et
 coccinea: tota multitudo malo-
 rum accipit. et mulier coccinea
 sedens super bestiam: illa eadem in
 eodem. hoc est vestimentum mixtum
 sanguine: quod supra diximus ex
 ipso. Et sic. Deinde datur arundinem
 in dextra eius. hoc est. vel liber-
 tas quam liber est iusticie: servus au-
 tem iniquitatis. sicut legitur in. vii
 ad Romanos. Cum enim inquit servi
 essetis peccati: liberi fuistis iusti-
 cie. Vel arido ista est superbia
 per quam seipsum regere et alios per-
 mittere non cessat. Arido ista in-
 tus est vacua et totum foris ha-
 bet. libertatem enim se mentitur ex-
 terius cum servitus intus sit
 iniquitatis. sicut apparet ex ver-
 bis apostoli. Idem de superbia sen-
 tiendum est quod potentiam et dominationem
 foris ostendit. sed intus ne-
 quissima subiectio ruinossima
 infirmitas est. Arundinem
 istam ne dicam quod ventus sed quod
 etiam sibilus non exagitat et pec-
 catissimo precipitat et deiecit. Hec
 igitur effigies expressissima pec-
 catoris et regni peccati evidenti-
 ma descriptio. Peccator enim

Capitulum

XXIX

capite, i. corde spinatus et ludibrioſe ſupplicioſeqz corona tus: habitu crucis: p̄tate artu dinens, hoc eſt fragilis v̄l va cuus ⁊ oī vento vanitatis ob noxiuſ. Et cum iſtud totū lu dibrium atqz ſuppliciū inſaniſ ſimus imo furioſus p̄ctōr: re gium ornatū arbitrat, ⁊ gliaꝝ ſeruitutem duriffimā et ſubie ctionē viliſſimā regiā reputat libertatē atqz potētiā. Hac ſi militudie ſolet illud furioſ ſi cut ſepe diximus. In hoc ergo apparet eſſe liber ton⁹ ſuffi cientie noſtre x̄p̄s dñs q̄ ludibria iſta ⁊ ſupplicia iſta omnia nō ſolū ad redemptōem n̄rā ⁊ imitatiois exemplū pertulit, ſed etiā vt in eo totam miſeri am ⁊ ignominiā ſuā exp̄ſſe le gerent peccatores, vt vel corā poſitā exhorrerent: nō ſolū cō minatōibz eius deterrit: aut p̄miſſionibz ei⁹ allecti, ſed etiā de feditate eius ⁊ ludibrioſitate repulſi: ſp̄ōte ab ea refuge rent ⁊ reſſirent. (Et veniebāt inq̄t Jobānes ad eum ⁊ dice bāt Ave rex iudeorū, ⁊ dabāt ei alapas) Iſta euideſ ē. Sꝫ ſp̄ualr demones aduatores p̄ vanas q̄dez cogitatioes: de mones p̄ mendaciſſimas lau

des adulationes miſero p̄ctō ridi cūr (ave rex iudeorū) q̄nē de p̄ctis ſuis placita ei annū ciant, q̄nē in libertate iſta p̄ſ ſima et ſupbiam eidem adulā tur. (Et dabant ei alapas) vel quia h̄mōi cogitatioes ⁊ adu lationes alape ſunt q̄bus fa cies cordis cedit ⁊ cōterit in terius, vel quia adulādo ſic ⁊ ſuggerendo tentatōibz alijs quaſi alapis cedūt faciē eius demones: ⁊ aduatores interi us. Totū aut iſtud iuxta mo dū ſcripture in peccatore faci unt x̄pi milites de q̄bz ſup̄ dix im⁹: cū hoc ip̄m peccatori in notefcūt. Qui ꝑo chriſtū do minū labijs: cor autem eorū longe eſt ab eo Sicut ip̄emet cōqueritur Eſa, lxxix. Eo inq̄t q̄ appropinquat populus ore ſuo ⁊ labijs ſuis glorificat me cor aut eius longe. Et nibilo minus chriſtum dñm debo neſtant et quaſi p̄cutiunt uni tates ſunt militiū pilati: imo figure ⁊ ſignificatiois eorū im pletorū ſunt manifeſti. Non om̄is inquit dñs in. vii. Da thel q̄ dicit mihi dñe dñe in trahit in regnum celorum. Et in. vi. Luce, Quid aut vocat me domine dñe ⁊ non facitis

que dico. Irrisorie igitur eni regem iudeorū. i. p̄fidentū vocat q̄ cum q̄dem labijs cōfite tur regi p̄o dedignatur. Qui em̄ nihil eorū que regi debetur. hoc est nec tributū nec seruitiū: nec obedientiā: nec fidelitatem: nec colloquiū: nec exercitium eidem curat reddere vel facere vel exhibere. Edoceamur etiam in irrisiōe ista et alapis: adulationes et vanitates cogitationes exhorrere. et q̄ tienscungz vel se ingerunt vel offerunt exterius spirituales alapas timere et dēciare. Chriſti p̄o milites edocent sic peccatores obiurgationibz percutere vel disciplina vt blanditijs eos p̄liniāt et regni iudaici. id est chriſtiane p̄fessionis cuiusvis baptismali vinctōne adepti sunt: crebrius commorationē faciāt. Tunc enī salubrius p̄fundiusqz alapis obiurgationū ceduntur si eis generositas regia et dignitas quam gratia baptismali sortiti sunt memorie eorū increbuerit. Has enim recolētes obiurgationes mirabiliter adiuvant et se ipsi fortius cedunt et atterunt medullitusqz doloris

gladio se trāffigūt. Hoc ip̄m etiam (aue rex iudeorū) qm̄ virtutes sole quarū esse debemus confitentes sunt et recognoscentes diuini iuris vicia negantia sunt et diminuētia illius: quoties bonorū seu verbis reuerentie seu salutationis seu aliter: eoqz vani putamur recolere debemus et reputare potius illusionē q̄ laudem. Similr et reges siue doctores animarū sint siue corporū: omnes reuerētijs et bonores qui eis impendant illusiones arbitrari debent potius q̄ bonores. et hoc quidem est vere humilitatis officiū. om̄e em̄ quod est glorie et honoris humilitas sibi reputat ad obprobrium. et hoc est quā omnem gloriam sibi arbitrantur indecentissimam et se ea indignissimam. Penitens autem omnis sibi ad huiusmodi ecēpli similitudine debet illudere: et alapis non solum spiritualibus sed etia manualibus seipsum cedere. Qd̄ autē Dauid addit (Et genuflexo ante eum illudebant ei dicentes Aue rex iudeorū) Genuflexio quia adoratio ē exterior

Capitulū

XXIX

maxime reputanda est illusio magnatibz. est em̄ oīno eis in debita et indecēs: nisi cā aliq̄ famulantes in parte ista coe gerit: hoc est vl' familiarior al locutio: aut expeditior mīstra tio: aut supbie declinatio: aut alia h̄mōi qđ z magnates me rito excusare possit z debeat a diuini honoris iniuria: et fa mulātes ab idolatria. Sub iungit *Mathheus* (Et expue tes in eum accipiebāt arundi nem z pcutiebāt caput eius) De spuris eoz iam ptransui mus. *Distice* ꝑo qui acci piunt arundinē de dextra ei⁹ z pcutiūt caput ei⁹: indei sunt et heretici: q̄ ipsa scriptura ca put eius. i. diuinitatē blasphe mijs z sc̄pture testimonijs p cutiunt: dū aduersus diuini tatē eius ausu impio z ore sa crilego sc̄pture testimonijs ab utunt. Qđ autē dī (arūdinē ac cipiētes) subintelligit de dex tera ei⁹: q̄si sc̄ia scripture quas de manu eius. i. dono accepe runt (caput eius). i. diuinitatem pcutiūt z impugnat. Vel ca put ei⁹. i. fidē que caput xp̄ia ne religiōis est z initium. z ideo spūale z misticū caput xp̄i ac cipit ipsa fides. Ad hūc mo

dū q̄cunqz vl' fouēdo vel de fendendo mala vel impugnā do bona ptāte terrena q̄ vtiqz a dño deo est. sicut legit *i. xij.* ad *Rom̄.* aduersus xp̄i gl̄iam se erigit: virga arūdinea quas de manu eius accepit caput repcutit. qz ptāte terrena quā ex dono vel pmissiōe ei⁹ ac cepit ipm capitali impugnat dū gl̄iam eius vt dixim⁹ imi nuere p̄tēdit. Eadē z p̄as li beri arbitrij in vnoqz quam vtiqz de manu ei⁹ accipimus. sed caput eius eadē pcutim⁹ q̄tiēs p supbiā aduersus deū illam erigim⁹: z abutēdo hoc est male opando eū impugna mus. i. pletqz in nobis qđ vul go dicit. qz ip̄o baculo suo de um pcutim⁹. Est et ꝑga arun dinea libertas mala vl' supba potentia. quā pilati id est dia boli milites hoc est iferiores demones: de manu n̄ra acci piunt q̄tiens illis ad abuten dū p volūtate sua tradimus: ipm ꝑo caput nostruz. i. xp̄m dñm inde impugnātes pcuti unt. Vel caput nostruz. i. cor nostrū quod ipsa ptāte quā a nobis accipiūt incessanter p cutiunt z vulnerant. p̄m̄uz vt dēt arundinem in dextra pe

nitētis vel pctoris hoc est eru
ditiōe vel doctrinā dei recte
opando, hanc em̄ arūdinē ha
bere in dextra hoc est sacram
doctrinā in opatōe v̄l de opa
tione. Deinde ip̄a arūdinē in
sacra doctrina pcutere debēt
caput eius, i. cor et pterere do
nec in puluere z nihilū etiam
humilitatis redigat. Vel ip̄a
arundine, i. libertate mala ca
put eius pcutere debent, hoc
est ip̄is malis opibus caput
ei⁹ cōterere z cōfringere, quē
admodū legīt in. viij. ad Ro
ma, q̄ deus de pctō damna
uit pctm̄, de ip̄a, i. seditate pec
cati, de ip̄o fetore illi⁹, de tur
pitudine, de sumptuositate, pe
nalitate eiusdē pcutiendū est
cor pctoris, z hoc mō ab ip̄o
accipitur: et d̄ manu ei⁹ virga
v̄l baculus q̄ caput eius salu
briter z pcutit et cōterit. Sic
ab ip̄o solā accepit Dauid
gladium q̄ ip̄m interfecit z ca
put eius p̄cidit in. xij. p̄mi Re
gū. Sic Iudith p̄prio pugio
ne caput holofernis abscidit:
bis pcutiens in ceruicē ei⁹, sic
legīt in. xij. Iudith. Bis em̄
pctoris cor ip̄o pctō pcutien
dū est: culpa scz z pena illius.
Velut et pctm̄ quasi gladius

bis acutus est, sicut legīt. xij.
Ec̄ci, Quasi rūphea bis acu
ta oīs iniquitas: vt p culpā vul
nus doloris: z p penas vuln⁹
timoris infigat. Vulnere em̄
doloris vulnus pcti sanatur,
et vulnere timoris sanitas cu
stodit z recidiuatio p̄cauetur
Sicut z i. vij. Hester Aman
suspensus legīt in patibulo qd̄
pauerat mardocheo. Vnde
em̄ z patibulū z crux ex duo
bus lignis: culpe, i. z pene cō
pacta: pctm̄ ipsū est. In quo
vetus ip̄e hō et diabolus spi
ritualiter cōfigit: dū vtroq̄, i.
culpa z pena pcutitur. Hoc ē
quod legitur in. xvj. Ioh̄is.
Spūs sanctus arguet mūdū
de peccato, quasi ab ip̄o mun
do accipiat vnde mūdū argu
at et mūdū p̄prio gladio aut
baculo interficiat. Quotiens
em̄ mundus arguit: toties et
pcutit. hoc est quod alibi dici
tur. Vulneris auxilium peli
as hausta tulit. Portat enim
miser peccator z gladium ma
le libertatis quo seipm̄ vulne
rat, z quo etiam si repercutere
se sciuerit sibi medeat. Sz vt
dicimus bonoz militū boni
pilati est ip̄o gladio quē ma
gis peccator quasi porrigit sa

Capitulum

XXX

lubri repensione lenifere pcul
sionis p̄stare remediūz, z hoc
maxime in publicis exhorta
tiōibus. Ibi em̄ salubriter oēs
p̄cutiunt. Priuate p̄o obiur
gatiōes z familiares verecun
das mētes et teneras plerūqz
frangūt, marie si dure z auste
re fuerint, sicut docet beatus
Breg. sup̄ Ezech. Sequit̄
(Exiit iterū pilatus foras et
dixit eis Ecce adduco vobis
eum foras vt cognoscatis q̄a
nullā in eo cām inuento) Ju
p̄ta lram partiz vt parceret in
nocētie, p̄im suggestione dia
bolice stimulat̄ qui fructum
dominice passionis impedi
re moliebat. Doraliter p̄o
iuxta literaz: foras exiit iudex
forensis dum interrogatiōibz
allegatiōibus: p̄batōibus
causam examiat. Intus se re
cipit dum quid ei faciendum
sit deliberat. Iudex p̄o peni
tentialis foras exiit eodez mō
et aliter dum forinseca pericu
la penitētis z peccatoris: hoc
est cum metum z cohabitatiō
nem: dum circūinsidiātez mū
dum considerat: dum infirmi
tatem eius: etatem cōplexio
nū: p̄itiam vel imp̄itiam dili
genter attēdit. Intrat autē v̄

intus se recipit: dñ̄ intima ei⁹
que gratie sunt aut contrarij
actus ponderat (Ecce inquit
adduco euz vobis foras) Fo
ras penitēs vel peccator ad
ducit: cum sib̄ ipsi manifestat
vel cum qualiter ei cōsulēduz
sit a doctoribus z p̄dicatoribz
vel iudicibz vel medicis sp̄ua
libus diligenter exq̄ritur, (vt
cognoscatis inquit quia nul
lā in eo inuenio causā) Juxta
literam iterum dominū Iesū
absoluit. Nec tñ vox peniten
tialis iudicis rectissime iudi
cant. Nullā cām mortis sub
intellige i eo inuenio. Dors
em̄ in penitente mortua est: et
omnis causa mortis ab eo ab
lata. Doriunt̄ peccata z vi
cia in ipsa penitudiue. z mor
tua euomunt. Unde extunc
non est iudicandus peccator
sed iustificatus et sanctificat⁹
potius. Ceci et ipsi confesso
res z pilato neq̄iores: q̄ ex cō
fessione penitētes cōdemnat
et eos credunt ac iudicāt pec
catores: cum ex ea deus eos
absoluat z iustos iudicet. In
quo apparet q̄ iniquum sit eo
rum iudicium z erronea opi
nio: dum deo cōtrarium z sen
tiant z iudicent, z quid malo

ris cecitatis et impietatis est de ipsa iusticia confitentis: ipsum in iustum et peccatorem iudicat quasi de albedine nigrum. Iusticia enim nostra est apud deum et in eius iudicio confessio in iusticie nostre. Ex hoc enim iusti sumus: et iusti ab ipso domino iudicamur. Isti ergo de bono opere lapidant penitentes: iudeis in parte ista nequiores qui in decimo capitulo Iohannis dicunt: de bono opere non lapidamus te. Quia ergo penitentia est sacramentum sanctificans penitentes: et confessio lauacrum in qua omnia lauantur ut ait Ambrosius? Quid aliud est propter confessionem peccatorum: peccatores aliquem reputare quam propter sacramentum eum habere execrabilem: et propter ablutionem sordidum, quod indubitanter heresis facti est cum sit contrumelia sacramenti. Passus etenim penitentes quam diximus: hoc est spineam coronam portans et purpureum vestimentum et arundinem in dextra: sicut ei iuxta tropologiam assignauimus: iustificatus et sanctificatus est. Sequitur (Exiuit et

go Iesus portans spineam coronam et purpureum vestimentum) Exiit peccator quasi de occulto: dum per confessionem confessori se detegit. Vel erit quasi de occulto propositi in euidentiam vel in apertum male operationis, vel erit sibi dum sibi ipsi innotescit. Et his lectionibus congruit quod sequitur et dicit. mitigaret. **D**oraliter (Ecce homo) quasi dilectus. Ecce liber vel exemplum et figura hominis, hic enim est habitus et status uniuscuiusque hominis quem in christo domino cernitis. Et iusti namque et peccatoris figuram habitu illo christus dominus expressit, sicut iam diximus. Distice prope exiuit Iesus de mundo quasi de pretorio pilati vel atrio. Dominus enim pilati id est diaboli infernus est, et mundus quasi vestibulum vel atrium eiusdem. De hoc exiuit Iesus portans spineam coronam, id est victoriam scelestorum et peccatorum: vel cetum ipsum redemptorum quem de spinis abstulit in coronam glorie et decoris. Nos inquam portans exiit, prope enim hierusalem errabundam in ouile celestere uenit. Neque enim per se uolare

Capitulū

XXX

poterant in celis. Idē est qđ sequit̃ (z purpureum vestimētum) Vel in corona spinea p̃miniut credentes significant. In pallio coccineo gentilitas sanguine peccatoꝝ aut martiriū rubricata vsq; ad Cōstantinū impatorem, per quē virga arundinea z regni ptās ecclesie in beato Siluestro non data sed reddita est. A subsecutionibus p̃o regib; z p̃ncipibus q̃si pilati milinibus postmodū multotiens caput eius id est gloria diuinitatis vel fides pcussa ē z ipugnata. Sequit̃. (Cum ergo vidissent eū pōtīfices z ministri clamabāt dicentes Crucifige crucifige eum) Iste vt sepe diximus clamor est virtutū principalium iuxta tropologiā. Illi em̃ sūt pōtīfices, i. pontē quo chaos magnū quod inter nos z deum firmauimus transeamus facientes. q̃ pons p̃nīe ē. Ministri p̃o iseriores p̃tutes sūt. Virtutes oēs statim vbi verus bō innotuit clamāt ad vnū quēq; nostrū in corde suo p̃ ipas sinderissim: crucifige crucifige eum. Vel pontīfices et ministri doctores et prelati q̃ incessanter clamant bocipsū,

Pontīfices etiam bone cogitationes sunt que p̃nīe pontē nobis extruunt: que viso veteri homine: bocipsū intus voce magna clamant, z bñ dicūt (crucifige crucifige) hoc ē crucifigendi affige, z h̃ bis. Duo namq; in veteri homine crucifigenda sunt, culpa, s. p̃sens, z pena futura. Culpam p̃sentē occidit cōpunctio cum crucifigit, penā futurā satisfactio. Ideo bis clamatur crucifige crucifige, quia occidēdus est et p̃sentialiter vetus hō cruce penitudinis, et occidēdus est etiam in poster, p̃posito nō relabendi, hoc est ne iterum reuiuiscat. Vitam em̃ p̃sentem aufert ei crux penitudinis, vitam p̃o futurā, p̃positū p̃seueratōis. Signāter autē dicitur (Quē cū vidissent pontīfices et ministri clamabāt Crucifige crucifige) Ubi em̃ istō cōtra veterem hōiem nō clamatur ipse sine dubio nō occiditur Et hoc q̃dez iustū est vt latrone viso speculatores mortem ei inclamēt, sicut vulgo latronibus capto sp̃ inclamat: capite inquit capite latronē. Unicuiq; nostrū a doctorib; et p̃dicatoꝝ bocipsū accla-

ma: crucifige crucifige o pec
cator eū. i. veterē hoīem. Hoc
clamat in vnoquoq; sinderis
id est cōscia. Vel clamat ipm
pctm eo mō q̄ dicit Greg. de
mundo. Dū tot inq̄t aduersi-
tatibus pulsatur: dū tot calami-
tates ingemiat: quid aliud q̄s
vt nō diligat exclamat. sic pec-
cator vt crucifigatur clamat.
Vel vox ista est ad platū siue
cōfessorem velut ad quēdā di-
scipline et iusticie spūalis p̄to-
rem: crucifige crucifige eū cla-
mat penitens. i. veterē homi-
nem. crucifige inq̄t. i. cruci af-
fige vel i cruce fige. et fixio ista
vl affixio nō est nisi amor. vñ
crucifixio nihil aliud est nisi
amor crucis. sicut apparet ibi.
Infixus sum i limo p̄fidi: vo-
luptate scz pcti. in q̄ infixus ē
q̄ eaz amat. qd̄ apparet ex illo
quod dicit Greg. vt ibi n̄ra fi-
xa sint corda vbi vera sūt gau-
dia. Non est fixus in aliq̄ qui
ab eo facilius auellitur. Facil-
lime aut auellitur a cruce pe-
nitentis vl q̄cūq; alia q̄ eā nō
amat. Nihil aliud est dicere
crucifige crucifige nisi fac euz
crucem amare. Qui ergo cru-
cem p̄nē terribilem tm̄ et exa-
sperantē penitētibz faciūt: eos

non dico de cruce deponunt
sed nec ascēdere ad crucem si-
nuat. Pontē ipm̄ terribilē fa-
ciunt quo ad deū transeūduz
est nō p̄fundū pcti et pene ex-
treme qd̄ transire nolētē met
ipsamq; viā imo portam qua
ad deū intratur odiosam red-
dentes atq; terribilem: nō so-
lum claudūt sed et intrare vo-
lentes: ab ea lōgius auertunt
Qua q̄dem pueritate in celi
clausgeris et dei sanctoribz ni-
hil potest esse p̄nitiosius. Pla-
corem igit debet habere crux
et fructuositatem. Istis enim
duobz efficit amabilis. Crux
em̄ que tm̄ crux est infernalis
est et diabolica. Cruciat⁹ enī
infernalis nec placorem ha-
bet nec fructum. Placor enī
inde erit cruci penitētiāli si de-
corem habuit atq; decentiaz
et iocūditatem. decorē inquā
atq; decentiā si ea que penitē-
tem decorāt impant. vt cleri-
cos decet modestus incessus
et habitus: piculosoꝝ specta-
culoꝝ declinatio. muliebriuz
allocutionū euitatio: et oīs co-
habitatio is eaz fuga. leg⁹ dei
meditatio. laudū diuinaz de-
cātatio. ecclesiasticoz officioꝝ
rū frequentatio. orōnis studi-

Capitulum

XXX

lum atq; deuotio. Iocunditatē
 po ista in seipis habet nō mo-
 dicā: nisi corruptio intolera-
 bilis aut male p̄suetudinis iu-
 gū ea z insipida fecerit et one-
 rosa. Lōdimentuz aut qđ oīa
 iocūda faciat: desiderū est re-
 cuperāde diuine pacis et grē
 et libertatis amisse et obtineu-
 de. p̄misse glie: qđ q̄nto mai⁹
 fuerit: t̄to iocundiora efficiet
 oīa. z hoc qđ dē si spes obtinen-
 di z recuperandi que dixim⁹ af-
 fuerit. Alioq̄n desiderium an-
 gustiā z amaritudinē auget
 Qui sine istis duob⁹ peniten-
 tiā agit nō potest gl̄ari in cru-
 ce dñi nostri iesu xpi. sed potius
 in infernali cruciari quaz
 ante tēpus qđ dñm p̄ripit. Ex
 his etiā duob⁹ fructuosa ē pe-
 nitētia. vt aut ad vnū dicam⁹
 crucēpnē z placorem oportet
 habere qđ sentiat z nouuz ho-
 mines pascat: nutriat: solidet:
 robozet: z augeat interi⁹. z fru-
 ctū qui desiderio sui z spe euz
 trahat z subleuat a corruptōe
 et semina eiusdē ne inde rena-
 scat extinguat et suffocet. Po-
 test z hec vox intelligi vicioz
 nostroz p̄ctoꝝ clamantū cō-
 tra vnūquēq; nostrū ad sup-
 nū illū vnīuersoꝝ iudicem. vl

demonū nos accusantiū z dī-
 centiū: crucifige crucifige eū.
 quā accusationē surdi z negligē-
 tes nō audiunt. z ideo dū
 se p penitentiā nō defendunt
 p̄demnatōis inde sententiam
 reportant. Iudici aut interro-
 ganti respondere dissimulant
 qui eos p flagella et exhorta-
 tiōes interrogat: z vt accusan-
 tiū. p̄bationes z testimonia
 p penitentiā elidat et euacuet
 pulsat: que omnia taciturni-
 tas dñi saluatoris iter aduer-
 sariorū accusationes z iudicis in-
 terrogatiōes nobis insinuat.
 Hec eadē est vox pprie cōuici-
 antiū et dītractoꝝ. Qui em cri-
 mina fratris disseminat z di-
 vulgat: qđ aliud q̄s vt crucifi-
 gat clamat. Perinde em dice-
 re est: sur est z suspendat vl su-
 spendi debet. criminis em alie-
 ni p̄ditio siue māifestatio q̄si
 qđam eiusdem est ad mortem
 accusatio: z crucis ei⁹ ac mor-
 tis editio. Aliiter totūz militie
 (Exiit Iesus) de sinu patris
 dum mūdo visibilis apparuit
 (portas spincā coronas) hoc
 est victoriosam de totius mū-
 di peccat⁹ cōpassionē atq; do-
 lorem. Vñd z dicit⁹ est vir do-
 lorū Esa. liij. Et desideravi

mus eum inqt vtrū doloꝝ et scientē infirmitatē. Lungebat i. cū caput eius. i. cor: corona spinea. i. cōpassiōis cōpūctio. Unde in ps. psecut⁹ est cōpūctū corde mortificare. Vel (portās spineam coronam). i. peccantiū pdestinatā multitudinem: nō solum verbo vtriusque sue, sicut legit in pmo ad Hebre. sed misericordie cōpassiōe. (et purpureū vestimētū) hoc est carnez penalitatibz rubricatā vel peccatrici silem et in hoc purpuream (habens arundinem in dextra) hoc est scripturarū opationem. Vñ in pmo Actū. Cepit cui placuit. Hunc pilatus. i. os superni fabricatoris hoc est scriptura foras adducit: dum eū innotescere facit. Vel os ppiū: dum dei filium se cōfide ter palam asserit. (Quem statim vt vident pōtēfices et ministri) vident inquā esse messiam in lege pmissum (clamāt ad publicā potestatem (crucifige crucifige eum) hoc est crucifige eum in se et crucifige eū in mēbris. Vel crucifige eum psonaliter. et crucifige eū spūaliter. scilicet vt nec p famam nec per doctrināz viuat in ali

quo fidelū. Vel crucifige crucifige: exingue vtramqz vitā eius. vt nec viuat in se p naturam: nec in electis p gratiam. Qd pō sequitur (Ego in eo nō inuenio cām) Hoc est qd tot⁹ mūdus indubitāter fatef sed eiulatus inuidie nō quiescunt: sed statim arūidine spūaliter caput ei⁹ pcutiūt. Sequitur. (Respōderunt iudei: nos legē habemus et fm legem debet mori: qā filius dei se fecit) Juxta lraz ipsa lege caput ei⁹ id est diuinitatē pcutiunt imz pugnātes hoc est blasphemātes. ppter qd dixeram⁹ arūidine iterato caput eius pcutiūt. De hoc autē qd dicunt (quia nos legē habemus: et fm legē debet mori) vtz dicūt mltis modis. Scdm em legē debebat mori. i. testimonio legē. hoc ei lex testabat. Vel fm legē charitatē et amicitie. hoc em debebat lege amicitie amicis qd et ipse ab amicis lege eadē reqrebat. Qd agnosces dauid f ipsum petebat ab eo. Exurge inqt dñe in pcepto qd mādasti: qd vtiqz pceptūz charitatē congruentissime intelligit. qñ diceret. Ama pōz q vicissitudinē amoris exigis: et amicus

Capitulū

xxx

In necessitate nostra te por ex
bibe: si vis a nobis grataz vi-
cissitudinē tibi reddi. prior im-
pende vitā tuā q̄ a nobis exi-
gis nr̄am. prior morere p̄ ami-
cis vt amici postea moriātur
p̄ te. Indignus em̄ es amari
nisi prior amaueris. et p̄ditor
est qui nō amat amantē se. Il-
liberalis est q̄ pueniri se patris
beneficijs a paupioze amico.
Hoc est ergo dicere. Exurge
dñe rē. ne patiaris pueniri li-
beralitatē tuam: sed magis p̄-
ueniat liberalitas tua paup-
tem nostrā beneficijs. Qd̄ p̄o
sequit̄ (quia filius dei se fecit)
id ē dicit̄. sicut alibi dicit̄ Jo-
han. in. v. Patrem suum dice-
bat deum: equalem se faciens
deo. i. dicēs vel asserēs. Quia
ergo dei filius se dicebat: sine
dubio mori debebat. Eo em̄
ipso q̄ filius hereditatē dissi-
patā reuocare debebat. sic le-
git̄ Esa. xlviii. Dedi te i sedus
ppli mei vt possideres heredi-
tates dissipatas. Eo em̄ ipso
q̄ filius dei totū se deo p̄si de-
bebat: totū em̄ ab ipso accepe-
rat et qd̄ est et qd̄ habebat. et p̄-
pter hoc totū tenebat p̄ hono-
re ei⁹ et glia exponere: q̄ro ma-
gis igit̄ vitā sp̄alem quā i mū-
do accepat. Ex illo q̄ mādato
legis Honora patrē: iuxta in-
telligentiā iudeoz. nō dico de
intelligentia eoz. sed iuxta: de-
bebat ipse morte sua honora-
re patrē si eā honoz p̄ris exige-
ret. sed honoz patris erat vt ve-
rax esset filius et veritatis testis
Honoz q̄ patris et glia exige-
bat vt se filiū dei p̄fiteret̄. Le-
citas aut̄ iudeoz hoc cogebat
vt pro testimonio occideret̄.
Sed de his alibi differendū
est lati⁹. Morali p̄o oēs ve-
teris hoīs et p̄ctōris accusato-
res: hoc est doctores et p̄dica-
tores veraciter de eo clamant
(Nos legē habem⁹) ex officio
(et fm legē obet mori) ver⁹ hō
vel p̄ctōr. fm legē diuinā de-
bet mori ver⁹ hō et p̄ctōr vtra-
q̄ morte. debet em̄ mori vete-
ri vite sp̄ualr. et morte gebēna-
li eternalr. et hoc totū (q̄ filius
dei se fecit). i. ficticie se gessit. q̄
si em̄ supiozem aut maiorē nō
habeat. et q̄si de⁹ sit se gerit q̄
sensu suo et voluntate solū duci-
tur. De penitēte p̄o veraciter
d̄r q̄ mori debet et hoc veteri
vite: que vita est p̄ci et mor-
tis. et hoc (quia filium dei se fe-
cit) et hoc penitendo. Peni-
tendo nanq̄ gratiā adoptōis

et diuine filiatiōis: aut acq̄ri
mus aut recupamus. Unde
penitētia spūal natiuitas aut
regeneratio est. i. noue vite in
choatio: que nullatenus fieri
pōt nisi p̄cedēs vet̄ vita desie
rit. Desitio autē vite veteris
mors est. Recte ergo dicit: de
bet mori: de penitēte. et hoc ve
teri vite subaudi. (quia filiū
dei se fecit). i. quia nouā vitā
inchoauit. q̄a filiū dei p̄ gra
tiam se fecit. sicut dicit Auḡ.
Nemo pōt vitā nouā incho
are nisi quem veteris penitue
rit. Demonū autē et xp̄iane reli
gionis inimicorū hec vox p̄
pria est. q̄ hoc solū in religio
nis p̄sequunt et q̄buscunq̄ ad
deū cōuersis q̄ filios dei per
cōuersionē vel p̄niam se fece
runt. nībīl em̄ aliud in eis per
sequunt nisi q̄ christiani: et h̄
quia filiū dei sunt effecti. et h̄c
legem q̄dem ipsi habēt a dia
bolo vel antichristo: cuius se
cultui subdiderūt. q̄ in s̄q̄ p̄o
sit h̄mōi lex et q̄ in iū sit p̄secu
tio et cā p̄secutōis: indicāt. q̄a
inquit (filiū dei se fecit) hoc
em̄ est vnica pene cā p̄secutio
num et tribulationū. diuina. i.
adoptio et filiatio. Unde
em̄ et caro et demonia a q̄bus

et p̄ q̄s electi mala hec oīa ex
suscitant: nībīl aliud q̄ gratiā
adoptōis quā extinguere co
nant impugnat in eisdē. Gra
tia p̄o adoptōis oēs electos
triū istorū inimicos et aduersa
rios cōstituit et bellatores cō
tra eosdē efficit: armat: et accē
dit. Q̄ si q̄s dixerit. q̄ nōnun
q̄ pater celest̄ etiā p̄ seipm̄ fla
gellat filios q̄s diligit. ver̄ q̄
dem est. sed totū p̄ carnez aut
mūdū vel demonia est qd̄ fla
gellat. hoc est mīsterio vel oc
casiōe. (Cū ergo audisset pi
latus hunc sermonē magis ti
muit) Exterruerat pilatū ipsa
dñi Jesu innocētia. Exterru
erāt illusiōes seu visiōes vx
oris. sed maḡ ipm̄ exterruit di
uine filiatiōis sublimitas. ex
terruiť inquit ut eum cōdēna
re timeret ampli⁹ In quo ma
gnū exēplū timoris reliq̄t oīs
bus iudicibus. Nequior igit̄
pilato iudex iniqu⁹ ē q̄ nec ab
innocētia ei⁹ quē iudicat: nec
suasiōe pp̄rie vxoris. i. iusticie
repm̄itur ab iniquo iudicio.
nec diuine filiatiōis gloria vel
gratia deterret. Sepe q̄dē di
ximus q̄ in suis innocentib⁹
et iustis cōdemnat̄ dei filius:
suam q̄ppe suorū reputat conz

Capitulum

XXX

demnationē, sed ⁊ insuper dei
filius est vnusquisq; fidel' grā
adoptōis. Unde cum iust' et
sanctus p̄dicat: eo ipso dei fili
us dicit'. Qui ergo nō metu
unt iniquū facere iudiciū ī in
nocētes ⁊ iustos: cum vnige
nitus dei in eis se iudicari as
serit, ⁊ ipsi etiam p grām ado
ptionis fili' dei sint: dum nec
gratia diuine filiatiōis: nec ip
sa gl'ia vnigeniti ab iniquita
te sua deterrent: pilato neq;
res sine dubio se demonstrant.
Hoc idē p̄tra detractores qz
est nequissimū puerissimūq;
oim iudicioz iudiciū. Omnis
em̄ ordo iuris ab eis puerit':
et in nullo seruat. ois equitas
et iusticia ab ore eoz lōge au
fugit. Si nanq; audito de q;
cunq; q; filius dei est p grā
adoptōis: vel q; p eandē filiū
dei se fecit. nō saltem exemplo
pilati timent. sed audaci' imo
eo ipso ardenti' ad assuete in
q̄ratis iudiciū p̄siliunt. eo em̄
ipso q; bona de ipso audiunt
q̄si oleo flāmis eoz iniecto q̄si
cadauer vel esca rabiei eoz;
ostensa velut belue immanissi
me ⁊ insatiabiles rugitu vl ad
lacerandū et deuorandū ppe
rant. Ex p̄sona em̄ eoz dicit' ī

p̄mo Sap. Deglutiamus in
fontē sicut infern' viuētē. Si
militer ⁊ p̄fessoribus insinuat
vt cum de aliq; diuine filiatio
nis grām audierint: tāto cum
būani' atq; benigni' tractent
ne magna impietate in deum
peccent: austeritate sua forte
aut temeritate dei filiū iam fa
ctū p gratiam extinguentes
(Et ingressus est in prius et
dixit ad Iesum. Unde es tu)
De natōe ⁊ origie interrogat
audito q; filius dei esset (Je
sus aut̄ responsū non dedit
ei) Vna cā iuxta līam, vel qā
indignus erat q; generationē
eius audiret, vel qz nō capax
Inenarrabilis q̄ppe est vt le
git' Esa. liij. Generatiōez eius
q̄s enarrabit. Vel ne respōsi
one sua liberatiōez suā pilato
suaderet. ⁊ sic passio ei' ⁊ pas
sionis fruct' q; mūdi sal' erat
ipeditet. Dat̄ aut̄ in hoc exē
plū iudicib; ⁊ maxie p̄fessorib;
de natōe ⁊ origine p̄fite
riū inq̄rere. Est notio natōne
ad peccata q̄dam p̄cluior. et
p̄pter hoc aliqd̄ ammiculi cō
fessoribus est ad cognoscendū
confitentū p̄sistentiā noticia
natōis. Vnde em̄ plerūq; in
eis q; rixaz ⁊ seditionum sunt

cū barbari: eoq; imites: fero-
ces atq; p̄cipites aīo sūt: q̄s cū
magis eruditis et ut ita dicā do-
mesticis (Dicit ḡ ei pilat⁹. mibi
nō loqueris) Merito q̄dē iu-
dici loquendū est: sed ea q̄ ad
cām faciūt, sed vbi nō ex hinc
inde p̄positis sed et voluntate
accusantiū expectat sententia
nō solū supuacū est aliqd. p
parte sua p̄ponere: sed etiā val-
de stultū. vbi em̄ iusticia lōge
stetit et p̄uersum est retrosum
iudiciū et eq̄tas nō potuit in-
gredi. et q̄ recessit a malo p̄de-
patuit. sicut legit̄ Esa. lix. Et
hec est alia causa taciturnita-
tis dñi Jesu sub iudice iniq̄.
(Nescis qz ptātem habeo di-
mittere te et ptātez habeo cru-
figere te) q. d. timenda est tibi
exasperatio mea: q̄rēdusq; est
fauor et ḡtia, et hoc q̄dē iuxta
congruentiorē intelligentiam
insinuandū est p̄fiteribz. q̄a. s.
ptāte iudiciaria sup eos p̄sti-
tuti sunt p̄fessores ad crucifi-
gendū vt dixim⁹ et dimittēdū
Ih̄oq; plene tenent eos iustru-
ere et bona fide docere de his
sup q̄bus iterrogant ab illis
si ad cām eoz faciat: nō aliter.
(R̄ndit iesus. Nō h̄res ptāte
aduersus me vllā nisi datum
est; tibi desup) In q̄ fact⁹ apte

cōmouet eū vt abusi ptāte ti-
meat q̄ supiori ptātis quā ab
eo accepit redditur⁹ est rōnez
et ab eo rectissime iudicādus
Mirabile qd̄ dicit (aduersus
me) nō em̄ est ptās aduersus
aliquē: imo p vnoquoq; sicut
dicit apl⁹. Potestātē quam
dedit nobis de⁹ in edificatio-
nē nō in destructiōem. Et itez.
Non em̄ possum⁹ aliqd. p̄tra-
veritatē sed p p̄tate. In penul-
timo scōde ad Cor. S; abusi
onē ptātis respicit. (Preterea
maius p̄ctm̄ habet q̄ me tibi
tradidit) p̄ inuidiā. s. et odiū q̄s
tu q̄ ptātez q̄ tibi desup data ē
exerces vt iudex. et si iniq̄. ma-
ior q̄ppe iniq̄tas est inuidia et
odiū q̄ terroribz et minis: p̄sue-
tudie et fauore p̄fessū tuū i mor-
tē meā inclinauit q̄s ip̄a p̄sensio
(Exide q̄rebat pilat⁹ dimitte-
re eū) si cū pace ppli et sine picu-
lo suo potuisset. Et est officiū
iudicis satagere p̄ liberatiōne
innocentiū. et hoc in om̄i foro.
Hoc idem debet querere cō-
fessor vt potius cōfiteret⁹ di-
mittat q̄s teneat. qz m̄lto tuti⁹
m̄ltoq; salubri⁹ ē ei p̄sulare q̄s
p̄cipe. et leuioza eidē idicere q̄
faciat q̄s grauiā que trāsgredi
atur et sub q̄bz deficiat. Vt in
loco isto pilat⁹. s. cōfessor ip̄i⁹

Capitulū

XXX

querit dimittere veterē homi-
nē, eo q̄ est ei abominatōi vel
oneri, vel quia fatue de salute
eius desperat. (Iudei autē cla-
mabant dicētes, Si hūc di-
mittis nō es amicus cesaris)
Timorē romanī p̄ncipis pi-
lato incutit: et crimen infide-
litanis in romanū p̄ncipem ei
dē impingunt: vt iniquā sente-
tiam saltē timore ab eo extor-
queāt. Morali s̄o iuxta li-
terā hoc clamat desiderijs su-
is totus cētus malignatū ad-
uersus deū, q̄ q̄ hūc dimittit
hoc est q̄ ab eius p̄secutōe de-
sistit: q̄ eum s̄z p̄sonalr vel in
mēbris n̄ p̄sequit (nō est ami-
cus cesar) hoc est terrene glo-
rie vel mundi, Cesar nāq̄ pos-
sicens p̄nceps vel possessio
p̄ncipatus interpretat, et ideo
mūdus cui p̄ncipes seruunt
et terrena gl̄ia que eos possi-
det in seruos per ip̄m accipit
Sicut em̄ q̄cūq̄ voluerit eē
amicus seculi hui⁹: inimicus
dei cōstituit, vt ait Iacobus in
liij. Sic ecōuerso q̄cūq̄ vo-
luerit amicus dei esse: inimi-
cus huius seculi cōstituit. Et
reuera q̄ bona defendunt vel
mala impugnat et q̄ bonis fa-
uent et malos p̄sequunt: in eo
q̄ mali sunt nō sunt amici ce-
sar̄is, nec etiam q̄ bonis p̄cūt
q̄n nec p̄lat⁹ cui crimen odij
in romanū p̄ncipē impingit
eo q̄ p̄cere intenderet innocē-
ti. Sic nō cessant maliuoli p̄
seculi potentes: viris sanctis p̄
secutiones suscitare: et sic xpm
dñm spiritualiter occidere vl
crucifigere. Sic et ad cōfesso-
rem et ad vnūquēq̄ nostrū et
iudicē quēcūq̄ sp̄iales iudei
clamāt qd̄ dixim⁹. Si veterē
hunc dimittis hoīem vel pec-
catorē in eo q̄ p̄ctor est: nō es
amicus cesar⁹, hoc est dei p̄n-
cipes possidentis. Qui em̄ di-
mittit eos q̄s dñs per iudeos
sp̄iales quos diximus capit
sine dubio inimic⁹ eius est dñi
eius opa dissoluit et euacuat,
et vincula dirumpit q̄ ipse al-
ligat. (Omnis em̄ qui se regē
facit contradicit cesarē) Ho-
dis oībus rex est istud, Dis
em̄ q̄ se regem sp̄ualr ac vera-
citer facit: iugū seruitutis vi-
ctorū abijciens et vncionē re-
giā q̄ gratia diuine adoptō-
nis est accipiens in libertatem
glorie filiorū dei, vt legit i. viij
ad Roma, et in regnū filij di-
lectōis dei celesti mūere et au-
xilio se transferens, sicut legit

In pmo ad Collof. cōtradicit
celari malo. hoc est mundo et
terrene glie et possessioni. pñ-
cipū, possideri volens a dño:
non possidere appetens, a q̄b
potius p cupiditatē posside-
ret. Similit̄ et p p̄trariū oīs q̄
se regē facit: hoc est suūp̄s? re-
ctoꝝ: vt sensu suo qui cecitas
est et volūtate p̄pria que demē-
tia est sese regat: cōtradicit ce-
lari spūali bono, s. possidenti
principis et possessioni princi-
patus diuini: dñi eā q̄stum ad
se iminuit. Regē autē se facit q̄
regi nō vult sed regere, q̄bus
verbis maiestatis lese crimen
omni p̄ctoꝝ impingit. Diui-
nā q̄ppe maiestātē et gl̄iam in
hoc ledit q̄ regiā p̄tatem hoc
est suūp̄sius regimē qd ad re-
gem oīm seculoz iure plenissi-
mo solus p̄tinet: sibi p̄diciose
vendicat et vsurpat. Pila-
tus ergo cū audisset hos ser-
mones adduxit foras Iesum
et sedit p̄ tribunali in loco qui
dicif licostratos. Nota dili-
genter gestus et gesta pilati qz
ipse est figura oīm iniquoz
iudiciū et iustozū. In eo em̄ q̄
diligētē cām examinat: q̄ in-
nocentē liberare satagit: q̄ in
iudicio timore diuino p̄cūit,

dum dei filius ei noīat. dñi to-
tens em̄ absoluit: omnes iudi-
ces iustos et figurat et instruit
In eo p̄o q̄ malā p̄suetudinē
nō euacuat s; potius obseruat:
q̄ fauore et gratia inclināt: q̄
metu romani p̄cipis a rigo-
re rectitudinis frāgit: q̄ odio
et ire iudeoz p̄sentit: figura est
oīm iniquozū iudiciū. His
em̄ de causis solent p̄uerti iu-
dicia et subuerti iudices. s. in
qua p̄suetudine: gratia seu fa-
uore: odio et tione. Fauor igit̄
velut funis est quo ligatū in-
quū iudicē malivolozū accu-
santiū turba post se trahit ad
infernale patibulū vel suppli-
cium. Hec eadē sunt q̄ iustici-
am et veritatē et iudiciū et eq̄ta-
tē retrosum p̄uertūt: lōge sta-
re faciūt: in platea deiciūt: in-
trare nō sinunt: et in obliuio-
nem faciūt. sicut supra osten-
dimus ex Esa. lix. Per ista q̄-
tuor x̄po quotidie in suis in-
nocēs p̄demnat et barrabas
latro dimittit. (Adduxit ergo
pilatus foras iesum et sedit p̄
tribunali) oīa ista exposuim⁹.
Sequit̄ (in loco q̄ dicif lico-
stratos: hebraice autē golgo-
ta) quod interpretat collis alt⁹.
vel p̄clinū sublime, Licostra

Capitulum

XXXI

tos po sublimitas vel pcliui-
um: siue generas latitudinem
aut vtilitas seruutis. Loc^o
iste cōgruit iudici. Collis alt^o
in quo obet sedere: et sublimi-
tas. eminētia debet esse iusti-
cie, q̄ aut interpretat^r z pcliuiū
vt terreant iudices dicat et ca-
sum timeat. Qui em̄ super ali-
os hic sedent in culmine po-
testatis iudiciarie: pcliuiū il-
lud sibi faciunt: vt inde infra
omnes corruant iniqua eius
abusione. Debet eadem ptas
latitudinē pacis alijs esse ge-
nerans z exterminans angu-
stias iniuriarū z oppressionū.
quasi em̄ in latitudine z spa-
ciose viuunt subditi: vbi alter
alterum non angustat nec op-
pmit. Debet esse z vtilitas ser-
uitutis non pncipes dñatōis.
Publicis em̄ vtilitatibz deser-
uire debent tribunalia: nō in
perniciē dñari. Qui igitur se-
des in colle sublimi vt in sub-
limitate potentie: labora vt se-
deas in firmitate et sublimita-
te iusticie. Time pcliuiū sub-
lime a quo grauius p̄cipitiūz
iminet. Esto generans latitu-
dinem subditis: nō angustias.
Esto humiliter seruies nō p-
niciose dñans. In quibz ver-

bis omniū potestati z virtu-
tes et officia manifeste docen-
tur. Nihil em̄ magis decet iu-
dicez q̄ iusticie sublimitas at-
q̄ stabilitas. sic nihil in eo tur-
pius atq̄ pnciosius q̄ lubri-
citas z iniquitas. Neq̄ em̄ po-
test leuis esse vel lubricus si-
mul z iust^o. Sublimitatē autē
iusticie magnificentiaz intelli-
gimus. p̄ quā z munera et fa-
uor z gratia z timor z odū et
si qua sunt alia que iudicez a
rectitudine detorqueat: despi-
ciunt z pculant. In pcliuiū
po insinuat eis timor. ppter ca-
sus iminētis piculū. In gene-
ratione latitudinis: q̄ velut pa-
tres qui p̄sident debeant esse
pacē: efficiēdo. s. fouēdo: illāq̄
defendēdo. In vtilitate serui-
tutis hūilitas: q̄ in p̄sidentibz
magis splēdescit: ex q̄ officiūz
suū velut debitā seruitutē oī-
bus equaliter exhibeant: non
dñatiōe p̄mar: sed ad vtilitatē
eorū q̄b̄ p̄esse vident grati ex-
erceat: q̄n poti^o necessitate de-
bitū reddat. Per hoc q̄dez q̄
inutiles sūt exercētis publici
officijs: ab eorū seruitute arcē-
tur. Pōt z p̄ p̄rariū notari in
sublimitate z pcliuiū supbia.
in q̄ sedet oēs iniqui iudices:

velut ad ruinam vel precipitiū
 eleuati, latitudinē et dilatatio-
 nem totis studijs prehendunt et
 viribus. In utilitate seruitudi-
 nis cupiditas qua fructuosas
 et questuosas sibi volūt et p̄tatis
 iudiciarie fuitur: videntes ea
 que subditis velut tributū ser-
 uitudinis debēt ex officio. Dēs
 em̄ iniqui iudices in sublimitate
 et p̄liulo sedēt sup̄bie diuin-
 p̄esse se gaudēt alijs: et p̄desse
 nō querūt, et in generatione la-
 titudinis hoc est studio dilatan-
 de gl̄ie vel voluptat: et in uti-
 litate seruitudinis hoc est questuo-
 sitate ac venalitate sollicitudi-
 nis ad quā velut seruitudinē te-
 nent. Ita sunt per quā vbiq; in
 suis p̄demnatur et occidit ius-
 tus et innocens christus, fere
 vbiq; terrarū pilati solium et
 sedes apparet, et vno pilato de-
 cedēte etiā in ecclesia dei: plu-
 res suborti sunt. Ibi em̄ solū
 modo nec pilatus sedet: nec ei
 est solium: vbi nec est sublimi-
 tas sup̄bie: nec studium volu-
 ptatis et glorie: nec questuosi-
 tas aut venalitas iusticie: aut
 rapacitas oppressionis et vio-
 lentie. Attende vbi nō sedeat
 pilatus hodie: vbi nō christus
 dñs spiritaliter condemnet

et barrabas absoluat. Cōgru-
 unt aut et ista tria cōfessorib;
 sicut ea aptauimus iustis iudici-
 bus. (Erat aut parasceue
 pasce quasi hora sexta) Para-
 sceue, id est p̄paratio, pasce id
 est transitus, et hoc recte, totū
 em̄ quod fiebat a iudeis et p̄-
 lato preparatio erat domini
 ci transitus, quo vel de mun-
 do transiret ad patrem: vel de
 iudeis ad gentes. Vel prepa-
 ratio pasce, id est nostre refe-
 ctionis, p̄parabatur enim ad
 nostram refectionem et ad nos
 pascēdos velut agnus pasca-
 lis christus dominus. Pasca-
 nanq; nostrū imolatus ē chri-
 stus, vt dicit apostolus in, v.
 prime ad Corin̄th. Vel para-
 sceue totum tempus vite hu-
 ius que non est nisi prepara-
 tio ad transitum quo ad celum
 trāseamus. Huius ergo diei
 vel temporis erat hora quasi
 sexta, id est, etas quasi sexta. Sex-
 ta etas a christo domino ce-
 pit, de quā non nisi trigintatres
 anni et dimidiū effluerat. In-
 terpretatur autē et parasceue ce-
 na pura que eadem christus
 est: nihil habens fermenti: et
 omnes quos reficit purificans,
 et vocat pasceuen p̄patōem vlt-

cenā puram: diē ipm veneris cuius (erat hora quasi sexta) in qua hora sol z lucere z feruere vehemēt⁹ cōsuevit, sic et sol ipse iusticie in illa et vehemēt⁹ charitate in nos efferebuit et euidentia pbatōis eiusdē clar⁹ fultit. z hoc est qđ legit Eccl̃, cliij, Sol in meridiano p fidem cōspicit: hoc ē in ardore z euidentia charitatis quā nobis in illa hora q̃si meridiana exhibuit, terrenitas ei⁹ ardore vicissitudinario exurit. Moraliter p̃o pascue illud tēpus est nostre repatōis ad trāsitiū, hoc est nostre attritionis ad transitū puerfionis qđ tempus quasi sex horis distinguit, vt sex hore sex operationes sint q̃bus ad trāsitiū istum a dño pparamur. Pri⁹ma ergo hora sit sacra lectōis vel exhortatōis auditio, et est quasi captio nostra. Secunda eiusdē auditōis delectatio vel desideriū, z ista est q̃si nostra ligatio. Ligamur em̃ prime delectatōe z desiderio.

Tercia est de redeundo ad deum seu de reconciliatione nostra ad ipm cogitatio. Hec est nostra q̃si ad annam, i. dei gratiam adductio. Quarta

est de dei iusticia atq; iudicio cogitatio, ista est nostra q̃si añ p̃sidiē adductio. Quinta ad iudiciū ducimur q̃n q̃le erit iudiciū attēdimus diligenter.

Sexta p̃o nra est apud nos ipsos vel corā iudice p̃sidiē cōfessore examinatio atq; dñu⁹ dicatio: p̃es oēs iudicij continens, hoc est accusatōes: testificatōes: defensioēs et extreme cōdemnatōem. quā horā innuit esse quasi septimā id est imperfectam, dum enim ad bucdurat i nobis ipsis hmōi examinatio: hoc est ante diffinitiuā sententia; quā in nos ipsos ferimus z crucifigēdos nos exponim⁹. Illa em̃ sententia in nobis horā sextā pficit. Hec sunt vestigia, hi passus q̃b p̃m dñm ad crucez lmo ad regnū p crucem p̃perantes penitentes sequunt. Ipse em̃ primo captus, scđo ligat⁹, tercio ad annā adduct⁹, q̃rto ad cayphā, quinto ad pilatū, sexto p̃o sub eo z ab eodem iudicatus. In his q̃ hactenus p̃secuti sumus legit. Et hic est ordo nostre puerfionis vt p̃mū capiamur sacris exhortationib⁹. Scđo ligemur eorū delectatōe z desiderijs, vellē

gemur abstinētia et declinan-
tia a malis. Deinde adduca-
mur ad annā. hoc est grāz vel
summū sacerdotē nostrū: reco-
gitantes vlt etia; addiscētes q̄
nobis grā in eo et p̄ euz a deo
facta est: et postq̄ eam p̄did-
mus restituenda. Quarto p̄o
ab ip̄o anna: hoc est a xp̄o do-
mino ad cayphā mitti: dum
mandatum eius de p̄fessione
aut recolim⁹: aut etiā addisci-
mus. Quinto p̄o ad pilatū
adducimur iudicādi: dū qua-
le maneat iudiciū diligēter at-
tendim⁹. Sexto p̄o nobis ip̄s
intra nos p̄sidentib⁹ nos ip̄os
discutim⁹ et d̄iudicam⁹: aut
sub p̄sīde sacerdote cū agim⁹
vt diximus. Nisi em̄ capt⁹ et
ligat⁹: nisi ad annā et cayphā
et pilatū adductus fuerit pec-
cator: nullatenus iudicat nec
ad p̄uersiōis transitum p̄pa-
ratur Sed hec oīa vt dixim⁹
pendēte adhuc accusatione et
nōdum lata diffinitiōis sentē-
tia: quasi septa hoc est imp̄fe-
cta. in latione nanq̄ sentētie
p̄sumat. (Et dicit iudeis: ecce
rex vester) palam iuxta literaz
quia sic iudificatum eis osten-
dit vt saltem tāto ludibrio ra-
bici eoz satisfaceret. Moraliter

ter p̄o q̄ in eo figura erat oīm
regum maloz et bonoz et spi-
ritualiu et seculariu. sub hoc
sensu dicit (Ecce rex vester) q̄
si ostendo vobis q̄lis sit vlt eē
debeat rex vester siue bon⁹ si-
ue malus. (Illi aut clamabāt
dicentes: tolle tolle crucifige
eum) Distice bis tolle dicūt
et cetera oīa sicut supra expo-
suimus. quia tolli eum a se vo-
lebant. s. et ne eis p̄sset. Mo-
raliter p̄o sicut supra exposul-
mus tolle culpā: tolle penam:
ad vnumquēq̄ dicit: et cetera
omnia sicut supra exposuim⁹
crucifige crucifige eum (Dicit
eis pilatus Regem vestrū cru-
figam) de quo multa supra di-
ximus. Respōderūt p̄ōtiffices
(Nō habemus regem nisi ce-
sarem) Pilat⁹ eum ip̄ regē vo-
cat. illi p̄o negant. In q̄ appa-
ret p̄fidia eoz. Ammonent
aut doctores et p̄fessores vt d̄
regia nobilitate vel generosi-
tate quā per gratiā adcp̄i sūt
p̄ctōres in baptismo: eis me-
morā frequēter ingeminent.
Similr et cum ip̄o regno de
cruce non taceant: vt de gene-
rositate zelū et indignationem
p̄tra p̄ctā cōcipiant: et amore
ac spe regni cruc⁹ amaritudi-

hem atq; molestia leuem atq;
deliciosam faciat. Qd aut di-
cunt (no habemus regem nisi
cesare) et de bonis et de malis
veru est: si duplici cesarem su-
pra expositu atteder et vtriusq;
congruenter aptauer. Pessimu
hnt reges: imo nec regem nec
etiā tyrānu, sed crudelissimu
implacabileq; tortore q se di-
abolo p mudi glām et posses-
sionē principat tradiderunt.
Ipse em est rex sup oēs filios
supbie, sicut legit in. xij. Job.
Deu em reges no habet q ab
eo regi nolunt. Uox etia ista
moralit iuxta literā omniu il-
lor est q reges spūales, i. epōs
no hnt, eoq a iurisditiōe exē-
pti sunt, sed nihilomin⁹ reges
habēt secularē, Un et regales
abbatie vocantur: eoq soli re-
ges sup eas ptatem habeant.
Uex igit dicūt (non habem⁹
regem nisi cesare) hoc est pnci-
pē secularē. Exēptos siquidez
se dicūt a iurisditiōe et subie-
ctione regū spūalium. Sz hec
qdē lingua veteris hoīs et lin-
gua barbara loquunt. Dice-
re namq debēt exēptos se a p-
tectōe et custodia: ab auxilio et
doctrina epōz. et de hoc etia
ipsi exultant, quēadmoduz si

oues gaudeāt eo q sollicitudi-
ne pastoralī et canuz excubijs
atq; psidio destitute lupis ex-
posite sunt. Exemptio nāq p-
ut apparet in plurib⁹ exēptoz
nihil aliud ē nisi effrenata pec-
cādi licētia: peccādi securitas
et iniquitatis psidium: pctōz re-
fugium, et qd vulgo garica dī-
diabolo pō ipsi seuēdi liber-
tas et infrenabilis licētia, etiā
qd ipsi mūz defensionis est:
mant: poti⁹ in contrariū versum
est eis. De his em ablata ē eis
sepes et sunt in direptōez et di-
ruta maceria: et facti sunt i cō-
culcationē et positi hodie i de-
sertū. Hoc est qd minat dñs
vinee infructuose in. v. Esaie
Auserā inqt sepem eius, hoc
est legē qua pungunt trāsgres-
sores et arcēnt direptores, vel
sepē eius, i. epālē gubernatōez
qua et erudiēdi sunt et ammo-
nendi sunt et corrigēdi, et erit
in direptionem demonum et
vicioz. Diruam macerām
eius: hoc est episcopalem de-
fensionem, et erit in conculca-
tionem vicinorū scilicet mili-
tum et curialium seu laicorū
vt omnes timeant et ab omni-
bus pmanē. Et iuxta verbū
Augustini, hoc tollat fiscus

quod nō accipit iustus: **A** laicis ergo conculcari et opprimi elegerunt: et esse sub cesare voluerunt: vt regimen spirituale quod ad christum dominum pertinet declinarent. Eadē vox etiā clericorum est qui habitu et conuersatione militaribus milites se esse et sub cesare militare: nō christo domino famulari palam fatentur et clamant. Non enim de ecclesia esse nec in ea conuersari, sed in pallacio potius aut in castris cesaris. et de pallacio eos esse: habitus et conuersatio ostendit. Ut autem armorum et bellicorum exercitatio et militie cingulum: et stipendiorum militariū perceptio non eis deesset: ne et christi ecclesiam confunderent: deturparent et pauperes dignosque beneficijs ecclesiasticis defraudarent: sed a christo domino immunitatū et libertatū contra cesarem volunt habere perfidia. et spiritualis militie quā penitus non exercent volunt excipere stipendia. exteri autem volunt videri de cesaris aula. Clericatus autem et nomen et habitum et mores et officium penitus abiecerunt et

obprobrium ac ludibrium arbitrantur. Eadem vox est omnium qui magis timēt hominem quam deum: et ei potius quam deo obediunt, huiusmodi enim factis clamāt se nō habere christum dominū regem sed cesarem. Sequitur (Tūc ergo tradidit eis illū vt crucifigeretur) Pro quo Lucas habet in. xxiij. (Et pilatus adiudicauit fieri petitionē eorum) Marcus in. xv. (Pilatus pro volēs satisfacere populo dimisit illis barrabam, et tradidit Iesum flagellis cesus vt crucifigeretur) Apparet euidenter ex verbis Iohannis et Marci pilatum iniquā istā tulisse sententiam, partim in fauorem et gratiam populi, partim metu romani principis: licet et alia que enumerauimus concurrerent. Sicutum est o peccator ad accusationem doctorū et prelatorum tergum tradere velut satellitibus pretoris et carnificibus cōfessoribus Vel continentie et abstinentie et duabus partibus discipline tanquam Pilati militibus et veteris hominis tortoribus atque carnificibus. Dicitur autē protra falsas penitētiās

et cōfessiones p̄ q̄s nō se tra-
dunt penitētes, imo se sibi re-
tinēt, et de pena p̄niali et de ip-
sis peccatis aut eorū circūstā-
tijs: quasi nolentes oīno de-
paupare diabolum: nec peni-
tus eum extinguere portionē
aliquā reseruāt. quēadmodū
mulieres de ouīs gallinaz su-
arū aut anserū reseruāt aliq̄
vt supponant illis et foneatur
Sic de caulibz et cepis et por-
ris pars reseruāt ad semē, sic
pars frumētū retinēt ad semi-
nandū. In q̄ apparet eos stul-
tissime imo demētissime et di-
abolice salutē p̄sulere et ei⁹ pui-
dentie deseruire: dū ita ei per
reseruata semīa cauēt in po-
sterū. Isti ergo in pte iudices
esse et in pte subesse iudicibus
volūt, ppter hoc dicit (tradidit il-
lis Iesū) nō dicit q̄ aliqd de pe-
na ei⁹ sibi reseruauerit sed to-
tū voluntati accusantiū totū
volūtati carnificum tradidit.
Tradit autē ab iniquis prela-
tis christus in mēbris vt cru-
cifigat⁹: dūz membra eius aut
puulis aut viciozū amatoribz
et virtutis religionē psequen-
tibus tradunt: qd fit dum eis
plebes subijciunt: dū in loca
regimis intrudunt. Quid em̄

aliud inimicus et psecutor re-
ligiōis: viciozūqz seminator at-
qz nutritor ī sua plebe sibi sub-
iecta facit: dū vicia q̄libet mō
in ea multiplicat et nutrit. nisi
q̄ xpm in ea spūaliter occidit
dum ne xps in ea p gratiaz et
ihabitet et viuāt impedit. Qd
em̄ semel factum est in capite
xpo domino: implendū spūa-
liter figurabat in corpe, sicut
latius postmodū ostēdemus.
(Tunc inquit Barthe⁹ mili-
lites p̄sidis suscipiētes iesum
p̄gregauerūt ad eū vniuersaz
cohortē) Juxta tropologiam
milites p̄sidis p̄nialis q̄tuor
ille virtutes sunt q̄s diximus
cōtinētia, s. et abstīnētia: et due
partes discipline scz laboran-
di strenuitas que opposita est
pigrītie: et zelus rectitudinis q̄
oppositus est remissiōi. Hi q̄-
tuor p̄gregant ad ipm penitē-
tem vel veterē hoīem vnuer-
sam cohortē carnificū spūali-
um q̄ est cet⁹ oīm virtutū illa
rū q̄ directe et p̄ncipalr vicia
mortificāt et extinguunt, sicut
est timor pudor seu erubescē-
tia donū luctus sine dolor et
sc̄tā iracūdia sc̄tāqz supbia et
bmōi. Postq̄ em̄ semetipsuz
et dānauit et tradidit tortoribz

pectōr vbi illa cohors virtutū
que veterē hominē directe p-
sequuntur ad ipm q̄ ad opatio-
nes interiores aptissime pgre-
gant: q̄s ipse solus in seipso p
cogitatōes z affectōes q̄bus
psentia suā int^o eidē indicant:
pualet intueri. Idē dīcim^o z
de cōtraria sententia. Postq̄
em̄ miser pctor vicioz petitio-
nem adiudicauit fieri: tenta-
tioni psentēs: z se volūtati vi-
cioz vel demonū tradens: su-
scipiunt illuz cōtrarij milites.
Sed z hī et illi sicut leo pat^o
ad pda z pgregāt ad ipm vni-
uersam cohortē vicioz q̄ntuz
in eis est. sicut scriptū est i. xiiij
Esa. in fine. Requiescent ibi be-
stie z replebunt dom^o eoz dra-
aconibz z habitabūt ibi stru-
ctiōes z pilosi saltabunt ibi: et
respōdebūt ibi vlule in edibz
ei^o z syrene in delubris volu-
prat. Et eiusdē. xxxiiij. erit cu-
bile draconū z pascua strutio-
nū: z occurrēt demonia: onoz
centhaur^o et pilosus. clama-
bit alter ad alterz iuitādo sup-
ple. ibi cubauit lamia et inue-
nit sibi req̄es. ibi habuit foue-
am erici^o z enutrit catulos
Illic pgregati sūt milui alter
ad alterz. Requiescēt diligē

ter i libro dñi et legite qz vnū
ex eis nō defuit: alter alterz nō
q̄siuit. q̄si dī. vniuersa cohors
vicioz z demonū q̄ noibz hu-
iusmodi aialū designant ad
miser pctorē: p̄ria sententia
vel extrema supni iudicis cō-
denatū inuitatiōe mutua con-
gregat. In leonibz em̄ iraciō
dia. in strutiōibz ypocrisis. in
syrenis adulatio. in draconibz
bus insidiositas. in ericijs pū-
gitua sed imunda tñ austeri-
tas. in pilosis q̄ figuraz hoīs
mētūnt sed int^o belue sunt lu-
ruriosi q̄s imūday cogitatio-
nū et affectionū pilositas pe-
cudes esse demōstrat. Q̄ autē
in pilis cogitatōes z affectio-
nes voluptuositat^{is} intelligen-
tur: ex eo apparet qd dñs p̄ce-
pit leuit^{is} vt raderēt oēs pilos
corpis sui. in q̄ signant prauē
cogitatōes: prauē voluptates
z pui mor^o voluptat. In vlu-
la q̄ auis nocturna est z mali-
nūcia vlt^o psaga: viciū stractō-
nis indicat. In lamijs p̄o q̄ a-
laniādo intra līaz sic vnoiate
sūt ab Isidoro: seductositas et
discordia et crudelitas intelli-
gitur. In miluis rapacitas.
in demonibus quia demon
interpretat scīes: maliciositas.

Capitulum

XXXII

In onocēthauri supbie mon-
struositas. Cohorē istā vicio-
rū cū tota seq̃la sua cōgregāt
milites q̃s dixim⁹ q̃ntū in eis
est in pctōre, et hoc est qd̃ dīc
Greg. q̃a pctm̃ qd̃ p̃ p̃nias nō
diluī mox suo pōdere trahit
ad aliud. Et hoc est qd̃ legī ī
vl. Apocal. Qui in sordib⁹ ē
sordescat adhuc. In eisdē aīa
lib⁹ b̃mōi vicioz m̃grī z insti-
gatores d̃mōnes intelligunt.
q̃ quidē ad miserū pctōrē cru-
cifigēdū: hoc ē cruciāduz atqz
torquendū eternalr z post p-
p̃riā sue p̃dēnātōis sentētiā
quā in ipso p̃sensu tētarōis q̃
demonū z vicioz petitiō est si-
cut dñi saluatoris crucifixio
petitiō erat in deoz. p̃tra seip-
sum p̃nūciat: dū decreuit fa-
cere p̃sensu z volūtate qd̃ per-
tentationē ei suggerit z ab eo
velut iniq̃ pilato petiit cōgre-
gant. huiusmodi horribili co-
mitatu stipatus atqz circūda-
tus ad crucē ducit infernalis
paubuli vel ad crucez peccati
hoc est operis mali vl̃ hīr⁹ vl̃
p̃suetudis vel moris. Sūt et
cohorz cōtraria que est virtu-
tū z p̃sidi celesti z vniuersali
militat z deseruit: p̃sūtē z pe-
nitentē ad p̃nie crucē ducunt

(Et postq̃s inq̃t Mathe⁹ illa
serunt ei exuerūt illū clamide)
nō dicit mathe⁹: qz coronam
de capite ei⁹ deposuerunt. aut
arundinē de dextra ei⁹ abstu-
lerunt. et si forte ista facta fue-
runt: qz vel antiquū pplū q̃
spinosus erat sollicitudinē t̃pa-
liū que sola expresse ei p̃missa
erāt: z q̃b⁹ alliciebat z attrabe-
bat ad dei cultū nulli postmo-
dū abstulerūt. vel qz regiā po-
testatē z gl̃iaz q̃ in illis duob⁹
designant nō p̃didit. Vel q̃a
coronā cōpūctōis z cōpassio-
nis de capite hoc est de corde
suo: nec in ipsa cruce deposu-
it q̃ z p̃ crucifixoribus orauit:
cūqz cōpassus est dicēs. quia
nesciūt qd̃ faciūt. z legē imple-
re nō cessauit. ideoqz arūdinē
hīc in dextra sua nō legī des-
sisse. sed clamidē coccineā. s. l.
sinagogā sanguine rubricatā
aut sanguine p̃p̃iorū pctōz p̃-
culdubio exuerunt illū dū ab
eo pplū iudaicūz auerterunt.
P̃ōi intelligi z clamis ista coc-
cinea cētus ap̃loz. hic fuit ve-
lut vestis ei⁹ regalīs atqz pur-
purea q̃ illū exuerunt: dū eos
morte ei⁹ detritos fugere cor-
pore z infidelitate ab eo rece-
dere cōpulerūt. Moralr p̃o

planū est quia ⁊ veste peccati
 coccinea et cruenta dū ad cru-
 cē pñie adducit penitēs exuit
 Sili ⁊ veste purpurea et re-
 gali q̄ scz charitas est: ipse pec-
 cator dū ad crucez suā vtrāq̄
 ducit exuit. Sic ⁊ de q̄cunq̄
 rege terreno dū ad patibulū
 infernale ducit: q̄ tota regni
 sui glia: q̄ dā veste coccinea ex-
 uit q̄si aliena. ⁊ vestimētis su-
 is induit: hoc ē paup̄tate ⁊ mi-
 seria nuditate et infirmitate ⁊
 solitudine: q̄ pp̄ia ei⁹ sūt. Fre-
 quētia em̄ ⁊ cliētela ⁊ stipatio
 familie q̄ indui solebat velut
 vestī aliena ab eo in morte tol-
 lit dū ipsi eū deserunt q̄ ei ad-
 herere solebāt ⁊ ipm̄ circūda-
 re ⁊ ornare: quēadmodum dō
 ad p̄mū angelū in, xxviii. Eze-
 chiel. Ois lapīs p̄ciosus opi-
 mentū tuū. Ipsi etiā q̄ ei viue-
 tes adhererāt velut pilati mi-
 lites: nōnunq̄ eū exuūt ad li-
 teram ⁊ adeo nudāt vt neq̄ q̄
 opiat ei relinquant, sed nudū
 p̄sūs q̄si latronē illū tradunt
 carnificibz infernalibz atq̄ pa-
 tibulo. ⁊ s̄ q̄ dē de regibz mul-
 tis atq̄ p̄ncipibus n̄ro tpe fa-
 ctum fama docēte didicimus
 P̄torz s̄o vestibz suis induit
 dū vicis et malis op̄st: q̄s iō

suas dicimus quia illas p̄cio
 vtriusq̄ vite sue: gr̄e. s. ⁊ glorie
 et virarūq̄ diuitiaz infelicissi-
 mo īsanissimoz cōmercio cō-
 parauit: et suis manibz eas des-
 ⁊ neuit ⁊ texuit de lana pp̄ie
 iniquitatis. Vestibus s̄o su-
 is hoc est sibi congruentibus
 v̄l q̄ dei donatiōe sue facite sūt
 penitēs vestit: dūz vestī ei gr̄e
 reddit: ⁊ desiderio atq̄ p̄posi-
 to decor ei xp̄lane puerlatōis
 circūdat In vestibz ergo suis
 vterq̄ p̄t ei p̄gruit. libon⁹ et
 mal⁹ ad crucē ducit. Deinde
 subiūgit Joh. (⁊ baiulās sibi
 crucē exiuit ien⁹ q̄ dō caluarie
 locū. hebraice golgatha) Ba-
 iulatio ista crucis significata fu-
 it Gen. xxi. vbi legit qz tulit li-
 gna holocausti abraaz ⁊ ipo-
 suit sup ysaac filiū suū. Ligna
 em̄ crucis q̄si ligna holocausti
 erāt. s̄ est qd̄ legit̄ Esaie. ix. fa-
 ct⁹ ē p̄ncipat⁹ sup hūez ei⁹. s̄
 crux q̄ p̄ncipatū ⁊ regnū eccl̄ie
 sibi meruit: et nob̄ etiā regnū
 etnū. s̄ idē p̄dictū erat eiusdē
 xxi. Ponā clauē dom⁹ dauid
 sup hūez ei⁹. hec ē q̄ vna ex fi-
 gurz crucis q̄ clauis ē q̄ clauū
 nob̄ regnū celoz xp̄s dñs no-
 bis apuit: et etiā clauis regia
 vt vulgo dicitur: qua portas

ereas et vectes ferreos confregit. Huic clauis p̄traclauē nō habet que p̄prie eius imitatio dicit̄ postq̄ sibi regnū celozū clausit qua ip̄m denuo aperiat intrare nō potest. Clauis em̄ et cōtraclauis idem ap̄iūt. Clauis crux dñica. cōtraclauis crucis similitudo. hoc est baptisimus vel p̄n̄ia. sicut exp̄sse legit̄ in. vj. ad Ro. Si cōplāti fuerimus in similitudinem mortis eius t̄c. qđ ad baptisimū et p̄niam referēdū est. Precipue clauē ista oēs thesauri sapientie et scientie dei et oīm diuitiarū spiritaliū atq̄ celestium ap̄iunt. Ista claudere nemo ap̄it. et ista ap̄iente nemo claudit. sicut legit̄ Apocal. iij. Hec dicit̄ sanctus et ver⁹ qui habet clauē Dauid qui aperit et nemo claudit: claudit et nemo aperit. Claudit quidez omne aditum diabolo in nobis: si ea obserari fuerimus: et aperit nobis omne aditū ad deum et ea que dei sunt: non solum ipsa clauis sed etiā cōtraclauis. et hoc meli⁹ cū crucis ipsi⁹ species et modos varios distinxerimus: elucebit. Hec est sceptrum regni sicut exp̄sse legit̄ Ezech. xx. Subij

clā vos inquit sceptro meo et inducā vos in vinculis federris. Cruci qđem dñice om̄es electos et qui nomine christiano cēsent subiectos esse indicat: qui oēs venerant et adorant et in omni necessitate ad eam pfugunt. quod et idē de cruce nostra clarum est. qz baptisimo et penitentie et discipline et alijs dñice crucis similitudinibz omnes electi subijcuntur: aut de regno eius nō sumus. Hec eadē dicit̄ virga directōnis et virga regni in ps. qđqd em̄ in genere humano aut distortū aut incuruatū aut obliquatū. hoc est quolibet mō a rectitudine diuine volūtatis discrepabat: non est redactus ad rectitudinez nisi per illam. Quis em̄ dubitat per baptisimū et p̄niam et disciplinā et alia hmoi dñice passiōis exēpla totū qđ in nobis tortuosū est et a p̄posita nobis reglā discordās solūmodo posse dirigi. Qui crucē igit̄ dñicaz renuit et portare recusat et īgredi ad regnū nō vult: dū clauē renuit. et regnū abijcit: dū sceptrū ei⁹ portare renuit et regē se nō cēcūdet̄ oñdit. Lec⁹ aut̄ om̄es ē q̄ sine regni insignijs regimē

obtineret p̄tendit, imo hec est potestas ipsa regia q̄ et nostra regim⁹ et de aduersarijs et hostibus magnifice triūpham⁹. Hec est et virga ferrea i signū p̄toriarie p̄fecture qua oīs iniquitas p̄stringit atq; p̄teritur sicut legit in ps. dictū ad chri- stū dñm et ad vnūquēq; imitatorē eius. Reges eos inq̄t i virga ferrea rē. Quidqd autē de cruce dixim⁹ de vtraq; intelligimus: et de sua et de nra. Hec est virga magistralis in qua exp̄mento erudit⁹ est ip̄e magister oīm. sic legit ad Hebr. v. Didicit ex his q̄ passus ē obediētiā. In hac erudiunt oēs eius discipuli. vnde et ip̄e met sepe clamat in euangelio Qui vult venire post me tollat crucē suā. De hoc ad Hebr. xij. Et. iij. Prouer. Quēq; em̄ diligit dñs castigat. flagellat aut oēm filium quem recipit. Attēde ergo quot habes et vires et mēbra q̄ flagello assiduo indigeant et eruditione De hac Prouer. xij. Stulticia colligata ē i corde pueri. h̄ est puerili. et virga disciplinē fugabit eam. Silr et Eccl. xij. Flagella et doctrina in omni tpe sapia. Hec est ipsa figura

sua Baculus pugillatori⁹ siue pugnatori⁹ q̄ vulgo dicitur cornu⁹. Nō em̄ habuit nisi tria brachia crux dominica. Quartū em̄ brachiū vt infra dicemus caussa fuit portans tabellā in qua titulus script⁹ erat Backo isto armat⁹ et clis p̄eo carnis ad pugnandū p nobis exibat in locū caluarie q̄ fuit locus certaminis et gloriose victorie. Ita em̄ dicit ip̄e semet in. lxiij. Esa. Ego suz q̄ loquor iusticiā et pugnator sum ad saluandū. Hereditati celesti renūciavit et glia victorie diabolus deo iā vict⁹ et confessus attribuit: et malū motū hoc est verbū instar victi pugnatoris iā dixit. Qui ergo clauem regni celozū deo porrigenti renuit: possessionē eiusdē regni renuit. Per clauem em̄ in possessionē dom⁹ et castri et mittere et mitti con- suuimus. nec apire etiam regnū celozū nec apiri sibi vult qui clauem sibi oblatā respuit. hac eadē clauē aditū cordis um nostrorū sibi referat dñs. Per crucē em̄ quam p nobis p̄tulit quasi amoris et gratitudinis aperturam qua ad corda nostra intraret in ipsi⁹

cordibz fecit. Amor em̄ et desi-
derium aprio cordis est et osti-
um q̄ deus igredit̄. hac eadez
et nos ingredimur ad deuz p
similitudinē. Per pñiam enīz
que crux nostra est ad dei gra-
tiā adiū quē peccatis obstru-
imus pandimus, quēadmo-
dum et cātat ecclia. Paradisi
portas apiet nobis ieiunij tē-
pus. Hec est virga moysi q̄ p-
iecta in terrā versa est in colu-
bū. hoc est: apud terrenos ve-
nenū et mortē occasionat̄ in-
tulit: dū verbū crucis peniti-
bus stulticia est: et dum iudeis
versa est in scandaluz: gentibz
aut̄ visa stulticia, sic dicit apo-
stolus in pmo p̄me ad Cor.
Versa est autē et in colubz et
q̄stum ad astutiam et q̄stuz ad
venenum. Erat enim serpens
sicut dicitur in tertio Genesis
callidior cunctis animantibz
que fecerat de⁹. Sic et quod
stultum est dei: sapientius est
hominibus. sicut ibidez dicit
apostolus. Tunc ergo versa
est virga in colubrum q̄stum
ad astutiam: q̄ntum dei sapi-
entia in ipsa cruce apparuit:
quando stultum illud di sapi-
ent⁹ esse homibz p̄ predicator

res claruit. Similr dicimus
et q̄stum ad venenuz: dū in ea
tyriaca que oīa venena pctō-
rum curaret inuēta est. Vir-
ga ista virgas magorū deuor-
rauit et coluber colubros: dū
xpi sapia. s. fides: mūdi sapiē-
tiam absorbuit et sapiētes ip-
sos subegit. De hoc colubro
caput et cauda abscindēda sūt
vt tyriaca saluberrima ide cō-
ficiat̄. quia diuinitas q̄ initiū
est et finis oīm imūnis a cru-
ce credenda est: et nihil in pas-
sione penitus ptulisse. Vt ca-
put crucis ipsa eadem diuini-
tas. cauda p̄o detētio in mor-
te. Vera ergo fides et a cruce
diuinitatē remouet: et detētio
nem i morte: vt nec diuinitas
passa: nec xps dñs i morte de-
tēt⁹ estimet̄. Possemus etiā
dicere qz caput crucis et oīs pe-
ne initiū culpa est. Cauda p̄o
eiusdem detentio in morte est
et caput illd a cruce dñi salua-
toris tollendū est p̄ fidē: vt ve-
raciter de eo credat̄ qz pecca-
tū nō fecit: nec inuētus est do-
lus in ore eius. sicut dicit Pe-
trus in. ij. p̄me canonice. Si-
militer et cauda iuxta dictum
modum ab eadem cruce au-

ferenda est. A christo ꝑo dño
 qui serpens eisdem de causis
 in. iij. Johānis dicit. et in. xx.
 Numeri prefiguratur: caput et
 caudā aufert vt tyriacā salu-
 tis inde efficiat: q̄ eternū illuz
 fideliter credit. Sic enim ve-
 lut caput z caudā initium z fi-
 nem fm diuinitate ab eo tol-
 lit. In hac virga oīa signa spi-
 ritualiter facta sunt: quoz fi-
 gura ꝑcessit in signis q̄ a mo-
 yse facta sunt. In hac spūalis
 pphara z spūalis egiptus ꝑ-
 cussa est. In similitudine ei⁹ in
 baptismo penitentia et disci-
 plina quotidie ꝑcutiunt. Egi-
 ptus em iuxta tropologias te-
 nebre peccatoz z meror acci-
 pit: que huiusmodi virge sili-
 tudie vel similitudinibz quas
 diximus ꝑ liberatione electoꝝ
 quotidie ꝑcutiunt. Egiptum
 em in se quodāmodo affligit
 atqz mortificat. ꝑꝑrie autem et
 specialiter egiptus flagellat et
 egiptios dum per disciplinaz
 vim in se rationabilem quasi
 quandam egiptum humiliat
 et ignorantias suas z errores
 quasi quādā gentem tenebra-
 rū mortificat. In hac ꝑga di-
 uidit mare rubrum et epicca-

tur. In ipsa quide dñi ac
 saluatoris iuxta misteriu dñi
 per ipsam nationes orbis ve-
 lut aque maris huiusmodi ces-
 tul electoꝝ cesserunt z vias
 transeundi per mundum qd
 est inhabitandi in medio eo-
 rum eisdem concesserunt. Di-
 uisit etiam mare rubrū et epic-
 catuz est: dum mūdi diuitias
 atqz delicias sanguie peccati
 rubras electos suos sicco ꝑ-
 de amoris. hoc est absqz inq̄-
 namento peccati fecit transi-
 re. et hoc qdem dñz crux quā
 ꝑ nobis pertulit tanqz singu-
 laris amoris beneficiū electos
 tanta dilectionis vicissitudi-
 ne accendit: vt eidem placere
 mūdi delicijs et diuitijs ꝑre-
 eligerent: et maiori dilectione
 illi⁹ huiusmodi aquas a se di-
 uiderent: et viam suam id est
 vitam ꝑ mediu earum sic-
 cam facerent. Quam dilectio-
 nem super omnia alia crucis
 beneficiuz inflāmauit. et ꝑꝑ-
 ter hoc aq̄s huiusmodi ma-
 ris virga crucis diuisit vt di-
 ximus: et siccauit mare ru-
 brum. id est abissum concupi-
 scentiarum inquietissimam.
 Iuxta tropologiam in vi nra

cōcupisciblli diuidit et siccāt virga nostre crucis, i. pnia et disciplina: dum illam alteru tra illaz pcutimus: qd est: dū molestia penitudinis aut discipline illam affligim⁹. **D**alicia em̃ vnus hore obliuionem facit luxurie marie, sicut legitur Eccl. xj. Sicut em̃ de adipē pdit iniquitas et incrassa tus est dilect⁹ et recalcitrauit vt legit Deutero. xxxij. Sic p cōtrariā molestiā et afflictio nē desiccāt inundatio iniquitatis. **U**nde corda q̃ in amaritudine et afflictione sunt: a fluctibus et vndis p̃cupiscētiarū arida oīno sunt. **D**are rubz tribulationū: crux dñica efficaciacia sua et exemplo diuisit in electis atq; desiccavit: dū de molestia et ignominia in gloriā et delicias versa est illis. **I**n sacramētoz em̃ susceptio ne assigniunt fideles signo crucis ad gloriā. **E**t vt dicit beatus Aug⁹. De tormēto latronū trāssuit crux ad frōtes impatorū. **E**t vox oīum est illud apli i vlti. ad Gal. **D**ihi ab sit gloriari nisi in cruce dñi nostri. **J**esu xpī. **D**elicias etiam ipsam dñi crucez electi faciūt sibi: dū memoriā abundantie suauitatis dei que tāta in cruce exundant grāz actōe et laudibus eructant, et p similitudiez in illis q̃tidie efficit q̃ aspera et ignominiosa penitētie et discipline suauitaz habent mūdi delictis et glia, imo sola illa habēt suauitaz delicias p̃o mūdi et gloriā tormenta. **L**ōiurati ergo vident esse cū pharaone et egip̃tijs: et seruire eis deez elegisse et libertati sue seruītem eoz p̃tulisse: qui xpī crucem in seipsis iuxta dictas similitudines portare recusant virgam em̃ p̃ciūt q̃ libertatem sibi vendicent et crudelissimos illos dños hūliet, nec solū volunt parcere pharaoni et egip̃tijs: sed etiaz seruire. **T**u ergo q̃cūq; times mare cōcupiscētiarū: tolle virgā moysi et illud vt dixim⁹ p̃cute: diuide et ericca. **A**lioquin īmer sionem tuam tibi met imputa. **Q**uid igit aliō q̃ in mari submergi querit qui virgā h̃mōi abijcit aut ipsi mari ab h̃mōi virga parciūt. **N**ec est virga q̃ pcussit dñs petraz, petram, i. xp̃m dñm: et fluxerunt aq̃ docirinarū et gratiarū. **N**ac eadē p̃cute duriciā cordis tui: non toluz vt fluāt aque lacrimarū.

sed etiā sensuū z sciētiaz. **Uñ** Eccl̃i. xxij. Pūgens oculū de-
 ducet lacrimas. z q̃ pūgit cor
 pfert sensus. Et **Prover. xxix.**
Uirga atq; correctio tribuit
 sapientiaz. Generale em̃ est q̃
 veratio dat intellectū auditui
 Nec eadē crux bacul⁹ est fe-
 stiuālis. Ex hac baculi assum-
 ptione subsecuta est eterna fe-
 stiuitas. Ad hoc em̃ hmoi ba-
 culū assūpsit p̃ps dñs vt eter-
 nā festiuitatē in electis ageret
Sic z q̃cūq; p̃ similitudinē hu-
 iusmodi baculū assumpsit: di-
 em festū. i. festiuitatē p̃claram
 apud se agit: vt agat in celis
 efficit. **Uñ** in. xxj. **Math.** cuz
 ipso leui p̃uerso discubuisse le-
 git dñs et discipuli eius. Et i
 v. **Luce** legit qz fecit ei cōuiui-
 um magnū leui in domo sua.
 spūalr i domo cordis vbi tā-
 ta ē mactatio aīaliū: tāta z va-
 ria ferclaz: z tār⁹ appar⁹ eiusdē
 Et in. xv. **Luce** legit de reuer-
 sione filij pdigī: p̃uiuiō et festi-
 uitate q̃ p reuersiōe eius cele-
 brata est. Et generali gaudiū
 angelis dei sup vno pctōre pe-
 nitētīā agere: in eodē. Et festi-
 uitas ipsa pprie est festiuitas
 pascalis qz est trāsīt⁹ et passio
 nis atq; resectōis. quia in ea-
 dem de morte culpe ad vitam
 gr̃e trāsīt⁹: et in similitudinē dñi
 ce crucis cruce p̃nie vel disci-
 pline patimur. z de nob ipsis
 christū dñm in domo nra pa-
 scim⁹. z angelos in celis eius-
 dem gaudiō reficim⁹. **Nō** est
 baculus iste baculus festiu⁹
 tatis stultoz. festiuitas em̃ hu-
 iusmodi baculi festiuitas ē sa-
 pientie. Et vt scias qz gaudiū
 hz hmoi festiuitas: audi psal-
 mistā. **Uirga** tua z bacul⁹ tu-
 us ipsa me p̃solata sunt. Et d
 epulis hui⁹ festiuitatis statim
 adiūxit. **Parasti** in conspectu
 meo mēsam. **Uirga** em̃ z ba-
 culus maior z minor discipli-
 na sunt. Et ad hoc mystice po-
 test referri qd legit i. iij. **Tho-**
bie. Deu me inq̃t fili vt qd te
 misimus pegrinari lumē ocu-
 loz nostroz: baculū senectut⁹
 nostre. vt p effectū de christo
 dño intelligat mystice. licz em̃
 ipsemet z firmamentū et fulci-
 mentū sit hūani generis: tñ p
 crucē ipm mundū maxie ful-
 ciuit. z hoc in sexta etate mun-
 di que vltia eiusdē est. **Cōgru-**
it aut z forma eiusdē crucis ba-
 culo senectut⁹ q̃ z trū bzachi-
 oz est: quēadmodū z crux do-
 minica ante suppositā tabulā

et cauillā que cōtinebat titu-
tulum fuisse nō dubitat. Se-
nectutē igit suam necdū mun-
dus nouerat: nec casui suo ali-
q̄ten? cōsulebat, imo totus in
interitū ruebat: donec sol iu-
sticie eidē illuxit: et ruine eius
p̄ crucē occurrēs ipm̄ sufful-
sit. Unde ⁊ q̄cqd de mūdo, i.
de vniuersitate hoīm huius-
modi baculo nō innitit: p̄p̄te
senectutis debilitate corruit:
nec adiūciēt vt resurgat, p̄p̄ter
B̄ et p̄culari necesse est. Hūc
baculū tradit oīb; x̄ps dñs q̄
nīcs dīc Qui vult ventre post
me ab, ⁊ c. Omni ruine sene-
cutis ⁊ casui p̄ hūc soluz ba-
culū occurrit. Qui ergo cru-
cē quaz dñs affert respuit seu
baptīsmi seu p̄nīe seu discipli-
ne quid aliud q̄ ruere querit.
Nō potest dissimlari senectus
et eius imbecillitas nisi p̄ sol-
licitudinē ⁊ amorē terrenorū
manifesta est curuitas: et p̄ de-
fectum bonorū operū manife-
sta sterilitas, ⁊ per teporē imo
frigefactionē a feruore chari-
tatis manifestū est cor tuū ef-
fetum esse ⁊ emortuū: ⁊ per ti-
morem seu mundanū seu hu-
manū esse tremulum. Caliga-
tio similiter oculoꝝ dissimulatur

lari nō potest vbi vera bona
falsis atq; fallacibus postpo-
nunt: et parua p̄ magnis ac-
cipiunt vbi discrimina viarū
nō declinant. Sit ergo tibi ba-
culus senectutis: ⁊ hoc p̄ mul-
titudine dīez malorū. Dies
em̄ boni, i. sp̄rituales ⁊ virtu-
tum illuminatiōes renouant
et iuuenescere faciunt decorē,
et agilitates et robur prestant
Dies aut̄ mali et ista destruūt
et cōtraria sup̄inducunt. Uñ
et Zach. viij. Et viri baculus
in manu ei? p̄ multitudinē di-
erū. Attēde multitudinē dīez
tuorū: dīerū inquā malorū q̄
magis tenebre sunt, et vīdebis
q̄ntū baculo indigeas, et tāto
fortiori q̄to maior fuerit mul-
tudo dīez malorū, i. p̄ctorū.
Ambulare ergo nō curat des-
crepitus qui baculum habe-
re recusat, sed ibi cōputresce-
re decreuit vbi cum senectus
affigit. Est et eadez crux ba-
culus peregrinatōis, sicut et
dixit Jacob in, xxxij. Genesis
In baculo meo trāsiui iorda-
nem. Hunc baculū tulit chri-
stus dñs cū pegrinare apud
nos, sicut dīc Esa. xxvij. Pe-
grinūz est opus eius ab eo
Similr et duo discipuli dīce

runt ad eum in ultimo Luce. Tu solus peregrin⁹ es in hie rusalem. Silt^r et in eodē Gen⁹. Apud labā pegrinatus suz. Et in ps. Aduena ego sū apud te et pegrinus sicut oēs patres mei. Et in xl. Genesis Jacob ad pharaonem. Dies pegrinatōis mee. cccc. annoz sunt parui z mali. z non puerunt vsqz ad dies patz meozum quibus pegrinatus sū. Peregrinātibz ergo post chrl stum dñm baculus iste gestā dus est: alioquin peregrinari nolūt. Qui ergo hic ciues sūt qui exilium patriā: z carceres domū: z vincula peccatoz oz namēta: eo ipso baculum dominice crucis respuūt q pegrinari a dño nolunt. duz em sum⁹ in corpe peregrinamur a dño. sicut dicit aplus in .v. secunde ad Cor. Sicut ergo nemo sine baculo peregrinat: eodez modo z sine baculo crucis nemo pegrinatio nem istam sanctam qua vltra mare mundi ad supnam hie rusalem tendit peragit. Baculus iste non soluz senes fulcit z pegrinantes adiuuat vt eāt expeditius. sed etiā cōtractos erigit z ambulantes dirigit.

Eadem crux etiā baculus est penitētiālis. Penitentiā p totius mundi peccatis dei fili⁹ agens baculum istum publice portauit. Quia ergo omnes peccauerūt z egent gloria dei etiam post impetrataz p chrl stum dominuz veniam. sicut legit ad Ro. iij. Necesse habent omnes generaliter penitere. et propter hoc baculum istum per similitudinē deferre. z cum eo peregrinari a mūdo instar publice penitentiu. Toto em tempore peregrinationis istius baculus penitētie disciplineqz est portandus. Est et eadē crux baculus defensionis contra canes precipue z serpētes z porcos. An j. Regū. xvij. Nunqd ego canis sum quia tu venis ad me cum baculo. Canis diabolus est sicut domin⁹ dicit in ps. libera de manu canis vnicam meā. Moralr tamē z canis et serpens et porcus sensualitas seu carnalitas nostra est: quam baculo penitentie et discipline maxie a nobis remouemus. z q sunt vicia carnis inter tot canes. inter tot serpētes et porcos transire necesse habem⁹. Qui vult ergo mori

Capitulū

XXXII

sum caninū z venenūz serpen-
tinū z conculcationē et inqui-
nationē porcinā effugere: ba-
culo pñe z discipline eos ar-
ceat. Si ergo te momorderit
canis hmōl aut serpens aut
porc⁹: et lestonē primi mor⁹ in-
tulerit nō parcas ei a baculo
statim baculo penitudinis re-
pente. Ve illi q̄ lacerari se pa-
ti: imo gaudet ab hmōl canis
bus z psumi ab hmōl serpen-
tibz: z sculcarī ab hmōl porc⁹
cis, hoc est q̄ vicijs se tradidit
q̄ nihil rebellionis nihil con-
tradictiōis ptra rabiē eoz op-
ponit. Possum⁹ m̄ vicia ipsi⁹
virtutē rōnabilis ad canes re-
ferre, errores em̄ et curiosita-
tes et alia vicia de q̄bz tumultu-
ose z iportune cogitatōnes
velut molesti z irrōnabiles la-
trat⁹ pdeūt: canes merito ac-
cipi pñt, q̄ virtutē nostrā ratō-
nabile tumultibz importunif-
simis inquietant. Porcos ho-
vicia carnis q̄ sceno volupta-
tū carnaliūz pascunt: vicia, s.
cōcupiscibilis. Serpētes igi-
tur vicia spūalia: qz maxie ve-
nenata sunt, vt irā: supbia: in-
uidiā: z odiū, q̄ sunt irascibilē.
Nec ergo oīa q̄tens p sugge-
stiones z tēratōes se ingerūt:

baculū penitudis z discipline
a te sentiāt vt te inq̄tare dis-
suescāt. Noli ergo ossa z car-
nes ostētare canibz si eos arce-
re a te desideras, hoc enim est
eos ad te poti⁹ aduocare. No-
li igit ea vlt̄ intueri vel audire
q̄ vicia ista pascunt aut nutri-
unt. Sili noli coaceruare in-
te sterq̄liniū, noli scenū cōge-
rere nisi greges hmōl porc⁹
in teipso volueris conuocare.
Ad scenū em̄ z sterq̄liniā cō-
ueniūt porci. Eo mō noli pul-
uerē z terram in teipso cōge-
rere qz in ea nidificant z ex ea
pascunt. Terrā z puluerē ter-
renā gliam accipimus: q̄ pe-
dibz affectuū sp̄ conculcanda
est: quēadmodū terra visibilis
pedibz corpis cōculcat̄, z quē
admodūz terra ista infima est
et pōderosissima inter elemē-
ta z sex etiā terre dr̄, sic supbia
pōdere locū infimū obtinet z
in inferno obtinebit. Infima
etiā est et vilissima inter vicia
qz etiā sibz ipsi vilescit z seipaz
nō patit. Noli igit nidū z pa-
stū parare serpentibz, Noli q̄
terrā cōgerere: terrā inquam
quā dixim⁹, sed potius sit ter-
roz tuus sup oīa animātia ter-
re istius, sicut p̄cipit dñs, iij,

Beneficis. Nō sit igit amor tu
us ad ea sed terror. q̄ quidem
erit si baculū discipline v̄l pe
nitentis inuenerint q̄tēs p
suggestionē ingerere se vel ap
parere attētauerint. Est z ea
dem crux baculus hostiarius
q̄les ianitores magnatum ge
stare p̄sueuerūt ad p̄pellēdas
turbas z parādā v̄lā dñs su
is. Hoc baculo vsus est x̄ps
dñs ad pandendū nobis iter
p̄pellendo turbas vicioz z de
monū. sicut legit̄ Michē. ij.
Ascēdet pādēns iter añ eos z
dñs i capite eozū. Tu ḡ si vis
iter pādere dño: ante eū p̄pel
le z abige denia ei⁹: turbas vi
cioz z demonū h̄mōi baculo
hincinde pcutiens. alioquin
h̄mōi turbe gressū cordis tui
dño obstruūt. Crux ista aui
um z ferarij est expauētaculū
p̄pter qd̄ in orto voluptatis. i.
in ecclesia sua ortulan⁹ eiusdē
et agricola x̄ps dñs illā erexit
et in sublimi posuit. ideo non
erit ibi leo. z mala bestia non
ascēdet p̄ eam. sicut legit̄ Esa.
xxxv. Ideo in frontibz fidelīū
signū ei⁹ impingit̄ vt aues et
feras vicioz z demonū ab ac
cessu eoz diereat. Tu ergo
si vis esse ortus dñi et paradi

sus illius: expauētaculū illud
tibi erige. alioq̄n fruct⁹ tuos
et semina auiū z fer⁹ inferna
libus exposuisti. imo qd̄ dete
rius est illis fructificas soluz
quas sola crux p̄nie abigit et
expellit. Crux p̄o discipline ar
cet easdē z deterret. Crux ea
dem vexillū est xp̄iane militie
sicut legit̄ Esa. xi. Radix esse
q̄ stat in signū p̄loz. Et Luc.
ij. Hic erit in signū cui p̄tradi
cet. In hoc signo velut pur
pura regalis et p̄ciosa xp̄i ca
ro sanguine ei⁹ purpurata ex
tensa est z purpurata appensa
Crux p̄o velut hasta rectissi
ma. ad hoc vexillū triūphale
cōgerat̄ xp̄iane militie totus
exercitus et ad hoc intueri de
bet totalr. q̄diu stabit p̄ fidez
triūphale istud vexillū: tam
diu vincet dei exercit⁹. Sta
tū vbi p̄ infidelitatē illud de
ijci cōtingerit: necesse est illum
succūbere. si igit̄ i p̄lio isto vis
victor fieri noli a vexillo de
scēdere p̄ fidē. illō erectū z rēcō
cussū p̄ viribz tene. Per sili
tudinē p̄o crux p̄nie z discipli
ne triūphale vexillum est atq̄
regale: quo nō nisi reges z vi
ctores vtunt̄. nec em̄ p̄niam i
seip̄o erexit. nisi qui vicia z de

mones triumphavit. Nec crucem discipline detulit nisi qui servitutē illorū abiecit et in solio virtutū regaliter sedere incepit ut vexillo latrunculos viciorū et peccatorū diiudicaret et torqueret et sub eo plus virtutū in pulcritudine pacis et in requie opulenta sedeat. sicut legitur Esa. lxxij. Est et crux domini arbor sicomorū. id est ficus fatua que a mūdo vīsa est stulticia. sicut ostendimus supra et primo prime ad Cor. Sup hanc zachaeus. i. quilibet iustificatus: ut turbe superminuat et christum dñm videre valeat ascendit. Hanc ipse dei fili⁹ ad hoc iter cetera ascendit ut quo nobis ascendendū esset et vnde videri possit ostenderet. Sup hanc ficum fatuam ascende q̄ Jesū videre desideras. Penitere enī et disciplinā servare ascendere est. contrariū hō descendere. Jesum ergo videre nō curat qui sicomorū de qua solus videri potest ascendere non curat. Qui autem in profunda viciorū descendunt: subterfugere et auertere se vident quo minus eū videant. Nec est palma in

quā ascendurū se p̄dixerat christus dñs Lannicorū. vij. Ascendam in palmā et apprehendam fructū eius. Fructus hui⁹ palme hoc est dñice crucis ceteris electorū est et salus eorūdem. Hos fruct⁹ ex ista palma colligit: et hos fructus inde apprehendit. De hac palma coronatus est gl̄ia et honore. Sic et tu ascende per similitudinē in palmā penitēte vel discipline et fructus earum apprehende. Audi fructus penitentie: et in iij. Math. et in iij. Lu. Facite inquit Iohānes dignos fructus pnie. Audi fructus discipline i. xij. ad Hebre. Dis inquit disciplina in p̄senti nō est gaudij sed meroris. postea hō fructū pacatissimū exercitat⁹ pena reddet iusticie. Si igitur fructus earū vis apprehendere ascende in eas. Procera arbor est palma. nō attingit ad fructus nisi qui eam ascenderit. Ascendit in palmas penitēte et discipline qui vtramq̄ assumit. p̄pe habet fructus earū si quis eas iam ascendit. Et merito palma p̄nā vel disciplinā que ante centesimū annus nō fructificat: q̄ vitam vnam

hominis anteq̃ fructificet exi-
git, sic p̃nia ⁊ disciplina plan-
tatores suos ⁊ cultores in vi-
ta futura reficiunt: totā p̃sen-
tem vltā agricolatōi earū re-
quirūt. In futura p̃o fructus
eius i suauitate ⁊ satietate co-
medunt. Crux rat̃ qua per
mare huius mūdi cet̃ electo-
rum q̃si p̃o nauigante seu re-
migante subuect̃ sicut legit̃ i
p̃m̃. Sap̃, vt nō essent fatua
sapientie tue opa, p̃pter h̃ etiam
⁊ exiguū ligno credunt hoīes
aīas suas ⁊ transeuntes mare
p̃ ratē liberati sunt. Ratis ista
crux dñi saluatoris indubita-
ter est. Per similitudinē p̃o crux
penitentie ratis est p̃ quā abis-
sus viciorum et peccatorum
velut mare rubrum ⁊ sangui-
nolentum, imo mare sangui-
nis enauigatur. Crux p̃o dis-
cipline ratis est per quam flu-
ctus cōcupiscenciarum velut
mare vndosum ⁊ inquietissi-
mum trans fretatur. De vtra-
q̃ enauigatione Ecclesiastici
q̃dragesimotercio. Qui ena-
uigat mare enarrat pericula
eius. Fleutius mar̃ pericu-
la nouit: nisi q̃ vtrunq̃ enau-
gavit. Due iste rates ex p̃libo

penitentie et partibz discipli-
ne velut asseribz cōpingunt.
De illi cui vtrūq̃ illud mare
enauigandū est: ⁊ nec p̃mū as-
serem adhuc habet ad cōstru-
endam h̃mōi nauem. In ra-
te discipline malus est timor
domini: de quo p̃spiciunt ten-
tationū pericula. Velut ma-
gnificētia cordis, ṽetus p̃o sa-
cra exhortatio ad strenue ⁊ vi-
riliter agēdum. Hanc magni-
ficentiam cordis velut ventū
prosperus toto sinu excipit: et
ab ipsa impulsā nauem ad li-
tus victorie sue eterne pacis
impellit. In nauī p̃o penitē-
tie malus spes. De qua mari-
ne dei misericōdia p̃spicitur ve-
lut litus, velum charitas, do-
ctrina vel exhortatio ventus,
quoniam ⁊ velū charitat̃ to-
to sinu semp̃ excipit. In hac
nauī humilitas est guberna-
culum vel dei timor. Ne em̃
due virtutes nauem peniten-
tie maxime dirigūt et ab om-
ni periculo potissime eam cu-
stodiunt. In naue p̃o disci-
pline gubernaculum est mor-
destia, nauta p̃o seu guberna-
tor est prudētia. In naue p̃o
penitentie gubernator ⁊ nauta

Capitulū

XXXII

fides vel donum scie. Eadē
crux est et pons q̄ sup chaos
peccatoꝝ totius mūdi deo fa-
bricatore vel opatore constru-
ctus est. Pons iste ab ip̄a ri-
pa innocentie naturalis vsq̄
ad līꝝ gl̄ie tendit: totū chaos
pctoꝝ que iter duas ripas p̄-
terfluunt subiectuz hīs. Per
hunc pontē p̄mus transiit
xp̄s dñs vt eum p̄ eundē seq̄-
remur. Per pontē istū oēs re-
natos transduxit, sed ps eozū
solū flumiū peccati originalis
p̄ illū transiit, pars ꝑo oīa flu-
mina actualiū, sed post transi-
tū istū multi z chaos, i. pfun-
ditatē pctōꝝ sibi rursū effo-
diunt, z flumīa nouoꝝ pctōꝝ
inter se z litus gratie v̄l glorie
deducūt, vel de pōte isto in iā
p̄trāsūt chaos relabunt. Hi
sunt q̄ de baptismali innocen-
tia q̄si de pōte in p̄teritoꝝ pec-
catoꝝ pfundū recidūt, v̄l no-
uoꝝ pctōꝝ inter se z litus gr̄e
flumīa deducunt, z sic a litore
gr̄e seipsos arcēt atq̄ repellūt
His per similitudinē denuo ex-
trahendus est pōs p̄nie q̄ pon-
tem baptismalis innocentie iā
fregērūt vel de eodē ceciderūt
Est em̄ crux p̄nie pons opti-
mus qui noua illa flumina et

nouū chaos aut etiā p̄terita si
quis in ea deciderit transeūt.
V̄e ei qui pontē h̄mōi post-
q̄ illū extruxit frangit: z se de-
nuo in abissū illā z voragi-
nem peccatoꝝ mergit. Hoc ē
q̄ post assumptā p̄niam ip̄saz
euacuat p̄ mortale peccatū et
destruit: ita vt nec plantā vnā
vel asserē integrū in eo relin-
quat. Post mortale em̄ p̄c̄m
nec planta vna supest ex oib̄
penitentie reactiv̄ v̄l operib̄
que nō incēdio illius aut alio
p̄iculo consumpta sit. Qui er-
go post ascensū hui⁹ pontis p̄
mortale p̄c̄m relabiē z seipm
p̄cipitat: z pontē q̄ ad deū taz
trāsire incepat destruit et con-
fringit, hic nō solum adiutor
est efficacissimus diaboli, sed
etiā oparius diligentissimus
Hoc em̄ totū z solū est opus
diaboli sc̄z de naufragio eru-
tus remergere: z tablas z pō-
tes ceteraq̄ euasīōis adiūua
mēta fidelib̄ destruere v̄l au-
ferre, quod opus miser pctōꝝ
recidūo suo siue relapsione p̄
semetip̄m efficit, mercedē bu-
iusmodi maledicti opis soluz
expectās infernale patibuluz
Per eandē viā crux dñica sca-
la est quam ascēsurus in celuz

ipse dei filius et pparauit et fi-
 xit, de q ecclesia cantat. Nec e
 scala pctoz, hec est qua vidit
 se legit Jacob Sen. xxiij. qua
 vidit stantē sup terraz et cacu-
 men eius tangēs celū et dñm
 innixū scale et angelos ascen-
 dentes et descēdētes per eam.
 Qm̄ tota crux dñica sup ter-
 ram stetit: terram dico pecca-
 ti: quia ipse pctm̄ cui crux ei?
 Inniteret nō habuit. Ois em̄
 pena iniit culpe et sublato fū-
 ditus fundamēto culpe: non
 habet q̄ iniat crux pene. Iō
 ergo sup terraz, qz supne tota
 miseratōnis dñice pictatis et
 munificētie fuit donum. Ete-
 re pō cruces. i. tormēta oīa de
 terra pcti pdeūt quasi de me-
 rito iustū stipendiū. Lacumē
 eius celos tetigit, q̄a inter xpi
 crucē seu mortē et celestis glie
 ingressum nihil qd̄ eius glori-
 ficationez retardaret interesse
 debuit. licet ipse siue spolian-
 do infernū siue etiam alta ma-
 gñalia faciēdo: q̄ scriptura nō
 expm̄it: in terciū diem glori-
 ficationē suam distulerit. Vel
 ideo cacumē eius celos tēge-
 bat, quia sola cetum electoz;
 absqz alia pena pñali vl̄ pur-
 gatoria in celū pducere et sub-

uehere sufficiebat, cruce q̄pe
 et morte christi redemptis sta-
 tim pater adit? in celo: nisi ipsi
 plōgauerint declinātes i pur-
 gatoriū, ppter supaddita no-
 ua debita pctoz et rectitudie
 innocētie baptismal saltem in-
 venialia declinauerint. Per
 hanc angeli. i. doctores et pdi-
 catores ascēdūt dum misterii
 oīū eius sublimia cōtemplan-
 tur, descēdūt: dñi opa imitatio-
 nis eius assumūt, vel dñi p ca-
 ptu auditoroz fidē illi? et effica-
 ciā annūciāt, vel dñi seipsoz
 tāto exēplo hūilitatis tantozqz
 bñficio diuine pictatis hūili-
 ant. Per similitudinez pō crux
 penitētie vel discipline scala ē
 qua de imo pctoz celū ascen-
 dit, de q̄ illud mirabile dictūz
 est qz neqz lōgitudine sua qñz
 tacunqz fuerit cacumē celi va-
 let trāscendere, neqz breuitate
 sua quātacūqz fuerit nō illuc
 vsqz ptingere, hoc etiā in eadez
 accidit qz quanto breuior tan-
 to est melior et ad ascendendū
 aptior. Propter hoc et crucez
 hierosolimitanā seu Albige-
 sem omni alij cruci pñali pre-
 ferimus. qz per eam expediti?
 et citius in celum ascēdit, in
 q̄ apparet miranda q̄rundam

Capitulu m

XXXII

stulticia q̄ non scale bonitatē
et breuitatē desiderant, sed ei⁹
lōgitudinē q̄ntūcūq; eis p̄
mittit: p̄tēdentes celeritatē p̄
uentionis ad dñm stulto stu-
dio ⁊ fraude p̄p̄ia: imo detri-
mento manifestō ⁊ fere picu-
lis ineuasibilibus eā declina-
re videntur Quis em̄ estimet
detrinēta multoz dieꝝ ⁊ an-
noz q̄bus cū christo regnare
et cū angelis gaudere potue-
runt q̄s ipsi in ipsa sue ascē-
sionis p̄lōgatiōe ⁊ p̄nialis scale
in lōgum p̄tensionē expende-
runt: q̄n melior est dies vna i
at̄ijs tuis sup milia. Hodie
ergo p̄ntis p̄nē cōpendio
⁊ scale illi⁹ tāta lōgitudō: imo
p̄lixitas ⁊ flāme purgatorie q̄
bus nullū huius vite tormen-
tū est cōpabile ⁊ innūera peri-
cula q̄b̄ hic v̄tuit: redimi po-
tuerunt, et dies eterne felicitatis
q̄bus scienter defraudari
se stulti patiuntur acq̄ri. S;̄
vt diximus molestia est eis ci-
ta ad felicitatem p̄uentio ⁊ de-
lectat eos vie lōgitudō, et ma-
iori dementia lucrum tantuz
detrimentum sue beatitudi-
nis arbitrantur. Hanc sca-
lam ex duobus lignis spel et

timoris quozq; cacania ve-
lut celi ingressum dei miseri-
cordiam et iusticiam tangant
et ab imo gratie et peccati vs-
q; illuc tendantur compingis-
mus. Interiacētes ergo gra-
dus virtutum super quas pe-
nitentia maxime peragitur q̄-
les pudor: dolor: ⁊ ira: patien-
tia: hūilitas: ⁊ pietas, his em̄
ad summum p̄nē et ad finē
q̄ remissio est et idulgētia ascē-
dit. Scalā h̄mōi magnificen-
tia et p̄seuerantia tenēt ac ful-
ciunt, ad singlos p̄o gradus
arripiendos hoc ē ope imple-
dos manus exēdit charitas,
pedes aut̄ elenāt et figūt ī gra-
dibus singulis exhortatio et
disciplina, gressus regūt ⁊ pi-
cula p̄spiciunt scia atq; cōsili-
um, finē ascētionis ⁊ celoz in-
gressum fides ostēdit. Alibi
lominus aut̄ ⁊ disciplina siue
claustralis sit siue alia: scala ē
ascētionis habens cōpendiū
quā nos cruceꝝ p̄pter cruciat⁹
quos habet innūeros merito
interpretati sumus. Gradus
isti ⁊ scala vtiq; in p̄s expresse
legunt̄, ascēsiōes inq̄t ī cor-
de suo disposuit in valle lacri-
marū, quid ap̄t⁹ vallis lacri-

marū q̄ penitentia accipitur
qm̄ sex his ascensionū gradibz
homo cui⁹ est auxiliū abs te o
deus in corde suo composuit
atq; disposuit, hec est ascensio
dei: hoc est cuius de⁹ edifica
tor est: ⁊ q̄ ad ipm̄ ascēdit, De
qua legīt Amos, ix. Qui edi
ficauit in celo ascensionē suam,
i celo, stellate ac serenare mē
tis, In terra ꝑo obtenebrate
et sordidate mētis edificat di
abolus nō descensionē suam
imo ꝑcipitiū q̄ eaz deiciat ac
deturbet in baratruz. Est et
domini crux ara: in qua idem
seipm̄ deo patri velut agnum
immaculatū sacrificiūz ꝑ mūdi
reconciliatiōe obtulit, sicut di
cit apl⁹ i. ix. ad Heb. Quan
to magis sanguis xpi q̄ ꝑ spi
ritū sanctū se obtulit: emūda
bit nos ab opibz mortuis ad
seruiendū deo viuenti. Aram
vocat eaz ecclesia, qz in ea ve
rus agn⁹ ⁊ imolatus est ⁊ ob
latus, Quia ergo vt dicit Pe
trus in, ij. ꝑ me canonicē sue,
Genus electum ⁊ regale sacer
dotiūz sunt omnes fideles, et
xps dñs fecit nos deo nostro
regnū ⁊ sacerdotes vt ait Jo
bannes in ꝑmo Apocal, me

rito vnicuiq; fidelium ex offi
cio sacerdotali aram istaz ꝑ
similitudinē habere congruit
Quis ergo aram istam in se nō
edificat ꝑ similitudinē sacer
dotali officio renūciauit, Eo
em̄ ipo q̄ hostias et sacrificia
que ꝑter arā offerri nō pos
sunt imolare recusat: dei sacri
ficiūz absq; dubio ꝑiecit, oīs
em̄ pontifex vt legitur in, viij
ad Hebre. ad offerēda mune
ra et hostias cōstituitur Hoc
est altare holocaustoz in quo
scilicet immolabantur anima
lia in veteri lege: quod ꝑce
pit domīn⁹ fieri Exodi, xxxij.
quod et extra tabernaculum
erat ⁊ extra templum, sicut le
gitur in septimo terciū Regūz
quod ideo extra tabernaculū
et templūz fuisse dicitur, quia
penitentes extra cetūz sancto
rum semper sunt reputatione
sua. In ara ista omnia gene
ra immundorum animalium
occiduntur et omnia mortifi
cantur. munda ꝑo animalia
in eodem etiam id est munda
corda etiam q̄stū ad se occi
duntur: dum reputatione sua
morta sunt et ibidē etiā cōsu
munt. ⁊ b̄ dum ꝑ būilitatē q̄s.

Capitulū

XXXII

in nihilum omnia bona eoz redigunt. Hec est dom⁹ culi naz in q̄ coquūt mīstri dom⁹ dñi victimas ppli. sicut legī Ezech. xlvj. Hec ē aries. i. leo dei vel ara dī sicut dñs vocat altare holocaustoz. i. xliij. eiusdem Deu q̄ multi sacrilegi q̄ arā istā destruūt. hi sunt q̄ penitentiā z disciplinā iā in se edificatas z extructas destruūt. q̄ multi etiam sub noīe xpīano aras in se demonibz edificauerūt. z velut sacerdotes infernales z diaboli antistites i eisdem demonibz imolare nō cessāt. Ara em beelzebub pncipis demonioz superbia est in hac ipsoz hoīes imolant q̄ in supbia eos occidūt. In ea mūera offerūt ypocrite z scitatis simulators q̄tēs bona ad ostērationē z vanā laudem opant. z ppter hoc sacerdotes beelzebub indubitanter sunt. Ara veneris luxuria. Deu q̄t habet ista sacerdotes atqz pōtīfices vbiqz terraz. parū ē illud totūz in sabea thure calēt are: cum vbiqz terrarū are ei ardeant. cū fumus araz eius fere totum mūdū repleuerit z obcecauerit. nec sit numerus hostiarū z holocaustoz eius.

Tēpla eiusdem pstitula sunt z loca omnia turpidinis. Per hunc modū ara bachi ebriositas est et phana eius taberne. z ad hūc modum de alijs. Vides ergo vbiqz terrarum aras z phana demonū sacerdotes z hostias eoz. et qd est sup oīa dolendū atqz lugēdū ipsaz dei ecclesiā z dei viui tēplum huius oblatiōis pphanatam et ydolatria p maiori parte repletam. Deest ecclesie dei iudas machabeus qui sacerdotes istos diabolicos: gladio verbi dei atqz disciplina trucidet. qui aras eoz destruat z phana diruat. q̄ sancta renouet et emūdet. sicut legitur. ij. Machabeoz. x. quia Machabe⁹ et qui cū eo erāt domino se ptegente aras q̄s alienigene per plateas struxerant itemqz delubra demolitus est: purgatoqz templo aliud altare fecerunt. Eadem crux dominica lignū est per quod iusticia facta est. hoc est patibulū de quo in. xliij. Sapientie. Benedictum lignum p quod facta est iusticia. quēz admodum dīci solet a rusticis cum iuxta patibula transeunt et vident ea latronibus

onusta. Benedicta inquit sit arbor q̄ h̄mōi fructū fert. Arbor ista facit me dormire z q̄escere in turo. arbor ista custodit oues meas. arbor ista vindicat me de oibz inimicis meis: z facit mihi vindictā de oibus latronibz. Manifestum aut̄ est fidelibz qz p lignū dñice crucis facta est iusticia deo patri: z emēda cōdigna exhibita i morte filij Suffecit em̄ mors ei⁹ ad satisfaciōem cōdignā p totū mūdi pccis. quē admodū em̄ verū est qd̄ dicit Joh. in scōo p̄me canonice. qz ip̄e est p̄piciatio p pccis totius mundi. sic veraciter dicere potuissz qz et satisfactio. qd̄ z ap̄ius exp̄sse dicit in p̄mo p̄ me ad Cor. Qui fact⁹ est nobis a deo iusticia zc. Satisfecit ergo in ligno crucis et cōdignā emēdam exhibuit p totius mūdi pccis. Et hoc est lignū qd̄ tota ecclesia scōz bñ dicit z venerat. Per lignū em̄ scie boni z mali q̄ndam facta est p̄uaricatio z iniusticia. p illud q̄ facta est iusticia z emendatio z emēda. Per similitudinē x̄o cruz p̄nie z disciplie lignū est p qd̄ fit iusticia. Per p̄nāz em̄ q̄s dubitet de oibz aū deo

irrogat iniurijs z cōtumelijs cōgrue satisfieri z emendā debitā reddi. De nobis igit̄ ip̄s p vtrāqz iusticiā deo satisfaci-mus. Qui patibulū h̄mōi in ciuitate sua. i. in seipso nō erigit: iusticiā deo de seipso facere recusat. z ppter hoc diuino iudicio se iudicandū ad vltimū longe seuerius z durī reseruat. Apparet iusticiā nō eē et iudiciū in ciuitate illa nō fieri: in q̄ nullū est erectum patibulum. In oī ciuitate sua erectum vult esse dñs h̄mōi patibulū. Vñ ip̄e clamat Mat. x. Qui nō accipit crucē suā et sequit̄ me nō est me dign⁹. et alijs multis locs. Ne aut̄ illis q̄ sola pictura h̄mōi patibulorū p̄tenti sunt: q̄les sunt q̄ signū crucis in habitu deferūt vt monachi qz habitus figuram crucis exp̄mit. z falsi cruce signati: q̄si pictura mortis atqz suspēdiū veterē hoīem occidat atqz mortificet. z q̄si pictura mortis p ipsa morte sufficiat. Ne illis q̄ picturā habent p veritate: q̄ picturā mortis atqz suspēdiū diabolo et veteri homini latibulū faciūt atqz p̄sidiū picturis z signis h̄mōi: z p̄uilegijs que veritati crucis

Capitulum

XXXII

utriusque indulta sunt non solum
dini eos defendentes. Ne ei qui
profert homini cruci infernale pa-
tibilium: non volens illam sibi nunc
erigere ut infernales effugiat

Cruce dominica statera fuit in qua
mundi totius peccata et christi iusticia
appesa sunt: sed preponderaue-
runt christi merita. sic legitur in .vi.
capitulo Job. Utinam (dicit in per-
sona domini saluatoris) appenderetur
peccata mea: hoc est quod mea se-
ci quousque ad emendam quibus iram
merui: hoc est quod iram ac si me-
rui sem patiorem: ut sit antecedens
persequentis: et calamitas quam
patior in statera: et intelligitur
crucis. quasi arena maris hec gra-
uior appareret. Infinitas enim
tantas abissos peccatorum quanta erat
mundi totius abissus dominice cru-
cis passio sufficeret expiare.
Erat igitur quasi arena maris ad
vnam abissum. Per similitudinem
ergo statera est crux penitus et di-
scipline. In cruce ergo penitus quasi in
sinistra late vicia et peccata ponenda
sunt per memoriam: sciam: et per
scrutissimam considerationem. In
dextra pro pudor et timor et do-
lor et ira penitentie cum ipsa gratia
compunctiois quod quantacumque est ne-
cesse est ut abisso peccatorum prepon-
deret: quantalacumque stilla gratie quod

gratum faciat: quantacumque abyssi
seculentie peccatorum diluere suffi-
cit et mundare. In hac ergo lance
dextera gratiam homini nisi deus
misericors posuerit: nihil est quod
quod ibi posuerim? ad pondus
vniuscuiusque mortalis peccati: et
hoc est quod nulla alia bona quan-
tacumque fuerint vel vacuare vel
etiam imminuere in aliquo preua-
lent mortale quodcumque peccatum. pro-
pter hoc ergo quasi ridiculus est
quodcumque aliud bonum in homini
statera ponere: sed modis omni-
bus laborandum est ut vel stilla
gratie sue imponat dominus in lan-
ce ista. Quicquid enim libra mor-
talis peccati non ponderat: quicquid
per se libra homini trahente: in equi-
bra positum totum decidit in ius
et preter diaboli. Sola autem gra-
tia homini in deorsum post se tra-
here non potest: eo quod incompatibilis
plus ponderet gratia in sursum
quam illa in deorsum. Non enim si-
cut delictum ita et donum: sicut le-
gitur .v. ad Romanos. Calamitas igitur
penitentie sic est ad abissum quan-
tacumque suorum peccatorum: cum gratie pon-
dus habuerit sicut arena ma-
ris ad unum ex his quod in ea sunt
lapillis. Est autem humilitas
ad ponderandum efficacissima
in equilibra penitentie: sicut et superbia

In lace & traria, qđ patet ex ip-
sis locis suis & locor ordinis
bus, quęadmodū em̄ summa
hūilitas sumū gl̄ie locū obti-
net in xp̄o dño: sic & summa sup-
bia infimū locū damnatōis
in apostata lucifero, & hoc est
qđ dñs docet in. xxi. tertij Re-
gū. Quia inq̄t hūiliat? est i cō-
spectu meo Achab: nō indu-
cā oē malū hoc in diebus eius.
Attēde impietate & scelera im-
manissima ipsi? achab, & pon-
tus hūilitatis cui soli vindi-
cte dilationē domin? ascribit
agnosces. Ne eis q̄ tā studio
se tāq; laboriose lancē imple-
re curant diaboli: hoc est fini-
strā in q̄ pctōz onera ogerere
nō cessant. Quid aliud illi fa-
cere vident? nisi modis om̄ibz
fatagere vt in ptem cadant di-
aboli: vt lāx diaboli in h̄mōi
bilāci pponderet lancē dei, hi
sunt q̄ pctā pctis addere non
cessant vt augeāt pctā sua sp̄.
Ne autē & illis qui pōdus gr̄e
reiciūt, hi em̄ quasi cum dño
cōtendunt: dum & pōdus gr̄e
quod im̄isit eiciunt, & ne ali-
ud im̄ittat peccat? suis impe-
diunt, quęadmodū autē in bi-
lāci sancti Michaelis rostro

& vngulibz trahere videt? lan-
cem diaboli qđ daz ex demoni-
bus. sic detractores q̄ rostro
suo peccata aliorum magni-
ficant p ip̄o diabolo lancē ei?
trahere vident. Sed reuera
peccator cui? os maledictio-
ne & amaritudine plenum est
qui totum se dedit ad peccan-
dum: toto pōdere suo toto co-
natu rostri & vngulū in deorū
sum trahit lancem diaboli.
Quid autē dicemus de illis
qui ingentia onera magnorū
peccatorūz immittunt in lan-
cem diaboli: et quasi festucas
lenium et pene ridendorū bo-
norum in lancem inijciūt dex-
tram dei. Quid etiam de illis
qui de dei lance bona ponde-
ra rapiunt & in lancem diabo-
li mittunt, hi sunt qui bona q̄
recta intentōne fecerunt post
modū laudum vanarum pre-
cio vendunt: qui recte qđ em-
egisse se gaudent: non qđ deo
quod egerunt placuit, sed qđ
eis inde sibilus vane laudis
accessit. Idem de hīs sentien-
dū est qui de rapinis elemosi-
nas facere psumunt: qđ bona
ista tpalia bonis & bene vten-
tibus auferūt et pauperibus

ea nō tribuere: quia nec pñt. sed potius eis paupes onera re psumūt. Idē dicim⁹ de his q̄ bona puerſa intēſione faciunt. z de detractorib⁹ q̄ bona aliena inuertūt. Utriq⁹ enīz vt diaboli lancē impleāt q̄tū in se est bona de dei lāce rapiūt: et in diaboli lancē mittūt. In hmoi lāce rectitudo maxime necessaria est. sicut docet dñs *Leuitici. xix.* Statera iusta z equa sint pōdera. habere q̄dē debet statera pñie hāc rectitudinē vt tota lār dextra in sursum cōtra totā sinistrā ponderet: et vt pōdera pōderib⁹ propter oppositōem respondeant. Quidā em̄ ea sola bona mittunt in lancē dexterā q̄ pōderant in deorsum. Hi sunt q̄ rū pñia solo timore pene niti⁹. Hi pculdubio oēs penitētie sue victimas z pōdera declinant in pfunduz. sicut legitur *Deec. v.* Surſuz igit̄ trahere debent pōdera. i. opa pñie: et sursum trahere debent z sursum trahi. Quatuor em̄ sunt que debet penitēs intendere et per pñiaz querere. Ad hoc em̄ penitētia omnis agenda ē vt deus honoret: vt deo placeat: vt eius gratia conseruet

vt iactura pene simul et male psumpti t̄pis redimat. Iactu ra pō pene debite maria dilatio est pñij eterni z amplexum celestis spōsi. licet z iactura ista intelligi possit purgato riarū penaz acerbitas. Sed maxie ad ista q̄tuor respiciendū est penitētib⁹: hoc ē pōdus et mēſura: in q̄b⁹ positi⁹ est nostrū iudiciū et nostra iusticia. sicut dicit dñs p *Esa. xxviii.* Ponā in pōdere iudiciū z iusticiam in mēſura. In sursum tibi ponēduz est: aliter statera tua dolosa est. Statera enim dolosa nō est bona. sicut legit̄ *Proverb. xxj.* et *Echie. vi.* Nūq̄d iustificabo staterā implā z saccelli pōdera dolosa. Statera ipsa est q̄ tm̄ ponderat in ptem. hoc est in deorsuz. Pōdera dolosa q̄ in surſū pōderare vident̄ ex facie sua seu specie. sed in deorsum tm̄ pōderant timoris intēſiōe. Detrahendū ergo est potius nobis lanci diabolice vt vet⁹ hō arius saltē z vacuus remaneat solas habens maculas pctōrū: solūq⁹ saccellū malicie detrahēde. s. sūt nobis ab eo cogitationes: affectiones: locutiones et opera. que z si pon-

dus malicie nō minuāt, mul-
 tū tū eidē adderet si adessent.
 Valedictus ille sacculus q̄
 longe pl⁹ q̄ plenitudo sua pō-
 derat. Qui p̄o in pnia se tota-
 liter humiliāt, q̄ p̄is obsecra-
 tionib⁹ corā deo ⁊ cōfessionib⁹
 coram sacerdotib⁹ perso-
 nant: de pctis aliorū silentes
 seipos semp de suis vitupāt ⁊
 increpāt ⁊ in cōspctu aliorū di-
 ludicāt atq; vilificāt, toto pō-
 dere suo totoq; rostro et yn-
 guibus pondera dextre lācis
 adiuvant. Sitr ⁊ q̄ vitupato-
 res ⁊ detractores suos patie-
 ter atq; gaudenter audiūt qui
 onera aliorū p cōpassionē por-
 tant: onera sinistre lācis mira-
 biliter alleviant ⁊ ea que sunt
 dextre supra modū aggrauāt.
 Hi oīm detractoz rostr⁹ ⁊ p-
 secutoz ynguib⁹ ⁊ alienozum
 pctoz onerib⁹ sursum trabun-
 tur. Per hūc modū ⁊ de state-
 ra discipline sentiendū erit, hu-
 ius recitudo ē vt nihil sui one-
 ris in ptem sinistrā inijciat di-
 abolus: qd nō statim aut pe-
 nitudo ejiciat: aut maioris bo-
 ni assumptio p̄pōderās deij-
 ciat. Qui⁹ statere p̄fectissima
 est recitudo nil pati posse di-
 abolici oneris aut sinistre in-

clinatiōis. Est ⁊ crux dñica
 ham⁹, sic dicit dñs in, xl. Job
 An extrahere poteris leuia ⁊
 thā hamo, Hāc eadē similitu-
 dine vocat bñs Aug⁹ musci-
 pulam in qua xps dñs carnē
 suam velut escam posuit. Ad
 hāc diabolus velut cetus in-
 volavit sicut legi i, xxvj, Esa.
 Occidet cetū magnū q̄ in ma-
 ri est, quē dñs p mēbra sua oc-
 cidēs morderet: vnco seu vnci-
 no diuinitatis eiusdē cap⁹ at-
 q; retent⁹ est. sicut idē xps do-
 min⁹ eidē diabolo dicit in, xiiij
 Osee, Ero mors tua o mors
 Et hoc q̄dem: q̄a morsus tu-
 us ero seu morsellus dum me
 velut escā posita in hamo cru-
 cis mordebis, sic hamo crucis
 cetum illū ⁊ esca dñici corpis
 captū: deus de mari mūdi hu-
 ius extraxit. Per eūdē modū
 miser pctoz esca tñ ē, crux p̄o
 pñe ham⁹, secure illuz pascit
 et cōsumit diabolus vbi non
 est piscator q̄ illuz capiat ⁊ ex-
 trahat. Esca sibi in hamo hō
 in cruce pñe vel discipline In
 hoc hamo velut sgula est rez-
 citudo cordis siue intentiōis,
 velut vncinus siue acule⁹ g̃ra
 humilis cōpunctiōis, velut fi-
 lū vtrūq; nectens ⁊ colligans

Capitulum

XXXII

amor est vtriusq; Attende autem quod habemus sine aculeo nihil capit, sicut et sine forti aculeo piscem magnū cape nō pōt. Penitentia igitur que internā vere quod humilitatis cōpūctōem non habet: hamus esse nō potest, sed potius instrumentū quod diabolo esca sua porrigit. Idē dicimus si vel filiū nō habuerit: vel si istud debile fuerit: extrahere piscem magnū per illū absque dubio non valebis. Forti igitur amore assumēda est penitentia et fortis totis obsecrationibus quēdus est cōpūctōis aculeus: et humilitate vincendus ac recurrandus: multis actōibus fabricandus vel potius acueundus. Neque aculeum de ipsis faucibus diaboli eiciunt, demētiissimi piscatores qui piscem huiusmodi nō solum liberāt, sed etiā ut ab eo deuorentur vulnus quod eidē aculeus cōpūctio nis infligerat sanant. Hi sunt qui aculeus cōpūctōis de cordibus suis auferunt et dolere per penitentias suas desinunt: nō attendentes illud Dauid, dolor meus in cōspectu meo semper. Et illud, Exiit aqua deduxerunt oculi mei: quod nō custodierunt legem tuam, Et illud, plorabo

die ac nocte interfectos filios populi mei. Et illud, ij. Trenoꝝ. Defecerunt pre lacrimis oculi mei etc. Et illud eiusdem in eodem. Deduc quasi torrentē lacrimas per diem ac noctē: nō des requiē tibi: neque taceat pupilla oculi tui. Captus est ille infernalis extrahendus est nō dimittendus. Extrahendus inquam in sicco, sicut docet angelus raphael Thob. vi. Siccu est ubi nihil sui nutrimenti: nihil quod penitentiam foueat inuenit. Deinde exenterandus: ut omnia eius intima, id est cogitationes et affectus extrahantur. Lor ei super prunas aut vrentium dolorum aut tribulationū aut carbonū qui dicuntur desolatorij: in fumū penitus expurendus, hoc est in materiā et generatōem lacrimarum qui de fumo generari dicuntur. Possumus et carbonēs hic intelligere ignem infernale, fumū pro timore eiusdem. Iste ergo exterreat omnes generis demoniorum sicut ibi dicitur, quod timor domini expellit penitentiam, in Ecclesi. ij. Expellit inquam et si nō qui ad maculas: saltē qui ad volūtates et qui ad opera. Vel fumus iste intelligatur deuotio siue humilitas que de exusto corde, id est amore peccati, vel proprio peccatoris cor

de quod maledictus ille pisci
 p peccati dñi possidebat re
 soluti. Stultissimi piscatores
 q̄ hmōi hami aculeū tā tenui
 filo pendere volunt: vt ipsius
 aculei pōdus illud rūpat. Lū
 ergo cetū illū hmōi filo extra
 bere p̄ualebūt q̄ grām cōpū
 ctōis amare facile desinunt.
 z dum p satisfactiōē q̄si dia
 bolū extrahere ceperūt: velut
 onere ipsius satisfactōis fati
 gati deficiunt z filiū hmōi rū
 punt. Salliedus est hmōi pi
 scis postq̄ capt⁹ fuerit, sic do
 cet in eodē Thob. cap. Sal
 liendus est inquā igne, sic dī
 cit dñs in. ix. Marci. Om̄s
 igne sallet z ois victima sall
 etur sale. Igne inquā vel diui
 ne dilectōis vel p̄tinue tribu
 latōis. Et de eo p̄tinue come
 dendū est dū in via ista sum⁹.
 Dors em̄ diaboli in nobis
 z mortificatio veteris hoīsci
 bus noui hoīs ē atq; resectio
 Et hoc est qd̄ ibidem dicitur
 qz de pisce salluerūt q̄ntū eis
 in via sufficeret. nō em̄ penit⁹
 comedit aut p̄sumt pōt in via
 vite istius vet⁹ hō sine diabo
 lus, sicut dicit Aug⁹ sup. vii.
 caplm ad Ro. qz cōcupiscen
 tia in vita ista minui pōt, con

sumi nō potest, sed sufficit no
 bis in via ista illum q̄tidie mi
 nuere z de morte ei⁹ resectōē
 nobis z gaudiū facere. Et q̄
 dem hec de figuris z signatio
 nibz crucis de ipsis sacre scri
 pture fontibz haustum⁹. Nūc
 hō cuiusmodi crucē vniuscui
 usq; generis seu p̄fessiōis ho
 minē xpm dñm seq̄ volentem
 portare cōgruat apire tētabi
 mus. Quia igit̄ crux a crucia
 tu dicit̄ generalr, crux ex tribz
 brachijs generalr est q̄ paup
 tas: molestia: z ignominia in
 telligunt̄. ita vt principale li
 gnum stans intelligat̄ paup
 tas, duo hō brachia quasi li
 gni trāuersū molestia z igno
 minia. Hec est p̄nia z vniuer
 salis crux i q̄ tot⁹ mūd⁹ p̄fix⁹ ē
 nec tñ se latronē agnoscat. i q̄
 necesse ē alterū e duobz: vt vel
 mūd⁹ a dī iudicio crucē hmōi
 se pati nesciat, aut illū iustū eē
 iudicē nō agnoscat. Nemo ē
 q̄ in hoc patibulo cōfixū se nō
 videat velut q̄busdam clauis
 necessitat⁹. Multiplices nāq;
 molestias: multiplices ignomi
 nias, multiplicēq; paup̄tatē. h
 est rex q̄s cupit penuriā vnus
 quisq; hic patitur. z in eis ē q̄
 busdā patiēdi nēcessitatibz tāq;

Capitulū

XXXII

quibuscūq; clauis affixus. Ne
mo em̃ hic uiuit q̃ ista possit
euadere imo q̃ ista nō pariat.

Cru^x igit̃ vniuersalis q̃ mū-
dus latro hoc est tota posteri-
tas Ade cōfigit̃ in eadē nouis-
sime mortura, crux ista ad hu-
miliādos latrones dberet suf-
ficere. In cruce te vides z in
clauis humana demētia mor-
ti adiudicata es z patibulo af-
fixa in q̃ z mori necesse habes
nec solū nō erubescis patibu-
lū nec p̃sideris a latrocinij
tuis, sed in ipso patibulo etiā
gloriarī p̃sumis z inanis glie-
vento in eodē vsq; ad crepa-
tionē intumescis, sed neq; ip-
so patibulo deterrēris in po-
sterum, imo in ipsa cruce no-
ua latrocinia cōcipis et q̃liter
ea etiā ibidē facias. **C**ru^x ista
p̃sentis vite miseria est ex tri-
bus sui p̃tib; vt dīxim⁹ cōsti-
tuta, sufficit ad cōfusionē hu-
miliatōis prudētib; ipm pa-
ti patibulū, z hoc est qd̃ legi^t
Hiere, q̃. Quomō p̃funditur
fur cum cōprehēdit̃: sic cōfun-
dit̃ domus israel, dom⁹ s. de-
um videntū: qui z deū iustū
iudicē vniuersorū agnoscūt et
in lumine ei⁹ se cruci h̃mōi at-
q; patibulo affixos euidentē

cōspiciūt. Et ideo cōfusi sunt
quēadmodū fur, sed confusio-
ne humiliatōis saluberrima.
Qui p̃o patibulū istud p̃ pa-
tiētiam z humilitatē atq; ma-
gnificentiā in redemptōem et
medicinā cōuertunt prudētis-
simi sunt. Patiētia namq; por-
tat molestia, humilitate igno-
minia, magnificentiā cordis
rerum tp̃alium defectus non
paup̃tas sed libertas et expe-
ditio reputat̃. Hi etiam ipsos
clauos necessitat̃is in liberta-
tem p̃uertūt dum de necessi-
tate virtutē faciunt: dū qd̃ ne-
cesse est libenter z tota hilar-
tate illud suscipiūt agētes gra-
tias. Qui autē de cruce h̃mōi
descēdere, i. q̃ tria ista declina-
re totis studiis et virib; euitā-
tur: dei recusant parere sentē-
tie atq; iudicio: dum penā iu-
dicatam nolunt exoluere: ip-
sumq; p̃sentis miserie patibu-
lum eterne crucis faciūt semia-
riū, ipamq; medicinā ad mor-
tem suā cōuertunt in gladiū
Et hec q̃dem crux est om̃i q̃-
si hereditaria et necessaria.
Cru^x p̃o xp̃ianorū generaliter
voluntaria est atq; sp̃ōtanea
qua nō solum tria ista put ge-
neraliter oēs torquentur: ipsi

spontanee et gaudeter pferant sed largius et amplius ipsi illa subeunt, in q̄ excellunt et primū locū obtinent martires: q̄ et paupertas artissima et molestia atrocissima et ignominia extrema, sicut docet ap̄ls in. xj. ad Heb. dicēs. Scī ludibria et verbera exp̄ti zc. Secundū p̄o locū obtinent claustrales. Tercū clericī. Quartū penitentes. Quintū vīri disciplinati. Sextū p̄o xp̄ianorū cōmunis vita. Et he q̄dem crucis forinsece esse vident et per nes ea q̄ corporis sunt cōsistere. Est ergo crux martirū ista forinseca ex tribus lignis p̄noiat illisq̄ maris. Crux claustraliū velut ex tribus lignis est: paupertate, si que est oīm tpaliū p̄prietatis abdicatio. Deinde castitate seu p̄tinentia et obedientia. Est em̄ religio eorū patibulū ex tribus his velut tribu lignis p̄structū, huic patibulo velut q̄busdā clausis deditio nū votoz seu p̄missionū atq̄ p̄fessionū ipsemet se affigūt. Et hec tria ipse habitus eorū euidenter designat. p̄tinentiam scz staminea q̄ carni mortificāde e. p̄mo iungit. Pauper tate cuculla que manicę caret

vt eo ipso se man⁹ non habere q̄bus tpalia maxie p̄trecantē p̄dicet. q̄si q̄ man⁹ nec ad accipiendū nec ad largiendū habeat. Flocus p̄o obedientia apte figurat. eo em̄ ipso q̄ caputlo caret: obedientia que si mīlīter caput in se nō habet sz caput alienū velut corp⁹ aut membruz sequit apte figurat. Obedientia alienū magisteriū atq̄ dominiū tanq̄ caput alienū et sensu sequit et voluntate. Et q̄ de primo patibulo diximus et in eo patibulo ad patibulū religiōis et monachos facile adaptant. Crux p̄o clericorū q̄s sanctimonia eē videat q̄d ex ip̄a figura vestimēti albi q̄d vulgo suppellicium dicitur figurat. tū meli⁹ quasi ex tribus lignis sc̄timonia videlicet et mūdi siue terrenorū cōtemptu: et adoratione dei: ministerio siue animarū suffragatione siue curatiōe. Cādor enī suppellicei linei et figura eiusdem castimonia significat. q̄ ē vt ait Hieronimus in iuuentute martiriū. Cappa p̄o nigra a posteriori clausa: clausa esse corda eorū ad ea que retro sūt id est terrena et poti⁹ mundo velle displicere ex tetro colore

Capitulum

XXXII

q̄ faciem ⁊ apparatus q̄ place-
at exhibere satis intelligenti-
bus insinuat. Lādor ꝑo line-
us ab anteriori patēs et ab oī
alia parte absconditus soli illi
sponso celesti castimoniā ser-
uare: ꝑ illā sola illa q̄ añ sunt
eos q̄rere demōstrat, non illā
ostētare in oculis hoīm, s; po-
tius abscondere: ⁊ soli deo illā
velut acceptabile sacrificiū et
q̄si d̄ orto suo lilior̄ flosculos
eidē gratissimos offerre. Ap-
tura ꝑo cappe ab anteriori p-
te demōstrat quia ad ea q̄ añ
sunt, spūalia et eterna corde
inhient. Argum̄ em̄ ⁊ hiatus
cordiū desideria sunt. Ipsa ḡ
aptura cappe clamare videt ⁊
p̄dicare apte. Sitiuit anima
mea ad deū fontē viuū, ⁊ quē
admodum desiderat ceru⁹ ad
fontes aq̄: ita desiderat anīa
mea ad te deus. Tonsura q̄
⁊ coronā ꝑtinet q̄ circularis ē
et adeo caput a pillis alleuiat
et expedit: quatuor maxime si-
gnat. Prīmū q̄a ridiculosa est
mundi stulticia q̄ sapiētia est
ap̄d deū, vt legit ꝑmo ꝑrime
ad Lox. q̄a coronā ꝑtinet, re-
gni honore, ⁊ regim̄is officiū
quia breuis est hoc est capil-
los abbreviās et minūes ꝑpu-

gnatōis officiū, quia summū
verticem denudat: cōtēplatio-
nis studiū ⁊ deuotiōis obseq̄-
um quasi nihil habeant inter
ip̄os cordiū suor̄ ꝑrices ⁊ de-
um. ⁊ q̄si nihil intersit qd̄ vel
ꝑtemplationis obscuret stu-
dium vlt̄ deuotiōis tepesfaciat
obsequiū. Possumus et q̄n-
tum addere de eo ip̄so q̄ circu-
laris est tonsura: in q̄ circum-
spectio eorū attendit vel ostē-
dit q̄ aliorū speculatores con-
stituti sunt: ⁊ in arce eccl̄ie vel
specula ad speculandū ⁊ ꝑspi-
ciendū positi. In his aut̄ q̄n-
q; clericalis sciētis ⁊ sacroz
misterior̄ satis agnosci ꝑt of-
ficiū. Ministeriū em̄ taber-
naculoꝝ cui successit eccl̄ia in
orōnib; laudib; et sacrificijs:
in leḡ meditatioe ⁊ plebis eru-
ditioe: in disciplia et cura eius-
dem plebis totali consistebat
Et hec oīa sunt vna sollicitu-
do clerical' officiū. Clerici igit̄
ad mūdi risum ⁊ obprobriū
ad dei ludū tonsurā habēt ri-
diculosaz: insigne, s. stulticie et
ad regimē anīaz electi: crinū
suor̄ coronā ꝑferūt insigne re-
gni ⁊ ad cōtēplationis studiū
electi reuelatiū verticē q̄si cla-
ment cū psalmo, Reuela ocu-

los meos, vel potius illud apli. ligioni ingesserunt: dñi solū fi-
 iij. secunde ad Cor. Hos po- gnis et figuris clericalis habi-
 oēs reuelata facie gloriā dñi tus honore atq; stipēdia veri-
 speculātes zc, et ad ea q̄ deuo- tatis obtinēt fraudulēter aut
 tōis sunt: hoc est orōnes, lau- etiā violēter. Ecce nō intelli-
 des et sacrificia p̄stituti, p̄ eius- gis te maiori impietate iudai-
 dem verticis nuditatē cordisū sare sub noīe xp̄iano: et stipen-
 suorū in diuinis officiis puri- dia reddituum ecclesiasticorū
 tatē insinuāt, et expeditos ha- nō picturis et figuris: nō men-
 bentes oculos et aures a dēstra- dacio eorū: sed veritatē religio-
 te capilloz: p̄spectores aliorū nis et militie spūali esse cōces-
 et speculatores se ostēdūt. Ipo- sa. Quid p̄dest ecclīe dei aut
 po tonsure circulo: totius ec- animabo de q̄z redēptōne pci-
 clēsie dei p̄pugnatores. Zheu- pis stipēdia reddituum pictu-
 quot sunt q̄ nec vnū brachiū raz et figuraz tuaz, i. bñ et cō-
 habent istius crucis, et q̄t sūt sequit̄ falsa significatio. Non
 q̄ hmōi cappam et suppellicū suffragat̄ eis hmōi mēdacio.
 et tōsurā abiecerūt interi⁹: nec Legit̄ em̄ in. xxxj. Paral. Pre-
 verent̄ se imiscere clericorum cepit ezechias p̄pō hītaniz
 collegiis, nec formidāt p̄cipe hierlm̄ vt darēt p̄tes sacerdo-
 suffragia militie clericalis: cū tibus et leuitis vt possent vacare
 nihil eis et militie sit. et p̄pter h̄ legi dñie īplēde. s. meditāde
 nihil eis et stipēdiis, sicut dicit corā dñō decātāde, deīde do-
 Aug⁹ sup̄ Jobāne. Quid mi- cēde, q̄rto po obseruari faciē-
 hi et impatori: qd̄ ergo tibi et de. Hec fuit cā q̄re fuere con-
 possessor. Hi p̄fecto non vi- cesse p̄tes tpaliū sacerdotibus et
 dent q̄r tanto deformi⁹ ab of- leuitis vt. s. vacarēt legi dñi, vo-
 ficio clericali discrepāt dū ha- luit em̄ dñs pur̄ esse statū cle-
 bitum clericalem nō hñt inte- rīcorū ab oī strepitu et sollicitu-
 rius: q̄ si exteriori carerēt ha- dine tpaliū vt eos ipse singla-
 bitu: quāto est res ipsa et veri- rit et solitarie possideret et sacri-
 tas figura sua et figuratōe pre- eos officiis māciparet. Quar-
 stantior. Sed vt sepe dixim⁹ ta po crux penitentiū ēd̄ q̄ iam
 nouū iudaismū christiane re- mltā dixi. generalr̄ at̄ ē ex tbo

lignis scz contritionis: cōfessi
 onis: z satisfactiōis cōpacta.
Uel p̄mū lignū sit afflictio si
 ue p̄tribulatio spūs. z hoc est
 p̄ncipale lignū qđ totum sup
 portat patibulū. Lignum p̄o
 trāuersum duo brachia cru
 cis pficiēs: afflictō erit carnis
 cuius velut duo brachia sūt
 abstinētia a placitis z deside
 ratis: z molestoz infliccio. In
 cruce p̄o p̄ncipidipm sumope
 attendendū est vt ita sit mor
 tificatiua veteris hoīs qđ etiā
 sit viuificatiua noui hoīs. ita
 sit medicina qđ etiā cibz. z in
 ea aspiras atqz suauitas ea sol
 lertia misceant vt altera alte
 rā portet. Alioqn nō p̄nā est
 qđ agit sed pena sola qđ etiā
 est asinoz. z infernalis esse vi
 det si nihil habeat spūalis re
 fectionis atqz solaci. In hac
 cruce positis et appensis ma
 xime cōgruit vt eā portent qđ
 si sue dānatōis z mortis pati
 bulum iustissimuz. Nihil em̄
 p̄ter ipsaz grē viuificāt essē
 tiaz penitentibz est salubri? qđ
 pctōz suoz cōfusio seu erube
 scētia. et penitendi. i. crucem
 p̄nālem portandi humilitas
Unūqz aut istoz opabit de
 bite dāminatōis interna con
 fessio seu cognitio z felicitatis
 eterne que penitentibz restitu
 itur circūspecta p̄sato. Quis
 em̄ electū se ad celozū regnuz
 cōsideret: z scelera p̄ qbus pa
 tibulo infernali adiudicatus
 est nō erubescat. Quis bono
 rem istū in se diligēter attēdat
 et ignominia scelerū atqz pati
 buli nō erubescat. **C**ruz p̄o
 disciplinatorū ipa disciplina
 est. z cū ex mltis p̄ibz sit: ex tri
 bus tñ forinsecus cōstare vi
 det p̄onissime. Prima videtur
 abstinētia ab oī scz illicito cō
 cupito. Secunda modestia
 que est excessuū circumcisio z
 ad normā rationis redactio.
 Tercia p̄o est compressio seu
 vindicta in oīa nostra qđ con
 tra deum se erigūt et extollūt.
Viri em̄ disciplinati: z si ab il
 lictis p̄cupitis quasi a vene
 natis se arceāt. z forinseca sua
 quasi qdam moderatōis mē
 sura cōponāt. irruētia tñ pec
 cata cogitationū z p̄moz mo
 tuū gladio vindicte atrociter
 sentiūt. Est em̄ vir disciplina
 tus quasi tenēs gladiū vt in
 cursantes b̄mōi statim truci
 det latrūculos. sicut legit **E**c
 c̄i. i. En lectulū salomo
 nis. i. r. fortes ambiūt ex fortis

simis israel q̄ sunt oēs tenen-
tes gladios: et ad bella doctis-
simi: vnus cuiusq; ensis super
femur suum ppter timores no-
cturnos. Timores nocturni
sūt timores tērationū carnis
que dē serenare mentis ī no-
ctē tenebre scire faciūt. Est er-
go vir disciplinatus velut p-
prie arc̄ custos atq; defensor
imo p̄sidiū: et velut p̄prie do-
mus ianitor clauā tenēs et ba-
culum: importunitatē se inge-
rentiū et ingressu hui⁹ domus
indignoz clauē p̄cussione cō-
p̄inēs: et baculi alios sic ab
ingressu arcēs, alios p̄o deter-
rēs, et est sicut vrbis obseruās
excubias: phibens ingressus
hostibz, et sicut eqs p̄prie car-
ni velut eq̄ īsidēs: gressus ei⁹
regens freno modestie et acce-
lerās stimulis: et baculo disci-
pline ventrē eius, i. p̄cupiscē-
tiam stringēs et cingulās cin-
gulo abstinentie. Vir igit̄ indi-
sciplinat⁹ aut negligēs est cu-
stos munitōis sue et p̄ditor:
aut de arcis sue captōne non
curat dum illā exponit hosti-
bus. Ip̄e etiā est domus sine
ianitore: aut ianitor sine cla-
ua et baculo, et ppter hoc om-
nibus intrare volētibus ex-

posita est et apta: cū nibll art⁹
aut diligēt⁹ custodiri debeat.
sicut legit̄ Prouer. iij, Omni
custodia serua cor tuū. Iani-
tor q̄ clauā nō habet: aut ba-
culum potius ad introducen-
dos ingredientiēs videt̄ q̄ ad
custodiendā ianuā cōstituit⁹.
De excubatoribz q̄ inermes
seruare p̄sumunt excubias, et
ve ciuitati cui excubant: imo
quaz p̄dunt inermes excubie
vel custodes, q̄ nō solū custo-
des non sunt sed etiam p̄dito-
res. Est et vir disciplinat⁹ ve-
lut bellator acerrimus gladio
extento mortē sp̄ intētans ad-
uersario, nec eū mouere pedē
aut manū contra se, manū in-
quā opatōis et pedē affectio-
nis p̄mittit aduersariū. Sta-
tim em̄ vt motū veteris hoīs
dep̄hendit: gladio eum trans-
uerberat quasi timeat maledi-
ctiōez illā Dicere. xlvij, Ma-
ledictus q̄ phibet gladiū suū
a sanguine. Et mādātū istud
Ero. xxij, Daleficos nō pa-
tieris viuere. Est et vir disci-
plinatus velut asinarius asi-
nū suū vel aberrare vel musi-
tare vel iusto tardius ambu-
lare non sinens, sed sp̄ īstās
eidem stimulis et baculo et ca-

pistiro, et sicut pfectus opis ser-
uorū incessanter negligentiaz
cōprimēs: nūc tēsiōe laterū
nūc pstrictōe vinculoꝝ: nunc
detractiōe cibarioꝝ, nūc ag-
grauatōe operum, De vtroq;
istorū Eccl̃i, xxxij. Libaria et
virga et on⁹ asino: panis op⁹
et disciplina seruo. mitte eum
in opationem ne vacet. Est et
vir disciplinatus vt domitor
iuuēculi indomitū. Vñ in eo-
dē et iudā. Iugū et lorū curuāt
collū durum: et seruū inclināt
opatiōes assidue. Silr et He-
re. xxxj. Castigasti me domie-
re eruditus sum quasi iuuecu-
lus indomitus. Et Eccl̃i, xxx.
Equus indomit⁹ euadet duz
rus et fili⁹ remissus euadet p-
ceps. Sic em̃ secū ager vir di-
sciplinatus q̃si cum iuueculo
idomito: aut pullo eq̃no. Ad
hoc em̃ intēdit vt oēs gressus
suos habeat cōpositos. et deū
sefforem suauiter imo p bene
placito portz. sicut legit zach.
x. Posuit eos q̃si equum glie
sue in bello. Nulluz em̃ anīal
adeo indomitū vt hō. nulluz
animal maiori arte et industria
ad edomatōem indiget sicut
dicit Seneca. Est et vir disci-
plinatus sicut mulier zelatrix

sue pulcritudīs: amatori suo
p omnia placere p̃tendens: q̃
nec in facie nec in veste nec in
incessu nec in oībo alijs q̃ ad
ipsam p̃tinent: aliqd indecorū
aut indecēs vel esse vel videri
sustinet. sed totū studiū in la-
uandis sordibz: in moderan-
dis excessibz: in cōponendis
gressibus: in decorandis oībo
q̃ ad ipsam p̃tinent p̃fert. In
disciplinat⁹ p̃o econtrario q̃si
modis oībo deo amatori suo
displicere desiderat laborare
videt⁹ dum nihil eoꝝ q̃ detur-
pant declinat: et soli deforma-
tioni sue studet. Hic est orna-
tus q̃ delectat diaboli. Ista
est cōpositio infeliciū aniarū:
cum diabolo meretricantiū.
Disciplinatoꝝ vox est qd̃ dis-
cit aplūs in. v. secūde ad Cor-
inth. Cōtēdimus siue absen-
tes siue p̃ntes placere illi. Hi
assidue dicere vident⁹ illō p̃s.
Cōcupiuit rex spēm tuā. Et il-
lud q̃rti Lañ. Vulnerasti cor
meū soror mea spōsa vulnera-
sti cor meū in vno oculoꝝ tu-
orum et in vno crine colli tui.
Null⁹ amator adeo facile ca-
pit speciositate amasie sue vt
p̃ps dñs qui in vno crine col-
li captū se dicit et in vno ocu-

lor. Qui ergo iumentū suum
vult habere indomitū atq; re
calcitrans q̄ domare illud ne
gligit q̄d aliud q̄s fatigatōem
et p̄cipitiū q̄rit. Teipm equū
bñ ambulante z suauiter por
tantez debes dño exhibere: et
necdū te domuisti: necdū fre
nū ori tuo imposuisti: necdū
funes ad cōponēduz gressus
tuos in ambulationez pedibz
tuis. i. affectibz circumligasti.
sicut legit Eccl. vii. In iuce pe
dē tuū in cōpedes illi. Discipline
p̄o pres sunt sex. Pri
ma est sancta abstinētia vni
uersalis: ab oībz. s. illicite con
cupitis. Scōda p̄o afflictio si
ue flagelloz sit siue cilicij. Ter
cia labor sanctus. Quarta oc
cupatio. Quinta reclusio: q̄ va
gatio et p̄iculose deambulatiō
nes restringunt. Sexta mo
destia qua sensus exteriores z
sermōnes z ipse hīcus gest⁹ et
tonsura: ad normā rectitudinis
circūcidunt. Nec intelligim⁹
hic reclusionē vulgari modo.
s. solā incisionē illicitoz ac pi
culosoꝝ incessuū. Crux aut
xp̄iana generalr ex tribz lignis
castimonie. s. amoris spūalis
siue charitat^{is} et hūilitat^{is} com
pingit. His em̄ tribz oē qd est

veteris hoīs generalr occidit
sicut dicit Iohes in. ij. prime
canonice sue. Nē qd est i mū
do aut p̄cupia carnis est: que
virtute castimonie cōfigitur.
aut cōcupiscētia oculorū: hoc
est auaricia: q̄ amore spūaliuz
et eternoꝝ extinguit. aut ambi
tio seculi que est supbia: z hec
humilitate occidit. Crux p̄o
xp̄iana. i. dñice crucis exēplū
specialius z exp̄ssius ex ligno
discipline: p̄ quā nostrimet̄ tor
tores efficiamur. et ligno patie
per quam alios tortores patī
mur. z ligno pietat^{is} p̄ quā ali
enis pctis fm aplū in. xj. se
cūde ad Cor. vrimur. Quis
in q̄t scādalisat z ego nō vroz.
Et ista est specialiter crux dñi
saluatoris pietas scz spūalis.
Vl qz quatuor brachia crux
nostra h̄re debet. horuz p̄mū
disciplina q̄ residua supportat
et sustinet. dextrū patia cōtra
molestias. sinistrū humilitas
p̄ ignorātiā v̄l ignauitias. suz
p̄mū p̄o z vltimū pietas: quā
z tabella oliue q̄ q̄rtū brachiū
dñice cruci addidit apte figu
rat. Qui sic crucifig⁹ ē p̄fect⁹ i
dubitāter xpi dñi imitator est
Si q̄s aut̄ interiorē hoīs no
strū diligenter attēdat: formā

crucis vel figurā per modum quo illi congruit ipm habere inueniet: vt quasi p̄mū z suppre mū h̄mōi crucis brachijz vim rōnabilem intelligat, dextruz p̄o cōcupiscibile, sinistrū ira scibile, infimū p̄o qd̄ z q̄rtum est virtutē opatinā: q̄ consilia rōnabilis z aliaz duaz iussiones exequit: z mor⁹ mēbroz et totius corpis efficit, Huic q̄ si cōueniēs patibulū aptare voluerimus: necessario illud q̄tuor brachijs cōpingemus, virtutē ergo rōnabile p̄ma fides cōfigat z cruciat: z q̄cqd̄ habet rebelliois siue ex innata corruptione siue ex sensuuz suggestione: siue p̄suetudinis imbutioe: siue p̄traditcentium opinionū suasioe siue p̄uersorū dogmatū subuersioe, Primū qd̄ captiuat eaz in obsequiū xpo dñi, sicut legit in, x, se cunde ad L. 2. In captiuitate inq̄t redigentes oēm intellectum extollēt se aduersus scientiaz dei, Deinde mortificat vt aduersus sciaz dei nō murmurat, Tertio p̄o fundit⁹ enacuat quando mors totalit̄ absorpta est in victoriā, sicut legitur in, xv, p̄me ad Lox, Perfectio ergo fidei est vt absor

beat tota mortalis atq; mortifera rebellio: ex q̄cunq; dictas rū causarū ortū habeat a vita fidei, iuxta illud qd̄ dicit in v. secūde ad Lox, vt absorbeat qd̄ mortale est a vita, Hoc est igit̄ xp̄iane p̄fectiois initium: intellectū, s. siue sensum suū in teriore in patibulo fidei habere cōfixū atq; suspensum, Necesse aut̄ est z integz lignuz eē p̄fecte fidei: non ex frustul aut cauillis eiusdē coadunatz eē fidei patibulū: si vis errores atq; rebelliones hūani sensus ex toto cōfigere, alioq̄n qd̄ p̄dest serpentē h̄mōi venenatū simū in pte p̄fixisse, serpens em̄ hūani sensus q̄ tot⁹ repit circa terrā: nihil nisi terrena sapiens: totus plenus errorū atq; rebellionū veneno mortifero nō nisi p̄fecto ligno cōfigitur, Hui⁹ p̄fectio nobis alibi latius differēda est, Et pōt hic serpens ene⁹ intelligi q̄ in, xij, Flume, suspēdi in alto iussus est, qui et eneus propter duriciā z fortitudinem sola virtute diuina vincibile: z sonorus dum ob murmurationez et rebellantiū fidei cogitationum tumultib; vix cessat obstrepere et p̄sonare, Brachiū

illud crucis in crucem dñi saluatoris nōdum addidit: neq̃ em̃ intellectus human⁹ crucem adhuc cognouerat, non dñi eius latrocinia innotuerant, nōdū latibula tenebrarū et noctis eius agnoscebant, nōdum erat q̃ latrones hmōi dep̃benderet: iudicaret: et crucifigeret, nōdum venerat christus dñs q̃ facit misericordias: et iudicium et iusticiam in terra sicut ipsemet dicit in. ix. Vire, misericordiā cū eis q̃s ab incurstatione hmōi latronū liberat: iudiciū et iusticiā cū latronibus: reddēs eis sceles suos supplicia. ppter hoc prius venit xps dñs dei patris sapientia vt intellectū hūanū hūilia ret p misericordiam. et in iusticia et iudicio errores ei⁹ atq̃ rebelliones ligno fidei appenderet et affigeret. Orto em̃ sole iusticie et illucescente luce iusticie: latro hmōi vbi lateret vltim⁹ nō habuit et latrocinium eius christo manifestante claruit. Ipso quoq̃ iudicāte latro ille qui mūdi sapientes et totam sequentē multitudinē spoliauerat: appensus et occisus est i toto regno dñi saluatoris. Vira tñ et intolerabili

dementia ab hereticis et ceteris erroneis boib⁹ eidem adhuc parci⁹: et etiā custos fidelissimus reputat. Quis enim boz est qui sensum suū custodem suū ac speculatore fidei: lissimū nō arbitret. Et isti qui dem boies iudiciū dei euacuant: dñatissimū ab eo latronem in arce cordiū suoz collocātes: ipsimet sibi principes ac regē p̃ficiētes, ab illo etem̃ tota multitudo erronea regis illi obedit: et ipse totaliter eidē principat. Et hoc est quod dicit ap̃lus in. iij. ad Ep̃hes, vt iam nō sumus p̃uuli fluctuantes et circūferamur o vento doctrine in neq̃tia hoīm et in astutia ad circūuentionē erroris. Et iterū, Nec igit̃ dico et testificor in dño vt tā nō ambuletis sicut gentes ambulāt in vanitate sensus sui. Quartum illud brachiū tabella olīue cōtinens titulum quē pilatus scripserat: et canilla pin⁹ qua tabella affixa fuerat cruci dñice addiderūt. In pinū que arbor p̃cera est et solū caput suū, i. cacumē nudato penitus trūco ramis et frondib⁹ florib⁹ et folijs et fructibus ornatus: nihil intelligit rectius q̃

Capitulum

XXXII

humilitas q̄ oībus bonis suis quasi corpus suum denu-
dans: dum illa a se remouet,
christū dñm caput suū hono-
rat z ornat: dum illa totaliter
soli gr̄e eius attribuit: z quasi
vilitatez corticis instar pinus
ostētas: in trāco nudissimo so-
lam de se sentit z p̄dicat z que
ad eā p̄tinēt vilitatē, p̄n^o po-
ma durissima: s; nucleis sua-
nissimis referissima profert.
Nec sunt opa hūilitatis que
duricie fortissima se p̄tegunt
exterius: suauitatē tñ medici-
nalem abscondunt interi^o. De
exteriori duricie Ezechiel. liij.
Posui frontē tuā vt adamā-
tem z vt silicē dedi faciem tu-
am. In manifesto em̄ z exteri-
us z hūiles z opa eoz durissi-
mi sunt z strictissimi vt tenu-
issimo vento vanitatis omnē
aditū obstruant. Interi^o autē
cibo sunt z delicie z medicina
Ecōtrario p̄o se habent z su-
pbi z eoz supbie, interius em̄
durissimi sunt z inflexibiles, si-
cut dicit Grego. sup Job. q̄a
mens supba ad ea que spon-
te non appetit: nullis exhorta-
tionibus flectitur. Exteri^o au-
tem ostētata z fabricata suaui-
tate: ad laudes suas spectan-

tes imittūt. De pinu ergo hu-
militatē cauilla vna q̄si ram^o
assumit q̄ tabulā fidei suppor-
tet atq; sustineat. Neq; em̄ to-
ta arbor hūilitatis ad portan-
dū crucē requirit: cuius opez
et fulcimentū etiā ceterē virtu-
tes desiderāt, sicut dicit Grego.
Qui inquit virtutes sine hu-
militate p̄gregat quasi pulue-
rem in vēto portat. Tabella
p̄o oliue cauille pinus affigit
qz virtus fidei porrectiōe hūi-
litatē vel ramo submittit z por-
tat. Fidē em̄ portat z sustinet
nostri sensus z intellectus hu-
militas. Tabella dñ virtus fi-
dei quia legē z doctrinā veris-
tatis continet. Et p̄me q̄dem
legis table lapidee sunt p̄pter
duriciā ipsius legis z p̄li su-
daici, sicut dicit dñs p̄ Hiero-
miā i. xviij. p̄cū iuda sc̄ptur
est stilo ferreo in yngue ada-
mantino: exarātū sup latitudi-
nē cordis eoz. Et p̄ eundem
Hierem. in. xlvij. Sciu enim
quia durus es tu z neru^o fer-
re^o ceruix tua z frons tua crea-
Et p̄ Ezech. in. iij. Om̄is do-
mus israel attrita fronte est et
duro corde. Tabella p̄o fidei
que lex gr̄e est: et tabella est p̄-
pter verbum abbreviatum: z

ppter summationem abbrevia-
 tam que inundauit iusticiam
 sicut legitur i decimo Esaie. Et
 lata, quia latum mandatum tuum ni-
 mis. Vel quia ut dicit Aug⁹
 sup psalmum, Dis nequitia la-
 borat angustijs, sola innocen-
 tia lata est: q̄ in nouo testame-
 to adeo dilatata ē: ut extremo
 opis vsq; ad ipsius cogitatio-
 nis initium p̄tendat. Hunc em̄
 gratie iusticia est necētia cogi-
 tatione nocere. Tabella vero
 vna est z nō due ppter dictas
 abbreviatioes. Oliue vō ppter
 causas mltiplices. Primū p-
 pter hūilitatē que in nouo te-
 stamento maxime cōmendat
 Oliua em̄ folia habet q̄si salicis.
 folia salicis verba instructi-
 ositatis. Vide folia salicis in
 eo qd̄ dicit dñs in. xviij. Luce
 Lum oia feceritis que prece-
 pta sunt vobis dicite: serui in-
 utiles sumus. Vel idcirco ta-
 bella oliue virtus fidei dicitur.
 quia et lumē contra tenebras
 ignorantia z errorū ministrat
 et pabulū veritatis z medici-
 nā capitis. i. sensus interioris
 siue intellectus. Vlnus em̄
 et morbus z infirmitas capi-
 tis ignorantia est z error intel-
 lectus. Vel ideo tabella oli-
 ue, quia diuine miserationis et
 gratie donū est fides. Disti-
 ce Tabella oliue portio mo-
 dica est iudaici populi: quam
 de oliua iudaici ppli deus p̄f-
 z artifex excidit. z digito suo q̄
 spūssanc⁹ est titulo fidei et cō-
 fessionis inscripsit. Hunc em̄
 pplum iudaicū scz oliuā vbe-
 rem pulcrā: speciosam: fructi-
 feram vocauit dñs. sicut legitur
 Hier. xj. Similr et ad Ro-
 ma. xj. Insertus es pinguedi-
 ni oliue zc. Q̄ autē ipsi fide-
 les tabla sint seu tabella: apo-
 stolus testat in. iij. secunde ad
 Corinth. Epla inquit christi
 vos estis ministrata a nobis
 et scripta: nō atramento. sed spi-
 ritu dei vini: nō in tabulis la-
 pideis: sed in tabulis cordis
 carnalibus. Hanc ergo pila-
 tus. i. os malleatoris q̄ fabri-
 catus est aurorā et solē literis
 fidei velut incausto gratie ca-
 lamo lingue sue sic ipsemet di-
 cit in ps. Lingua mea calamus
 scribe zc. Vel digito suo. id ē
 spiritus sancto: cuius opatione
 fides z recipitur z tenet: inscri-
 psit. Istoz igit cetus p̄mū lo-
 cū sicut in cruce dñi nostri lesu
 christi tabella oliue in eccle-
 sia sortiti sunt. Generalr autē

quoniā crux dñi titulū habet in ipso capite suo seu vertice. crux christi nō est q̄ titulū istū in ipso capite suo. i. intentōne vel intellectu sustinentiū. non habuerit. Si cōtrariū titulū habuerit diabolica erit. Oīs ergo crux seu cruciat⁹ indeoꝝ paganoꝝ. hereticoꝝ. z vt in iū agant laborantiū. sicut dī do minus in. i. c. Hierē. vt in iū agerent laborauerūt. crux q̄n tum in eis est diabolica ē. eter ne. s. dānatiōis in iū. z q̄ si q̄ dam illius p̄gustatio atq; p̄ ludū. Palma p̄o creditur in eadē cruce dñica lignum trās uersum fuisse. cui humilia do mini saluatoris brachia ad bēserunt. In humeris autē z brachijs cetus martiz robu stissimus intelligitur iuxta mi sterium. et quia palma coro nabant victores. merito ī ipa palma velut duo crucis bra chia victoriosa martirū patie tia z fortitudo insinuant. In collo ḡ z capite p̄ quod vox fi dei et cōfessionis mūdo inso nuit. cetus aploꝝ z p̄mitiuo rū discipuloꝝ accipit. cui suc cessit martiz inuictus exerci tus. Palmā autē in ligno dñi ce crucis fuisse ex. vii. Lantī coꝝ cōiūciunt. vbi legit. Dixi ascendā in palmā z apphen dam fruct⁹ ei⁹. Nō refert autē vtrū duo brachia ligni trans uersi palme vicē patiā z for titudinē siue patiā z hūilita tem an molestiā z ignominia interpretemur. quia molestia et ignominia nō mortificāt bra chia veteris hoīs z humores hoc est voluptuositatē et ina nem glīam. nisi p̄ patiā z hu militatē. Quēadmodū em̄ do ctrina fidei caput veteris ho minis. hoc est prudentiā car nis siue sensum erroneum nō nisi per virtutem fidei crucifi git atq; mortificat. Intelligūt autē q̄dā rōnabilr in ipsa pal ma pseuerantiā. q̄ sola victo riam obtinet z coronam. sicut ipsa veritas testatur in. xxiij. Math. Qui autē pseuerauerit vsq; in finem hic salu⁹ erit. Et si em̄ laudē aliqm̄ hāc in cepisse. sola tñ pseueratiā lau dē p̄fectam obtinet z coronā. Quibz ḡ defuerit pseuerantiā siue humilitas et patiā. hūerz et brachijs veteris hoīs pep cerūt. et robur eius qd in his potissimū p̄sistit illesum. p̄cul dubio suauerit. quēadmodū z capiti ei⁹ parcutit z a lesiōe

eius nō phibent atq; custodi
unt q̄ pfectionē z virtutē fidei
abiecerūt. nec ī toto nec ī pte
vel capiti vel collo vel hume-
ris vel brachijs eiusdē parcē
dum est. sed totū totalr et mē-
bra singula singillatim subde-
dum est dicit supplicijs: vt ni-
hil qd̄ eius sit supplicio careat
vel mortē effugiat. quēadmo-
dū nulla ps dñici corpis īnu-
nis fuit a tormēto. sed a sūmo
vertice vsq; ad pedū articulos
crucis p̄tēsu ē suppliciu. Lignū
p̄o pncipale qd̄ z quartum in
nostre enūeratōis ordine po-
nimus: cedrus fuisse creditur
hec alta imputribilis z īmar-
cessibilis dicit. iij. Canticoz.
vbi d̄r. Ferculū fecit sibi rex
salomō ex lignis libani. hic ni-
hil rectius intelligit iuxta mi-
steriū q̄ sacra doctrina vl̄ sa-
piētia q̄ d̄ se dicit in. xxiij. Eccl̄i
Quasi cedr⁹ exaltata sum in li-
bano. Hec p̄mū alta est. sicut
dicit salomō Eccl̄es. viij. Et al-
ta pfunditas z q̄s inuestiga-
bit eā. Deinde īmarcessibilis
sicut legit Sāp. vj. Clara est
z q̄ nunq̄ marcescet sapiētia.
Deinde imputribilis. sicut d̄r
eiusdē. iij. Bonoz labor p̄ci-
osus est fructus z q̄ nunq̄ cō-

cidat radix sapiētie. quia elo-
quia domini igne examinata
et qz ipsa sapiā emanatio que
dam dei sincera est. et ideo ni-
hil inq̄natū in illam incurrit.
Huic etiā illd̄ d̄gruit q̄ odor
cedri serpentes fugat et interi-
mit. i. sacre doctrine suauitas
Unde in libro Sāp. xij. dicit
In memoria sermonū tuoz
exterminabant serpētes. Hoc
in p̄fessoribz emicuit quoz ce-
tus martiz successit exercitū
et dñico pectori qd̄amodo se
aptauit. In pectore namq; sa-
pientia atq; p̄siliū vigere dici-
tur. Quid aut̄ p̄tra pect⁹ vete-
ris hoīs et latera sacra doctri-
na possit. Quid etiā tormentū
et cruciat⁹ eidez ingerat ex. vj.
Eccl̄i. manifestū est. q̄s aspera
est inq̄t nūmū sapiā indoctis
hoībz. hec est pena a deo qua
munitōes atq; cōsilia destru-
unt veter⁹ hoīs. sicut legit in
x. scōe ad Cor. hec habet a-
maritudinē. vñ z mirre se cō-
parat in. xxiij. Eccl̄i. quasi in-
q̄t mirra electa. Silr z Apo-
cal. x. Accipe z deuora libz
et faciet amaricari vētrē tuū
Et. x. Prouer. Stultus cedit
labijs. Partē ergo dñice cru-
cis portare renuit q̄ cōmina

tionū verba: reprehensionū pū
ctiōes: argutionum sagittas
subterfugiunt. Magna pars
dñice crucis est sacre doctrine
denot⁹ et studiosus auditus.
Dorsū autē cedri⁹ alta spes
eternorū intelligit q̄ palmā for
titudinis et patie supportat et
sustinet. Et hec alta ē q̄ ad ce
lū. i. ad celestē bñtudinē attin
git et imputribilis et imarcessi
bilis. vñ Sap. iij. dñ. Spes
illoz immortalitate plena est.
Hec latera veteris hoīs que
sūt pusillanimitas et vanitas
q̄ mūdi terroribz atqz pmissio
nibus vident et inualescūt: cō
figit atqz mortificat. Dundi
nāqz terrores atqz pmissiōes
spes eternorū euacuat et cruf
flat. Hec pectus noui hominis
hoc est spūale cōsiliū et late
ra eiusdē que sunt cōstantia et
lōganimitas viuificat et robo
rat. Residū p̄o q̄ venter et re
nes et cetera ps corpis cōfixa
est: paupertas itelligit. Hec vē
trē veteris hoīs. i. cōcupiscen
tiam: et renes. i. cōcupiscētie mi
nistriū et executiōem: crucifi
git atqz mortificat. Si autē hu
mores et brachia veteris ho
minis stultā animositatez seu
fortitudinē et patiā interpretā

ri libuerit: venter eiusdē accipi
etur cupiditas seu auaricia q̄
pprie venter impioz est insatu
rabilis. Renes p̄o et partes ge
nitales: luxuria. Corē p̄o que
et vētrē et renes sustinet et sup
portant: pena tpalis et opulēs
tia. Tibie p̄o officia erūt siue
ammistratiōes: potētie et opulē
tie subseruiētia et eas por
tantia. Pars igit cedri quam
paupertatē moraliter interpreta
mur: totū residū inferius ve
teris hoīs crucifigit atqz mor
tificat: et q̄si in tibiaz et coras
nouī hominis bifurcat. Amor
q̄ppe potētie et amor opulētie
velut corē sunt veteris homi
nis. tibiae p̄o eiusdem sicut di
ximus. Dupliciter igitur pau
pertas coras et tibiaz veteris
hoīs et pedes configit. hac co
ram deo nihil altius: sicut co
ram hoībz nihil ablecti⁹ atqz
depressus. Sicut em̄ verus
est qz qd altū est apud homi
nes: abominatio est apud de
um. sicut dicit veritas Lu. xvj.
Sic ecōtrario quod apud ho
mines abominatio est: apud de
um altū est. Paupertas em̄ vñ
dīqz de terra diffugata: celūz
sibi vēdicat. sicut legitur Bar.
v. Bñ paupes qm̄ ipsorū est

regnū celozū. Sicut 7 aq̄ clari-
 or seu purior necessario est ī
 fluuio: vel palude sublimior.
 sic 7 paup̄tas eoip̄so q̄ a luto
 7 limo diuītiarū elegantior: eo
 necessario 7 altior. Hac eadē
 nihil imputribilī? nec em̄ ha-
 bet vñd putrescere possit pau-
 p̄tas, putredo em̄ oīs de sup-
 fluo est. non habet igit vñ pu-
 trescat paup̄tas que oēm li-
 mū oēm feculentiam diuītiarū
 7 oē sup̄fluū a se penitus
 reliquit. Est etiam paup̄tas
 imarcessibilis, neq̄ em̄ viroz
 eius atq̄ vernātia de alienis
 pendet suffragiis aut fomen-
 tis, quēadmodū mundi viroz
 atq̄ floritas de terrene opulē-
 tie humore subsistit atq̄ nutri-
 tur. Merito ergo p̄pter ista-
 tria in cedro paup̄tatem intel-
 ligimus, et ps̄ illa cedri cui co-
 ꝑetibile: 7 pedes dñi affixe sūt
 diuisa in duas nec legitur nec
 credit̄ quia vna ē paup̄tas si-
 mul potētie et opulētie. neq̄
 possibile est diuītē esse quēpi-
 am potētia 7 nō opulētia, aut
 ecōuerso. Quintū ꝑo lignū
 dñice crucis cipressus fuisse d̄r
 a q̄busdā: et velut trūc⁹ fuisse
 credit̄ excavatus ad hoc vt ī
 eo pes dñice crucis figeretur,

fuit ergo fm̄ eos truncus ille
 cipressin⁹ velut basis seu pes
 dñice crucis q̄ et in defossam
 rupē infixus fuisse d̄r vt absq̄
 mutatiōe et firmiter dñice cru-
 cis patibulū supportaret. In
 cip̄so ḡ primū quia in pfun-
 do rupis seu terre latuit: hūili-
 tatem intelligimus: q̄ sp̄ late-
 bras querit 7 nunq̄ apparere
 nunq̄ in palaz esse desiderat.
 imo semp gaudet 7 latebris 7
 subesse atq̄ supportare. cū ecō-
 trario supbia v̄to portari ad
 ꝑcipitiū appetat. Si autē at-
 tendat̄ altitudo cipressi et co-
 ma eius: ipsiusq̄ come stabili-
 tas atq̄ cacumen: et medici-
 nalitas eiusdem cypressi pen-
 setur, merito in cipresso hūi-
 litas accipitur. Medicia em̄
 sp̄ritualis ab humilitate inci-
 pit, quēadmodū morbi 7 vul-
 nera a supbia. humilitatis co-
 ma opera 7 verba sunt quib⁹
 caput suū .i. christum domi-
 num humilitas exornat, sicut
 supra de pinu d̄cimus, hui⁹
 comā nulla impulsio v̄torū
 iminuit, q̄ nulli flatus adula-
 tiōis vel detractōis eū ledūt.
 Sicut em̄ flatus adulationis
 nō ledit s̄ nutrit 7 auget 7 ro-
 borat: sic flatus detractōis hūi-

litati deseruit. flatus ꝑo adu-
lationis seu etiā vere laudis
ideo hūilitati nocere non pōt
quia toto studio illaz a se reiū-
cit: ne ad eā intret aditꝝ oēs
obstruit. licet eoꝑso qꝫ in imo
est hūilitatis ab hmoi flati-
bus merito videatꝫ. pflant em̃
altissīma venti. In cacumine
ꝑo coma cꝑressi se colligit. qz
oīa bona sua ad vnū datoreꝝ
deū attribuendo colligit hūi-
litas: vel totus ꝑfectus eiꝝ di-
minuēdo z angustādo ꝑficiatꝫ.
cū ecōtrario supbia spargen-
do se ac dilatando forinsecus
et ab vno oīm bonoz datore
recedēdo vaneſcat et euacuetꝫ
interius. Congruit aut hūili-
tati dñice crucis portare pati-
bulū ad līterā. eoꝫ legiꝫ. h. ad
ꝑbil. Humiliauit semetipm
factus obedīes patri vsqꝫ ad
mortē: mortem aut crucis. sed
etiā qz ipsa est totiꝝ xpiane rel-
gionis que vsqꝫ tota crux est
et vt ait Hiero. tota martirꝝ
fulcimentū. Nemo aut dubi-
tat qn crucē pñte z discipline
z martirꝝ z clauſtri z castimo-
nie portet humilitas. Ois em̃
spūalis ascensus ab imo sur-
git hūilitatꝫ. Ista qnqꝫ ligna
a qbusdam in ipso crucis dñi

ce patibulo fuisse creduntꝫ. qā
de istis qnqꝫ lignū dñice cru-
cis ostēditꝫ. licet ipa dñice cru-
cis integritas ex cedro stāte z
palma trāſuerſa fuisse celebri-
us credatur. cetera em̃ tria li-
gna nō ad tormentū: sed ꝑpter
dictas causas addita dicuntꝫ.
A qbusdā tñ ꝑncipale lignū
dñice crucis arbor illa sciētie
boni z mali creditꝫ. A qbusdā
etiā ficus: quia arborē illaz si-
cū fuisse creduntꝫ. eoꝫ Adam
sub illa videatꝫ esse de ꝑhēsus
et de folijs eiꝝ verēda sua ope-
ruisse. Siue aut hoc siue illud
sit verꝫ: bene cōgruit cruci ꝑ-
nitētie z discipline. Inde enī
veteri homini erigēdū est pa-
tibulū vnde ipse nouo hōi cul-
pe extruxit patibulū: vt suspē-
datꝫ Aman in patibulo quod
pauerat Wardocheo. sic le-
gitꝫ Hester. viij. Et ꝑꝑrio gla-
dio caput Bolie abſcindatꝫ. si
cut legiꝫ in ꝑmo Regū. xviij.
Et ꝑꝑrio pugione caput Ho-
lofernis. sic legiꝫ Judith. xij.
Aman em̃ interꝑtatꝫ iniquus
seu coangustās seu cōprimēs
aut coangustatio mea. qd to-
tū veteri homi ꝑgruit. War-
docheꝝ ꝑo amare ꝑterēs in-
pudentē vel amara contritio

impudencie, qđ et penitenti et penitentie euidenter cōgruit. Penitens em̄ est amare pterēs impudentē, i. veterē hoīem, et penitētia est amara p̄ritio impudentis, i. eiusdē. Culpā iō patibulū vocamus qz in ea cōfigit et morit̄ nou⁹ hō. Si poficus fuerit arbor hmoi mīstetrijs et tropologijs optime cōgruit. Inter arbores em̄ fructuosissima est ficus: nec quāz habet suauitatē fructus eius. Crux autē dñsica fructum salutis yberrimū mundo attulit. Sed et crux ipsa pñe tantam habet ybertatē atqz fertilitatē fructuū: vt p eam recōpensetur sterilitas. Huic arbori in folijs maria est aspitās. Verbum em̄ crucis plus aspitāt, auditu suo stult⁹ ingerit qđ ipsa crux penitētie penitētib⁹. Generalr autē verū est q vna queqz virt⁹ veter⁹ homis fm̄ aliquā ptem crux est. Totus autē cet⁹ virtutū crux vna ē veteris hoīs, maxime autē virtutes ille qz officiū est psecutio veter⁹: sicut oēs ille q ad disciplinā p̄tinent. Figurā autē dominice crucis iuxta misterij euidenter exp̄ssit colūna ignis et nubes in, xliij. Exo. Ignē em̄

habuit et tribulatōis et lumis. Lumis qđē q̄tum ad eruditionē nō solū fidei sed etiā misteriorū et tropologiā. Tribulatōis: qđ ad diaboli q tris turatus est sub eo, sicut legit̄ Esa. xlv. Triturabit inqt mo ab sub eo et extēdet manus suas sub eo quāadmodū extēdet natās ad natādū. Ibi em̄ anthe⁹ cecidit sub hercule, qā et serpēs terra nutrit et de terra sulcimentū roboris et nutrimentū habet p̄cti. in alto sc̄git occidēdus fuit. Habuit et nubem ad ymbraclū electorū, vñ in ps. scapulis suis obūbrabit tibi. Et Lant. ij. Sub ymbra eius quēz desiderabā sedi. Ymbraclū igitur et abest tribulationū et p̄cupiscētiā p p̄tēplationē sub ea sedē tibi. Habuit et nubē qua diuinitatis glia tegeret: et iudeorū p̄fidia cecaret. Cōgruit autē et ista p silitudinē cruci pñe et discipline. Prout autē crucem culpam diximus: q̄tuor in ea brachia attēdenda sunt. Primum supbia siue p̄sumptio q in deū miser p̄ctōr se egerit, fm̄ qđ dicit̄ Eccl. x. Intitū om̄is p̄cti supbia. Secundū impudentia qua faciē dñi et conspe

Capitulum

XXXII

etū dñi nō veret. vnde Eccl̃s. viij. Nō sit bonū impio z nō plongeñ dies eius: sed quā si ymbra tranſcāt q̃ nō veretur faciē dñi. Terciū brachiū est laxitas et remissio anī q̃ leuissimē molestie tētatōnis tam turpiter tamq̃ viliter succūbit. Quartum brachiū audacia q̃ deus iudex iustissim⁹ et eius iusticia p̃tēnīt. Debuīt em̃ et hūilitate se cōtrahere. z timore cōprimere. z magnificētia animi p̃tra p̃ctm̃ se erigere. z pudore obnubere. Ex q̃b⁹ quatuor crux gr̃e cōpīgit in qua om̃is culpa latrocīnans ex integro cōfigit̃. Qm̃ aut̃ crux signū dicit̃ z in signo thau p̃figurātū. que l̃ra figuram crucis p̃mitiūā apud hebreos indubitatē habet. z p̃pter hoc q̃ signo crucis insigniēdi essent q̃ diuini iudicij vltionem euaderēt: ipsa crux similitudine: sat̃ insinuat Ezechiel. ix. Signa inq̃t thau super frontes vīroz gemētū et dolentiū sup̃ cūctis abominatōib⁹ que sunt in medio ei⁹ hoc est ciuitatis. et post panca subiungit. transite p̃ ciuitatem sequētes eū z p̃cutite: nō parcat oculus vester: neq̃ mi

sereamini senem: adolēscētulū et virgīnē puulū et mulieres interficite vsq̃ ad internitōēz. Qm̃ aut̃ sup̃ quem videritis thau ne occidatis. Ex q̃b⁹ tribus brachijs thau illud spūale cōstruat̃ satis apparet ex eo qd̃ dicit̃. sup̃ frontes virozū gemētū et dolentiū zc. Tres em̃ sunt molestie p̃prie virozū sanctorū sup̃ abominatōibus peccatoz. Prima ē zeli fr̃ixio seu fr̃icuratō de cōspecta delictumelia. de q̃ in eodē ezech. iij. Sume tibi sartaginē ferreā. Sargago em̃ ferrea iuxta expositōnez Greg. nihil aliud est q̃ p̃scia zelo rectitudis feruida. De hoc eodē psalmista. Nōne q̃ oderunt te dñe oderā. z sup̃ inimicos tuos tabescebam. Et alibi. zelus dom⁹ tue comedit me. Primū ergo brachium hui⁹ thau: fr̃icuratō est z ardor sancti zeli. Secundū brachiū dolor ē z molestia cōpassionis. De q̃ ap̃ls in. xj. secūde ad Cor. Quis infirmus z ego nō infirmus. q̃ scandalisat̃ z ego nō vroz. Et ad Gal. iij. Filioli mei q̃s iterum parturio: donec formet̃ christus in nobis. Tercium p̃o brachiū est dolor ipse p̃prie

orum peccatorū. vel dolor de
dilatione amplexuū ipsi⁹ spō-
si. Istud est thau pprie christi
ane religiōis signū certissimū
imo veritas ipsa. et hec ē crux
pprie xpiana ex cui⁹ portatōe
xpi imitatores ⁊ filij sum⁹ ma-
time hāc em ipse ⁊ matie ⁊ ma-
ximā pertulit q̄ ad duo prima
brachia. Tercū pō potuit in
eo esse dolor ⁊ molestia passio-
nis seu ardor ⁊ angustia desi-
derij q̄ redēptionē nostrā de-
siderabat. Unde ipsemet Lu-
ce. xij. Baptismo habeo ba-
ptisari ⁊ quō coartor vsq; dū
pficiatur. Hoc signo q̄ insigni-
ti sunt xpm dñm yltorem nō
sentient. Hoc est signū atq; si-
gnaculū quo oīs dei moneta
imprimi^r ⁊ signatur. Demē-
to quia omnis numus xpia-
nitatis crucē habet visibilem.
sic necesse est oēm diuine mo-
nete numū thau istius hñe in
signū. Alioqn ad diabolice p-
cussuram monete ptinet. Ve-
eis q̄ non solum carent hñōi
signaculo. sed etiā cōtrariū si-
gnaculū caracterez. s. bestie si-
gillante ⁊ impmēte diabolo
susceperūt. sicut legi^r in xiiij.
Apocal. Hoc est signaculū q̄

pbēda celestis tribuitur ⁊ ma-
rellum quo omnis pauper in
celesti hospitio et refectorio re-
cipitur. Qui igit reculas bu-
iusmodi signaculum tui: abij-
cis non ipsum solum signacu-
lum sed cū eo pbendam cele-
stem et elemosine celestis bñ-
ficiū perdis. Attende quā-
ta cōtumelia regi celorum in-
fertur dum signaculum eius
confringit: abijcitur: ⁊ de mo-
neta eius abradit: et de eius
ere diabolica moneta pcutit.
Eius es omnis natura est: cur
de natura tua q̄ vtiq; dei mo-
neta est in ipsa percussura vel
cunea imaginis et similitudi-
nis eius monetata signaculū
similitudinis eius audes ab-
radere. et in eadem que vtiq;
es dei est: diabolice turpitu-
dinis non vereris imprimere
pcussuram. Crux autē clau-
straliū spiritualis velut ex tri-
bus brachijs paupertate spi-
rituali ⁊ castimonīa spiritua-
li ⁊ obediētia spūali cōpingit
Est autē paupertas spūal: spūal
possessiōis abdicatio. spūalez
possessiōē ppriā volūtate ⁊ p-
prium sensus accipim⁹. Sicut
non solum mēbra ipsa corpis

sed etiā dona grāz si q̄ sūt in-
 terius: abdicāda est eis eorū
 pprietas atq; dñiuz, vt quēad-
 modū mēbra in corpe nullū
 officioz suoz sibi appropriēt.
 Ne igit putes te monachū eē
 o claustralis q̄ vel sensum vel
 volūtātē ppriam adhuc possi-
 des: vel aliqd donoz tuoz ti-
 bi approprias, omnia em̄ do-
 na ad vtilitatē toti⁹ corpis ec-
 clesie singul⁹ fidelib⁹ velut mē-
 bris naturalia officia sua cō-
 modata sunt: nō appropriate
 donata. Deu q̄t iuenies apo-
 statas q̄ paupertatē spūalem tō-
 sura ⁊ habitū mentiunt̄ exte-
 rius, ⁊ diuitijs spūalibus am-
 plissimis refectissimi sūt inte-
 rius. Et vt de alijs taceamus
 si q̄s est sciōlus inter fratres:
 nō vt oculus visum toti cor-
 pori et mēbris singulis sciam
 illā habet toti cōuentui ⁊ fra-
 trib⁹ singulis: s; eā sibi appro-
 priat: nō attēdens q̄ furti re⁹
 est in fratres: dum rē cōez fra-
 trib⁹ solus possidere presumit
 cū cōionez scie quēadmodūz
 visus ⁊ luminis exēpla natu-
 re p̄dicēt, ⁊ appropriatiōez bu-
 iusmodi vniuerse nature lar-
 gitas ⁊ cōicatio dīstet. Quis
 em̄ vnq̄ vidit solē vel vnū ex
 innūerabilib⁹ radijs suis sibi
 retinentē. Deu q̄t h̄mōi pprie-
 tarios scrutator renū ⁊ cordi-
 um inueniet xps dñs et sepul-
 tura asini cōdenabit. Ut autē
 ad vnū dicam⁹: nec teipm h̄re
 oibes o frater. s; haberi poti⁹
 ab alijs, sicut nullū mēbrū in
 corpe seipm p̄sumit possidere
 sed poti⁹ velut ex naturali of-
 ficio studet alijs mēbris sub-
 seruire. Nec est pprietas quaz
 vix imo quā nec etiā ej̄cit ex-
 tremā p̄fessio, q̄s em̄ audiuit
 vnq̄ claustrales sup h̄mōi cō-
 fitentē. Castimonia p̄o spūa-
 lis q̄ ⁊ alloq̄a ⁊ amplex⁹ ⁊ oscu-
 la et etiā ipa spūalis cōmixtio
 soli celesti sponso seruant̄: vti
 nā vel in paucis inueniat̄. Al-
 locutiōes cogitatiōes sunt q̄ si
 male sunt diabolice allocutiō-
 nes sūt. Desideria p̄o: amplex⁹
 ⁊ delectatiōes citra p̄sensuz
 oscula cordis sunt. Delectatiō-
 nes p̄o p̄sensuz aut opis cō-
 mixtiōes sunt spūales atq; cō-
 cubitus. Deu quot adulteris
 nos amplex⁹ et oscula q̄t die
 a nobis habēt adulteri. Quē
 cūq; em̄ nō recte desideram⁹:
 velut adulteros amplectimur
 et dū in eis delectamur: iocu-
 lis ipsius sponsi celestis oscu-

lari adulterus; nec erubescim?
nec veremur. Q^d si vsq^{ue} ad cō
sensum turpitudine pducit: ve
raciter illud nobis obijcit q^{uo}d
legit Esai. lviij. Iuxta me di
scoopuisti: suscepisti adulterū

Obediētia pō spūalis in du
obus cōsistit. in hoc scz vt de
us solus habeat mgr̄ intelle
ctus z dñs affectus. vt vera
citer ei dicat: mgr̄ et dñe. sicut
ipsemet dicit in. xiiij. Jobānis
Vos vocatis me magister et
dñe z bene dicitis: sum etenim.
Qui ḡ intellectū suū xp̄i ma
gisterio totalr subdidit vt ei
penitus credat: exultans opi
niones z p̄dictiones hoīm
z p̄prij sensus obmurmuratio
nes calcās atq^{ue} pessundās: q̄
dñio eius z iungio totū se tra
didit: hoc est volūtate eius et
bñplacitū ex toto induit eru
tus. p̄prij hūc spūalr atq^{ue} ve
raciter obediētē cēsem^{us}. Ela
ui pō q̄b^{us} p̄fixus fuit xp̄s do
minus tres tñ fuisse credunt
Qm̄ aut̄ ad hoc clauī manib^{us}
eius et pedib^{us} infixi sunt vt p
eos infixus z immobilis adbe
reret cruci z teneretur artius.
Quid clauis h̄mōi m̄stice fi
guratū fuerit nobis insinuat
Cruci igit̄ oī aut p̄prij volū

tate aut necessitate affigimur.
Necessitate q̄dem cruci p̄sen
tū erūnaz q̄s nobis heredi
tarias z naturales Adā fecit:
quas etiam si vellemus effu
gere nō possemus. Volunta
te pō vnicuiq^{ue} tribulatōi quā
spōte assumim^{us}: z naturali vt
ita dicamus cruci supponim^{us}
qualis est crux religiōis. Nihil
ḡ rectius clau^{is} i pte ista ac
cipit q̄ necessitas. quia nihil
h̄mōi cruci tenacius nos affi
git. Et ista necessitas ē triplex
Pr̄ma naturalis vt diximus
que z p̄ditōis est. Sc̄da infl
cta z violenta. q̄lem martires
in p̄tutē cōmutauerūt. q̄les ex
piunt q̄uidē q̄ in manus ho
stium aut alia p̄cula incidūt.
Tercia est necessitas debiti.
de qua loquit̄ aplūs in. ix. p̄
me ad Cor. Nā si euāgelisa
uero nō est mibi gl̄ia: necessi
tas em̄ mibi incūbit: que vti
q^{ue} necessitas ē debiti Et hec ē
necessitas assumpta atq^{ue} spō
tanea. De q̄ etiā dicit Ambro
si^{us}. qz vouere volūtāt^{is} est: red
dere necessitat^{is}. Tribus his
clauis triplic^{iter} necessitat^{is} mul
ti hodie configuntur. Verū
quia de clauis domice crucis
agimur. et in vnaquaq^{ue} dñi

ea cruce tres clauos eē neces-
se est, nībīl autē magis nos af-
figit oī cruciatui quē ppter de-
um assumimus: sed nec aliter
cruz dñica est nisi assūpta fue-
rit aut volūtaria q̄s amor et de-
siderium. Et hic q̄des triplex
debet esse oībus dñice cruz
imitatoribus. Primus amor
est diuine glie et honoris. Se-
cundus amor est bñplaciti il-
lius. Terci⁹ est amor placēdi
ei. His em̄ trib⁹ causis oīs
cruciat⁹ subeūdus est aut su-
scipiendus, s. vt deus per ipm
glorificet siue honoret, vt dei
bñplacit⁹ impleat, et vt deo
placeat. Qui trib⁹ his clauis
cruce sue affix⁹ est: dñice cruz
imitatorē pfectum se gaudeat
Possumus et intelligere cla-
uos iuxta p̄b⁹ Salomonis
in vltio Ec̄s sacra eloq̄a. ver-
ba inq̄t sapientū q̄si simili et
q̄si clauī in altū desiri. Sacri
em̄ eloquijs in eis q̄ pñe et di-
scipline sunt ceterarūq̄ p̄tū
tū fideles cōfigunt hoc est cō-
firmant. Clauī p̄o amoris ad
singula crucis brachia aptan-
da sunt. His autē excursis de
dñice crucis figuris: lignis at-
q̄s misterijs Reuertamur ad
narrationē Nat̄bei (Et post

q̄s inquit illuserūt ei: exuerunt
cum clamide et induerūt vesti-
mēt ei⁹) Distice p̄o clamis
coccinea penalitas pñs est q̄
et vestucas pene dñ: q̄ et totum
xpi corpus mysticū qd est ec-
clesia a p̄mo iusto vsq̄ ad no-
uissimū induit, sed ad crucem
ea ipsa exuit, qz totus cet⁹ ele-
ctorū cuius ipsa figura erat: p
cruzē quā p eo p̄ulit ab hu-
i⁹ inmodi sanguinolēta pena-
litate exuit et liberat. (Et exi-
uit baiulans sibi cruzē) vt ait
Iohes Mirabilr statū exp-
mens pctōris q̄ de ciuitate ec-
clesie p tentationē exiens: pō-
dus p̄p̄ij pcti velut patibulū
in q̄ p p̄sensum cōfigat: quasi
hūeris cordis gestat. Dēeniz
pctm vt supius dixim⁹ cruz ē
nouī hoīs atq̄ patibulum: et
in ea miserabiliter morte pessi-
ma clauis desideriorū suorum
cōfix⁹ morit. Attēde miser pec-
cator qd hūer⁹ cordis tui per
suggestionē imponit diabol⁹
dū pctm suggerit, vtiq̄ ipsū
patibulū cui te p cōsensum af-
figat. Heu q̄nto labore et do-
lore hmōl cruzē multi pecca-
tores portāt Nōnulli em̄ sub
eius onere q̄si lōgitudine labo-
ris fatigati et onere ipso cruzē

fracti deficiūt. Hi sunt q̄ lon-
gitudine tentationū q̄si defa-
tigati deficiūt z q̄si exanimēs
suspēdunt. Ip̄az ḡ crucē quā
tibi parat z būeris cordis tui
imponit diabolus: ip̄m reper-
cure: cōuertēs eam in clauam
herculis. quēadmodūz z xp̄s
dñs fecit. Vide q̄ nō ali⁹ est
fabricator vel carpētari⁹ hu-
iusmodi patibuli q̄ tuipse. nō
alius portitor eiusdē. non ali⁹
faber clauoz. z oīno nō alius
crucifixor seu tortor tuip̄sius
q̄ tuipse. Destrue ḡ patibulū.
dispe clauos. aut potius ve-
lut alter mardocheus aman i
patibulo suo suspēde. Dis igitur
suggestio nihil aliud est q̄
extruēdi patibuli: portādi: fa-
bricādi clauos: z seip̄os cru-
cifigēdi suasio. Attēde igitur
qd̄ tibi p̄ suggestionē loquat̄
diabolus et qd̄ suadere inten-
dat. z q̄ insanū ac dementissi-
mū reuera reputet illū cui ta-
lia audet suggerere. Similr
z p̄sonā in eodēfacto xp̄s do-
minus exp̄mit penitēns. Exit
igit̄ penitēs de ciuitate babi-
lonis: baīulās sibi crucē p̄nie
vel p̄ timorē ip̄am crucem in-
fernalis patibuli. sic exit tota
factio maloz z totus cer⁹boz

norum. Qd̄ autē supaddit
Mathe⁹ (Exētes autē vide-
runt hoīem cyrenēz de villa
illa noīe symonē: hūc angari-
auerūt vt tollerēt crucē eius)
Simō iste d̄ villa venēs: po-
pulū gētilē significat. Simō
em̄ interpretat̄ obediēs. hūc ḡ
ip̄osuerūt crucē Jesu qz et ob-
probriū crucis p̄ fidē suscepit
et fructū q̄tidie p̄cipit. Intelli-
git̄ autē p̄ simonē qz in auditu
auris obediuit. hic de villa. i.
de exteriori vel seculari puer-
satōne veniēs in ciuitatē eccle-
sie: angariat⁹ crucē xp̄i porta-
uit. nō q̄n p̄ maiori pte crucē
xp̄i p̄ fidē sp̄ote suscepit. s; q̄a
sapientes gētiū et idolorū pōtifi-
ces miraculis suadētibz z tur-
bis cōpellētibz fidei xp̄iane
subiecti sūt. Signat autē simō
iste moralr eos q̄ crucē quācū-
qz vl̄ cōpulsū seu iūti aut cum
tedio z obmurmuratōe por-
tāt: q̄les mltos penitētes cōspi-
ci⁹ q̄ rubore poti⁹ ad cōfessionēz
z alia q̄ p̄nie sūt ip̄ellunt q̄ ac-
cedāt. Tales sūt z mlti claustra-
liū q̄ crucē religiōis sola erube-
scētia viciū: n̄ amore sustinēt. z
generalr oēs illi q̄bz xp̄i iugū z
xp̄iana puerfatō molestā ē z te-
diofa. hi sūt q̄ n̄ crucē sibi baīu-

Capitulū

XXXIII

lant: q̄ sibi crucē pdesse nō cupiunt, sed saltē p crucē mūdo nō displicere affectāt. Hi sūt qui veteri hōi et diabolo: latronibz cruce morteqz dignissimis ipm crucis patibulū arcem munitōis fecerūt atqz p̄sidiū, imo latrocinādī latibulū cruce cū forinseca latrones abscondūt h̄mōi. Tolle de falso monacho vel clerico tōsurā z habitū: z videbīs veteris hominis latronē manifestissimū. Cruces portauit dñs iesus vt in ea latrones istos occideret. Isti s̄o vt ea nouū hōiem occidāt et latrones istos ptegāt. Qui silem in latronibz lralibz quidie p̄spicimus: q̄ ad hoc solum se cruce signant vt p̄uilegio crucis se ptegāt, vel latrocinia sua ipso signo crucis abscondāt: tātoqz licenti⁹ latrocinent, vtpore p̄uilegio crucis q̄si armati: z signo sc̄itatis occultati. Sic igit̄ monachant̄ aut clericantur spūales latrones q̄ nō intrāt p ostiū, vt habet, x. Joh. Et in ecclia dei q̄runt que sua sunt tñ. Disti ce s̄o illud attendendū est q̄ xps dñs pmo crucez suā portauit z habuit eā indubitāter oneri, postmodū s̄o occurrēs

symō p eo portauit. Sic oīs crucis inītia on⁹ hñt atqz molestia, sed aduentēs obediētia z si suauitatē atqz delicias cruci nō ingerit: on⁹ tñ portatōis tollit z leuē facit ipam crucem postmodū s̄o suauē z delicio sam vt port⁹ ipsa portet nouis sime q̄s portet. Tūc em̄ cruci veraciter affixi sum⁹ z ipa nos portat cū eaz amam⁹. Primo s̄ portat cū onere, sc̄do leuiter tandē suauiter. Et verius tūc portat qñ clauis amoris i ea fixi fuerim⁹. (Et venerūt ilo cū q̄ dicūt golgata qd ē caluarie loc⁹) Caluarie loc⁹ ille iuxta lram dicebat, qz caluarie, i. decaluata capita dñagatorū et decollatoz ibi videbāt. Distice s̄ loc⁹ caluarie mūd⁹ iste ē i q̄ capita decollatoz, i. corda maloz decaluata. H̄ ē ornatu rectaz cogitationū z affectio nū nudata iacent: z horredūz sui spectaculū faciūt vidētibz. Ibi ei iacet corda vbi gladio tētatōis a diabolo lictore p̄clsa: p sollicitudinē z amorē seu p̄fessū mortifex ceciderūt. Totū qd est ipse: totū qd extra ecclēsiā, licetū electoz: locus caluarie est: totū est resp̄sū z optū capibz z alijs membris mu-

tilatis reproborū: ita vt pedē
corpīs nisi sup mēbra hmōi p
cisa atqz mutilata figere n̄ pos
sis. Vbi enī est vel pugillus
terre in q̄ aut pes cordis ali
cui? .i. amor, aut oculus, .i. sol
licitudo, aut auris, .i. audiendi
purigo, z ita de mēbris alijs
nō laceat, vbi enī nō sūt spar
sa viscera z mēbra intima re
proboz. Proiecit enī intima
sua in vita sua, vt legit Eccl̄, x
Et oculi stultoz in finibz ter
rescunt legitur Prover, xvij.
Sic strata est via mundi isti
us et hmōi floribz resp̄sa capi
tibus suis, .i. cordibz spūaliter
decollatoz, et mēbris interio
ribz spūalr mutilatoz, sed ista
cecis z furiosis horrorez non
pariūt: volucres z feras infer
nales poti⁹ attrahunt, ideo z
gregarij ibi circūvolāt atqz cō
ueniūt, sicut legit in, xij. Esa,
et in, xxxij, eiusdē, vt sup lo
cuti sumus. Et eis igit q̄ di
pinus manifestū est oēm mō
struositatē vicioz nihil aliud
esse q̄ exercitiū diabolicū: ad
ducendū miscz spūalr in cal
uariam spūalem. Indignare
q̄ o fidelis dum adhuc inno
cens es ad decollatōez vl mu
alatōem p̄trabi. Ecōtrario

ho p̄ntē locus caluaria est, lo
cus iste auditoriū est cōfessio
nū, ibi videres si spūalibz ocu
lis p̄ditus esses tot acervos z
tātos mēbroz veteris homīs
Ibi enī mēbratiz discerpitur
gladio spūs q̄ in sacramento cō
fessionis opat. Ibi ali⁹ aurez
amittit q̄ scz auditū maliloq̄
rum deponit. Ali⁹ oculos: q̄
p̄cupiam oculorū a se p̄cidit.
Ali⁹ pedes, .i. prauas affectio
nes sibi ascidit, vel vagos di
scursus z illicitos gressus co
hibet. Iste locus terribilis est
z horredus latronibz, iustis au
tē z electis gratissim⁹. Solga
ta etiā loc⁹ extreme et vniuer
salis dānatōis accipi p̄t. .i. in
fernus: ad quē tota factio re
proboz de ciuitate ecclie cie
cta: cū cruce iniqtat⁹ p̄rie no
uissime suspēdenda incessan
ter ducit. Potest etiam intelli
gi omne p̄ctm caluaria, quia
in eo oīs p̄ctōz xp̄o dñō capi
te p̄uatur. Vel caluaria iuxta
misteriū locus ipse ad l̄ram ī
q̄ xp̄s dñs caput electoz z nu
dus pepēdit ad l̄ram, et capil
lis spūalibz, .i. electis primiti
uis atqz indeis nudatus ap
paruit, z ita nō caput sed cal
uariā nudam potius se ibi ex

bibuit. Subiungit Johā
 nes (Ubi et euz crucifixerūt)
 Distice in caluaria .i. mūdo
 psonalr crucifix⁹ est: et spūali
 ter in mēbris rei z noīs quon
 die crucifigit. Unde Apoca.
 xj. Et iacebūt corpa eoz i pla
 teis ciuitatis magne q̄ vocat^r
 spūalr sodomā et egipt⁹ vbi
 z dñs illorū crucifix⁹ est. Cal
 uaria igit mūdi ciuitas acci
 pit. Quāit ipse crucifigat in
 mēbris veri noīs: testis est ip
 se q̄ dixit ad Petrū, venio ro
 mā iter crucifigi. Tot igit ha
 bet hodie crucifixo: q̄t ha
 bet suor psecutores. Et ex eo
 qd̄ ipsemet dicit supra in. xxv
 q̄s diu vni ex minis meis feci
 stis: mibi fecistis. Atroci⁹ au
 tē ipm crucifigunt q̄ suos cru
 ci peccatorz affigunt. z hoc tā
 to atroci⁹ q̄nto crux culpe q̄s
 crux pene atrocior est. Quāit
 oēs illi qui in pctō sunt cruci
 fixi sunt: testat dñs osee. x. Cō
 fix⁹ es in vīs tuis. Aliter cru
 cifigit dñs vel cōfigitur q̄n ei
 mīstroz suor stipēdia subtra
 hūnt. sicut ipsemet dicit p ma
 lachiam in. iij. Si affiger hō
 deū qz vos cōfigit me: z dixi
 stis. in q̄ cōfigim⁹ te in deci
 mis z primitijs et in penuria
 vos maledicti estis z cōfigit
 me gēs tota. Moraliter po
 pctōz cruci pctōz suor affigi
 tur: dum p cōsuetudinez q̄si p
 quandā malleatōez pctōz su
 oz desideria velut clauī eidez
 p̄fūdī⁹ z arti⁹ ifigunt. Et adu
 latores etiam hmoi crucifixo
 res dicimus q̄ miseros pctōz
 res pctis suis q̄si clauīs amo
 ris affigūt. Hi sunt atrocissi
 mi diaboli satellites z lictores
 tantoqz atroci⁹ in pctōres cru
 cifigēdo seuiūt interius: q̄nto
 dulcius eis blādiunt^r exteri⁹.
 Christi po crucifixo: q̄daz
 q̄dāmodo ecclīe dei coci fue
 runt z vitulū illū saginatus et
 agnū pinguisimū verū cruci
 fixerūt: z pascēdo electorū ce
 tui ad ignem assauerūt. Pe
 nitens po nō soluz cruci pnie
 admonēd⁹ ē: sed assandus vt
 ex amore eidē se teneat. Quia
 po clauo q̄ pedes dñi crucifi
 xi sunt: sunt etiā innici: virtus
 sp̄ci i eo merito accipit q̄ et pe
 nitētē supportat z sustinet z cru
 ci pnie immobilr adherere fa
 cilit z tenere. In extensioe bra
 chij latitudo cbaritatis. In cō
 fixioe manū p̄seuerātia z im
 mobilitas bñficientie z largi
 tatis domini saluatoris. a qua
 nec ipos crucifixo:res exclusit
 p q̄bus in ipsa passiōe orant

Sicut igitur vltimo brachia neque
 uit extendere: sic largiorē vlti-
 miorē sinū charitatis nō potu-
 it pādere, bñficentie etiā et lar-
 gitiōis sue dñideria fortissima
 pforatiōe manū lucidissime
 demonstrauit. Nihil enī de bo-
 nis q̄ a patre accepat sibi reti-
 nere vltimo manibz suis herere de-
 creuit: q̄s ineffabilis sūt chari-
 tas et largitas pforauerūt. De
 illo solo verū est ad lram q̄ p
 nimia largitate man⁹ habuit
 pforatas. Tūc impletū est qd
 dicit in vlt. Prouerb. *Man⁹ su-
 as aperuit inopi et palmas su-
 as extendit ad paupes.* Tor⁹
 igitur fodi voluit ager ille plen⁹
 cui bñdixit dñs, sicut legitur
Gen. xxvij. et Esaie. ij. Absco-
 dere in fossa humo, Et ipe te-
 stat in ps. *Foderunt manus
 meas et pedes meos.* Tor⁹ igitur
 tur fodi voluit vt nobis tor⁹
 fructificaret. Tor⁹ assari volu-
 it agn⁹ ille sacratissimus vt ni-
 hil ex eo crudū comederem⁹,
 sicut ipe pcepit in, *xij. Exodi.*
 Tor⁹ pati voluit vt totū eccie
 corp⁹ cōpassus doceret. Tali
 cōpassiōis totū voluit attinge-
 re vt nihil de morbo in corpe
 remaneret eccie. Totus etiā
 pati voluit vt totū veterē ho-
 minē crucifigeret et nihil in eo

a culpa vacare ostenderet: sicut
 in corpe nihil vacauit a pena

Penitētes etiā i h̄ edocuit
 vt a sūmo p̄tice cogitaciōis vlti-
 mō ad extremū pedē opatiōis
 totalit̄ eos occupet tormētum
 penitudis. Eo igitur vsq̄ se extē-
 dit infectō lāguoris. Sicut igitur
 tot⁹ dñi fili⁹ abiit in p̄ciū n̄re re-
 dēptiōis: tot⁹ i sacrificiū n̄re re-
 cōciliatiōis: tot⁹ i remediū n̄re
 sanatiōis: tot⁹ in cibū n̄re refe-
 ctiōis, sic totū corp⁹ eccie: vt
 vnusq̄sq̄ eū imitari volētium
 p⁹ ipm abeat put p̄fessioē sue
 agruerit. Nihil ei aliud ē p̄nā
 q̄ penitētiā imo captiui redem-
 ptio et offensi recōciliatio et eg-
 rantis sanatio et cibi suauissimi
 deo p̄patis q̄si agni vel hedi i
 veru p̄nā assatio. q̄ male p̄fi-
 xi sūt i cruce sua q̄ nec p̄ horā
 i ea remanēt: q̄ tā sepe d̄ ea de-
 cidūt: aut forte adō putridi sūt
 vt eos clauata n̄ teneat. Hec
 q̄t videbis bñdī q̄ in sc̄to die
 pascētes cū xp̄o dño crucem
 ascendant, sed in ipso die pa-
 sce ab ea p̄ infirmitatem deci-
 dunt vel p̄ v̄solentiā se abrū-
 punt: Contra dei iusticiā faci-
 unt q̄ de iusticia et iudicio pe-
 nitētiā suspēsos depēdēt. q̄s
 h̄ p̄tra foretēz iusticiā audeat
 attentare vt ab ea damnatos

atq; suspensos p̄sumat depen-
dere. Qd si videat indultum
latronib; visibilibus (licet nō
sit) vt se de cruce post suspē-
sionem si possint eripiāt, nulli in-
p̄cessum est vt latrones d̄ cru-
ce depēdat vel deponat. Hāc
infuriā diuine iusticie et iudi-
cio irrogāt q̄ a pagenda p̄nā
q̄libet mō penitētes abstrahūt
z auertūt. Illos em̄ de cruce
p̄nā cōtra dei iusticiam z iu-
diciū deponunt, horribilr au-
tē z miserabiliter in cruce sua
pendent: imo totalr in ea con-
fict et extensi sunt. Quidā em̄
solam manū alteram in cruce
sua affixam habent: toto resi-
duo corpe extra crucem posi-
ti, q̄dam solo capite, q̄daz so-
lo pede. Hi sunt q̄ vlt̄ particu-
lariter in penitent, vlt̄ partem
solā discipline: aut religionis
quā p̄fiteretur habitu solū mo-
do seruāt. Hi nō attendūt q̄
christus dñs tor̄ in cruce pe-
penderit, nec aduertere volūt
q̄ patibula nō latronū mem-
bris q̄ magis mutilatiōe indi-
gent, sed ipsis latronib; erigū-
tur. Alij p̄o incuruati nō ex-
tensi in patibulis suis pēdent
Hi sunt q̄ tribulatōem peni-
tentie seu discipline: seu crucis

alterius cum tristitia sustinēt
cum poti⁹ spe erigere se debe-
rent: z malcari z gaudio dila-
tare. Hoc em̄ qd oīno sua
der doctrina xp̄iana scz in tri-
bulatōe leuare caput et se per
spem erigere z gaudio dilata-
ri. Vñ, In tribulatōe dilata-
ti mihi. Et dñs Lu. xij. His
aut fieri incipitib; leuate ca-
pita vestra. Et apls in. xij. ad
Ro. Spe gaudētes: in tribu-
latione patiētes. Qui igit in-
curuant tristitia: ad extensio-
nem xp̄i dñi respiciāt z dilata-
tionem, de qua ip̄emet dicit.
Dinūerauerunt oīa ossa mea
q. d. adeo in cruce extensus suz
vt ossa mea dinūerabilia ap-
parerent. Nō est igit imitator
dñice crucis q̄ passus incur-
uat tristitia atq; p̄trabit. Ve-
stigia igit dñice passiōis seq̄n-
da sunt sicut dicit Pet̄ in. ij.
p̄me canonice sue Christ⁹ pas-
sus est, p nob vobis relinq̄ns
exempluz vt seq̄mini vestigia
eius. Q̄ aut nudus pependit
indicat: qz in illo miscōie sue
cōmertio q̄ p̄cio suūpsi⁹ mun-
dum mercabat: noluit estima-
ri ex phaleris: z q̄ solus in sta-
tera crucis appendere suffice-
bat mundi p̄cium, z qz nō ali-

und recōciliatio nostra require
bat q̄ oblationē eius ⁊ sacrifici
um, Audū igit̄ se obtulit dei
patris aspectui, gratissimū q̄
dē spectaculū qz p̄ seipm deo
p̄fī erat acceptabilissim⁹. Uñ
⁊ ap̄ls in, vii, ad Heb, Acce
dens p̄ semetipsum ad deū.
Distice ꝑo nudus pependit
qz veste poti⁹, i, iudaico p̄lo p̄
infidelitatē nudatus erat, nec
dum nouā vestez, i, ecclesiā de
gentib⁹ sibi texuerat. Hora
liter ꝑo sicut supra dixim⁹ q̄li
ter reprobī in cruce p̄sentium
tribulationū tā pendeāt: ⁊ in
cruce infernali pendere debe
ant insinuat. Quantūcūqz enī
vestib⁹: auro ⁊ gēmis hic opi
re se imo exornare studeāt, nu
di tñ pendēt hic ⁊ pēdebūt in
nouissimo, vñd Job, xxxiij.
Nō sunt tenebre ⁊ nō est um
bra mortis vt abscondant̄ ibi
q̄ opant̄ iniquitatē. Et eiusdem
xxvj. Nudus est infern⁹ corā
eo. ⁊ nullū est opimētū p̄ditio
ni. Itē Esa, liij. Tele eoz non
erunt in vestimentū: neqz opi
ent̄ opib⁹ suis. Docent̄ autē
fideles vnusquisqz i cruce sue
p̄fessionis debere pēdere. Si
cut ḡ nos sum⁹ q̄ delinq̄mus
sic nos ipsi crucifigendi sum⁹.

et nos ipsos nō nostra deus a
nobis req̄rit. Nō em̄ pōt deo
gratū vl̄ acceptū offerre sacri
ficiū q̄ se nō obtulerit. Nihil
igit̄ nobis ⁊ cruci nostre iter
ponēdū est, hoc est nec arma
tura nec vestis, sed e p̄rio no
bis ⁊ imediate aptāda ē. Ve
ste ḡ pendentes iniuriosi sunt
carnificib⁹, qz eoz sūt iure car
nificij sui vestes damnatorū.
Qui p̄nīaz vult agere et veste
p̄ctōz nō exuit: nō nudus sed
vestitus q̄rit pēdere. Ve autē
illis qz sola vestis in cruce eo
rū pender: q̄les sunt monachi
et clerici q̄daz qz vestes i cru
ce sunt p̄ similitudinē ⁊ figurā
Veste ḡ crucifigūt q̄ oīno ni
hil deliq̄t, et latrones hoc ē se
ipsos ad latrocinandū ampli
us abire sinūt. Interrogo te
frat qd̄ meruit cuculla tua q̄
brachijs mutilata est. Silt̄ et
hoc⁹ q̄ capite trūcat⁹ est: Res
spōdebis p̄culdubio q̄ nihil
meruerūt. sed qd̄ tuipse meru
eris et q̄ntuz teipm punire de
beas p̄ singla h̄mōi cōmoue
ris. Erubescē tantā districtō
nem exercere in ipsa signa vt si
gnificēt, ⁊ in teipm q̄ deliquit
sti eā nō exercere vt emendēt.
S; vt diximus sufficit eis in

Capitulum

XXXVI

Ipſam veſte iuſticiā mendaci-
ter exercuiſſe. Hi ſūt q̄ ſic vo-
lunt illudere dño. quēadmo-
dū michol vxor Dauid illuſit
ſauli patri ſuo. in. xix. Regum
pmi. Lū em̄ dauid q̄reret ad
mortē. tulit ſtatuas ⁊ poſuit ſu-
per lectum dauid. ⁊ pellē pilo-
ſam caprarū poſuit ad caput
eius ⁊ opuit eam veſtimentis
Ab vnoq̄q; igit̄ hoīm p̄t q̄re-
re dñs. q̄re illuſiſti mihi ⁊ di-
miſiſti inimicū meū. i. veteres
hoīem vt fugeret. Quēadmo-
dū em̄ michol p̄ veritate ſili-
tudinē falſam exhibere volu-
it. ſic ⁊ iſti q̄ſi deū fallere poſ-
ſint inopinabiliōri etiā mēda-
cio deū circūuenire velle vidē-
tur. Quid aut̄ dicem⁹ de his
q̄ crucē nō ad menſurā ſuam
ſibi aptare ſtudet. ſed crucicu-
las ſibi ꝑficiunt q̄ vix etiā ap-
pendendis muſcis ſufficerēt.
Hi ꝑo nō latronib; patibula
ſed poti⁹ pulcibus et muſcis
apte parare vident̄. Hi ꝑcul
dubio menſurā ſuam neſciūt
Debent em̄ cōprehendere cū
oībus ſancis q̄ ſit latitudo et
lōgitudo ⁊ ſublimitas ⁊ ꝑfi-
dum. ſ. ſapie dei ſublimitas.
lōgitudo ſpei. latitudo chari-
tis. ꝑfundū humilitat; q̄ q̄m

or dñice crucis brachia euide-
ter oſtendūt. Per ꝑtrariū igit̄
ſcire debent menſurā ſuā.
ꝑfunditatē ſc; abiffi in quam
decident. abiffi dico ſiue pe-
ne purgatorie. ſiue gebēnalis
pene. et ſublimitatē ſupbie in
q̄ euanuerunt. vbi eos manet
caſus irrepabilis a q̄ nō adij-
cient vt reſurgant. et longitu-
dinē tormentorū quā merue-
runt. q̄ finem nō habet. Et la-
titudinē ꝑſentis felicitatis in
quā ſeipſos ſparſerūt. His q̄
quor cruc ꝑnie ⁊ diſciplic cō-
mēſurāda eſt ⁊ coaptāda. Po-
teſt ⁊ iudicare nuditas dñi ſal-
uatoris euident̄ ⁊ manifeſta-
tionē ꝑnie ⁊ diſciplic. Euidē-
ter ⁊ manifeſte vtraq; ⁊ agen-
da eſt ⁊ ſeruanda. Huſq; enī
abſcōdunt patibula ſed in lo-
cis eminētiōribus erigunt̄ vt
palā oīb; appareāt. ⁊ null⁹ in-
dicū in abſcōdito ponit latrū
culos aut malefactores alios
ſed in publico et in palam. vt
pena eorū ſit alijs terroris ſpe-
ctaculum ⁊ deuitādi ſilīa do-
cumētū. Qd totum ꝑtra illos
dicim⁹ q̄ tñ in abſcondito ꝑe-
nitentiā agere volunt. Hi ſūt
q̄ veſtiti pendunt in cruce pe-
nitentie. q̄ſi em̄ qdaz veſte cō

munis se cōuersatōis operue
runt similitudine: timētes cru
cis sue obprobriū qđ erat eis
potius amplectendū. Qui au
tē vltra mēsurā suam crucis si
bi parant patibulū: attēdant
quia xps dñs portare potuit
crucē in q̄ postmodū est suspē
sus z cōfixus quasi metiret vi
res suas in portando. Seq̄
tur (Et cū eo alios duos hinc
et inde) fm̄ Iohannē (mediū
autē Iesum) Duo latrones iu
cta mīsteriū duo populi sunt
iter q̄s medi⁹ dñs iesus cruci
figit qui p̄ salute vtriusq̄ cru
cem p̄tulit. sed alter in ipsa cru
ce tremuit z confitē z orat z sa
lutē p̄missionē ab illo obtinet
z hic gētilis pplus. Reliquus
autē. i. iudaicus pplus: z cruci
fixo dom̄io insultauit et adhuc
blasphemus p̄manet. Vel ali
ter totū gen⁹ humanū in cru
ce p̄ntis miserie esse manifestū
est: sed potius ps ei⁹ a dextra
parte dñice crucis crucifixa ē
que p̄ p̄sentū flagelloz disci
plinā erudit ad hūilitatem et
fidē suscipit z xpm dñm inte
gre cōfiteat. hec est pars electo
rum cui de ipsa cruce sua salu
tem xps dñs repromittit z q̄
si testamento legat: z ipsa mor

te sua testamentū pacis z salu
tis eidem cōfirmat. Reliqua
p̄o pars a sinistris crucifigit.
et sicut supra dixim⁹ ipm nec
crucis sue patibulū humillat
aut erudit qn̄ potius de ipsa
cruce sua insultare non cessat
domino dict⁹ vel fact⁹. Do
raliter p̄o in medio crucifixo
rum: crucifixus domin⁹ Ies
sus in medio penitentū peni
tentiam esse agendā: et in me
dio disciplinatorum discipli
nā esse seruandam docet. Ali
as em̄ lesionem et scandalum
aliorum et periculum p̄rium
non effugiet. Unde Eccl̄. cū
Omnis caro ad similitudinem sui cō
iungetur z oīs homo simili si
bi sociabit. Et iter. Sic cōi
cabit lupus cū agno aliqui sic
p̄ctōr iusto. Et iter. que cōica
tio sc̄to homī ad canē. Silr z
eiusdē. xxvij. Volatilia ad si
bi filia cōgregant. Et Sene
ca. Nihil tā fugiendū q̄s dissi
miliū societas. Quia p̄o duo
cū xpo dño crucifigi sūt mo
raliter nobis insinuat mūdū
et carnē nos nobiscuz debere
crucifigere. sic docz apls p̄mo
d carne i. v. ad gal. Qui at xpi
sunt carnē suā crucifixerūt cū
vicijs z p̄cupiscētijs. Et in se

Capitulū

XXXVI

quenti eiusdē p quē mihi mū
 dus crucifixus est et ego mun
 do. Caro igit velut latro vn
 cruci disciplinē affigēda est a
 dextris, qz ei salus pmissit: et
 ei veraciter dicit spūs crucifi
 xus: hodie mecū eris in padi
 so. Hodie q vtiq est dies glo
 rie: cuius diluculū gratia pre
 sens est. Diluculū em ad diez
 pūnet et de die esse videt. La
 ro aut nō nisi crucifixa hono
 rat spūm aut eidē obsequit, si
 cut et latro dexter in sola cru
 ce legitur dño credidisse et ho
 norē eidē psessionis ibidē so
 lūmodo impēdisse. Sic et ca
 ro ante crucifixionē sp rebellat
 aduersus spūm Crucifixa pō
 et p disciplinā edomita et sub
 acta: et si nō voce humili: tñ et
 māsuetō obseqō de regni cele
 stis cōione et participio depre
 cat. Latro pō sinister, i. mun
 dus: cuius et gaudiū est soluz
 pſentis felicitatis illusio atq
 mendaciū pō factis insulta
 re nō cessat et crucē ei irridere
 Verbis aut pō dño in suis
 adhuc hic crucifixo, hoc ē cru
 cem eius p imitationem por
 tantib: exprobrare nō cessat:
 miseros eos iudicās q tpalis
 miserie cōpendio lōgitudinē
 infernaliū supplicioz redimūt
 et mūdane isti? vanitatis imo
 illusiōis nocturne somnio dñ
 eam abijciūt: eternā felicitatē
 mercant. In medio g duoz
 latronum crucifigit spūs qui
 in medio carnis et mūdi cru
 cifixoz tñ crucez sue pſessiōis
 sustinet. Crux g carnis vt di
 ximus disciplina est: de q mul
 ta tam dicim? Crux pō mū
 di calcatio est et cōtempnus il
 lius, et sunt velut eius qtuor
 brachia hic. Prīmū est cogi
 tatio falsitatis et vanitatis illi
 us, et est brachiū illō velut ra
 mus pſcius de ligno scientie.
 Secūdū brachiū est et dexte
 desiderii eternoz, sup oia em
 mundi amorē in nobis morti
 ficat amor eternitatis. Terci
 um pō brachiū scz sinistrum
 aspernatio et cōculcatio p con
 temptū vilitatis ipsi. Quar
 tum pō brachiū et principale
 huius crucis lignū qd totum
 mundi supportat patibulum:
 mortis meditatio est: et vix
 illius memoria. Facile em vt
 ait Hiero: cōtemnit omnia q
 se semp cogitat moriturū. Si
 qtuor virtutib: his seu donis
 pditus fueris: nō solū crucez
 et patibulū mūdi in teipso ere

pisti. sed etiā illū crucifixū. et
adeo tibi crucifixus est: vt ad
te nec manū nec aliud moue-
re audeat seu valeat. Nec pōt
oīno ad te accedere sed q̄si si-
tus et mortu⁹ in isto tenet pa-
stibulo. Q̄ si adhuc tibi p co-
gitatiōes loquit̄ suggerens se
aliqd eē qd amari et expeti de-
beat. hoc em̄ et p ipsas vanas
cogitatiōes nobis plerūq; lo-
q̄tur et p linguas hoīm mun-
danorum. Time cogitatiōes
istas velut rugitū bestie seu is-
sime. est enī crudelior ceteris
bestijs amor mūdi. sicut dicit
Aug⁹. sup. r̄ij. ad Ro. Tunc
ergo pmū mortuū esse mūdū
agnosco: cum rugire desierit
fera ista pessima: siue p cogita-
tiones siue p fauces hoīm q̄s
forauit. Restat igit̄ vt eā mor-
tiffices vt saltē in te rugire de-
sinat. Q̄ si et hoc nō preualet
esto tñ eidez cū aplō crucifig⁹
et etiā mortuus vt eā nō audi-
as nec videas. hoc ē suggesti-
onibus ei⁹ nullaten⁹ credas.
Falsissima em̄ sunt oīa q̄ sug-
gerit. Q̄ si hoc nō valuerit: sal-
tem teipm de cruce nō depo-
nas. nec clauos sanctorū desi-
deriorū q̄b teneris auellas. si-
tam te tene imo cōfixus vt ad

ipm nullatenus mouearis. et
illi p cupias nō appropinqs
In hoc ḡ mundo crucifigi su-
mus et mortui et ipse nobis. et
q̄qd viuit in nobis mortuus
est et ecōuerso mūdo: intellige
in eo q̄ mūdus est. hoc est in
maligno positus. sicut scribit
Joh. in. v. p̄me canonice sue.

Sequit̄ (Scripsit aut̄ et ti-
tulum Pilatus et posuit super
crucē.) Nath. aut̄ ita habet.
(Et iposuerūt sup caput eius
causam ipsi⁹ scriptā. Hic ē Je-
sus nazarenus rex iudeorū.)
Recte dicit Nath. impolue-
runt sup caput ei⁹ r̄c. Nec em̄
erat cā quare patiebatur et mo-
riebatur. quia scz ipse erat Je-
sus. i. saluator. et nazarenus. i.
floridus vel mūdus v̄l vnc⁹
vel virgultū. et q̄a erat rex iu-
deorū. i. recognoscētū siue cō-
fiteantū. Quia em̄ saluator qd
est nomē officiū ex officio ha-
bebat etiā p mortē saluare: cū
salus suorū mortē ei⁹ req̄reret.
Mortē igit̄ vt fideiussor pro
mūdi saluatiōe exoluit et q̄si p
latrone iā iudicato et damna-
to iudex ipse misericordissim⁹
subijt. De fideiussione ipsius
Esa. xxxvij. Dñe vim patior:
responde p me. Et ipsemet in

Capitulum

XXXVII

ps. Que nō rapui tūc exolue-
bam, Et iter, Eccl. xxi. Gra-
tia fideiussoris ne obliuiscar
dedit em p te aīam suā, Et qz
mūduś ideo velut agn⁹ imā-
cular⁹ p mūdi recōciliatōne a
deo patre sacrificiū in odores
suauitatis suscep⁹ est, Sicut
et de eodē dicit pater, fili, Esa-
ie, Ecce seruus me⁹ suscipiam
eū: electus me⁹ cōplacuit sibi
in illo aīa mea, Et ipsemet de-
se in ps. Holocaustū z p pctō
non postulasti, tunc dixit: ecce
venio qui solus p totius mū-
di peccatis ppiciatio z sacrifi-
cium esse sufficio, Deinde qz
vinctus primū in sacerdotem
ex debito sacerdotalis officiū
offerre debuit saltē aliqd mu-
nus z hostiā, Qis em pōtifer
vt ait aplūs ad Heb. viij, ad
offerēda munera z hostias cō-
stituit, Vñ z necesse est eū ha-
bere aliqd qd offerat: Pro in
sufficiētia igit sacerdotū: sa-
cerdos ipse dei filius cōstitu-
tus est, z p sufficiētia cetera-
rū hostiarū factus est ipse ho-
stia sacratissima q p spm̄ctm̄
semetipm̄ obtulit imaculatuz
deo, Quia pō rex sine vinctus
in regez: ad ipm̄ merito p̄tinu-
it decertare p regno, et maxie

p regno eterno: cui⁹ nō erit fi-
nis: etiaz cū tpalis vite sue pi-
culo, Recte ergo dictū est ab
euāgelista Matheo qz impo-
suerūt sup caput ei⁹ zē, Lau-
sam em passiōis ei⁹ z mortis:
assumptū saluādi officiū et sa-
cerdotale siml⁹ z regale mīsteri-
um: pia fides esse nō dubitat,
Qd aut Joh, dicit qz (scripsit
titulū pilatus z posuit) reuera
recte notauit titulū q liber grē
z liber testamēti noui z eterni
id est crux ipsa vel passio eius
que totā gratie eruditionē cō-
tinet: titulus est z illūinat⁹,
Attēde titulū: et toti⁹ libri in-
tentionē intelligis, sicut z iam
p parte exposuimus, Hūc au-
tē titulū Pilatus, i. os mal-
leatoris q fabricatus est auro
rā z solē: scripsit, et sup crucez
posuit, qz ipse solus passionis
sue mīsterijs titulū fidei q in-
telligeret imposuit, Qd autē
tribz linguis titul⁹ ille script⁹
est: apte significat: qz tribz illis
generibz hoīm aditus pande-
bat ad itelligēda mīsteria pas-
siōis: z salus etiā p istā p̄staba-
tur, Moralt pō iudex p̄nā
lis sup caput penitētis hoc est
intentionē titulū debet scribere
vel sup intellectū fidē, Fides

em̄ titulus aut totū xpiane reli-
gionis et illūinatio q̄ ipsa xpi-
ana religio tēdat apiens, et q̄
cā et q̄s finis et q̄ materia eius
dē sit in intellectu seu intētiōne
penitētis scribēda est ipsi⁹ sa-
cramētū p̄nie fides. Vel idem
hic ipse titulus, s. vt intēdat p̄
ip̄am p̄niā seq̄ Jesum naza-
renū regē iudeorū. Vel vt in-
tēdat sibi p̄stari salutē et mun-
diciā et vinctōēz grē et regnum
eternū. Hoc igitur addiscere
debēt iudices p̄niales siue cō-
fessores vt in capitib⁹, i. cordi-
bus vel intētiōib⁹ seu fide pe-
nitentiū firma credulitate ista
scribāt. Alioqn̄ crux p̄nie nō
habet titulū, et iō deest ei q̄rū
brachii qd̄ sibi vendicauit ti-
tulus, S; et sine titulo isto pe-
na q̄dem sustinet sed p̄nia nō
agit. Sillr et cā ipsius penitē-
tis iuxta verba Mathei sup̄
caput, i. sup̄ intellectū eius po-
nēda est scripta, et hoc memo-
ria firmissima. Causa aut̄ ista
p̄ctōz suorū vniuersitas et eter-
na eius recuptōem intēdit fe-
licitas. Nec igit̄ duo q̄si qdā
crucis, i. p̄nie sue titulū et cām
in ip̄o crucis vertice, i. p̄nie ini-
tio seu capite scripta debet ha-
bere q̄ penitet; vt crebra reme-

moratiōe ea ipse legat, quēad-
modū ille qui dicebat, P̄cām
meū p̄ me est sp̄. Et hoc trib⁹
linguis, qz i corde ei⁹ debet eē
sc̄pta cā ei⁹ p̄ memoriā et i ore
p̄ p̄fessionē et in ope p̄ lugubri-
tatē siue lamētatiōis hūiliatio-
nē. Siue i trib⁹ virib⁹ aie. In
p̄ma q̄ est rōnabilis p̄ reme-
moratiōem vt dixim⁹. In secū-
da q̄ est p̄cupiscibilis p̄ dolo-
rem et lamētatiōem. In tercia
id ē irascibili p̄ irā et detestatiō-
nē. In his em̄ trib⁹ q̄si tripli-
ci scriptura euidenter p̄ctā le-
gunt hoc ē p̄gnoscent. Ana-
tm̄ lingua cām suam scriptas
habet; q̄ ea q̄dem recolit s; ea
mūne luget vel detestat. At-
tendendū aut̄ est qz titulū illū
salutis et vinctōis et regni; cru-
cis extremitas et p̄ter obtinu-
it, qz nō cruciat⁹ ipse salutē ob-
tinet, s; intētiō et finis illi⁹. Ti-
tulū sue dānatiōis cruci sue in-
scriptū portant de quibus di-
cit dñs in, ier. vt iniq̄ age-
rent laborauerunt. Sillr et illi
q̄ quasi fures et homicide pa-
tiuntur, hoc est; p̄ suis scelerib⁹
bus nec p̄ssiones etiam me-
ritas patienter sustinent. Qui
aut̄ vt xpian⁹ h̄ ē vel p̄ ip̄so ti-
tulo xpianitatis a fidei p̄fecu-

Capitulū

XXXVIII

toribus aut alijs pia intentio
ne xpm dñm sua cruce sequit̃
Et hoc est qđ dicit petrus in
suij, p̃me canonice sue, Nemo
vestz patiat̃ quasi homicida
aut fur, aut maledicus, aut ali
enoz appetitor, si aut̃ vt xp̃ia
nus nō erubescat, Q̃ aut̃ rex
iudeoz, i. cōfiteñtū aut reco
gnoscentiuz xps dñs a pilato
scribit̃, recte quidē, qz em̃ nō
p̃fiteñt̃ nec recognoscūt, i. nō
cognoscūt intellectu nec reco
gnoscut̃ affectu xpm: dñm re
gem hñt diabolu, sicut habet̃
in, elj, Job, Ipse est rex super
oēs filios supbie, Et, ij, Apo
cal, Locuste habebant sup se
regez angelū abissi, cui nomē
hebraice abaddon, grece aut̃
apollion, z latine hñs nomen
exterminās, Locuste qz vola
tus cito decidit sunt reprobi,
qđ ad hoc eleuant̃ vt decidant
Sequit̃ in verbis Johānis
(Nūc ergo titulū multū iude
ozū legerunt, qz ppe ciuitatem
erat locus vbi crucifix⁹ est Je
sus, Dicebant ergo: noli scri
bere rex iudeoz, sed qz ip̃e di
xit: rex sum iudeoz) Q̃ ponti
fices iudeoz legerūt tituluz et
mutare intendūt: manifeste si
gnificat: quia fidē puertere co

nant̃ z gl̃iam crucis z xpi re
gnū euacuare, sed manet scri
ptura imobilis z stat gl̃ia cru
cis: qua etiā frōtes regū z im
peratoz titulant̃ z fideiū mē
tes illūinant̃ et insigniunt̃ vt
dei domus vt tēpla vt dom⁹
religiose, Nunc aut̃ reuerta
mur ad p̃ba Mathei qđo di
cit insultatōes z obprobria q̃
dño i cruce pēdēt̃ exprobāt,
(P̃tereñtes inqt̃ blasphemabant eū) Recte dicit̃ p̃tere
ñtes, qz reuera p̃ter viā que
xps ē eñtes, p̃terit̃ em̃ oīs qui
p̃ter eum vadit̃, (Et blasphemabant eum mouētes capita
sua) quoz typū gerunt oēs
reprobi z mūdi amatores eo
ip̃so qz p̃tereñtes sunt, hoc est
p̃ter viā euntes, p̃tereñt̃ em̃
cum p̃tereñtibz z trāseñt̃ cū re
bus transeñtibz, z ad xpm do
minū qđ in oībz penitētibz z di
sciplinatis: imo generalr̃ chri
stianis in cruce pēdet̃, ad hec
em̃ pēdere se reputat̃: nō qđez
p̃sonalr̃ sed cōione charitatis
q̃ sua sunt oīa q̃ suozū sunt, sic
iā sepe dixim⁹, Hi qđ blasphemant̃ eū in suis, licet speciali
ter ad hereticos: iudeos: pa
ganos illō spectare videat̃ qđ
crucifixū adhuc blasphemant̃

re nō desinūt. xpm tñ in cruce
pēdentē blasphemāt: q̄ cūq; q̄
libet mō tribulatos irrident:
maxime si christiani fuerint q̄
tribulant. Similr z q̄ de tri-
bulatione alior; ex malignita-
te gaudēt. Qd̄ p̄o sequit̄ (mo-
uentes capita sua) reprobis
optime p̄gruit. q̄ capita sua. i.
corda in reb; mobilib; et tran-
sitorijs defixerūt. Et ideo cūz
eis necesse hñt vt moueāt ca-
pita sua. i. corda. mor̄ hñs ē
cōcussio capitis q̄ signum est
vesanie z furoris. caput enim
qđ totū residuū moderat̄ z re-
git: in motu decet esse cōposi-
tissimū. q̄nto ḡ forti⁹ ipm coe-
tanta ei⁹ puidētie z impio ce-
tera oīa subiecta sunt. Qd̄ au-
tem xps dñs respōdisse nō le-
git̄ blasphemātib;: tria nobis
insinuat. Prīmū q̄ nulla ha-
benda est disputatio vl̄ alter-
catio cū infans z mēte capis.
Secūdo q̄ in tribulatōe ora-
tioni z gr̄arū actiōib; poti⁹ va-
candū est. Tercio q̄ in certa-
mine martiriū aut etiāz alteri⁹
tribulatōis tota diligētia imo
totalr docuit esse victorie insi-
stendūz. Dū em̄ gleba corpis
p̄ tormēta alstringit̄. dū gladi-
us hostilis dolorib; passionū
ipam aīam vulnerat. qđ stul-
tius q̄s vl̄ ad modicū scipm a
repugnatōe z defensiōe suspē-
dere. gladiū tribulatōis gut-
turi tuo hostis admouit: et tu
de furiosoz cogitas deliramē-
tis. Qd̄ aut̄ subdunt (Vach
q̄ destruis tēplum dei et in tri-
duo illō reedificas) Vex qđ ē
est qđ ipsi sublannāt. qz tēplū
dei hoc est corp⁹ p̄riū nō agē-
do qđ ē ipē destruebat. sed de-
structōez z dissolutōez ab aīa
spōte suscipiēdo z approbādo
z in triduo illud idē reedifica-
uit: dū tertia die gliosum illō
fecit. Et generalr istud verūz
est. qz neminē i dei tēplūz xps
dñs edificat quē nō pri⁹ q̄ ad
veteris hoīs edificiū destrui-
at. sicut exp̄sse de illo p̄pheta:
uit sc̄tūs symeō i. ij. Tu dicēs
Hic erit i ruinā z resurrectōz
ml̄toz. Qd̄ aut̄ dicūt (salua te
meipm) vox dilirantiū ē. q̄si tūc
ipē p̄diret q̄ vestē veterē s̄ est
vetustatē penalitaz depone-
bat vt gl̄iaz nouitatē assume-
ret. Has exprobratōnes p̄ui-
dere videbat̄ Jēf. p̄pha. i. cūij
Quare inq̄t futurus es velut
vir vag⁹ z fort⁹ q̄ nō p̄t salua-
re: Hoc ēigit qđ suadere nō
tebant̄ p̄ ora blasphemoz. de

Capitulum

XXXVIII

mones scz vt semetipm salua
ret: qñ puidetes iam qz mors
eius salus erat electoz et vole
bant granū in terra cadēs nō
mori vt soluz maneret. Iuxta
illd qd legit in. xij. Joh. Nisi
granū frumēti cadēs in terra
mortuū fuerit zc. Nolebat di
abolus solui pñū redēptōis
nre vt captiuos nos in sempi
ternū detineret. Volebat au
ferri sacrificiū nre recōciliatō
nis vt iōssos sp ei fuire lice
ret. Nolebat bibi calicē passi
onis z antidoti: qd oē venenū
ei expurgādū erat. Escā mor
dere cepat hūane. s. nate i xpo
dño z hamū q capiebat scete
bat: et iō mollebat fauces re
trahere. Dare rubz. i. xpi sā
guinē sup se iundās videbat:
z iminentē sibi submersionē e
prio cernebat. z iō siccationē
ei atqz diuisionē pcurare stu
debat. In certamie illo infer
riorē se cōspiciens p blasphe
mos de pace tractabat. Et si
diligentius pba ista blasphe
māiū attēdant: oīb ei malū
motū vt vulgo dī dicebat di
abolus. dñ em de cāpo certa
minis fugere procurabat: z a
certamie plane desistere vole
bat: qd aliud qz victū se pñe
bat z xpm dñm esse victorem

sed clauatos pedes habuit et
clauatas man² vt n̄ effugeret
et clauī illi p̄ illuz xpo dño fa
cti sunt claua q̄ illū p̄tuderet.
(Si fili² inqunt dei es descē
de nūc d̄ cruce) Pro liberatōe
sua satagebat diabol² q̄ i cru
ce pñe pēdebat z xpi sanguie
mergebat velut diluuiū maris
rubri. sic supra oñdim² ex. xxv
Esa. Ipa em suspēssio dñi sal
uatoris in cruce: precipitatio
erat diaboli. sic legit i eodem
Esa. Precipitabit mortē in se
piternū. Et ipsa clauatio ma
nuū dñi saluatoris allisio erat
manuū diaboli. sic ibidē legit
hīs p̄bis Et humiliabit glia
ei² cū allisioe manuū ei². Hoc
ē qd dicebat apls i. ij. ad Col
Et ipm cyrographuz tulit de
medio: affigēs illd cruci: expo
liās pncipat² z p̄ates trādu
xit p̄fider palā triūphās eos
in semetipso. Nolebat sangui
nē fluere diabol² q̄ tā videbat
nre dānatōis snia: z cē deledā
atqz cyrographū q̄ libz grē z te
stamētū etne b̄titudis scriben
dū s̄iebat fidelibz: z extinguedū
cē pctōz qd ille iussulare n̄ ces
sat incēdū: z diluēdas cē sorz
des pctōz z caracteres sue tur
pitudinis: titulosqz z insignia sue
dānatōis. Per siles suggestio

nē mlt̃ suggestit descendere de
cruce diabol⁹: vñ pñe vñ disci
pline: qñ d cetero n̄ eēt eis ne
cessaria. eo q̄ eis p̄terita meri
ta ad salutē sufficerēt. z q̄ndie
idipm suggerit t̄carios seducit.
Husq̄ em̄ alibi sal⁹ ē xp̄ia
no nisi i cruce. Ad crucē ei n̄ ē
fas accedere diabolo. vñ z so
lā crucē et aquā bñdictā vul
go d̄r t̄et diabol⁹. Imōi igit̄
hoib⁹ suadet arcē sue mūtōis
relinq̄re: z ab vrbe sue fortitu
dis eos nitit̄ abducere. Quo
t̄ies igit̄ talia eis suggerit dia
bol⁹: remiscant̄ xp̄m dñm nul
lis hmōi suggestiōib⁹ p̄motū
vt d̄ cruce descēderet. Vira
bilr autē allegabat q̄ se p̄ eos
diabol⁹ dicēs (Si fili⁹ dei es
descēde d̄ cruce) q. d. si fili⁹ di
ei: mādātū dī p̄ris ne ipteas:
z p̄ regē ei⁹ z hereditate tua re
uocāda z repanda certare de
sine. qñ dei fili⁹ p̄ter mādātū
dī p̄ris crucē potuerit ascēdis
se. (Et p̄ncipes sacerdotū il
ludētes cū scribis et seniorib⁹
dicebāt. alios saluos fec̄ seip̄:
suz n̄ p̄t saluū facere. si rex isrl̄
ē descēdat nūc d̄ cruce z credi
m⁹ ei. cōfidit̄ i deū: liberet euz
nūc si vult. dixit em̄ qz fili⁹ dei
sum) Ad h̄ tota diaboli tēdit
orō vt potētā xp̄s dñs exērat

z op⁹ hūilitat̄ q̄ diabolū scul
cabat relinq̄t. (Si rex isrl̄ ē d.
nūc d̄ cru. z cre. ei) Vira stul
ticia (si rex isrl̄ ē) desistat certa
re p̄ isrl̄ et cedat hostib⁹ ei⁹ vt
sit eis isrl̄ i dissipatiōez z capti
uitatē. (si rex isrl̄ ē) dimittat sce
ptz qd̄ vtqz crux ē: sic s̄ oñd̄
m⁹. (si rex isrl̄ ē) dimittat bacu
lū in q̄ p̄ isrl̄ pugt̄ velut p̄pug
tor ad saluādū. Qd̄ at̄ dicūt (z
credi⁹ ei) puerissime dīct. q. d.
credi⁹ ei qz fili⁹ dī ē: si p̄ris d̄st̄
stat iplere mādātū. q̄ p̄o seq̄t̄.
(Idipm at̄ z latrones q̄ cū ip
so crucifixi erāt ip̄opabāt ei)
ab initio q̄ dēfactū ē istd̄. Sz
xp̄o dñō miserāte alt̄ tādē visi
tat⁹ ē. Nota q̄ fidē suaz nō vt
donū offerūt imo neqz vt fidē
sz sub cautōe miracl̄i z p̄ ea to
ti⁹ mōi p̄ciū expetūt. mors em̄
dñi saluatoris quā ip̄i p̄ fidē
sua expetūt toti⁹ mōi p̄ciū est.
volebāt igit̄ testib⁹ bilr in sc̄tu
illo z negociatōe circūuenire
eū. z h̄ ē qd̄ ip̄e p̄dixerat Osee
11. Circūuēit me effraiz i neg.
z in dolo dō. isrl̄. Sz reuerta
mur nē ad p̄ba Jo. (Milites
ḡ inq̄t cū crucifixisset eū acce
perit vestim̄ta ei⁹ z fecerūt quoz
ptes vnicuiqz militi p̄tē z tūicā
Videt̄ plāc q̄nqz vestim̄ta ha
buisset. tūicā. s. z alia quoz. nūl

lo em̄ mō videri pōt palliū in
 q̄tuor ptes diuisum, eo q̄ q̄li-
 bet pars ei⁹ esset inutilis par-
 timentib⁹. Idē est manifeste vl-
 dere de capa ⁊ colobio siue su-
 p̄nicali ⁊ linea: si forte ⁊ line-
 am habuit. Quia igit sup his
 sacer text⁹ nobis nibil deter-
 minat, nibil scripture scōrūz
 edisserunt: q̄q̄ ⁊ capā habuis-
 se credat quā ⁊ q̄dam habere
 se dicūt. Palliū p̄o ⁊ collobi-
 um siue sup̄nicale et vestē li-
 neaz ip̄m habuisse verisile sit.
 Sup hoc tñ nibil temere dif-
 finire presumim⁹. p̄sertim cuz
 ⁊ genera vestīū tp̄is illi⁹ ⁊ mo-
 rem regiōis penit⁹ ignorem⁹.
 Vestimēta ḡ mīstica illi⁹ q̄z
 veritas ex pte nobis innotuit
 p̄sequimur. quoz p̄mum sacra
 scriptura est. Hanc manifeste
 diuidit q̄ illā in pte respuunt
 ⁊ in pte admittūt vt manichei
 q̄ solū nouū testamētū recipi-
 unt. Sacra p̄o scriptura vestis
 eius sō dicit q̄ ip̄m opit: exoz
 nat: ⁊ indicat. Hanc ipse ne-
 uit ⁊ tenuit in veteri testamen-
 to. Fleuit sicut legi⁹ vlt. Sa-
 piēcie. Digni ei⁹ app̄bēderunt
 fufum. Hec est tela quā ordi-
 tus est sup vniuersas natiōes
 sic legi⁹, xxv, Esa, De hac vo-
 luit vniuersas natiōes vestiri,
 sicut dicit in, vj, Ecclī. Stola
 glie iduit eū. De hac tela vni-
 cuiq̄ excidit dñs vestem, put
 ei cōgruit. Pannū istū in no-
 uo testamēto fecit purpuram
 dñū q̄dāmodo p̄prio sanguine
 rubricauit: ⁊ multiplicib⁹ ex-
 positōib⁹ sp̄lustrauit, et auro
 sp̄ūalis intelligentie q̄si aureo
 filo in ea oēs flores virtutum
 oīa volatilia cōtemplationūz
 intexuit. Moralit̄ p̄o q̄ huic
 in pte credit et in parte discre-
 dit: vel q̄ hanc in pte implet ⁊
 in pte trāsgredit: quasi xpi cru-
 cifixoz vestē ei⁹ diuidit. Quia
 ergo vt dixim⁹. Primū vesti-
 mentū eius est sacra scriptura
 Secundū vestimētū est xp̄ia
 ne p̄uersatōis decor forinsec⁹
 q̄ ⁊ sacroz cōiōnē forinsecam
 cōtinet. Tercū p̄o tp̄al opus
 lentia. Quartū ipsa ecclesia.
 Quintū p̄o charitas: manifestū
 est, q̄ q̄tuor genera hoīm
 q̄ ⁊ xp̄iani noiari ⁊ nō esse vo-
 lunt: q̄tuor ex hīs vestimētis si-
 bi partiū sunt. Primū eoz est
 q̄ veritatē dei in iniusticia de-
 nunt: q̄ sacraz lfaz p̄gnitōe
 contenti sunt, qui semis aui⁹
 dissimī sunt quod est verbum
 dei: et fructum aut negligunt

ant oderūt. Hoz crux nō habet nisi titulū. z hoz liber totus est in titulo. Titulus enī hūane vite sacra scriptura est quoz corpus totū est in oculis. Hos igit̃ esse de dñi saluatoris crucifixoribz veris: manifeste apparet: q̃ partes vestimenti eius xpo abstulerūt vt se ea ornarēt p̃ curiositatem et inanē gl̃iam: sibi illā indecentissime circūdederunt. Veste em̃ sua solus xps dñs orandus est ac vestiendus. Ipsi aut̃ illa vestire se et ornare vt eam se3 ostērent z in ea gloriētur p̃ viribus elaborant. In veste igit̃ furtiua gloriat̃. z illam ad sui p̃fusione cōuinctōnez z d̃phēsiōnez ostentat: q̃ de sacre scripture scia quā implere negligit gloriat̃. Ribū stultū? nihil p̃culosius furi q̃ vestē furtiua z oibz notissimā ostentare. qd̃ em̃ aliō q̃ cōfundi z de p̃bendi querit: hoc facies qd̃ aliud q̃ p̃tra se testimoniū dicit docēs z p̃dicās: tacēs etiā ap̃d se dñi repositū habet vestimentū z quasi alter achor furatus est clamidē coccineam auro interta z regulā auream. Sacra em̃ scriptura est sic regula aurea regulās et regēs fi-

deles z regulās singla opa q̃i varios p̃sus z lineas libri vite hūane. sic est et clamis coccinea auro interta z vestī regia. Et h̃ est qd̃ legit̃. vii. iosue. Q̃ aut̃ vestī regia sit ex. vii. Pro- uer. patet. vbi ipsa dicit. Per me reges regnāt. Heretici h̃o q̃s z oibz reprobis literat̃ illud cōgruat: maxie h̃mōi vestimēto q̃ xpm dñm spoliauerunt in seipsis inhabitantē diabolū induerūt. Totū enī qd̃ de scriptura furati sūt z raperunt: diabolicā turpitudinē in eis opit̃ z exornat. Ebz stiane h̃o puerlatōis decorez forinsecū quē secundū christi vestimentū accipimus omēs xpiani falsi nois. vel in ptem dñicōz vestimentoz acceperunt vt in seipsis diabolus vt diximus induerent z ornarēt. De hac heretici rapuerūt p̃nsculos: q̃ qdam sacramenta nobiscū cōicant. Illi q̃b totū vestimentū rape aut p̃misum aut p̃cessum nō est: vestimentū illud saltē in pte aliq̃ lacerari conati sūt. Isti h̃o q̃ et xpiani hoc est xpi filij et fratres z coheredes noīari presumūt: atrociores eiusdē hostes eo ipso se faciunt q̃ eius vesti-

Capitulum

XXXIX

mēto aduersus ipm se ptegūt
et qdāmodo nō solū impune
sed etiā secure nomie eius. s. z
vestimēto pteci ipm ipugnāt
z amicitabiliter vt ita loqr eidē
inimicant. Isti em fecerūt in
pace et amaritudinē amariss
simā sicut legit. xxxviij. Esaie.
Hi ipsa sacramēta inimicū fi
dei fecerūt execrabilia: dū ppe
eorū manifestā turpitudinem
xpi nomē blasphemāt z sacra
menta derident: z ppter eorū
multitudinez veritas religiōis
q̄ in paucis remāsit nō appa
rens obprobrio habeat. Hi
ornamētis ecclesiasticis pal
lūs. s. serici z cortinis ecclesiā
malignantiū et sinagogā satha
ne hoc est multitudinē suā or
nauerunt. Quid em aliud est
hmoi decor forinsec⁹ nisi quē
admodū pāni serici z cortine
quedā spūales: q̄bus dei tem
plū exornari debet atqz vesti
ri. Attende et illud ad cumu
lū pueritat⁹ qd est signū cru
cis hmoi fanis diabolicis in
ponit z diuinis sacramētis nō
dicā sacranē sed poti⁹ execran
tur. Quis membra diabolica
veste xpi vestita esse nō horre
at z lugeat. Quis aromata sa
croz eloq̄orū z margaritas a

porcis pculari: z sc̄m. s. xpm
dñm in mēsa altaris: nō solū
canib⁹ appositū: sed etiā oib⁹
imundis reptilibus sustineat
Quid em est tota reproboz z
xpiani nois honorē deturpā
tū factio: nisi horrenda z mō
struosa reptiliū multitudo. et
tū illis pānis xps angelorum
dñs in mensa altaris apponit
et incompatibilī maiori oppro
brio z p̄tumelia q̄ qndā fue
rit illuzorib⁹ z crucifixorib⁹ ex
positus: trofella sua vt ita loq
mur ipsa xpi veste operuit et
insarpiliuit vt vulgo dicūt di
abolus. Clerici p̄o nostri tēz
poris et monachi mlti in hoc
xpi crucifixorib⁹ nequiores z
atrociores se ostēdūt. q̄ illi q̄
dem crucifixo dño vestimēta
sua abstulerūt. Vestimēta ḡ
cōcupierūt. Istis p̄o nō suffi
cit xpm dñm in seipsis spūali
ter crucifixisse. sed etiam vesti
mēta ei⁹ hoc est sacrā scriptu
rā z forinsece cōuersatōis de
corē ad maiore eius p̄tumeli
am z p̄fecte p̄secutōis cumu
lū tota abominatōe p̄ciunt:
aut saltem q̄ntū sinunt iminu
unt. Vide tōsurā et habitū et
puersatōem: imo puerfionem
clericoz nostroz vel nri t̄pis.

et inuenies in eis panniculos pmodicos et commissuras pulsimas panni rudis et noui, hoc est noue puerlatōis, sicut legitur in. ij. **M**arci. Nemo assumentū panni rudis assuit vestimento veteri etc. Et. ij. **B**athei. Nemo immittit commissurā panni rudis in vestimentū vetus. Hec autē isti faciūt qui vestem integram abominantē nouitatis: et panniculos quāto mīstiores pūnt veteris puerlationis sue veteri vestimēto assuūt: pāniclati et palastrati ut vulgo dicūt incedere non erubescētes. in quā paupertas eorum spūal' appetit artissima. **V**ira stulticia pāniculos et vestis frustula et palastra indecētissima ad glīam ostēdare: quāsi vestē preciosissimā et pclarā. Qui hoc totos se in hūmōi decorē forinsecū pquēdū: decorē intīmū nō cupiētes aut nō intelligentes ptulerūt: siles sunt eis quā victū suū negligūt ut magnifice ac decenter vestiant. et mulierculis quā solū decorē et ornatū vestitiū appetūt: cetera nō curātes. **H**oc autē in illis dicim⁹ quā nō ex simlatōe hoc faciunt sed ex sensu poti⁹ puitate: quā malorā in eis cape nō pualet. **H**ic em̄

quāsi deus nō videat: aut ad vidēdū lūminib⁹ adiūuet mltipli cādīs et accēdēdis lumīarib⁹ sūmope intēdūt: et quāsi in domo manufacta hītet: pānis series et cortinis ecclīaz lapideā tota studēt diligētia decorare. nescientes oīno quā intētiōe: quā fine: et quāliter ista faciēda sint ut deo accepta sūt. **T**ercīū vestimētū: opulētia tpal'. ppter illō vestimētū pillati milites et xpī crucifixoies innūerabiles effecti sūt: maxie in clero Clericat⁹ em̄ militiā ē aīaz. cui ascribi se faciunt mlti: nō ut xpō dñō vel aīab⁹ militent. sed pilato. **E**t mos quādelictorū ē atq⁹ carnificū: vestimēt⁹ inhiare dānatorū atq⁹ crucifigēdorū. nisi em̄ xp̄s iā. pscpt⁹ esset aī oculos nros et extra ciuitatē spūalr eiectus et crucifix⁹. sic legit i. iij. ad Gal. nō dō vestimēt⁹ ei⁹ lictores pterderēt: nec ea in pte suā cessura sperarēt. **V**estimēta em̄ crucifixorū. ppter stipēdia sunt carnicū et lictorū. **Q**uia igit⁹ cupidi et auari et alij qui pilato militare poti⁹ elegerūt: vestimētū istō xpī tēnā opulētia et ecclīa dī sibi vēdicāt et vsurpāt et totū obtinēde inhiāt ut xp̄m dominū pauprate nudatissimū

eandem relinquāt. Audatis
simū aut intelligim⁹ spūaliter
in suis manifestū est q^d p dā-
nato z crucifixo spūalr illum
habent. neq³ em vestimentuz
eius q^d accusat nec sibi rape p-
sumunt carnifices quā iudex
damnatois sententiā in eum
tulit. Quia ergo hmoi carni-
fices vbicunq³ xps dñs noia-
tur aut colit^r vestimentū istud
illius sibi diripiunt: z illi afe-
runt pculdubio dānatōis sen-
tentiā. vbiz terraz in suis cru-
cem spūalē z mortē patit^r: chri-
sto dño libere pdicāte et docē-
te. egros sanate z demones ef-
fugate. et hec platos z seqnti-
um ordinū clericos nō liceret
illud licitoribz vestimentum il-
lud ipse sibi haberet. totā enī
terrene substantie opulentiaz
quā ipse spūali militie depu-
tauit: ipse possideret i suis mi-
litibus: non illā pilati milites
vt videmus hodie possiderēt

Quid aut dicemus de ipsis
xpi vicarijs. i. p-latis q^d prini-
sunt ad spoliandū xpm dñm.
et de vestimēto eius aut pila-
ti milites aut pilato militatu-
ros seu extraneos aut pprios
nepotulos induit z pilati mi-
lites xpiāne militie stipendijs

donant. Bñficia em ecclesia-
stica tpalia stipendia sunt mi-
litie aniaz q^d dum indignis z
reprobis distribuunt^r: aut i ec-
clesijs suis illos pscrībūt. qd
aliud q^d pilati milites ad xpi-
anā militiā scribunt: et aniaz
stipendijs donāt. sed nec pila-
tus xpm dñm spoliasse legit^r
vt suos indueret. hoc autē isti
pilato deteriores xpo dño fa-
cere non verent^r. Qui g^o vesti-
mentū istud iniuste. qd est nō
iure z titulo militie spūalis: s³
qlibet alio modo i ecclesia dī
possident xpi qdāmodo car-
nifices se esse ostendunt. z illi
qdem carnifices lrales qdaz
iure forensi vestimēta crucifi-
xoz possidēt. Isti pō solo fur-
to z rapina nstunt. carnificibz
illis siles sunt exactores z spo-
liatores pauperz. In paupibz
enī xps dñs spoliari se dicit.
Qui igit bona pauperuz seu
exactōibz seu rapinis seu alijs
qbussibet extorsionibz. i. bo-
na tpalia paupibus auferūt:
xpm dñm iterū in eis spoliāt:
z ad crucifigendū vt videt p-
parant: crucem parasse et ere-
xisse vident^r vt illū denuo cru-
cifigant. Quartum vestimē-
tum est ipsa ecclia. hanc q^d si-

bi p dñationē vsurpant et eas
 a se agnomīnāt: xpm dñm q̄r
 to vestimento expoliant et sibi
 istud vēdicāt. Hi sunt supbi
 plati p̄tra mādātū Petri apli
 in. v. p̄ime canonice sue, neq̄
 vt dñantes in clero sed facti
 forma gregis ex aīo. hi volūt
 eccliam nō xpi esse sed suā, hi
 cū deberēt esse cunuchi spūa
 liter: spōse regis celozū custo-
 des: adulterijs inūerabilibz eā
 fedare atq̄z corrūpe molūntur.
 Quēadmodū em rex Asuer⁹
 Aggeū cunuchū & ginibz cu-
 stode p̄fecerat in. iij. Dester,
 sic cetū vel ordinē prelatozū
 ecclesijs velut virginibz suis
 xps p̄fecit ad custodiā. Ipsi
 p̄o p̄esse volūt ad corruptōez
 et inq̄natōem. Debet em et q̄
 cūq̄z platus et tot⁹ eoz cetus
 aggeus esse: hoc est festū⁹ si-
 ue solēnis et let⁹ festiuator. et q̄
 rens cōsiliū, hec em oīa sonat
 nomē aggei. Si q̄s aut cetuz
 eoz cōsideret interi⁹: p̄ maiori
 p̄re lugubres eos inueniet: et
 nō platos in eis sed funera di-
 abolica et sepulcra dealbata et
 sacris vestibz et ornamētis su-
 is speciosa inueniet. Hi nō di-
 cunt cū Jobāne baptista i. iij.
 Jobis. Qui habet spōsaz spō-
 sus est. Amicus aut spōsi qui
 stat et audit eum: gaudio gau-
 det p̄pter vocē sponsi. In hoc
 gaudiū meū impletū est. Sau-
 diū Jobis et glia erat amicio
 cia spōsi. Gaudiuz p̄o istoz et
 glia corruptio est et adultera-
 tio spōse et supplātatio sponsi.
 Hi nō quēadmodūz diabol⁹
 sedē suā ad aq̄lonē eraduerso
 dei statuūt: sed in ipso diuine
 glie solio sicut dicit Hierē. in
 xliij. solij glorie tue recordare.
 q̄si delecto inde xpo dñio: nō
 sedere sed incubare p̄sumunt
 velut antichristi i tēplo dei se-
 dere: et oñdere se tanq̄z ipi sint
 deus: ip̄ijssimo et sacrilego au-
 su p̄sumūt, et hoc est qd legif
 in. ij. scde ad Thef. Hi velut
 p̄ditores regie maiestatis rez-
 gnū ecclesie cui⁹ ministri p̄sti-
 tuti erant, sicut legif Sap. vij
 sibi vsurpare et vēdicare non
 metuūt. Hi mōi corruptozibz
 spōsam xpi et reginā celoz p̄-
 stitutā hodie cernim⁹, et vera-
 citer in ea impletuz est illud qd
 dicit dñs in. ij. Jere. Filij q̄q̄
 mēpheos p̄stuprauerūt te vs-
 q̄ ad verticē. Quia em mem-
 phis os interpretat. qd aliud fi-
 lij mēpheos q̄ filij ozis: q̄ scz
 nihil habent celestis adoptio-

Capitulum

XXXIX

nis et diuine filiationis nisi in ore et per opera quodam habent filiorum et bellum gerunt inimicorum. Sic ergo postposita Christi sponsam cernimus usque ad presentem, hoc est Christi ipsius fastidium. In quo apparet extrema diuine iusticie ira atque vindicta Christi regnum diabolorum occupasse pro maiori parte et in ministris huius possidere quos non videat pro ministris enim et ministris regna et regunt et possidentur. Hec ergo quatuor genera hominum velut quatuor pilati milites quatuor Christi vestimenta sibi partiti sunt. ut primum vestimentum detineat curiositas. secundum falsitas. tertium presentium amor. atque cupiditas. quartum pro vanitas. Et quodam duo vestimenta in pace possiderent detestatores sed de duobus vltimis species est per ratio inter carnifices. Inde enim perstreperunt et personant aule regum et principum. Inde sollicitantur tribunalia. Inde stipendiat tantus aduocatorum exercitus. De his sunt litigiorum certamina: confessiones premarum et iurisdictionum aliarum. Et quod armis belligerare prohibent: se se impugnant libris et linguis aduocatorum vtuntur ut gladiis: privilegium ut clipeis. Literis aplicis et machinis et tormentis quasi adiacent

da sacra gradia: quibus munitiones dignitatum et possessionum percutiant et diruant. Libris pro legibus et etiam canonici iuris ut armariis et pharetris. In enim arma et sagittas ad hominum bella accipiunt. Quid autem dicemus quod ipsi claustrales et cum domino possessione et officio crucifixi in carnifices conuersi sunt: et duobus vltimis vestimentis tanta auaritate inhiant. et velut Christi carnifices pro hominum vestimentis Christi crucifigi longe maiori studio quam seculares homines decertant. Quintum vestimentum est caritas: siue ecclesiastica unitas: siue sanctorum unio. Hec est quod diuisa non fuit: sed forte ad possessionem suam deuenit. Tunica ista dicitur pro precepta merito dei. quod caritas a summo. id est deo incipiens ordinatam per nos ipsos descendit in alios. In primo enim et summo caritatem deus diligit. consequenter autem ceteri iuxta suos gradus et ordines. Tunica ista texit velut fila amorum preclarium sui generis et sue manerie. Ex tot igitur filiis hominum tunica contextitur tot autem sunt fila quot et bona. Tunica igitur charitatis vniuersitas bonarum sanctorumque dilectionum constituit et in ea potentia lateret preliet. Huic si vel unum fi-

lū defuerit: qz vel vnus boni amor defuerit: integra seu pfecta nō erit. Dimidiā igit tunicā hnt tū. aut ptez isti? tunice aliā: q̄ vel solos amātes se diligunt. vel solos sue professiōis aut generis boies seu q̄libet alio mō p̄ticulariter et n̄ itegre diligūt. Isti q̄ non solū hmōi pāniculā rīsum imo ridiculū de se faciūt spectantibz: sed de teriores se ostēdūt pilati militibz et xpi carnificibus: dū xpi tunicā incōsultine diuidere conant: cui illi neq̄ssimi peccēt. Nō est dilectio q̄cunqz xpi tunica: sed sola illa q̄ integra est et ordinata. Et hoc est qd̄ dīc desup̄ intexa p̄ totū. Si enīz vel rupturā vel foramē vel defectū cuiuscūqz fili vel panni: culi habuerit: xpi tunica non erit. Vestē istā tineis: p̄mibz: et sericibz lacerandā inuidi: cupidi et luxuriosi tradiderunt. Tineā habes in tunica: si vel inuidiā veniale gestas in corde: quā statim vt aduersz et cōspicis qd̄ vtiqz facis motū ei? vel morsum sentiens: excutere festina vel occidere. Idez erit tibi faciendū de vermibz auaricie et sericibz luxurie. Veu q̄z tineosā videres hmōi vestem

regiā. videres inquā in multis claustraliū q̄z verminosam in eisde. Tinea enī inuidiā est: et p̄mis tristitia. Vñ Prouerb. p̄ij. Putredo ossium inuidiā. Et eiusdem. xxv. Sicut tinea vestimēto et p̄mis ligno. sic tristitia nocet cordi. Nō attēdūt q̄ p̄ciosa sit vestis ista q̄qz p̄clara. Nesciūt eā purpurā eē regalem et vestē nuptialē de q̄ legit Bar. xxij. Et vestē dei fragrantissimā que agri pleni odorē suauissimū naribz ysaac q̄ndam insudit. sicut legit Gen. xxvij. Nō erubescuntqz tāto studio vestes suas speciosas q̄bz posse placere se credunt muliercule mūdificār: et ipsi vestē istam speciosissimā q̄ sola regi celoz placere se non dubitāt: negligūt. et p̄mibz et sericibz in cibū apponunt. Dībz autē seuiores et neq̄iores videntur detractores: qui seminant iter frēs discordiā. Hi dēulbz faucibz eā lacerant: cui ipsi xpi carnifices diuilest. Tunica ista nō excisa de panno legitur. s̄ potius quasi ex vno filo diuine dilectionis toniens triplicato intexa. quot sūt illa in q̄bz de? eligūt: et q̄ ppter eū soluz mō diligunt: quoniā scisma et

scissura charitatē scindūt z de
 struūt. Et interta nō psuta le-
 gīt, qz vnius solius fili repli-
 catione pficiē z alieno filo nō
 indiget. Ipsa etiā mēs huma-
 na q charitatē recipit: nō per
 ptes illam recipit vt eas post
 modum psuat z coherere sibi
 inuicē faciat, sed totā siml cha-
 ritas z formā habet naturaliter
 suscipiēti cōgruā z coapta-
 bilē, z ideo nō excidit vel psui
 indiget, quēadmodū pannuz
 quem necesse est excidit p ptes
 vt ei decēter coaptet que opit
 Charitas autē z amor p seipm
 coaptat amāti. Ideo neqz di-
 uisa neqz partita est tunica il-
 la incōfutilis, qz vnitas q vti-
 qz spūalis charitas est: diuisi-
 onē nō recipit z in multitudine
 nō transit, nihil em recipit
 ptrariū essentie sue, nihil tran-
 sit in suū ptrariū essentialiter
 Amplius de^o dimidi^o aut par-
 ticulariter haberi non potest
 sed spūscius q ignis est qscū
 qz incēderit ignē facit z sibi co-
 unit z ad inuicem coadunat.
 Manifestū igit est qz scisma-
 tici hmoi igne conniti nō sūt
 Si em hic esset: essent ei^o cōi-
 one et picipio vniti. Deniqz
 dicit aplus in. yj. pme ad Ro-
 rinth. Qui adheret deo vnus
 spūs ē cū eo. Quēcūqz. n. vnū
 sunt cū vno z sibi inuicē sunt.
 Quēcūqz em vna vni z sibi, z
 qcūqz eidē eadē z sibi inuicē
 Nō pōt igit esse scissura siue
 scisma in ecclesia dei sed neces-
 sario mltitudis credentiū ē cor-
 vnū z aia vna, sicut legīt i. iij.
 Actū. Ampli^o ex testimonio
 Johis pme canonice sue. iij.
 Si qs dixerit qz diligo deū
 et fratrē suū oderit mendax ē.
 Amplius nō pōt diligi deus
 z nō diligi qcūqz ipse diligit
 vna em dilectio ad vere dili-
 gentē vnio est seu vnitas vo-
 lūtatis. Deus autē z bonos z
 malos diligit: qd pūuata be-
 neficia eiusdē demōstrant: dū
 in oēs diffūdunt. Necesse igit
 tur est vt q vere deum diligit
 oēs sil z bonos z malos dili-
 gat z etiā psequētes. Merito
 igit nō est diuisa xpi tunica in
 cōfutilis q figurā gerebat z ty-
 pum charitatis. Et merito in
 partes destructa nō est. sed to-
 ta simul deuenit ad vnū, quia
 vbicūqz locū habet dilectio
 totū illud inuenit ppter qd di-
 ligīt vel diligendū est. In pxi-
 mo em vt dicit Aug^o. nō dili-
 gīt nisi deus. hui^o significatio

nē merito gerit ignis q̄ sectio
nem nō patit̄, sed gladius feri
entis z secare volētis effugi
ens: in pte alterā integer z to
tus transibit. Et forte q̄dem
vni ex carnificibus xpi tuni
ca illa totalr accessit, quia so
la diuine electōis sorte chari
tas vnicuiqz tribuit̄. frustula
ꝑo z pāniculos charitat̄ di
uine bonitat̄ munificētia nō
largit̄. Idem dicim⁹ si frater
nā dilectionē vel ecclesiasticā
cōsionē vel ecclesiasticā vnita
tē tunicā xpi incōsutilē q̄s in
terpreter̄, qz vt q̄s ad ecclīasti
cā vnitatē p̄tineat et vt de cor
pore sit veri noī ecclīe: nō ob
tinet nisi diuine gr̄e electōe et
sorte. Recte ḡ fm Johem di
xerunt carnifices ad inuicem
(non scindam⁹ eam sed fortia
mur de illa cui⁹ sit) Flostri ꝑo
carnifices, l. scismatici z detra
ctores poti⁹ eā scindere studēt
q̄s integrā seruare: q̄s tenere et
abijcere. Qd̄ ꝑo subdit Jo
hānes (Postea sciens Iesus
quia iam oīa cōsummata sunt
vt p̄summare scriptura: dixit
Sitio). Oīa p̄summata dicit̄ q̄
scriptur̄ p̄dicta erāt: nostre re
dēptōis mīsteria, z hoc in ip̄o
qz nō restabāt nisi potatio ei⁹

et mors z lamētatio, z illa vti
q̄ erāt in p̄cio, z ppter hoc di
cit (oīa cōsummata) iuxta lram.
vt oīa p̄summata dixit in se q̄
p passionē p̄summabat in tri
plici illo qd̄ ei assignauim⁹ of
ficio. Et hoc est qd̄ legit̄ in, ij.
ad Hebre. Decebat em̄ ppter
quē oīa z p quē oīa q̄ multos
filios in gl̄iam adduxerat: au
ctorē salut̄ eoz p passionē cō
summāre. In ipsa em̄ passiōe
eius medicinalis z sacerdotā
lis z regalis sūma cōsistebat
officij. Qd̄ aut̄ dicit̄ (vt sc̄ptu
ra p̄summare) intelligēdum est
nō solū q̄ p̄dicebat ista futu
ra, sed etiā q̄ p̄mittebat redē
ptionē z salutē humano gene
ri. Vel scriptura libri gr̄e quē
patientia eiusdē z hūilitas in
ipsa pelle ei⁹, i. carne: nō atra
mento sed eiusdē p̄cioso san
guine describebat̄. Vt imple
ret sicut ab initio exposuim⁹.
Qd̄ ꝑo dicit̄ (Sitio) desideri
um nostre salutis ardentissi
mū exp̄ssit Hoc em̄ erat qd̄ si
tiebat, h̄mōi sitis ardorē z ve
hemētiā ip̄a sue passiōis acer
bitas aperte d̄clarat. Per cru
cē em̄ z clauos z spinas z lan
ceam z mortem ipsam transi
ens salutē nostram q̄siuit. Et

Capitulum

XL

vt quēadmodū; diabolus in
iij. Math. 2. iij. Lu. lapides
quondā esurienti apposuit, sic
isti ei dē sitietī acetū: mirram z
fel: seu mirratū vinū vel cum
felle mixtur. Morali pō cō
sumationē nostre crucis pnie
seu discipline: in siti spūali cō
sistere docuit. Nō em salubri
ter cōfigitur penitentia vel di
sciplina q iusticiāz nō sitit vel
esurit. Soli em sui hmoi iu
sticie satietas promittit in. v.
Math. Bū inqt q esuriūt et
sitiunt iusticiā zē. Nihilq re
ctius penitēti cōgruit q sitire
iusticiam. Pro cuius recu
patione seu restauratiōe tā dura
agit z tā dura patit, sed z viāz
qua ad fontē vite puenit in
gresso: et scalā q ad ipm ascen
dit tenenti: nihil magis cōue
nit q fontē illū viuūz seu vite
sitire, dicit dauid. Sitiuit aia
mea ad deū fontē viuū. Et
qm apud te ē fons vite, vt qd
em z laboriosam viā pnie qs
ingredit et arduissimū crucis
ascēsum qs aggredit: nisi fon
tē vite sitiat ad quē p illam ve
nitur. Qui g crucē pnie vl di
scipline sustinent vt maiora p
illa redimāt supplicia: nō cru
cē ppi baiulant aut pferunt in

q iusticia z fōs vite sinē. Do
nent enā in hoc cōfessores
eā crucē pnie penitentibz im
ponere q sitim eis accēdat iu
sticie et desiderū pariat fontē
vite, nō que sui tedio atqz mo
lestia eos sic occupet: vt fontē
vite oblitos faciat z iusticie fa
stidiosos. Pnia em et discipli
na que cor humanū nō arefa
cit ab amore pntiū et succen
dit desiderio eternoz: crux do
minica nē ē. Iuxta etiā tropo
logiā aliā qd in cruce presen
tiū erūnarū seu pntis mise
rie reprobi perferant insinuat
Jugi em sui z fame valida cō
tinue laborāt, sicut legit Pro
uer. xij. Venter impioz insa
turabilis, et Eccl. xxvj. vbi lo
quit de filia n auertēte se hoc
est de misera aia pcupiscētis
pstituta. Sicut viator sitiens
ad fontē os apert z ab oī pri
ma aqua biber. Vehemētiaz
etiā sitis aque turbiditas que
nō exhorret apte idcat, Vñ
dñs in. ij. Jere. Quid tibi vis
in via egipti vt bibas aquaz
turbidaz. Nec eadem sitis in
ydropico quem sanauit dñs
figurata est Crux igit pnti mi
serie q reprobos dñsiderio eter
ne felicitat, accēdere debuit z

ipsam pſentē felicitatē ſua ad-
 mictione inſipidā reddere. ſi-
 tim in eis pſtratiā efficit et me-
 dicamentū ydropiſis ydropi-
 ſim i eis auget ⁊ roborat. Qd
 aut ſequit in verbo Johis.
 (Uas g erat poſitū aceto ple-
 nū. Illi aut plenā aceto ſpōgi-
 am yſopo circūponentes ob-
 tulerūt ori eius.) **W**are² po i
 xv. de ſiti nullā facit mentiōez
 ſed ita habet (currēs aut vn²
 et i plens ſpongiā aceto circū
 ponensq; calamo potiū dabat
 ei) **W**arbe² po idē hz bis ver-
 bis. (Et pſinuo currēs vnus
 ex eis acceptā ſpongiā imple-
 uit aceto et impoſuit harūdi-
 ni ⁊ dabat ei bibere) Quia er-
 go vt dixim² nos ſitiebat ad
 ſalutem ⁊ in corpus ſuum qd
 eſt eccleſiā per os ſuum. i. ce-
 tum pſdicatoz traicere cupie-
 bat q vinū eſſe obuium, ſed
 acredinē malicie ab ipſa natu-
 rali ſuauitate degenerātes: to-
 tiens ori eius apponimus qti-
 ens pſdicatores eius: vel ſcri-
 pturā pueritudo vl pſtemnēdo
 audim². Velut vinū igit illoſ
 bibit xpus dñs qſ facile ⁊ in
 corp² eccleſie traicit qd velut
 vino delectat ⁊ inebriat. vino
 inquā ſuauiſſimo atq; fortiſſi

mo dū velut ebr² pſteritaz in-
 iuriar. ⁊ pſteliar ad penā oī-
 no nō remiſcit: dū theſauros
 celeſtes: imo regnū ipm celo-
 rū velut ebr² mercator qſi p
 nibilo largit et quali de vino
 iocūd² fact² ⁊ hilar²: toto gau-
 dio et feſtiuitate illos recipit.
 Acetū po illi ſunt quos mali-
 gnitas atq; malicia ſic infecti
 vt ad nature vl grē ſuauitatē
 vix aut nunq; redeāt: ſilitudi-
 nē tñ vini forinſec² ſeruāt: q-
 les fuerūt iudei ⁊ hodie ſūt he-
 retici ⁊ amari cupidi ⁊ qcuq;
 generalr obſtinati. de qbz dicit
Sap. xij. Qm nequā ē natio
 eoz ⁊ natural² ē malitia ipſoz
 ⁊ qm nō poſat mutari cogita-
 tio eoz i ppetuū: ſemē em erat
 maledcū ab initio. **N**i g ipſi
 ori ſaluatoris appoſiti: qd vnq;
 fōs ē toti² ſuauitat² atq; dulce-
 diſ: ab acredie ſua dulceſcere
 nō valēt: qz nō volūt. et iō qſi
 pſgustari reſpūnt ab ipſo. pſtē-
 tati em ore ſaluatoris. i. docto-
 ris exhortatiōe. ſ. quō vellent
 dulceſcere ⁊ ad grē ſuauitatē
 redire. qz in obſtinatiōe acre-
 dinis ſue pdurāt: reſpuit eos
 xps dñs nolens eos bibere:
 ſicut narrat **Matth.** qz vinū
 cum felle mixtū cum gultaſſet

Capitulū

XL

noluit bibere, Marcus autē in, xv. ita scribit, (Dabāt ei bibere mirratū vinū z nō accepit) Quia ꝑo Dabhe^o z Marcus vt dixim⁹ scribūt añ crucifixionē oblatū ei fuisse vinū cū felle mixtū z vinū mirratū et hoc ī ipso caluarie loco quē mundū istū, i. ciuitatē maloz mystice interpretati sum⁹. Intel ligit ex hoc z ipsa amaritudo psecutionū q̄ suis īfligit quaz ipse ante crucifixionē in suis etiā bibere recusauit. Unde in, xviij. Joh. Si ḡ me q̄ritis finite eos abire, sed neqz etiā eos ieiunare, sicut ipsemet dicit in, ix. Dabhe, z in, v. Luce, Non pūt filij sponse ieiunare q̄dū cū eis est sp̄sus, veniēt autē dies cū ablatus fuerit ab eis sp̄sus et tūc ieiunabunt. In cruce autē ipm accepisse acetū: solus Joh. scribit. Oblatū ꝑo siue porrectuz scribūt vt diximus Marc⁹ et Dab. Possum⁹ autē in felle iuxta misterii pueriam oēm suggestio nē accipe: venenatāqz doctrinā, Vñ Deut. xxxij. Fel dra: conū vinū eoz, z venenū aspidū īsanabile. Et Job, xx. Pa nis in vtero eius vertet in fel aspidū intrinsec⁹, vinū igitur

felle mixtum doctrina est ad mixtionē hñs pfidie, aut blanda suggestio admixta: habēs amaritudinem culpe. Vel qz mirra sacrā doctrinā celestē sapiam significat sicut legitur Eccl. xxiij. Sicut mirra elcā dedi suauitate odoris. Et mirra etiā ad medicamētū assumitur: Vinum mirratū pprie doctrinā hereticā significat que mixturaz habet celestis sapiē et amaritudinis erronee. Vinū ꝑo felle mixtū p̄sens felicitas est seu voluptas: que inebriat z iocundat in initio, sed amaritudinē fellis, i. penitentiis ingerit ī extremo. Quia ḡ illa duo sunt q̄ ad dñicā crucē puenire volētes marie impediūt: vtrunqz bibere recusauit dñs. Quia vl^o duo sūt ecōtrario q̄ sumope ad crucē penitētie sedētes z xpi dñi vestigia sequentes potissimū expediūt et adiunāt, i. amaritudo mortis: q̄ p rememoratōez elus dē sentit: z hoc ī mirra q̄ mortuoz corpibz frequenti⁹ adhibet, et indignatio in qua contra pplam vilitatem q̄ tā ignominiose tamqz turpiter leuissimis tentationibus succubuimus nobis ipsis indigna-

mur. Nec ergo duo sunt quibus viatio nostra ad crucem dñicā potissimū adiuuat. Altero em̄. i. ipso felle indignationis: p̄ctā q̄ aduersant nobis i hoc in cordis pedibz p̄culcam⁹ et aduersus ea toto spiritu excādescim⁹. Dors⁹ p̄o amaritudine seu memoria: cor ab eis quemūdi sunt fundit⁹ ab r̄pim⁹ et in alterā vitā tota liter suspēdim⁹. Quia ḡ totūz qd nobis ipedimētū est q̄ minus ad crucē disciplīe seu penitentie veniamus: aut peccata sunt q̄bz irretiti tenemur. et hec vt diximus feruida indignatione pessundamus. aut amor bui⁹ vite q̄ velut catena ē: q̄ velut captiui tenemur vt ait Seneca. Et hāc mort⁹ rememorationē vt dictū est dirūpinus et ad dorsum ponimus: vitā futurā solā habentes p̄ oculis. Verito igit̄ ista duo ad crucē p̄nie vl̄ disciplīne venientibz offerunt. Vel vinū felle mixtū atqz mirratum sacra scriptura accipienda est que felle mixtum vinū est. vinum inquā spei iocunditatis lenificans et inebrians. fellicū inq̄stuz penitudinis et indignationis nobis ingerit amaritū

dinē. Mirratū p̄o inq̄stū p̄ ipam mortis amare rememorationē in nobis p̄mes viciōrū mortificat. et putredinē corruptionis hoc est noctie voluptatis p̄sumit et ab iminentibus reservat. Unde Eccl̄. viij. In oibz opibz tuis nouissima tua memorare et in eternū nō peccabis. Quā illa duo ipse recusauit: nō ideo recusanda esse mōstrauit. sed seipm nulloz indigere insinuauit. Vel generalr̄ illd̄ intelligamus qz in sacra doctrina nullam admixtionem recipit aut approbat dñs. Unde. j. Esa. Vinū tuum mixtum est aq̄. Et Deuter. iij. Nō addas qcqz verbis illius aut detrahes. Et in Apoc̄. vi. Si q̄s addiderit ad verba libri illi⁹: addat sup̄ eū deus plagas que scripte sunt in libro hoc. Acetum aut̄ accepit quod et si a vini suauitate sapore corrupto degeneret tñ admixtionē aliene sube nō habet. In aceto aut̄ intelligit̄ ea pars sacre doctrine que et p̄sentis suauitatis vina nobis facit desipere et tristitia: ingerit penitentie. Nec em̄ duo maxime cōgruunt penitentibz et crucē dñi portantibz. vt scz et p̄

Capitulum

XL

sentia gaudia eis desipiant, et tristitia seu dolore penitudinis corde preferat. Tristitia autem illa hilaritatem cordis spirituale non impedit aut imminuit, sed potius adiuuat et adauget, et hec est acetum sine cuius sitis penia nec presumat nec agit, quod enim non dux sitit ut ei presentia gaudia desipiant, et quod non dum sitit penitudinis vehementer tristitia: nec dum incipit penitere. Qui autem virtutis istorum sitit, scilicet presentis suauitatis desipias et penitudinis tristitia: non solum peniam agit sed etiam presumat. Quia autem Iohannes scribit (quod plena aceto spongia am yso circumponentes) Iuxta misterium spogia cauernosa populum iudaicum significat. quod cultu diuino et sacris legibus exterius decoratus: intra erat inanitas et vacuus: coluborum infernaliu atque reptilium habitaculum: tot cauernis inhabitatum virtutibus excauatus quod virtutibus vulneratus. Spogia ista harudinis circumposita. Math. et Mar. scribunt: quod vel sacra scriptura iuxta quod supra exposuimus: conuenienter accipitur: cui populus ille quasi circumpositus forinsecus et sufficiens adhibebat. Si pro spongiam

sporum iudeorum perfidia innueris cupiditatibus et astutie consiliis cauernosam intelleximus, et hoc bene congruit. hanc enim harudinis sacre scripture circumposuerunt quoniam et ipsa sacra scriptura maxime fulgebant et usque ad os saluatoris obtundendum et obstruendum ereperunt. Si autem in harudine sicut super diximus secularis ista fragile vanissima: quod potentiam accepimus, et si quidem recte, hoc enim est quod nititur et portat et eleuat usque ad os domini saluatoris: non solum iudicia sed etiam omnia perfidia. dum enim adhuc in cruce presentis miserie seu penie seu discipline dominus saluator in membris penderet: secularis potentia quod omnem hominum spogiam contedere debuit: de ea acetum multitudinis christianorum et acerbitas usque ad os domini saluatoris eleuas ipsum quoddammodo in suis bibere compellit. Potest et in spongia cauernosa atque vanissima intelligi secularis astutia que arudine potestatem mundane nititur et usque ad os eius, id est scripturam vel scientiam sacram eleuatur, ut vel ei contradicat aperte: vel non inferior habeatur. Quia autem Iohannes scribit eam yso circumpositam: que

herba et radice figit in petra quod
 christum dominum significat: et per totum
 prestat remedia. iuxta sanctorum ex-
 positionem: vel fide vel sacra scri-
 ptura merito designat. cuius spiritus
 gratia astutie cupiditatisque fuerit
 tunc temporis iudei et nunc nostri in-
 dalescentes circumposuerunt.
 dum illam non habent nisi ad
 simulationem et lucrum. Do-
 raliter pro cor penitentis de-
 bet esse velut spongia cau-
 nosum: tot perfiditates humi-
 litatis habens quot passum est
 vulnera peccatorum: et quot
 accepit superne munera largi-
 tatis: totumque debet esse vini
 spiritualis hoc est gratie do-
 ctrine et lacrimarum bibulum: to-
 tumque ysope vel harundine sacre
 doctrine seu fidei supportatum.
 donec ad os domini saluato-
 ris veniat: et aceto hoc est acer-
 bitate penitudinis ipsum po-
 tet. Vel spongia ipsa malicia
 est penitentis tota peccatorum
 bibula: et infernalibus recipere
 dum reptilibus multiplici vani-
 tate quasi cauernositate idonea
 ac paratissima. hec igitur la-
 crimis desuper influendis erit
 imbuenda vel infundenda vel
 saltem penitudine vel dolore

circumponenda ergo erit vel
 dono scientie quod in ysope
 accipimus: vel calamo sacre
 scripture: que idem significat.
 Hoc igitur erit officium pla-
 torum atque doctorum: qui velut
 veteris hominis quidam car-
 nifices atque lictores a christo
 domino pretore vniuersali in-
 stituti sunt: ut penitentes et pe-
 nitentie iusticiam sitiētes: ace-
 to doloris et penitudinis po-
 tent. Hoc ipsum etiam virtu-
 tum erit quibus istam carni-
 ficinam crucis deputauimus of-
 ficiū. et fin hoc harundo seu
 calamus liberi arbitrii nostri
 potestas iuxta quod supra di-
 ximus conuenienter accipietur.
 Tunc enim consummatum est
 nobis crucis penitentialis of-
 ficiū: cum quotiens: sitio: di-
 xerim? dicte virtutes per po-
 testatem liberi arbitrii de huius
 modi spongia nobis potum ob-
 tulerunt. Heu quot sunt qui
 hoc aut spongia ista aruit aut mi-
 lites desunt qui offerunt: aut ca-
 lam? et ysope? non assunt. Hi sunt
 qui in illa abisso malicie sue nec
 vnam lacrimam inueniunt quam hau-
 riant: nec vnam stillam acerbis
 inde bibunt. Ex his defectu eos

Capitulū

XLI

nondū dñice crucis apphen
disse exēplū māifestū est, Qui
aut psto habent bñdī spōgl
am aceti. s. penitudis et lacri
maz plenissimā et ad os cor
dis admotā: vt inde qñes vo
luerint vinū cōpūctōis abun
danter bibāt: merito pñt dice
re qđ seqtur (cōsummatū est)
Sicut aut dñi carnifices: ipi
in cruce pēdenti acetū acerbis
simū porrexerūt: sic qđ in cru
ce hic q̄cunq; pēdētib; iniu
riaz et contumeliar; exacerbato
nes irrogāt, vnde et velut dñi
nouī qđam crucifigores atq;
carnifices habēdi sunt: qđ isti
idē in mēbris inonāt. Q̄ aut
iuxta p̄bū Joh. dic. (cōsuma
tū est) subintelligit iuxta lram
nostre redēptōis misterii et p
phetaz vaticiniū, et sue benefi
cētie in nobis officiū, et nostre
recōciliatōis sacrificiū, et no
stre cause patrociniū, et nostre
pugnatiōis auxiliū, et nostre
redēptiōis cōmerciū, et nostre
sanatiōis remediū. Q̄ aut
Lu. seqns historiā in. xxiij. q̄a
(tenebre facte sunt in vniuer
sa terra vsq; ad horā nonaz et
sol obscurat⁹ est et velū templi
scissum est mediū) Distice si
gnificat tenebras spūales in

cordib; iudeoz et etiā discipu
loz quas in tribus horis tri
duo dñice passionis et mori
futuras, Quasi em̄ dñei initiū
fuit naturalis illuminatio tri
um horarum continens spa
cium, hoc est: diei quartam.
Hora vero tertia imo secun
da dñei quarta legis scripte il
luminatio. Tertia p̄o quarta
a sexta diei incipiens euāgelij
fulgor simul et ardor, q̄ quidē
initiū habuit et clarū et ferui
dum in p̄dicatōe dñi saluato
ris, sed eā tenebre infidelitat;
et psecutionis et ipsius dñice
mortis statim occupauerunt
Possumus autem intellige
re et tres horas huiusmodi ob
tenebrationis: tres in iudeo
rum cordibus obscuratiōes.
Prima fuit ignorantie, Sec
cunda fuit cupiditas, Tertia
fuit inuidie. His enī tribus
de causis solē intelligentie nō
agnouerunt. Possumus et ad
tres mūdi generales obscura
tiōes tres horas istas referre.
q̄ et añ legē et sub lege et sub eu
angelio. mlti veri sol lumie p
uati sūt eclipsati. Sole em̄ in
telligentie de q̄ in. v. Sap. legi
tur qđāmodo ter mūd⁹ claru
erat. s. leg⁹ nature, leg⁹ sc̄pte, et

legis euāgelice illuminatiōis. sed in ip̄a hora sexta hoc ē initio illuminatiōis tercię: tenebre miserie et mortalitatis nostre ī p̄po dñi et mors ip̄sa: ip̄as veri solis illūinositatē infidelium oculis penit⁹ abscondērūt. et h̄ quasi tribus horis p̄pter dictas causas. et hoc est qđ in octauo cap̄lo Amos p̄dixerat dñs Occidet in meridie et tenebre scire faciā terrā in die luminis. Qđ autē dicit. (Tenebre factę sunt et sol obscurat⁹ est) Nō solū illud significat qđ obtenebrati sunt iudei interius: et sol iusticie a p̄nt̄ vite luce p̄ morte qđāmodo eclipsat⁹. sed velut duo genera tenebrarū in eis insinuāt: ignorātie. scilicet peccatorū. vel excecationem eorū et gl̄iam qđ noticiā vni⁹ dei et cultu claruerūt: obscurādaz vsq; ī horā nonā hoc est mūdi vesperā. in qua p̄dicat̄ elya et enoch: diffugatis errorū tenebris velut noui veri solis ortu iudea clarescet. Morāl̄ autē tenebre iste qđ tribus horis durasse legūtur. Primū tres cās n̄re obtenebratiōis spūa lis insinuāt: et tres esse modos illius. Haz igit̄ p̄ma est originalis corruptio quā ex Adaz

cōtrahimus. et p̄pter hec p̄ma nostra obtenebratio natura ē qđāmo seu natural̄. Secunda cā est tēratio ip̄a p̄ quā res sensibiles atq; forinsece se nobis ingerūt. et se nobis et vero lūini interponūt. et p̄pter hoc secūda obtenebratio n̄ra est qđ ignoramus tentatiōem eē tērationē. Lūinosissimā em̄ mentem esse necesse est: qđ quicūq; tentat: tentari se cōspicit: et bellū aduersus se consurgere cognoscit. Mirabil̄ em̄ obtenebrata est qđ tēratioes velut blādimēta amplectit̄: tres voluptuosaz seu p̄cupiscibilium acies q̄si q̄sdam amicorū cet⁹ toto amplausu suscipit et ip̄as voluptatis fruitiōem paces ac p̄speritatē appellant. sicut legitur Sap. xiiij. In magno iusticie bello viuētes tot et tanta mala pacem appellāt. p̄pter h̄ dicebat dñs ad Job. xl. Memento belli nec vltra addas loq̄. Magnū em̄ est ad rep̄ssionē tuorū qđ solus fere cā ē nostrī casus memorem esse belli Magnū autē lumen est ad videndū qđ nobis agēduz sit: et magnus stimulus ad excitandos nos et puocādos ad strenue agēduz: ip̄sa belli p̄missio

Capitulum

XLII

atq; cognitio. Tercia po cau-
sa nostre obtenebratiōis auer-
sio nostra est a po lumine qd
est p uersionē ad quascunq;
ex creaturis qd p amorē effici-
mus et psum. Lucē em ha-
bemus ad dorsum et facies ad
tenebras vt ait Aug^o. in li. de
libero arbitrio. Tenebre enī
sūt nobis oīa ad q a deo auer-
si p amorē uertimur. et hoc ē
etiā modus nostre obtenebra-
tiōis terci^o. ppter hoc q̄ quasi
tribus horis in ipsa morte do-
mini saluatoris tenebre facte
fuisse legunt. Vel ppter h̄ q̄
pme tenebre sunt cogitatōis.
secunde affectiōis. terciē p̄sen-
sus tā i bono q̄ i malo. Quid
qd em lumē ē nouo hoi: tene-
bre est veteri. et ecōuerso. Ali-
ter tropoloyce. Tenebre sūt
sup vniuersam terram cordis
ipsi^o crucifixi penitēt^{is}: cū tene-
bras suas agnoscit. et hec ē no-
ua plaga q̄ pcutit in nob. egi-
pt^o. iuxta Ougē sup Exod.
Tenebris em tenebras nras
pcutim^{us}: dū ignoratiē nre te-
nebras in nobis cognoscim^{us}
et dānam^{us}. Sol po in nobis
obscurat dū p̄ns mūdi gl̄ia a
nobis despiciūt: dūz veri nihil
luminis illā h̄re cognoscim^{us}.

Un Job. xxxiiij. Si vidit solē
cū fulgeret. Et in ps. p die sol
non yret te. Crucifixus igit. i.
cruci p̄nie vel discipline affi-
xis. necesse est tenebras vt di-
rimus fieri. et solē p̄ntis p̄spe-
ritas et gl̄ie obscurari: vt et ce-
citare suā p̄stinā videāt: et om-
ne qd in mūdo turpiter et no-
xie amauerūt. Un qd ex tene-
bris suis claruerat eisdē ex pe-
nitentialis gr̄e lumie tenebre
scat. In oīb; aut p̄ctōrib; ge-
neral^{iter} tenebre sūt. sol aut nō
obscurat: dū eis p̄sentis mun-
di gl̄ia nō vilescit. et hoc inde
est. qz mūdi gl̄ia nō lucet nisi
d tenebr^{is}. quēadmodū ligna
putrida et squame p̄ficiū bar-
bent de tenebris vt luceāt. et
ppter hoc de lumie obscuran-
tur. Euidēter aut mors p̄cū q̄
est mors p̄ma in hoc facto fi-
gurat. qz in tēratione p̄mū te-
nebre sūt in cordib; peccan-
tiū vt nō videāt. qz de piculo
aiāz suarū hoc est de morte
eorū in ipsa tentatiōe agit. De
ind po sol eis iusticie. id ē t̄ps
dñs obscurat. vl dū lucis sue
radijs eos illustrare desinit et
ab illis abscondit vt ipm non
videāt. vel dū eis vilescit atq;
a turpis et momētanea p̄ciūz

voluptatis. Qd̄ p̄o sequitur.

(Velū tēpli scissum est me-
diū) Distice veterē legis ob-
scuritas q̄ interiora tēpli. i. se-
creta diuini cōsiliij de reparatōe
generis hūani videre phibu-
erat dissipata ē. v. l. iuxta aplm
in. ix. ad Heb. Velū scissū seu
dissipatū: palatā esse sc̄tōz vi-
am: et ingressum expeditū esse
et liberz sc̄tis in tabernaculuz
nō manufactū: significat. Velū
scissum velū velamē cecitatis
q̄ de^o cognosci phibebat: dis-
sipatū esse insinuat. De h̄ apls
Usq; in hodiernū diē idipm
velamē in lectōe veteris testa-
mēti manet nō reuelatū: qm̄ i
xpo euacuat. Et iterū cū legit
Moyses Velamē positū est
sup̄ eoz eoz. Lū aut̄ cōuersus
fuerit ad deū: auferet velamē
De hoc Exod. xxxv. Imple-
tus sermonibz posuit moyses
velamē sup̄ faciē suā: qd̄ igres-
sus ad dñm et loquēs cum eo
auferebat donec exiret. Pōt
et intelligi veluz istud qd̄ dñs
debat tabernaculuz ab atrio:
id qd̄ in secūdo ad Ephe. vo-
cat̄ medius paries macerie. h̄
est discrepantia siue discordia
iudeoz et gētiū. Per taberna-
culū em̄ iudei in q̄b̄ h̄itabat

dñs. Per atriū gētes. sicut le-
git̄ Apoca. xxi. Atriū aut̄ qd̄
foris est ne metiar: qz datum
ē gētibz. Quia ḡ p̄ mortē dñi
saluatoris dissolute sūt inimi-
cicie et in xpo dñō lapide an-
gulari duo illi ppli velut duo
dom^o dñi pietes cōiuniri. Res-
cte tūc velū tēpli scissum dicit̄
vt nulla sit distinctio iudei et
greci: serui et liberi. sicut legit̄ i
iij. Col. Ubi nō est masculus
et feia: gētilis et iudeus: circū-
cisio et pñtiū barbarus et sc̄ita
seruus et liber. Morat̄ p̄o
qz velū istud: et radios sol̄ p̄-
hibebat ab ingressu taberna-
culi. et exītes intra tabernacu-
lū videre nō sinebat solem ad-
oriū. Velamen pctōz signifi-
cat quo mens humana velut
dei tabernaculuz radijs veri
solis. i. donis gr̄az illustrari n̄
sinit et illū videre penit^o phibet.
Hoc em̄ veluz vt dixim^o
post factas tenebras post ob-
scuratū solē pñt̄ gl̄ie dei p̄tūz
te scindit: et splēdiori gr̄e qua-
si lumini veri sol̄ adit^o pādīt:
et mētis obcecate prius ad ve-
ri lumis aspectū oculi reuelat̄
tur. Qd̄ aut̄ scribunt Bath.
et Bar. (a sūmo vsq; deorsū)
Insinuat a pmo cogitatōis

Capitulū

XLII

vsq; ad vltimū opis velamen
malitie scindendū esse. Scin
dire inq; dñs. ij. Jobel corda
vestra et nō vestimēta vestra.
Sic igit attingit sapia a fine
vsq; ad finē fortiter. vt legitur
Sap. vij. dū a sūmo vsq; de
orsum pcti velamē distrūpit. z
pctorz pietem fortissimū vsq;
ad extremū lapillū pfringit et
diruit. Et hec est ps inimici
ciar de q̄ legi in. ij. ad Eph.
Hoc velovelat⁹ habebat ocu
los penitēs dū ducebat ad i
fernale patibulū. Dñs p̄o re
uelata facie glām dei p̄replat
sicut legi in. iij. scde ad Lox.
Hoc est sudariuz qd̄ erat sup
faciē Lazari in. xj. Jo. Hoc ē
opimentū q̄ optum est euāge
liū in his q̄ peunt. sicut legi i
iij. scde ad Lox. Qm̄ aut ve
lū istud facies erat tabernacu
li z erat cōtextū ex iacincto et
z purpura z bisso z cocto ope
blumario. sic legi Exo. xxxvj
Eratq; mīre pulcritudis: inte
pturas hñs oīm florum q̄s gi
gnit hum⁹ vt tradit Joseph⁹
significat sine dubio faciē ip
sam mentis: oī spūali decore
venusta que in p̄sensu pecca
ti post veri solis obscuratiōez
a summo vsq; deorsum dissi

pat: n̄hil oīno grē qd̄ gratus
deo faciat: n̄hil dei aspectibz
placituz: integz in ea relinq
tur. (Et circa horā nonam ex
clamauit Iesus dicens Hely
bely lamafabathoni. hoc est:
deus meus vt quid dereliqui
sti me) Derelictū se dicit iuxta
lram. i. tribulatiōi expositum
et morti. z hoc sicut supra ex
posuim⁹ orōem ei⁹ Pater si ff
eri pōt transeat a me calix iste
Affectū em̄ infirmitatis no
stre sic exp̄mit: nō vt aliter q̄
ipse cū patre disposuit fiat pe
nit. vel derelictuz se dicit i suis
spūalr a q̄bz p̄ infidelitatē de⁹
p̄ recessit. Doralr aut no
bis insinuat vt in oī tribulas
tione: in omni discrimine tēta
tionis marie derelinq; z dese
ri timeamus: dū de sola dere
lictione ad deuz p̄rem desert
orōnis sue querimoniā. Q̄āt
ingemiat (deus meus. de⁹ me
us) Juxta lram illi p̄gruit. qz
ipse erat filius suus vnigeni
tus nature z filius gratie: in
m̄ltis fratz m̄ltbz primogeni
tus. sicut dicit apls in. viij. ad
Ro. Nobis aut p̄ similitudi
nem. licet aut dissillem insinu
at q̄liter inuocāre debeamus
de⁹ em̄ noster est cui totum se

debet qđ naturalr cui totū se
 debet qđ p grām facti sumus
 Totū em bonū nostre gene-
 ratiois z totū optimū nre re-
 generatōis illi soli debet. Qđ
 aut Luc. addit in. xxiij. Quia
 clamās voce magna ait (Pa-
 ter in man⁹ tuas) zc. Math.
 et Mar. ptereū: hoc solū di-
 centes. (qā exclamauit voce
 magna in emissioe spūs. Jo.
 aut i. xij. inter nouissima eius
 verba addit) Cōsummatū est
 z inclinato capite tradidit spi-
 ritū) Juxta misterū qđ si vocel
 qđ loq̄tur nobis opa ei⁹ acci-
 piam⁹: vox esset magna et cla-
 mosissima: qua dō patri p no-
 bis interpellans locut⁹ ē: z qđ
 etiā nos de persione nra ad
 ipm alloquit⁹: mors eius est.
 Minorib⁹ em bñficijs qđ vo-
 ce demissa ad nos loq̄tur. Il-
 lo pō singulari z inestimabili
 mortis sue beneficio adeo cla-
 mat fortiter vt etiā mortuos
 excitet z dilectione sua viuifi-
 cet. Qđ aut dicit Luc. Quia
 hec dicens. s. in manus tuas
 cōmēdo spūm meū: expirauit
 Quid faciēduz esset suis in oī
 piculo tētatōis z in ipso mor-
 tis discriminē: eodē exēplo cui-
 dēter edocuit. Tūc em pī po-
 tissimū vocāduz est: z filiali ei
 dē amore medullit⁹ adberen-
 dū. tunc potissimū spūs ei cō-
 mēdāduz est: cū leones infer-
 nales spati ad escā circa nos
 rugiūt. Veraciter em audite-
 rib⁹ atq; videntib⁹ nihil aliud
 est tētatōis suggestio qđ rugi-
 tus leonū ifernaliū. Quia igit
 tur ipse solus de faucib⁹ eorū
 nos pōt eripe: ei soli cōmēdā-
 dus est tūc spūs. z his verbis
 vnigeniti sui iuocāduz ē tūc
 z orandus. Vocē igit vnige-
 niti nō agnoscere nō pōt: si eā
 pie fidei deuotio illi obtulerit
 In manus aut dei patris spi-
 ritū suū cōmēdat: qđ totū se po-
 nit in volūtate eius: totū se cō-
 mittit bñplacito eius. Vnde
 z vsualr in manu illi⁹ qđs eē di-
 cit⁹ cui⁹ volūtati se regēdū cō-
 misit. Per p̄rartū pō in ipso
 p̄sensu pcti spiritū suūz emit-
 tit de se z p̄rartū spūm tradit di-
 abolo miser pctōr. In man⁹
 etiā diaboli illa etiā eadē bo-
 ra cōmēdat spūm suū z in fau-
 ces leonum ifernaliū inijcit:
 veraciter illud pōt dicere dia-
 bolo. Pī mi. qz filius ei⁹ effe-
 ctus est. z ea qđ sequunt⁹ in ma-
 nus tuas cōmēdo spiritum
 meū. Veraciter etiā pōt dice-

Capitulum

XLII

re qz tradidit spūs. i. spūsan
ctū. quēadmodū z iudas tra-
didit xpm dñm. quē q̄tum in
eo est extinguit. Vel spūm p-
priū quē tradidit carnifici-
bus seuissimis. i. demonibus
crucifigendū. et hoc est in iſer-
no. Qd aut addidit Johā. in
fix. de inclinatioe capitis: iux-
ta literam: siue gratias agen-
do: siue supplicando z orando
p nobis spm tradidisse intel-
ligendus est. Penitentiū aut
insinuat spūm veteris hoc est
amozē pcti: Inclinato capite:
hoc est inclinato corde emitte-
re debere. Ecōtrario aut in-
clinato capite ad orandū dīa-
bolum. vel humiliato et incli-
nato corde et diabolo ad con-
culcādū subiecto: tradidit spi-
ritum ppiū miser pctōr per-
psensum in pctm. Post istam
emissionē spūs vident velle
Bath. z Bar. qz velū tem-
pli scissum est. Lucas aut qui
diligēt? historiā psequit ecō-
trario dicēs eū expirasse: duz
ista diceret (Pater mi i man-
tuas) Qz aut p̄tinuat Bath.
(Terra mota est et petre scisse
sūt z mo. apta sūt z mltā corpa
scōz que dormierant surrexe-
runt) Bñ p̄gruit ei qd p̄cedit
qz velū tēpli scissum est in du-
as ptes. Hec est legis obscu-
ritas in spūalē intelligentiā et
literale: qz alterā sibi retinue-
runt iudei: reliquā nobis assū-
psimus. Vel velū pcti diuidi-
tur in culpā z penā: dū culpa
tollit: z ab ipso penitēte pena
penitētia tenet. Vel velū di-
uidit: dū nob totū qd mali in
nobis ē tribuim? deo p̄o qd
qd habem? boni. Signa aut
illa iuxta literā: quēadmodū
eclipsatio solis: auctorē spūs
nature pati euidēter testaban-
tur. Eclipsatio em solis fingi
nō pōt fuisse naturalis: cū cer-
tū sit tūc lunā fuisse. xv. Deci-
ma q̄ta nāqz luna iuxta man-
datū dñi in. xj. Exo. agn? pa-
scalis imolandus erat ad ve-
sperū. hoc est die iouis ad ve-
sperā. ḡ die veneris sequēte lu-
na fuit. xv. et tō plenilunium.
Erant igit sol et luna sibi q̄nū-
cē opposita q̄si p diametrū. q̄a
igit hora dñice passionis q̄si
sept a diei vbi sol erat nature i
medio cell z tūc luna sub ter-
ra tenēs celi mediū opposituz.
Non erat igit luna tunc t̄pis
neqz poterat cē inter solē et ter-
rā. Naturalis aut eclipsis sol
est de interpositioe lune terre

et solis. Manifestū igitur est quia signū fuit valde mirabile quēadmodū etiā vñ et recte q̄daz ex p̄his apud Athenas illa hora dixisse d̄r: qz aut de nature patit̄: aut elemēta mētiunt̄. Terremot⁹ iuxta sc̄tōz expositionē terrenoz cordiuz cōcussio fuit ex timore vl' motus siue motio: hoc est mutatio de malo in bonū p penitētiā. Nouēda em̄ erat terra b̄mōt et de infimo pcti in sublime celoz trāsserēda. Vel terra iudeoz. i. terrenus ille populus mouendus erat et pcutiēdus et detrahēdus de loco suo et disp̄gend⁹ in gentes: petre scisse: corda obstinatōe obdurata et ad p̄nias scissa. Nouēda apta orōne et p̄fessioe vt appareāt et p̄deāt inde mortui in resurrectionē vite hoc ē in nouitatē vite. Morali p̄o terremot⁹ q̄ fit ad l̄ram de spiritu iſra poros seu viscera terre multiplicato tonāte ad extitum et exaltationē: et nō inueniēte libez exitū: iōqz terrā cōcutiente. quia natura nō patitur duo corpora in eodem loco Sic multiplicato sp̄sctō non essentiali sed q̄ ad gr̄az cor penitēis cōcutit et multiplicat cōtē

dit vt corruāt oīa b̄nficia diabólica pctōz et excutiant̄ d̄ arboze cordis n̄sdi illi diaboli. ci. i. vicia. Vel mouet̄ terra h̄ est amor. vel terra pcti de corde. vel ipm cor peccatoris de loco et feudo diabolico trāssens in feudū d̄ni. i. d̄ terra miserie et tenebraruz: vbi vmbra mortis et nullus ordo: sed sempitern⁹ horror inhabitat. hec est terra pcti de qua d̄r i. iij. Job Vel terra intelligi potest conuenientius amor terre hoc est terrene culuscunqz cōcupiscētie. Huius namqz amor iuxta consuetudinē scripture terra accipit̄. Hec terra p̄mo i penitēte mouet̄ dū amor b̄mōt mutat et extinguit̄: deinde petra scindit̄. hoc ē mēt̄ duriciēs dolore penitudinis. Tercio monumētū apit̄ dū facultas exēdi de ipso pctō pctōri celesti minime tribuit̄. Idem igit̄ pctm̄ terra est q̄diu diabolo fructificat. et cibus est serpēt̄ antiqui: et reptilium infernaliū habitaculū: dum et ab ip̄s demonibus concalcatur et teritur q̄ diu super eam eis gradī imo repere conceditur. Hec enim sunt quatuor terre p̄prie: quintum q̄dam imo

Capitulū

XLII

semp̄ residet ⁊ sex grauissima
hec igit̄ terra mouenda est si-
cut dixim⁹. Idem pctm̄ ⁊ pe-
tra est que vix malleis sacroz
eloquioz frangit̄ et vix etiam
xp̄i sanguie scindit̄, vt oīa di-
camus: pcti durscies sola dei
p̄tute vincit̄. Idē est ⁊ monu-
mentū qđ miser pctōz velut di-
aboli qđdē sacrista sibi defodit̄
et i eo velut diaboli sacerdos
scipm̄ sepelit. Unde ⁊ genera-
liter videre pctōrez in pctō ni-
hil aliđ est qđ videre in eternū
in monumēto ⁊ videre mortu-
um discooptū: qđ sine horro-
re ⁊ dolore nunq̄ spectanduz
Ne illi qđ mortuus in monu-
mento facit risum ⁊ gaudium
⁊ nō poti⁹ doloz cōpassiōis
et gemitū et horrorem mortis
Istud monumentū apiendū
est qz amouendū est ab eo qđ
qđ in eo detinet pctōrem. hoc
est em̄ illud esse aptum Ne il-
lis qđ in hmoi monumento vi-
ui sepulti sunt. Hi sunt qđ de-
scēdūt in infernū viuētes hoc
est sciētes. Et hoc igit̄ appa-
ret qđ tot⁹ mūdus quē in tres
ptes Job, diuidit in pmo pri-
me canonicē sue: nihil aliđ est
qđ cimiteriū diabolicū et mul-
tudo inūerabilis hmoi mo-
numentoz. Ad istud monu-
mentū pōt referri illud qđ le-
git̄ in. iij. Job. Gaudēt vehe-
mēter cū inuenerint sepulcrū
Et illud. xij. Prouer. fm̄ vnaz
lram. desideriū ip̄ij monumē-
tū ē pessimoz. Fortuos igit̄
se p̄fiteat̄ pctōres peccare stu-
dentes duz tam studiose q̄rūt
sibi sepulcrū et cōpant. Ecō-
trario terra p̄mū mouet̄ in rē-
tatiōe: petra scindit̄ in deside-
rio: monumentū apit̄ in p̄sen-
su pcti. Terra enī debet esse
pctōz hoc est aduersus p̄cussi-
ones tentationū fixus ⁊ imo-
bilis. Petra: patia ⁊ fortitudi-
ne ⁊ tribulatiōibz infragibilis
seu insecabilis et voluptatibz
inemollibilis, et monumentū
debet esse veteris hoīs vbi se-
pult⁹ atqz reclusus iugiter cō-
sūmat̄. Horroz etiam sicut se-
pulcrū debet incutere spectā-
tibus seu trāseūtibz vt alij ve-
teres spectaculū eius abhor-
reant. Quatez sequit̄ in textu
Math. qđ (Alia corpa san-
ctoꝝ qđ dormierūt surrexerūt)
Iuxta lram vt tanti gaudiū te-
stes essent simul ⁊ socij. Do-
raliter p̄o in morte veteris ho-
minis multa corpa scōꝝ. id ē
multa cōgeries scōꝝ opoz ⁊

totus cetus virtutum resur-
gūt: q̄ omnia dormiuisse dicū-
tur. qz nil eis depit si resurgāt
et fortiores etiā resurgūt quē
admodū soporati. z qz facilis
est eoz repatio quēadmodū
excitatio a somno. Ecōtrario
p̄o fit resurrectio in morte no-
ui. vñ id in. ij. Lu. Hic erit in
ruinā z resurrectionē multoz.
Distice autē significat resur-
rectio ista p̄ xpm futurā esse re-
surrectionē gl̄iosam sanctorū.
sicut legi in. x. p̄me ad Theſ.
Si em̄ credim⁹ q̄ Iesus mor-
tuus est z resurrexit: ita z de⁹
eos q̄ dormierūt p̄ Iesum ad-
ducat cū eo. Joh. autē subiun-
git in. xix. di. (Iudei q̄ qm̄ pa-
rascene erat: vt nō remanerēt
in cruce corpa eozū in sabba-
to: erat em̄ magnus ille dies
sabbati Rogauerunt pilatus
vt frangerent eoz crura z tol-
lerent.) potius mortalitatē q̄
misterio p̄gruit. Iudei em̄ ge-
runt tipum oīm mundanorū
nouū hoīem in se crucifigētū
et crucem p̄nie vel discipline
in alijs nō verentū: z hoc sub
p̄teriti religionis z veneratio-
nis sanctorū dicitū. vnde q̄tiēs
dies solēnis affuerit p̄dicant
alijs z suadent vacandū esse

delicijs z cibis z potib⁹ z de o-
sistendū esse ab afflictōib⁹ z la-
crimis z veneratōe dici solen-
nis. Idē igit̄ esse dicere epulā
dū est et gaudendū est hodie
nō debent remanere in cruce
corpa nostra sabbato sed po-
tius tollenda sunt. qd̄ mona-
chi z clerici seculares diligen-
ter ac studiose observant. Hi
sunt q̄ rogant pilatū coq̄na-
riū vel refectoriarium: vt adiu-
uent ne corpa eoz in cruce re-
maneāt. Qui autē accedūt ad
abbatē vel p̄orem q̄si ad alte-
rum pilatū vt dispēsatores seu
relatatiōem ab eo impetrent
gule et ocij vaneq̄ leticie. sed
nesciunt petere vt frāgantur
crura in h̄mōi cruce pendētis
um aut nesciūt q̄ illud eis pe-
tendum sit. Non em̄ de cru-
ce tollendus est vetus hō nisi
fractis crurib⁹ de quib⁹ su-
peri⁹ locuti sumus. Potestas
em̄ ambulandi imo currendi
ad mala saltem ei auferēda est
In hoc q̄ iudei instāt apud
pilatum vt non remaneāt in
cruce corpa sabbato: apte ty-
pum gerunt sp̄aliū p̄secuto-
rū qui sūmope ad hoc inten-
dunt etiam fere in tota dei ec-
clesia obtinuerūt: vt corpora

Capitulum

XLII

non remaneant in cruce sab-
bato. i. quocumq; die solenni.
Verūtamē istud ita factū est
q̄ p̄ instantiā iudeoz solūmō
impetratū fuit z obtentū. nūc
aut nō expectat h̄mōi instan-
tia: nec p̄ces req̄runt. sed cru-
cifixū suū vnusquisq; autori-
tate sua z arbitrio de cruce pe-
nitētie vel discipline deponit.
Illud etiā aduertendū est qz
nec pilatus illud legīt cōcessis-
se. sed qz legīt q̄ milites pila-
ti hoc fecerunt: merito intelli-
gīt eius auctoritate factū. meri-
to igit̄ inter milites pilati an-
numerādi sunt: z auctoritatem
istā a pilato accepisse diabo-
lo. z hoc ad instantiā p̄secuto-
rū spūalium: hoc est vicioz q̄
de cruce p̄nie vel discipline cor-
pora sua deponunt eo modo
q̄ diximus vacātes epulis si-
ne delicis colinquinationis:
sine malicie. sicut legīt in. ij. se-
cunde cano. Petri. Quia h̄o
p̄ duos latrones iuxta domi-
nū Jesum crucifixos sine no-
cia corruptio z cōsuetudina-
ria: sine mūdī. p̄spitas z aduer-
sitas: seu p̄rie iniquitatis z alie
ne suggestiōis malicia seu cō-
traria charitati gemia puerfi-
tas pueniēter accipit. Dani

festū est illa de cruce nunq̄ eē
deponenda nisi sic p̄tusa z cō-
fracta vt de cetero surgere ne-
queāt vl' erigere se. quēadmo-
dū hoīes fracti cruribus: nec
stare nec erigere se p̄nt. Quia
h̄o potentiā z opulentiā terre-
nā crura veteris hoīs supius
accipim⁹: ip̄as esse frāgendas
penitētib⁹ z disciplinatis vir⁹
in illo facto insinuatū est. Frā-
gunt ḡ: vl' cū fragiles esse ag-
noscunt: vel eis virt⁹ et vigor
supportandi corp⁹ veteris ho-
minis auferit. cūz nec veterem
hoīem p̄ supbiā erigūt: sed po-
ti⁹ sedere cōpellūt. quēadmo-
dū crura fracta totū corp⁹ ad
terrā deponūt z sedere cōpel-
lunt. Crura igit̄ h̄mōi frangit
q̄ de his duob⁹ sub deo hūili-
atur z cui sunt onerī. Sequi-
tur in verbis Joh. (Ad iesuz
aut cum venissent vt viderūt
eū mortuū nō fregērūt ei⁹ cru-
ra vt scriptura illa impleret vt
dicit Joh. Qs nō cōminuet⁹
ex eo) Per iesum: vl' sinderisiss
vel nature n̄re puritas q̄ inte-
gre seruāda ē: licet veteri vite
crucifigēda sit intelligitur. Q
h̄o dicit Qs nō cōminuet⁹ ex
eo. i. nihil spūale vel sordiduz
crucifixo frangendū vel tenē-

dū est. Quēadmodū em̄ car-
nes dicunt carnales cogita-
tiones ⁊ cōcupiscētie: ibi, dū
appropriāt sup me nocētes vt
edāt carnes meas. Et ibi: cō-
fige timore tuo carnes meas.
Sic ossa ecōtrario ea q̄ i no-
bis spūalia sunt. Vilius er-
go pilati deteriores sunt q̄ os-
sibus dñi iesu pēperunt q̄cū
q̄ vel spūales viros q̄ ossa ec-
clesie sunt: vel spūalia quecū-
q̄ bona in alijs psequēdo cō-
terunt. Peruersissime p̄o scri-
pturā implēt bñōi q̄ ossibus
veteris hoīs parcūt que spū-
talia vicia maxime intelligū-
tur. q̄s em̄ pceptū esset bñōi
hoīb: os nō cōminuet: ex eo
id est veteri hoī: ossibz eius. i.
spūalibz vicijs in se parcūt: cō-
tra carnē q̄ ppe veteri hoīs cō-
surati vident: dū carnes eius
id est carnalia vicia tā atrociter
psequunt: pētes ⁊ in seip-
sis ⁊ in alijs ire: supbie: inidie:
et ceteris furijs infernalibus
Idē dicim⁹ ⁊ de his q̄ vicioz
radicibz in se ⁊ in alijs parcūt
licet opa vicioz q̄si quandas
eoz carnem pseq̄ videantur.
Hi em̄ sūt os ex eo nō cōmi-
nuūt. qz mūdus ⁊ caro q̄s du-
os latrones interpretati sumus

ex toto cōteri nō possunt: sal-
tem eoz frangenda sunt cru-
ra, in q̄b intelligimus ossa eo-
rū maxima atq̄ fortissima et
q̄bus maxie p̄tra nos erigun-
tur. ⁊ ossa ista in mundo sunt
amor vane glorie ⁊ odij con-
trarij. Si em̄ ista duo i te cō-
fregeris: mūdū impotē sui ⁊
oīno inualidū reddidisti. In
carne p̄o velut crura sunt: oci-
um ⁊ epularum splendiditas
De illis q̄ non solūmodo la-
tronibz istis ossa nō cōminu-
unt: sed etiā cōminutis offici-
osissime medent. Hi sūt adu-
latores ⁊ detractores quoz
omnis locutio cathaplasma-
tio est ⁊ medicamentū huius-
modi fracturarū. Si non es-
sent huiusmodi medici infer-
nales: si medicamenta ista di-
abolica. id est adulatio et de-
tractio de medio tollerentur:
mūdus deiectus in imo resi-
deret absq̄ vlla spe resurgen-
di. Idem in carne dicim⁹. vñ
in Ezech. sedecimo capitulo.
Iniquitas sororis tue sodo-
me saturitas panis ⁊ abūdā-
tia et ocium. Quantum igitur
aduersentur dei iusticie inde
apparet. quia omnem penaz
illius euacuant: et suspensos

atq; crucifixos p eum refusi-
 tant. Qd pō sequit̃ (quia vn⁹
 militū lancea latus eius apu-
 lit.) Vira crudelitas que nec
 mortuo pepcit, hoc est enī q̃
 psecut⁹ est hoīem mortuū am-
 pli⁹ mortificare. Distice pō
 aptio lateris que ⁊ vulneratō
 fuit duo euidenter figurat. Pri-
 mū vuln⁹ amoris nostri q̃ cor
 eius p̃ficiū est. sicut ipsemet te-
 stat̃ i. iij. Can. Vulnerasti cor
 meū soror mea sponsa vulne-
 rasti cor meū. Secūdu: quia
 ipm vulnus aptura est lateris
 q̃ ad intima corpis intrat: me-
 rito dilectione eius significat.
 p quā ad intima secretorū ei⁹
 ingredimur, sicut ipsemet te-
 stat̃ in. iij. Joh. Vos autē dicit̃
 amicos: quia oīa q̃cūq; audi-
 ui a patre meo nota feci vob̃
 Ipsa etiā dilectio et porta est
 ⁊ via qua ad intima spūaliū
 et regnū celoz intrat, sicut dīc̃
 aplūs, iij. p̃me ad Cor. Ad
 huc excellentiorē viā vob̃ de-
 mōstro: de charitate loquens
 Recte ḡ dicit̃ lancea latus ei⁹
 aptum, quia vl̃ porta qua ad
 deum ingrederemur nob̃ ap-
 ta est p mortem eius. et p mor-
 tem etiā intima sapie sue atq;
 consiliū referata, vel ipsa dile-
 ctio intima eius tūc nobis ap-
 ta est ⁊ claruit euidenter. Vo-
 raliter pō spūalibus pilati mi-
 litibus hoc est platis atq; do-
 ctorib; insinuat silr facere dez-
 bere spūalibus crucifixis: fa-
 ciunt ⁊ ingressū ad corda do-
 mino Iesu latū ⁊ liberū pan-
 dant. Lancea pō qua istō fa-
 ciendū est: longa est ⁊ recta di-
 uine bñficentie seu munificē-
 tie in nos cōtinuatio Lancea
 em̃ lōgitudinē habet vnde et
 emin⁹ habet q̃ nihil recti⁹ in-
 telligitur q̃ lōganimitas que
 nec tediū cōtinuate largitōis
 beneficiorū suoz deficit q̃li fa-
 tigata: nec ingratiudie nr̃a vin-
 cit̃ q̃ tanto forti⁹ atq; p̃fundi⁹
 nos amore suo transfigit atq;
 trāsherberat quāto magis a
 longe hoc est quāto longi⁹ est
 a meritis nostris vt tot ⁊ tan-
 ta mala nostra diuina bonitas
 tamdiu toleret ⁊ infatigabili-
 ter tot et tanta ingratīs bene-
 ficta largiat̃. Acumē habet lā-
 cea ista in capite, quia prima
 beneficia eo ipso q̃ p̃ma gra-
 tiora sunt ⁊ facilius cor pene-
 trant que postmodū assidui-
 tate aut in obliuione ingratīs
 veniūt aut vilescūt. Potest et
 intelligi lācea timor ignis eter-

ni et positum bone pseuerantie, et hec est hasta fulgurans de qua legitur in, iij. Abacuc, quia et ignita est igne eterno vel igne amoris quod deus nos diligit: et corusca est ut illuminet: et acumen habet ut penetret et vulneret. Sic et intentio quod placere domino iesu intendimus lancea est quod latius eius et cor amore nostro transfigimus. Amorem autem homini vulnus dicimus et apturam cordis, quia et vulnus est quod verus homo transuerberat: occidit, et aptura seu porta est quod ad cor humanum deus ingreditur, et quia in latere dextro vulnus illud factum creditur et in picturis et sculpturis ita ostenditur: amor spiritualium et eternorum per illud quod venient accipit. Qui ergo crucem punitis militie amore te poralius sustinet: vulnus in latere sinistro habet et apturam quod diabolus ad eos intret. Hi non in cruce domini nostri iesu christi gloriari cum apostolo possunt sed in cruce diaboli utpote per eo crucifigi confundi. Contrario modo apparet hic mira seueritia militum spiritualium pilati qui iam mortuos persequuntur, qui contra iam mortuos cum armis veniunt: et in iam mortuos tam atrociter sentiunt. Hi

sunt omnium viros disciplinatum et penitentium persecutores maxime pro claustralium quod crebrius et euidentius mundo mortui videntur. Atrocissima igitur seuericia est eorum quod homini hominibus in cruce religionis iam mortuis atque pendens non parant. Illis igitur pilati non sufficit crucifixisse et occidisse nisi et ossa crucifixorum confringant, quod et illis congruit quod iram nec mors eorum quod oderunt satiat imo potius mortuum etiam persequuntur. Ossa pro quod in peccatoribus crucifixis et mortuis remanent: vires naturales intelligi possunt quas post mortem et crucem peccati frangere nititur diabolus: et ad extremam debilitationem deducere vel obscurationem seu desperationem ita ut nulla spes euersionis ei remaneat. Possumus autem dicere et eos fracta crura in cruce diabolica habere quod non iam pedibus solum sed etiam toris et tibis terram, id est terrenam felicitatem tangunt et eidem toto corde cogitationum et affectionum incubant. Idem est et de carne interpretari, et hoc in illis maxime qui sordiores carnis sue partes nituntur et supponunt

Capitulum

XLII

tant ⁊ terre totalr incubāt. qđ
ad luxuriosos maxime referi
mus. Et notandū illud est qđ
duorū latronū latera apta seu
lanceata fuisse nō legunt. oēs
ei reprobi latera dextra clau-
sa habent vt nec spūalibz nec
eternis īgressus ad corda eo-
rū placeant. Qđ aut sequit in
verbis Joh. (Et p̄tinuo exi-
uit sanguis ⁊ aqua) Apte insi-
nuat charitatem qđ xp̄us dñs
nos dilexit fontē esse nr̄e ab-
lutōis qđ in aq̄ intelligit: et no-
stre secūdatōis qđ ad frugē bo-
norū op̄orū p̄rī steriles eram⁹
et adhuc modū reliq̄z qđ per
aquā efficiunt: que in tracta-
tu de baptismo melius dicū-
tur. Sanguis aut ad hoc flu-
xit vt idē intelligeret esse fons
nostre viuificatiōis. eo qđ san-
guis vite nutrimentū est et su-
stentatio. Hoc sanguine vita
nostra spūalis que dilectō est
qua deus diligimus maxime
nutrit ⁊ sustētur. Quis enī
illum fide bauriat: hoc est qđ
illum p se sola charitate effu-
sum credat: ⁊ dilectione in de-
um nō ardeat. ⁊ hoc est dice-
re spūalr viuat hoc sanguine
regalis illius vestis purpura
id est ecclia tota tincta est, vñ

et vestis eius aspersa sanguis
ne dicit Apocal. xix. Tinctu-
ra illa nihil aliud est qđ vicissi-
tudo amoris. ⁊ quēadmodū
vestis in liquore tincture im-
mersa colorē tincture assumit
Sic et in h̄mōi preciosi san-
guinis liquorem p fidem tota
ecclia imissa hoc est credēs
illum p se effusum: colorē in-
de similem hoc est igneum qđ
rubeus est trahat vñ colorē
similem ei cuius liquor ad tin-
gendū fundit hoc est dilectio-
nem sicut diximus. Hic ē san-
guis vñ ⁊ mori que ostendit
elephantis ad acuendos eos
in p̄lio. sicut in. vj. primi Ba-
chab. Bonus em̄ est christ⁹
dñs de cuius folijs. l. eloqui-
is extrahit sericum sapie ⁊ ho-
nestat⁹ vt idē vestes regie fra-
tribus eius simul ⁊ filijs fiāt.
Ipse idem est et vna de qua ī
penultimo Gene. Lauabit in
vino stolam suam ⁊ in sangui-
ne vñ palliū suū. Sanguis
em̄ iste ⁊ vinū est qđ torcula-
ri crucis cōpressionē passiōis
de xp̄o dño exp̄ssum lauacrū
salutis mūdo contulit. Quis
em̄ sanguinē huius vñ ⁊ mo-
ri fide vera cōspiciat ⁊ nō sal-
uatoris sui dilectōe succēsus

contra omne quod ei displicet
excādescat. Hic est vermicu-
lus quo solo liber gratie scri-
bi potuit vt in eo tota diuine
dilectiōis in nos gratia aptis
sine legeret. Totā em̄ sue di-
lectiōis ⁊ gratie imensitatē de
hoc vermiculo nobis scripsit
et legibilem fecit. Hoc est mi-
nū quo liber vite liber sc̄z le-
gis rubricatus est ⁊ illumina-
tus. Leteris q̄dem literis ter-
renorū beneficioꝝ p̄missioni-
bus totus ingerebat. deerant
ei litere capitales et tituli hoc
est documēta spūalia ⁊ eterna
rū p̄missionū certa insignia ⁊
intentionū et opum nostrorū
p̄fecti decorez q̄ de xp̄i nobis
sanguine p̄fluxerunt. Sanguis
iste lauacrū est dealbato-
riū. sicut legit in Apocal. viij.
Lauerunt stolas suas et deal-
bauerūt eas in sanguīe agni.
Sanguis iste velut sanguis
hircinus effusus est: vt eo asp-
sa corda mollirentur ⁊ gladio
verbi dei fierent secabilla: vt
tādeꝝ spiritali edificio essent
idonea. Sanguis iste mare ru-
brum est in quo submersus ē
pharao spiritalis cum exer-
citu eius hoc est diabolus cū

exercitu vicioꝝ ⁊ demonū.
Sanguis iste est noui testa-
menti confirmator. sicut chri-
stus dominus supra testatus
est. Est etiam iste sanguis sa-
crificij nostre reconciliatiōis
quia in christo dño compla-
cuit omne plenitudinē inha-
bitare ⁊ per eam reconciliare
omnia in ip̄m pacificans per
sanguinem crucis eius siue q̄
in terris siue que in celis sunt
sicut legit in p̄ma ad Col. Q̄
aut sequit in verbis Math.
o sanctis qui tunc surreperūt.
(et exeuntes de monumentis
qui post resurrectionem suā
venerunt in sanctā ciuitatem
et apparuerūt multis) Ad pe-
nitentes iuxta moralem itelli-
gentiam referendum est. Pe-
nitentes em̄ mortui resurgen-
tes sunt ⁊ de monumentis exe-
untes. vnde penitentiā tanq̄
miraculum ammirāda est et
in ea glorificandus deus, ma-
ius enim est deo vt ait Augu-
stinus iustificare impiū q̄ cre-
are celum et terram. Et alibi.
Maius fuit Paulum susci-
tare mente q̄ Lazarum susci-
tare corpore. Peccatores igitur
in monumentis habitant

Capitulū

XLII

quēadmodū demoniaci et fu-
riosi sicut dicitur in psalmo. Similiter
eos qui exasperant qui habitant
in sepulchris. Ecce contrario modo
diabolico miraculo et horren-
do simul de monumentis exe-
unt resurgentes monachi qui de
claustro quod utique cimiterium eo-
rum est: aut de claustrali con-
uersatione que utique monumē-
tum est in peccata exeunt. nec mi-
nus horrendum est oculis spū-
alibus monachum de claustrali
conuersatione redeuntē ad secu-
lum videre: quam mortuum exeuntē
de monumento videre oculis
corporeis. De monumentis etiā
aliter exeunt sed veraciter re-
surgentes viri contemplatiui. con-
templatio enim sepulchrum est si-
ue monumentum. sicut legitur in libro
Job. Gaudentque vehementer
cum inuenerint sepulchrum: et hoc
sciens de secreto contemplationis
ad operandum ea que salute pri-
morū expeditur exeunt. Idem
et virtutibus et vitiis aptamus.
Vicia namque de monumentis
in quibus per perditionem mortua: per
confessionem velata sudario: per sa-
tisfactiones sepulta fuerant: per
recidivum velut recidiva exeunt
Et ista est diabolica resurrectio
Per contrarium modo virtutibus ap-

tanda est. Quia autem dicitur quia vene-
runt in sanctam civitatem: penite-
tibus congruit qui in ecclesiam de mo-
numentis peccatorum venit. vitiis
sileat congruit qui de sepulchris pe-
nitentie in misericordiam peccatorum qui ci-
uitas sancta fuerat et adhuc san-
cta est in baptismo sanctifica-
ta: venit. Monachi modo non
in sanctam civitatem sed in civita-
tem in qua dominus iesus crucifixus est: qui
spiritualiter vocatur sodomam et egip-
tum de monumentis claustralium ob-
servationum exeuntes redeunt. Quod
autem sequitur. Et apparuerunt mul-
tis de omnibus vixit est. quia nec bo-
na nec mala nec boni nec ma-
li ut sunt hoc est veraciter nisi
per paucis apparent. Sequitur in
verbis Math. Centurio au-
tem et qui cum eo erant custodien-
tes Iesum: visio terremotu et
his que fiebant: timuerunt val-
de. Marcus autem sic ait. Vi-
dens autem Centurio qui ex ad-
verso stabat quia sic clamans
expirasset ait. Lucas modo sic.
Videns autem centurio quod fa-
ctum erat glorificabat deum
dicens. Recte dicunt omnes visio
vel videns quia misteria domini
ce passionis videntibus hoc est
intelligentibus: et timore san-
ctum incutitur: et eosdem ad glorifi-

candū deū inducūt. de timo-
re Esa. xix. Erit terra iuda in
pauore egypto. Terra iuda h̄
est terra cōfessiōis qđ est dñi
cum corp⁹: facta est egypto. i.
gentilib⁹ obtenebratis in pa-
uore. Et Abacuc. iij. Dñe au-
dini auditiōem tuā z timui in
medio duū anialū. hoc est in
medio duoz latronū cognos-
ceris Et si diligentius verba
triū euāgelistarū q̄ sup hoc lo-
quunt pensauerimus: tria in
uisione dñice passionis z eo-
rū que tunc facta sunt euiden-
ter nobis insinuant. Primū ē
timor sanctus hoc est offense
qz dei filiū in nobis spūalr co-
tiens crucifigim⁹ q̄tiens mor-
taliter peccam⁹. toties i alijs
q̄tiens eos iniuste affligimus
vel ad peccandū ptrahimus.
Centurio em̄ etiā turba q̄ ad
spectaculū dñice passiōis ad-
uenerat figura est oīm spiritu-
alem dñi saluatoris crucifigi-
onē in seipsis videntū. i. pctā
sua cognoscentiū. de q̄ scitis
timor offense pmū nobis in-
cutit. p eo vicz qz dei filio tan-
tam in nobis cōtumeliā irro-
gamus. Unde z Centurio cō-
fitef. Vere hic homo fili⁹ dei
erat. Reuera em̄ de viroz il-

lud vere dicit q̄a z dei fili⁹ est
p naturā et ille q̄ cruci pcti se
affixit dei filius erat. Secun-
dū h̄o est iugis gratiarū actio
pennis p tanto beneficio dei
glorificatio. Terciū h̄o peni-
tentia est quā maxime nobis
cōmendant verba Luce dice-
tis qz oīs turba z milites tun-
dentes pectora sua reuertebā-
tur. Primū igit est dñice pas-
sionis misterium videntib⁹. i.
intelligentib⁹ timere seu dole-
re de tanta offensa quā peccā-
tes ei qđāmodo innouamus
Scdm h̄o cōfessione glorifi-
care ipm. Tertiū h̄o p peni-
tentiā quasi crucē portādo p-
priam reuerti z illū seq. Vi-
stice h̄o cēturio q̄ gētilis erat
q̄ post obtenebratos iudeos
z velū sacramētoz referatum
credit eccliam de gētib⁹ exce-
catis iudeis crediturā figura
uit. Qđ aut dicitur in verbis
Matth. (Erant ibi mulieres
multe a lōge q̄ secute erant ie-
sum a galilea ministrantes ei:
inter q̄s erat maria magdale-
na z maria iacobi z salome et
mater filioz zebedei) nō medi-
ocriter ptransundū videtur.
In mulierib⁹ em̄ que tā sedu-
lo tātaqz teneritudine dilectō

Capitulum

XLII

nis xpm dñm secute: et s̄ mī-
nistrātes ei plati veri noīs re-
ctissime intelligunt. Si enim
mulieres in scriptura vocant̄
qz matrū spūaliū z nutricum
debent habere z affectū z sol-
licitudinē, vñ z p̄grue dicunt̄
ministrātes ei. Ministri enīz
debent esse z toti⁹ ecclie dei et
singulorū plati. Sile igit̄ affe-
ctiōe z sollicitudine seq̄ debēt
pctōres dū eos liberare neq̄-
unt: saltē cōpassionē ipsis ex-
habeant z lacrimas post illos
dū vel ad crucē pcti ducūtur
vel in ea pēdent, vnde z nulla
nomiat̄ hic q̄ nō nomiet̄ ma-
ria vel mater. Q̄ autē a longe
stetisse dicunt̄: innuit, qz lon-
ge debet esse a pctōribz p̄ scie-
z vīte eminentiā, licet p̄p̄ eos
esse debeāt p̄ cōpassiōis tene-
ritudinē z officiū sui sollicitu-
dinē. Et bñ a galilea fuisse di-
cunt̄, hoc est: a reuelatōne vel
a trāsmigratōne, qz reuelatos
debent h̄re oculos q̄ alijs p̄-
uifores p̄stituti sunt z trāsmi-
grasse debent iā de veteri con-
uersatōe ad nouā q̄ duces in
hoc i alijs p̄mittunt̄, et d̄ rota
mundi: quia galilea rota iter-
ptat̄: maxime assumēdi sūt ad
regimē aīaz q̄ z temptationum

pīcula expti sunt, nec cōfessio-
nes pctōz abhorreant et p̄ci-
pitiū temeritate de eis indicet̄,
q̄ em̄ tentatus nō est: qd̄ scit̄,
vt d̄r Eccl̄i, xxxiij. Et ibidē, q̄
nō est exptus pauca recogno-
scit̄. Et ampli⁹, Qui tētat⁹ nō
est qualia scit̄. Inter has q̄ p̄
ma noīat̄ maria magdalene z
maria illūinata vl̄ illūinatrix
interp̄tat̄ z maris stella et illu-
minans. Primū em̄ platos il-
luminatos esse z deinde illūi-
natores aliorū. Primum, s̄ do-
ctos: et deinde doctores esse
oportet, disciplinatus em̄ de-
bet p̄cedere magisteriū. Dein-
de stella maris oportet eē eos
qz in celo fixos p̄ amorē z desi-
deriū: būilitate puos videri
lōge a terra p̄ p̄ceptū terreno-
rū: lucidos sacra doctria: por-
tūz z parcam p̄ mare mundi
hui⁹ nauigātibz oñdentes, de
mū p̄o dños non vtiqz subdi-
torz qz illis vt diximus mīstri
p̄stituti sunt: et illos nō debēt
seruos s̄ filios z p̄fratres ha-
bere. Sed dñs vtiqz mēbro-
rū suorū z viliū z que extrema
sunt īgalium. Nihil em̄ tur-
pius in plato eccl̄iastico z ni-
hil officio eius adeo incōgru-
ens vt seruit⁹ viciorū, Nihil

aūt in eo cōuenientius liber-
tate ista z dñatōe. Interpretat
em̄ maria amarū mare. Ma-
re em̄ debet esse platus. i. cō-
gregatio vt oīa fluēta doctri-
nā z grarum in ipm defluāt
et tñ nō redūdet vel crescat in
supbiā. Sicut legit in primo
Eccl̄s. Dīa flumīa in mare in-
trant et mare nō redūdat. oīa
etiā flumīa tentationū z tri-
bulationū in ipm intrare de-
bent. ita tamē vt ipse non re-
dundet p̄ impatientiā aut cō-
sensus seu delectationis refu-
rum. Omnia etiā flumīa ali-
enoz peccatoz in ipsum intra-
re debent per alueos pfessio-
num: z ipse inde nō redunda-
re per contemptū et asperna-
tionem confitentū: vt nec il-
la infundat in confitentū ob-
probriū et contemptū: nec in
vanam gloriā crescat: aut ela-
tionē intumescat ex eozū susce-
ptione: quēadmodū mare z o-
tot z tantorum flumīum in-
gressu: nec in vna gutta redū-
dat aut crescit. Magdalena
p̄o interpretatur magnifica vl̄
pmunita vel turrensis seu de-
sensibilis: que omnia omni-
no congruunt prelatis z ani-

marum rectoribus. nihil em̄
cōuenientius sedet in corde p̄-
lati q̄ magnanimitas seu ma-
gnificencia. Vnde ad Josue
dicit domin⁹ in p̄mo. Cōfor-
tare et esto robust⁹. Nihil em̄
in duce exercitus perniciosi-
us reperiri potest q̄ pusillani-
mitas. quoniā pusillanimi-
tas sua non solum ipse concidit
animo: sed etiam oēs bellato-
res deijcit. Debet etiam pla-
tus esse pmunitus hoc est pre-
alijs munitus vel premuni-
tus per scientie clipeus. vt ait
Gregorius. vt et pre ceteris ip-
se iacula tentationum z tribu-
lationum perferat et alios p̄
scientie clipeo muniat. De-
bent etiam turrēses esse: vt in
turre. hoc est in arce: non so-
lum speculationis et promissi-
onis vt speculator inhabitet:
sed etiā vite sublimitate subdi-
tis supereminere: et hūilitate q̄
nihil magis splendescit in cer-
uice pontificis lōge subditis
superesse. Turris em̄ in omī ar-
ce atq̄ pmunitione spūali hu-
militas intelligenda est. Tur-
rensis sibi debet esse de inha-
bitatōe turris hui⁹ z turrēsis
vt in cōpatiōe subditi murati

simpliciter videant. Ipse ꝑo
 quasi turri altitudine eis su-
 pemineat. Sequit̃ (maria ia-
 cobi ⁊ Ioseph m̃r) Iacobus
 luctator vel supplātor, item
 supplantās festinantē vel sup-
 plātor cōsiliū interpretat̃. Pre-
 latus igit̃ debet esse m̃r omni-
 um supplātorū atq; lucratiū
 spūalr, hoc est oīm corū q̃ vel
 strenuitate certandī mundū
 et carnē ⁊ demonia eijciūt. ṽl
 q̃ astutia sapie q̃si supplāto-
 res vincunt. Itē omniū corū
 q̃ cum dño luctant̃ et benedi-
 ctiōez ab eo iprobitate orōnū
 extorqueāt, sicut Iacob fecit
 se legi in xxxij. Gen. Et oīm
 um eoz q̃ fratresuū p̃mogeni-
 tum hoc est aialem veterē ho-
 minē in seipsis supplantant et
 a possessione q̃dāmodo here-
 ditat̃ deijciūt. Vetus em̃ hō
 ⁊ nouus sicut caro ⁊ spūs fra-
 tres sunt. Sed vetus hō sine
 aialis p̃mogenitus, sicut legi-
 tur in. xv. p̃me ad Loz. Et p̃-
 us quod aiale est deinde qđ
 spūale, vitā g̃ totā sibi vendi-
 care vult tanq; hereditariā in-
 vnoq; nostr̃ aialitas, sed eā
 spūalitas p̃ b̃ndictiōez p̃cipit
 ⁊ aialitatē supplātor Deide se
 quit̃ (Et Ioseph m̃r) Quia ma-
 trē se exhibere d̃bet p̃lat̃ toti⁹
 augmēt̃ ⁊ cuiuslibet crescētis
 spūalr. Ioseph igit̃ interpretat̃
 crescēs vel augmētū, et signifi-
 cat illos q̃ vel in seipsis spūa-
 lib⁹ dimeriōib⁹ crescūt in ge-
 neratiōe alioz sicut doctores
 et p̃dicatores. Sequit̃, (et m̃r
 filioz zebedei) zebede⁹ dona-
 tio seu donatus, mater g̃ filio-
 rum zebedei: mater est filiozū
 donationis, filij donationis q̃
 xpo dño donati sunt oēs ele-
 cti accipiunt. de quib⁹ sp̃met
 dicit in. v. Joh. Om̃e qđ dat
 mihi pater ad me veniet. Et i
 viij. Nume. de leuit̃ specialr
 dicit: dono donati sunt mihi
 Aduertendū est aut̃ q̃ maria
 d̃r bis, vt duplex amaritudo
 q̃ maxie in p̃lat̃ esse debet in-
 sinuet̃. Prima est amaritudo
 zeli, de qua d̃r. zelus dom⁹ tue
 comedit me. Scda est amari-
 tudo cōpassiōis, de q̃ apl̃s in
 iij. ad Gal. Filioli mei quos
 itez parturio, ⁊ de vtraq; i. iij
 secūde ad Loz. Quis ifirma-
 tur ⁊ nō infirmor, Quis scan-
 dalizat̃ ⁊ ego nō vroz Simi-
 mlr ⁊ m̃r bis dicit̃, vel p̃pter
 duplicem sollicitudinē quā
 debet gerere de subditis, spi-
 ritualē, s. ⁊ tpalē, vel p̃pter ma-

trum duplex officiū, pariendi
sej z educandi In q̄b̄ duob̄
potissimū cōsistit platoz offi-
cium. Quatuor p̄o noia ma-
gnitudine Jacobz Joseph et
zebedus q̄tuor insinuāt q̄ ma-
xime q̄rere debēt plati in sub-
ditis. Primū est munitio, s. vt
in loco tuto sint et munito q̄si
in turri. Tpe em̄ belli ad ar-
cē cōfugiendū z in ea solūmo-
do manendū. Secundū est lu-
cta hoc est strenuitas spūalis
certaminis ad quā docere de-
bent subditos et modis oib̄
aniare. Terciū est augmentū
et pfectus spūalis ad qd̄ iugi-
ter hortādī sunt. sicut dicebat
Petrus in, ij. prime canonice
sue. Lac inq̄t p̄cupiscite vt in
eo crescatis in salutē. Quartū
p̄o gratitudo est p̄ quā filios
donatōis se recognoscūt z ni-
hil h̄re boni nisi donatum, vt
in arce igit̄ seu turre cōmoret̄
q̄a foris nō est nisi mors atq̄
p̄ditio In mōte inq̄t dñs ad
Zoth. xix. Ben. saluum te fac.
Primū cōmendādi sunt sub-
diti vt strenue ac sapiēter con-
tra diabolū dimicent: z aīan-
dī. qd̄ intelligit̄ in iacob. vt ī
donis seu datis crescāt et talē
ta sibi cōmissa multiplicēt qd̄

intelligit̄ in Joseph. vt totum
diuine donatōis tribuant. s. et
q̄ in arce tuti sūt: z q̄ in luctu
supiores: z q̄ in donis dei cre-
scunt, hoc est: totā securitatez
suā: totum pfectū: totā victo-
riam: soli diuine dñationi tri-
buant q̄ in zebedeo intelligū-
tur. Sequit̄ in p̄bis Math.
(Et cum sero factū esset venit
q̄daz homo diues ab arimaz
thia noīe Joseph q̄ z ipse di-
scipulus erat iesu) Scdm̄ mar-
cū in. xv. (nobilis decurio) q̄
aūt essz nobilitas: q̄ ve dimisse
Lucas aperit in. xxiij. di. Qui
erat decurio vir bon⁹ z iust⁹:
hic nō consensat p̄silio z acti-
bus eoz: hic accessit ad pilatū
fm̄ lucā z Math. et petijt
corpus Iesu. Marc⁹ p̄o scri-
bit (z audacter introiuit ad pi-
latū) Corp⁹ iesu ecclesia est in
pta mīsteriū q̄ adhuc in cruce
p̄ntis mīserie penitentie z dī-
scipline tota pender p̄fira. Jo-
seph p̄o platus quicūq̄ est q̄
debet esse ioseph crescēs duo-
bus modis q̄s diximus. Idē
igit̄ ē accedere ad pilatū z pe-
tere corpus Iesu qd̄ ingredi
ad pharaonē z dicere: dimit-
te populū meū. z idēz typ⁹ ibi
pharaonis et hic pilati. Hoc

Capitulum

XLIII

igitur est officiū platorū acce-
dere ad pylatū et petere corp⁹
Iesu. hoc est petere ei q̄ret⁹ a
pilato: et hoc in bono sicut su-
p̄ius illud accepim⁹. Quiret⁹
aut̄ intelligim⁹ hīc a p̄senti-
bus crīmīs. In malo p̄o pila-
tus t̄p̄ū gerit diaboli et mun-
di et veteris hoīs: et vniusc⁹
iusq; qui seips⁹ in cruce p̄c̄i
suspensum detinet. Ista ḡ de-
bet esse instantia et sollicitudo
platorū obtinere. s. liberatōem
corpi⁹ iesu ab h̄mōl cruce. s.
est liberatōem eorū q̄ debēt eē
corpus eius m̄sticū a pecca-
to. Et recte dicitur ab arima-
thia fuisse. Arimathia em̄ in-
terp̄at vigilia donatōis dñi
vel suscitās donū dñi. s. vigi-
lia igit̄ donatōis dñi. i. de sol-
licitudine sp̄iali velut ciues et
indigene debent esse plati. nō
debent esse de dormitatōe ini-
q̄tatis. et debent esse suscitā-
tes donū dñi nō iram. q̄ et su-
scitare debēt mortuos ī p̄c̄is
vt se offerāt donū dñi. et īpe-
trare p̄lo dona gr̄az a dñi.
Debet esse plat⁹ nobilis decu-
rio. i. nobil̄ in decalogi intelli-
gētia s̄il et obseruātia. n̄ debet
esse sic vn⁹ de p̄lo in eis q̄ del-

sūt. hoc em̄ est qd̄ magna ira
sua minat̄ dñs Esa. xxiij. Et
erit sicut p̄plus sic sacerdos.
Quib⁹ em̄ p̄sunt plati digni-
tatis officio: trāscēdere debēt
et meritis. Dives debet eē p̄-
latus duobus modis. Primo
m̄ltitudine et magnitudine gre-
gū. vñ. Prouer. xxiij. In mul-
titudine p̄pli dignitas regis. et
ī paup̄tate plebis ignominia
p̄ncipis. M̄ltitudinē igit̄ sub-
ditoz debet h̄re fidelū. Und̄
et inter diuitias Job n̄uerant̄
septē millia ouū. Debet eē di-
ues auri celestis sapie et argē-
ti sacre eloq̄ntie. Dives debet
eē frumētū vīni et olei sp̄ialius
q̄ tātū p̄plm pascēdū suscipit.
Nō em̄ de pauc⁹ granis tan-
ta m̄ltitudo refici p̄t. Et d̄z eē
discipulus iesu. De scola q̄p̄-
pe illi⁹ sola assumēdi sūt recto-
res aīaz: et sub eo vt vsualr̄ di-
c̄t debēt incipere q̄ ad magiste-
riū sp̄iale p̄mouent̄. vñ et ad
pilatū dicit dñs iesus. Inter-
roga eos q̄ audierūt sc̄z disci-
pulos. soli em̄ illi de sacra do-
ctrina et disciplina audiēdi sūt
et interrogādi q̄ eam audierūt.
Qd̄ p̄o dicit̄ occult⁹ p̄pter me-
tū iudeoz: hoc est cōsuetūz

seu laudantiū: ad hūilitatē re
ferendū est: q̄ ppter hūmōi me
tū oēs xp̄i discipulos facit oc
cultos. Qd̄ aut̄ addit Lucas
q̄a erat vir bon⁹ ⁊ iustus q̄ ex
pectabat regnū dei: q̄ nō con
senserat cōsilio ⁊ actib⁹ eorum
paucis v̄bis disciplinatū dñi
cōprehēdit. Doctrina ⁊ disci
plina dñi p̄mū viros efficit.
Sicut ecōtrario carnis prudē
tia ⁊ sapiētia mūdi ⁊ scola dia
bolica puulos. Sapia em̄ et
virt⁹ virū efficiūt. ⁊ scola xp̄ia
na scola est sapiētie ⁊ virtutū
ppter hec clamat sapia in pri
mo Prouer. Usq̄q̄ paruuli
negligit ifannā zc. Deinde fa
cit bonos hoc est dulces ⁊ be
niuolos in alios. Tercio iu
stos hoc est veraces atq̄ fide
les in deū p̄mū ⁊ deide in ali
os. Quarto suspēdit spe ad fu
tura ⁊ auellit a p̄sentib⁹. Dis
em̄ discipulus xp̄i xp̄ian⁹. Pri
mū est vir hoc est robust⁹ i se.
Deinde bonus in alios. Ter
cio iust⁹ qd̄ pōt intelligi disci
plinat⁹ fin vñū modū. Quar
to p̄o spe fix⁹ in celestib⁹. In
p̄s. tū tria tū p̄nere videtur
xp̄iana doctrina. Bonitatem
in q̄ ⁊ disciplinā ei sciaz doce

me. qd̄ est: fac me bonum ⁊ iu
stū ⁊ scientē seu sc̄m. in quo
bono sc̄z scia virilitas est atq̄
robustas. Vñ Prouer. xp̄iū.
Vir doctus est robust⁹ ⁊ va
lidus similr ⁊ spes futurozū.
Scientia em̄ que est vna bo
ni et mali cognitio a fallacib⁹
bonis. i. p̄sentib⁹ quoscū
q̄ illustrat: abducit et abstra
bit: ⁊ ad vera que futura sunt
pertrahit et suspendit. Qd̄ au
tem dicitur quia audacter in
troiuit ad Pilatum satis in
nuitur in hoc quia magnifici
cordis atq̄ magnanimi de
bent esse prelati. Unde ⁊ mo
yses arguitur a domino in ter
cio Exodi. p̄ eo q̄ voluit excu
sare se q̄ nuncius iret ad pha
raonem paruitate sua. Quis
ergo inquā sum vt eā ad pha
raonem et educam filios Isra
el d̄ egipto. Et in quarto eius
dem. Iratus est ei dominus
p̄ eo q̄ lingue tarditatē et im
pedimentum allegabat auda
cter ergo eūduz in officiū pla
tiōis ⁊ p̄dicatōis hoc est i exe
cutionēz officiū q̄nēscūq̄ dñs
iusserit. Non em̄ est qui time
re d̄beat t̄m reg⁹ nūcios! reg⁹
sui l̄as deferēs ⁊ sigillo regio

Capitulū

XLIII

cōmunitas. *De* sunt sacre lre p qz cōfirmatione z testimo-
nio ch̄istus dei patris cara-
cter figura et unago del cruci
appēsus est. z he sunt testamē-
tum quod appēsione tāti sigil-
li z tāti testatoris morte cōfir-
matum est. sicut legi in. ix. ad
Hebre. Autoritate igit tāti re-
gis fretus tāqz autētico sigil-
lo validisqz lris munitus pi-
latus spūales dei nūcius au-
dacter a deat: z a pilato illo su-
pno scz iudice corp⁹ iesu. i. ce-
tum pdestinatorz. vt de cruce
liberē peccati securus petat.
vel a malo pilato sacr̄ exhor-
tatōibz et obiurgatōibz. Quid
em̄ est aliud sermo p̄dicatōis
peccatori cuiusqz pposit⁹: qz q
dam dei apud pilatū petitio.
Putrescit hodie corpus iesu
in cruce p̄cti. i. cetus eorū qui
corpus ei⁹ mysticū esse debue-
rant. eoqz desit ioseph q̄ p li-
beratōe eius interpellat. in q̄
apparet negligentia et infideli-
tas p̄latorz q̄ corpus dñi iesu
mysticū tā horribiliter in cru-
ce ista infernali p̄dere conspi-
ciūtra coruis infernalibz et ce-
teris auibus imundis z feris
depasti vident: z p eius libe-
ratione nō satagunt. z hoc est

qz z ipsi in eadem dānatione
sunt. q̄dū em̄ in cruce ipsi pē-
dent tam diu pendentē depo-
nere nequeūt. *De* pilato de-
terioribz atqz neq̄oribz q̄ di-
nūcios in h̄mōi petitōe exau-
dire renuūt. cū ille ioseph au-
dierit. *De* illis qui p̄tradit
dei nūcijs z officiū p̄dicatio-
nis impediunt q̄ z h̄mōi libe-
rationez de cruce vicz peccati
se opponūt. Neqz em̄ iudei ne-
qz gētilles opposuisse se ioseph
vel dñici corpis depositiōem
impediuisse legunt. *Q* autēz
pilatus fm̄ *Barcū* cēturio-
nē interrogat: vtz. iaz eēt mor-
tuus: sat̄ instruit iudices ani-
maz vt non prius deponi de
cruce p̄nie vl̄ discipline q̄ ibi
mortu⁹ fuerit vetus iubeant.
*D*istice p̄o q̄ post mortē do-
mini Iesu corpis eius libera-
tio z a cruce depositio impe-
traf: liberatōem significat gē-
tilis ppli de cruce peccati post
mortē dñi p instantiā p̄dica-
torū. *Q*d p̄o sequit̄ in verbis
Barcū. (quia pilat⁹ iussit red-
di corpus) et fm̄ *Barcū* (do-
navit ei corp⁹) *D*istice signi-
ficat carnifices spūales. i. de-
mones q̄si autoritate diuina et
p̄cepto corpus ecclesie degē-

tibus reddituros. et ipm cetū
 pdicatorū q̄si dono illud acce-
 pturos. Unde Esa. xliij. Ipse
 aut̄ p̄plus direptus et vastat⁹
 facti sunt in rapinaz. nec est q̄
 eruat in direptōnem nec est q̄
 dicat redde. Et in eo dicā aq̄-
 lone da: et austro noli phibe-
 re. Morat⁹ p̄o oīs penitens
 atq̄ cōuersus: et se reddi dño
 quia suū p̄sū debitor erat. et
 se q̄dāmodo dat dū ex chari-
 tate se offert dño. Aliiter pila-
 tus iussit reddi corpus. sic et ī
 multis instātia pdicatorū cor-
 pus obtinet: dū corpālī t̄m p̄
 est exteri⁹ t̄m p̄uertunt. So-
 lum em̄ corpus iussit reddi pi-
 latus. velut igit̄ carnifices pi-
 lati solum corpus reddūt qui
 corpālīs p̄crisatōis sue solaz
 sup̄ficiē et sarpillarīā offerunt
 Abbates p̄o et priores de aīa
 bus monachoz suoz paz sol-
 liciti: iubent de cruce discipli-
 ne claustral̄ mira facilitate de
 ponti corpa monachoz suoz:
 dū ea relaxāt ad corpales de-
 licias. et hoc q̄dē mltā facilita-
 te. Quid igit̄ aliō est iussit ab-
 bas vel p̄or vt de cruce disci-
 pline h̄mōi v̄l sapie p̄nie in q̄
 corpus tūū pendebat relaxes
 in tuā p̄nscē: nisi q̄ pilat⁹ ius-

sit reddi corpus. Qui p̄o ap̄d
 iniq̄s iudices p̄ innocentum
 liberatōe supplicāt: ioseph isti-
 us imitant̄ exēplū. Iniq̄ p̄o
 iudices plerūq̄ instātia eorū
 iducti: iubēt reddi corpa: retē-
 tis sibi facultatibus eoz. ibi q̄
 veraciter dī: Pilat⁹ iussit red-
 di corpus: dum nudū innocē-
 tem dimittūt. Vñ Job. xxiij
 Audos dimittūt hoīes indu-
 mēta tollētes. Audū em̄ red-
 ditū fuit corpus dñi iesu simi-
 liter et in his q̄ corpe solo regl-
 oni se reddūt vt vulgo dicūt.
 vere dici pōt Pilatus iussus
 reddit corpus Qui nec corpe
 xp̄iani esse volunt deteriores
 sunt pilato: q̄ saltē iussit reddi
 corpus ad petitiōē Ioseph.
 Sequit̄ in verbis Joh̄ (Et p-
 misit pilat⁹. venit q̄ et tulit cor-
 pus iesu) in eodē Jo. Cōgru-
 it hoc cetui doctorū et pdicato-
 rū: vt ferāt corpus Iesu. i. ec-
 clesiā. sicut leuite q̄ndā archā
 federis: et vt portent eā. i. sup-
 portent eam sicut colūne: et vt
 portent eā patiēdo et cōpatiē-
 do. Venit aut̄ et Nicodemus
 fm̄ Joh̄. q̄ venerat ad Iesū
 nocte p̄mū ferēs mixturaz zc.
 Venit inquam vt ei sepulture
 officiū ip̄deret. Nō ei p̄dest

Capitulum

XLIII

spūaliter crucifigi occidi peccatores nisi sepultura eis spiritualis impendatur. Abscondendus enim est vetus homo postquam crucifixus fuerit fossa humilitatis. Et bene veniunt Ioseph et Nicodemus ad sepulturam domini iesu. Ioseph enim interpretatur augmentum. et nicodemus in cludens iudicio, quia et augenda sunt penitentis bona opera ut redimat iacturam mali presumptis. Vnde tumuli operi solent super mortuos de terra defossa ut tantum supereminet sepulture tumulus terre circumiacenti quantum inde detractum est perfiditanti sepulchri. Sic bona vita penitentis tantum supereminere debet bone vite preterite quantum de ea detractum est per peccata. Non videtur sepultura esse neque locus sepulchri: ubi circumiacenti terre non supereminet tumulus. Sic non videtur esse vera penitentia ubi preterite bone vite non supereminet opera penitentis. Nicodemus homo interpretatur includens iudicio vel victoriam populi seu victor populus in quo nobis insinuat, quia includendus est vetus homo ut nihil eius appareat. et includendus est etiam novus, includendus inquam quod est per timorem iudicii. Sicut et victoriam populi

seu victor populus adesse debet sepulture veteris hominis. id est penitentia. Non enim expedit intrare sepulchrum penitentia nisi victor populus triumphato et donec victor populus virtutum aduenerit. Sic ergo mors veteris hominis ipsa tritio: iudicium quod totius operis confessio. ipsa enim reuelatio turpitudinum nostrorum per confessionem: velatio est carum ab oculis dei. fossa homo. id est perfiditas sepulchri humilitas. petra in quo homo sepulchrum erigitur: eiusdem humilitatis soliditas. Sarcofagus suus ipsius custodia. id est se ipso sollicitudo. hoc enim proprie carnes veteris hominis comedit et consumit. unde et sarcofagus appellatum putatur quasi comedens carnes. Agger terre: totius peccatorum aceruus quem velut onus super se ipse pingere recordationem portare debet. Lapis magnus super impositus: firmitas propositi perseverantie. Epitaphium: mortis memoria: vel iungit peccatorum recordatio. Qui in sepulchro eos qui spiritu aliter atque salubriter occiderunt et crucifixerunt. id est cruci penitentis affixerunt derelinquentes. Primus septimus operis misericordie quod in Thobia comendatur in quo mittitur spiritualis sepultura. id est spiritualis homo mortuorum. Secundo in

hūaniter atq; inaniter in eos crudeli agunt, feris em̄ anib; infernalib; depascēdos illos et deuorādos nudos et penitus idēfensos relinquūt. imo qđ deterius vt videt exponūt et etiā apponūt. Debet igit ex terioris cōuersatōis decor q̄si tumulus qđ dā: et tumulus p̄te rite mort; horrozē abscondere, vt oīno nihil ei⁹ appareat. Lō pellēd⁹ est etiā penitēs vt mortuū suū veterē scz hoīem sepe liat et oīno abscondat. Mortuo em̄ nullū spectaculū horribilē et quēadmodū oculis nature exteriorib; mortuo totalr nihil est ad videndū for midolosius: sic oculis gratie mortuo spūali et morte ei⁹ id est pctō nihil ad videndū horrendū. Horrēdissimū igit de se spectaculū facit qđ se sic mortuū, i. pctōrem oñdit. Quid ḡ dicem⁹ de his qđ pctā sua ostē tant ad glīam et tanq; laudes suas ea p̄dicāt sūmope studētes vt in hoc spectaculū hoībus se faciāt: nisi qđ mortuos suos circumferūt: vel vt horrozē hoīb; incutiāt: vel quēadmodū fieri solet vt eos ad cōpariēdū seu vidicādū puocēt et iducāt: quēadmodū in, xix,

Judicū Leuites vxorē p̄rā nepharia pollutiōe oppressaz in frustra p̄cidit, et p̄ singulas tribu isrl singla frustra misit vt eos utiq; ad cōpassionē iduceret et ad vindictā tāti sceleris p̄citaret. Heu si q̄s oculos oēs plateas mūdi hūmōi mortuorū cadauerib; stratas et apertas videret vt vere spūalr illō impletū sit. Posuerūt morticina ser, t. el. vo, ce, zē, et nō erat qui sepeliret. Per p̄rariū autē sepultura p̄raria et mors noui scz hoīs accipiet vt fossa siue fouea in quaz sepe sepellēdus ingredit aut resipā sicq̄m male cōcupiscit aut ipā p̄cupiscētia mala p̄psensum igit in foueam hūmōi maledictā ingredit. Sudarium p̄o ipse tenebre ignorantie vel erroris q̄niam eis oculis eius et facies tota velatur vt nō videat. Agger p̄o terre quem sibi superposuit turpitudine est exterioris conuersationis habit⁹ scz et gestus. Vel possumus itel ligere aggerem p̄suetudinē ex illa auctoritate. Difficile resurgit quem moles prauē cōsuetudinis premit. Epitaphiū p̄o habitū incessum reliquamq; p̄sistentiā exteriorē

Capitulū

XLIII

ex illo Eccl̃i, xij. Amictus cor-
poris ⁊ risus dentium ⁊ ingres-
sus hoīs enūciat de eo, s. q̃s ⁊
qualis sit: quēadmodū epita-
phium. Potest intelligi et aliud
epitaphium infamia, crucē autē
debet habere ad caput et pe-
dem tumuli q̃ xpianā sepulta-
rā spūalem habuit ⁊ initium sc̃z
sue salutis ⁊ p̃sumatiōem dñi
ce cruci attribuat vel vt a ca-
pite intellectus ⁊ cogitationū
vsq; ad extremū opeꝝ que p
pedes intelligimus: p̃nā oc-
cupet ⁊ claudet, i. vt p oībus
agať et p omīb; satisfiat. Nō
est autē obliuiscendū q̃tēs de
sepultūꝝ h̃mōi agať cadaue-
ra insepulta excoīcatoꝝ esse: ⁊
morte turpissima damnatoꝝ
et eoꝝ qui amicos nō habent
aut sacerdotes qui extremū il-
lud humanitatis sepulture vi-
delicet eis impendāt obsequi-
um. Aut qđ veri⁹ est iter mor-
tuos mortui sunt, viui em̃ spe-
ctacula mortuorū nō sustinēt
neq; mortui feras vel aues vl'
a se vel ab alijs abigūt. Qua-
liter autē nulli funeris sibi pō-
pam faciūt ⁊ ambitionē sepul-
chri: sepulchra q̃ in sublimi si-
bi extruāt nō solū corpāl'r sed
put p̃ntem ad locū attinēt ce

teraq; maledictaꝝ sepultura-
rū officia hic et industria p̃te-
rimus vt ea lat⁹ ex ordie qñ
memoria mortuorū agť in de-
clamatōnib; ad p̃lm siue ex-
hortationib; p̃sequimur. Nūc
autē reuertamur ad textū Jo.
quo dicit. (Venit autē et Al-
codemus q̃ venerat ad Iesū
nocte p̃mū ferēs mixturā mir-
re ⁊ aloes q̃si libras centum)
Duarū istarū speciez mirra cō-
seruatiua est, aloes p̃o p̃seruati-
uum sūt ⁊ purgatiuum. In mir-
ra igit̃ sollicitudinē ⁊ cautelaꝝ
cōgrue accipimus: q̃ mala q̃-
dem si inferunt nō expurgat
aut eicit, sed q̃ min⁹ adueni-
ant obsistit. Sic et p̃ntes mo-
lestie mundū q̃dem ⁊ pur⁹ ser-
uant cor a p̃mibus cōcupiscē-
tiarū ⁊ putredine voluptatū et
oīno arcent ⁊ abigunt ⁊ q̃ mi-
nus se ingerunt valide q̃dem
obsistunt. Lor autē vomitū cō-
fessiois nisi occasional'r laxa-
re nequeūt. Aloe igit̃ qđ vitā
q; virtuteꝝ obtinet, s. cōserua-
tiua et purgatiua: ⁊ sacra ex-
hortatio ⁊ viuax mortis me-
morā et timor dñi cōgruēter
accipit. Q̃ autē sacra exhorta-
tio p̃seruatiua sit ex libro sa-
piētie in, xvj. palam est, vbi dē

Sermo tuus eos q̄ in te cre-
diderūt p̄seruat. Quātū z pur-
gatiua sit ibidē dicit. In me-
morā sermonū tuorū extermi-
nabant. Et in euāgelio mltro
tens d̄r. Eūciebat spūs p̄bo.
Idem dīcīm⁹ et de memoria
mortis. Unde illud Eccl̄i. vii.
In oīb⁹ opibus tuis memo-
rare nouissima tua z i eternū
nō peccabis. Purgatiua etiā
est. vnde Hieronim⁹. Facile
cōtēnit oīa q̄ se cogitat mori-
turū. Cōtēnit. i. de corde ab-
iicit. z hoc etiā oēs videmus
q̄ dum mors ipsa p̄sentit. vo-
lūtus p̄fessionis adest sentiē-
tibus. Unde et q̄b⁹ mors im-
minet maxie p̄sentit. Idē ma-
nifestū de j. Eccl̄i. Timor dñi
expellit pctm̄ q̄si medicina la-
tatiua. Et ex puerb̄is multis
locis. s. q̄ p̄seruatiū⁹ sit timor
manifestū est. Prīmū ex. xiiij.
Timor dñi fons vitē vt decli-
net a ruina mortis. z ex. ij. Per
timorē dñi declinat oīs hō a
malo. Et i. xvj. In timore de-
clinat a malo. Et in. xiiij. eius-
dē. Timor dñi ad vitam. z in
plenitudine cōmorabit absq̄
visitatōe pessimi q̄si a deo cu-
stodita dom⁹ cordis z ad illā
accedere nō p̄mittat pessimū.

Disceri igit debent inuicem
mirra z aloes: qm̄ altera inef-
ficax est p̄ se. Ista igit sūt que
in sepultura corpis dñi Jesu
qđ vtiq̄ eccl̄ia adhibere de-
bet Ioseph z Nicodem⁹. i. p̄-
lati z doctores. ppter hoc enī
opuerūt vermes p̄ maiori pte
eccl̄iam dei. qz sepultura eius
ioseph z nicodem⁹ nō assunt
q̄ mixturā mirre z aloes adhi-
beant. Nō attēdūt multi pla-
torū dñici corpis qđ est eccl̄ia
sibi sepulturā incūbere. z idō
nec mirrā nec aloen p̄parant:
aut si alter p̄parāt non cōmi-
scent. Debent autē de mirra et
aloe misceri libze cētū. nō em̄
quarta pte vñ tm̄ corp⁹ cōdi-
re poterit: neq̄ trib⁹. aut trib⁹
salis granis falliri: maiore pte
in veritate putrefieri z a p̄mi-
bus p̄sumi velle vident q̄ de
aromatib⁹ qđ vix eccl̄ia mi-
norī pti corpis cōdiendi suffi-
ciat si tm̄ aliqd p̄parāt. s. vt se-
pe dixim⁹ corp⁹ dñi iesu. i. ec-
clesia corpe illo qđ i cruce pe-
pendit sacratissimo lōge p̄cio-
si⁹ z ipsi xpo dño cari⁹ canib⁹
feris et auib⁹ nō tā exposuisse
q̄s apposuisse vident ad depa-
scendū putredinīz z p̄mib⁹
horribilī z inbūanillīne reli-

Capitulum

XLIII

quisse. Idē p̄fessoribz atqz do-
ctoribz dicimus q̄bz debet eē
de penitētibz cōdiēdis marie
inictura h̄mōi aromatu sum-
ma diligētia. Alioqn ip̄os q̄s
occiderint bestijs infernalibz
putrediniqz et vermibz velut
diabolici coci merito vident
q̄scunqz salubriter occiderint
occidisse et ad comedendū p̄-
parasse. cū em̄ occidisse vide-
tur mortuos q̄bz eos comedē-
dos apponūt. In centenario
p̄o libraz sufficiētia intelligit
atqz p̄fectio h̄mōi cōdimentī.
Quicqd enī aromata h̄mōi
nō occupāt et p̄dūt: putredo
et p̄mes statim inuadūt. et il-
lud bestie infernales statim in-
siliunt et incurfant. Aromata
ista nō solū sunt ad p̄uersatio-
nē noui hoīs et ad p̄sumptōez
veteris. sed etiā ad toxicū be-
stiaz: quēadmodū carnes ani-
um aut bestiaz solēt liniri to-
xico ad toxicādos et occiden-
dos lupos. Ideo et viros san-
ctos m̄ltoniēs p̄ suggestiones
et tētatōes mordere formidat
diabolus q̄si mirraz et aloe in-
eis tūneat et escā mortiferā at-
qz toxicatā eos reputet. Cum
aut̄ d̄r: (q̄si libras cētū) qz ī cēte-
nario intelligit p̄fectio vsqz

cōpleta q̄ vtiqz patrie ē. addit
ibi q̄si libras cētū: vt silitudo
scz cūmlate p̄fectōis: n̄ aut̄ ip̄a
p̄fectio nobis h̄ic q̄rēda et ser-
uāda insinuet. Silitudo tū ī
telligit lōge dissilis et a cōple-
ta p̄fectiōe oīno remotissima.
Doralr aut̄ sic vnicuiqz fa-
ciendū est penitēti. et vnicuiqz
veteri vite mortuoz. Aroma-
tibz em̄ istis cōdire se debent.
Unde et bñ d̄r sicut mos ē iu-
deis sepelire. Vos em̄ est ve-
raciter dei bñficia et mala p̄-
pria recognoscētibz qd sonat
nomē iudeoz: se non aliter q̄
cōditos p̄fectōe p̄ p̄fectōe vie
aromatibz sepelire. Egiptioz
et babilonioz ceterarūqz iser-
naliū natiōnū cadauera fetore
spūalis abominatōis et infa-
mie intolerabilē emittūt. et p̄-
pter hoc et tot aera sue inhabi-
tatōis inq̄nāt et corrūpunt. vi-
ri p̄o sācti odore vniūficiū: aro-
maticāqz fragntiā spūalibz sa-
nisqz naturalibz latissime spar-
gūt. vñ Ben. xxiij. Statimqz
vt sensit vestimētoz fragntiā
benedicēs ait. Ecce odor filij
mei sic odor agri pleni cui bñ
dixit dñs. Et ī Lātī. fere p̄ to-
tū. Vñce inq̄t florētes odore
dederūt. Et ī. ij. et li. vj. Que est

ista q̄ ascendit p̄ def. sic vir. fu.
 ex aro. mir. zibu. z vni. pul. pi
 ginētarij. Et Eccl. xlii. De
 moria iose in cōpositōe facta
 est. op^o pigmētarij i oī ore dul
 corabit. Figura ḡ maloz q̄ ex
 asperāt q̄ ibitāt in sepulchris
 hoc ē q̄ aspect^o eoz est sic pu
 tridoz sanie diffuētuz fetore
 intolerabiliū. Alibi em̄ aliō
 sunt opa mala ex corruptōe d
 prauitate voluntat^{is} q̄ sanies
 ex putredine diffuētes. neqz
 vt Job testa discipline z hūi
 litat^{is} sanie h̄mōi studēt abra
 dere. imo fluxu ei^{us} ampli^{us} se in
 q̄nāt z in eo seipsos insanissi
 me horribilissimeqz volutant
 z qd̄ extreme ignominie spur
 cicieqz est sanie h̄mōi lingunt
 nō solū dū linguaz spurcicijs
 suis p̄ iactantiā applicant. sed
 etiā dū in eis delectant^{ur}. vñ et
 lecatōres a lingendo vulgari
 ter dicti sunt. Hi sūt amalech
 sanguinē lingentes q̄ z sanies
 opri p̄mibo i sepulchris iacēt.
 sicut legi^t in. xliij. Esa. Sub
 ter te sternet tinea: z opimētū
 tuū erūt vermes. hoc est culci
 tra eius. z hoc ei^{us} cooptozinz
 Non bene p̄parati sunt in ci
 bis dñi z nō mirū si eos abo
 minat^{ur} et a mensa sua repellit
 dñs q̄z aspect^o spūalibz ocul^{is}
 lōge intolerabiliōr est q̄z silitu
 dines q̄s nūc dixim^{us} corpales
 corporalibz ocul^{is} eē possint. Q
 aut sequit^{ur} in p̄bis Jo. (Ac
 ceperūt ḡ corp^{us} iesu z ligauerūt
 cū lintheis z cū aromaticis)
 Pro q̄ math. z mar. z Lu. hūt
 (syndones sic mos ē iudeis sic
 sepelire) Recte dōr ligauerūt euz
 lintheis. Pro q̄ aliū hūt. iuol^o
 uit syndone. qz ḡ in lintheis p̄
 pter candorē z labores multi
 plicē pducendū ad illū p̄utes
 purificatiue. i. q̄z studiū z la
 bor officiūqz est pctōz in q̄na
 mēta diluere merito accipiūt
 Recte dic^{it} ligauerūt eū lintheis
 qm̄ h̄mōi p̄tunibz nō solū dōs
 lauit oīs feculētia vicioz z ab
 stergit^{ur}. sed eis velut funibz ve
 tus hō ligat^{ur}. vt nec ambulare
 nec se mouere p̄tra nouū ho
 minē possit. Ne em̄ virtutes
 vincta sapie p̄rie dicunt^{ur} i. vj
 Eccl. de quibz ibi dōr. Et vñ
 cula illius alligatura salutar^{is}
 et itez. ne accideris in vinctū
 illi^{us}. Quia p̄o ad lram ligatio
 h̄mōi facta ē vt aromata cor
 porū dñico circa ipm̄ corp^{us} ar
 ti^{us} strigerent^{ur} z eide p̄ssi^{us} ad he
 rerēt ne. s. aromata dispgerēt
 et inuacuū essent apposita: me

Capitulū

XLIII

rito in lintheis putes ille cō-
gruētius accipiunt q̄ ceteras
nobis arti⁹ astringūt atq̄ cu-
stodūt: q̄lis est amor ipse vlr
tutū: dei iūmor: z circūspectio
nis sollicitudo: ptes discipli-
ne: ois zelus sc̄tus: specialr ta-
mē pudicia z innocētia lin-
theorūz noīe intelligi solent: z
hoc vident sonare p̄ba Da-
thet q̄ dicit (Inuoluit illud in
sindone mūda) Hec est sindo-
nis illa de q̄ legit in vlt. Pro-
uer. Sindonē fecit et vēdidit
mulier fortis q̄ dei sapia intel-
ligit aut ecclia p̄mitua. Sin-
donē q̄ dē fecit z netrix textrix
optima. hoc em̄ cōgruit mu-
lieribz nere et texere saltē vnō
sibi vestes lintheas faciāt in-
nocētie. s. z pudicie: cogitan-
do. s. nere deliberādo z p̄siliā-
do ordiri: operando texere: re-
tractando et decorādo rugas
re simul z cōplanare sindonē.
Vemulieri q̄ de tota neatura
sua atq̄ textura verecūdiora
sua saltē opire nō pōt. Hu-
iusmodi autē sepulture p̄sonat
nostre sepulture modus: q̄ p
sindone sudario corpora mor-
tuorū nostroz inuoluim⁹. aro-
mata p̄o nisi magnatū corpū-
bus nō adhibent. Sine igit

honore sepelit^r z ad extremus
artissimūq̄ paupertatis dedu-
ctus est q̄ nec tantū habet de
panno lineo vt vulgo dicūt q̄
corpus suū in morte opire va-
leat. Sudariū em̄ est quo ni-
hil ampli⁹ nisi fortasse aroma-
ta de tota diuitiaz suaz opu-
lencia z magnificētia secū de-
ferūt de vita ista magnates ni-
hil min⁹: nihil mi⁹ pauper: ni-
si q̄ vt diximus extremo pau-
peratis angustati: cū ignomini-
ose z pauprimeq̄ morit^r spūa
liter neq̄ iudeorū more sepeliūt
q̄ sindone mūda z sudario cā-
dorū non inuoluit^r z lintheis
cū aromatibus vt dicim⁹ nō
ligatur. Hac sindone munda
inuoluendū est totū corp⁹ Je-
su misticū. q̄ tandē cōmutan-
da est in byssinū cādidū ac re-
splendens gl̄ie: z nūc etiā no-
mē illō retinet sicut legit Apo-
cal. xix. Datū est illi vt coop⁹
at se byssino cādenti z splendi-
do. Byssina em̄ sunt iustifica-
tiōes sc̄torū. Nicodem⁹ q̄ et iō-
seph docere vident^r corpū dñi
co qd̄ est ecclia: aut ipa oblita
ē nēdi terēdiq̄ byssū artificiaz
p̄ maiori pte. Appent ei⁹ p̄cū-
diora ei⁹ iuxta dñi cōmīatiōez
i Esā. z iere. z ezech. vñ ezech.

xxj. Derelinquēt te nudā ple-
namq; ignominia ad nenduz
stuppas z sordes araneaz to-
tā fere se dedīt q̄ digitis regūf
nec etiā p̄trectāda essent, auz
em̄ z bīssum nere z p̄trectare
tāte regine decet digitos. Nō
est ligatum hodie corpus dñi
iesu lintheis in pte illa, sed fu-
nibus q̄b; distrahat ad pati-
bulū, de quib; legīt in. v. Pro-
uer. Iniquitates sue capiūt im-
pium z funiculis pctōz suoz
q̄sq; p̄stringit, ligatū est p̄ fa-
sciculos p̄iurationū: cōspira-
tionū: pessimozūq; fauoz at-
q; cōsensionū. Possumus z il-
lud dicere qz dissolutum est z
ideo disp̄sa aromata: dirupta
vincula z pudiciēie innocētie
q; sindonis sublata. Ideoq; ī
locū aromati spūaliūz. i. p̄tu-
tum putredo z p̄mes irrupe-
runt. Desunt em̄ manifeste sa-
cerdotes hodie corpi dñi Je-
su: deest cōdimētū: deest sepul-
tura. Si em̄ de sepultura cō-
templatōis illud interpretari li-
beat: recte p̄gruit inuolutam
esse sindone munda quā dixi-
mus ligatā lintheis: conditā
aromatib; q̄ sanctuariū sc̄ptu-
re tēplūq; cōtemplatōis īgre-
dit, in quib; tria nobis virtu-

tum officia effectusq; mōstrā-
tur. Sūt em̄ z vestes qd̄ ī sin-
done signat, et hoc ad subsidū
um, ad p̄sidū vt arma p̄tectō-
nis, ad decorē et ornatū vt ve-
stis nuptial: atq; festiua. Iste
em̄ triplex vsus vestiū triplex
q; comoditas: illis ligamur.
Sunt em̄ z vincula captiuo-
rū z ligature vasoz vt varios
liquores ḡraz p̄tineāt. Sunt
z alligature vulneratoz. Pro-
pter qd̄ dicīt in. vj. Eccl̄. In
vinculis illi? alligatura salu-
taris. Sunt em̄ nō solum sa-
nitas sed etiā medicamentūz
vulnerū z morboz. Tercio
loco dicīt cum aromatib; q̄a
sūt z aromata virtutes et hoc
ad p̄dimentū puritatis et cō-
seruatōis: ad suauitatē odo-
ris atq; saporis: ad vilitatem
sanationis. Hi q̄ppe sunt tres
vsus aromatu. Signant et
alia tria in tribus his. Spo-
liati em̄ veste innocētie p̄ pec-
catū ade vt ostendit in. x. Lu.
d̄ illo q̄ incidit in latrones: p̄
pter spoliatōem seu nuditatē
indigni? inuolutione sindo-
nis: p̄pter anialitatis furiosita-
tem sapie vinculis, p̄pter vul-
nera z corruptionē virtutum
aromatibus: ad p̄dimentū. i.

Capitulum

XLIII

odoris et medicinā. Sindo-
ne igit inuoluendū est corp⁹
iesu misticū, i. ecclia: vt decore
exterioris ornat⁹ et interioris
deo et hoib⁹ placeat. Ligāda
vnitate charitatis atq; cōfor-
mitatis: vt eā nec heresis nec
scisma nec dissensio diuidat.
Lōdienda aromatib⁹: vt sani-
tate valeat et dei narib⁹ et pala-
to redoleat et sapiat. et hoc silr
ad vnāquāq; fidelē aīam refe-
rīm⁹. Morāl'r etiā aliter sin-
done mūda corpus dñi Jesu
inuoluimus: cū sacramētū al-
taris cōicantes tota puritate
cordis illud suscipimus: epu-
lantes in azimīs sinceritat⁹ et
veritatis. Cum lintheis ipm
ligam⁹: dū sincero timore ca-
stisq; desiderijs nos ei alliga-
mus atq; tenaci⁹ inheremus
sicut illa dicebat in Cant. viij
Tenui illū nec dimittā. Aro-
matib⁹ cōdim⁹ dū vel sic con-
diti illuz suscipimus, vel dum
oīm grāz aromata in ipsa el⁹
pceptione spūal'r sentimus at-
q; picipim⁹: q̄ bene aromatib⁹
cōdit qm simul oīm p̄tutū sa-
por atq; suauitas cū eo p̄cipi-
tur et in eo p̄cipit. Est em pa-
nis oīm delectamentū et oīm
suauitate saporis habens, vt

legit⁹ Sap. xvj. Quid aut ali-
ud intelligi pōt oē delectamē-
tū et oīs suauitas saporis in il-
lo nisi oīs grē suauitas spūal'.
Vel pōt sindonis referri ad
gratiā qz nutrit oīm grāz. vt
dr i. xvj. Sap. Nouellos ad
huc et teneros partus inuol-
uit ecclie ligatura ad doctri-
nā. Unde Eccl. xij. Compe-
des in pedib⁹ stulto doctrina
et q̄sī vīncla manū sup ma-
nū dexterā. Aromata p̄o opa
sunt discipline q̄bus et putre-
do corruptiōis abstergit atq;
cōsumit et vermes vicioz ar-
cent. Hoc em est vnum et so-
lum discipline studium et offi-
cium scz contra fomītē nostre
corruptiōis et vicia que de ea
oriunt bello implacabili p̄lia-
ri. Sequit in verbis Johan-
nis. (Erat aut in loco vbi cru-
cifixus est ortus) Distice or-
tus iste ecclia est in qua ip̄e i-
tegre. i. cum mēbris suis cru-
cifixus est spūal'r. Ip̄e q̄dem
psonal'r quo ad vetustatē pe-
ne. mēbra p̄o eius vniuersali-
ter quo ad vetustatem culpe.
Ibi g vbi ortus p̄clusus et or-
tus voluptat⁹ atq; paradysus
terrestis est: crucifixus ē dñs
Jesús. qz ortū istuz irrigatōe

sui sanguis fecundauit. **D**o-
raliter po quia xps dñs vt ab
initio diximus in ipsa passiõe
in eis q̄ ad passiõe punet ty-
pum gerit penitẽtis z pctõis
Recte dicitur erat in loco vbi
crucifixus est ortus: qz vbi cū
qz p imitationẽ crucifixi qd
est p pñiam aut disciplinã est
ortus, sicut dicit̃ Esa. li. Po-
net desertũ eius q̄ si delicias z
solitudinẽ eius q̄ si ortum dñi
Desertum est q̄ppe z solitudo
miser pctõr anteq̄ sp̄as z tri-
bulos z vrtieas vicioz de eo
velut fossorio penitudis de-
agricola auulserit anteq̄ om-
nia ligna paradisi: ligna. s. do-
noz atqz virtutũ in eo planta-
uerit anteq̄ oĩ decore z fragu-
tia floz sp̄aliũ vernatissimũ
illũ z deambulatõe dignũ ef-
fecerit. De hoc eodẽ eiusdem
lvij. Et eris tu q̄ si ortus irri-
guus cuius nō deficiũt aque
cum pus dicere posses **A**nĩa
mea sicut terra sine aqua tibi.
Et itez. Cant. iij. Ortus cõ-
clusus fons signatus: emissio-
nes tue maloz punicoz cum
pomoz fructibus. Vel p cõ-
trariũ in omni loco in q̄ cruci-
fixus est cruce peccati in q̄cũ
qz eoz qui mebra eius esse de-

buerant: ortus est vane volu-
ptatis. Quẽadmodũ em̄ vbi
cunqz vetus homo crucifixi
molestie sunt: sic z vbi nouus
homo crucifixi deliciae sunt.
Maxime em̄ deliciae nouus
homo crucifigitur et occidit̃.
Unde z adam in ipso paradi-
so voluptat̃ patibulo pecca-
ti affixus est: z prim⁹ angelus
in paradiso q̄ddaz naturalis
felicitat̃ supbie sibi erexit pa-
tibulũ. Hoc igit̃ ita vt h̄ scri-
ptum est scz qz in loco domi-
nice crucifixionis erat ortus:
vt nos a presentibus deliciae
scripta deterreat: z in orto hu-
iusmodi vel iuxta ortũ qd̄ ma-
gis litera sonare videtur pec-
cati patibulum aut eternoz
suppliciorum esse insinuet. qz
ergo expauentaculum domi-
nice crucifixionis z passionis
in huiusmodi orto vel prope
illum eiectum esse ad nos in-
de absterredos scriptura hic
edocet. Possumus tñ intelli-
gere ortum istum eternaz de-
liciaz qui a deo p̄pinquus est
dñice passioni vt nihil omni-
no interesse possit. Nō solum
em̄ ipse psonalr absqz vlla re-
mẽoratiõe d̄ cruce itroire po-
tuit i illũ, sed et iter cruce pñie

Capitulū

XLIII

ad illum deo oīno nīhīl inter
est vt de ipsa cruce pñie absq;
vllō medio pateat ingressus.
neq; em̄ inter crucem pñie et
illū medius est ignis purgato
rius qui potius pñie hic ince
pte est pars atq; suppletio. z p
pter id solus expurgāndus cre
atus atq; succēsus qđ hīc pe
nitentia incepta z inexplēta nō
diluērit. bene ergo dīr qđ vti
q; cogit litera qđ ī loco vbi cru
cifixus est erat ortus: large et
ample locū intelligēs: vt non
solum caluariam cōprehēderet:
sed z ortum caluarie vt ex
litera apparet. Distice pō lo
cus in quo crucifixus est sina
goga intelligit et pccōr fm̄ sta
tum pccōr iusticie. Morali
ter in illa erat ortus magnus
et copiosus electōr atq; fide
lium cētus. Similit̄ z in pecca
toze erat ort⁹ anteq; in illo spi
ritualiter: in illa pō personali
ter xps dñs crucifigeret. nūc
autē versa est in desertum: z ille
in solitudine. sicut plane dicit̄
in. ii. Jobelis. Quasi ort⁹ vo
luptatis terra coram eo. i. aū
aduentū eius diaboli scz z p
eum. i. post aduentū eius z trā
situm p eā quasi solitudo des
erti. z hoc est quod dicit in p

mo eiusdem. Posuit vineam
meam in desertū z ficū meuz
decorauit: z vbi dicebat p
us filij dī viui: dī nunc: plebs
mea vos: sicut et in ecclesia p
maiori pte dici potest bodie qđ
de orto voluptat⁹ versa est in
caluariā. i. in locuz dñice cru
cifixionis dum in ea spūalr qđ
tidie xps dñs crucifigitur: vt
sepe iā diximus. (Erat in orto
monumētū nouuz in quo nō
dum quisquā positus fuerat)
quod Lucas vocat (excisum)
Darcus (excisum in petra)
Monumentum autē z se
pulchrum idē esse nemo du
bitat. sed sepulchruz a sepeliē
do. z monumentum a monē
do siue ab eo qđ est memini.
quia scz spectātes de fine suo
ammonet z de sepulci vita p
terita facit eosdem memores.
Jam autē ptransiim⁹ de hoc
et diximus quia sepulchrū ip
sum pccm̄ est. Sepulchr⁹ qui
dem noui hominis nō qđ dē in qđ
quiescat. sed in qđ vermib⁹ viz
ciorum depascit atq; cōsumi
tur. imo tam totus absump
t⁹ est ita qđ nīhīl deo appareat nī
si cinis. Vndē in. x. Sap. Ci
nis est cor eius. Cinis autē nō
est nīlī vestigiū z reliq; pur

refractoris et incedij. fm igitur
huc modū bñ pgruit morali i
telligēte q in orto erat monu
mentū. In orto em vane vo
luptatis sepulchrū est mortu
arū aiarū scz pfūditas in qua
putrefiāt et psumant. Nec sūt
sepulchra cōcupiscētie q fue
rāt filiorū israel in deserto vna
ex māsionibz. Alio mō in orto
eterne voluptatū sepulchrū in
telligit opulēte qētis atqz secu
re receptaculū. Ut ruz tñ isto
rū monumētoz dī nouū. Il
lud qdem: qā ibi noua sūt oīa
ppter vltimā elōgatiōez a fine
et morte oīqz defectu. illud p
ppter adinuentionē et mōstru
ositatē. pētī em oē adinuētiō
est et monitū. Opa em nature
et grē antiq potī eē vident ex
qdā mō. vñ in. j. Ero. Surre
xit interea rex nouus sup egi
ptū q ignorabat Joseph. rex
scz factici atqz fictici. Unus
em est rex natura et stitate. cu
ius regnū: regnum est oīm ele
ctorū. Adinuenticū igit reges
atqz facticū et iō noui q nō na
turales sūt. Antiqsim em et
pīm hmodi regū diabolus ē q
tñ sibi rex nou dī. Silr et i. vj
Jere. legit Interrogate de se
niū antiqz q sūt via bona, qī

noue et adinuēte vie non sint
bone. Q aut dicit in q nōdū
qstqz posuit fuerat) Ad hoc ip
sum referendū est. Vel iō qā
vnusquisqz p cupie sue sepul
chrū imo p cupiaz sepulchra
de qbz legit in. xxxij. Rume.
sibi excidit. et hoc in petra du
ricie sue siue obstinatōis. que
petra. s. sola diuina virtute con
fringit. Qm aut p Joseph q
corpis dñi iesu qd est ecclesia
liberatōem de cruce pcti sūnt
et pñt miserie: ab illo sūmo pi
lato impetrauit: xps dñs accē
pit merito et p ortum paradys
celestis intelligit: in q et monu
mentū hoc est abditū abscon
ditū qētis et securitatis rece
ptaculū sinagoge q ad forinse
cam electōem atqz vocatōem
qsi pprio corpi parauerat. sed
ecclesiam qsi corp alienū: s. tñ
suū p charitatis vnionez effe
ctū: in illo sepelit hoc ē a pñti
vita et ei tūmilitibz atqz turba
tionibz abscondit. Q aut in pe
tra illud excidisse dicit intelli
gēdū est in petra vtiqz eterne
soliditatis. exciso pō ad diffi
cultatē nre excisionis in lapi
des viuos in structurā dñici
edificij referēda ē. Quēadmo
dū igit idē est. pñs seruitutez

Capitulum

XLIII

z essentiā edificare nos domū
dño et edificare nobis domū
in celis nō manufactam: licet
ratōe diuersum Sic idem est
nos excidere lapides: celesti
edificio aptos, z nobis in pe-
tra eterne soliditatis hmōi re-
ceptaculū qđ sepulchrū qđez
dicit veteri homi licet fm ve-
rstatē p̄clari atq; magnifici sit
regni solium. Sepultura em̄
qđam videt esse mortis p̄fir-
matio z aditus regressiōis ad
vitā: p̄petua z insolubilis ob-
clusio, qđ totum p̄gruit rece-
pitoni in celeste illud solium.
Unde tūc primū implebit il-
lud apli in, xv. p̄me ad Cor.
Absorpta est mors in victo-
ria. Est enim hmōi sepultura
extrema z p̄summata mortis
abolitio. Unde z, xj. Apoē.
Et absterget de oēm lacrimā
ab ocul' eoz z mors vltra nō
erit neq; luctus neq; clamor
qđ p̄ma abierūt. Sic em̄ mors
mortis culpe est ipsa: cōtritiō
siue iustificatio, z vite spūalis
generatio est ipsa ḡfe infusio:
erit ex p̄portionē ipā glificatio
mortis sepelitio. Vozalr at
monumētū excisū i petra de qđ
supi locuti sumus iō dicit de
ipso statu iusticie, qz petra sta-
bilitas ipsa z fortitudo virtu-

tis accipit, vñ Apoē, xv. Se-
ptem angeli exeūtes de tēplo
z habētes septē plagas vesti-
ti lapide mūdo z cādido, scri-
bunt inde, et illud in ps. dicit
Et statuit supra petraz pedes
meos, hoc est: in ipsa iusticia
stabilis affectus. Si p̄o de
sepulcro cōtemplatōis illd in-
tellerimus: ortū hmōi scri-
pturā: mundū celestē paradisu
accipe poterimus. Virtus em̄
vñ oia virtutū z semia vl' gra-
mina vel genimina colligunt
sacra scriptura est sicut aperte
apparet ex, xxiij. Ecēi, p totū.
Et mūdus ager vel ort' de qđ
dicit in ps. Et pulcritudo agri
mecū est. Et ort' celestis pa-
disus: siue fidelis aīa celestis
paradisus accipit: p̄ntum ar-
boribz cōplātar', siue tota ec-
clesia: vl' militās vl' trūphās.
In his ḡ z circa hoc studiū
cōtēplatiū est qđ sepulchrū
vocam': in qđ se abscondunt a
turbiniō sollicitudinū p̄ntiū
et velut in sepulchro q̄ete pla-
cidissima soporant tanq; mor-
tui exterior' actionū tumuli-
bus qđ oēs sancte et diuine eō
tēplant. Qđ aut in petra exci-
sum dicit difficultas laboris qđ
locus hmōi q̄et' apiat' z acq̄-
rat in hoc ostēdit. Quasi enī

excisio intellectus seu sculpeo
et malleo in profundis scripture
viri prelatiui multis disputa-
tionum et meditationum quasi mal-
leatoribus et penetratoribus sibi se
pulchrum queritis hominibus effodiunt.
Ioseph autem et quicunque spiritualiter
crescentes atque perficientes non nisi in
orto qui caluarie contiguus est monu-
mentum: hoc est locum queritis et
abscissionis. Locum autem calua-
rie et domice crucifixionis superius
per penam interpretati sumus: cui
per statum iusticie ecclesia contigua
est, et quemadmodum per caluaria
et de caluaria ingressus est cor-
pus domini in ortum et tandem in se-
pulchrum, sic per penam est ingres-
sus in ecclesiam et tandem in con-
sumptionem et absorptionem ipsius
mortis qui est sepultura: et est locus
sepulchrum mortis. Bene etiam
congruit ut caluaria orto scri-
pture sit contigua. Prophe-
cia enim obclusus est sacre scriptu-
re aditus et contemplationis septura
tanquam excoriat, denegata do-
nec per penam reconciliati fue-
rint atque purificati ingressu il-
lo digni merito habeantur. Sed
et quod in caluaria non est sepulchrum domini
imo translatum in ortum et deinde in
monumentum: tres illos progressus
vique perfecti sunt elcōz, quod per penam
est ipsa passio habet domice passio

nis imitatio: penam scilicet. Secundus
est in ortum translatio, hoc est sta-
tum fructificationis iusticie transla-
tio. In penam non tam studet fru-
ctificationi et fecunditati bonorum
operum quam extirpationi malorum fru-
ctuum et radicum. Postmodum pro
illis in orto regit imo ipse qui pe-
nitebat ortum irriguere efficitur sicut
diximus, velut iter arbores igitur
electorum vita in secundo statu fru-
ctificat. Tercio pro ad penam vita
vigilie receptaculum assumit et
abscedit. Secundum ea que predicta
caluaria mundum iuxta ecclesiasti-
ca: monumentum in orto claustral-
vita: quod monumentum fere plus est
in caluaria accipimus. Qui enim in
illa sepulti et abscidit latere de-
beret iam quasi forensi platea illam com-
mutauerunt Forensis platea se-
cularis, uersato est. Et si ergo illi
sunt claustrales per maiorem partem qui
exaspantem tamen de illis qui ibi habitant in se-
pulchris: nisi sepulcra per prius ac-
cepimus. Tertium est hominibus monu-
mentum per maiorem partem de orto. In
terdictum videtur claustrale cimi-
terium cum pauci ibi hodie sepe-
liri velint aut forte non esse ibi
cimiterium: cum ibi mortui se-
pulturam non nisi per paucos eli-
gant, et si qui ibi sepeliuntur
terra tamen non sustinet sed
eos non multo post reuomit,

Capitulū

XLIII

quē admodū dicit de terra p-
missiois. Donec euomat vos
terra. In q̄ apparet q̄s abomi-
nabiles sint in se q̄s sepulcra
hūmōi euomūt tanq̄s abomia-
tiones: ⁊ mare sp̄m. i. mūd⁹ tāz
q̄s mortuos a se reijcit. Vñ
dus em̄ eos abominat quē
admodū et mare visibile mor-
tuos ad lit⁹ reijcit. Quales igitur
sunt q̄s et terra euomit et
mare reijcit. Si monumentū
est in orto isto: p̄ maiori parte
vacuū est et demones circa q̄
dē monumēta inhabitāt non
aut̄ in monumētis. sic ⁊ isti cir-
ca claustrale obseruatōem in-
habitāt q̄ ad exteriora. sed eā
ingredi sumope declināt. Il-
lud aut̄ qd̄ dicit in q̄ nōdū q̄s
q̄s positus fuerat receptaculo
celoz p̄gruit. Sequit̄ in ver-
bis eiusdē Job. (Ibi ḡ p̄pter
parascenen iudeozū q̄a iuxta
erat monumētū posuerūt Je-
sum) q̄s p̄pter horā vespertinā
p̄hibiti sunt ip̄m lōgius effer-
re ne solēnitati sabbati dero-
garēt. Posset aut̄ intelligi per
p̄trariū qz iudei q̄dē xpm do-
minū crucifixerūt p̄ q̄s signa-
ti sunt illi q̄ vitā grē in se vñ
alijs abolent ⁊ q̄si a visib⁹ su-
is ⁊ alioz illū abscondūt. Dico

lectionib⁹ istud p̄gruit. sed tñ
magis p̄p̄iā adijctem⁹. Sab-
batū em̄ in q̄ nō licebat corp⁹
remanere in cruce seriatōez si-
gnificat a seruilib⁹ opib⁹ q̄ to-
to tpe vite hui⁹ nobis iniun-
gunt. Est ḡ dicere p̄pter para-
sceuen. i. festiuitatē veris iude-
is ⁊ sp̄ualib⁹ iminentē: posue-
runt Iesuz in monumēto hoc
est veterē hoīem iam in cruce
pn̄e mortuum in sepulcro ve-
lut carcere p̄petuo reclusū.
Recōdendus em̄ et recluden-
dus est ver⁹ hō quē admodū
serpens occisus ne pateat ac-
cessus ad eū alijs serpētibus.
Serpētes em̄ se inuicē susci-
tare dicunt tactu cuiusdā her-
be. sic ⁊ veteres hoīes q̄ ⁊ ser-
pētes sunt ⁊ serpētici ⁊ geni-
mina viparum alioz accessu
atqz p̄sentia in vitam mortife-
rā suscitant. p̄pter hoc ergo pa-
rasceuen. i. p̄p̄ationem q̄. i. ad
q̄etē hūmōl eternaz veri iudei
se p̄parāt veterē hoīem reclu-
dūt. Illo em̄ non recluso q̄etē
vtriqz nemo derogat. Illō at
attēdendū est qz in triduo isto
dñice passiōis sepulture ⁊ re-
surrectōis solus dies sepultu-
re et q̄enis p̄fec⁹ fuit. Dies pas-
sionis imp̄fectus ⁊ dies q̄dez

quietis integer et diminutioes (Et aduoluit saxū magnū ad
 nō habēs, dies hō resurrectō hostiū monumēt) Doralt
 nis nō habuit nisi diluculum ter saxū magnū q̄ veteris ho-
 siue mane, et hoc est: qz pñtiuz minis sepulchrū claudis: et ne
 molestiarū miseria et ipsa pñā exeat et resurgat phibet: firmi-
 tatis est et fortitudo boni, pñti-
 ritis, vnde illd in libro Sap. ti de nō relabēdo, qd saxū ma-
 iū. In paucis verari in mults gnū dī, qz magna debet eē fir-
 bene disponēt. Et, j. Petri, mitas hec et fortitudo in peni-
 Modicū nūc si oportet con- tentibz. Si aut saxū istud ad
 tritari in varijs tentatōibus hostiū monumēti aduolutuz
 zc. Et in q̄rto scde ad Corin. nō fuerit: qd aliud q̄ liber exi-
 Id em qd in pñti est momē tus et apt? ei relinquit: et liber
 tancū et leue tribulatōis no ad vomitū regressus, imo nō
 stre zc. Quies hō et feratio a solū sepultus non est vet? hō
 peccatis perfecta debet esse et in talibz, sed vīr etiaz letaliter
 integra vt nulla desit ei ps tē vulneratus. Nā vet? Joseph
 poris aut vite. Tādū etiā in nec in suo monumēto sepeliuit
 sepulchro tenēdus est vet? hō hōmō mortuū. Et mort? ē etiā
 donec absorbeat et psumat ex vt honorat? mortuis atqz no-
 toto: et ad mēsurā vite, plōgā bilibz supimponat lapis ma-
 dus est iste dies, et hec est ei? gnus: nōnunqz cū epitaphio
 pfectio vt nihil minus ab ipa supscripto. Qui hostiū monu-
 vite integritate et lōgitudie ha menti aptū relinquit pculdu-
 beat. Pñtiā em nō necesse ē bō mortuū suū exponit furi-
 inq̄tuz pñtiā toto tpe vite agi bus q̄ mortuoz insidiant? spu-
 Sed detem istā oporteret to rijs et etiā feris et auibz. Pōt i
 to tpe vite fuare. Dies hō re- telligi saxum magnuz et lapis
 surrectōis solum mane habu xps dñs. de q̄ in, xxi. sup. Qui
 it, qz vespaz habere nō pōt. et ceciderit sup lapidē istū p̄frin-
 hoc ostendere voluit ingi ve get, sup quē hō ceciderit con-
 ritatis: volens illos tres dies fringet eū. Et in ps. Lapidez
 esse impfectos. Qd aut sequi quē reprobaueit edi. zc. Hic
 tur in p̄bis Datb. de ioseph glapis et custos mortui et ext-

Capitulum

XLIII

tus eius phibitor: ponendus est in ostio monumēti. i. in ipso intellectu vel cogitatione per timorem. et sic tam mortui cultus dicitur quod exire etiam phibebit. Per contrarium ergo in malo sepulchro saxum magnū aduolutū ad ostiū: duricia est obstinate voluntatis. Secundum hīgit iuxta mysteriū verus Ioseph id est xps dñs saxū magnum aduoluit ad ostiū monumēti dum firmitate et fortitudine largit sancti ppositi. Valum pro lapidem. i. duriciam obstinationis aduoluit. i. aduolutum ostendit. Potest et intelligi lapis magnus difficultas spiritalis resurrectionis que est exitus de monumento peccati: quem ipse et verbis et factis electis suis reuelauit. In sepulchro pro ptemplationis lapis aduolutus ad ostiū monumēti difficultas intelligendi et duricia nostri intellectus accipit. Iuxta mysteriū pro in populo iudeorum ceterorumque perfidia obstinatorum quorum ceteris ois in monumento peccati pclusus est: lapis siue saxū magnū aduolutus est ad ostiū monumēti hominū: quod et lucē fidei ad eos illustrādos ingredi non

patit et eos inde exire phibet. Et lapis iste nihil aliud intelligit quod pertinacia infidelitatis et indurate consuetudinis male duricia. Unde et tpe dñice resurrectionis per ouersionē iudeorum in parte et gentium in maiori parte vel ex toto fere cātat ecclesia. Lapis reuoluitur est ab ostio monumēti. Angelus enim dñi descendens de celo. i. grā desu per aduentēs quod dei voluntatē nobis loquitur interius. et illa in nobis implet et exequitur ut vere dei angelus. i. nūci. saxū hominū reuoluit ab ostio. quod duriciā omnem atque difficultates sustulit seu abstulit ab ingressu cordis in utroque populo. Distice etiā aliter corpus dñi iesu quod ē ecclesia sepultum a ioseph quod est excisus in petra sicut expostum: lapide aduoluto ad ostiū hominū monumēti exire adhuc phibet ad glāam. quod per multiplicē duriciā atque difficultatē introire habet ad illas. Propter pba inquit labiorum tuorum ego custodiui vias duras. Duricia ista viarum lapis est et saxū magnū per quod necesse hnt exire de sepulchro iusticie et introire ad gloriā. nō enim fuit amotus lapis ab ostio monu-

menti vt resurgēti dño viā fa-
ceret z egressū pāderet, s; clau-
so penitus monumēto de illo
resurgēs pdiūt q̄si p ipm lapi-
dē exiisset, Nō detinet cor-
pus dñi Jesu qd est ecclia sa-
rum magnū in sepulchro su-
sticie aduolutū ad ostiū illius
id est n̄ phibet ipm egredi du-
ricia viarū dñi que egredien-
tibus trāsēda occurrit, sciūt
em̄ qz p multas tribulatiōes
oportet introire in regnū celo-
rū, sicut legit in, xiiij. Actus.
Et sciunt gladiū flāmeū atq;
versatile positū esse ad custo-
diendā ianuā paradisi et viā li-
gni vite, vt legit in, iij. Genes.
Qd q̄ facile exiūt de monumē-
to claustral' puerfatōis mor-
tui hmoi nri t̄pis, imo q̄ diffi-
cile in sepulchris teneri pos-
sunt, Veraciter em̄ dici p̄t de
eis qd vulgo d̄r, quia nec sera
nec vectis nec clau' nec gum-
phus nec clauis ibi eos tene-
re pōt, ex q̄ apparet nō ibi eos
sepultos tanq̄ mortuos s; po-
ti' viuos ad insidiandū ibi z
latrocinādū absconditos, Nō
em̄ oportet vim aut violenti-
am adhibere mortuis vt tene-
ant i sepulchr' suis q̄ nec vir-
tutē nec vires habent ad exe-
undū, Nig nō de sepulchris

suis pdeūt tanq̄ ex mortuis
resurgētes: dñice resurrectōis
miraculū z glām suscitantes
sed tanq̄ latrones de spelun-
cis et latibulis in q̄b; latebāt
insidiātes, Sub habitu nāq;
pauptat' z p̄textu scititat' non
solū diuitias tpales sed etia;
oīm vicioz lenocinia furātur
z infernū etiā qdammo furto
subripiūt dū clausi z sub hitu
religiōis latētes illuc descen-
dūt z q̄si p suggestiōē imo p
exp̄ssiōē veritatis illū a mun-
do qdammo obtinēt z ipetrant
et absq; rebellione z cōtrad-
ictiōe mūdi p hmoi subreptio-
nē infernū habeāt, Quāt se-
quūt in verbis Math. (Erāt
aut ibi maria magdalene z al-
tera maria sedētes p̄tra sepul-
chrū) Scdm marcū 8o (aspi-
ciētes vbi poneret) sollicitudi-
nē z cōpassiōē nob̄ insinuat p̄-
latoz qz debet esse summa vi-
gilātia d̄ spūali sepulcra subdi-
toz, h̄ enī aspicere vbi ponat
corp' ihu est inq̄rere ab ipsis
confessoribus quales scz pe-
nitentias siue satisfactiōes in-
iungant, Scire etiā debent p̄-
lati quibus aromatib; illd cō-
diāt, q̄bus līntheis ligēt: qua
sindone inuoluāt, z si qd forte
desit officio hmoi sepulture

Capitulū

XLIII

ipsi supplere debent. Unde et iste mleres emisse aromata legunt vt venietes vngerent iesum. Corpus em̄ cōdiri aromantibus videat, sed tñ illō supungere veniebāt. Sic et plān penitētibz q̄ s̄a velut aromatibus p̄diti sunt: debēt lenitatem p̄solatōis et cōfortatiōis adiungere, hoc em̄ est vngere p̄nīe aspiratē: p̄solatiōnū dulcedine linire atqz dispensatiōnū suauitate lenigare. Deu q̄ modica cura est multis ex p̄latis nostri t̄p̄is de supungendo corpe dñi Iesu: qd̄ est penitētū cetus. Vel in hoc qd̄ dicit̄ (aspiciētes vbi poneret̄) cura cor: unde plator nob̄ insinuat q̄ ipsi non mediocriter debēt esse solliciti vbi corpus dñi Iesu ponat̄ ad l̄ram in die pasce, i. q̄bus et q̄libz p̄feratur honorabile sepulturā et pōpam funeris magnificā et ambiciosissimā, puidere debēt tāto regi. Ve illis si nō curauerunt vtz sacco vilissimo inuoluat̄ an syndone: q̄ p̄passe deberent ei sepulchrū honorificū in subditis. Alioqn̄ isti exēplo mulierū istaz supplere debent si qd̄ defuerit honori funeris, Vel p̄ mlieres istas ex

interpretatiōe noīm significat cetus penitentiū iāqz iustificatiōz q̄ se scz ī ipso die pasce circūspiciunt et intra semetipsos aspiciūt vbi corpus dñi Iesu ponat̄, i. vbi ipm̄ recipiunt ne forte nō sit eis locus ad ipsuz recipiendū idoneus. Vel olium iniqz cetū signāt q̄ aspiciunt vbi corpus Iesu, i. ecclia ponat̄ vt ad illud veniat̄ q̄ scz cetum p̄replant̄ penitentiū vltotū corpus ecclie vt silem sibi locū p̄parēt sepulture. Vel aspiciēbāt vbi poneret̄ corp⁹ Iesu ad l̄ram, qz vbiqz erit corpus ibi p̄gregabunt̄ et aq̄le, vt legit̄ in, iij, supra. Verrito q̄ aspiciēbant vbi poneretur corp⁹ Iesu atqz delicie, vt vbi illū inuenirēt p̄gnoscerēt, quēadmoduz et aues nobiles atqz rapaces vbi eis ostēdat̄ vbi eis p̄ficiat̄ reclamatoriūz attentissime p̄spiciūt. Tollere em̄ ipm̄ volebant et rape vt legit̄ in, xx, Jo. Dñe inq̄t maria magdalene si tu sustulisti euz dicito mihi et eū tollā. Due ac legunt̄ marie p̄pter fraternam caritatē q̄ inter duos ad mī⁹ necēbabet esse. Si aut̄ dilectio naturalis parētes naturales de sepultura filioruz adeo

sollicitat: quāto magis paren-
tes grē de sepultura filiorū grē
et honorificētia funeris eorū
grā ipsa sollicitos efficiet. Se-
quitur (Altera autē die q̄ est post
pascuē cōuenerūt p̄ncipes
sacerdotū et pharisei ad pilatū
dicētes Dñe: recordati sumus
qz seductor ille dixit ad-
huc uiuens: post tres dies re-
surgā. Jube g̃ custodiri sepul-
chrū vsqz in diē terciū: ne for-
te veniāt discipuli ei⁹ et furen-
tur eū et dicant plebi: surrexit
a mortuis. et erit nouissim⁹ er-
ror peior priore. At eis pilat⁹
Habetis custodiam ite custo-
dite sicut scitis. Illi autē abeu-
tes munierunt sepulchru: si-
gnātes lapidē cu⁹ custodib⁹)
Quia p̄ p̄ncipes sacerdotū et
phariseos prelatos et docto-
res in accusatōe veteris hoīs
sup̄ accepim⁹ palā est. qz eis
nō sufficit accusatio: dānatio
et mors atqz sepultura veteris
hoīs: nisi et resurrectōis opi-
nionē impediāt. Boni em̄ p̄-
lati nō sola morte veteris ho-
minis p̄tēti sunt. sed etiam no-
mē eius et op̄inonē et infami-
am delere conant. Unde Pe-
trus in. ij. prime canonice sue
ut bñ faciētes obmutescere fa-

ciat⁹ imprudentiū hoīm igno-
rantia⁹. qd̄ ipsi iudel in facto
isto apte insinuāt. Ne forte in-
quirit discipuli eius dicāt q̄a
surrexit a mortuis. Propter h̄
g̃ a pilato ut moralr iuxta lit-
terā accipiam⁹ istud hoc est a
p̄tate seculari et custodes et cu-
stodiā mortuorū et petūt et ac-
cipiūt q̄tiens in bono p̄ue-
rare et a malis abstinere: per
publice p̄tatis ministros sub-
ditos cogunt. Unde et q̄si in
sepulchris h̄mōi ministri bo-
nos custodiūt ne ad mala res
surgāt: ut ita dicam moralr fa-
mā et rumusculos h̄mōi p̄ cu-
stodes istos extinguerē et sopi-
re nitunt⁹ q̄tiens vel ip̄am in-
famiam purgare compellunt
vel a signis et occasionib⁹ vn-
de rumusculi infamie oriunt⁹
eos arcant atqz compescunt
Attendenda autē diligētē sūt
ista tria que custodie domini-
ci corporis adhibita sunt. scz
lapis: de quo iam p̄transiit⁹
mus. Signaculum seu sigil-
lum cui⁹ fractura apparet do-
minici corporis extractio seu
sublatio. Tercio custodes: et
hoc in omni sepultura spiritu-
ali Et hoc adhuc obseruat ec-
clesia. Primum in baptismo

Capitulum

XLIII

que est p̄ma veteris hominis sepultura. Un̄ z p̄mum inter rogat̄ baptisandus vtz renū ciet sathane z om̄ibz pompis eius. in quo laps̄ aduoluit ad ostiū monumēti intelligit̄. La pidē em̄ istuz interpretati sum⁹ firmitatē bone volūtatis: for titudinēq; de nō relabēdo p̄ positi. Sc̄do imp̄m̄ baptis male signaculū. qđ vniuersa liter baptismalē caracterē vocam⁹. Tercio p̄o custodes ei adhibent̄: patrini sc̄z q̄ illum d̄ sacro fonte suscipiūt. Qu au tem baptisim⁹ sepultura sit et dñice mortis figura atq; exē plū exp̄sse testat̄ apl̄us in. vj. ad Rom̄. Consepulti em̄ sum⁹ mus cum illo per baptismuz in mortē. Sic et in sepultura penitētie. Primū em̄ in cōtri tione mort̄ vetus hō in odio sc̄z z desertōe peccatoꝝ. dein de sepelit̄ z inuoluit atq; cir cundat̄ lintheis et aromatibz motionū et affectionuz gr̄e q̄ maxime ad secundā ptem iu stit̄ie p̄tinēt: hoc est affectione boni. p̄oz em̄ est declinatio a malo. Tercio aduoluit lapis ad ostiū monumēti: hoc ē: ad bibeť fraternitas bone volū tati z p̄positum p̄seuerat̄ie bo

no p̄posito. Quarto sup̄imp̄ m̄ cōfessiōis signaculū. Ra tione nanq; cōfessiōis p̄nā ē maxie sacramentū hoc est sa crū signū z causa iustificatio nis. Quinto adhibent cōfes sores atq; doctores p̄ exhor tationē suam atq; cōsiliuz pe nitenti sollicitudinē sup̄sp̄ius atq; custodiā tanq; custodes et armatā militiā ad munimē sepulchri. Sic ī sepultura re ligionis p̄mū traditione quā facit in man⁹ abbatis seip̄uz sepelit̄ q̄si monumētū ingre diēs. Deinde vocalis obliga tiōis firmitas quasi lapis ad ostium monumēti aduoluit̄. Tercio cōsure et habitus si gnaculū apponit̄. Quarto in ip̄m gregem cōuent⁹ veniens et vn⁹ de fratribz effect⁹: custo dibz z magistris ord̄is tra dit̄: dum custodie eoz se sub iicit. Et hoc ē q̄ custodes ad monumētum adhibent̄. Vel aliter in ipsa redditiōe seu tra ditione sepelit̄. in habit⁹ z ton sure susceptione monumētū signatur. quia ipsa religio ip̄o huiusmodi signo cognoscit̄. In p̄fessione p̄o custodes ei dem adhibent̄. quia tunc p̄i mu⁹ cure z custodie abbatis

ceterorumque magistrorum ordinis se totaliter subijcit et committit. Vel possumus dicere quod in ipsa professione tria illa implentur. In eo enim quod permittit vite stabilitas in monumento religionis: lapis stabilitatis ad ostium monumenti aduoluit. In eo quoque propria manu per scripturam designat imo describit ipsa professio: lapis signat. In eo quoque seipsum tradit et committit magistrorum custodie ut diximus custodes adhibent. Idem erit in sepultura clericorum attendere, lapis enim ad ostium monumenti sepulture clericali, quod et clericatus sepultura est, sed communis sepultura christiana honorabilior. Lapis igitur ad ostium monumenti hominum aduoluit: firmitas sanctimonialis est pseuerantie. Crux enim clericorum sanctimonialia est ut super diximus. Signat monumentum in consuratione, consura enim signum est clericatus: et huius monumenti signaculum. Custodes eiusdem adhibent varie sollicitudines prepositorum seu ipsi prepositi: quorum officium est per disciplinam moderari accessus et coercere lasciuia clericorum. Que igitur debeat esse dilige

tia prelatorum atque doctorum et confessorum circa sepulturam spiritualem satis apparet ex his. In hoc quoque illo integroque signaculo christus dominus resurrexit: satis ostendunt resurrectionem suam diabolicam esse qui signaculum consure vel habitus quolibet modo frangunt aut ledunt: aut deturpant. et furto diabolico de monumento iusticie se esse sublato indicant. Ad hoc enim signatum fuit lapis ut vere resurrectio non prohiberet testimonium signationis integritas. Custodes igitur obdormiuisse aut corruptos esse quo minus fideliter diligenterque custodirent ex eodem ipso apparet. Sed et violatores sepulchrorum atque cimiteriorum. Ideoque sacrilegos eos esse manifestum qui signacula ista huiusmodi monumentorum dissipant: monumenta effringunt: mortuosque detumulant: canibus autibusque proiciunt, que omnia utique de seipsis faciunt: dum ad vomitum peccatorum redeunt. Generaliter igitur apparet caluariam et locum dominice crucifixionis mundum esse ex eo quod legitur sic super ostium?

Capitulū

XLIII

Apocal. xj. de ciuitate que vo-
cat siodoma et egiptus in qua
dñs crucifixus est. Ortus po-
ecclia. Monumentū in ea to-
tū dñici corpis qđ est electo-
rū cet? ipsa xpiane religionis
scititas seu grā. Lapis aduo-
lutus firmitas scū ppositi. Lu-
stodes po prelati et doctores.
de qbus legit Esa. lxxij. Sup-
muros tuos Hierusalē cōsti-
tui custodes. Signaculū ca-
racter baptisimal. Per strari-
um po oīa de sepultura mala
accipiēda sunt eis q̄ diximus
et malis custodibz malicieqz si-
gnaculis vt monumētuz ipm
pctm accipiat qđ vnusquisqz
sibi excidit aut defodit. vñ ex-
pbrat dñs scribe in. xxij. Esa.
Excidisti tibi hoc sepulchru
Et i. pxxij. Eccl. Qui fodit fo-
ueā incidet i eā. Et in. k. Eccl.
idē. Foueā igit defodit sibi et
foueā excidit miser pctōr vbi
capit? detineat atqz a vermibz
infernalis depascat duz pec-
cat. Lapidē po ad hostiū mo-
nūm ei? aduoluit q̄ cū i pec-
cato qlibet pfirmet: siue adu-
latōne siue alia suggestione h-
faciat. Adulatores em̄ q̄ pctā
laudant: diabolice sepulture
mortuo infernali impēdūt of-

ficiū. sicut dicit dñs in. xj. Lu-
sinite mortuos sepelire mor-
tuos suos. vnde et eos sacer-
dotes isernales merito appel-
lemus. Vñ et ibidē ait Greg.
Mortu? mortuū sepelst cum
pctōr peccatori adulat. vbi n-
ventose vaneqz cōmēdāt dia-
bolica pteute resurrectōez spū
alē plerūqz in mortē formant.
De sunt maledicti mulieres
q̄ nō vngēta emūt vt venien-
tes vngant officiose atqz duo-
te dñm Jesum. sed si phas est
dicere stercoza pctōr q̄b ipa
suauitate palpatōis illum in-
quinant in eis qui mēbra ei?
esse debuerant. peccatis em̄
ipsa suauitate palpationis et
lenitate adulationis vngitur
peccator atqz linitur: vt am-
plius deo feteat et sordeat atqz
qz profundius computrescat.
Emunt autem ista stercoza.
quia peccato male assertōnis
et vane laudis illa sua effici-
unt. Et reuera marie dici pos-
sent he mulieres ab abisso ama-
rimdinis: qua sub pteru dul-
cedinis deceptos submergūt
Et mulieres: a molliēdo heres
qz et viriles aīos effemināt
et pteut viros nōnunqz emol-
liūt i amorē vane laudis atqz

resoluunt. Verba adulatorū nos q̄dem stercoza accipim⁹ q̄q̄ scriptura ex sensu ⁊ opini one adulantū oleū illa noiet, Unde in ps. Oleū autē pctōris nō impinguet caput meū Et Osee, xij. Effraim pascit vētū ⁊ sequit̄ estū tota die mēdaciū ⁊ vastitatē multiplicat: ⁊ oleū in egiptū ferebat. Hoc em̄ p̄riū est adulatorū mendacium, p̄riū scz et vastitatē aliē nā. i. pctm̄ quo vastitas est at q̄ vastitatio multiplicare. i. augere q̄si fouendo oleo ⁊ nutriendo. Custodes ꝑo diaboli ci sepulchri: detractores ⁊ vitupatores bonorū accipiendi sunt q̄ neminē exire p̄mittunt de sepulchro pcti: gladijs linguarū suarū parati sunt cōfodere quēcunq̄ de morte pcti viderint resurgentes: aut dñi corp⁹ m̄sticū d̄ sepulchro peccati eruere vel extrahere volētem. P̄nt ⁊ intelligi custodes isti diabolici tirāni eorūq̄ satellites q̄ xpm̄ dñm spūalr̄ in cordib⁹ hoīm mortuū. i. christianam religionē in eis extinctā reuiuiscere ⁊ resurgere nō sinebant, sed pot⁹ in eos gladijs seuiebant. Signaculū ꝑo diabolici sepulchri inordi

natio est exterior ⁊ om̄e signū nequitię. Ubi autē contraria inueniunt signacula quēadmodū in clericis nostri temporis vbi aliquid militaris seculari tatis ⁊ aliquid clericalis sanctitatis apparet insigniū, nec dimidiā sepulturā aut sepulchru: nec duo sepulchra aut duo cimiteria quorū alterū ex cōicatorum sit: alterum autē eorum qui in vnitāte ecclesie sunt: cum spelunca cordis huiusmodi simplex sit et non duplex, licet ex signaculo duplex appareat, ⁊ hic quidem de sepulchris ⁊ sepulturis sinez facimus. De resurrectione ꝑo dñice et nostra illud primum nobis aduertendū est, q̄ nec vlla nec scita est: nisi ex post facto. Testimonio autē angelorū Vacuitate monumenti. Insignis lintheaminū. Tandē ꝑo ipso eius testimonio confirmata. Miraculis ꝑo tribu gloriata. Prīmū fuit, quia clauso monumento et integro signaculo exiit. Secundū terrifica angelorū apparitio. Terremot⁹ figurat em̄ dñice resurrectionis occultam ipsi soli ⁊ cui reuelare voluerit notum resurrectionis nostre spūa

Capitulum

XLV

lis que resurrectio p̄ma dicit
 Apoc. xx. B̄tus q̄ habet p̄ter
 in resurrectiōe p̄ma inuisibili
 tatē. qz z soli dō nota est: z ho
 minibus non: nisi testimonio
 sequentiū opum innotescunt
 Terremotus p̄o q̄ z mor⁹ est
 terre qm̄ pctā terra sūt: excus
 sionē atqz ruinā significat pec
 catorū: qua velut edificia dia
 bolica p̄cussio fundamēto hu
 mani corporis corruāt. Vel ter
 remot⁹ terrenorū cordiū mor⁹
 quo mouent atqz transmutā
 tur de imo viciōz in sublimē
 gratie. Vel ipsoz motus cor
 porū que de sublimi dñatōis
 qua dñabant spiritibz in infi
 mū obediēte detrahunt. vt
 terra corporis locū infimū tene
 at z celū mentis sup̄mū. fiat
 qz vt minor mūdus maioris
 ordinē imitet z teneat. Disti
 ce p̄o terremot⁹ iste motū ter
 re corporū nostroz in resurre
 ctiōe. i. cōgregatiōis p̄tū vbi
 cunqz disp̄se fuerint z trāstate
 et motū motōis in meli⁹ signi
 ficat. Alio misterio toti⁹ mun
 da exturbatā ex nouitate do
 ctrine xp̄iane z fulgurātia mi
 raculoz quibz mundus mo
 uendus erat admiratiōem z fi
 dem terremot⁹ significat iste.

Angeloz p̄o aspectus fulgo
 re⁹ z h̄tus niue⁹: q̄les nuncū
 vtriusqz resurrectiōis esse d̄be
 ant p̄fecte d̄mōstrāt. Aspect⁹
 em̄ corū interiorū. i. facies corū
 dis debet esse luminositate itel
 ligētie corusc⁹. ardore zeli flā
 me⁹. vestimenta niuea opa vl
 p̄seruatio ab oī inq̄namēto
 z cecitate pctū purissima. desi
 deria ab oī ardore cōcupiscē
 tiaz frigidissima. In stola p̄o
 cādida de q̄ Marc⁹ loquit i
 xvj. qz stola lōgitudine insinu
 at p̄seuerātie: aut ipsa euāgeli
 ce doctrine perennitas: qz illi
 nec alia lex nec alia doctrina
 succedit: merito itelligit. Aut
 ipsa p̄seuerātie q̄ p̄dicatores
 debēt cēp̄diti lōgitudo: vt cō
 sonat Lucas i. xxiij. q̄ dīc du
 os viros in veste fulgēti asti
 tisse. Nihil em̄ decēt⁹ q̄ do
 ctiores z p̄dicatores sapie esse
 vestitos. Ipsa q̄ppe sapia ve
 stis est sapiētū. An̄ Eccl. vj.
 Indues q̄si pudorē honoris
 illā. i. sapiam. Hac veste clari
 z fulgidi sacri doctores ince
 dūt z alios vt vulgo dicit illu
 mināt. Pōt aut z in isto tā p
 claro angeloz aspectu z habi
 tu: gl̄ia resurrectiōis itelligi.
 eo em̄ ip̄o q̄ angeli fuisse dī

cunt nūcū: accipiēdi sunt nō
solū verborū sed etiā factorū et
rez. vt nō solū p̄bū dei et veri-
tate et volūtate annūciasse cre-
dēdi sint, sed etiā ipso aspectu
suo et bītu annūciasse creden-
dī sunt. Qualis em̄ futura sit
glia electorum in resurrectiōe
aspectu suo et habitu nob̄ nū-
ciauerunt. Uñ infra z. xxviii
dz. Erat aut̄ aspectus ei⁹ sicut
fulgur et vestimēta eius sic nīc
qualem seipse christus domi-
nus supra. xviij. transfiguratū
ostenderat. In. xiiij. p̄o supra
dicitur. Q̄ fulgebunt iusti si-
cut sol in regno p̄ris eoz. Q̄
aut̄ Lucas de duobz: Bar-
cus p̄o de vno solo loquitur:
ad glia resurrectiōis q̄ p̄mū
q̄dem soli iudaico p̄lo: de in-
de p̄o illi et etiā gētibz exp̄sse p̄-
bata est: referendū est. vel ad
vtriusq̄ testamēti doctores et
p̄dicatores. doctores em̄ et p̄
p̄dicatores gemiati sunt: quē
admodū et dei p̄lūs p̄ addi-
tiōe gētiū duplicat⁹ est. Qd̄
aut̄ increpant mulieres p̄ Lu-
cā in. xxiij. ab angelis dicētibz.
Quid q̄ritis viuētē cū mor-
tuis. vno sensu accipi pōt. qd̄
q̄ritis viuētē inter mortuos

q. cur q̄ritis viuentes in loco
mortuoz. et vitā in loco mor-
tis. i. sepulchro: ad eos arguē-
dos referēdū est q̄ xpm̄ dñm
et vitā verā et felicitatē veri no-
minis aut in mūdo isto aut in
pctō q̄z vterq̄ loc⁹ est miserie
et mortis: q̄rūt. Silt et ad illos
q̄ in vita claustrali q̄ vtiq̄ mo-
numētū est: vitā secularē q̄ ibi
sepeliēda est atq̄ delicias mū-
di q̄rūt. Ista em̄ in claustro q̄-
rere est querere vitā in morte.
Similiter et qui mala faci-
unt vt bona eueniant. quia in
malo bona querere videntur
profecto qui vitam in morte
querunt. Vltis etiam hōz
die illud idem potest dici qui
decepti christum dominū in
monumento claustrī vbi nō
est querunt. quia p̄caldubio
viuētē cum mortuis querūt
veraciter verbum illud ange-
li de multis claustris dici pōt
quia surrexit christus domi-
nus et non est hic. et quia sur-
rexit vetus homo quia tam-
q̄ detinendus erat in morte
sua atq̄ sepulchro. Surre-
xit inq̄t quia viu⁹ euasit. et q̄a
vixit et regnat: et quoniam ecce
locus tm̄ absq̄ mortuo vbi

posuerunt cum intō forsitan
cōuersionis, vel posuerūt euz
id est ponenduz constituerūt,
quondā viri sancti Instituto
res regularum claustraliz et
abbatiaruz fundatores. Vel
ad totam ecclesiam referri po
test, de qua p maiori parte di
ci potest: ecce locus vbi sancti
apostoli martires et confesso
res posuerūt cum dñi p cogni
tionem et dilectionez illum in
ecclesiam adduxerunt et qdā
modo imiserunt. et quia non
est hic. Similiter quidē et de
illis dici potest in qbus p sa
cramentum altaris in die san
cto pasce positus sed illū spur
cicia et fetore viciozum eiece
runt, quia ecce locus, s. corda
eorum vbi posuerūt cum sa
cerdotes et quoniam nō est hic
Attendendum autē est et de
mulieribus qd Marcus de
eis scribit qz emerūt aromata
vt venientes vngerēt Iesuz: cō
tra illos qui spinas cupidita
tum et stimulos desideriorū si
bi emūt. Hi em̄ nō videntur
velle venire vngere Iesum. i.
corp⁹ ei⁹ qd est ecclesia sed po
ti⁹ velle pungere et alterare:
vt laceratores eos veraciter
vocare possimus. Si enī p
vngento et aromatibus quē
qz spinas videres portantem
nō ad vngendum et condien
dum ecclesie vulnera sed po
tius ad noua inferenda vul
nera preparatū illum psume
res. Ideo adeo exultatum est
corpus Iesu qd deberet esse
tota ecclesia. quod vndiqz do
let vndiqz fluit sanguis vulne
rum a punctionibus inque
torum: lacerationes scandalo
rum in ecclesia dei facientiz.
Heu quantis vnctionibus et
pimentis indiget hodie cor
pus domini Iesu quod est ec
clesia, et vix est qui recogitet
aut compatiat. Quā p timo
re fulgurātis affectus angeli
et terremotus exterriti sūt cu
stodes et facti sunt velut mor
tui: omnibus custodibus cō
gruit. Sanctitas em̄ doctor
et fulguratio miraculoz tota
qz mundi cōmotio mūdi pñ
cipes corūqz satellites timor
fulgureus est. et vt de alijs ta
ceam⁹ dubitari nō potest ti
mor fulgureus esse. i. corusc⁹
qui de luce sapientie eius ipse
et flāmens igne diuini iudici
quo facies eius tota flāmescit
Aruens autem cum frigiditate
ab ardore carnalium de

sideriorū q̄ in eo funditus exti-
guunt. Unde motus ei⁹ affe-
ctiois: aque niuū in. ix. Job
vocat. Si lotus inquit fue-
ro quasi aquis niuis. Est etiā
z niueus puritate ppter quaz
et scriptum est in primo Eccl̃i
Timor dñi expellit peccatuz.
ergo secum nulluz patit. Qd
aut sequit in verbis Lu. xxiij
z Joh. xx. In verbis qdē Lu-
ce quia surgens Petr⁹ z aspi-
ciens in monumēto vidit lin-
theamīa seorsū posita in vnū
locum: et in alium sudarium
quo caput eius fuerat inuolu-
tum. Distice sacramentoz
figuram signant quibus cor-
pus domini Jesu resurgens
nullatenus ei sequunt. eccle-
sie em̃ filie sacramentoz post
generalem resurrectionē nul-
laten⁹ adhibebunt. et hec ex-
positio videtur sumpta ex. ij.
ad Collos. vbi dicit que sunt
ymbra futuroz. Corpus aut
christi id est veritas est signa-
tio ymbraz. Moraliter p̄o
habitus religionis vbi veri-
tas non subest hic rep̄endi
videtur. In monumento em̃
claustrī plerūqz soli pannicu-
li habitus. in monumēto cle-
ricatus sola lintheamina sup

pelliceozū absqz corpe domi-
ni Jesu. i. veritate religionis
illius repiunt. z vt vulgo dici-
tur sola sarpillaria scitatis st-
ne trosello illius. z in vniuers-
sali ecclesia lintheamina sacra-
mentoz absqz veritate virtu-
tis z effectus illoz sunt p ma-
iori parte. Sudariū p̄o qd a
sudore nominatū videt labo-
riositas nimia: qua caput. i. iu-
daicus populus fatigatus et
oneratus per similitudinē in
ecclesia dī hodie reperit. Tot
em̃ onera traditionūz huma-
narū cōsuetudinūqz z consti-
tutionū diuersaz nemo por-
tare vel enūerare sufficit. Il-
la tamen omnia velut sepul-
ture veteris hominis iudicia z
insignia dominiciqz corporis
quod est ecclesia opimēta ho-
die in ecclesia dei inueniuntur.
corpus autē praro. Quia p̄o
cuculla monachalis mona-
chorum est sudarium: illa em̃
inuoluti sepeliunt. palam est:
quia in vnoquoqz eozū inue-
nit sudariū monachale. vtrūqz
aut corpus. i. veritas religio-
nis quam diximus deus no-
uit. Idem dicimus z de habi-
tu clericali cappa scz et suppel-
licio. Utinam autē aduertat

Capitulum

XLV

mus clerici simul et monachi
quia nihil incongruenti? quod vi
uos homines indutos esse su
darijs. Quid autem aliud est mo
nachus cuculla indutus? si for
te veteri veste non dum est mortu
us quod homo vivus sudario indu
tus. In quo apparet eorum stul
ticia atque temeritas quod homi
nes indifferenter inuoluunt su
darijs: non attendentes utrum viui
sint aut mortui. quod faciunt qui
passim habitu religionis in
duunt homines. contingit enim
eis illud in. ij. Prover. quod flo
cum super asinum ponunt. Mi
ra inhumanitas est homines se
peliri adhuc vivos: nisi iudi
cio forsitan illud fecerint. quem
admodum iudices seculares se
pelire consueverunt sceleratos et
in enormibus criminibus deprehē
sos. Quam autem maria magdalene
duos angelos in monumen
to vidit in albis sedentes: unum
ad pedes et unum ad caput.
Juxta misterium insinuat per an
gelos glorificatio totius corpo
ris christi quod est ecclesia. quod a
primis scilicet a iustis qui per caput
usque ad novissimos qui per pe
des intelligunt. Huius ergo
glorificationis arram accepit
in capite suo quod est christus de

us: ecclesia. et hoc quod dem dignum
et iustum est ut glorificatio tam
preclari corporis incipiat a capi
te: et semper et confidenter corporis
sui glorificationem que caput su
um tanta gloria et honore per fi
dem iam conspiciat coronatum
Gloria enim resurrectionis precel
lit in capite ut arram glorifica
tionis residue et exemplum eius
dem. ex quo videlicet discosc
rent quod sibi promissum esset at
que preparatum viri sancti. Confor
mitas enim et configuratio glo
rie capitis sanctis promittitur
in. ij. ad Phil. Salvatore in
quit expectamus dominum nostrum
Iesum christum qui reforma
bit corpus humilitatis nostre
configuratum corpori claritatis
sue. Precessit etiam et in pignus
securitatis ut per eam securi es
sent sancti de promissa sibi felici
tate. Precessit etiam et in sig
num spiritualis resurrectionis quod
est a culpa. sicut dicit apostolus ad
Roma. vi. ut quomodo christus
resurrexit a mortuis per
gloriam patris: ita et nos in no
uitate vite ambulemus. Et in
iij. eiusdem. Mortuus est pro
pter delicta nostra et resurrexit pro
pter iustificationem nostram ostē
dendam supple. quemadmodum

em̄ in resurrectione eius factus
 est terremotus: angeli apparu-
 erunt et locuti sunt: et due ma-
 rie monumentū frequētabāt:
 ⁊ lapis est reuolutus ab ostio
 monumenti: lintbeamiaq; in
 eo relictā, sic in resurrectione no-
 stra que est iustificationis fit
 terremotus qualem descripsi-
 mus. Descendunt angeli gra-
 tiarū qui nos alloquunt̄ inte-
 rius: aut apparent angeli p̄di-
 catores, sicut doctores nos al-
 loquentes exterius: ⁊ ubi nūc
 sit christus dominus: quo ve-
 cum sequi debeamus edocē-
 tes. Due marie que sepulchrū
 nostre mortis spiritualis ⁊ pec-
 catū cum aromatibus et yn-
 gentis frequenter visitāt: aut
 due amaritudines sunt pene
 scilicet ⁊ culpe, aut due gratie sūt:
 timor scilicet ⁊ donū luctus q̄ se-
 pulture veteris hominis ma-
 rime inseruiunt, id est timor et do-
 num luctus. Sudariū ⁊ lin-
 theamina: omnia que vete-
 rem hominē operiebant ⁊ p̄-
 tegebant et quo minus vide-
 retur inuoluebāt accipimus:
 Hec autem sunt excusatiōes

defensiones ignorantieq; pec-
 catorum: que omnia in monu-
 mento penitentie relinquun-
 tur, Lapidis reuolutioq; iam
 pertransimus. In his ergo
 quattuor: scilicet, angelorum
 alloquijs: terremoto: sepul-
 chri visitatiōe: lapidisq; reuo-
 lutione magna nobis nostre
 resurrectionis et iustificatio-
 nis sacramenta commenda-
 ta sunt. Sic ergo finē domi-
 nice passionis: sepulture ⁊ re-
 surrectionis facimus: cetera
 que ad resurrectionem perti-
 nent: partim fidei assertioni-
 bus: partim exhortationum
 sermonib; relinquentes, Sit
 per omnia benedictus deus
 Amen.

Finit tractatulus perutilis
 sup passionē domini: editus
 per wilhelmum Parisiensem
 Impressus in imperiali oppi-
 do Hagenaw per Henricū
 Bran Anno a natiuitate do-
 mini Millesimo q̄terq; cēte-
 simo nonagesimo octauo: se-
 ria sexta post Valentini.

Passionem dñi ac saluato-
ris nostri Jesu christi eo stu-
diosiori pscrutatione et expositi-
one inuestigare conati sumus:
quo illā et abissum misterioꝝ
vsq; inuestigabile et aroma-
tū moraliū apotheca ierchau-
sibiles esse cognouimus: in ea
em̄ veraciter fractū est alaba-
strum: imo ipsa fuit alabastrū
ipsius fractio qua effusum est
vnguentū illud preciosissimū
ac saluberrimū: cuius odore
impleta est dom⁹ ecclesie: cuius
ius fragrantia celos terrasq;
pfudit: cuius virtus mundū
egrotantē vulneratūq; sana-
uit. Hanc vite regulā xpiane
eruditionis: libꝝ opatōis exē-
plar rectissimū: cuius efficien-
tia est salus electoꝝ: cui⁹ co-
gitatio est armatura fidelium
sicut docet Petrus in q̄rto p-
me canonice sue. Christo igit̄
in carne passo et vos eadē co-
gitatione armamini. Cui⁹ si-
guratio fm̄ Hiero. pictatio
virtutis pfidum. cui⁹ exēplū
reorū refugium. Ad crucē em̄
et crucifixū rei cōfugiunt (qđ
ppter penitentiā dicimus) cuius
meditatio deuotoꝝ refe-
cio: cuius cōtēplatio illumi-
natio est cōtemplatioꝝ et lu-

men. Cuius expositio erudi-
tio est christianoꝝ scolarium
Hanc exponere tentauimus
put celestis munificentie di-
gnatio largiri voluit: put no-
stra paruitas capere potuit et
occupationū distractio pmi-
sit. in quo nudam veritatē q̄-
lis in cruce pependit: q̄ in pas-
sione nudata est nō phaleris
rhetoricis obnubere sed in lu-
cem euidentie ponere studui-
mus. Alioqñ tractatus incō-
gruenter valde discreparet a
materia. nō solū q; et veritas
vt dixim⁹ xps dñs vestibꝝ su-
is crucifigendus exut⁹ est. sed
quia eiusdem nudatio verita-
tis velamina referāda et aufe-
renda per passionē ei⁹ penit⁹
figurabat et velū hmōi habere
nō debuit que velum oīm
obscuritatum scidit atq; diru-
pit. Volentes igitur iuxta q̄r-
tum Ecclī sapientiā abscondere
in decore suo: illisq; sol me-
rito scribes q̄ nō ex phale-
ris veritatez estimant sed q̄bꝝ
potius ipsa satis est ad p̄ciū
et placorem sermonis: splēdo-
rem atq; festiuitatē: cōsulto de-
clinamus: indecēs et incōgru-
um arbitrātes vt ī materia lu-
gubri lasciuet orō. Neq; enī

Tabula

absq; iniuria veritatis floridi-
tas oratōis cumulusq; suauit-
at; aut queritur aut auditur.
Qm̄ p̄o studentiu; auuditās
opus istud z correctionē et or-
dinatōez z distinctiōez p̄ipu-
it nō imerito minus luciduz
minusq; congruēs tante rerū
diuersitati z multitudini repi-
etur. Ammonitiū aut volum?
esse lectorem vt nō miretur si
vnā eandēq; p̄sonā aut rē cō-
trarijs significatiōib; accēpi-
mus: cū illud scripture mos
habeat: z a scōz traditiōe nō
discrepet. Nō abhorreat igit
pilatum nunc bonū iudicem
nunc malū accipi. qz hoc cō-
gruentia misterioz exigit. chri-
stus em̄ dñs in ipsa sacratissi-
ma passiōe sua eiusdēq; ludi-
brijs statuz figurat et exp̄mit
penitentis simul z peccatoris
sicut ex sanctorū traditione ac-
cepimus. Qd si xps dñs vitaz
et statum exp̄mit peccatoris
oīa ecōtrario fieri dubitam?
Ista ergo ipsius dñi saluato-
ris tam diuersa imo cōtraria
significatio cetera om̄ia signi-
ficare coegit, alioquin nullo
mō tam cōtrarijs subiects cō-
gruerent, contrarijs em̄ eadē
cōuenire impossibile ē. Quia

p̄o narrationē Bathei cete-
roz supplementa plurimū sus-
fragant: sp̄ealiter differendas
suscepimus: etiā que Bathe-
us p̄terit z ali; scripserunt ex-
ponere curauim?: ita vt vna
ex oīm narratōib; coaduna-
ta atq; cōgesta cū suis exposi-
tionib; videat.

Partes aut p̄sentis tracta-
tus atq; capitula. put nob col-
ligere atq; distinguere in tan-
ta pfusione possibile fuit. Ne
sunt. Ut p̄mū caplm̄ de ipso
biduo p̄cedente pasca cū suis
misterijs atq; tropologijs, de
filio homis z traditiōe ipsius
vt quid sit filius homis z tra-
ditio ipsius per modos suos
explicuimus. fo.

Caplm̄. ij. De concilio co-
acto siue collecto a p̄ncipib;
sacerdotum et seniorib; popu-
li, et de intentiōe eoz hoc ē de
fine. s. dolosa tentatiōe dñi ie-
su z occisione ipsius et potissi-
mū de dolo bono z malo. fo.
ij

Capituluz. iij. De die festo
z de festiuitatib; insanorū siue
stultorū z sapientū. z de tumultu
populari in vtrāq; festiui-
tate. fo. iij

Caplm̄ quartū de effusiōe

Tabula

unguenti super caput ei? vbi
stilum abbreviamus q̄si trāsi
tū z excursum faciētes, fo, v

Laplin, v. de pacto inde et
de pmissiōe, xxx. argēteoz ei?
dēfcā. z d̄ oportūitate tradi
tiōis quā gerebat iudas, vij

Laplin, vij, d̄ diebz azimoz
De pparatiōe pasce z celebra
tione eiusdem, fo, vij

Septimū de p̄dicatiōe do
mini iesu q̄ p̄dixit: qz vn? v̄m
me traditur? est, z de iunctiōe
man? in papside, z qd sit ipsa
parapsis: quid ve significet, et
de societate comedendi ī vna
parapside, fo, xij

Octauū de cena dñi Iesu
et appositione corpis ei?, de
hymno seu gratiazactiōe post
cenam, z exitu eius in montē
olivarum, fo, xv

Nonū de p̄munitiōe ap̄lo
rum cōtra scādālū passiōis z
de varietate scādaloꝝ z offen
dentiū in dñm iesum, fo, xvi

Decimū de p̄cussione pa
storis et disp̄sione ouīū, et de
varijs disp̄sionibz et cōgrega
tionibz spūalibus z de varie
tate gregū, z de resurrectione
et p̄cessionē in galileam, de re
spōsione petri: z cui? voce aut
p̄tutis alteri? locut? fuerat, de

cantibz galli et trina negatiōe
eiusdē petri cū suis significa
tionibz z intelligētis, fo, xvj

Undecimū de aduētū dñi
iesu ī villā q̄ dicit̄ Bethsema
ni, de sessione ap̄loꝝ, z p̄gres
su eius ad oratiōes, z de ipsa
orōne, de eo q̄ assūpsit ad fa
miliare colloquiū petz et du
os filios zebedei solos, de tri
sticia eius atqz mesticia potiss
imū qd significet, fo, xvij

Duodecimū De sustinētia
z vigiliatiōe quā indixit ap̄lis
z de modis vigiliatiōis, de p
gressu ei? ad orandū quantū
est iact? vni? lapidis fm lucā
De casu ei? in faciem, de eo q̄
petijt calicez transire a se, z qd
sit calicē trāsire ab illo, z d̄ sp
sa forma oratiōis, fo, xix

Laplin, xliij, de mltiplici ei?
aduētū ad ap̄los, d̄ dormitiōe
eoz z aggrauatiōe oculoꝝ illo
rū, qd sit intrare in tēratōem,
de p̄mptitudine spūs z infir
mitate carnis, De hoc qd ait,
Surgite eam? ecce appropi
quat q̄ me tradet, et qd sit sur
gere z ire obuiā tēratōi vel tri
bulationi, fo, xxiij

Laplin, xxiij, De subito ad
uētū inde et turba mltā arma
toꝝ quā secū adduxit z armis

Tabula

eorum, fo.

Laplm, xv, de osculo iude et de datōe signi, de multipli- ci significatione et diuersitate osculor, de interrogatiōe dñi iesu ad eū Amice ad qd veni sti. z de interrogatiōis isti in- telligētia, fo.

Laplm, xvj, de accessu co- hortis ad dñm Iesum: z inie- ctiōe manū in eū. fo.

Laplm, xvij, de euagiatōe gladij petri z āputatiōe auri- cule sui pncipis sacerdotū, d gladij z vagis, d ipletōe scri- pturaz qz sic optz fieri, xxxiij

Lap, xviij, de obiurgatiōe turbar a dño Iesu q ad euz tanqz ad latronē exissent, De sessione ei? z doctrina qñidia- na in templo, z q alibi teneri nō poterat, fo

Laplm, xix, De fuga disci- pulor z relictiōe eiusdē, fo, xli.

La, xx, de adductiōe dñi ie- su ad cayphā z pñctu ibidē fa- cto, de securiōe petri a lōge vs qz i atrij caphe, d sessiōe eius dē cū mltis z expectatiōe, de accusatiōe petri ab ācilla ostia- ria z d ipsa ancilla, z qz cay. et oēs imitatores ei? pñsices n̄ hñt nisi ācillā ostiariā q mor- tē qrit discipulor iesu, de nega- tiōibz petri, de regressu ei? ab

xxvj atrio z actu cōpūctōis, z q de cā iesu pñm adduct? sit ad annā, z qd h significet, de ac- cusatiōe eiusdē z falsis testibz eū pductis, z de taciturnitate ipsius, fo.

La, xxi, de scissiōe vestimē- torz pncipis sacerdotū, z d in- clamatōe mortz i dñm iesu: qz clamabāt re? ē mortz, fo.

La, xxij, de velatione faciei dñi iesu z spūs et colaphis z palmis, z de interrogatiōe ad ad eū facta Propbetisa qz te pcussit, z de ludo capifolij q d eo ludere visi sunt, fo.

La, xxij, de adductiōe dñi Iesu ad pilatū, de remissione eiusdē ad herodē qd sol? Lu- cas scribit, et de illusiōe scā ei i veste alba, z de aspnatiōe ei? ab herode z exercitu ei?, d he- rode z exercitu herodiano, d recōciliatiōe herodis z pilati i die mortz dñi iesu, fo.

La, xxiiij, de pñia iude z p- lectiōe argēteor z suspēsiōe ei? z crepatiōe, d ēptōe agri i sepl- turaz pñcio, xxx, argēteor, lxiiij

Lap, xxv, de accusatiōibz q pposite sunt i eū coraz pilato, de interrogatiōibz pilati z rñsio- nibz dñi iesu, de interrogatiōe illa q interrogauit qd ē veritas z qd sit pñtas, fo.

Tabula

Capitulum, xxvj. de vxore
pilati z visionibus eius, et de
instantia eiusdem apud pila-
tum, z de sollicitudine eiusdē
pilati apud populum, fo. lxxv.

Capitulum, xxvij. De ele-
ctione barrabe a populo fa-
cta, De assensu pilati in peti-
tione barrabe, de ablutōe ma-
nuum eius et ptestatione in-
nocentie sue, De acclamatiōe
iudeorum dicentiu: Sanguis
eius sup nos z c. fo. lxxvij

Capitulum, xxviii. De fla-
gellatiōe dñi Jesu, fo. lxxx

Capitulū, xxix. De corona
spinea z veste purpurea: in q̄
habitu ostendit eum eis pila-
tus dicēs, Ecce hō, de virga
arundinea z pcussione capitis
eius eadem virga, fo. lxxxj.

Caplm, xxx. d̄ altercatōe in-
deoz ad pilatū q̄ nunc per le-
gem: nunc per cesarem suade-
re nitebant ei mortem domi-
ni Jesu, fo. xc

Capitulū, xxxj. De sessione
pilati p tribunali in loco qui
dicit̄ licostratos. Et de hora
pascue q̄ si sexta, z hoc q̄dem
fm Johem, fo. xcvi

Capitulum, xxxij. de exui-
tione clamidis coccinee z in-
induitiōe pprioz vestimēto-

rum dñi Jesu, et deeductōe
eius ad locum crucifixiōis et
baiulatione pprie crucis, fo. c.
Sub hoc etiam capitulo cōti-
nent̄ figure et tropologie eius
dē crucis.

Capitlm, xxxiij. De angari-
atiōe cuiusdā Symonis cy-
renei vt tolleret crucez domi-
ni fo. cxv

Capituluz, xxxiiij. de loco
caluarie: z portione vini felli-
ci, fo. cxvj

Capitulū, xxxv. de crucifi-
xione, fo. cxvij

Caplm, xxxvj. de cruce pe-
nitentie et de crucifixione la-
tronū, fo. cxviii

Caplm, xxxvij. de titlo cru-
cis, fo. cxix

Caplm, xxxviii. de expro-
bationibus passioni eius as-
sistentium, fo. cxxj

Caplm, xxxix. de vestimen-
tis z diuisione eorum facta p
sortem z tunica incōsutili z in-
diuisa, fo. cxxiiij

Capitulū, xl. De siti eius z
potatione aceti z emissionē sa-
cratissimi spūs eius, de cla-
more cum spiritu emissō, fo. cxxv

Capitulū, xli. De tenebris
vsq̄ ad horā nonam duran-

clibus.fo.

Capitulum. xliij. De scissio
ne veli templi. de terremotu
z scissione petraz. de apertio
ne monumentoz z resuscita
tione sanctorz qui in gloriam
et testimoniu z resurrectionis
eius resurrexerunt. de appar
tione eorum. de centurione et
mulieribus passioni eius as
sistentibus. fo.

Capitulū. xliij. de deuorōe
Ioseph qua impetrauit a pi
lato corpus domini Iesu. et
de instantia iudeorum apud

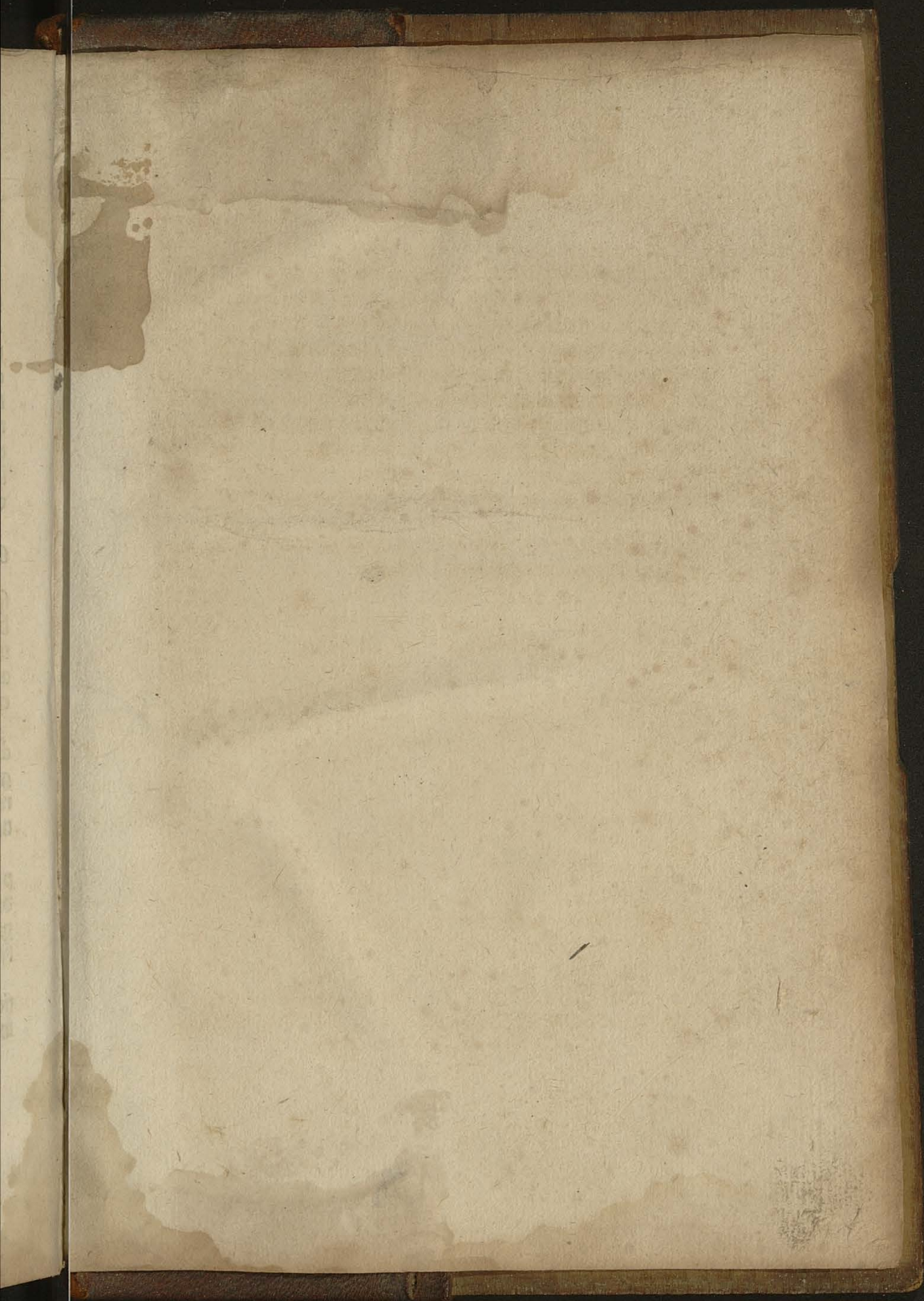
celi pilatum vt non remanerent
corpora eorum sabbato in cru
ce. De lanceatiōe eius z exitu
sanguinis z aq de latere eius
cū suis significatiōibz. fo. clij

Capitulum. xliij. De depo
sitione corporis eius. de mortui
corporis sepultura et sepulch
re adhibitis. hoc est lapide ad
uoluto: signaclo: custodibus:
lintheis: aromatis: z de va
rijs scripturaz modis. fo. clviij

Capitulum. clvj. De resur
rectione eius: eiusqz miracu
lis. fo. clxvi

Bibl. Jag.

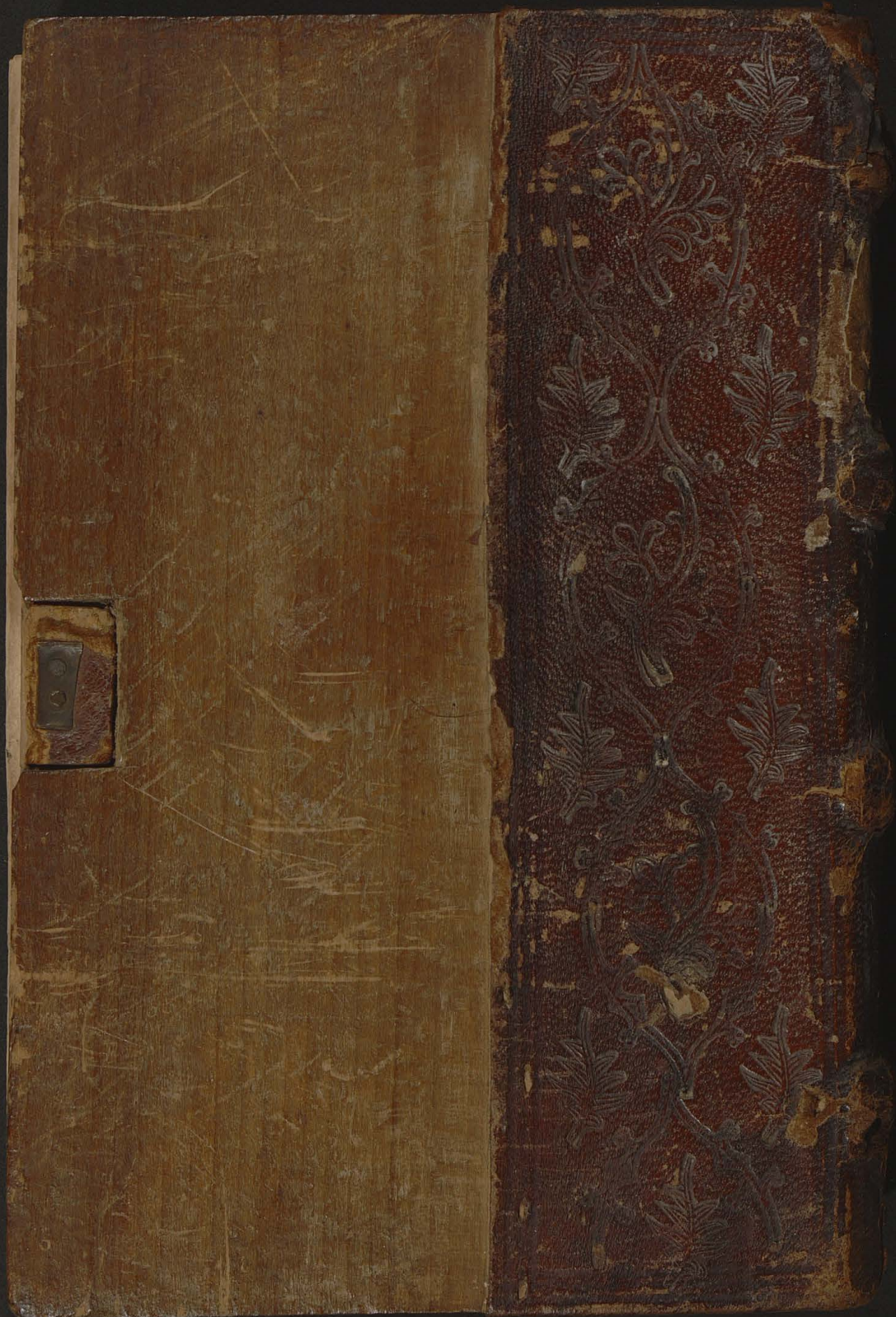

[illegible][illegible]

Si uideret quod hunc ad probat per rursus ad d. 9.
in die ad hunc ut dicitur per d. 9.
et dicitur per d. 9. et dicitur per d. 9.
et dicitur per d. 9. et dicitur per d. 9.

Willelmus in p. d. 9. p. d. 9. p. d. 9. p. d. 9.
et dicitur per d. 9. et dicitur per d. 9.
et dicitur per d. 9. et dicitur per d. 9.
et dicitur per d. 9. et dicitur per d. 9.

Wilhelm

1498